དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

༼སྟོད་ཆ།༽

མཛད་པ་པོ། འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༄༅། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་མཐའ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་འཇུག་ངོགས་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༼སྟོད་ཆ།༽

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱིའི་ཨང་།
SJRB-0350

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་ཞུ་སྒྲིག་བྱས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་གློག་རྡུལ་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བཟོས།སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས།
༢༠༢༡ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༥ ལ་གསར་དུ་སྒྲིག་སྦྱོར་བྱས།

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་དྲ་བྱང་།
www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་དྲ་བྱང་།
serajeyrigzodchenmo@gmail.com

གསར་སྒྲིག་པ། རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

i

དཀར་ཆག

༄༅། །པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་
ཐར་མདོར་བསྡུས་བཞུགས་སོ། །.. v
ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། ....xv དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་མཐའ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་འཇུག་ངོགས།.......................1 མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།..1 དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་མཛད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ།.................8 སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས་བཤད་པ།.......................................13 བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ཏེ་སྣོད་ལྡན་ཉན་བར་བསྐུལ་བ།...13 མཆོད་པར་བརྗོད་པ།...13 དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པའི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།..14
བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།..15 བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་སོགས་ལ་

དཀར་ཆག

ii

མཆོད་པར་བརྗོད་པ།..24 རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།...43 སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།..46 བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ།...50 གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ།.....................................50 ཐར་པ་ཐོབ་པར་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ།....50 ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ།...83 ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་མདོ་དང་སྦྱར་བ།..................................91 རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ།..120 མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས།..120 མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ།...120 མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།...121 མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།...144 རྒྱས་པར་བཤད་པ།..154

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།...202 མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་དང་ལན་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ།..............250 མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ།..................319

དཀར་ཆག

iii

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ།............319 དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ།.....................331 མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།...331 བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།...331 སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ།...331 སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་སུ་ལྟ་བ་འགོག་པའི་ཚུལ།........................345 བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།...362 ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ།.............................363 ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།...365 བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ།.............................442 མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།..442 དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།..458 སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།..492 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ།...492 དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།..493
སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།..510 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།...532 དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་དངོས།..532

དཀར་ཆག

iv

དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།...608 རང་ལུགས་གཞག་པ།...634

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ།...634 འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།.........................639 འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།..641 གཞན་ལུགས་དགག་པ།..645

གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགོད་པ།...646 གཞན་གྱི་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ།..................................647 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..649

v

༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་ར།

༄༅། །པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྡུས་བཞུགས་སོ། །
༄༅། །རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པའི་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ ༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་ནི། མདོ་སྨད་རེབ་གོང་རིག་པ་འབྱུང་བའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་འགར་རྩེ་ཉིན་ནམ་ཨ་བར་དུ་གྲགས་པའི་འབྲོག་སྡེར་ཡབ་བེ་ཀུ་དགེ་འདུན་བསོད་ནམས་དང་། ཡུམ་སྒྲོལ་མ་སྐྱིད་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ་སྒྲུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་སྐྱབས་རྗེ་ཨ་རོལ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་སོགས་སྲས་མིང་སྲིང་བརྒྱད་འཁྲུངས་པ་ལས། སྲས་ཐ་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་ (ཕྱི་ལོ་༡༨༩༨) ལོར་བསམ་བཞིན་སྐུའི་སྐྱེ་བ་བཟུང་ངོ་། །
དགུང་ལོ་དྲུག་པའི་ཚེ་རྒྱལ་དབང་བཅུ་གསུམ་པའི་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པཎ་ཟླ་དང་བྲལ་བ། ཕུར་ལྕོག་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་བྱམས་པ་རྒྱ་མཚོ་དང་། སྙིགས་དུས་ཀྱི་ཨ་ཏི་ཤ་ཆེན་པོ་ཞྭ་དམར་རིན་པོ་ཆེ། རོང་པོ་ཤར་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བློ་བཟང་སྐལ་ལྡན་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་གསུམ་ནས་རིམ་པར་བརྟགས་པ་མཛད་པའི་འབྲས་བུར་མདོ་དབུས་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཞལ་མཐུན་པར་གུ་རུ་དབང་ཆེན་སྐྱབས་ཞེས་པའི་རྗེ་འདི་ཉིད་ར་ལོ་གཉིས་པ་གྲུབ་དབང་འཇིགས་མེད་བསམ་གཏན་གྱི་ཡང་སྤྲུལ་དུ་ལུང་བསྟན་ཐུགས་ཐག་བཅད། ཤིང་འབྲུག་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༠༤) ལོར་ལྡེ་ཚ་དགོན་དུ་ཕེབས་ཏེ། ༸རྗེ་ཞྭ་དམར་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་ལས་དགེ་བསྙེན་དང་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བཞེས་ཏེ། མཚན་ལ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ།
མེ་ལུག་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༠༧) ལོར་སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་དུ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་

vi

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

༸རྒྱལ་དབང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་གསེར་ཞལ་མཇལ། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་དུ་༸རྗེ་སྤྱན་སྔ་བ་ལས་ཀློག་དང་འདོན་ཆོག་དང་ཞྭ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཁྲི་རྒན་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལས་ཟབ་རྒྱས་གདམས་པའི་བདུད་རྩི་མང་དུ་བཞེས། ལྕགས་ཁྱི་ལོར་ལྡེ་ཚ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྡིངས་སུ་ཕེབས་ནས། སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག་མཛོད་དགེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་རྣམ་གཉིས་ལ་དཔེ་ཁྲིད་ཞུ་བའི་དབུ་བཙུགས་ཏེ། བསྡུས་གྲྭར་གཟིགས་རྟོག་ཕུལ་ཕྱིན་མཛད་ཅིང་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ལས་སུམ་རྟགས་དང་མི་ཕམ་ཟླ་བའི་ཡིག་སྐུར་རྣམ་གཞག་གི་མཛུབ་ཁྲིད་ཞུས་ཤིང་དཔེར་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱུགས་འབུལ་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་ཚིགས་བཅད་ཐན་ཐུན་མང་དུ་བྲིས་ཤིང་རྩོམ་པ་བ་བཟང་རབས་ཤིག་བྱེད་འདོད་དྲག་པོ་བྱུང་། དགུང་གྲངས་བཅུ་བཞི་པའི་ཟླ་དགུ་པའི་ནང་མཛོད་དང་ཀུན་བཏུས་རྩ་བར་བཟུང་། ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་དང་མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། དབལ་མང་སེམས་སེམས་བྱུང་སོགས་ཞིབ་བསྡུར་ངོས་མཛུབ་ཁྲིད་ལན་གསུམ་མནོས་པར། ཡོངས་འཛིན་མཆོག་གི་ཞལ་ཆབ་བཞིན་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་སྤྱི་དོན་ལེགས་པ་ཞིག་བརྩམས་པ་ནི་སྐུ་ཚེ་དེར་བསྟན་བཅོས་གསར་རྩོམ་གྱི་ཐོག་མ་ཡིན།
ཆུ་བྱི་ལོ་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༡༢) ལོར་ཞྭ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་མ་བཞུགས་ཤིང་། སྒིས་སྟེང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་བདེན་བཞིའི་རྩོད་ཡིག་གི་རྐྱེན་པས་གནས་གཞན་དུ་ཕེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལྡེ་ཚར་མ་བཞུགས་པར། རྒྱལ་ཚབ་སྐུ་མཆེད་རིན་པོ་ཆེར་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་གནང་བ་ཞུས་ཏེ། ཆུ་གླང་ལོར་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༡༣) རྩ་བའི་གདན་ས་རྫོང་དཀར་བརྒྱུད་ལྟག་རྡོར་བྱོན་ཏེ། སྒིས་སྟེང་ཡོངས་འཛིན་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས་བློ་བཟང་དཔལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀུན་བཏུས་དང་རྒྱས་སྲས་མ། དར་ཊཱིཀ་རྣམས་ཁྲིད་གཞུང་དུ་བཟུང་། མཛོད་རྩ། མཆིམས་མཛོད། མཛོད་ཊཱིཀ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་རྣམས་ལས་གང་འབྲེལ། བསམ་གཟུགས་དང་རྟེན་འབྲེལ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་རྣམས་ཀྱི་མཛུབ་ཁྲིད་མནོས་ཏེ་དཔེ་གཟིགས་ལ་བརྩོན་པ་ཆུ་བོའི་རྒྱུན་བཞིན་བསྟེན། ཕར་ཕྱིན་གསན་སྦྱོང་མཛད་པའི་རིང་ལ། ཡོངས་འཛིན་བླ་མའི་བཀའ་བཞིན་ཕར་ཕྱིན་

vii

༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་ར།ས་བཅད་རྒྱས་པ་ཞིག་ལྗགས་རྩོམ་མཛད་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་བཀའ་འབུམ་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པར་མ་བཞེད་དོ། །
ཤིང་ཡོས་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༡༥) ལོར་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་དབལ་མང་པཎྜི་ཏའི་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ཁྲིད་གཞུང་དུ་མཛད། སྔགས་རིམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ། ཨ་ཀྱཱ་ཡོངས་འཛིན། ཐུའུ་བཀྭན་ཡོངས་འཛིན། དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེ་རྣམས་ཀྱི་སྔགས་ཀྱི་ས་ལམ་རྣམས་ལས་གང་མཁོ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་ཆོ་ག་རྣམས་གུང་བསྒྲིགས་ཏེ་སྔགས་སྤྱིའི་གོ་བ་ཆགས་ངེས་སུ་གསན་སྦྱོང་སྐབས་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ནས་ཁྱོད་སྔོན་སྦྱངས་བག་ཆགས་ཆེ་སྟབས་སྔགས་ལ་གོ་ཕུལ་ང་བས་མི་ཚད་ཅེས་ཡང་ཡང་བསྔགས་པར་མཛད། ཡོངས་འཛིན་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཞིབ་ཁྲིད་བྱེད་སྐབས། གསེར་རྣམ་རྟོགས་གསུམ་དང་། སྒོ་མང་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཁྲིད་གཞུང་དུ་མཛད། རྒྱན་དང་འགྲེལ་ཆུང་གཉིས་ལ་འབྲུ་གཉེར་ཞིབ་མོ་ཉི་ཁྲི་ལེའུ་མང་། ལེའུ་བརྒྱད་མ། བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུམ་དང་ཞིབ་ཏུ་སྦྱར། སྣང་བ་གཉིས། མཆན་གསུམ། བློ་རྗེའི་སྤྱི་དོན། འགྲེལ་བའི་ཟིན་བྲིས། རྒྱལ་ཚབ་དོན་བདུན་ཅུ། ལམ་བསྒྲིགས་ཆེ་ཆུང་། ཡབ་རྗེ་དང་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་ཚིག་འགྲེལ་རྣམས་ལ་ཞིབ་གཟིགས། མངོན་འབྱུང་དང་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། དེའི་མཆན་དང་དཀའ་འགྲེལ། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ། གྲུབ་མཐའ་གཉིས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་སོགས་ལས་གང་མཁོ་དང་། ཕར་ཕྱིན་བློ་བཟང་དགོངས་རྒྱན། གུང་རུ་དང་བྱང་རྩེའི་ཡིག་ཆ་སོགས་ལ་གཟིགས་ཞིབ་མཛད།
མེ་འབྲུག་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༡༦) ལོར་དགུང་གྲངས་ཉི་ཤུའི་སྟེང་མཁས་མང་བྱེ་བའི་རོལ་མཚོ་གདན་ས་ཆེན་པོ་རོང་པོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་དུ། ༸རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོས་མཁན་སློབ་སྦྲགས་མ། ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས་ཡོངས་འཛིན་པཎྜི་ཏ་བློ་བཟང་དཔལ་བས་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན། བྲ་བོ་རབ་འབྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་གྲིབ་ཚོད་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་སྟོན་པ་པོ་གཉིས་འཐུས། སྤྱན་སྔ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྗེ་དཀོན་ཕུན་པ་དང་། དུས་རམས་པ་བློ་དཔལ་རྣམས་ནས་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་མཛད་དེ་དད་པའི་དགེ་

viii

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

འདུན་གྲངས་ཚང་གི་དབུས། དབོ་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅུ་གཅིག་གི་སྔ་དྲོ་ཉི་མ་བཞི་ཆ་ཤར་བ་གྲིབ་སོར་རྐང་བ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་དུས་སུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་བཞེས་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ། བསྟན་པའི་གཞི་མ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཙོ་བོ་ངེས་པ་ལྔ་བྲལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་རྒྱུན་རྣམ་པར་དག་པའི་བདུད་རྩིས་ཐུགས་ཀྱི་བུམ་བཟང་ཡོངས་སུ་གཏམས་པར་མཛད་དོ། །
དེ་ནས་ལྟག་རྡོར་ཕེབས་ཏེ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་དུ། སྡོམ་གྱི་སྟེང་ནས། ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་ངོ་བོ་རགས་ཙམ་གྱི་མཛུབ་ཁྲིད། མདོ་རྩ། མཚོ་ཊཱིཀ །འདུལ་ཊཱིཀ་རིན་ཕྲེང་། མཐའ་དཔྱོད་རྣམས་ཁྲིད་གཞུང་དུ་མཛད་ནས། འདུལ་འཛིན་བསླབ་བྱ། གནམ་རྩེ་ལྡེང་མ། མདོ་རྩའི་ཟིན་བྲིས། ལས་ཆོག་ཆེ་ཆུང་། ཉི་ཐང་དུས་ཚིགས། གཞི་གསུམ་ཆོ་ག་དང་། དེ་གསལ་བྱེད། གྲྭ་ས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གང་འཛོམས་བཅས་ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་ཆོས་གྲོགས་དང་ལྷན་བརྒལ་བརྟགས་ཀྱི་རྩོད་པ་སྨར་བ་བཅས་སྡེ་ལྔའི་འབའ་ཞིག་པའི་བར་དང་། གཞི་གསུམ་དུས་ཚིགས་སོགས་གང་གསུངས་ལ་བསྙེལ་ཐོའང་ཞིབ་པར་བཏབ། མེ་སྦྲུལ་ལོར་གནས་ལྔ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་ལྡན་ཡོངས་འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལས། ཁྲི་རྒན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་བཀའ་འགྱུར་གྱི་ལྗགས་ལུང་གསན་སྐབས། ཀ་ལཱ་པའི་མཚམས་སྦྱོར། འགྲེལ་བ་གསལ་ལྡན་གཙོར་བཟུང་ཇོ་ནང་དང་། དགེ་རྩའི་ཊཱིཀྐའི་ལེགས་ཆས་བརྒྱན་ཏེ་དབྱངས་ཅན་མའི་ས་རིས། སྐར་རྩིས་ཀྱི་འཕྲོ་རྣམས་ཀྱི་ཞིབ་ཁྲིད་དང་། སྙན་ངག་མེ་ལོང་། དགྱེས་གླུ། དཎྜིའི་དགོངས་རྒྱན་རྣམས་ཞིབ་ཁྲིད་དང་། འགྲེལ་བ་གཞན་གྱི་ལེགས་ཆས་ཁ་བསྐངས་ཏེ། སྒྲ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་ངོགས་དང་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིའི་མཆོད་ཡོན་གྱི་གསུང་རྒྱུན་ཆ་ཚང་། མཛུབ་ཁྲིད་སྔ་ཕྱིར་སྩལ་པའང་གསན་ཏེ་ལེའུ་གསུམ་གའི་རྒྱན་གྱི་རྩོམ་རྒྱུགས་ཆ་ཚང་ཕུལ། ཆུ་བྱི་ལོ་རིལ་བོ་དང་ཆུ་ཕག་ཆོ་འཕྲུལ་ཉའི་བར་ཟླ་བ་རིལ་བོ་བཅུ་བདུན་དང་ཞག་ལྔ་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་བར་ཡོངས་འཛིན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལས་ཉིན་རེར་དུས་ཆུང་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་ཆོས་སྐོར་རེ་རེ་བཞིན་བསྡུས་དོན། ཚིག་འགྲེལ། ལུང་རིགས་དཔེ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། དོགས་གཅོད། ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་ཏེ་ལམ་རིམ་ལ་སྔོན་མེད་པའི་འཆད་ཐབས་ལྔ་སྦྱར་ནས་མདོ་

ix

༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་ར།

ཕྱོགས་ཀྱི་བཀའ་བསྟན་དང་། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ལམ་རིམ་བློ་སྦྱོང་གི་ཡིག་སྣ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒལ་བ། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་ལེགས་བཤད་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བཀའ་པོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་སོ་སོ་རྣམས་ཞིབ་སྦྲགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་སྤྱི་བསླབ་ཡན་གྱི་དཔེ་ཁྲིད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་མནོས། ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་བརྗེད་བྱང་ཕྱིས་སུ་མཇུག་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་བཅས་མདའ་ཚད་ཕྲེང་བརྒྱད་མ་ལྡེབ་དྲུག་བརྒྱ་ང་གཅིག་ལོངས་པ་ཡིག་གཟུགས་ཕྲ་ཞིང་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་ཆོད་དཀའ་བའི་སྐུང་ཡིག་གིས་བཏབ་པ་ཕྱག་བསྟར་གྱིས་བྲིས་ཤིང་། ཕྱིས་འབྱུང་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མའི་སྙན་སྒྲོན་བཅུ་གསུམ་ཚང་བའི་ཤོག་བྱང་ཞིག་ཀྱང་གནང་བས་མཚོན། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་དུས་ཐོག་དེར་མདོ་དབུས་སུ་མ་གྲགས་པའི་གསན་བསམ་ཕུ་ཐག་ཆོད་པ་མཛད་དོ། །དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པ་ཆུ་བྱི་ལོ་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༢༢) ལོར་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ལ་སྔ་ཕྱི་རིམ་པར་མྱོང་འདོན་གཙོ་བོར་མཛད་པས་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་རིམ་པར་འཁྲུངས། ཆུ་ཕག་ལོར་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་རྩོད་ཡིག་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་གད་རྒྱངས་ལེགས་པར་བརྩམས་ཏེ་ལྡེ་ཚ་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་སྡིངས་སུ་ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཁ་སྒང་སྤྲེལ་ནག་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་བར་འབུལ་རྫོངས་མཛད། སྔ་ཕྱིར་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གསན་སྦྱོང་དང་རྩོད་པ་སྨར་མོད་ཀྱང་རིགས་པ་ཕྲ་བ་དག་ཇི་བཞིན་ཐུགས་ལ་མ་ཤར་བའི་ཡུས་ལྟ་བུས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་སྐུ་རིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱ་ཐིག་བཏབ་སྟེ་བཟོ་བོར་བཞེངས་འཇུག་པ་དང་། དེར་སྙན་ཚིག་གིས་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་སྐུ་བསྟོད་ཅིག་ཀྱང་ལྗགས་རྩོམ་མཛད།
མེ་སྟག་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༢༦) ལོར་ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ལ་དབུ་མ་ལུང་རིགས་སྒྲོན་མེ་དང་། ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཁྲིད་གཞུང་དུ་མཛད་དེ། དོགས་དཔྱོད་རགས་རིམ་དང་། འཇུག་པའི་ཚིག་དོན་ཞིབ་ཐོན་གྱིས་དཔེ་ཁྲིད་མནོས་ཤིང་དཔེ་གཟིགས་དང་རྩོད་པ་སྨར། དབུ་མའི་གསན་སྦྱོང་གྲུབ་སྟེ་ཀློག་གི་སློབ་དཔོན་རྗེ་དཀོན་མཆོག་ཕུན་ཚོགས་པ་ལས་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གསན།

x

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཐོག་མ་མེ་ཡོས་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༢༧) ལོར་རོང་བོ་དང་བྱ་ཁྱུང་དགོན་པ་སོགས་རྨ་ལྷོ་བྱང་གི་དགོན་ཁག་ལྔ་བཅུར་ཉེ་བའི་སེར་མོ་བ། ཕྱོགས་མཐའ་མང་པོ་ནས་ཕེབས་པའི་སྐྱེ་ཕོ་མོ་ཁྲི་ཕྲག་དུ་མར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་སྩལ། ཡོངས་འཛིན་པཎྜི་ཏ་ལས་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ། སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ཆེ་ཆུང་། ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཁྲིད་གཞུང་དང་། མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་དང་འཇུག་པ་སྦྱར་བའི་དཔེ་ཁྲིད་དང་རྩོད་པ་སྨར། འདི་ལོར་མདོ་སྨད་སྒྲུབ་པའི་ཤིང་རྟ་བ་ཆེན་པོ་ཡབ་རྗེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་ཆེན་པོའི་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཀུར་ཏེ་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མང་དུ་བསྐོར། འཇམ་མགོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས་ཡོངས་འཛིན་ཧཱ་པཎྜི་ཏ་༸རྗེ་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་ཞལ་སྔ་ནས་རོང་པོ་ཤར་སྐྱབས་མགོན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དུ་བཀུར།
ས་འབྲུག་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༢༨) ལོར་དགུང་གྲངས་སུམ་ཅུ་པར་དར་ཞིང་བདེ་འཛོམས་དགའ་ཚལ་དུ་ཡོངས་འཛིན་པནྜི་ཏ་༸རྗེ་སུ་དྷཱིའི་ཞབས་ལས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་བཞེད་པ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་བ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པའི་སྙིང་པོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བརྒྱད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་གསལ་བ། དུས་གསུམ་འཕགས་པ་མ་ལུས་པའི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་གཞུང་ལམ་ཉེ་བར་མཚོན་པ། ཚད་མར་གྱུར་པའི་པཎ་གྲུབ་མཐའ་དག་གི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ། ༸ རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མན་ངག་གི་གསང་བས་ཉེ་བར་འཁྱུད་པ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་མཐའ་དག་སྤ་བཀོང་ནས་སྐལ་བ་བཟང་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ནས་འདྲེན་པ། བསྟན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་ནས་བསལ་ཏེ་འཁྲུལ་བ་མེད་པའི་ལམ་སྲོལ་བརྟན་པོར་འཛུགས་པ། སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་སེང་གེའི་སྒྲ་རྣམས་པར་བསྒྲགས་པ། བདག་ཅག་གི་རྣམ་འདྲེན་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་འདི་ལ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་མཛད་པ་དང་བཀའ་དྲིན་ཁུར་དུ་ལྕི་བ། གང་གིས་མཛད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་དབུ་བརྩམས་པ་ནས་

xi

༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་ར།

བཟུང་། སྔོན་བྱོན་མཁས་པ་མཐའ་དག་གིས་བཞེད་སྲོལ་གསལ་བར་ཕྱེ་ཞིང་། དགག་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་གཞུང་གི་དགོངས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྙིང་པོ་རང་ལུགས་དམར་རྗེན་དུ་སྟོན་པའི་དྲང་ངེས་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ཐོ་འགོད་ཀྱི་གཞི་བཏིངས་ཤིང་། སྔ་རྟིང་ཅི་རིགས་སུ་དྲང་ངེས་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆ་བཞི་བཅུ་ཙམ་དང་། ལོ་ཁྱུད་དུ་མར་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་གླེགས་བམ་དབུ་སྔས་དང་མ་བྲལ་བར་གཟིགས་རྟོག་ཞིབ་པར་གནང་བས་མི་རིང་བ་ན་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཟབ་ཅིང་བརླིང་བའི་མཐར་ཐུག་ལྕགས་མདའ་ལྕགས་གཞུ་ཞེས་མཚན་དུ་གསོལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་ལུས་པ་མེད་པར་དགོངས་སོ། །ལོ་དེའི་ཕྱི་ལོ་ས་སྦྲུལ་ལོར་སྣྲོན་གྱི་ཚེས་ལྔ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་དཔེ་ཁྲིད་དང་། ཚེས་བརྒྱད་ལ་ཡིག་ཕྲེང་བདུན་མའི་ཤོག་ལྡེབས་ཕྱེད་དང་བདུན་བརྒྱ་ལོངས་པའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོའི་མཇུག་ལེགས་པར་གྲུབ་སྐབས་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་དངུལ་དང་གོས་ཕྲུག་གི་བདོག་པ་ཕོན་ཆེ་བ་ཕུལ། ལྕགས་རྟ་ལོར་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྟོག་པ་བདུན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་རྡོ་རྗེའི་ཚིག་གི་སྒོ་འབྱེད་ཅེས་བྱ་བ་འཕགས་བོད་ན་སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་གཏེར་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་རྩོམ་པའི་དབུ་བཙུགས། མེ་བྱི་ལོར་ཞུས་དག་དང་སྦྲགས་བཤད་ལུང་རྒྱས་པར་སྩལ།

དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་ཤིང་ཕག་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥) ལོར་བདེ་ལྡན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་གངས་ཅན་འགྲོ་བའི་སྐྱབས་མཆོག །པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་ཨེར་ཏི་ནི་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོ་སྐུ་འབུམ་དུ་ཕེབས་པའི་དྲུང་དུ་མཇལ་ཏེ་ཐོན་ཕྱག་ཞུ་སྐབས། མགུལ་དར། སྲུང་མདུད། ཐུབ་པ་ཐོག་ཐུབ་མ། ཟ་འོག་གི་སྟོད་འགག །བཟང་གོས་སེར་བོ་ཡུག་ཆེན་བཅས་སྣང་མཐའི་ཕྱག་དངོས་ཀྱིས་སྩལ་ཅིང་། ཁྱེད་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་པའི་སྐྱེས་བུར་སོང་གཤིས་སྙིང་རུས་བསྐྱེད་དེ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བསྟན་པ་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་ཡག་པོ་དང་། རོང་པོ་ནོ་མོ་ཧན་སོགས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་ཀྱི་སློབ་མར་སོང་གཤིས་བསླབ་འདོམས་ཡག་པོ་བགྱིས་ཏེ། མདོ་དབུས་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པ་ཧ་ཅང་ཉམས་

xii

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

དམའ་བ་འདི་ལ་བྱ་བ་གང་ལེགས་བགྱིད་པའི་མགོ་འདྲེན་གང་ལྕོགས་དགོས་པའི་གསུང་མོལ་གནང་། སྣང་བ་མཐའ་ཡས་རེབ་གོང་དུ་ཞབས་སོར་བཀོད་སྐབས་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་བར་ཕེབས་པ་ལ་གང་ཅིའི་མཐུན་སྒྲུབ་ཞུས། ལོ་ཟླ་ཁོར་ཡུག་ཏུ་གཡེང་བའི་སྤྲོས་པ་རྒྱང་དུ་བསྲིངས་ཏེ་བཤད་སྒྲུབ་ཡ་མ་བྲལ་བའི་ལེགས་མཛད་ཀྱིས་དུས་འདའ་བ་བྱུང་།
མདོར་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་ཞྭ་དམར་པནྜི་ཏ་༸རྗེ་བཙུན་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྒྱ་ཆེན་གནས་ལྔ་རིག་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཡོངས་འཛིན་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན། སྙན་བརྒྱུད་རྒྱ་མཚོའི་མངའ་བདག་ཁྲི་རྒན་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་བླ་མ་དུ་མ་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་བཀུར་ཏེ། མདོ་སྔགས་རིག་གནས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱའི་གནས་མ་ལུས་པ་ལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲངས་པའི་གསན་བསམ་ཕུ་ཐག་ཆོད་པར་མཛད་པས་རྒྱལ་དབང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་སྐུའི་ཡོན་ཏན་ལ་བསྔགས་བརྗོད་ཆེར་མཛད་འདུག་ཅིང་། ད་ལྟ་བླ་སྤྲུལ་ཕལ་མོ་ཆེར་རང་གི་སྐྱེ་ཕྲེང་སྔོན་མ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གནམ་གྱིས་ས་བཀབ་པ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་ཆ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཡུལ་ལ་གདུལ་བྱའི་ལས་དང་། དུས་ཀྱི་དབང་དང་། ཚུལ་བསྟན་གསུམ་ལ་བརྫུན་ཕུགས་བཅོལ་དགོས་པ་དང་གཏན་མི་འདྲ་བར་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩལ་རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐུན་སྣང་དུ་སྟོན་ཅིང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་པོད་བཅུ་དགུ་པོའི་དཔེ་སྣེ་ཐམས་ཅད་ཟད་དེ་རལ་བར་གྱུར་པའི་བར་དཔེ་གཟིགས་གནང་བ་འདི་བློ་དམན་ཕལ་བ་དག་གི་བློས་དཔག་པར་དཀའ་བ་ཞིག་སྟེ། ཉིན་ཞག་བདུན་རེ་ལས་འདས་པའི་ཚེ་མ་གཏོགས་སྐུ་ཁམས་གསོ་བའི་ཕྱིར་གཟིམས་པའི་ཚུལ་མི་མཛད་པས། ཡོངས་འཛིན་མཆོག་ནས་འདི་འདྲའི་ཐུགས་ཚེགས་གནང་ན་སྐུ་ལུས་ཀྱིས་མི་ནུས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མར་མེའི་འོད་ཀྱིས་སྤྱན་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྐུ་ཚེ་དང་མཉམ་པར་མཛད། རྩོམ་པ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཆ་ནས་བལྟས་ན། རྟོག་བདུན་འགྲེལ་ཆེན། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་བསྡུས་དོན་དང་བཅས་པ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་དང་བཅས་པའི་སྡོམ་ཚིག །རིག་བྱེད་མའི་སྒོ་ནས་ཟུང་འཇུག་སྒྲུབ་པའི་ལམ་རིམ།

xiii

༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་ར།

གསུང་མགུར་བདེ་ཆེན་ཀུན་བཟང་རྒྱས་པའི་རོལ་མོའི་འགྲེལ་བ་སོགས་རྒྱུད་སྡེ་དང་། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་བཞེས་མཚམས། དྲང་ངེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་འཇུག་ངོགས་བསྡུས་དོན་དང་བཅས་པ། སྒོ་མང་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག །རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་གནད་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག །ཚད་མའི་སྤྱི་དོན་སོགས་བཀའ་པོད་དང་། སྔགས་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ལམ་རིམ་ཕལ་ཆེར་གཞིར་བཞག་ལ་མཇུག་རྒྱས་པར་ཁ་བསྐངས་པ་ལམ་རིམ་བསྟན་འཛིན་བྱེ་བའི་འབྱུང་གནས། ལྟ་ཁྲིད་རྒྱས་བསྡུས་སོགས་གཞུང་ཆེན་དང་འགྲེལ་བ་མང་ཙམ་དང་། སྙན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་ཤམ་བྷ་ལའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་། ཡབ་རྗེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་འཁྲུངས་རབས་རྟོགས་བརྗོད་སོགས་རྣམ་ཐར་གྱི་ཆོས་ཚན་བཅུ་ཕྲག་ལོངས་པ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བསྡུས་དོན་སོགས་གཞུང་ཆེན་མང་པོའི་ས་གཅོད། རྗེའི་ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་སོགས་བསྟོད་ཚོགས་དང་། བླ་མའི་རྣལ་འབྱོར་སྐོར། གསན་ཡིག་དང་བསླབ་བྱ། ཆབ་ཤོག་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་སོགས་ད་ལྟའི་ཆར་ཀྲུང་གོ་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་གསུང་འབུམ་པོད་བཅུ་དགུ་དཔར་བསྐྲུན་གནང་འདུག ། དེ་ཡང་གཞུང་ཆེན་གང་བརྩམས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་ལྟ་བའི་མིག་དང་། དེའི་དགོངས་པ་གསལ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཤ་སྟགས་ལགས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཚུལ་རགས་ཙམ་བསྡོམས་ན། ཡུལ་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་གཙོས་རེབ་གོང་སྟོད་སྨད་ཀྱི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྡེ་མཐའ་དག་དང་། དཔལ་ལྡན་བྱ་ཁྱུང་དང་དན་ཏིག །སྒར་བ་ཁ་དྲུག་དང་བིས་མདོ་དགོན་ཆེན། ཧོར་ཚང་ཀིརྟི་དང་ལྷ་མོ། གཙོས་ཕྱོགས་དང་རྔ་བའི་ཀིརྟི་དགོན་ཆེན་སོགས་སུ་སྔ་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཁྲིད་བཤད་ཅི་རིགས་ཚར་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཉིས། དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་བོའི་བཤད་ལུང་ཚར་ཕྱེད་དང་ལྔ། འགྲེལ་བ་བཞི་སྦྲགས་ཀྱི་བཤད་ལུང་ཚར་བཞི། མི་ཏྲ་རྡོར་ཕྲེང་གི་དབང་ཚར་རེ། དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཚར་བཅུ་གཅིག འཇིགས་བྱེད་རྣམ་གཉིས་དབང་ཚར་རེ་དྲུག །རིན་འབྱུང་བརྒྱ་རྩའི་རྗེས་གནང་ཚར་གཉིས། བཀའ་བསྟན་གྱི་བཀླགས་ལུང་ཚར་རེ། རྗེ་གསུང་འབུམ་གྱི་ལུང་ཚར་ལྔ། སྲས་གཉིས་ཀའི་གསུང་འབུམ་གྱི་ལུང་ཚར་གསུམ་རེ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་གཞི་བསྙེན་ཆེན་མོའི་ལུང་ཁྲིད་དང་བཅས་པ་ཚར་ང་གསུམ་

xiv

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

སོགས་གནང་བ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། གཞན་ཡང་། བཀའ་པོད་ལྔ་དང་བཀའ་གདམས་གཞུང་དྲུག །ལམ་རིམ་བློ་སྦྱོང་། རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་ལམ་རིམ། ཐ་སྙད་རིག་གནས་སོགས་ཀྱི་དཔེ་ཁྲིད་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་བཞིན་སྐུ་ཚེ་དང་མཉམ་པར་མཛད། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་རྒྱུན་ཕོག་པ་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་ཙམ་དང་། ཁྱད་པར་ལེགས་བཤད་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གཟུར་གནས་དཔྱོད་ལྡན་གྱི་ཁྲོད་ན། མདོ་སྨད་དུ་དུས་སྐབས་དེར་རྗེ་བླ་མ་མཆོག་འདིའི་སློབ་མར་མ་གྱུར་པ་ཆེས་དཀོན་ཞིང་། གཙོ་བོ་རེབ་གོང་སྐྱབས་མགོན་བདུན་པ་ཆེན་པོ་དང་། རོང་ཆེན་ཀིརྟི་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་པ་ཚེ་རིང་རྣམ་གཉིས་གཙོས་ཕྱོགས་དང་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་བླ་སྤྲུལ། བྱ་བཏང་དང་དགེ་བཤེས་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ། སྒོམ་ཆེན་དང་གྲུབ་བརྙེས། རིགས་པ་སྨྲ་བ་དང་། གཞུང་བརྒྱ་སྨྲ་བ། རབ་འབྱམས་པ་དང་བསྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་མི་ཆེན་སོགས་དྲག་ཞན་བར་མའི་སྐྱེ་བོ་བགྲང་ལས་འདས་པར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་དུས་དང་དུས་སུ་སྩལ་བའི་མཐའ་དཔོག་པར་དཀའ་འོ། །
དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་ཞེ་དགུ་པ་མེ་ཁྱི་ (ཕྱི་ལོ་༡༩༤༦) ལོར་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་སྟོན་པའི་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་ཡུན་ཤིན་ཏུ་ཐུང་ནའང་། བཤད་སྒྲུབ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཛད་འཕྲིན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྟོགས་བརྗོད་གདུང་སེལ་སྨན་གྱི་ལྗོན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ ༸རྗེ་བཙུན་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས་འདི་ནི། སེར་བྱེས་བྱ་བྲལ་དགེ་བཤེས་རོང་པོ་བློ་བཟང་སྙན་གྲགས་ཀྱིས་བྱས་པའོ། །

xv

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བ།

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་བཀའ་དྲིན་ལས། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་གི་ཉིང་བཅུད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་མྱོང་ནའང་། དུས་རབས་ཀྱི་འཕེལ་འགྱུར་དང་འགྲོགས་པའི་མིའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། ལྷག་འཕྲོས་གང་མང་ཞིག་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་ཉེར་ཡོད་པར་བརྟེན་དུས་རབས་འདིའི་བོད་མི་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་རྩ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་དེ་དག་གཅེས་ཉར་བྱེད་རྒྱུར་བརྩོན་དགོས་པ་ནི་དུས་ལ་བབ་པའི་ལས་འགན་བཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ངེས། དེ་བས་འདི་ག་སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་རྩ་ཆེའི་གསུང་རབ་དེ་དག་ཉར་ཚགས་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉེར་བཞིན་ཡོད།
དེང་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་ལས་སྟབས་བདེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་དང་འཕྲུལ་དེབ་གང་མང་ཞིག་ཁྱབ་བརྡལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་དགའ་འོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། སྤྱིར་གསུང་རབ་དཔར་བསྐྲུན་དང་ཞུ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་ནོར་ཤོར་ནའང་ཚབས་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཆ་འབྱུང་སྲིད་པས་བསྲེས་ལྷད་དང་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་འཇོག་གིས་བདག་ཉར་བྱ་རྒྱུ་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞིང་། གལ་ཏེ་ནོར་བར་ངེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་བཅོས་དགོས་བྱུང་ནའང་ཁ་གསལ་གྱི་མཆན་ཡིག་འགོད་རྒྱུ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན། འདི་ག་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ལ་མཚོན་ན། པར་གཞི་ཚད་ལྡན་ཞིག་མ་ཕྱིར་བཟུང་ནས་དེའི་ཡིག་འགྲོས་སོར་བཞག་གིས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་དོན་དུ་འཛིན་བཞིན་ཡོད་ལ། དེའི་པར་གཞི་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཡང་ལག་སོན་བྱུང་ན་པར་གཞི་གཞན་དག་ལའང་གང་ནུས་ཤིག་སྡུར་བཞིན་ཡོད།མ་ཕྱིར་ཡིག་ནོར་མངོན་གསལ་ཅན་བྱུང་ན་བཅོས་ཏེ་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་

xvi

སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

ལ། མ་ཕྱི་དང་པར་གཞི་སོ་སོར་ལྷག་ཆད་བྱུང་བ་དང་། ཡི་གེ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་མཐའ་མཆན་བཀོད་དེ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ལས་གཞི་འདིའི་ཐོག་མའི་དུས་སུ་ལས་བྲེལ་ཧ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཞིབ་སྡུར་བྱེད་སྐབས་མཆན་འདེབས་པ་ཙམ་ལས་མ་ཕྱི་དང་དཔེ་གཞི་གཞན་གྱི་ཤོག་གྲངས་དང་མདུན་རྒྱབ་ཡིག་ཕྲེང་སོགས་གསལ་ཁ་འདོན་མ་ཐུབ་པ་རེ་ཟུང་བྱུང་ཡོད་ནའང་ཕྱིས་སུ་དཔེ་བསྡུར་ཞུས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་ཁ་བཏོན་ཡོད།
རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་འདི་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་དེབ་ཀློག་སྐབས་ངེས་དགོས་པ་འགའ་ཞིག་ངོ་སྤྲོད་ཅུང་ཙམ་ཞུ་ན། གཞུང་གི་དཀྱུས་སུ་རྟགས་[ ]འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ནི་མ་ཕྱིའི་ནང་གི་འོག་མཆན་དང་དཀྱུས་མཆན་ཡིན། ཡང་གཞུང་དཀྱུས་སུ་རྟགས་ ” འདི་བཀོད་ཡོད་ན་དེ་ནི་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་སའི་ཡི་གེའམ་ཚིག་ཅིག་གི་མདུན་དུ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་མཆན་གྲངས་ཀྱི་ཨང་ཡིག་བཀོད་ཡོད་པས་མཆན་གྲངས་དེ་དང་མཐུན་པའི་མཐའི་མཆན་ཡིག་ཏུ་གསལ་བཤད་ཅིག་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན། ཡང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དང་ཕྲད་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་ན་མཆན་གྱིས་གསལ་བཤད་ཐེངས་གཅིག་བྱས་པས་ཆོག་པར་བྱས་ཏེ་རྗེས་མ་རྣམས་ལ་མདུན་དུ་རྟགས་ “ འདི་བཀོད་པ་ཙམ་ལས་རེ་རེ་བཞིན་མཆན་བྲིས་མེད།
མཐའ་མཆན་ཀློག་སྐབས་དེབ་དེ་དཔེ་བསྡུར་བྱས་ཡོད་ཚེ་དེའི་མ་ཕྱིར་བཟུང་བའི་པར་གཞི་ལ་མ་ཕྱི་ཞེས་དང་། པར་གཞི་གཞན་དག་ལ་སྡེ་དགེ་པར་མ་དང་། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ། ཞོལ། སྐུ་འབུམ། བླ་བྲང་པར་མ་རྣམས། སྡེ། བཀྲ། ཞོལ། སྐུ། བླ། སོགས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད། མཐའ་མཆན་གྱི་ཁྲོད་དུ་རྟགས་ཅན་ *བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་ཞིག་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ལ། ཡང་རྟགས་ * འདིས་ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་མཚོན་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད། ཡང་རྟགས་ཅན་ -བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་བསྒྲུབས་ཆད་པ་དང་། +བསྒྲུབས ལྟ་བུ་བྱུང་ན་བསྒྲུབས་ལྷག་མ་བྱུང་བའི་དོན་དུ་གོ་དགོས།
དཔེར་ན། མཐའ་མཆན་དུ། མ་ཕྱི། ༩༨ན༥ན། བསྒབ *བསྒྲུབས སྐུ། ༡༠༣ན༦ན།

xvii

ཞུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བ།

བླ། ༡༡༠བ༣ན། བསྒྲུབས ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མ་ཕྱིའི་ཤོག་གྲངས་༩༨མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༥པ་ན།བསྒབ་ཅེས་བྲིས་ཡོད་པ་མཚོན་ཞིང་། *བསྒྲུབས ནི་མ་ཕྱིའི་ཡིག་ནོར་བསྒབ་དེ་ཉིད་ཞུ་སྒྲིག་པས་བསྒྲུབས་སུ་བཅོས་ཡོད་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོ་དགོས། ཡང་གཞུང་དེའི་ཐད་ཀྱི་སྐུ་འབུམ་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༠༣མདུན་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༦པ་ན།བླ་བྲང་པར་མའི་ལྡེབ་གྲངས་༡༡༠རྒྱབ་ངོས། ཡིག་ཕྲེང་༣པ་ན།བསྒྲུབས་ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅེས་གོ་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཤེས་ཚད་དང་དོ་སྣང་གིས་མ་འདང་བར་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་སོགས་གཟིགས་ཚེ་ཀུན་ཕན་གྱི་ལས་གཞི་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་མཁྱེན་ལྡན་རྣམས་ནས་འདི་གའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་དུ་ཁ་གསལ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བསྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མགྱོགས་ངང་པར་གཞིར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤུས་ཀ་ཇེ་ལེགས་སུ་གཏོང་ངེས་ཡིན།
སེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།
ཕྱི་ལོ་༢༠༢༠ཟླ་༠༧ཚེས་༡༥ལ།

༄༅། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་མཐའ་དག་རྣམ་པར་

འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་
འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་

བཞུགས་སོ། །

༼སྟོད་ཆ༽
༄༅། །སུ་ཀྟ་ག་རྦྷ་སྱ་པྲ་ཡཱ་ག་ནཱ་མ་ནེ་ཡ་ཙ་ནི་ཏ་སྱ་རྠ་བི་བྷ་ཛྱ་རུ་ཙི་ཀ་ར་སུ་ཀྟཾ་གརྦྷ་སྱ་རྠ་ནྱ་ཀྵ་བི་བྷ་ག་སྱ་ཤཱ་སྟི་བི་ཧ་ར། །
༄༅། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་དོན་མཐའ་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་འཇུག་ངོགས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

༼མཆོད་བརྗོད་དང་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ།༽
གརྦི་ཏ་སྐ་ཏཱུ་ར་པུ་ཤྦཽ་ཛ་སྶ་ཙཱུ་ཌཱ་ཧཱི་ཛཱ་ལཾ་ཀྲ་མ་ཎཾ་ཧ་སྱཾ་ཏ་ལཾ།
དྲེགས་པའི་གཙུག་གི་མེ་ཏོག་མདངས་ལྡན་པ། །
ཞབས་མཐིལ་ག་པུར་འཛུམ་པའི་དྲ་བ་ལ། །

2

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྷཱ་ནྟི་ནི་མྣཾ་ཀ་ར་དེ་བཱ་ནཱ་ཛ་ནཾ་པཱུ་ཛ་ནཱ་གུ་ཙྪ་མུ་ནཱི་ནྡྲཱ་མྲ໏་རྫ་ཡཿབཏུད་པས་ཟབ་དོན་སྦྲང་རྩིའི་འབྱུང་གནས་སུ། །
སྒྲུབ་མཁས་ཐུབ་དབང་ལྷ་མའི་མཆོད་སྡོང་རྒྱལ། །
ཆེ་བའི་བློ་ཅན་གང་གིས་མཁྱེན་རབ་མཐའ། །
མི་རྙེད་ཀུན་བཟང་སྤྱོད་པའི་འོད་སྟོང་ཅན། །
ལམ་འདི་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ནས་འདོམས་པ་ལ། །
ཟླ་བྲལ་དཔལ་ལྡན་བླ་མས་དུས་ཀུན་སྐྱོངས། །

ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཨུཏྤལ་སྔོ་བའི་མདངས། །རྣམ་འབྱེད་མེ་ལོང་དྭངས་པའི་གདོང་པ་ལ། །རྒྱན་དུ་འཆར་བའི་དངོས་གྲུབ་སྩོལ་བའི་ལྷ། །འཇམ་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་བླ་མར་གུས། །

རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་གཏམ་གྱི་ཀུ་མུ་ད། །

ཐུགས་བསྐྱེད་ཟུར་ཕུད་ངོས་ལ་རབ་རྩེན་པས། །ཀུན་མཁྱེན་ཤཱཀྱ་སེང་གེའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྲིར། །

དབང་བསྒྱུར་མི་ཕམ་བླ་མའི་ཞབས་ལ་འདུད། །

དཔལ་སྟུག་ལམ་བཟང་ཡོངས་ཀྱི་རྩེར་སོན་པ། །
ཟབ་མོའི་རྟེན་འབྱུང་རིག་པའི་རྒྱལ་རྔ་ཡིས། །
མཐར་འཛིན་གདུག་པའི་འཁྲུལ་འཁོར་འཇིག་བྱེད་པ། །

3

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཀླུ་སྒྲུབ་སངས་རྒྱས་གཉིས་བ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །
དགའ་ལྡན་ཞིང་གི་མེ་ཏོག་མ་རྙིངས་པ། །

རང་གི་གཙུག་ཏོར་རྩེ་ལ་མངོན་དྲངས་པས། །
སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་མཆོད་སྦྱིན་མཁན། །

རྣམ་རིག་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཐོགས་མེད་མཆོད། །

ཀླུ་སྒྲུབ་སྲོལ་ལ་དབང་བསྒྱུར་འཕགས་པ་ལྷ། །
དཔལ་ལྡན་དཔའ་བོ་གྲུབ་བརྙེས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ལེགས་ལྡན་ཞི་བ་འཚོ་སོགས་མུ་ཏིག་གི །
དོ་ཤལ་ས་ལ་གྲོལ་བའི་མཆེད་པོར་དད། །

ཁྱད་པར་མཐའ་བྲལ་གནས་ལུགས་འཁུལ་མང་དུ། །

འཚོལ་བའི་སྐལ་བ་བཟང་པོར་བཀའ་དྲིན་གྱི། །

ཅོད་པན་རིན་ཐང་མེད་པའི་ཁུར་སྦྱིན་པ། །

ཟླ་གྲགས་སྲིད་པའི་གདུང་སེལ་གཙུག་ཏུ་བཀུར། །

ཐོགས་མེད་ལམ་སྲོལ་ཨུ་དུམྦ་རའི་འཛུམ། །
སྐྱོང་མཁས་དབྱིག་གཉེན་བློ་གྲོས་བརྟན་པའི་ཞབས། །
ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ལ་སོགས་འཕགས་ཡུལ་ན། །
རིགས་པ་སྐྱོང་བའི་པཎ་ཆེན་རིམ་བྱོན་བསྔགས། །

ཟབ་གསང་ལེགས་བཤད་གཏམ་གྱི་སྙིང་པོ་སེང་ཆེན་རྩེན་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཀྱིས། །

4

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནོར་གྱི་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་མཐའ་ལ་རྒྱལ་དབང་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཡི། །
མཛད་བཟང་ཟླ་བ་འབུམ་གྱི་བཞིན་རས་ཇི་བཞིན་སྟོན་པའི་གྲགས་པ་ཅན། །གངས་ལྗོངས་ཚད་མའི་སྟོན་པ་གང་ལ་ཚུལ་འདི་རྟོགས་པའི་དངོས་གྲུབ་ཞུ། །དེ་ཡི་བསྟན་ལ་གང་གི་སོར་རྟོག་གི །
ཡེ་ཤེས་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱི་པཎ་ཆེན་དུ། །
ཡོངས་ཤར་གསེར་ཞུན་ཅོད་པན་འཆང་བ་ཡི། །
སྟོན་པ་གཉིས་པ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་རྒྱལ། །

མདོ་སྨད་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་བྱད་ཡངས་པོར། །
སྒྲུབ་བསྟན་བདུད་ལས་རྒྱལ་བའི་བ་དན་དཀར། །
སྒྲེང་མཁས་རོང་སྟོན་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཡི། །
སྐུ་འཕྲེང་ཞིང་འདིའི་སྟོན་པ་ཉིད་ཕྱིར་མཆོད། །
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དང་མཉམ་པའི་མཁྱེན་རབ་འཕྲུལ། །འཕགས་བོད་གཞུང་ལུགས་ཆེ་ལ་བཀོད་ཙམ་གྱིས། །

གཙུག་ལག་མཐའ་དག་རང་ཚུགས་མི་བཟོད་པ། །
བདག་གི་མེས་པོ་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེས་སྐྱོངས། །

བདག་ལ་དགེ་མཚན་གསེར་གྱི་གར་བུ་ནི། །
མོས་འདུན་བཞིན་དུ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ཞིང༌། །དུས་འདིར་ཐུབ་བསྟན་འཛིན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཙོ། །

5

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གང་ཞིག་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་བོ་བོར་བསྟེན། །

མི་ཕམ་ཟབ་གསང་གདམས་པའི་རྒྱ་མཚོ་གང་གི་ཐུཌ་ལ་དགའ་ལྡན་པའི། །སྙིང་པོ་ལས་བྱུང་སྔོན་མེད་གཏམ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་ཁོལ་པོ་བདག །
མཁས་མང་པདྨ་དཀར་པོའི་ལྕུག་ཕྲན་རྣམ་པར་བཞད་པའི་གྲལ་རིང་བོར། །ཅི་ཡང་འདྲེན་པའི་བྱེད་པོ་གཅིག་པུར་དད་གུས་ལང་ཚོ་ངོམ་པས་གུས། །རྒྱལ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀུན་དགའ་ཆེས། །
ཟབ་དོན་ཨུཏྤལ་གཞོན་ནུ་ཡིས། །
སྐལ་བཟང་མིག་དཀྱུས་རིང་བོ་ཅན། །
ཡིད་ལ་སོས་ཀྱི་དུས་སྟོན་གྱིས། །

གང་ཚེ་བློ་བཟང་ཤིང་རྟབས། །
མཁྱེན་གཏེར་གསུང་གི་པདྨོའི་བཅུད། །བཞེས་པའི་གསུང་གསང་ཀེ་ཏ་ཀས། །རྙོག་པ་བཀྲུངས་པའི་ཆུ་གཏེར་སྤེལ། །

དེ་ལས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡི། །སྙིང་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་བཅུད། །གང་ཞིག་རྒོལ་བ་དན་པ་ལ། །
འཇིགས་པ་སྦྱིན་པའི་འཕྲུལ་འཁོར་ཉིད། །

ཐར་པ་མྱ་ངན་མེད་པའི་གྲོང༌། །

6

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཇི་བཞིན་མཚོན་འདོད་རེ་བའི་མིག །མཐོ་བར་འདི་གསལ་ཡང་དག་གནད། །གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་པུར་གྱུར། །

གང་ཞིག་དོན་ལ་མ་རྨོངས་པའི། །བློ་གྲོས་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ཕྱེ་སྟེ། །རྗོད་པ་དག་པའི་འོད་ཚོགས་ཀྱིས། །

དགེ་ལེགས་སྦྱིན་པ་ཟད་མ་གྱུར། །

འཇམ་མགོན་འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོ་ཡི། །
ལྕགས་མདའ་ལྕགས་ཀྱི་གཞུ་བོ་ཞེས། །
འགུགས་འདོད་འགུགས་དཀའི་གཏམ་ཙམ་གྱིས། །

ཞུམ་ཞིང་ཞུམ་པར་གྱུར་པའང་མང༌། །

གང་ཚེ་བདག་གི་ཅོད་པན་གྱིས། །
རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཟུར་ཕུད་པ། །

ཞབས་སེན་འོད་རིས་རྣམ་བཀྲ་བ། །ལི་ཁྲིའི་སྙེ་མའི་བཅུད་ལ་བཞེས། །

ཐར་འདོད་སླུ་བའི་ཆོམ་པོ་ནི། །
འདི་ཞེས་འཇིག་ལྟར་གསོད་སྡིགས་ཀྱིས། །

ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་གཞུ་མོ་ལ། །

7

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མན་ངག་ཉག་ཕྲན་སྦྱར་ཏེ་འཕངས། །

འཁོར་བ་ཆུ་ཡི་སྲིན་པོའི་གྲོང༌། །
བགྲོད་པའི་ཟམ་སྟེགས་བཙུགས་པ་ལས། །
རང་བློ་གསེར་གྱི་ཡོལ་གོ་དང༌། །
འཚམ་པའི་བདུད་རྩི་ཤས་གཅིག་ཐོབ། །

ནཌ་ཀྱི་དཔལ་མོའི་སྒྲ་ཚོགས་འཛུམ་པར་མེ་ཏོག་སྙེ་མའི་འཕྱང་འཕྲུལ་
ལ། །རྐང་བས་སྣུན་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་མགྲིན་པའི་ཟ་ཟི་སྦྲེང་བ་བཞིན། །ཁྱབ་བདག་ཆོས་ཀྱི་པདྨ་མཆོག་གི་གསུང་གསང་བཅུད་ཀྱིས་མྱོས་པ་ལས། །སྔོན་མེད་
ལེཌ་པར་བཤད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཐར་འདོད་ཡིད་ཀྱི་དུས་སྟོན་བྱ། །
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་བཞེད་པ་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་བ། མདོ་སྔགས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པའི་སྙིང་པོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལེགས་པར་གསལ་བ། དུས་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་མ་ལུས་པའི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་གཞུང་ལམ་ཉེ་བར་མཚོན་པ། ཚད་མར་གྱུར་བའི་པཎ་གྲུབ་མཐའ་དག་གི་ལེགས་བཤད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མན་ངག་

གི་གསང་བས་ཉེ་བར་འཁྱུད་པ། ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་མཐའ་དག་སྤ་བཀོང་ནས་སྐལ་བ་བཟང་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་འདྲེན་པ། བསྟན་པ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའི་དྲི་མ་ཕྲ་མོ་ནས་བསལ་ཏེ་འཁྲུལ་བ་མེད་པའི་ལམ་སྲོལ་བརྟན་པོར་འཛུགས་པ། སྔོན་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འཇིགས་པ་མེད་པའི་སེང་གེའི་སྒྲ་རྣམ་པར་

8

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྒྲགས་པ། བདག་ཅག་གི་རྣམ་འདྲེན་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་འདི་ལ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་མཛད་པ་དང་བཀའ་དྲིན་
གྱི་ཁུར་ལྕི་བ་གང་གིས་མཛད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྔོན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏམ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ་གཉིས། བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ་དང༌། སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས་བཤད་པའོ། །

༼དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་མཛད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་གླེང་བསླང་བ།༽
དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དང་པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དང༌། བར་དུ་ཚོགས་བསགས་པ་དང༌། མཐར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་
བསྒྲལ་ནས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱངས་སྤྱིར་སྒྲོགས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་
ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཟབ་མོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་རྔ་ཆེན་པོ་འཇིགས་པ་མེད་པར་རྡུང་བའི་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་ཇི་ལྟར་གཏད་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་མཐའ་དག་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གཏད་ནས་ཉམས་པ་མེད་པར་སྐྱོང་བའི་ཁུར་ཕོག་པ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་གྱིས་ཀྱང་སྲོལ་དེ་ཉིད་ཞིང་འདིར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱངས་པའི་སྒོ་

9

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནས་ཟབ་མོའི་ལམ་གྱི་ཁུར་ཐམས་ཅད་བཞེས་པར་མཛད་ཅིང༌། འཕགས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱོན་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་བསྟན་པའི་སྙིང་པོ་ཡང་དག་
པའི་ལྟ་བ་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་
ཆེར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་བསྟན་པའི་སྲོལ་ག་ཐམས་ཅད་གཞི་ནས་ཉམས་པའི་དུས་སུ་ཞིང་འདིར་བྱོན་ཏེ་དང་པོར་ཐོས་བསམ། བར་དུ་སྒོམ་སྒྲུབ། ཐ་མར་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པ་གང་མཛད་ཀྱང༌། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དོན་ཚིག་སྤྱི་ཙམ་ལ་མ་ལུས་པར། ད་ལྟ་ལས་དང་པོ་བ་ཉིད་ནས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐོར་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ཆོག་པའི་ཚུལ། ལམ་གྱི་ངོ་བོ། གྲངས་ངེས། གོ་རིམ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་མེད་དུ་མི་རུང་
བར་གཟིགས་ནས་བླ་མ་ཡི་དམ་ལ་གསོལ་བ་དྲག་ཏུ་བཏབ་ཅིང༌། གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་ལ་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་དུ་མཛད་པས། ཐོག་མར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ། མཐར་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་ཚུལ་གྱི་བར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་མོང་དང༌། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་སྤྱི་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་སྔགས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྣོན་པ་བཏབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ལམ་

གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམ་དང་གྲངས་ངེས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ངེས་པ་འཁྱུངས་ནས་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གང་ལའང་ཁོལ་བཏོན་རེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་སྦྱར་ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་

10

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱོགས་སུ་འཁྱེར་ཤེས་པ། དེ་ཡང་བཤད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ད་ལྟ་བློ་མཐོ་དམན་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གང་ཡིན་གྱིས་རྒྱུད་ལ་བསྐོར་ནས་དམིགས་རྣམ་གྱི་རིམ་
པར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལག་ལེན་དུ་འཁྱེར་བདེ་ཞིང་འཚུན་ཆེལ། སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པ་འབའ་ཞིག་ལྷུར་མཛད་པའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་བཀྲི་བའི་རིམ་པ་ལ་མངའ་བརྙེས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལུས་དང་མཐུན་པ་འབའ་ཞིག་མཛད་ཅིང༌། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་བ་དབང་པོའི་ཏོག་གི་སྤྱན་སྔར་སྙིགས་མའི་དུས་སུ་དབུ་སྔགས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་སྤེལ་
བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་གོ་ཆ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་ཚོགས་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱ་དཀའ་ལ་གྲངས་མང་ཞིང་ངོ་མཚར་བ་མཐའ་དག་སྐུ་ཉམས་སུ་
བཞེས་ཏེ་ཞིང་འདིར་སྤྲུལ་པའི་ཟློས་གར་མངོན་དུ་མཛད་པའི་དུས་སུ། ཟབ་མོའི་
ལམ་གྱི་གནད་མ་ལུས་པ་དང་པོར་འཚོལ་བ་ནའང་ཐུགས་སྟོབས་གཞན་འགྲན་མེད་པས་བླ་མ་རེད་མདའ་བ་ལ་སོགས་པའི་མིའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང༌། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་སོགས་ལྷའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་གསུང་གི་བདུད་
རྩི་བཞེས་པའི་སྒོ་ནས་འཕགས་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་རེ་བ་དང་རགས་པར་མ་སོང་བའི་གསན་སྦྱོང་མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད་དེ་
དགུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་གི་དུས་སུ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏར་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀློང་དུ་བརྡོལ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཅིང༌། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱིས་དབུ་མའི་ལུགས་བཟང་འདི་ཉིད་རྨང་ནས་ཉམས་པ་སླར་བསོས་
ཏེ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་གི་སྒེར་འགྲེལ་དུ་རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད། བོད་

11

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱི་ལྟ་བའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་འཁྲུལ་སེལ་དུ་ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ། རང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྙིང་པོ་མ་ནོར་བར་སྐྱོང་བའི་དོན་དུ་ལྷག་མཐོང་ཆུང་ངུ་། དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་ཕྲ་རགས་དང་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་གསལ་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་སྟེ་ལྟ་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ལྔ་མཛད་ཕལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བའི་སྙིང་པོ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ད་ལྟའི་བར་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་ཉི་ཟླ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་དོ། །སྐབས་སུ་བབ་པ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཆེན་མོ་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། སྐྱིད་ཤོད་དགའ་བ་གདོང་དུ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ལྟ་བའི་ཟབ་གནད་མང་དུ་ཞུས་པའི་ཚེ་རྗེ་བཙུན་གྱིས། ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར། ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཕྲ་རགས།
ལྟ་བ་རྙེད་པའི་ཚད། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་དོན། ལུགས་དེའི་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་ཚུལ་རྣམས་གསུངས་པ་ལ། ཇི་བཞིན་མ་དགོངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གོ་བར་འདུག་ལགས་ཞུས་པས། འདི་རྣམས་མ་བརྗེད་པར་གྱིས་ལ་ཟིན་རིས་སུ་བྲིས། བླ་

མ་དང་ཡིད་མ་ཐ་མི་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་གསོལ་པ་འདེབས་ཤིང་བསྙེན་སྒྲུབ་བྱེད་པ་དང༌། བསགས་སྦྱངས་གཉིས་ལ་ལེགས་པར་འབད་པ་དང༌། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་ཅིང་ཞིབ་ཏུ་སེམས་པ་རྣམས་སུམ་སྒྲིལ་དུ་ཉམས་སུ་

ལོངས་ལ་ཚིམ་མ་སླ་བར་རྒྱུན་བསྲིངས་ཏེ་ལེགས་པར་དཔྱོད་ཅིག་དང༌། སྐབས་སུ་བབ་ན་ངས་ད་ལྟ་ས་བོན་བཏབ་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྐྱེན་བྱས་ནས་ལེགས་པར་
གོ་བ་ཞིག་མྱུར་དུ་འོང་བར་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་གསུངས་རྣམས་ལ་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་ས་བོན་རེ་མཛད་ཅིང༌། ཕྱིས་དགུང་ལོང་གཅིག་པའི་དུས་སེར་ཆོས་

12

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
སྡིངས་སུ་དབུ་མའི་རིགས་པ་ཕྲ་མོ་འགའ་ཞིག་ལ་དོགས་བ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་དཀའ་བ་བྱུང་ནས་བླ་མ་དང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་གསོལ་འདེབས་དྲག་ཏུ་མཛད་པ་ན། ཤེར་མདོའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུའི་འགྲེས་རྐང་རྣམས་གསེར་བཙོ་མའི་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་རྣམ་པས་བར་སྣང་ཁྲིག་གིས་གང་བར་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོགས་པ་ལྷག་
མེད་དུ་ཆོད་དེ་སྔར་གྱི་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་གཞི་བྱས་ནས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་
དང་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ཆེན་མོ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམ་ཐར་སོགས་སུ་མཁན་པོ་གཡག་ཡུའི་སློབ་མ་གཡག་ཕྲུག་སངས་རྒྱས་དཔལ་བའམ་གཡག་མི་ཕམ་ཆོས་ཀྱི་བླ་མ་ཞེས་པ་ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གཡག་གཞོན་གཉིས་
ཀྱི་ནང་ཚན་དེས་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་དྲང་ངེས་ལས་བརྩམས་པའི་དྲི་བ་མང་དུ་ཞུས་པའི་ལན་དུ་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་མཛད་པར་བཤད་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ། །གང་ལྟར་འཇམ་མགོན་བླ་མས་བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད་ནས་གཟབ་བཤད་སྔ་ཕྱིར་

གནང་བ་རྒྱལ་ཚབ་མཁས་གྲུབ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་གསུམ་ག་ལས་བརྒྱུད་ཚུལ་བྱུང་ཞིང༌། དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་དག་གིས་ཚུལ་འདི་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་
ཀྱི་པདྨོའི་ཟེའུ་འབྲུ་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་བཞེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྲས་པོ། ཟབ་མོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་གཟིགས་ནས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་གུང་བསྒྲིགས་ཏེ་འཆད་པ་ལ་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་རང་འདྲ་གཉིས་པ། རྩོད་དུས་པཎ་ཆེན་ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བློ་བཟང་དཔལ་བ་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བཀའ་དྲིན་དུ་ཞུས་སྐབས་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ལས་རང་བློ་དང་འཚམས་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡང་དག་

13

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་དོན་ལ་གོམས་འདྲིས་བགྱིད་པའི་ཕྱིར་འགོད་པར་འདོད་དོ། །

༼སྐབས་སུ་བབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་དངོས་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ཏེ་སྣོད་ལྡན་ཉན་བར་བསྐུལ་བ། བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ། བསྟན་བཅོས་ཇི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ་དགེ་བསྔོ་སྦྱར་བྱང་དང་བཅས་པའོ། །

༼བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ཏེ་སྣོད་ལྡན་ཉན་བར་བསྐུལ་བ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། མཆོད་པར་བརྗོད་པ། རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ། སྣོད་ལྡན་
ཉན་པར་བསྐུལ་བའོ། །

༼མཆོད་པར་བརྗོད་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པའི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱམས་
འཇམ་དབྱངས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ། །

14

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

༼དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པའི་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་

འཇམ་དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།༽
དང་པོ་ནི། ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། ཞེས་བྱུང་། འདུད་པའི་བྱིངས་ཎ་མའི་ཎ་ནར་བསྒྱུར་ཏེ་རྐྱེན་ཨ་སུན་བྱིན། ཨུ་དང་ན་ཕྱིས་ནས་མཚམས་སྦྱར་བ་ལ་རྣམ་
དབྱེ་དང་པོའི་སི་བྱིན་ཏེ་ཨི་ཕྱིས་ཤིང་སྲ་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་ན་མཿ གྲུབ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བའམ་འདུད་པའོ། །ངེས་པར་གནོན་པའི་བྱི་བས་ཀྲཱ໏་ལ་རྐྱེན་ཀུ་བྱིན་ཏེ་ཀ་
ཕྱིས་ནས། ཀྲཱ໏འི་རཱ໏་ཨུར་དང་ཀ་གར་བྱེས་ཏེ་དྲངས་ཤིང་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་སི་བྱིན་
ཨི་ཕྱིས་ས་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་གུ་རུཿ གྲུབ་སྟེ་བླ་མའམ་གོང་མའོ། །མཚར་སྡུག་གི་
བྱིངས་མཉྫུའི་རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིས། ཨུ་རྐྱེན་དང་ང་སི་བྱིན་ཨི་དང་ཨ་དང་དྲ་རྣམས་
ཕྱིས་ཏེ་དྲངས་ས་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་མཉྫུཿ གྲུབ་སྟེ་འཇམ་པའོ། །སྒྲོགས་པའི་
བྱིངས་གྷུ་ཥཱི་རུ་ལ། རྐྱེན་ཨ་ཙ྄་བྱིན། ཊི་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཏེ་ཡོན་ཏན་བྱས་རྣམ་
དབྱེ་དང་པོའི་སི་བྱིན་ཨི་ཕྱིས་ཤིང་ས་རྣམ་བཅད་བྱས་པས་གྷོ་ཥཿ གྲུབ་སྟེ་དབྱངས་སམ་སྐད་དོ། །དེ་ལ་ན་མའི་རྣམ་བཅད་ཨུ་དང་དེ་ཨོར་བྱས། རྣམ་བཅད་གཞན་རྣམས་ཕྱིས་ཏེ། མཐར་རྣམ་དབྱེ་བཞི་བའི་གཅིག་ཚིག་དེ་བྱིན། དེ་ལ་ཨ་ཀྲ་ཨ་ག་མ་
བྱིན་ནས་ཨེ་ཨ་ཡ་དང་འདྲ་འདུས་བྱས་བས། ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། ཞེས་པ་གྲུབ་སྟེ། བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཡོན་ཏན་དང་སློབ་མ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་དགུའི་གོང་མར་གྱུར་པ་དང༌། རྒྱུད་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ལྕི་བ་དང༌། རྐྱེན་ངན་པས་རྫི་མི་ནུས་ཤིང་སློབ་མས་བསྟེན་
ན་རྐྱེན་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་བཀན་ཆ་དང་ལྡན་པས་ན་བླ་མ་དང༌། འཇམ་ཞེས་པས་

15

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང༌། དབྱངས་ཞེས་པས་གསུང་གི་བདག་རྐྱེན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་དང་ལྡན་པས་འཇམ་
དབྱངས་སམ། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བའི་སྐུ་གཉིས་དང༌། གསུང་
དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་མངའ་བས་འཇམ་དབྱངས་སམ། སྙན་པ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གསུང་དབྱངས་དང་ལྡན་པས་ན་འཇམ་དབྱངས་ཏེ། སྒྲོན་གསལ་ལས། འཇམ་པ་ནི་རྣམ་པར་མི་འཇིག་པའོ། །དཔལ་ནི་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བུའི་བླ་མ་ལྷག་པའི་ལྷར་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་བཏུད་དེ་ཕྱག་མཛད་པའི་དགོས་པ་ནི། སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་འགྱུར་ཕྱག་གི་སྐབས་མངོན་པའི་
སྡེ་སྣོད་ལ་བརྗོད་བྱ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཤེས་
པ་འཇམ་དབྱངས་ལ་རག་ལས་པས་དེ་ལ་འགྱུར་ཕྱག་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པར། བསྟན་བཅོས་འདི་དོན་དམ་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་གོ་བ་དང༌། མཛད་པ་པོས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་དྲང་ངེས་ཀྱི་གནད་གང་ལས་རྙེད་པའི་ཡུལ་ཐུན་མོང་མིན་
པ་ཡིན་པ་དང༌། རྗེས་འཇུག་ལྟ་བ་འཚོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཟབ་མོའི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

༼བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།༽
གཉིས་པ་ནི། བདེ་འབྱུང་སྤྲིན་ལ་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་འཆང་བས་བདེ་འབྱུང་སྟེ་དབང་ཕྱུག་དང༌། སྤྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་མཚུངས་
པའི་བླང་པོ་ཆེ་ལ་ཞོན་པས་སྤྲིན་ལ་ཞོན་པ་སྟེ་བརྒྱ་བྱིན་དང༌། གསེར་གྱི་ཁ་དོག་

16

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཅན་གྱི་སྒོ་ང་དང་འདྲ་བའི་པདྨ་ལས་སྐྱེས་པས་གསེར་གྱི་མངལ་ཏེ་ཚངས་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པ་བདུད་ཀྱིས་མདའ་ལྔས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ལ།

དབང་ཕྱུག་གི་མེའི་མིག་ལས་མེ་སྦར་བས་ལུས་བསྲེགས་ཏེ་མེད་པར་བྱས་པས་ལུས་མེད་དེ་བདུད་ཀྱང་ཡིན་ལ་བདུད་ཀྱི་བདག་པོ་ཡང་ཡིན་པའམ། ལུས་ནི་མེད་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་སྙིང་ལ་གནས་ཏེ་སྲིད་པའི་ཀུན་སྦྱོར་སྣ་ཚོགས་རྩོམ་པས་འདོད་
ཆགས་ལ་ཡིད་ལ་ཉལ་དང་ལུས་མེད་ཅེས་བྱ་ཞིང༌། དེ་གཞན་ལ་སྐྱེད་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པའམ་དེ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བས་ན་ལུས་མེད་བདག་པོ་སྟེ་བདུད་སྡིག་ཅན་

དང༌། ཐ་གུའམ་མེ་ཏོག་ལྟོ་བ་ལ་བཅིངས་པས་ན་ཐ་གུའི་ལྟོ་འམ་མེ་ཏོག་ལྟོ་སྟེ་ཁྱབ་འཇུག་དང༌། སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཚོགས་བདག་དང༌། གདོང་དྲུག་དང༌། ཉི་མ་དང༌། ཟླ་བ་དང༌། ཕུར་བུ་རྣམས་སྲིད་པ་གསུམ་ན་བློ་གྲོས་དང་མཐུ་སྟོབས་དང་རྫུ་འཕྲུལ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་དྲེགས་པ་སྟེ་ཁེངས་པའི་ང་རོ་ཆེས་ཆེར་སྒྲོགས་པའི་རློམ་
པའམ་ང་རྒྱལ་གྱིས་འགྱིང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་དབང་གང་གི་མཛེས་པའི་སྐུ་མཐོང་
བའི་མོད་ལ་ཉིམས་སྲིན་བུ་མེ་ཁྱེར་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་
གྱིས་གནོན་པར་མཛད་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་ལྷ་དེ་དག་གི་མཛེས་པའི་ཅོད་པན་གྱིས་

ཐུབ་དབང་གང་གི་ཞབས་པད་ལ་གུས་པས་སྟེན་པར་བྱེད་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ལྷར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཀྱང་ཞེས་པ་ནི་ཆེན་པོ་
རྣམས་ཀྱིས་འདུད་ན་དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའོ། །དེས་ན་དབང་ཕྱུག་ནི་
ཞིབ་བ་དང༌། ཚངས་པ་ནི་ཚངས་པ་བ་དང༌། ཁྱབ་འཇུག་ནི་ཁྱབ་འཇུག་པ་སྟེ་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་བ་གསུམ་གྱི་སྟོན་པ་དང༌། བརྒྱ་བྱིན་ནི་སྒྲའི་ཁུངས་

17

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཏུགས་དང༌། བདུད་ནི་བྱེད་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་

ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཚིག་ལ་ཐོན་པར་མཛད་ནས། དྲེགས་པའི་ལྷ་གཞན་འཇིག་རྟེན་ན་དྲེགས་པས་རློམ་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཚིག་ཟིན་ལ་ཐོན་པར་མ་མཛད་དེ། དེ་དག་གིས་རྒྱལ་བ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀུར་བའི་ཞིང་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཚུལ་འདི་ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་བསྟོད་པ་ཡིན་པས་ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པའི་བརྗོད་དོན་ཐམས་ཅད་འདིར་སྦྱར་ནས་བཤད་ན་མཁས་པ་དགྱེས་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་འགྱུར་རོ། །དོགས་དཔྱོད་སྤྲོ་ན། ཡང་སྙིང་དུ་བདེ་འབྱུང་ཞེས་པ་དབང་ཕྱུག་ལས་གཞན་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་
འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་མ་གཏོགས། དབང་ཕྱུག་རང་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅེས་གསུངས་ཀྱང༌།
དབང་ཕྱུག་དགྲ་སྟའི་རྒྱུད་ལས།
དབང་ཕྱུག་ཨུ་མ་མཉམ་སྦྱོར་བས། །
རྨད་དུ་བྱུང་བའི་བདེ་བ་སྐྱེས། །
ཞེས་དང༌།
དབང་ཕྱུག་འཁྲིག་པ་སྤྱད་པ་ལས། །
དབུ་མའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འདོད། །
ཅེས་སོགས་དང་བསྟུན་ཏེ། གཉལ་སྟོན་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷ་མོ་ཨུ་མ་ལ་
བརྟེན་ནས་དབང་ཕྱུག་ལ་སྙོམས་འཇུག་གི་བདེ་བ་འབྱུང་བ་དང༌། མངོན་བརྗོད་འགྲེལ་བ་འདོད་འཇོའི་བ་མོ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་ལྟར་མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་

18

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཆང་བ་དང༌། རབ་འབྱོར་ཟླ་བས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་བའམ་ཐར་བ་དང་བདེ་བའམ་དགའ་བ་འབྱུང་བ་ལ་བཤད་པ་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། བདེ་འབྱུང་ཞེས་པ་རང་ལས་གཞན་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་ཁོ་ན་ལས། གཞན་ལས་རང་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་ཚུལ་ལ་བཤད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་ལ། སྡུག་བདེན་ལ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྒྲ་བཤད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཚུལ་དྲང་ངེས་དོགས་དཔྱོད་ལེགས་བཤད་ཀུན་བཏུས་སུ་འབྱུང་བས་དེར་བལྟའོ། །རབ་འབྱོར་ཟླ་བའི་བཤད་ཚུལ་འདི་དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་དགའ་མགུར་གནས་

པའི་དོན་ཡང་ཡིན་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་པ་ལ། དཔྱོད་ལྡན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་
དུ། དབང་ཕྱུག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱིས་ཐར་པའམ་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་
པ་དབང་ཕྱུག་རང་ཉིད་དགའ་མགུར་གནས་པའི་དོན་དུ་གཞག་དཀའ་བ་འདྲ། ཞེས་དཔྱད་གཞིར་མཛད་དོ། །
དེ་ལ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས།

ཐར་པའམ་ཡང་ན་ལྷ་ཡི་ལུས། །
གང་དུ་བདག་ཉིད་འདོད་བདག །
ཐམས་ཅད་འདོད་པ་ཐོབ་འགྱུར་བས། །
དེས་ན་དགའ་མགུར་གནས་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་དབང་ཕྱུག་གི་གཞུང་དྲངས་ནས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་བའི་སྒྲོན་གསལ་མཚན་གཉིས་ཀར། གང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཐོབ་ནུས་པ་ནི་དགའ་མགུར་གནས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་

19

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་གྲུབ་མཚན་ལས། རང་ཉིད་ཞི་བ་ཐོབ་ཅིང་གཞན་ལ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་བ་གང་འདོད་སྟེར་བ་ནི་དེའི་དགའ་མགུར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བ་དོན་གནས་ཡིན་ཚེ་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ཕྱུག་བརྒྱད་ནི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཡིན་པས་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཁོ་ནར་ཡོད་པར་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་སྒྲོན་གསལ་མཚན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། དབང་ཕྱུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི།
སྤྱོད་བསྡུས་ཆག་འགྱུར་ལས།
གཟུགས་ཕྲ་བ་དང་རེག་པ་ཡང༌། །
ཁྱབ་པ་ཡང་དག་ཐོབ་པ་ཉིད། །
རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་བརྟན་པ། །
དབང་ཕྱུག་ཉིད་དང་འདོད་དགུར་འགྱུར། །
ཞེས་དང༌། སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ལས། ཕྲ་བ་དང༌། ཡང་བ་དང༌། མཆོད་པར་བྱ་བ་དང༌། བདག་པོར་གྱུར་པ་དང༌། དབང་དུ་གྱུར་པ་དང༌། གར་ཡང་
ཕྱིན་པ་དང༌། འདོད་དགུར་ལྡན་པ་དང༌། དགའ་མགུར་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། སོ་སོའི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་དང་སྒྲོན་གསལ་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་བའི་མཆན་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་མཆན་དང་བཅས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པའི་གླང་པོ་སྤྲིན་དང་འདྲ་མཚུངས་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་གཉལ་
སྟོན་དང་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་སྤྲིན་གྱི་ཤུགས་འཆང་བའི་གླང་བོ་ཞེས་
མགྱོགས་ཁྱད་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། འདོད་འཇོའི་བ་མོ་ལས་སྤྲིན་ཆེན་པོ་གླང་པོ་ཆེའི་གཟུགས་འཛིན་པར་བཤད་པའི་དོན། ཡང་སྙིང་དུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་དལ་གྱིས་གཡོ་

20

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
བས་བརྗིད་པའི་ཉམས་དང་སྦྱར་བ་གླང་པོའི་སྐྱེས་རབས་ལས། སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་ནམ་
ན་བུན་གྱི་ཚོགས་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པ་བཞིན་དུ་ཚུར་འོངས་པ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པ་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་གླང་པོ་ཐལ་མདོག་ཡིན་པས་སྤྲིན་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཀྱང་ཆེ་བ་དང་བརྗིད་པའི་
དཔེར་སྤྲིན་བླངས་པ་འདོད་འཇོའི་བ་མོ་དང་གླང་པོའི་སྐྱེས་རབས་གཉིས་ཀར་མི་
གསལ་ལོ། །ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཚངས་པ་མེ་དཀྱིལ་གྱི་

དབུས་སུ་གསེར་གྱི་སྒོ་ང་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པ་དང༌། དྲན་པའི་གཞུང་
ལས་སྒོ་ང་དེ་ཆུ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པ་ནི། ཡང་སྙིང་ལས། གཉི་ག་རིག་བྱེད་ལ་གྲགས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་བཀོད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་དངོས་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་ལས་ཚངས་པ་དབང་ཕྱུག་གི་ས་བོན་ལས་སྤྲུལ་པ་དང༌། ཁྱབ་འཇུག་གི་ལྟོ་བའི་པདྨ་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། དེས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་བྱས་པ་དང༌། དེ་སྒོང་སྐྱེས། ཁྱབ་འཇུག་མངལ་སྐྱེས། དབང་ཕྱུག་བདག་སྐྱེས་སུ་བཤད་པ་སོགས་དངོས་གནས་སུ་ཁས་བླང་མི་རུང་ཞིང༌། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པར་ཚངས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཕྲག་པ་གཡས་ནས་བྱུང་བར་གསུངས་སོ། །ཚངས་པ་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་གྱི་སྒོ་ང་མཚན་ཉིད་པ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པས་
སྔར་ལྟར་བཤད་དགོས་ཤིང༌། སྤྱིར་སྒོང་སྐྱེས་ནི་མངལ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཡང་
མངལ་སྐྱེས་མ་ཡིན་ཏེ། མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་རྫོགས་ནས་སྐྱེས་པ་མངལ་སྐྱེས་དང༌། དེར་དེ་མ་རྫོགས་པར་སྒོ་ང་ལས་རྫོགས་པ་ལ་སྒོང་སྐྱེས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་བྱས་ནའང་དྲུག་སྒྲ་དེ་གཞི་མཐུན་སྡུད་པའི་

21

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འབྲེལ་སྒྲར་བྱས་ཆོག་པས། ལུས་མེད་བདག་པོ་ཞེས་པ་དང༌། ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་

པོ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་ནུས་ལ་ཁྱད་མེད་པར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱུན་ལ། ལུས་མེད་བ་དག་པོ་བྱས་ན་ལུས་མེད་དང་བདག་པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲོ་ཡང༌། ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་བྱས་ན་ལུས་མེད་འདོད་ཆགས་དང་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་གོ་དགོས། ཞེས་ཟེར་རྒྱུན་འདུག་མོད། ཡང་སྙིང་དུ་ལུས་མེད་དང་ལུས་མེད་ཀྱི་བདག་པོ་སོ་སོར་འཇོག་ནའང་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་ལུས་མེད་བདག་པོ་དང་ལུས་མེད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་སྦྱར་ཆོག་པར་བཞེད་པར་མངོན་ནོ། །མཆན་དུ་འདོད་པ་བ་རྣམས་ཁམས་གོང་མ་ལ་ལྟོས་ཏ་ལུས་ཆུང་བས་ལུས་མེད་པ་དང་འདྲ་ཞིང༌། བདུད་དེའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་ལུས་མེད་བདག་པོར་གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་དུ་དེ་བཀག་གོ །བདུད་ཀྱི་མདའ་ལྔ་ནི་སྒྲོན་གསལ་ལས།
དྲེགས་པ་དང༌། རྨོངས་པ་དང༌། ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང༌། བརྒྱལ་བ་དང༌། སེམས་མེད་པར་བྱེད་པ་ལྔ་དང༌། གཞན་ཡང་རྒྱལ་བའི་ལྷ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་རྣམས་མིང་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་དོན་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བར་སྣང་ཞིང་མདའ་ལྔ་སོ་སོའི་དོན་ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པའི་སྒྲོན་གསལ་མཆན་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ལ། བདུད་ནི་དབང་ཕྱུག་གི་མིག་གསུམ་ག་ལས་མེ་བྱུང་བས་བསྲེགས་པ་དང༌། མིག་དབུས་མའི་མེས་བསྲེགས་པར་བཤད་པ་གཉིས་སྣང་ཡང་ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་ལྟར་མཛད་པ་མང་ངོ་། །
དྲན་པའི་གཞུང་ལས།
ཐ་གུའི་ལྟོ་ནི་བྱིས་པའི་ཚེ། །
ཐ་གུའི་སྐེ་རགས་བཅིངས་པའོ། །

22

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་ཚིག་གཏེར་འགྲེལ་བར་ཡང་བཤད་པ་དང༌། འདོད་
འཇོ་འགྱུར་གསར་དུ་གྲགས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་རོལ་བ་དང་སེལ་བའི་དོན་གྱིས་མེ་
ཏོག་གི་ཆུན་པོ་རྣམས་འདིའི་ལྟོ་བ་ལ་ལྡན་པས་ན་མེ་ཏོག་ལྟོ་བར་བཤད་པ་དང༌། འདོད་འཇོ་ཤོང་འགྱུར་དུ་ཁྱབ་འཇུག་གི་ཆུང་མ་ལྷ་མོ་གྲགས་མས་ཁྱབ་འཇུག་གི་མགོ་ལ་མེ་ཏོག་འཇོག་པར་འདོད་པ་ལ་མ་སླེབས་པར་ལྟོ་བ་ལ་བཞག་པས་མེ་ཏོག་ལྟོ་བར་བཤད་པའི་ལུགས་གསུམ་སྣང་ཞིང༌། ཡང་སྙིང་ལས། དཱ་མོད་རཿ ནི། སྔ་མ་རྣམས་ཐ་གུའི་ལྟོ་བར་བསྒྱུར་བ་ལྟར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཁྱབ་འཇུག་ལ་ཐ་གུའི་ལྟོ་བར་བྱས་པ་ནི་འགྱུར་མ་ལེགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གསུངས་སོ། །རིག་བྱེད་ལས།
ཉ་དང་རུས་སྦལ་ཕག་པ་དང༌། །

མི་ཡི་སེང་གེ་མིའུ་ཐུང་དང༌། །
དཱ་མ་གཉིས་དང་ནག་པ་དང༌། །
སངས་རྒྱས་ཀིརྟི་རྩེ་དང་བཅུ། །
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གྱི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །སོགས་ཁོང་ནས་འདོན་རྒྱུ་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ཉི་ཟླ་ཚོགས་བདག་གདོང་དྲུག་བཞི་དང༌། ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་སྟེང་ཕུང་བུ་བཅས་ལྔ་དང༌། བྱང་རྩེ་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཚིག་ལ་ཐོན་པ་ལྔ་དང་མ་ཐོན་པ་བཞི་ལས་ཉི་ཟླ་
གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ནས་བརྒྱད་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང༌། རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་འདི་དག་ལ་དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ཟེར་ཡང་དགུ་ཡོད་པར་

23

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུངས་པ་སོགས་འདྲ་མིན་མང་ཡང༌། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ནི་
ཚིག་ཏུ་ཐོན་པ་ལྔ་ལས་བདུད་དོར་ནས་སོགས་སྒྲས་བསྡུས་པ་བཞི་བཅས་བརྒྱད་ལ་བྱེད་དོ། །གནོད་སྦྱིན་ཤཱཀྱ་འཕེལ་གྱིས་ཕྱག་བྱས་པས་དང༌།

བློ་གྲོས་ཡངས་པ་ཁྱོད་ལ་འདི་དང་ནི། །
ཀུན་སྤྱན་ཞབས་ལ་ལན་གསུམ་ཕྱག་བགྱིས་ཏེ། །
བལྟམས་པའི་ཚེ་ན་ས་ནི་གཡོས་པ་དང༌། །
འཛམ་བུའི་གྲིབ་མ་སྐུ་ལས་མ་འདས་པའོ། །
ཞེས་པ་ལྟར་ཡབ་ཀྱིས་ལན་གསུམ་དུ་ཕྱག་ཕུལ་བས་ལྷའི་ལྟར་མཚན་གསོལ་
ཚུལ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་དྲེགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིའང་ལྷར་གྱུར་པས་ན་

ལྷའི་ལྷ་ཞེས་བཤད་ན་སྐབས་དོན་དང་འགྲིག་པར་མངོན་ནོ། །འདིར་སྟོན་པར་ལྷ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བཏུད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཡང་སྙིང་དུ།

འདྲེན་པ་མཉམ་མེད་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཞེས་པས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་སྒོས་བསྟོད་པ་བཞིན་དུ། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། །ཞེས་དང༌། སྐབས་གསུམ་པ་དང་དབང་པོའི་དགྲ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་འགྲོ་རྣམས་སྲིད་ཞིའི་
འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་གྱུར་ཚུལ་སྒོས་བསྟོད་པ་དང་མི་འདྲ་བར། སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་འདྲེན་མཆོག་ཤཱཀྱའི་ཏོག །ཅེས་པས་ཟབ་མོའི་ཡོན་ཏན་སྒོས་བསྟོད་པ་བཞིན་དུ། ལྷ་ཆེན་དེ་དག་གིས་ལམ་ལྟར་སྣང་བསྟན་པ་རྣམས་རྒྱལ་པའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་
གྱིས་རྨེག་མེད་དུ་བཅོམ་སྟེ་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོས་བསྟོད་པ་ཡིན་གསུངས་པ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱང༌། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་

24

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོན་པ། ཞེས་པས་སྟོན་པ་ཕུན་ཚོགས་དང༌། སྐབས་གསུམ་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

འགྲོ་བའི་གཙུག་རྒྱན་དུ་གྱུར་ཚུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ་ཙམ་ལས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་ལ་སྦྱར་མི་གསལ་ཞིང༌། སྦྱོར་ན་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ནུས་ཀྱིས་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། ཞེས་པ་ནི་ཟབ་མོའི་ཡོན་ཏན་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིགས་པ་དང༌། འདྲེན་པ་
མཉམ་མེད་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཞེས་པས་ཀྱང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་
བསྟོད་པའང་མི་གསལ་བ་དང༌། འདིར།
རློམ་པས་འགྱིང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གང་གི་གསུང༌། །
ཐོས་པའི་མོད་ལ་ཉི་མས་མེ་ཁྱེར་བཞིན། །
ཞེས་ཡོད་ཚེ་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དང་སྦྱོར་རུང་ཙམ་སྣང་མོད་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པས་ཤེས་བྱེད་དཀའ་ཞིང༌། སྐབས་གསུམ་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དང༌། འདིས་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་བསྟོད་ཅེས་བཟློག་སྟེ་ཁས་བླངས་ནའང་གནོད་བྱེད་དཀའ་བར་དོགས་སོ། །བརྗོད་བྱ་ལུས་དང་མཐུན་པའི་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ལ་དགོངས་ནའང་བརྟག་དགོས་ཏེ། བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཚད་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་བརྗོད་བྱའི་ལུས་དང་མཐུན་པའི་མཆོད་བརྗོད་དུ་སྒྲུབ་དཀའ་ཞིང༌། དཀའ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འདི་ལ་བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཅེས་པ་ལས་བསྟན་བཅོས་ལུས་དང་མཐུན་པའི་མཆོད་བརྗོད་ཅེས་གསུངས་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༼བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་དང་ཤིང་རྟ་ཆེན་

པོ་གཉིས་སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ།༽
གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བསྟན་འཛིན་མཐའ་དག་གི་མེས་པོ་བྱམས་འཇམ་

25

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དབྱངས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་
ཐོགས་མེད་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་གྱི་བཤེས་གཉེན་འཕགས་པ་ལྷ་དང་དབྱིག་གཉེན་སོགས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། མཁྱེན་བརྩེའི་གཏིང་མཐའ་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། རྒྱ་མཚོ་ལ་གཏིང་མཐའ་དཔག་དཀའ་བ་དང༌། རླབས་ཕྲེང་ཆལ་ཆིལ་གཡོ་བ་དང༌། རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་བྱམས་འཇམ་དབྱངས་གཉིས་ཟབ་དོན་འབྱེད་པའི་མཁྱེན་རབ་ཟབ་པས་གཏིང་དང༌། གཞན་ཕན་གྱི་བརྩེ་

བརྒྱ་ཆེ་བས་མཐའ་དཔག་པར་དཀའ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁྱད་ཆོས་དང་པོ་དང༌། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྟེ་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སོགས་རྒྱལ་
བའི་མཛད་པ་ཐམས་ཅད་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་རླབས་ཆེན་ཆལ་ཆིལ་གཡོ་བ་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་དང༌། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དུ་གྱུར་པ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་དེ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་མགོན་གཉིས་ལ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་བ་སྟེ། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་འདི་དང་མཆོད་བརྗོད་གོང་མ་གཉིས་བསྡོམས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་ཆ་ཚང་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག །དཔེ་རྒྱ་མཚོའི་ཆོས་གསུམ་དང་སྦྱོར་རྒྱུའི་དོན་ནི། འཇམ་དབྱངས་ལ་མཁྱེན་པ་དང༌། ཟབ་མོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤྱོད་པ་དང༌། དེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ལེགས་བཤད་གསུམ་དང༌། བྱམས་པ་ལ་དེའི་ཟླས་དྲངས་པའི་བརྩེ་བ་སོགས་གསུམ་ལ་བཤད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་སྔར་ལྟར་གཉིས་ཀ་ལ་གཉིས་ཀ་སྦྱོར་བར་

26

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་པ་གང་བྱས་ཀྱང་འདྲ་ལ། གཏིང་མཐའ་དཔག་དཀའ་པ་གཉིས་ཀ་མཁྱེན་བརྩེ་གཉིས་ཀར་སྦྱར་ནས། བརྩེ་བའི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་ནི་དེ་འཛད་པ་མེད་པ་དང༌། དེའི་མཐའ་དཔག་དཀའ་བ་ནི་བརྩེ་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་མཐའ་མེད་པ་ལ་ཤིང་བཟའ་
པཎྚི་ཏས་གསུངས་སོ། །རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གཉིས་ཡོད་པས་སྤྱིར་དེ་སངས་འཕགས་ཡིན་མི་ཟེར་ཡང་འདིར་མཆོད་པར་བརྗོད་ཡུལ་གྱི་

རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་པའི་བྱང་སེམས་རྣམ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང༌། དགའ་ལྡན་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ལྔ་བར་འདོད་པ་
དང༌། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་བྱང་སེམས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་
དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འདིར་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བྱང་སེམས་ལུགས་
སུ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་ཅིང༌། ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་མཛད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་དངོས་གནས་པ་དང་བྱང་སེམས་
ཀྱི་མཛད་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དགོས་སོ། །འདིའི་ཐུན་མོང་བ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དང་དེ་མིན་པ་རྒྱུད་བླའི་ལུགས་སུ་བྱེད་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བ་དྲང་དོན་དང་དེ་མིན་པ་ངེས་དོན་དུ་བྱེད་པ་དང༌། སྒོ་ཐུན་མོང་བ་ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་དེ་མིན་པ་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། སྣང་ཚོད་ལྟར་མིན་པའི་གནས་ཚོད་ཅིག་ཁས་ལེན་པའི་ངོར་བཞག་པ་ཐུན་མོང་མིན་པ་དང༌། སྣང་ཚོད་དང་གནས་ཚོད་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ངོར་བཞག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་བྱེད་པ་ལེགས་སམ་སྙམ་མོ། །རྒྱན་རྩོམ་པ་པོའི་བྱམས་པ་དང༌། བསྐལ་བཟང་རྣམ་འདྲེན་ལྔ་བའི་མཛད་པ་སྟོན་དགོས་ཀྱི་དེ་དང༌།

27

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དགའ་ལྡན་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་དང༌། སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་ནང་ཚན་གྱི་དེ་རྣམས་སངས་
འཕགས་དང༌། དགེ་སློང་རྣམ་དག་དང༌། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུར་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས་གསུངས་པ་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང༌། རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་དགའ་ལྡན་གནས་སུ་བཞུགས་ཚེ་རང་ལས་གཞན་
སངས་འཕགས་ཀྱི་རྣམ་ཅན་དུ་མེད་པས་རང་མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་དང༌། གླིང་འདིར་
སྟོན་པའི་འཁོར་དུ་བྱོན་ཚེ་རང་ལས་གཞན་མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་གྱི་འཁོར་གྱི་རྣམ་

པ་འཛིན་དགོས་སྟབས། དགའ་ལྡན་གནས་ལ་ལྟོས་ཏེ་སངས་འཕགས་དང༌། གླིང་

འདི་ལ་ལྟོས་ཏེ་བྱང་འཕགས་རྣམ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་ཏེ། མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་ཞིག་མཆོག་སྤྲུལ་རྣམ་ཅན་གཞན་ཞིག་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བ་ན་བྱང་འཕགས་རྣམ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ངོ་མཚར་ཆེའོ་ཞེས་གཞན་དག་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བདེར་གཤེགས་གསུང་རབ་ཅེས་སོགས་བྱུང༌། ཤེར་མདོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་སྤྱི་ལ།

རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས།
ཚུལ་གྱི་སྒྲ་ནི་བདེན་པ་དང༌། །
ལམ་དང་འབྲེལ་འབྱུང་རིག་པ་དང༌། །
ཞེས་དང༌།
སྨྲ་སྒོ་ལས།
ཚུལ་ནི་འདྲ་དང་སྨད་པ་དང༌། །
སྒོ་དང་སྡོམ་པ་མཚན་ཉིད་དང༌། །

28

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཐབས་དང་རིག་པ་དོན་དང་འདོད། །
ལེགས་པ་དག་ལ་འཇུག་པ་ལས། །
ཞེས་པ་ལྟར་ཚུལ་དོན་དུ་མར་འཇུག་པ་ལས། འདིར་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་ལམ་སྲོལ་མི་འདྲ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཕྱེ་བ་སྟེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་

ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་སྲོལ་དང༌། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་

གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་གཉིས་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་གསལ་

བར་མཛད་པས་བསྟན་པ་མཆོག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་སྙིང་ལས། རྒྱལ་

བའི་བསྟན་པ་མཆོག་ཅེས་པའང་མཆོག་གི་སྒྲ་ཉེ་ཚིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་པ་སྤྱི་ལ་

སྦྱར་ཀྱང་རུང་ལ། འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ནི་ཟབ་མོའི་
ལམ་གྱི་བཀའ་བབ་དང༌། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་བཀའ་བབ་

ཡིན་པས། གཉིག་བསྡོམས་ཏེ་ཟབ་རྒྱས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་ལམ་བཟང་གསལ་བར་མཛད་པའི་དོན་དུ་བྱས་ན་ལེགས་པས། བསྟན་པ་མཆོག་ཅེས་པའང་ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དེ་ཡང་ས་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་

ནང་ན་ཉི་མ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པ་པོ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད་པར་མཛད་དོ། །སྐབས་འདིར་མཁོ་བའི་སྤྱིའི་དོན་ནི། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་

29

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འགྲེལ་བ་ལ་
གནོད་བྱེད་དང་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གསུང་རབ་ལ་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས།
གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་དྲང་
ངེས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ཅིང༌། དེ་ཡང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་
འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། ཅེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱང་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་
རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོར་སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པའི་མདོའི་འགྲེལ་ཚུལ་དང༌། ནས། དབུས་མཐའ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བས། བྱམས་ཆོས་ལས་ལོགས་སུ་སྲོལ་བཏོད་པ་མིན་ཞིང༌། གཞུང་འགྲེལ་ནི་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དང་སྐྱེ་འགག་ཀུན་བྱང་མེད་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་ཤེའི་ལུང་དྲངས་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱི་རིགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཆད་འདོད་པར་འདུག་པས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་
རིགས་ཚོགས་ལས་བཤད་སྲོལ་ཟུར་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ལུང་སྔ་མ་འདིའི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྦྱར་བའི་དོན་དོགས་དཔྱོད་དུ་འཆད་ལ།
ཕྱི་མ་ནི་དེ་ལ་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལམ་བརྟེན་པར་ཕྱེ་བ་ཞིག་
དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་སོ། །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི།

30

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལང་གཤེགས་ལས།
ལྷོ་ཕྱོགས་བཻ་དའི་ཡུལ་དུ་ནི། །
དགེ་སློང་དཔལ་ལྡན་ཆེར་གྲགས་པ། །
དེ་མིང་ཀླུ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ། །
ཡོད་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་འཇིག་པ། །
ད་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། །
བླ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །
རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་བསྒྲུབས་ཏེ། །
བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ། །
ཞེས་མཐའ་གཉིས་འཇིག་པའི་དབུ་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་གསུངས་པ་དང༌། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ང་འདས་ནས། །
ལོ་ནི་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། །
དགེ་སློང་ཀླུ་ཞེས་དེ་འབོད་འབྱུང༌། །
བསྟན་པ་ལ་ནི་དད་ཅིང་ཕན། །
རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ཐོབ་པ། །
ལོ་ནི་དྲུག་བརྒྱ་དག་ཏུ་འཚོ། །
རིག་པ་རྨ་བྱ་ཆེན་མོ་ནི། །
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་ཀྱང་འགྲུབ། །

31

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བསྟན་བཅོས་སྣ་ཚོགས་དོན་དང་ནི། །
དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་དེ་རིག །
ཅེས་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་ཏེ་དྲང་དོན་དང༌། དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ཏེ་ངེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་དང༌།
དེ་ཉིད་ལས།
ཐོགས་མེད་ཅེས་བྱའི་དགེ་སློང་ནི། །
བསྟན་བཅོས་དེ་ནི་དོན་ལ་མཁས། །
མདོ་སྡེ་ངེས་དོན་དྲང་བའི་དོན། །
རྣམ་པ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབྱེད། །
ཅེས་རྣམ་རིག་པ་དང་མཐུན་པའི་དྲང་ངེས་གསལ་བར་འབྱེད་པར་གསུངས་པས་ཐོགས་མེད་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དབྱེ་ན། དབུ་མ་བ་དང༌། རྣམ་རིགཔའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་དང་རིགས་ཚོགས་མཛད་པ་པོའི་ཀླུ་སྒྲུབ་དོན་གཅིག་གཉིས་པ་དང་ས་སྡེ་མཛད་པ་པོའི་ཐོགས་མེད་དོན་གཅིག་གོ །དེ་ལྟར་དུ་གཞུང་ལས། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་བཅིངས་གྲོལ་དང་བླང་དོར་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་ཐུགཔ་ལ་གནོད་བྱེད་མཐར་ཐུག་པར་
འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་འདི་ནི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་དེ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་

32

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེར་ངེས་པའི་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང༌། དེ་དག་དང་མི་
མཐུན་པར་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་བས་ན་འཕགས་པའི་གཞུང་འདི་དག་གིས་དགག་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང༌། ཆོས་གང་ལ་ཡང་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་པ་ལ་ཡང་མེད་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ལུང་དང་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིས་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀླུ་སྒྲུབ་དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་གསུངས་ཤིང༌། གཞུང་ལས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་སར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་ཕྱེ། ཞེས་ཐོགས་མེད་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞུང་ལས།

བདེར་གཤེགས་གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །
ནས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཅེས་དང༌།
ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་གཉིས་ལེགས་བཟུང་ནས། །

33

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཞེས་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གཉིས། ཞེས་དང༌།
སྨྲ་བའི་ཁྱུ་མཆོག་ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། །

ཇི་བཞིན་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །
ཞེས་དང༌། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ་དང༌། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་གཉིས་ཕྱེ། ཞེས་དང༌། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི། །ཞེས་དང༌། ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀའི་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ཀར། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀའི་ལམ་སྲོལ། ཞེས་སོགས་རྗེའི་ལེགས་བཤད་མང་པོ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཞེས་དང༌། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་དང༌།
ཕར་ཕྱིན་རྣམ་བཤད་སོགས་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་ཆེན་
པོ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིའི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལམ་བརྟེན་པར་རྒྱ་ཆེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་དེ། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་དོན་གཅིག །དེས་
ཟབ་མོའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་
སྐད་དུ་གསེར་ཕྲེང་ལས། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིགས་ཚོགས་དང༌། ཤུགས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་བཤད་པ་ན་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་མངོན་རྟོགས་སྐྱེ་བའི་རིམ་
པ་རྣམས་རྒྱན་གྱིས་བཀྲལ་བས། རྗེ་བཙུན་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་གཉིས་ཀྱི་ཤེར་ཕྱིན་

34

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྱ་བར་ཡང་གནས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་ལྟ་བུའི་སྲོལ་
ཆེན་པོ་གསར་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་གང་ཟག་དེ། རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཤིང་
རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རིགས་བསྒྲེའོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་
འབྱེད་ལ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་འཇོག་དགོས་ཏེ། གཞུང་ལས། རང་སྡེའི་གཞུང་འགྱུར་བ་རྣམས་ལས་ཐལ་རང་གང་འདོད་བརྟགས་ནས་རང་རྒྱུད་མི་འཐད་ཐལ་འགྱུར་འཐད་ཅེས་པ་ནི་ཟླ་བའི་གཞུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་མིན་པ་ནས་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་དང༌། བྱུང་ཚུལ་ནི།
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས།

བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་དོན་བཀྲལ་བ་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་
བཟུང་བ་མི་འཇུག་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཚིག་གསལ་ལས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་རང་རྒྱུད་མི་བཞེད་པ་དང་དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེགས་ལྡན་གྱིས་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ནི། སྟོང་ཐུན་ལས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་མཛད་ནས། སངས་
རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ་བ་ལ་དགག་པ་མང་དུ་མཛད་དེ། རང་རྒྱུད་
ཀྱི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཐལ་བཟློག་གི་དགག་གཞག་

35

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱེད་ལུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །སློབ་དཔོན་འདི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་མདོའི་དོན་མིན་པར་དབུ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ལམ་སྲོལ་འདི་ནི་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཞིབ་ཏུ་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་པ་ནི། གཞུང་ལས། གཞུང་རྒྱས་པར་བརྩམས་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་རོལ་མེད་པའི་ཚུལ་
གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་སྲོལ་ཕྱེ་བར་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་རང་རིག་ཡོད་པ་དང་ཤེས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པའི་དབུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་ཐོག་མར་ཕྱེ་ནས་དབུ་མ་རྒྱན་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
སྤྲོ་ན། དགོངས་འགྲེལ་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་གཉིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་བྱེད་དང༌། ཤེར་མདོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དྲང་ངེས་འབྱེད་གཞིར་འཇོག་དགོས་པས། ཁ་ཅིག །བདེར་གཤེགས་གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །ཞེས་པའི་གསུང་རབ་ལ་དེ་གཉིས་ཙམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པ་དང༌། ཡང་སྙིང་ལས། དགོངས་འགྲེལ་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གཉིས་ཕྱེ་བར་བསྟན་ཟེར་བ་མི་འཐད། ཅེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མུན་སེལ་དུ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་དེ་བློ་གྲོས་མི་

36

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཟད་པ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ཕྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ་བ་བཀོད་པ་དང༌། འོད་སྔ་མས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་བཞིར་བྱེད་པ་གསེར་ཕྲེང་དུ་བཀག་པ་ལྟར་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་བའི་གང་ཟག་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་
འབྱེད་དུ་འཇོག་ན་རབ་འབྱོར་དང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མ་ངེས་པར་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་

དཔྱོད་དུ་གསུངས་སོ། །སྔར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་དྲངས་པའི་
གཞུང་གི་ལུང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སྤྱི་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཚིག་ཟིན་ལ་མི་གསལ་
ཡང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྦྱར་བ་དོན་ལ་གནས་ཏེ། སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་དོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། དེ་ཡང་དབུ་སེམས་ཀྱི་དྲང་ངེས་
ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལ་བྱ་དགོས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། གཞུང་དུའང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དང་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཁོ་ན་རེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་སྔར་དྲངས་པའི་ལུང་གཉིས་སུ་གསལ་བ་གང༌། ཚུལ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་སྲོལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཕྱེ་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་དབུ་མའི་སྤྱི་བཤད་སྐབས་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྗེ་བཙུན་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་གཉིས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་

37

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པ་དང༌། དེ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ཡང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས་ཕྱི་མས། གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་པ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རུང་གི་སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ། སྔ་མས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱིར་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་
བརྟེན་པར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་དབང་དུ་འགྲེལ་མི་འགྲེལ་གྱི་

སྟེང་ནས་འཇོག་པ་གང༌། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་དེ་ལྟར་འགྲེལ་གྱི་ཟླ་བ་གྲགས་པས་

དེ་ལྟར་མི་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར། གཞན་ཡང་སྔ་མས་སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཤད་པ་ལ། ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་དགསྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་ཏེ།
སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དེར་དབུ་སེམས་ཀྱི་སྲོལ་གཉིས་ལས་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བས་མི་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་སྲོལ་
འབྱེད་གཞི་ནི་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་གནད་ལས་མ་འདས་པས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ནི་དྲང་ངེས་ལ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་མིན་གྱིས་འཇོག་པར་གྲུབ་

38

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར། ཕལ་ཆེར་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་མཐུན་ཟབ་ལ་མིན། །ཞེས་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་འདི་གཉིས་ལ་བདེན་པ་བཞི་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་དམན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ཉམས་ལེན་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལ་ཡང་སྤྱོད་པའི་རྟེན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང༌། ནས། ཕལ་ཆེར་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གང་རུང་ཞིག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་དགོས་པས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་གནོད་བྱེད་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་སེམས་གང་རུང་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ལ། ཐལ་རང་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པའང་གནད་འདི་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། སྔ་མས་དེ་འདྲའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་ན་མིའི་ཤ་ཚུགས་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པས་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་དོ། །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་དབུ་མ་བའི་སྦས་དོན་མངོན་
རྟོགས་དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་འགྲེལ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་བཞག་པར། གཞན་དག་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཀྱང་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་གང༌།
དབུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་ལུས་རགས་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
བརྟག་གོ །ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་རྩོམ་པ་པོ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མ་ཡིན་པར་

39

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཐལ། ཐོགས་མེད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི། །ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ལམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་སྤྱིར་དེ་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་
དང་ཟབ་རྒྱས་གཉིས་དེ་དག་ལས་བརྒྱུད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས། དེ་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོར་འཇོག་བྱེད་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གཉིས་ཕྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་དོན་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་ཕར་ཕྱིན་དུ་

ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་སྔོན་གྱི་མཁས་པའི་ཁས་ལེན་གྱི་རྟིང་

མནན་པ་ཙམ་ལས་རང་གི་བཞེད་པ་དངོས་ནི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གྲུབ་མཐའི་བཤད་ལུགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་གསུངས་ཀྱང༌། གྲུབ་མཐའ་ལས། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་འདི་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང༌། ཞར་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པའང་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་ལས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་པའི་བཤད་ལུགས་མི་སྣང་ངོ་། །སྟོང་ཐུན་ལས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་མཛད་ནས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་
ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀྲལ། ཅེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཡབ་རྗེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས། ཐལ་འགྱུར་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རྒྱལ་རོང་བསྟན་དར། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ། བྱང་རྩེ་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་བཞེད་དོ། །

40

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དེ་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཐུན་གྱི་ལུང་དོན། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་

ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ལས་གསལ་ཙམ་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས། དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པ་མིན་ཞིང༌། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ལ་ཟླ་གྲགས་འཇོག་པ་གཞུང་འདི་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དང༌། སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལ་བྱེད་ན། བྱམས་མགོན་སེམས་ཙམ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་

ཟླ་བ་གཉིས་ཀ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཤད་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཕྱེ་ཟིན་ན་ཟླ་བས་སླར་འབྱེད་དགོས་
དོན་མེད་ལ། མ་ཕྱེན་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་འདོད་པ་ཉམས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཁོ་རང་ལ། དེ་བ་ཤརྨ་དང་ལེགས་ལྡན་གཉིས་ཀ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་རང་རྒྱུད་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བར་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་
སྲོལ་ཕྱེ་བས་དེ་དེའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་
སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞག་ནས། ཟླ་གྲགས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཤད་པའི་གཞུང་སྔར་དྲངས་པའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིའི་དབུ་མ་པས་རང་རྒྱུད་བྱ་མི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ལྡོག་ཕྱོགས་རང་རྒྱུད་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་སྟོན་མཁན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཡིན་པར་ཐལ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ལ་ཞེས་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མཁན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲུབ་བྱེད་དང་

41

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གནོད་བྱེད་སྟོན་མཁན་ཟླ་གྲགས་ཡིན་ཡང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་

བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུང་གི་སྟོད་སྨད་དུམ་བུར་བཅད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་དང་གནོད་བྱེད་སྟོན་མཁན་དང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་མཁན་ལ་གང་ཟག་སོ་སོར་གཉིས་བཞག་པ་ནི་འབྲེལ་མེད་དུ་མཁས་པ་མང་པོ་ཞལ་འཆམ་མོ། །ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞག་པའང་སྔ་མའི་གསུང་དང་བསྟུན་པ་ལས་རང་ལུགས་ལ་ཟླ་གྲགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དུ་བཞེད་པ། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར། ཟླ་བས་ལེགས་བཀག་ཐུན་མོང་མིན་པར་བསྒྲུབས། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་ཤེས་པར་
གསུངས་ཀྱང༌། དེར་ནི། རྩ་བ་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བཀྲལ། །ཅེས་
པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་
དང༌། ཟླ་བས་ལེགས་བཀག་ཐུན་མོང་མིན་པར་བསྒྲུབས། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་

ཟླ་བས་རང་ཕྱོགས་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པར་བཞེད་
སྣང་བས་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཞིག་
མིན་ནམ་སྙམ་མོ། །ཐེག་དམན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡོད་མེད་དང༌། ཡོད་ན་གང་ལ་ངོས་འཛིན་པ་དང༌། རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དང༌། བོད་ཀྱི་གྲུབ་

མཐའ་སོ་སོའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་སོགས་དཔྱད་བྱ་ཧ་ཅང་མང་ཡང་མ་སྤྲོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལམ་
སྲོལ་གཉིས་ལེགས་པར་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས། འཛམ་གླིང་འདིར་དབུ་སེམས་སོ་སོའི་བློ་གསལ་བྱེ་བ་སྟེ་གྲངས་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་

42

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀྱིས་སོ་སོར་བཀྲལ་བལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་གྱི་པཎྚིཏ་འཕགས་པ་ལྷ་སོགས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་
དང༌། དབྱིག་གཉེན་སོགས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་མཚན་དངོས་སུ་ཐོན་པ་དང༌།
མཐོན་པ་ཞི་བ་ལྷས་མཚོན་པའི་དབུ་མ་དང༌། ཤཱནྟི་བས་མཚོན་པའི་རྣམ་རིག་པའི་སྲོལ་འཛིན་འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུ་གྱུར་ཅིང་ཐུབ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་ནུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་
མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་འདུད་པའོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པ་ལྷ་ནི་གཞུང་ཕྱི་མོའི་དབུ་མ་པ་སྟེ་དེས་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས། འཁྲུལ་བཟློག་པའི་གཏན་ཚིགས་སྒྲུབ་པ། དབུ་མ་ལག་པའི་ཚད་སོགས་དང༌། བརྗོད་བྱ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བཞི་བརྒྱ་བ་མཛད་ནས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་བཟུང་བ་དང༌། དཔའ་བོས་སྐྱེས་རབས་དང༌། བསྟོད་ཚོགས་སོགས་མང་པོ་དང༌། དབུ་མའི་གཞུང་ཡང་ཕར་ཕྱིན་བསྡུས་པ་སོགས་དུ་མ་མཛད་ནའང༌། དབུ་མའི་གཞུང་ཆེ་བ་
རྣམས་བོད་ལ་མ་ཕེབས་པར་རྗེས་གསུངས་སོ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་ཆེར་བོད་དུ་མ་ཕེབས་ཀྱང༌། གཙོ་བོ་འགྲེལ་བ་བུདྡྷཱ་པཱ་ལི་ཏ་མཛད་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང༌། ལེགས་ལྡན་གྱིས་དབུ་མའི་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་གནད་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་དབུ་མ་སྙིང་པོ་དང་དེའི་འགྲེལ་བ་རྟོག་གེ་འབར་བ། རྩ་
ཤེའི་འགྲེལ་བ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་རྣམས་མཛད་ནས་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཟླ་བ་གྲགས་པས་རྩ་ཤེའི་སྒོས་འགྲེལ་དུ་ཚིག་གསལ་དང༌། རྩ་ཤེར་ཟབ་རྒྱས་གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དབུ་མ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་མཛད་དེ་

43

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ནས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་མཛད་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྲོལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་དག་གོ །དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གཞུང་མང་དུ་མཛད་པ་ལས། པྲ་ཀ་ར་ཎ་སྡེ་བརྒྱད་དང༌། མདོ་འགྲེལ་སྐོར་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དང༌། བློ་གྲོས་བརྟན་པས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའ་
གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་དང་སུམ་ཅུ་བ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་

སོགས་དང༌། ཕྱོགས་གླང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་དང་ཚང་མ་ཀུན་བཏུས་སོགས་དང༌། ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སོགས་མཛད་ནས་ཐོགས་མེད་
ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ལམ་སྲོལ་བསྐྱངས་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྲོལ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་བའི་མཁས་གྲུབ་དག་གོ །འདིར་འཕགས་པ་ལྷ་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་མིན་དང༌། ཟླ་བས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞབས་ཟིན་མ་ཟིན་དང༌། དེ་བྱོན་དུས་སོགས་དཔྱད་བྱ་མང་
ཡང་མ་སྤྲོས་སོ། །

༼རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ།༽
གཉིས་པ་རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། གཞུང་ལུགས་མང་ཐོས་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་རྐང་བ་དང་པོ་བཞིས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་རྟོགས་དཀའ་བས་བོད་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་ནས། རྐང་བ་ཐ་མ་གཉིས་
ཀྱིས་རྗེས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ཏེ་བརྩེ་བ་
ཆེན་པོས་འཆད་པར་དམ་བཅའ་བ་སྟེ། དེ་ཡངས་རྡོག་བུ་སོགས་གཞུང་ལུགས་མང་དུ་ཐོས་པ་དང༌། སེང་ཆེན་བརྒྱད་སོགས་མང་དུ་ཐོས་པར་མ་ཟད་རིགས་པའི་ལམ་

44

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དུ་ཡང་ངལ་བ་མང་པོ་བསྟེན་པ་དང༌། དོལ་བོ་བ་སོགས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་མི་དམན་པ་ཞེས་བྲག་སྒོ་ཕུན་ཚོགས་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱིས་

སྦྱར་བ་ལྟར་རམ། གཞན་ཕལ་ཆེར་གྱི་གསུངས་ཚུལ་ལྟར་ན། མདོ་སྔགས་རིག་གནས་སོགས་མང་དུ་ཐོས་པ་དང༌། རིགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱངས་པ་མང་དུ་མཛད་པ་དང༌། སྤྱོད་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མི་དམན་པ་དུ་མས་ཀྱང་རྩོལ་བ་
མང་དུ་བསྟེན་ན་ཡང་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པའི་ཟབ་མོའི་གནས་དེ་ནི་འཇམ་མགོན་བླ་མ་སྟེ་འཇམ་པའི་དབྱངས་བཤེས་གཉེན་དུ་བཟུང་ཞིང་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ངོམས་མེད་དུ་བཞེས་པའི་དྲིན་གྱིས་ལེགས་པར་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཟིགས་ནས།
རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་དམ་བཅའ་མཛད་པ་སྟེ། འཇམ་མགོན་བླ་མའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ལེགས་
པར་མཐོང་བའི་ཚུལ་ནི། མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས། འཇམ་པའི་དབྱངས་
ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་མངོན་སུམ་དུ། །ཉིན་རེ་བཞིན་ཡང་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིའི་རྒྱུན། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་བསྡུས་པ། །རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འདོམས་ཞེས་དང༌།
གསང་རྣམ་ཚིགས་བཅད་མར།
རབ་མཛེས་འོད་ཟེར་ལྔ་ཡི་དྲ་བ་ཅན། །
ཤིན་ཏུ་ཟླུམ་པའི་དབུས་སུ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །
མངོན་སུམ་གཟིགས་པ་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །
ཞེས་དང༌།

45

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །
ནམ་འདོད་གཟིགས་ཤིང་དཔལ་ལྡན་འདུས་པ་དང༌། །
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཞུང་ཟབ་མོའི་དོན། །
རྒྱུན་དུ་གསན་པ་རྒྱལ་སྲས་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། གཞུང་འདི་མཛད་པ་ནའང༌། རྣམ་ཐར་ཟུར་རྒྱན་ལས། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གནད་རྣམས་གསུངས་ནས། ད་
ནི་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པ་ཞིག་ཡི་གེར་གྱིས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་བརྩམས་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། གཞུང་འདིའི་མཇུག་རྩོམ་དུ་ཡང་གསལ་བ་ལྟར་ལ། སྨན་ལུང་རྒྱ་སོག་ཕུར་འཇམ་དབྱངས་ལ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་དང་པཎ་གྲུབ་མང་པོས་བསྐོར་བ་གཟིགས་པ། དེ་དག་གི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་དབུ་སེམས་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་སྲོལ་འབྱེད་དང་སྲོལ་འཛིན་མང་པོའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་འབྱུང་བ་ནི་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པར་དམ་པ་དག་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མཆོད་བརྗོད་
ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་སློབ་དཔོན་སྔ་མའི་མན་ངག་དང་ལྡན་ཚུལ་དང༌། རྩོམ་པར་དམ་བཅས་ནང་གི་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ཚུལ་གཉིས་ཚང་བར་བསྟན་པ་དང༌། ཡང་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ནོར་
བར་གཟིགས་པའི་མཁྱེན་རབ་ཕུན་ཚོགས་དང༌། གདུལ་བྱ་ལ་རྗེས་སུ་བརྩེ་བའི་བརྩེ་བ་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ཚང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

46

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

༼སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ།༽
གསུམ་པ་སྣོད་ལྡན་ཉན་པར་བསྐུལ་བ་ནི། བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་ཅེས་སོགས་བྱུང༌། མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གང་གིས་བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་ཀྱང་གང་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་འདར་མི་རུང་བ་ནི་བསྟན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་དེ་དེ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་འབྲས་བུ་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གོ་འཕང་འདོད་པའི་སྐལ་བཟང་རྣམས་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཉོན་ཅེས་བསྐུལ་བ་སྟེ། སྔ་ཕྱི་བསྡོམས་པས་
དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་ཚུལ་ནི། གནས་དེ་ནི་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་བརྗོད་བྱ་
ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང༌། བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཅེས་པས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་དོན་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགོས་པ་དང༌། སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་ཅེས་པས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཟབ་མོའི་ལམ་
ཉིད་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་དང་སྦྲེལ་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

གོ་འཕང་ཉིང་དགོས་དང༌། ཉིང་དགོས་དེ་ཉིང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་དང༌། ལམ་ཉིད་བརྗོད་བྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་དང་འབྲེལ་བ་ནི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཏེ་ཤུགས་ལ་ཐོན་པ་ཡིན་ནོ། །འབྲེལ་བ་ལ་གཞན་སྡེས་སྣ་ཚོགས་སྨྲ་ཡང་རང་ལུགས་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཤིང་འདིའི་འབྲེལ་བ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་ཐོབ་བྱ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་རང་རྒྱུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང༌། ལམ་དེ་ཉིད་འདིའི་བརྗོད་བྱའི་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་
ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་ཚིག་ཀུན་ལ་

47

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཆོས་བཞི་བརྩིར་རུང་ཞིང༌། དགོས་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྟན་བཅོས་ལུས་
ཀྱི་ཆོས་བཞི་བརྗོད་བྱ། ངག་ལས་རྟོག་ལྡན་ལ་གོ་བའམ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་དགོས་པ། དེ་ལས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་དགོས། དེ་དག་སྔ་མ་མེད་ན་ཕྱི་མ་མི་འབྱུང་བ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཞིང༌། རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་གེགས་བཞི་སེལ་ཚུལ་དང༌། དེའི་ཡན་ལག་ལ་ཆོས་བཞི་ལས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་མི་རུང་བའི་ཚུལ་སོགས་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
སྤྲོ་ན། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིའི་དགོས་པ་དང་བརྗོད་བྱ་གཉིས་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདིའི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་དང༌། ཉིང་དགོས་ལ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཀྱང་ཡོད་པ་གང་ཞིག །མྱང་འདས་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང༌། དེ་སྟོང་ཉིད་དང་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། འདིའི་ཉིང་
དགོས་ལ་ཉིང་དགོས་མཐར་ཐུག་གིས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། སྤྱིར་རྣམ་མཁྱེན་དང་ངོ་བོ་
ཉིད་སྐུ་སོགས་འདིའི་ཉིང་དགོས་ལ་མི་འཇོག་པ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་
དགོས་སོགས་བཞིའི་ནང་གི་འབྲེལ་བས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དང༌། དེ་ལ་རྟེན་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་དགོས་མི་དགོས་དང༌། འདིའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཐོབ་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཁོ་ཁོ་རང་ཡིན་མིན་སོགས་ལའང་སྤྲོ་བྱ་མང་ངོ་། །དགོས་འབྲེལ་ངག་ཀླད་དུ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ལ། ཀུ་མཱ་རི་ལ་ལ་སོགས་པས་དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་བཞི་ཡོད་པ་ཚད་མས་ངེས་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་དང༌། ཞི་འཚོའི་བདེན་གཉིས་དཀའ་འགྲེལ་དུ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་སྐབས་འགོག་པ་ཟློག་པ་དང༌། བྲམ་ཟེ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་དང་གཡག་ཕྲུག་པས་གཞུང་གི་ཡི་གེ་མཛེས་པ་དང༌། ཆོས་

48

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཆོག་གིས་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་དོགས་པ་བཞི་བསལ་ནས་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བཞི་སྐྱེད་པ་བཤད་པ་རྣམས་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་ཤེས་
པར་བྱ་ལ། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་བུ་སྟོན་གྱིས་ལུགས་དང་པོ་ལྟར་བཞེད་པར་
གསུངས་ཀྱང་ལུང་སྙེར་དེ་བཀག་གོ །རང་ལུགས་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས། ངག་འདིས་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ལ་ཡོད་ན་ནི་འཇུག་ཅིང་མེད་ན་ནི་ལྡོག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གདུལ་བྱ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་འབྲེལ་ངག་ཐོག་མར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདིའི་དགོས་པ་དང་ཉིང་དགོས་གཉིས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འོང་དགོས་པས་ཆོས་བཞི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འཐད་ཅིང༌། འདིའི་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་ཤིང་དེ་འདི་ལ་ཞུགས་འབྲས་སུ་འབྱུང་དགོས་པས་ཆོས་བཞི་རྟོགས་པའང་དེར་མི་རུང་ལ། དགོས་འབྲེལ་
གྱི་ངགཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་དབང་རྣོན་བསྟན་བཅོས་ལ་མི་འཇུག་པས་དགོས་འབྲེལ་
གྱི་དག་ཐོས་པའང་དེར་མི་རུང་ངོ་། །དེས་ན་ཆོས་བཞི་ལ་གོ་བ་ཡང་དག་གམ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ནི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་བརྟག་པ་ལས། གང་
ཕྱིར་དོན་གཉེར་འཇིག་རྟེན་འདི། །ཐེ་ཚོམ་ལས་ཀྱང་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌།
བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས།
དོན་འགྱུར་དོན་མི་འགྱུར་བདག་ལ། །
ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནའང་འཇུག་ལྡོག་རྒྱུར་གསུངས། །

49

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་བཞི་ཕལ་ཆེར་ཡོད་ལས་ཚེ་སྙམ་པའི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བཞི་བསྐྱེད་དེ་རྟོག་ལྡན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུགཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ལུང་དང་པོ་འདི་གསེར་ཕྲེང་དུ་ཁུངས་གསལ་བར་མ་མཛད་ལ་ལུང་སྙེར་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་དང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་སོགས་སུ་འཐད་ལྡན་གྱི་ཡིན་
པར་བྱས་ཀྱང་གཞུང་མང་པོར་ཚད་མ་བརྟག་པའི་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་གཞུང་དེར་སྣང་ངོ་། །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ཐེ་ཚོམ་ལས་རྒྱན་ལ་
འཇུག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ན་དེས་དབང་རྣོན་གྱི་འཇུག་ཚུལ་དང༌། དབུ་
མ་རྒྱན་ཟིན་དུ་རང་སྡེ་དབང་རྟུལ་ཤིན་ལྐོག་ལ་འཇུག་པ་ན་ལུང་ཙམ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ན་དེས་དབང་རྟུལ་གྱི་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པར་སྣང་བ་དང༌། ཚད་མ་བརྟག་པའི་ལུང་འདི་དང་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལ་བརྟེན་
ནས་དབང་རྣོན་ཐེ་ཚོམ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་མཐོང་བ་གང་གི་སྒོ་ནས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་དཔྱད་ཚུལ་སོགས་དྲང་ངེས་དོགས་དཔྱོད་དུ་འབྱུང་ཞིང༌། དེར། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར། ཡུལ་མཆོགབསྟན་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་མཆོག་སྦས་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་འདིར་སྔགས་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་མ་བསྟན་གྱི་

དོགས་པ་བཀོད་ཀྱང༌། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བས་མདོ་ཕྱོགས་སུ་སྔགས་ལམ་སྦས་པ་མ་གཏོགས་སྦས་ཏེ་བསྟན་པར་གསུངས་པ་མིན་པར་མངོན་ནོ། །ཐེ་ཚོམ་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དགོས་འབྲེལ་ངག་གིས་བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པ་ན་རྟོག་ལྡན་ལ་དེར་དེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ལས་ཆོས་བཞི་ཡོད་མེད་ལྟ་ལ་ཡོད་ན་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསྟན་

50

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཅོས་ལ་འཇུག་པར་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་ནའང་དགོས་འབྲེལ་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྔོན་དུ་མ་བཀོད་པ་ནི་དེའི་སྔོན་དུ་བཀོད་ན་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་
དང༌། མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་དང་བ་སྐྱེད་ལ། དེས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་ཕྱོགས་
པ་ན་ཆོས་བཞི་ལ་རྟོག་པས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་འོག་ཏུ་དགོས་འབྲེལ་ངག་བཀོད་པར་
ཆོས་བཤེས་འཆད་པ་ལྟར་རྗེས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །

༼བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་དངོས་བཤད་པ་ལ་གསུམ།
གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་
ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ། རང་ཉིད་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བསྟན་ཅིང་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །

༼གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ་དང༌། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་
ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་མདོ་དང་སྦྱར་བའོ། །

༼ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་དགོས་པ།༽
དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་ཡུལ་འཁོར་
སྐྱོང་ཞུས་སུ་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་དང༌། དེའི་

51

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྒྱུ་བདེན་པས་སྟོང་པའམ་དེ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པས་སྟོང་པ་ནི་ཞི་བ་སྟེ་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། དེའི་འབྲས་བུ་བདེན་པས་སྟོང་པའམ་དེས་དོན་དམ་པར་རང་འབྲས་སྐྱེད་པས་སྟོང་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་ཐར་གསུམ་གྱི་ཚུལ་མི་ཤེས་པས་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་ལ། དེ་མ་ནུས་པས་བདག་འཛིན་གྱི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་ལས་སྣ་ཚོགས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་འཁྱམ་པར་འགྱུར་བ་གཟིགས་ནས། འགྲོ་བ་དེ་དག་སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཆོས་དང་ཡང་སྒོས་རགས་པའི་བདག་
མེད་སྟོན་པ་སོགས་སྟོང་ཉིད་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་སྒོ་མང་པོ་སྟོན་པའི་ཐབས་ཚུལ་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་སོགས་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་བརྒྱ་དག་སྟེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་པ་སྟེ་ཕྱི་འགྲེལ་དོན་དེས་རྟོགས་ནུས་སོ། །
འདིར། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་གཞུང་མཛོད་དུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པས་བཞག་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་བར་མཐོང་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དག་པས་དང༌། དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པར་ལེའུ་བཅུ་དགུ་བར་བདགམེད་གཞན་དབང་མྱང་འདས་གསུམ་གྱིས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞིས་
བཞག་པ་དང༌། དབུས་མཐར་གཉེན་པོ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། སའི་དངོས་གཞིར་སྟོང་ཉིད་བཞི་སོགས་ཡུལ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། བྱང་སར་བདག་མེད་གཞན་
དབང་མྱང་འདས་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། ཉན་སར་འཁོར་བ་མྱང་འདས་བདག་
མེད་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་སུ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པས་བཞག་པ་

52

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། བསྡུ་བར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་དང༌། གཉེན་པོ་གསུམ་གྱིས་དང༌། རྒྱུ་
མཚན་སོགས་ཆོས་ལྔས་དང༌། བདེན་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པས་དང༌། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པས་བཞག་པ་དང༌། དབུ་མའི་གཞུང་མདོ་ཕྱོགས་སུ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ། འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་

བཞག་པ་དང༌། ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོར་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་

དང༌། ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་མཚན་མ་སྲེད་པ་གསུམ་གྱིས་དང༌། བདེན་བཞིའི་རྣམ་པས་
དང༌། ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་ཚུལ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། འཇུག་པར་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་དང༌། སྔགས་ཕྱོགས་སུ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་དུ་བྱ་
བྱེད་ལས་གསུམ་དང༌། དེ་དང་མངོན་བྱང་དང་སྒྲུབ་ཐབས་ཀུན་བཟང་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་བཞག་པ་རྣམས་སོ། །
དེ་པ་མཛོད་ལས།
མཚན་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པ་དང༌། །
སྟོང་ཉིད་བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ། །
འཇུག་པའོ་སྨོན་པ་མེད་པ་ནི། །
དེ་ལས་གཞན་བདེན་རྣམ་པ་ཅན། །
ཞེས་ཞི་བ་འགོག་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌།
སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་
ཀུན་ལམ་གྱི་བཞི་རེ་སྟེ་བཅུ་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

53

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ཤིང༌། །དེ་བཞིན་ཡོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་པས། །
སྟོང་པ་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །
མཚན་མེད་གཞི་ནི་རྣམ་རྟོགརྣམས། །
ཡང་དག་ཟད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །
སྨོན་པ་མེད་པར་གྱུར་པའི་དེ། །
ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་གོ །
ཞེས་དགག་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་དང༌། སྟོང་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཡོད་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགག་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་
ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། རྣམ་རྟོག་ཟད་པའི་འགོག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ལ་མི་སྨོན་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་པ་དང༌།
ཏིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ནི། །
བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་དང༌། །
བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟེན་དང་ནི། །
དེ་རྟག་ཉེར་ཞི་ཡིན་ཞེས་བྱ། །
ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། བདག་འཛིན་གྱི་རྟེན་

54

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་མ་རྟག་ཏུ་ཞི་བའི་མྱང་འདས་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་པ་དང༌།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ། །
ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །
ཞེས་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མྱང་འདས་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་སོ། །
དབུས་མཐའ་ལས།

ཐ་དད་པ་དང་གཅིག་མཐའ་དང༌། །
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་གསུངས་པའི་བརྒྱད་པའི་སྐབས་
ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་སྟོང་ཉིད་དང༌། སྲིད་སྲེད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་
སྨོན་མེད་དང༌། མཚན་མ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཆ་ནས་མཚན་མེད་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །སའི་དངོས་གཞི་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། ནས། དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། ཞེས་སོགས་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་བོ་ལ་མི་རྟག་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་སེམས་ཀྱི་གནས་པ་རྩེ་གཅིག་པ་གང་ཡིན་
པའོ། །མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། ནས། མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌། མཚན་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་རྣམ་པ་གཉིས་
ཀྱིས་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་རྟག་པ་དང་འབྲས་བུ་དང་ནང་

55

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
དང་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་ཉེས་དམིགས་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། མཚན་མ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དང་མཚན་མེད་
ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་སོ། །བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་དུ་
མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་མཐོང་ནས་སེམས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་

ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དུ་མའི་སྐྱོན་ཆགས་པར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ནས་
ཕྱིས་དེ་ལ་མི་སྨོན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སེམས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་བསལ་ནས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞི་བར་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་གནས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་མཚན་མ་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་ཆོས་ཀུན་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་
མཚན་གྱིས་མེད་པ་སྟེ་སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མ་དག་གཞན་དབང་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་
དང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཟིན་པས་ན་ཉེས་པའི་གཞིར་རྟོགས་ནས་ཕྱིས་དེ་ལ་མི་སྨོན་

56

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པས་སྨོན་མེད་དང༌། ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
ཀུན་ཞི་བའི་མྱང་འདས་ལ་ཞི་བར་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་སོ། །ཉན་ས་ལས། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། འདི་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་སོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་ནི་ཁམས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའོ། །འདུས་མ་བྱས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །འདུས་བྱས་གང་ཡིན་པ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་གང་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་ནི་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་དང༌། སེམས་ཅན་དང༌། སྲོག་དང༌། སྐྱེ་བ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་འདུས་བྱས་ལ་སྐྱོན་དུ་མཐོང་བ་དང་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྨོན་པར་མི་བྱེད་དོ། །མི་སྨོན་པའི་
ཕྱིར་རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ལ་སྨོན་པ་དང་ལྡན་པས། ཞི་བར་ལྟ། གྱ་ནོམ་པར་ལྟ། ངེས་པར་འབྱུང་བར་ལྟ་ཞིང་སྨོན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བར་ལྟ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །མེད་ཅིང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྨོན་པ་ཡང་མེད། སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཇི་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཁོ་ནར་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་ཤིང་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཁམས་གསུམ་ལ་སྐྱོན་དང་ཉེས་དམིགས་རྟོགས་ནས་མི་སྨོན་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། མྱང་འདས་ནི་ཞི་སོགས་གསུམ་དུ་རྟོགས་ནས་དེ་ལ་སྨོན་པའི་མཚན་མེད་དང༌། སྟོང་བདག་མེད་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་

57

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །ཀུན་བཏུས་ལས། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན། གཉིས་སོ། །སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན། དྲུག་གོ །མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་དུ་ཞེ་ན། བརྒྱད་དོ། །ཞེས་སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། འགོག་ལམ་གྱི་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་དང་
ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །བསྡུ་བ་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་བཞག་གོ །གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྨོན་པ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མ་དག་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉེས་དམིགས་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། མྱང་འདས་སུ་གྱུར་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་པ་

དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོའོ། །སྨོན་པ་མེད་པ་ནི་སྲིད་པར་སྨོན་པའི་འོ། །མཚན་མ་མེད་པ་ནི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དབུས་མཐའ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དང༌། དུ་ཞིག་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དག་ཡིན། དུ་ཞིག་སྨོན་པ་
མེད་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དག་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། རྒྱུ་མཚན་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་སུམ་

58

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཆར་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡང་ཡིན། མིང་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་མ་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡང་མ་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདིར་རྒྱུ་མཚན་
ལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་ཏིང་འཛིན་གསུམ་ག་དང་དེ་དག་གི་ཡུལ་གསུམ་གཡོད་པ་དང༌། མིང་ནི་སྒྲ་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་ག་མེད་ཅིང་སྟོང་ཉིད་དང་སྨོན་མེད་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་ཡོད་པ་དང༌། འདིའི་རྣམ་རྟོག་དང་གཞན་དབང་དོན་གཅིག་པས་དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་ག་ཡོད་ཅིང་སྟོང་སྨོན་གཉིས་
ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆོས་ཉིད་དོན་གཅིག་པས་དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་ག་མེད་ལ་སྟོང་མཚན་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས། དེ་ལ་ཏིང་འཛིན་གསུམ་གཡོད་ཅིང༌། དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཡང་ཡན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་ལྔ་ག་དང༌། སྨོན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་
གྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་དམིགས་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཅི་རིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆོས་གསུམ་མ་གསུངས་པ་ནི་དེའི་ཡུལ་གཉིས་པོ་གང་ལ་ཡང་ཆོས་དེ་གསུམ་མི་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན། རྒྱུ་མཚན་དང༌། མིང་དང༌། རྣམ་རྟོག་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལྔ་ལས། རྒྱུ་མཚན་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་གཉིས་

59

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཀའང་ཡིན་ཞིང་ལྔ་པོའི་ཅི་རིགས་ཁྱད་གཞིར་ལྡན་པའི་སྟོང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མ་དག་པས་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་མིང་དང་རྣམ་རྟོག་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བའི་སྨོན་མེད་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མྱང་འདས་ལ་ཞི་བར་ལྟ་བའི་མཚན་མེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་གསུངས་པ་དང༌། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ལས་དུ་ཞིག་སྟོང་བའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། གཉིས་ཏེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལས་ཐ་མ་གཉིས་སོ། །དུ་ཞིག་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། དྲུག་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལས་དང་པོ་
གཉིས་དང༌། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དོ། །དུ་ཞིག་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། འགོག་པའི་བདེན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དོ། །དུ་ཞིག་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུ་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། འགོག་བདེན་གྱི་བཞི་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་བཞི་དེ་གསུམ་གང་དང་ཡང་མ་སྦྱར་རོ། །རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང༌། བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་བརྒྱད་ནི་སྨོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ་བྲལ་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་གཅིག་པུ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ནད་དང༌། འབྲས་དང༌། ཟུག་རྔུ་དང༌། སྡིག་པ་དང༌།

མི་རྟག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་པ་དང༌། སྟོང་པ་དང༌། བདག་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་

60

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བར་བྱེད་པ་དང༌། བྲལ་བ་དང༌། འབྲལ་བར་བྱེད་པར་ལྟ་བ་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ལས་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། སྟོང་བདག་མེད་བྲལ་བ་གསུམ་དོར་བའི་ལྷག་མ་བརྒྱད་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌། བྲལ་བ་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་ཏེ། བཅུ་གཅིག་པོ་དེ་དག་གི་དོན་ནི། མུན་སེལ་ལས། བཅུ་གཅིག་ལས་དང་པོ་བཞི་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྲིས་དང་ལྡན་པ་དང༌། བགལ་ཉལ་དང་ལྡན་པ་དང༌། རོ་མྱང་བ་དང་ལྡན་པ་དང༌། ཉེས་དམིགས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནད་སོགས་སུ་ལྟ་བ་བཞིའོ། །རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་རྐྱེན་དུ་ལྟ་བ་བཞི་ནི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པར་ལྟ་བ། འགོག་པ་ཞི་བ་སོགས་བཞིར་ལྟ་བ་བྲལ་བར་ལྟ་བ། ལམ་རིག་པ་སོགས་བཞིར་ལྟ་བ་འབྲལ་བར་བྱེད་པར་ལྟ་བར་གསུངས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཏེ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དང་མཐུན་ནོ། །ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ཀྱི་དོན་སྔར་
བཀྲལ་ཟིན་ལ།
ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།
འོང་བ་མེད་ཅིང་འདི་ནས་འགྲོ་བ་མེད། །
རྒྱུ་རྣམས་རྟག་ཏུ་སྟོང་ཞིང་མཚན་མ་མེད། །
ཅེས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བ་མེད་པ་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌། དེ་ལྟར་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་མེད་པ་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་དང༌།
དེ་ལྟར་རྒྱུན་རྟག་ཏུ་སྟོང་པ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང༌། གང་མཚན་མ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མཚན་མ་མེད་པར་མི་

61

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། གང་སྨོན་པ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་སྨོན་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱི་མཚན་མ་དག་དང་བྲལ་བའི་མྱང་འདས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་རྟོགས་པའི་མཚན་
མེད་དང༌། འབྲས་བུ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོའི་ཉེས་དམིགས་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བསྟན་པར་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་ལས་འབྱུང་ཞིང༌། མདོའི་ཚིག་དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རུང་གི་ཆོས་གཞན་ཞིག་བདེན་
པར་གྲུབ་པས་ཆོས་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའམ། བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་བདེན་པས་
སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། དེས་ལྷགམའི་དོན་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་འདི་ལས་གཞན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ། །
ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།
སེམས་དམྱལ་འཇིགས་པ་ང་ཡིས་བསྟན་བྱས་ཏེ། །
སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་སྐྱོ་ཕྱས་ཀྱང༌། །
གང་དག་ཤི་འཕོས་ངན་སོང་རྟག་འགྲོ་བའི། །
འགྲོ་བ་དེ་དག་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཞེས་སེམས་ཅན་ཤི་ནས་སྐྱེས་ངན་སོང་སྟེ། ལས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌། དེར་སྐྱེ་བ་སྟེ་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་

62

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོང་ཉིད་དང༌། དེར་སྐྱེ་བ་བོ་སྟེ་བྱེད་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྐབས་གསུམ་དུ་
གསུངས་པ་ལས།

ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་གི་རྒྱན་ལས།
རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌། །
ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་མདོར། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་མཚན་མ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་མཚན་མ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྨོན་པ་མེད་པ་ཤེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་མི་གནས་པ་སྟེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་སྨོན་པ་མེད་པ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མ་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་མཚན་མེད་དང༌། ཁམས་གསུམ་ལ་སྲེད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་མི་གནས་པའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་པ་དང༌། སྐབས་

63

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཞི་བའི་རྣམ་པའི་ཐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆུང་ལས། སྟོང་པ་དང་བདག་མེད་
པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་དང་བོའོ། །འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཉིས་པའོ། །མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གསུམ་པ་སྟེ། ཞེས་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་ཐད་དུ། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ་དང་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་སྡུག་པར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྤྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་
སེམས་ཅན་གྱི་བདག་དང་ཆོས་སུ་དམིགས་པ་སྤོང་བའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སྟེ། ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། ཞེས་སེམས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་སྤོང་བའི་མཚན་མེད་དང༌། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་སྨོན་ལམ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་བརྒྱ་བྱིན་དང༌།

ཚངས་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་དང༌། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་ལ་མངོན་པར་དགའ་འོ། །ནས། ཅི་ནས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་
པར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཆོས་བསྟན་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། ཞེས་སེམས་ཅན་གྱི་དེ་དག་ལ་སྲེད་པའི་དགའ་བ་སྤོང་བའི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །
འཇུག་པ་ལས།

64

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། །
དམིགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་བདེན་ཉིད། །
མཚན་མ་མེད་པ་ཞི་ཉིད་དེ། །
གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དང༌། །
གཏི་མུག་མེད་ཅེས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་རྟོག་པའི་དྲི་མས་
མས་མ་སྦགས་པས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མ་དམིགས་པའི་སྒོས་ཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་མཚན་མེད་དང༌། འདུ་བྱེད་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་ལ་སྡུག་བསྔལ་དུ་ལྟ་བ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་ལྟ་བ་ན་སྲིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་
སྨོན་ཞིང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་ལ་ཡང༌། བདེན་པར་འཛིན་པའི་སྒོས་སྨོན་པ་མེད་པས་སྡུག་བསྔལ་དང་གཏི་མུག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གསུངས་སོ། །
འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།
དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད། །
བསྒོམ་པར་བྱ་བ་བསྒོམ་པ་མིན། །
དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་པས། །
སྒོམ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའོ། །
ཞེས་པ་ལ་ཚུལ་བཞིའི་ཡིག་དོན་གྱི་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྟོང་ཉིད་དང༌། བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་ལས་

65

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་མཚན་མེད་དང༌། སྒོམ་པ་པོ་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་སྨོན་མེད་གསུངས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་ལས། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་བསྒོམ་པ་དང་
བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་སྒོམ་པ་པོ་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་བསམས་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ཡུལ་
འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ཀྱི་དོན་བཤད་ཟིན་དང་མཐུན་ཞིང༌། རྒྱས་པར་སྒྲོན་གསལ་མཆན་
དང་བཅས་པ་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །
མངོན་བྱང་གི་རྒྱུད་ལས།
སེམས་ནི་རང་དངོས་མེད་ཕྱིར་དང༌། །

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །

ཞེས་དང༌། སྦྲུ་བ་ཐབས་ཀུན་བཟང་ལས།
ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་ཕྱིར་སྟོང་བ་སྟེ། །
དེ་བཞིན་རྒྱུ་དང་བྲལ་བས་མཚན་མ་མེད། །
རྟོག་པ་རྣམས་དང་བྲལ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ནི། །
མ་ལུས་སྨོན་པ་ལས་ནི་ངེས་པར་གྲོལ། །
ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་སོ། །དུས་འཁོར་དུ།
དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད། །

66

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅེས་སོགས་ཀྱི་རྐང་པ་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་སྨོན་མེད་དང༌། གསུམ་པས་མཚན་མེད་དང༌། བཞི་པས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་བསྟན་པ་དང༌། བསྡུས་རྒྱུད་དུ། སྟོང་བ་དངོས་པོའི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་འདི་ནི་དངོས་པོ་དག་གིས་རྣམ་པར་དམན། དེ་ལས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་གཞན་ཕན་སྙིང་རྗེ་དག་དང་མཚན་མའི་དམ་བཅའ་མེད་པ་སྟེ། །ཞེས་རྣམ་ཐར་
སྒོ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་འཆད་དོ། །དེ་ཡང་དྲངས་མ་ཐག་པའི་རྐང་བ་དང་པོས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཏེ། འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཆོས་ཏེ་དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏོ། །རང་
བཞིན་དག་གིས་རྣམ་པར་དམན། །ཞེས་བསྒྱུར་དགོས་རྒྱུ་ལ་སཱབྷཱ་ཝ་དེར་མ་བསྒྱུར་བར་དངོས་པོར་བསྒྱུར་བ་མི་ལེགས་པར་མཁས་གྲུབ་ཡབ་སྲས་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་ཞེས་བས་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཏེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཚོན་པའི་འབྲས་བུ་དོན་དམ་པར་ཐོབ་བྱར་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏོ། །གཞན་ཕན་སྙིང་རྗེ་དག་དང་ཞེས་པས་མཚན་མེད་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཏེ། སྙིང་རྗེས་གཞན་ཕན་སྒྲུབ་པས་མཚོན་པའི་རྒྱུའི་མཚན་མ་རྣམས་
དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏེ། རྭ་འགྱུར་དུ་སྙིང་རྗེས་
གཞན་ལ་ཕན་པ་ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་བཤད་དོ། །མཚན་མའི་དམ་བཅའ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་བས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་ཏེ་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་

སུ་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བྱ་བས་མཚོན་པའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་མངོན་པར་བདུ་བྱེད་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ཡེ་

67

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཤེས་བསྟན་པར་མཁས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ལས་མཛོད་དུ་གསུངས་པ་དང་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་ལྔ་བ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང༌། ཀུན་བཏུས་དང་སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པའི་མདོ་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པས་གསུངས་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་ཉན་སའི་བར་དང་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་གཞན་རྣམས་སེམས་ཙམ་པ་དང༌། ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་སོགས་དབུ་མ་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བཤད་ཚུལ་དུ་བཞེད་པའི་ལུགས་ལྟར་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་གཞག་ན། དང་པོ་ལྟར་ན། སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་དེ། སྟོང་ཉིད་དང༌། འགོག་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཅི་རིགས་རྟོགས་
པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། མཚན་མེད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་དང་ཀུན་
ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་བཞི་སྟེ་བཅུ་པོ་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་འདྲ་
ཞིང༌། འགོག་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། མཚན་མེད་དང༌། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བཞི་སྟེ་དྲུག་ཅི་རིགས་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གསུམ་
པ་ལྟར་ན། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྟོང་ཉིད་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་མྱང་འདས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དུ་མཐོང་
བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། མཚན་མེད་དང༌། མ་དག་གཞན་དབང་གི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །བཞི་བ་
ལྟར་ན། སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་ངོ་བོ་དང་བྱ་བ་ཅི་རིགས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་

68

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནས་བཞག་པའི་དེ། སྟོང་ཉིད་དང༌། སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་དང་ལས་ཅི་རིགས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། མཚན་མེད་དང༌། སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་འབྲས་བུ་དང་བྱེད་པ་ཅི་རིགས་བདེན་སྟོང་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན།
སྐབས་དེར་ལྟོས་པའི་ངོ་བོ་དང་བྱ་བ་ཅི་རིགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་
རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་གཞན་
གཉིས་ལའང་རིགས་འདྲ། ས་མཚམས་དེ་དང་དེ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ནས་སངས་རྒྱས་སའི་བར་ཡོད་དོ། །
སྤྲོ་ན། ཁོ་ན་རེ། མཛོད་ཀྱི་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དེ་གོང་མས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་ལྔ་བ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྡུ་བའི་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་བཤད་ཡམ་བཀོད་
པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གསེར་ཕྲེང་དུ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་
ཉན་ཐོས་ནི་ཉན་ཐོས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཤེས་བྱེད་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། མུན་སེལ་དུ་གོང་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་པར་བཞེད་པ་གཉིས་སྣང་ཞིང༌། ཀུན་བཏུས་དང་སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ལུགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །གུང་ཐང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་གཅིག་པུ་ལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་འབྱེད་ཚུལ་ཞིག་འདོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱང་ས་ལས། མེད་པ་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི། བྱང་ཆུབ་

69

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སེམས་དཔའ་སྨོན་པའམ་མི་སྨོན་པར་མི་བྱ་བར་དེ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་དྲངས་མོད། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དོགས་དཔྱོད་དུ། ལུང་དེ་དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་སྟེ། ལུང་དེའི། མེད་པ་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ། ཞེས་པའི་མེད་པ་ནི་བདག་ལ་བྱེད་ཅིང༌། དེ་རྣམ་ཐར་གཞན་གཉིས་ལ་མ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་དེའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་དྲངས་ཟིན་དེ་བྱང་ཞིང༌། དེ་དང༌། ཉན་སར། དེ་ལ་འདུས་བྱས་ལ་སྐྱོན་དུ་མཐོང་བ། ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དཔྱད་པས་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ན་བདེ་བར་
མངོན་ནོ། །སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པའི་སྐབས་ཉི་སྣང༌། དོན་གསལ། གསེར་ཕྲེང་སོགས་སུ་ཀུན་བཏུས་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་མཛད་ཙམ་ལས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་དང་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བའི་སྐབས་ལྟར་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གང་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་སྟོང་བཞི་པ་སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་སུ་དྲངས་པ་མ་གཏོགས་བཀའ་འགྱུར་དུ་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མདོ་ཆུང་ཟུར་ན་བཞུགས་པ་དེར་མེད་ཀྱང་དཀོན་བརྩེགས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ལས་རྐང་པ་ཕྱི་

མ་གཉིས་ལ།
ཐུགས་རྗེས་ཐབས་ཚུལ་རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས། །
དེ་དག་རྣམས་ནི་འཛུད་པར་མཛད་པ་ལགས། །

70

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་འབྱུང་བ་འགྱུར་ཁྱད་ཙམ་ལས་འདིར་དྲངས་པ་དང་གཅིག་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལུང་དེའི་ཞི་བ་ཞེས་པས་མཚན་མེད་དང༌། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་པས་སྨོན་མེད་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་མེད་ཀྱིས་མཚན་མེད་དང༌། ཞི་བས་སྨོན་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་
བ་མེད་པ་ཡུལ་མཚན་མེད་དང༌། དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་ཡུལ་སྨོན་མེད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་རྩ་རྟགས་དེར་ཐལ། ཤེར་མདོར་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་
པ་ཞེས་པ་མཚན་མེད་དང༌། འགགས་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པ་སྨོན་མེད་སྟོན་བྱེད་དུ་ཡང་སྙིང་སོགས་ལས་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཤེས་བྱེད་འཆོལ་དགོས་ཤིང༌། ཁྱབ་པ་ཡང་མེད་དེ། མ་སྐྱེས་པའམ་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ནི་མཚན་མེད་དང་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱོར་བའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རྩ་རྟགས་དེར་ཐལ།
རྩ་ཤེའི།
འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །
ཞེས་དང༌།
སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །
ཞེས་པའི་སྐྱེ་མེད་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། སྤྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞེས་པའི་ཞི་བའི་དོན་ཉེར་འཚེ་ཀུན་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱེད་པར་དེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཞི་བ་མཚན་མེད་ལ་
སྦྱར་བའི་གཞུང་ཚད་ལྡན་ཡོད་པ་གང༌། དེ་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་ན་དེའི་ཟླའི་སྐྱེ་མེད་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།

71

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
འཇུག་པ་ལས།

མཚན་མ་མེད་པ་ཞི་ཉིད་དེ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉལ་སྟོན། སེར་རྗེ་བཙུན་པ། པྲ་སྟི། གུང་ཐང་འཇམ་པའི་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་འདིའི་སྐྱེ་མེད་སྨོན་མེད་དང༌། ཞི་བ་མཚན་མེད་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་ཁས་བླང་ལ། སྤྱིར་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་ཞུས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་འདིས་
རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བསྟན་པར་མཁས་པ་ཕྱིར་བ་ས་པ་རྣམས་ཞལ་འཆམ་ཡང་ལུང་

གོང་མ་དང་རིགས་པ་སྟོབས་ཆེན་གང་ཡིན་དང༌། དེ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་བསམ་རིགས་སོ། །ཡང་སྙིང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ཀྱི་མདོ་ནི། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌། །ཞེས་པའི་བཤད་བྱའི་མདོར་གསུངས་ཀྱང་དེར་ལུང་དེ་མེད་ཅིང༌། བསྒོམ་བྱ་བདེན་སྟོང་མཚན་མེད་ལ་འཇོག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་རྫོགས་པར་བསྒོམས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ནས་

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ། ཞེས་སོགས་དྲངས་པ་ཡང་མཚན་མེད་སྐབས་གཟུགས་
ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཞེས་ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་གསུངས་
པ་ལ་དགོངས་སྣང་ཡང༌། སྨོན་མེད་སྐབས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྦྱར་བས་ཤེས་བྱེད་དུ་འགྲོ་ལུགས་དཔྱད་དགོས་ཤིང༌། ཤེར་མདོའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྐབས་གསུམ་གར་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བའི་གསུང་རྒྱུན་སྣང་མོད་དེ་གསུམ་གར་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་མི་གསལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཡིགདོན་སྐབས་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་བདེན་མེད་དང༌། སྤྱི་དོན་སྐབས་རྒྱུ་

72

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་བདེན་མེད་བསྟན་ཚུལ་སྒྲོན་གསལ་མཆན་དང་བཅས་པར་གསལ་ཡང་སྔ་མ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲོན་གསལ་མཚན་དང་བཅས་པར་མི་གསལ་ཞིང༌། གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་བཤད་ཅིང༌། ཞེས་སྤྱི་
དོན་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲོན་གསལ་མཆན་བཅས་སུ་མི་གསལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་སྔར་དྲངས་པར་གསལ་ཞིང༌། དེ་ཡིག་དོན་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྗེའི་གསུང་ཟིན་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འདི་སྤྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བའང་བརྟག་པར་བྱའོ། །ཁོ་ན་རེ། དེའི་ཡིག་དོན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཡིག་དོན་དུ་བཤད་པ་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱུ་འབྲས་གསུམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་ཡི་གེ་ནོར་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན་ཡིག་དོན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
སྒྲོན་གསལ་མཆན་སྒྲགས་ལས། དེ་བས་ན་གང་བ་སྒོམ་པར་བྱ་བ་དང༌། གང་གིས་སྒོམ་པ་པོ་དང༌། ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པ་སྟེ། རྐང་པ་བཞི་པོའི་དངོས་ཀྱི་དོན་ཚིག་གི་ནུས་བས་གང་ཐོན་པ་བཤད་པའི་ཡི་གེའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྙིང་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་གྱི་ལུང་

དྲངས་ནས་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པ་

73

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དོགས་དཔྱོད་དུ། དེ་ཡང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་ཉིད་ལས་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བྱ་བ་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་བྱེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། གཞུང་རྣམས་སུ་ཚད་མ་དང་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་གཉིས་མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་བྱ་བྱེད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོའི་བྱེད་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྟགས་པར་མཛད་དོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། བྱ་བ་སྟོང་ཉིད། ལས་མཚན་མེད། བྱེད་པ་པོ་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱར་བ། རྣལ་འབྱོར་དག་རིམ་དྲངས་ཟིན་པ་དང༌། བསྐྱེད་རིམ་བློ་གསལ་དུང་བའི་རེ་སྐོང་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་གོ་རིམ་དང་བསྟུན་ན་དེ་ལྟར་གནས་ཀྱང༌། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། སྒོམ་པ་པོ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པའི་སྒོ་གསུམ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེའི་གསུང་ཟིན་བསྐྱེད་རིམ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་དང༌། བསྐྱེད་རིམ་ཆེན་མོ་ལས་ཀྱང༌། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང༌། བསྒོམ་པ་དང༌། སྒོམ་པ་པོ་མི་དམིགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེ་དང༌། ཞེས་བྱུང་བས་དཔྱད་པར་བྱའོ། །
གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་བཤད་ཚད་ཀྱིས་བྱ་

བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བཤད་པར་གསུངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་དུ། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང༌། །ཞེས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་པའི་

74

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱིར་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་ནི། ནས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། འཁོར་གསུམ་རྣམ་དག་ནི། ནས། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ལམ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཅིག །འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང༌། རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྦྱར་ནས་བཤད་རུང་སྟེ། རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་དྲངས་མ་ཐག་པ་དང༌། རྗེའི་གསུང་ཟིན་གསང་འདུས་བསྐྱེད་རིམ་ལས་ཀྱང༌། སྒོམ་པ་པོ་དང་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དང་བསྒོམ་པ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ལ་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །དེ་སྔགས་ལུགས་སུ་རུང་ཡང་མདོ་ཕྱོགས་སུ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་མ་མ་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །
ཁ་ཅིག །འདིའི་མཚན་མ་ནི་རྒྱུ་རྐྱང་བར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། གསེར་ཕྲེངས་བདུན་པའི་ཡོངས་སྦྱོང་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་མ། ཞེས་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚན་མ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང༌། འདི་སྐྱེས་པའོ་འདི་བུད་མེད་དོ་
ཞེས་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་མཚན་མ་དང༌། ཞེས་གཞན་དང་མི་ནོར་བའི་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་ལའང་འདིའི་མཚན་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིའི་མཚན་མ་ལ་རྒྱུ་དང༌། ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གཉིས་ཤེས་དགོས་སོ། །དྲང་ངེས་ཟུར་
རྒྱན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

75

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྟེང་དུ་གཞག་མི་རུང་བར་བཤད་ཀྱང༌། རྟག་པ་རྣམས་ལ་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་
པ་དང་ཆ་ཤས་སོགས་རང་གི་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་བདེན་སྟོང་མཚན་མེད་དང༌། བཏགས་ཆོས་རང་ཉིད་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་བདེན་སྟོང་སྨོན་མེད་དང༌། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པས་ཆོས་དེ་བཏགས་པའི་བྱ་བ་བདེན་སྟོང་སྟོང་ཉིད་དུ་སྦྱར་
ནས་བཤད་ཆོག་གམ་བརྟག་གོ །རྗེ་བཙུན་པས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་
གསུམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ལ་རིམ་བཞིན་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་འཇོག་རིགས་པར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང༌། །ཞེས་དང༌།
དབུས་མཐའ་ལས།

མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །དེ་ནི་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། རྣམ་པར་ཐར་བའི་སྒོ་གསུམ་བཤད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཉག་གཅིགཐར་བའི་སྒོར་བཤད་པའི་འགལ་
བ་སྤངས་ནས་ལུང་དང་རིགས་པས་དེ་ཉིད་ཐར་པའི་སྒོར་བསྒྲུབས་སོ། །ཞེས་ལྟ་བ་ཉག་གཅིག་གསུངས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ལ་གནས་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཡུལ་ལྟ་བ་ལྟ་བ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་
དང༌། དེ་འདོད་ན། ཕྱི་རོལ་བའི་རྒྱུད་ན་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྐབས་དུ་མར་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་ཞེས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

76

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱན་གྱི་ལུང་དྲངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་དཔྱད། གཞན་ཡང༌། ཐེག་
ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པས་དེ་
གསུམ་འགལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་ནི་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་ཉིས་ཚོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པས་བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་བདེན་སྟོང་གི་ནང་དུ་བདེན་སྟོང་གཞན་གཉིས་པ་དུ་བར་གསུངས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཇོག་དཀའ་འམ་བརྟག་གོ །འོན་ཀྱང་རྣམ་ཐར་གཞན་གཉིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དུ་འདུ་བ་ནི།
ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་ལས།
རང་བཞིན་མེད་པས་སྟོང་ལ་སྟོང་པ་ནི། །
ཡིན་དང་མཚན་མས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པར་འགྱུར། །
མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །

མཁས་པས་ཅི་སྟེ་སྨོན་ལམ་འདེབས་པར་འགྱུར། །
ཞེས་དང༌། སྨན་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཁོ་ནར་
གཞན་གཉིས་འདུ་པར་གསུངས་ཤིང༌། སྔགས་རིམ་ལས་ཀྱང༌། གསུམ་བཤད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཉིད་དུ་གཞན་གཉིས་པ་དུས་སོ། །ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང༌། བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་མོད་ཀྱི།

དེ་ལྟ་ནའང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ནས། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པ་ལྟར་རོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། བུམ་པ་རང་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དེའི་

77

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྒྱུའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་དང༌། དེའི་འབྲས་བུའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་སྨོན་མེད་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་སྦྱོར་ཡང༌། བུམ་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་དང༌། དེ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་མཚན་མེད་དང༌། དེས་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པ་སྨོན་མེད་ལ་སྦྱར་ན་བུམ་པའི་དེ་གསུམ་བུམ་པ་རང་སྟེང་དུ་འཇོག་ནུས་པར་གསུངས་སོ། །
ཁ་ཅིག །དེ་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་བུམ་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་བུམ་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། མྱུ་གུ་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མྱུ་གུའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་
ཡང་མྱུ་གུའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ། རྗེ་དེས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་སྐྱེ་འཇོག་ཚུལ་ནི་སྐྱེ་བ་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་བདག་གཞན་གང་ལས་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་ནས་རྒྱུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ལས་འབྲས་བུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་བཏགས་དོན་བཙལ་མཐར་དཔྱད་བཟོད་དུ་མ་གྲུབ་པ་སྐྱེ་བའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་སྤོང་མཛད་
ཀྱང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བུམ་པ་སྐྱེ་བ་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མཚིམ་བར་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་དཔྱད་ན་བུམ་པ་དོན་དམ་པར་རྒྱུ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་བུམ་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་རྗེ་དེས། གང་ཟག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མཐོང་ནས་དོན་དམ་པར་སྐྱེས་མ་

78

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྐྱེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་རིམ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། མུན་སེལ་ལས། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པ་རྟོགས་རྗེས་ཕུང་པོ་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱི། དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟབ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཆིམས་
མཛོད་ལས། ཐོས་བསམས་ལས་བྱུང་བ་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་བྱུང་དང༌། འཇིགརྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསུམ་རིམ་པ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། སྐབས་བཞི་བའི་སྡོམ་ལས། མཆིམས་མཛོད་དང་པོར་སྒོམ་དང་གཉིས་པ་ལ། །བསྒོམས་བྱུང་འདས་ལམ་མ་བཞག་འཐད་པར་དཀའ། །ཞེས་པ་ལྟར་དྲང་ངེས་མཚན་དང་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུའང་བཀག་ཀྱང་། བསྡུ་བ་ལས། གང་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་ཐོས་པ་དང༌། བསམས་པ་དང༌། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །གང་དུ་དེ་དག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོའི་སྒྲ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་དེར་ནི་དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མཆིམས་མཛོད་ལས་ཀྱང་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་སོགས་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་བྱུང་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་སོགས་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མྶ་བྱུང་ལ་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོའི་སྟོང་

79

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པར་གསུངས་པ་ལས་སྟོང་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མ་གསུངས་ཤིང༌། སྟོང་ཉིད་སོགས་ཀྱིས་གྲས་

བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཐོས་བསམས་ལས་བྱུང་བ་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་བསྒོམས་བྱུང་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་གསུམ་ག་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིད་འཛིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང༌། རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོའི་སྟོང་
ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྦྲས་བསྟན་པ་གསུམ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྒོམས་བྱུང་ཁོ་ན་འཇོག་པ་དྲངས་མ་ཐག་པའི་བསྡུ་བ་ཧ་ཅང་གསལ་བས་མཆིམས་ཊཱིཀ་ཀྱང་དེ་དང་
མཐུན་པར་འགྲེལ་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྣམ་ཐར་སྒོ་
བཞི་བསྟན་ཚུལ་སྔར་བཀོད་པ་ནི་མཁས་གྲུབ་དང་གཡག་སྡེའི་གསུང་ལ་བསྟུན་པ་སྟེ། ཞང་ཞུང་བས། དེ་ལས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་གཞན་ཕན་སྙིང་རྗེ་དག་དང་
ཞེས་པས་སྨོན་མེད་དང༌། དེ་མན་གྱིས་མཚན་མེད་དང༌། རྐང་བ་གཉི་གས་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་བསྟན་པར་བྱས་སམ་སྙམ་མོད་གཞུང་བརླིང་བས་

ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་དགོས་སོ། །གཡག་སྡེས་ཐད་འདིར་རང་གི་བླ་མའི་བཞེད་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་གསུངས་ཀྱང་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཐར་ལ། འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་སུ་བྱའོ་ཞེས་སྨོན་པའི་མཚན་མའི་དམ་བཅའ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་དང་སྒྲས་

ཟིན་མི་མཐུན་ཞིང༌། བོད་སྔ་མ་དག་གིས་ཚུལ་འདི་ལ་སྣ་ཚོགས་སྨྲས་པ་རྣམས་འཐད་མི་འཐད་ཞང་ཞུང་བའི་སྒྲུབ་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བལྟའོ། །
སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་

80

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན། ཅེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁ་ཅིག །བྱེ་སྨྲས་སྟོང་ཉིད་ཁས་མི་ལེན་པས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་མི་འདོད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རང་གིས་འདོད་པའི་བདེན་བཞི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་དང་བཅས་པར་མ་འདུས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཅིག་བསྒོམ་རྒྱུ་མེད་པའི་དོན་དུ་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་སྨྲས་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་འདོད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་འཆད་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས། དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
ཐར་གྱི་སྒོར་འདོད་དགོས་པས་ཞི་སྒོ་བཅུ་དྲུག་ཁས་ལེན་ཀྱང༌། འཁོར་རྩ་བཅུ་དྲུག་ཁས་ལེན་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་འཁོར་རྩ་ཡིན་ན་རང་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཞི་སྒོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། ཁྱོད་ཞི་སྒོ་ཡིན་ན་རང་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་ལོག་ཞུགས་དེ་འཁོར་རྩ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཐེག་གསུམ་གྱི་རྟོགས་
རིགས་མི་འདྲ་བར་བཞེད་པས་ཞི་སྒོ་ཡང་གསུམ་བཞེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བསྟོད་པ་ལས། སངས་རྒྱས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང༌། །ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་པའི། །ཐར་པའི་ལམ་ནི་གཅིག་ཉིད་དེ། གཞན་དག་མེད་ཅེས་བྱ་བར་ངེས། །ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་བར། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང༌། །ཞེས་པའི་དོན་སྤྱིར་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞི་སྒོར་བཞག་ནས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཞི་སྒོ་མེད་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་ཤིང༌། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱུད་

81

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་རྟོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཞེད་པས་ཞི་སྒོ་ཡང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འདོད་དགོས་ལ། དེ་བས་ན་ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པར་བཞིད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་ངེས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལའང་ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇུག་པར་

གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་རྩར་གསུངས་པས་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཐར་པའི་སྒོར་འཇོགཔའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་ཡོད་ན་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས། གལ་ཏེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། སྨོན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་རིག་ཅིང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པ་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ལ་འགར་ཡང་འགའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གཉེར་བའམ་མཚན་མར་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ལམ་རིམ་ལས། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་བཤད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ལྟ་བའི་ལྟ་བ་ཉག་གཅིག་ཐར་པའི་
སྒོར་བཤད་པའི་འགལ་བ་སྤངས་ནས་ལུང་དང་རིགས་པས་དེ་ཉིད་ཐར་པའི་སྒོར་བསྒྲུབས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་ཐད་ཀྱི་པྲ་སྟིའི་མཚན་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་

རོ། །གསེར་ཕྲེང་ལས། རང་སའི་ཀུན་དཀྲིས་ལས་ཐར་ཅིང་དེ་དང་མི་འདྲེ་བའི་ཆ་ནས་རྣམ་ཐར་ཏུ་འཇོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ཅེས་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་

82

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་བཤད་ཡིན་ལ འདིའི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒྲ་བཤད་ནི་མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཐར་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་གང་ཟག་གང་དང་གང་ཐར་པར་བགྲོད་ནའང་གང་དུ་ཞུགས་ནས་བགྲོད་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཐར་གྱི་སྒོམ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གང་དང་གང་ཐར་པར་བགྲོད་
ནའང་གང་དུ་ཞུགས་ནས་བགྲོད་པའི་སྒོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིག་ཤེས་
འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་མི་འགྲོ་ཡང་ཀུན་འགྲོ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐར་སྒོར་འགྱུར་ཚུལ་དང༌། སྤྲིན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་

སྒོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐར་སྒོ་དང༌། སེམས་
བསྐྱེད་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོ་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་བྱེ་བྲགརྣམས་ཀྱང་སྒོ་དེ་དང་
དེར་འཇོག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །རྒྱ་ཆེར་སྤྲོན་འགྲོ་བ་འཁྱམས་ཞེས་པའི་སྟེང་ནས་འཁོར་བ་དང་འཁོར་བར་འཁྱམས་ཚུལ། ཐུགས་རྗེ་མངའ་བ་ཞེས་པའི་སྟེང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སོ་གཉིས་དང་བཅུ་དྲུག་ཐུགས་རྗེ་དང་སྙིང་རྗེའི་ཁྱད་སྤྲོ་ཚུལ་
སོགས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཐབས་ཚུལ་དང༌། ཞེས་པས་ཐབས་དང༌། རིགས་པ་བརྒྱད་གཅེས་པས་ཤེས་རབ་ཕུན་ཚོགས་བསྟན་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང༌། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས་སོ། །

83

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

༼ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ།༽
གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་དཔྱོད། ཅེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། དེའི་ཕྱིར།

ནས། རག་ལས་ཤིང༌། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་

ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང༌། དེ་གཉིས། ནས། མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་ལུང་ཙམ་གྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་པ་དང༌། དེའི་ཕྱིར།

ནས། ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རིགས་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་སྟེ། ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་དཔྱོད་ལྡན་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་རྟོགས་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་
གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པ་ཆོས་ཅན། འདི་ནི་དྲང་དོན་ནོ་འདི་ནི་ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་པའི་ལུང་ཙམ་གྱིས་

ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ནུས་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བརྩམས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

དང༌། གསུང་རབ་ལས་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང༌། ལུང་ལས་དྲང་ངེས་སུ་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དབུ་མའི་སྐབས་སུ་འདྲེན་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པར་དྲང་ངེས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱད་དང༌།

84

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ནི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་རྣམ་པ་དགུས་ངེས་པ་དང་ངེས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན་པར་མཛད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚིག་རྒྱས་པ་དྲང་དོན་དང༌། དོན་རྒྱས་པ་ངེས་དོན་
གྱི་མདོར་གསུངས་པ་དང་པོར་བྱས་ཏེ་སྔ་མ་བརྒྱད་བཅས་དགུ་དང༌། ཡང་དེ་ལས་འདུས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་སྟོན་པར་
མཛད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགུ་པོ་དེ་ལས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དོར་ནས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་བདུན་སོགས་གསུངས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་
འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱི་ལུང་གིས་དོན་དེ་དེ་ལྟར་གཞག་མི་ནུས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤྱི་ལ་དེ་ལྟར་མི་ནུས་ན་བྱེ་བྲག་དྲང་ངེས་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། མ་

ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་དེར་ཐལ། ལུང་ལས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། དེ་ལས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་འབུམ་སོགས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་ཀྱང་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་
གྱི་མདོར་གསུངས་ཀྱང་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་

ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་
དྲང་ངེས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དགོངས་པ་འཚོལ་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་པར་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཁོ་ནས་

85

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འབྱེད་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་དེ་འདྲའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བོ་དེ་ཚད་མའི་སྐྱེས་པུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་

རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་
བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་རིགས་པ་ནི། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དོན་དེང་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་དེ་དག་དང༌། དབུ་མ་བ་ལྟར་ན། བདེན་གྲུབ་སྟོན་པའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། བདེན་མེད་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་མདོའི་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཚད་ནི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་དོན་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་

རབ་སོ་སོར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་བྱའོ། །
སྤྲོ་ན། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཅེས་པའི་དོན་
ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་སྟེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་གསུང་རབ་དཔྱད་གཞིར་བྱས་ཏེ་དེའི་སྟེང་ནས་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ལ་ཚད་མའི་སྟོབས་
ཀྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་སྟེ་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ནི་གསུང་རབ་ཀྱི་ནང་ནས་དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་གང་ཡིན་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གསུང་རབ་

86

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་ཚུལ་ལས་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་དགོས་པ་
དང༌། ཤིང་གཅོད་པ་ལ་ཟོར་བས་མི་ཆོག་ཀྱང་རྩྭ་རྔ་བ་ལ་དེས་ཆོག་པ་ལྟར། དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་ཀྱང་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ཆོག་པར་བཞེད་དེ། དགོངས་ཟབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེར།
རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དོན་གསུང་རབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་བདེན་གཉིས་
ལ་སྒྲ་སྤྱིའི་གོ་བ་ཆགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗོད་བྱེད་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་དང༌། བསྟན་བྱ་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པར་དེ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་མདོ་ལ་
གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་འཇོག་དཀའ་བས་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་ཚེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་ལའང་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་གོ་བ་ཆགས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
དང༌། ཤེར་མདོ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ལ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ངེས་དོན་ཡང་རྟོགས་དགོས་པ་དང༌། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་བཞེད་པ་ལྟར་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་མི་ཆོག་ཀྱང་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་
དེས་ཆོག་པ་དང༌། དོན་གྱི་དྲང་ངེས་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་ངེས་པ་མེད་པ་དང་ཚིག་གི་
དྲང་ངེས་ལ་ཚད་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་མེད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་མི་གོ་བར་དོན་དང་གསུང་རབ་གང་ལའང་དང་པོར་སྒྲ་སྤྱིའི་གོ་བ་དང་ཕྱིན་ས་བསམས་བྱུང་གི་ཚད་
མས་རྟོགས་དགོས་པར་འདྲ་ཡང༌། མཁས་པའི་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ན་དོན་གྱི་དྲང་

ངེས་འབྱེད་པ་ལ་བདེན་གཉིས་ཚད་མས་རྟོགས་དགོས་པར་གསུངས་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ལ་ཟུར་འདོགས་པར་མཛད་ཅིང༌། མུན་སེལ་དུ། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ན་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་

87

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པར་གསུངས་སོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། གཞུང་ལས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་
ལུང་ཙམ་གྱིས་འབྱེད་མི་ནུས་པ་དང་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་འབྱེད་དགོས་པར་
དངོས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ལས་ལྷག་མ་
གསུངས་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དང་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་
པ་གཉིས་ཁྱད་མེད་པ་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཞེས་པ་ཚིག་ཙམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཁོ་ནར་བྱེད་དགོས་ན་མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པས་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེས་ན་གྱི་དང་ལའི་སྒྲ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་དང༌། དོན་གྱི་དྲང་

ངེས་འབྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་དགོས་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་

ངེས་ཕྱེ་བ་དང་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ཁྱད་འབྱེད་དཀའ་སྟེ། གསུང་རབ་ཀྱི་

ཁྱད་ཕྱེ་བ་དང་གསུང་རབ་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཀ་རྗོད་བྱེད་དང༌། དོན་གྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་དང་དོན་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་ངོས་ཟིན་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་དང་དོན་གྱི་དྲང་ངེས་གཉིས་རིམ་བཞིན་གསུང་རབ་དང་བདེན་གཉིས་ལ་བྱེད་དགོས་པ་ནི། གཞུང་ལས། འདིའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དྲང་ངེས་འཇོག་པ་ན་གསུང་རབ་ཉིད་དྲང་
ངེས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བཟུང་ལ། གཞན་དུ་དྲང་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་བྱ་སྟེ། ཞེས་པས་གསལ་བར་བསྟན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྔོན་དུ་དྲང་ངེས་ཕྱེད་དགོས་ཞེས་པ་ཚིག་གི་དྲང་

88

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ངེས་ཕྱེད་དགོས་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་དང་ངེས་དོན་དོན་དམ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་ནས་ཕྱི་མ་ངོས་བཟུང་སྟེ་དེ་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་

ཞུགས་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྤྱིར་ཡང་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་

བསྟན་པ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ལམ་རིམ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཚིག་གི་དྲང་ངེས་སམ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་དེ་ཡང་ཡིད་དཔྱོད་དང་ལུང་ཙམ་གྱིས་ཕྱེ་བས་ཕྱེ་
བའི་གོ་མི་ཆོད་པས་ཚད་མས་ཕྱེད་དགོས་ཏེ། ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་དང་དོན་དེར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་
པ་དྲི་མ་མེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། ངེས་དོན་གྱི་
གསུང་རབ་ངོས་ཟིན་པ་ལ་ངེས་དོན་དོན་དམ་རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། གསུང་རབ་དེའི་བརྗོད་བྱ་མ་རྟོགས་པར་གསུང་རབ་དེ་དེ་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པ་ངོས་མི་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོས་མདོ་དེས་ངེས་དོན་བསྟན་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་ཕྱོགས་ངེས་པ་དང༌། མདོ་དེའི་རྗོད་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་དང་བརྗོད་
བྱར་གསལ་ངེས་ན་ངེས་དོན་མ་རྟོགས་ཀྱང་དེ་དེ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཡིན་པར་ངེས་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ངེས་ཀྱང་དེ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ངེས་ནས་བསྟན་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་མིན་གཟོད་ངེས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།

སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་འདྲ། །

ཞེས་པའི་མདོའི་བསྟན་དོན་སྤྲིན་སྟེང་གི་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པ་ངེས་ནས་སྲིད་
གསུམ་མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་མ་ངེས་ཀྱང་དེ་སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོར་ངེས་

89

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཐུབ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དུ་བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་མི་

ཤེས་ཀྱང་དེ་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་བཤེས་གཉེན་ངོས་ཟིན་ནས་ཐོག་མར་བསྟེན་པར་གསུངས་པ་དང་མགོ་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལས།
རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་ལྔ། །
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྱག་མཚན་བསྒོམ་པར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་
དང༌། རྫོགས་རིམ་པའི་རླུང་རྡོར་བཟླས་བསྟན་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པའི་དྲང་ངེས་
ཀྱི་འཇོག་ལུགས་སོགས་ནི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་ཙམ་ལས། དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོགཚུལ་དངོས་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བྱེད་པ་ལ་མདོ་སྔགས་མི་འདྲ་བ་མེད་དོ། །ཡང་སྙིང་དུ། འདུས་པའི་མཐའ་དྲུག་གི་ནང་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དབུ་མ་རང་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་དུ་ཁས་བླངས་ནས། མདོ་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་བས་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་
འདོང་ལ། སྔགས་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་འདོད་དེ། མཐའ་དྲུག་གི་ནང་གི་དྲང་ངེས་ཚིག་གཅིག་ལ་དོན་གཉིས་ཕྱེ་སྟེ་འཇོགདགོས་པ་སྒྲོན་གསལ་མཆན་དང་བཅས་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་སོགས་
སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད་པ་ལ། སྔགས་ལུགས་ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ལས་འོས་མེད་པས། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་
ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་ཞིབ་ཆ་ཕྱེད་དགོས་སོ། །བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། མདོ་སྡེ་གང་དག་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་

90

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དྲང་ངེས་འཇོག་ཚུལ་ལ། ཡང་སྙིང་དུ།

ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུར་དྲང་དགོས་པས་དྲང་དོན་དང༌། འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་ནས་དེ་ལས་གོང་མར་དྲང་དུ་མེད་པས་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ཏེ། མཐའ་དྲུག་གི་དྲང་ངེས་དང་འགྲོས་མཐུན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལ། དཀའ་གནད་བརྒྱད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་

སུ། དེ་གདུལ་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཚུལ་དང༌། དེའི་དོན་ལམ་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སོགས་
སྟོན་པ་དྲང་དོན་དང༌། འབྲས་བུ་མྱང་འདས་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ཕྱིར་དོན་དམ་སྟོན་པ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་
པར་གསུངས་པས། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་དོན། དགོངས་ཟབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཇོག་ཚུལ་དང་དོན་གཅིག་པ་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བཤད་ཚུལ་དེ་མཐའ་དྲུག་གི་དྲང་ངེས་དང་འགྲོས་མཐུན་མིན་ཡང་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། མཐའ་དྲུག་གི་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི། སྒྲོན་གསལ་མཆན་ལས། དབང་པོ་དམན་པ་ཙནྡན་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་ངེས་དོན་ཚིག་དེའི་དོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་སྦས་ཏེ་རྒྱལ་བ་ཡིས་བཤད་པ་ནི་ད་དུང་དངོས་ཟིན་དེ་མིན་པའི་དོན་གཉིས་པ་ཞིག་དྲང་དུ་ཡོད་པས་དྲང་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་དང་། དྲང་དོན་དུ་བཤད་པའི་གཞུང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་དོན་རྫོགས་རིམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དྲང་དོན་གསུངས་པར་མ་ཟད་ངེས་པའི་དོན་ཡང་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་བཏུས་

91

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཞུང་དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ལས་ད་དུང་ཡང་དག་པའི་དོན་གཞན་དྲང་དུ་ཡོད་པས་དྲང་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། དོན་གཞན་དྲངས་པ་དེ་ལས་སླར་ཡང་དོན་གཞན་དྲང་དུ་མེད་ཅིང་དེར་ངེས་པས་ངེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བཤད་པ་གཉིས་འགྲོས་མཐུན་ཚུལ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སྙིང་དུ། གཞུང་ལ་སྦྱར་ན་གཞུང་དེས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ལ་བཤད་པ་ལས་ལྷག་མེད་ཅིང༌། གང་ཟག་ལ་སྦྱར་ན་གང་ཟག་དེས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་ཚད་མའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་ལ་འཇོག་དགོས་པས། ཕྱི་མ་ལ་དབུ་མ་རང་ལུགས་ཀྱི་དྲང་ངེས་
འབྱེད་པ་དགོས་ཀྱང༌། སྔ་མ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལ། ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་དཔྱད་ཚུལ་དང༌། མུན་སེལ་དུ་དེ་གཉིས་ཀར་དཔྱད་པ་མཛད་ཚུལ། གཞུང་གི་སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་དོན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༼ཡུལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་

མདོ་དང་སྦྱར་བ།༽
གསུམ་པ་ནི། དོན་གྱི་དབང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་འདི་དྲི་མེད་འོད་དུ་དྲངས་པ་མ་གཏོགས། ལུང་ཁུངས་རྩར་མི་ཆོད་པས་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ནམ་བརྟག་ལ། བུ་སྟོན་དཔལ་འཛིན་མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱན་སྟུག་ལས་

དྲངས་པར་གསུངས་ཀྱང་རྒྱན་སྟུག་གི་མདོ་ཞེས་བོད་དུ་འགྱུར་བ་འདིར་མི་སྣང་ངོ་། །འདིར་དྲངས་པ་ནི་རྭ་འགྱུར་ལྟར་དང༌།

92

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འབྲོ་འགྱུར་ལས།
བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་བརྟགས་ནས། །
བདག་གསུང་བླང་བྱ་དགེ་སློང་དག །
གུས་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་དང༌། འགྱུར་གཞན་ཞིག་ཏུ།
བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །
ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །
མཁས་པ་དག་གིས་བླང་བྱ་ཡི། །
དགེ་སློང་དག་གིས་གུས་ཕྱིར་མིན། །
ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་ཤིང་རིགས་པས་འབྱེད་དགོས་པའི་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་དགེ་སློང་དགག་མ་དེ་ལས་གཞན་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

གསུང་རབ་ལ་དཔྱོད་སྐབས། དཔེར་ན་གསེར་རྟོག་པའི་ཚེ་དང་པོར་བསྲེགས་པ་དང༌། དེ་ནས་བཅད་པ་དང༌། དེ་ནས་བརྡར་བས་གསེར་དུ་ངེས་པ་ན་ནོར་གྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་གསུང་རབ་གང་དང་གང་ལ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང༌། གཞལ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་

93

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ན། རྒྱལ་བ་ངའི་བཀའ་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ཡི། རང་གི་སྟོན་པ་ཡིན་པས་གུས་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ལས་བཤད་ཚད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང་ངེས་དོན་དུ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །བསྲེགས་བཅད་བརྡར་གསུམ་ཚད་མ་གསུམ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། ཀ་ཤཱིའི་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་
མདོར་བསྡུས་པ་ལས། མངོན་སུམ་གྱི་དཔེ་ནི་བསྲེགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་བརྡར་བ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཕན་ཚུན་མི་འགལ་བ་ནི་བཅད་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་གསུངས་ཏེ་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ང་ཞེས་པ་དང༌། གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་པ་བསྡོམས་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་གུས་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཞེས་བཀའ་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་ཉམས་སུ་བླང་བར་གསུངས་པས་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང༌། ང་ཡི་བཀའ། །ཞེས་དང༌། གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་པ་བསྡོམས་པས་བཀའ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལས་བཤད་ཚད་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་མི་གཟུང་བར་གསུངས་པས་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ཞེས་གསེར་ལ་རྟོག་པ་བཞིན་
གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟག་གསུངས་པས་དོན་ལ་རྟོན་པ་
དང༌། དེ་དག་གི་ཤུགས་ལ་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་བཞི་བསྟན་པས་རྟོན་པ་བཞི་དང་མི་རྟོན་པ་བཞི་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སྙིང་དུ། བརྟགས་ལ་བླང་བར་བྱ། །ཞེས་པས་དོན་ལ་

94

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྟོན་པ་དང༌། བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ཞེས་པས་ཕྱི་མ་བཞི་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །
འདིར། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བ་ལས།
དྲང་ངེས་རྟོན་རིགས་དགོངས་ལྡེམ་བཞི་བཞིས་འབྱེད། །
ཅེས་པ་ལྟར་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ། རྟོན་པ་བཞི་དང༌། རིགས་
པ་བཞི་དང༌། དགོངས་པ་བཞི་དང༌། ལྡེམ་དགོངས་བཞི་རྣམས་གལ་ཆེ་བ་ལས། རྟོན་པ་བཞི་ནི། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་པ་
བཞི་ཡང་མི་ཟད་པ་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་ལ་མི་
རྟོན་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ངེས་པའི་དོན་
གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་
གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང༌།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
གཙུག་ལག་བརྟན་པའི་ཆོས་དང་ནི། །
དེའི་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དང་ནི། །
ངེས་དོན་ཚད་མར་ལྡན་པ་དང༌། །
དེ་ཡི་བརྗོད་མེད་ཐོབ་པའོ། །
ཞེས་རྟོན་པ་བཞི་དང༌། སྡོང་དང་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང༌། །འགོག་པར་ཡང་དག་ཤེས་པ་དང༌། །བརྗོད་དང་བཅས་པར་ཐོབ་པ་དག །འདིར་ནི་དགག་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་རྟོན་བཞིའི་དགག་བྱའམ་མི་རྟོན་པ་བཞི་གསུངས་སོ། །དེ་ལ། ས་སྡེ་

95

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྟར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པར། ཚུལ་འཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་ཆོས་ལ་མི་རྟོན་གང་ཟག་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཆོས་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌།
རྒྱང་པན་ལྟ་བུ་དོན་ལ་མི་རྟོན་ཚིག་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཚིག་ལ་མི་
རྟོན་པ་དང༌། རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་ཅན་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་ལ་མི་རྟོན་དྲང་དོན་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཐོས་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་
གང་ཟག་ལྟ་བུ་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་རྣམ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་
གྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་སྒོ་ནས་དང༌། ཐོས་པའི་དུས་སུ་ཐོས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌། ཐོས་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པའི་དུས་སུ་དོན་མི་བརྗེད་པར་བཟུང་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌། བསམས་བྱུང་གི་ཚེ་བསམས་བྱུང་གི་ངེས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བ་དང༌། སྒྲུབ་པའི་དུས་སུ་རྟོགས་པ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞི་རིམ་པར་བཞག་པ་ནི་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དང༌། རིགས་པ་ཚད་མ་ནི་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང༌། དོན་ཚད་མ་ནི་
དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། སྟོན་པ་ཚད་མ་ནི་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་ཚད་མ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་དང་གོ་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་དང༌། འཆད་འགྱུར་ལྟར་གང་ལ་རྟོན་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དང༌། གང་ལ་མི་རྟོན་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ངོས་འཛིན་པ་སྟེ་རྟོན་བཞི་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལྔ་གསུངས་པ་དང༌། ཡང་སྙིང་དུ། ཐོས་པ་བྱེད་པ་ལ་ཐོག་མར་ཚུལ་འཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་མིན་པར་ཆོས་བཞིན་སྤྱོད་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལེགས་པར་སྟོན་ནུས་པའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། ཆོས་ཉན་པའི་ཚེ་རྒྱང་པན་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་བླང་དོར་གྱི་འཇུག་ལྡོག་གི་གནད་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་
ཉན་པ་དང༌། ཉན་བྱའི་ཆོས་ཏན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ལྟ་བུ་མིན་པར་རང་གིས་ཁོང་དུ་མ་

96

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆུད་པ་རྣམས་ངེས་དོན་རྟོགས་པ་གཞན་ལས་ཉན་ཞིང་ཐོས་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཉན་པའི་དགོས་པ་ཐོས་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གང་ཟག་ལྟ་བུ་མིན་པར་ཐོས་པ་བྱེད་པ་ན་ཀུན་སྤོང་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་ཉན་པ་དགོས་པས་དང་པོ་ཐོས་པ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་བཞིར་འདུ་བ་དང༌། བསམ་པའི་ཚེ་ཞེན་ཕྱོགས་ཙམ་མིན་པར་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྟོན་པའི་གསུང་གི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་དང༌། སློབ་ཚུལ་ཚིག་བཟུང་བ་ཙམ་མིན་པར་ལུང་དོན་རིགས་པས་དཔྱད་པ་དང༌། གཏན་ལ་དབབ་བྱ་གང་བྱུང་གིས་མི་ཆོག་པར་ངེས་དོན་ཟབ་མོའི་གནད་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་བློ་བློས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་
པ་རྟོགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡང་དག་པའི་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་ཞིག་དགོས་པས་བསམ་པ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་བཞིར་འདུ་བ་དང༌། ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་ལ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་ཕྱིའི་གོ་རྒྱ་གཅོད་བྱེད་ཙམ་མིན་པར་གསུང་རབ་ལ་མན་ངག་གི་མཆོག་ཏུ་གོ་ནས་མོས་པ་བྱེད་པ་དང་། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་འདུ་ཅན་མིན་པར་བཀའ་ལ་སྒྲས་ཟིན་འགལ་བ་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་དོན་འགལ་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དང༌། ངེས་དོན་ཉམས་སུ་མི་ལེན་པ་མིན་པར་དྲང་དོན་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་

ངེས་དོན་ལ་སྙིང་པོར་བྱས་ཏེ་གཞན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གོ་བ་དང༌། ཉམས་སུ་བླངས་ཏེ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མྱང་འདས་སུ་བགྲོད་པ་དགོས་བས་སྒོམ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་
རྟོན་བཞིར་འདུ་བ་དང༌། རྟོན་པ་དང་པོས་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་བྱས་ཏེ་ཆོས་ཀུན་བྱང་ཆུབ་པ་དང༌། གཉིས་པས་ཐོས་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་པ་དང༌། གསུམ་པས་གསུང་
རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བརྟགས་ཏེ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་ཐོས་དོན་བསམས་བྱུང་གིས་ངེས་པ་དང༌། བཞི་བས་ཐོས་བསམ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཐོས་དོན་ཉམས་སུ་

97

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བླངས་ཏེ་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཡང་རྟོན་བཞིར་འདུ་བ་དང༌། གང་ཟག་བཟང་ངན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དུ་འགྱུར་ན་སུས་བཤད་ཀྱང་ཉན་པ་དང༌། ཁ་ནས་ཆོས་བཤད་ཤེས་པས་མི་ཆོག་པར་སྒོམ་གྱིས་ཅི་བྱེད་དོན་དང་ལྡན་པ་དང༌། དོན་ཡང་ཕུགས་སུ་མི་སླུ་བ་
དང༌། མདོར་ན་ཅི་བྱས་ཐར་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ཞིགདགོས་པས་རྒྱུན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཀྱང་རྟོན་བཞིར་འདུ་བའི་ཚུལ་སའི་དངོས་གཞི་དང་བྱང་ས་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་ཁུངས་རྣམས་ལ་ཟིན་སོ་གསལ་པོ་ཡོད་མེད་ཇི་ལྟར་ཡང༌། བྱང་ས་ལས། རྟོན་པ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་བརྩོན་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ངེས་པར་འབྱིན་པར་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་སྙིང་ལས། རྟོན་བཞིའི་
ཁོང་འདིར་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་ཆ་ཚང་བའི་སྡོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྙམ་པ་སུ་ལའང་མི་འདུག་པས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནད་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྟགས་ངོམ་པའི་ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བའོ། །དེ་ལ། གང་ལ་རྟོན་པ་བཞི་ནི་དོན་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ངེས་དོན་དང་ཆོས་བཞི་སྟེ། དང་པོ་དོན་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང༌། ལྕང་
སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྒྲས་ཟིན་དང་དགོངས་པའི་དོན་གཉིས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ཆོས་ཉིད་དང་རིགས་པ་གཉིས་དང༌། ཡིག་ཆར་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དྲང་ངེས་
གཉིས་བཞགཔ་དང༌། གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་དང༌།

98

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། ཡིག་ཆར་གཙོ་བོར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་བསྒོམས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱང་དེར་བཞག་པ་དང༌། གསུམ་པ་ངེས་དོན་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་ལམ་གྱི་བསྒོམ་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གཉིས་སུ་
སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་རྣམས་དང༌། དབུ་མ་བ་ལྟར་ན་དོན་དམ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཞིག་དང༌། ཡིག་ཆར་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་བཞག་པ་དང༌། བཞི་བ་ཆོས་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་དགོས་པ་ཅན་
གྱི་ཚིག་ཐམས་ཅད་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཚིག་དོན་གཉིས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ཚིག་དོན་གཉིས་དང༌། ཡིག་ཆར་བཀའ་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས་ཀ་འཇོག་པར་གསུངས་པ་དང༌། གང་ལ་མི་རྟོན་པ་བཞི་ནི་ཚིག་དང་རྣམ་ཤེས་དང་དྲང་དོན་དང་གང་ཟག་བཞི་སྟེ། དང་པོ་ཚིག་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང༌། གཞན་གསུམ་དུ་བཀའ་བསྟན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཞག་པ་
དང༌། གཉིས་པ་རྣམ་ཤེས་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལས་གཞན་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་

གནས་ལུགས་ལ་བློ་ཁམ་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་པའམ་གནས་ལུགས་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་དབང་ཤེས་དང༌། ཀུན་རྫོབ་རྣམ་ཅན་གྱི་ཡིད་
ཤེས་དང༌། ཡིག་ཆར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་བློ་གཉིས་བཞག་པ་དང༌། གསུམ་
པ་དྲང་དོན་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་སྟོང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང༌། གྲུབ་
མཐའ་གཉིས་སུ་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་

99

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པ་དང༌། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་པ་ཞིག་དང༌། ཡིག་ཆར་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ཀ་བཞག་པ་དང༌། བཞི་པ་གང་ཟག་ལ། ཡང་སྙིང་དུ་གང་ཟག་ཡིན་ཚད་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སོ་སྐྱེ་ནས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་སྟོན་པ་རྣམས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ཆོས་སྤོང་བའི་གང་ཟག་གིས་མཚོན་པའི་གང་ཟག་དང༌། ཡིག་ཆར་སོ་སྐྱེ་ནས་སངས་རྒྱས་བར་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་རྟོན་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་པ་སྟེ། རྟོན་བཞིའི་ངོ་བོ་ནི། སྐབས་དོན་གྱི་ཚིག་དང་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཚིག་ཚད་མར་བྱས་ནས་སྒྲས་ཟིན་དང་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པའམ་ཉེས་པར་བཤད་པ་ལ་རིགས་པས་བརྟགས་ནས་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོའི་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པར་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང༌། ཡི་གེ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པར་དོན་ལ་རྟོན་པ་གཉིས་ཡོད། མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང༌། །ཞེས་པའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མི་རྟོན་པར་བསྙན་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌།
དྲི་མེད་འོད་མདོར་བསྡུས་དང་པོར།
དོན་དམ་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི། །
ཆེན་པོ་རྣམས་དག་ཚིག་ལ་རྟོན་པ་མིན། །
ཡུལ་གྱི་མིང་རྣམས་ཀྱི་ནི་དོན་ཤེས་ལ། །
བསྟན་བཅོས་སྒྲ་དག་གིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །

100

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚིག་གི་སྡེབ་ལ་མི་རྟོན་པར་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་དོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕལ་བ་ལ་ཡིད་མི་རྟོན་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་རྟོན་པའམ། ཐོས་བསམ་གྱིས་དོན་སྤྱི་ཙམ་ཤེས་པའི་བློ་ལ་ཡིད་མི་རྟོན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད། མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བློའི་འཛིན་སྟངས་གནས་ལུགས་སུ་མ་ཞུགས་ཤིང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློའི་འཛིན་སྟངས་དེར་ཞུགས་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པ་རྟོགས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་པར་མི་བྱེད་པར་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བརྟོགས་ཚུལ་རྫོགས་པར་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་དོན་གྱི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དྲང་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་འབབ་པ་རྣམས་གདུལ་བྱ་དྲང་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་ནས་ཡིད་མི་རྟོན་པར་ངེས་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པས་གནོད་པ་མི་འབབ་པར་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། སེམས་ཙམ་ལུགས་ཀྱི་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། སྐབས་དོན་གྱི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡིད་མི་རྟོན་པར་བདེན་སྟོང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་

101

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཁས་ལེན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། དབུ་མ་བའི་ལུགས་ཀྱི་དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བརྗོད་བྱ་དང༌། རྗོད་བྱེད་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད། མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡིད་མི་ཆེས་བར་སྟོང་ཉིད་ལ་དེར་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་ཡིད་མི་ཆེས་པར་ཤེར་མདོ་ལྟ་བུ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐབས་དོན་གྱི་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་ཚད་མར་བྱས་ནས་བླང་དོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པས་བརྟགས་ཏེ་དོན་དེ་ཁས་ལེན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གང་ཟག་ཕལ་པ་དང༌། མཆོག་དང༌། གང་ཟག་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་གསུམ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི་རིམ་པ་ལྟར་བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་གདུལ་བྱའི་བསམ་ངོ་བཞིན་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་བདེན་ཡང་སྤྱིར་བློ་རིམ་གྱིས་དྲངས་ཏེ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་
བདེན་པར་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌།
སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །
ཞེས་པའི་གཞུང་ལྟ་བུ་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བས་བཤད་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པ་རྣམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཆེས་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་ཞེན་མི་བྱེད་པར་བདེན་མེད་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་འདྲའི་རྟོན་བཞིའི་བྱེད་ལས་ནི།
མདོ་སྔ་རྒྱན་ལས།

102

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མོས་དང་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དང༌། །
གཞན་ལས་ཇི་བཞིན་ཐོས་པ་དང༌། །
རྗོད་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས། །
བརྟན་རྣམས་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོན་པ་དང་པོས་གཙུག་ལག་གི་ཆོས་ལ་མོས་པ་ལས་དང༌། ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་དོན་སྤྱོད་པ་ལས་དང༌། གསུམ་པས་གཞན་ལས་ངེས་དོན་ཇི་བཞིན་ཐོས་པ་ལས་དང༌། གཉིས་པས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱེད་དོ། །རྟོན་བཞིའི་གོ་རིམ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཏན་
ལ་དབབ་དགོས་པ་དང༌། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་མཐར་ཐུག་འབྱེད་མི་ནུས་པས་དེ་ལ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པ་དང༌། དེའི་སྒོ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འབྱེད་ཚུལ་གསུམ་སྔོན་དུ་བཤད་ནས་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མེད་པ་འདིར་གནས་ཞེས་དྲང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་མཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་

དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དུ་དོན་ཆོས་ངེས་དོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གོ་
རིམ་འདི་གསུངས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་སྤྱིའི་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་བསྒྲིགས་ཚུལ་སྔར་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཆེད་དང༌། བྱང་སར་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང་པོ་དང་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་གཉིས་པར་བྱས་པ་ནི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་ཉན་ཚུལ་དང༌། དོན་དེ་ཡང་འཐད་སྒྲུབ་
ཀྱི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཤེས་ཕྱིར་རྒྱན་གྱི་བཤད་པར་ཟུར་བསྐངས་

103

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པ་ཡིན་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། རྟོན་བཞི་རྒྱས་པར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་
པའི་མདོ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན། སའི་དངོས་གཞི། བྱང་ས་སོགས་རྒྱ་གཞུང་ཆེ་བ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་རྣམ་གཉིས། དྲང་ངེས་མཐའ་དཔྱོད། ཡང་སྙིང་སོགས་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །རིགས་པ་བཞི་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང༌། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང༌། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་བཞི་སྟེ། མཚམས་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བའི་མདོ་ལས། གྲུབ་པ་ནི་བཞི་སྟེ། ཡོད་པར་གྱུར་པའི་གྲུབ་པ་དང༌། བྱ་བའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་དང༌། གྲོགས་བྱས་ཏེ་གྲུབ་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱིས་གྲུབ་

པའོ། །ཞེས་དང༌། དགོངས་པ་ཟབ་མོ་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བའི་མདོ་ལས། མཐུན་པར་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་མཐུན་པ་དང༌། བྱ་བ་བྱེད་པའི་མཐུན་པ་དང༌། བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཐུན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུམ་པར་གཏན་ཚིགས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་ལམ་རིམ་ལས། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པའོ། །འདིའང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དང་དེ་དག་གི་གཞི་རྣམས་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་འཚོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འབྲས་བུ་རྣམས་འབྱུང་བ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པར་བརྟགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ། ལྟོས་པའི་རིགས་པའི་མཚན་ཉིད། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། མེས་སྲེག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་

རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའོ། །འདིའང་འདི་ནི་ཆོས་སོ། །འདི་ནི་བྱེད་པའོ། །ཆོས་

104

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདིས་ནི་བྱ་བ་འདི་བྱེད་དེ་ཞེས་འཚོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་རྣམས་
ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་བརྟགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་མཚན་ཉིད། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཚད་མ་དང་མི་འགལ་བར་དོན་སྒྲུབ་པའོ། །འདི་ཡང༌། ཅི་འདི་ལ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མ་གསུམ་པོ་ཡོད་དམ་མེད་སྙམ་དུ་འཚོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚང་མ་དང་མི་འགལ་བར་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་ནས་
བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ། འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། མེ་ཚ་བ་དང་ཆུ་རླན་པ་སོགས་ལ་དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དང༌། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་དང༌། གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མོས་པར་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་སེམས་པར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་འཚོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གྲགས་པ་དང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་
དང་གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཅི་རིགས་ལ་བརྟགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རིགས་པ་དེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་བཞིག་རེ་རེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐལ་འགྱུར་དང༌། གཏན་ཚིགས་དང༌། སྦྱོར་ངག་དང༌། རྗེས་དཔག་བཞི་རེ་ཡོད་ལ། ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། རིགས་པ་དངོས་ནི་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལམ་རིམ་དང་བསྟུན་ན་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང༌། ཚད་མ་དང་མི་འགལ་བ་དང༌། ཆོས་ཉིད་དུ་གནས་པ་རྣམས་རིགས་པ་ཡིན་པས་རྟགས་སུ་འགོད་རྒྱུ་དང༌། དེ་རྣམས་བསྒྲུབ་བྱད་བྱས་ནས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་འགོད་པ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ནི། ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་

105

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལས། ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་སོགས་འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་རྟོགས་པ་དང༌། ཆུས་ངོམས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་སོ་སོ་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པ་ལྟོས་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང༌། ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནམ་སྙམ་མོ། །རྒྱས་པར་ཀུན་བཏུས་སྐོར། ཉན་ས། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན། ལམ་རིམ་མཆན་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། རིགས་པ་བཞིས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་ནི། སེམས་ཙམ་ལྟར་ན་མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་དེ་བཞིས་གནོད་མི་གནོད་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་བ་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང༌། གནོད་པ་མཐོང་ནས་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་རིག་པར་བྱས་ཏེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་བྱེད་པ་དང༌། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་མདོ་དེས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་བསྟན་པ་ལ་དེ་བཞིས་གནོད་མི་གནོད་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་བན་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དང༌།

གནོད་པ་མཐོང་བ་ན་དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དགོངས་ལྡེམ་
དགོངས་ནི། དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྒྲས་ཟིན་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་དེ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང༌། །
དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་གཞན་དང༌། །

106

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ། །
དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །
ཞེས་པ་ལྟར་མཉམ་པ་ཉིད་དང༌། དོན་གཞན་དང༌། དུས་གཞན་དང༌། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་བཞི་ཡོད། མཚན་གཞི་རིམ་པར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སྐུ་ཚེ་ཐུང་ཞིང་སྐུ་བོངས་ཆུང་བ་སོགས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་ལས་དམན་སྙམ་པའི་གཉེན་པོར་མཉམ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས། ང་ཉིད་དེའི་ཚེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་གཟིགས་སུ་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དབུ་སེམས་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ལུང་གི་ཆོས་ལ་བརྙས་པའི་གཉེན་པོར། སངས་རྒྱས་གངྒཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ལ་བསྙེན་བཀུར་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང༌། ལེ་ལོའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང༌།
སངས་རྒྱས་ཟླ་འོད་ཀྱི་མཚན་བརྗོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ངེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་དང༌། སྦྱིན་པས་ཆོག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་དེ་ལ་སྨད་པ་ལྟ་བུ་བཞི་
པའོ། །དགོས་དབང་གིས་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
གཞུག་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌། །
མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌། །

107

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌། །
བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ། །
ཞེས་པ་ལྟར་གཞུག་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་དང༌། གཉེན་པོ་དང༌། བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་བཞི་ཡོད། མཚན་གཞི་རིམ་པར། བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པའི་ཕྱིར་

གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་གདུལ་བྱ་ཁ་དྲང་ཕྱིར་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལྟ་
བུ་གཉིས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་སོགས་ཉེས་པ་བརྒྱད་འདུལ་ཕྱིར་ཐེག་ཆེན་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་སྟེ། འདི་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་
བརྙས་པ་དང༌། ལུང་གི་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་དང༌། ལེ་ལོའི་སྒྲིབ་པ་དང༌། ཅུང་ཟད་ཙམ་
གྱིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་དང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་དང༌། ང་རྒྱལ་ལ་སྤྱོད་པ་དང༌། འགྱོད་པ་དང༌། མ་ངེས་པ་ལྡོག་པའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་ཉེས་པ་བརྒྱད་སོ་སོའི་གཉེན་
པོར་གསུངས་པའི་མཚན་གཞི་རྣམས་གསེར་ཕྲེང་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གདུལ་བྱ་ལམ་ཟབ་མོ་ལ་དྲང་བའི་ཕྱིར།

ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌།
ཡིད་མི་ཆེས་དང་བྱས་གཟོ་དང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌།
སྙིང་པོ་མེད་ལ་སྙིང་པོར་ཤེས། །ཞེས་སོགས་དང༌།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་ན་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་དེ། ཞེས་སོགས་དང༌། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་

108

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ན་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་བཞི་པ་སྟེ་དགོངས་ལྡེ་མ། དགོངས་རྒྱས་བར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་སྡོམ་རྣམ་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་གཉིས་དྲང་དོན་གྱི་གཞུང་གཅིག་ལ་འཇོག་ཚུལ་ཐ་དད་པས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ནས་སོ། །ཞེས་དང༌། འདིའི་ཆེད་དུ་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསེར་ཕྲེང་ལས་གསུངས་སོ། །དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཐམས་ཅད་བསྒྱུར་པ་ལྡེམ་དགོངས་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེན། མིང་གི་ཚོགས་དང༌། ཚིག་གི་ཚོགས་དང༌། ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་ལ་དོན་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། འོ་ན་ཐམས་ཅད་བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་ཞེ་ན། ལྡོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དགོངས་པ་དང་པོ་ཡང་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་མིན་ཏེ། རྒྱན་འགྲེལ་ལས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་དེའི་དཔེར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི་གཙོ་བོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མདོའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིགན་རེ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་ཇི་
བཞིན་པ་མིན་པའི་བཀའ་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་ཀྱང༌། སྤྱིར་དེ་ལ་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་ཚིག་

109

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དང༌། དོན་ཟབ་མོ་ཚིག་ཕལ་བས་བཤད་པའི་ཚིག་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་དགོངས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་བཙལ་ནས་ཁས་ལེན་པའི་ཚིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། སྒྲུབ་བྱེད་རིམ་པར་ཡིག་ཆ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་ལས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུའང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བློ་
ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སོང་སྣང་བ་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་སོང་བས་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཚུལ་ལས་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཚུལ་དུ་མི་འགྲོ་བས་སྔར་བཞིན་སྦྱར་ན་བདེའམ་སྙམ་མོ། །ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་

དུ། སྟོན་པས་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཐར་པ་འཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པར། ཡང་སྙིང་

དུ། གཅེར་བུ་བ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ལ་རྟོན་པར་ཐལ། སྟོན་པས་ཆོས་གསུངས་ཚད་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གནོད་པ་བརྗོད་དེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྲགས་པས་གུས་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་བྱེད་པ་སྟེ་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཞེས་དང༌། བཀའ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་ཚད་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་མི་འཛིན་པས་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དོགས་དཔྱོད་དུ། གཅེར་བུ་བ་དང༌། རྒྱང་པ་ན་པས་མ་ངེས་པ་བརྗོད་དོ། །རྒྱུད་ཀྱི་ཟིན་སོ་འགའ་ལ་བརྟེན་ནས། གསུང་རབ་ཀུན་ཚད་མར་བྱེད་པ་

110

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལས་དོན་ལ་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་དཔྱད་པ་བྱེད་མི་རུང་ཟེར་བ་ཡོད་ཀྱང༌། བརྟགས་
དཔྱད་བྱས་ཏེ་དགོངས་པ་བཙལ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ལེན་པ་གསུང་རབ་ལ་ཚད་མར་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་པས་འཐད་མི་འཐད་ཀྱི་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་མི་རུང་བ་
མིན་ནོ། །ཡང་སྙིང་དུ་གང་ཟག་ཡིན་ན་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་ཀྱང༌། འབུ་སྲིན་ལྟ་བུའི་ཚིག་ལ་ཡིད་རྟོན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་མེད་པས་དེ་འདིའི་གང་ཟག་ཏུ་མི་རུང་བར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་པ་དང༌། བློ་བརྟན་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བཤད་ལས། གན་ཟག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གང་ཟག་ཀྱང་ཡོད་པར་བལྟས།
ཆོས་ཀྱང་ཡོད་པར་བལྟས་ནས། གང་ཟག་འདིས་དགེ་བ་བྱས་ན་ནི་བདེ་བ་མཐོང་བར་འགྱུར། མི་དགེ་བ་བྱས་ན་ནི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལྟ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་འདིའི་གང་ཟག་ལ་རང་ཉིད་ཀྱང་བཞག་ཆོག་པའམ། ཡང་ན་དགག་བྱའི་བདག་ལ་བྱེད་དགོས་དཔྱད་བྱར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་ཀྱང༌། ལུང་དེའི་འཕྲོས་སུ། གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉི་ག་
རང་བཞིན་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་གཉི་ག་ལ་མི་ལྟ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་ལྟར་བྱེད་
དགོས་པའི་དོགས་པ་མེད་པར་མངོན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ཤེར་མདོ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ཆོས་ལ་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་གམ་ཡི་གེ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་
སྐས་ཀྱི་ཐེམ་པ་བར་མ་དེ་འོག་མ་ནས་ཡར་བགྲོད་སའི་ཐེམ་པ་གོང་མ་དང༌། དེའི་

111

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྟེང་མར་བགྲོད་པའི་ཚེ་འདོར་རྒྱུའི་ཐེམ་པ་འོག་མར་འཇོགཔ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་བློ་
ཆོས་ཅན། གང་ལ་མི་རྟོན་ས་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་
ས་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་དེའི་སྐབས་ཀྱི་མི་རྟོན་ས་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་

མ་ཁྱབ་བོ། །ཡང་སྙིང་དུ། ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་ཚེ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་བློ་ལ་
འཆར་དགོས་པ་དང༌། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་ལའང་དོན་ལེགས་པར་ངེས་ནས་སྤོང་དགོས་པས་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་དང་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་དོན་ལ་རྟོན་
ཞེས་པའི་དོན་དང༌། ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ངེས་དོན་གཉིས་ཀར་བཞག་ཆོག་སྟེ། དེ་གཉིས་སོ་སོར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་མདོ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚེ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་དེ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན། དེ་འདྲའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ཕལ་
བ་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་གཉིས་ཀར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱིས་བསྟན་བྱ་གཙོ་ཕལ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ངེས་
དོན་དང༌། ཕལ་བ་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཟེར་ན་དཔྱད་དགོས་ཤིང༌།
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་གང་གི་ལུགས་ཡིན་དཔྱད་དགོས་སོ། །ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་སྐབས་བྱང་སའི་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར། གང་མདོ་སྡེ་ལ་

112

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཇུག་ཅིང༌། འདུལ་བ་ལ་སྣང་ལ། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་བ་དེ་ནི་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་ནི་ནག་པོ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ནག་པོ་བསྟན་པ་ནི་འཁོར་བར་འཁྱམས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁོ་ན་
སྟོན་པ་ཕྱི་རོལ་བའི་བསྟན་པ་དང༌། ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ནི་འཁོར་བའི་འཆིང་བ་འགྲོལ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོན་པ་ནང་བའི་བསྟན་པ་ལ་བྱས་ཏེ། ཁ་ཅིག་དེ་གཉི་ག་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་ལ་བྱས་ནས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སྟོན་པས་ན་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང༌། ཐར་པའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པས་ན་ཆེན་པོ་བསྟན་པར་འདོད་པ་བཀག་ཀྱང་ཤེར་ལེའི་ཟིན་བྲིས་ལས། ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དང་ནག་པོ་བསྟན་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་བརྟག་གོ །ཡང་སྙིང་གི་རྟོན་བཞིའི་བཤད་པ་རྣམས་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་ཡང་སྒྲས་ཟིན་ལ་དཔྱད་པ་རེ་མང་
དགོས་པ་དག་དྲང་ངེས་དོགས་དཔྱོད་དུ་གསལ་བས་འདིར་མངས་དོགས་ནས་ཐམས་ཅད་མ་བཀོད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་རྟོན་བཞི་གལ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུང་གལ་ཆེ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སོ་སྐྱེ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

ཁ་ཅིག །རྟོན་བཞིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དབང་རྟུལ་ལ་སྦྱར་ན་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །དབང་རྣོན་ལ་སྦྱར་ནའང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ངེས་ལུང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་འཇུག་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན་དེ་ལ་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པའི་དོན་མི་ཚང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཡིད་

113

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཆེས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ཀྱང༌། ནས། ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་
དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས། ནས། དེ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། གཞན་དག །དབང་རྣོན་གྱིས་ངེས་

དོན་གྱི་མདོར་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བ་ལ་བརྗོད་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་དེ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཚད་མས་ངེས་ཆོག་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་རྟག་པར་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པར་ངག་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྟོན་པའི་ངག་ཏུ་ཚད་མས་ངེས་ཆོག་པ་དང༌། མི་རྟག་པ་མ་རྟོགས་པར་བཤེས་གཉེན་དེ་མི་རྟག་པ་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་དུ་ངེས་ཆོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དབང་རྣོན་གྱིས་

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལྟ་བུར་ཐོས་བསམ་བྱས་ནས་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ནུས་པའི་བློ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ན་གསུང་རབ་ལ་འདི་དྲང་དོན་དང་འདི་ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ན་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་འབྱུང་བ་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཟེར། ཡང་སྙིང་དུ། དབང་རྣོན་གྱིས་མདོ་དེ་གནོད་མེད་དུ་
མཐོང་ནས་རྩེ་གཉིས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་
ཆོད་ནས་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཡིད་ཆེས་རྙེད་དེ་མདོར་ཟོས་བསམ་གྱིས་

ཞུགས་ནས་སླར་དེའི་དོན་ལ་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་དེ་སྒྲོ་འདོགས་ལྷག་མེད་དུ་ཆོད་པ་ན་ཡིད་ཆེས་ཤུགས་དྲག་ཏུ་སོང་སྟེ། མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་འབྱུང་བ་དང་འགྲེལ་བ་དོན་
གསལ་གྱི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་གསེར་ཕྲེང་ལས། དང་བའི་ངོ་བོ་
ནི་རབ་ཏུ་སྟེ་མི་འཕྲོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། རྒྱན་ལ་འཇུག་པའི་སྔོན་དུ་དབང་

114

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣོན་ནི་ཡུམ་ལ་ཚད་མས་དྲངས་ཏེ་མི་ལྡོག་པའི་དད་པ་འབྱུང་བས་སྔ་མ་དོན་དང་འབྱོར་མིན་བརྟག་གོ །
ཁ་ཅིག །ངེས་དོན་གྱི་ལུང་གནོད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་དང་དེའི་དོན་རྟོགས་པ་དུས་
མཉམ་པ་དང༌། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་གནོད་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང་དེའི་བསྟན་བྱའི་ཤིན་ལྐོག་རྟོགས་པ་དུས་མཉམ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་གནོད་མེད་དུ་མཐོང་ན་ཤིན་ལྐོག་གི་དོན་དེ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་མི་སླུ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དང༌།
དཔྱད་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་ཚུལ་ལ། སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་འཇལ་
བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དང༌། མ་མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དང༌། རང་ཚིག་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་གསུམ་དང༌། རིགས་རྒྱན་དུ། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་དེས་གྲུབ་པ་དང༌། མཐོང་བ་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་པར་དེས་གྲུབ་པ་དང༌། མ་མཐོང་བ་ཤིན་ལྐོག་བསྟན་པ་ལ་ཁས་བླངས་
སྔ་ཕྱི་དང་རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགའ་ཁས་གནོད་པ་མེད་པ་གསུམ་གསུངས་ཤིང༌། རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀྐ་ཆེ་ཆུང་ཡང་འདི་དང་མཐུན་ལ། རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་དུ།
རང་གི་བསྟན་དོན་གཙོ་བོ་ལ་ཚད་མ་བཞིས་གནོད་པ་མེད་པ་ལ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་སྙིང་དུ།

རྣམ་འགྲེལ་ལས།

115

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །
ཞེས་སོགས་དང༌།
མཐོང་དང་མ་མཐོང་བ་དག་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་མཐུན་ཞིང་མཁས་གྲུབ་
རྗེའི་ཕྱི་རྩོམ་ཡིན་པས་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་བསྟུན་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས་བཤད་པ་ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་ལུང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དཔྱོད་ཚུལ་དང༌། ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་བཤད་པ་སྤྱིར་

གསུང་རབ་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དཔྱོད་ཚུལ་དང་དག་ཚུལ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་མི་
འགལ་བར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་བཀའ་ཡོད་ན་སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལྟར་བཤད་པ་ལས་འོས་མེད་ཀྱང༌། གསུང་རབ་ཡིན་ན་ཐར་ལམ་རྣམ་དག་སྟོན་པས་ཁྱབ་པས་ན་ཤིན་ལྐོག་རྐྱང་བ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་མེད་པར་སྣང་བ་དང༌། གསུང་རབ་ཡིན་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་ན་ཊཱིཀ་ཆེན་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་བདེའོ། །གང་ལྟར་ཡང༌།
བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །
ཞེས་པའི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་ངག་ཚུལ་ནི་ཀ་ཤཱིས་བཤད་པ་ལྟར་ཚད་མ་གསུམ་
གྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་སྟེ། ཚད་མ་གསུམ་ནི་མངོན་སུམ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གསུམ་དང༌། དཔྱད་པ་གསུམ་ནི་བསྟན་བཅོས་དེའི་བཤད་དོན་ལ་ཚད་མ་དེ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་གསུམ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང༌། ཚད་མ་དེས་གནོད་པ་མེད་པར་རྟོགས་ན་ཚད་མ་དེས་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སོ་སྐྱེས་སྟོང་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་དེས་ཚད་མ་དེས་དེ་

116

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་སྙིང་དུ། མེ་དང་གདར་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་ལ་གནས་ལུགས་འཇལ་བྱེད་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བཞག་པ་སྔར་དྲངས་པའི་རིགས་ཐིགས་
ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མདོར་བསྡུས་དང་མཐུན་ཚུལ་འཆད་དཀའ་བས་ཁུངས་འཚོལ་དགོས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། བསྟན་དོན་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
མདོ་འགའ་ཞིག་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དཔྱད་
གསུམ་གྱིས་མ་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བཀའ་ཡིན་ན་དགོངས་དོན་ལ་
ལེགས་པར་དཔྱད་ཚེ་གང་གི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་དོན་ཞིག་ངེས་པར་སྟོན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ། གཞི་གྲུབ་ན་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་དུ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་ཤིན་ལྐོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཤིང༌། ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲངས་ལས་ཀྱང་ཕྱི་མ་ལྟར་བཤད་དོ། །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་

དཔྱོད་ལྟར་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་འགལ་བར་མངོན་ཞིང༌། ཡང་སྙིང་དུ་བཀའ་

ཡིན་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟོན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་ལ། ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ན་ལུང་གིས་སྒྲུབ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་འདུ་
བསྒྲིགས་ཀྱང༌། མུན་སེལ་ལས། ག་ལ་འགལ་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟོན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཡང་བསྟན་དོན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཁོ་ན་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། འདིས་ནི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་

117

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དག་པའི་ལུང་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་འབྱུང་བ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི།
སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །
ཞེས་པ་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌། མི་འབྱུང་བ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་དོན། ཡང་སྙིང་དུ། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་མ་སླུ་བ་ཡིན་ཏེ།
དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ཚེ་ལུང་དེ་རྟགས་སུ་
བཀོད་ནས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་པ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ལས། ལུང་དེས་སྦྱིན་པ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་མི་སྒྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན། ཤིན་ལྐོག་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རང་ལྡོག་དེ་མ་གཏོགས་
མེད་པར་ཐལ། ལུང་བྱེ་བྲག་པ་ཡིན་ན་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལ།

མུན་སེལ་ལས། འདོད་ལན་ཐེབས་པ་འདྲ་སྟེ། ལུང་བྱེ་བྲག་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཡང་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རང་ལྡོག་དེ་མ་གཏོགས་རྟགས་སུ་
འགོད་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཤིན་ལྐོག་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། སྦྱིན་པས་

ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་བྱེ་བྲག་པ་མི་འཇོག་པ་ནི། སྤྱི་
ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །ཅེས་པས་གྲུབ་ཅིང༌། ཤིན་ལྐོག་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་འབྲེལ་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་ལུང་དང༌། ཉེས་ཟད་ཀྱི་ལུང་དང༌། ཚད་མ་གསུམ་
གྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་ལུང་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དོ། །དཔྱད་གསུམ་གྱི་སྐོར་འདི་ལ་
སྤྲོ་བྱ་མང་ཡང་མ་སྤྲོས་སོ། །

118

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་དོན་ལ་ཐེག་བསྡུས་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། དགོངས་
པ་དང་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་བྱ་བ་ཅི་ཡོད་ཅེན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

ཀྱང་ཐུགས་ལ་བཞག་པ་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཉིད་
ཀྱིས་ངེས་པར་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་པ་དེ་ནི་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། བཤད་སྦྱར་ལས། དགོངས་པ་ནི་ཡིད་ལ་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཕ་

རོལ་ལ་ལྟོས་པར་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཕ་རོལ་གཟུང་པ་ལ་ལྟོས་པའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་དགོངས་ནས་ལུང་གི་སྙེ་མ་ལས། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དགོངས་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལྡེམ་དགོངས། དགོངས་གཞི་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དགོངས་པ་ཅན་ཏེ་ངོ་བོ་གཅིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།
ཁ་ཅིག །དེ་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པ་དང༌། གཞན་དག །དགོངས་པ་དང་
དགོས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་རྣམས་མི་འཐད་ཚུལ་གསེར་ཕྲེང་དང་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ། ཐེག་བསྡུས་
འགྲེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི། གསེར་ཕྲེང་ལས། སྒྲས་ཟིན་ཚོད་དེ་ཚིག་དེའི་དགོངས་པ་མིན་པར་ལོགས་སུ་བཤད་ནས་འདི་ལ་བསམས་ཏེ་གསུངས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་པོའི་བསམ་པ་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། ཐད་ཀར་མི་སྟོན་པར་འཁྱོག་པོའི་ངག་གིས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་འདིའོ། །ཞེས་དགོས་པ་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ། ལྡེམ་པོ་འམ་ལྡེའུའི་ངག་ནི་འཁྱོག་པོ་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཁ་ཅིག །གཉེན་པོ་དང་མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་དང༌། དོན་གཞན་ལ་

119

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དགོངས་པ་སྟེ་གསུམ་ག་དབུ་མ་བས་མི་བཞེད་པར་ཐལ། གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་དང་དགོངས་པ་དང་ལྡེམ་དགོངས་གཉིས་པ་རྣམས་སེམས་ཙམ་ཁོ་ནས་འདོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཉེན་པོ་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མཚན་གཞི་
བརྒྱད་ཀྱི་ཐ་མ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལུང་བསྟན་པ་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པའི་མཚན་གཞི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་བསྟན་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་སེམས་ཙམ་ཁོ་ནའི་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་ལས། སྤྱིར་དབུ་མ་བས་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་བཞི་འདོད་པའི་མཚན་གཞི་སྔར་བཤད་ལྟར་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། བཀའ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། བཀའ་ཡིན་ན་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། དགོངས་པ་བཞི་དང་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་བཞིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། གང་དུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དང་པོས། དགོངས་ལྡེམ་བརྒྱད་གསུང་རབ་
ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་དང༌། གཉིས་པས། ཉོན་མོངས་སྣ་རེ་གཉེན་པོ་སྣ་རེས་རྫོགས་པར་སྤོང་བར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཡུམ་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་

120

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཡོད་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། མདོ་ཡིན་ན་
དགོངས་གཞི་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མདོ་ཡིན་ན་དགོངས་པ་ཡོད་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ། དགོངས་གཞི་ཅན་གྱི་མདོ་
ཡིན་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་དགོས་པར་སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ།༽
གཉིས་པ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་བ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང༌། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །

༼མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས།༽
དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ་དང༌། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །

༼མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དགོད་པ།༽
དང་པོ་ལ་བཞི། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ། འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པའོ། །

121

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

༼མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།༽
དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། འདིར། དགོངས་འགྲེལ་བོད་འགྱུར་དུ། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་སྟེ་དང་པོ། ཆོས་འཕགས་
ཀྱི་གཉིས་པ། བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་གསུམ་པ། རབ་འབྱོར་གྱི་བཞི་བ། བློ་
གྲོས་ཡངས་པའི་ལྔ་པ། ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དྲུག་པ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་བདུན་པ། བྱམས་པའི་བརྒྱད་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་
གི་དགུ་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ལེའུ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། ལེའུ་བཅུས་རིམ་པར་རྣམ་རེག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པ་རྟོག་གའི་བློས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་དང༌། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་འཇོག་ཚུལ་དང༌། ཆོས་དབྱིངས་དབྱེར་མེད་དང༌། ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་གཞག་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང༌། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་

ངེས་དང༌། ཞི་ལྷག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་དང༌། འབྲས་བུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུའི་རྣམ་གཞག་སོགས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་སོ། །ལེའུ་བཅུ་པོ་འདིའི་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པས་ལམ་དང༌། བཅུ་པས་འབྲས་བུ་དང༌། གཞན་བདུན་གྱིས་གཞིའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་དང༌། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་དེ་དག་ཚང་བར་སྟོན་པ་ཐེག་བསྡུས་དང་ཁོག་འདྲ་ཚུལ་རྣམས་ཡང་སྙིང་

ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་འདིར་སྐབས་སུ་བབ་པ་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་ཞེས་བརྗོད་དོན་ལས་དང༌། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་

122

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་ཞུབ་པོ་ལས་བཏགས་ཏེ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལེའུ་འདི་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པས་དེའི་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དགོངས་པ་ཟབ་མོ་རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་པ་མངོན་པར་གྲུབ་པས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་གང་ཟག་ལས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་པའང༌། དོན་དམ་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཡུལ་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་དང༌། ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་པ་ནི་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་ལ་དམིགས་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་
འབྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྟོགས་པ་དང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལེའུ་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ཡང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལེའུ་འདི་ལ་ཕྱོགས་རྣམ་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཕྱོགས་སོ། །
གཉིས་པ་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་དག་པར་བཤད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དགའཕགས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་ནས་བཀའ་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ཕྱོགས་སོ། །བཞི་པ་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་

བསྔགས་པ་བརྗོད་ཅིང་བསྐྲུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །ལྔ་བ་དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་

123

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ནི་བཀའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཕྱོགས་ལྔ་ལས་འདིར་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཕྱོགས་སམ་དྲི་བ་ཞུས་པའི་གཞུང་འགོད་པར་མཛད་དོ། །
སྤྲོ་ན། དགོངས་འགྲེལ་རྒྱ་འགྱུར་ལ་འགྱུར་བཞི་བྱུང་སྟེ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་
ལས། སྔ་ཕྱིས་བསྒྱུར་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་མི་མཐུན་པ་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོ་
ནི་རྒྱ་རྗེ་སོང་གི་ཚེ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཡོན་ཏན་བཟང་པོས་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བར་བསྒྱུར་པ་བམ་པོ་གཉིས་བཞུགས་ཏེ། དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་འདིའི་ཐ་མར་བྱུང་བའི་ལེའུ་གཉིས་པོ་དག་ཉིད་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་ནི་རྒྱ་རྗེ་འགྲིས་ཕྱི་མའི་ཚེ་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་བོ་དེ་ལེའུ་ཅིས་ཟབ་མོ་
རྣམ་པར་འགྲོལ་བའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་གཅིག་བསྒྱུར་པ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་བཞུགས་ཏེ། དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་འདི་ལས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ལ་ལེའུ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་གཞན་ནི་བདུན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི་རྒྱ་རྗེ་ཚིན་གྱི་ཚེ་རྒྱ་གར་མཁན་པོ་ཡང་དག་བདེན་པས་ཚིག་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་བམ་པོ་གཅིག་བསྒྱུར་པ་ལེའུ་བཞི་བཞུགས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་འདི་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི་རྒྱ་རྗེ་ཐང་གི་ཚེ་སློབ་དཔོན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་ཧྱན་ཙང་གིས་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་བམ་

124

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པོ་ལྔ་པ་གཅིག་བསྒྱུར་ཏེ་ལེའུ་བརྒྱད་བཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟེ། རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་ལས། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་བམ་པོ་ལྔ་པ་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྚི་ཏ་བོ་དྷི་རུ་ཙིའི་འགྱུར། ཡང་ཥུའན་ཊུའང་
ཧྭ་ཤིས་བསྒྱུར་བ་བམ་ལྔ་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས་དང༌། དེ་ལས། ཁོལ་ཕྱུང་རྣམ་གཉིས། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་གཞན་

གཉིས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །དགོངས་འགྲེལ་རྒྱས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་པ་དང༌། བསྡུས་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད་པར་འགྲེལ་ཆེན་དེར་བཤད་པ་ལས་དེང་སང་ཡུལ་འདིར་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་རྟེན་འདི་ནི་ཕྱི་མར་མངོན་ནོ། །འགྲེལ་ཆེན་དེའི་བཤད་བྱའི་དགོངས་འགྲེལ་ནི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་སྟེ། གླེང་གཞི་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌། ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་བརྒྱད་ལས། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་བཞིས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ཡོངས་སུ་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་

འབྱོར་བའི་ལམ་དང༌། ཐ་མས་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པར་འགྲེལ་ཆེན་ཉིད་ལས་གསུངས་ཤིང༌། ལེའུ་ཕྱི་མ་བདུན་ནི་རིམ་པར་བོད་འགྱུར་གྱི་གླེང་གཞིའི་འཕྲོས་ལེའུ་
དང་པོ་བཞི་བསྒོམས་པ་དང༌། ལྔ་པ་ནས་བཅུ་པའི་བར་དང་འདྲ་བར་སྣང་ངོ་། །དཀའ་འགྲེལ་དང་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་ལས། སྤྱིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་ལེའུ་བཅུ་ཡོད་དེ། གླེང་གཞིའི་ལེའུ། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་

125

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འདྲི་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ། ཆོས་འཕགས་ཀྱི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་རྣམ་དག་གི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་དྲི་ལན་གྱི་

ལེའུ། ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། བྱམས་པས་ཞུས་པའི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་

པའི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་དྲི་ལན་གྱི་ལེའུ། ཞེས་གསུངས་
པར། ཡང་སྙིང་དུ། གླེང་གཞིའི་ལེའུ་དོར་ཏེ་ལེའུ་གཞན་རྣམས་མདོའི་དངོས་ཟིན་
བཞིན་དང༌། ལེའུ་ཐ་མ་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་ནས། དཀའ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པ་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་དང༌། རབ་འབྱོར་གྱི་

ལེའུ་དོར་བས་བཅུའི་སེམས་དཔའ་བཅུའི་དྲི་ལན་གྱི་གྲངས་མ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་
པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཏེ། གཞུང་ལས་ཀྱང༌། བསྡུ་བར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གླེང་གཞིའི་
ལེའུ་མ་གཏོགས་ལེའུ་ལྟག་མ་རྣམས་པ་ལ་མོ་ཆེ་དྲངས་ཤིང༌། ཞེས་གླེང་གཞིའི་ལེའུའི་ཐ་སྙད་འབྱུང་ངོ་། །རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་བོས། ད་ལྟའི་དགོངས་འཕྲེལ་གྱི་

དཔེ་ལ་དང་པོར་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ཞེས་པ་ཞིག་འདུགཅེས་གསུངས་པ་ད་ལྟའི་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དཔེ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལོ་ཙཱ་བདག་གི་བསམ་
པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེ་གྲངས་དང་གཅོད་མཚམས་དང་ལེ་མཚན་རྣམས་ལོ་ཙཱ་བ་སོ་སོས་མཛད་པས་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཆོག་མོད། བོད་འགྱུར་འདི་དང་བསྟུན་ཚེ་ལེའུ་བཅུར་བྱེད་པ་དང༌། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་མི་འདོར་བལ་སྙོན་
ས་མེད་ལ། ཕར་ཕྱིན་རྣམ་བཤད་ལས། ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས་སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་མཛད། ཅེས་གསུངས་ཀྱང༌། མདོ་རང་

126

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་བསྟུན་ན་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འདྲི་བས་དྲིས་ནས་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱིས་

ལན་བཏབ་པ་ལས་གཉིས་ཀས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པ་མེད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདིས་ནི་མདོ་སྡེ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་གཞུང་ལ་

རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ། ཞུ་བ་དང་ལན་གསུང་བ་པོ་སྨྲས་པ། གང་ཞུ་བའི་དངོས་པོ་བསྟན་པ། བསྟན་པ་ཇི་ལྟ་བ་ཞུ་བ་གསུམ་གྱིས་འཆད་ལ། འདིར། འདིས་ནི། ནས། དོན་གྱིས་ཞུས་སོའི་བར་གྱིས་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་དཀའ་ས་རྣམས་

བཀྲལ་བ་ལས། དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ནི། དྲི་ཞུས་ཀྱི་མདོ་འདིས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་
བར་བ་ཤེད་མདོ་སོགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞིར་གསུངས་པ་དང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པ་ལྟ་བུར་ཕུང་པོ་དང་འགྲེས་རྒད་ལྷག་མ་དྲུག་གི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་སྐྱེ་
འཇིགགི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་གཉིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ན་འགལ་ནའང༌། འགལ་བ་མེད་དགོས་པས་དགོངས་གཞི་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལྔར་གསུངས་པ་ཡིན། ཞེས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་དྲིས་ནས་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་དོན་གྱིས་ཞུས་སོ། །དེ་ལ་དྲི་བ་མཛད་པ་པོ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ནི་ས་ལ་གནས་པས་རང་གིས་དོགས་པ་མ་ཆོད་པ་མིན་པར། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་ཚུལ་བསྟན་ནས་རྗེས་སུ་གཟུང་དགོས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་ཕྱིར་

དོགས་པ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་ནས་དྲི་བ་ཞུས་པ་སྟེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཕུང་པོ། སྐྱེ་མཆེད། རྟེན་འབྲེལ། ཟས། བདེན་བཞི། ཁམས།

127

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱང་ཕྱོགས་ཏེ་འགྲེས་རྐང་བདུན་ཙམ་གྱི་དང་པོ་ལ་བརྩམས་ཏེ་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་བཀའ་སྩལ་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། ངང་གིས་འཇིག་པ་དང༌།
ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་སྤང་བ་དང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཤེས་པ་ཡང་
བཀའ་སྩལ། ཅེས་པ་སྟེ། འདིར་རང་མཚན་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གཟུགས་ནི་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་རྣམ་པ་བཤེས་པ་ནི་རྣམ་པར་རིག་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དང༌། འཇིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་བཤད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། མདོ་ཉིད་ལས་ཀུན་བཏགས་སྐབས། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་

དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་

གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་ཀུན་བཏགས་ལ་བཤད་མི་རུང་བར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སོགས་སྤྲས་བསྡུས་པ་ནི། སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་སོགས་སུ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བྱས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། སྐབས་འདི་དག་གི་ཚིག་གི་དོན་གཞན་ནི་

128

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྔར་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་
དང༌། དེའི་རབ་འབྱོར་ལེའུའི་ཐད་དུ། ཕུང་པོའི་མཚན་མ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་མ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་སོ། །ཕུང་པོའི་སྐྱེ་བ་དམིགས་པ་དང༌། ཕུང་པོའི་འཇིག་པ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ནི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་འགྲེས་རྐང་གཉིས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང༌། གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང༌། བཞི་བ་ཟས་བཞིའི་བར་ཡང་རང་མཚན་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བར་ལྔ་བཀའ་སྩལ་པ་སྟེ། བར་ཞེས་པ་སྒྲོན་གསལ་མཆན་དུ་བར་ན་བསྡུ་རྒྱུ་མེད་པའི་རིགས་ལ་ཐ་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར་པ་ལེགས་པར་གསུངས་པ་འདིར་འབྱོར་མིན་བརྟག་གོ །ཟས་བཞི་ནི།
མཛོད་ལས།
འདི་ལ་གནས་དང་ནི། །
བརྟེན་པ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་གཉིས། །
སྲིད་གཞན་འཕེན་དང་འགྲུབ་པ་ཡི། །
དོན་དུ་གཉིས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན། །
ཞེས་པ་ལྟར་ན་ཚེ་འདིའི་རྟེན་ལུས་རྒྱས་བྱེད་ཁམ་ཐས། བརྟེན་པ་སེམས་རྒྱས་བྱེད་རེག་ཟས། ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་སེམས་པའི་ཟས། འགྲུབ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་ཟས་བཞི་སྟེ། ཕྱི་མར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཟས་ཞེས་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་
དུ་སྦྱར་ནས་འགྲེས་རྐང་ལྔ་བ་བདེན་བཞིའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་

129

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང༌། འགོག་པ་མངོན་དུ་བགྱི་བ་དང༌། ལམ་བསྒོམ་པ་རྣམས་བཀའ་སྩལ་བ་དང༌། འགྲེས་རྐང་
དྲུག་པ་ཁམས་ནོམས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བཀའ་སྩལ་བ་སྟེ། ཁམས་སྣ་ཚོགས་དང་ཁམས་དུ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གཅིག་ལས་གཅིག་ཐ་དད་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཉིད་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་ཁམས་དུ་མ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་
ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་ནང་ཚན་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དང༌། དེ་དག་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པའི་རྟེན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་མིང་གཉིས་
བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་དུ། རིགས་ལ་གནས་པ་སྣ་ཚོགས་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་རྣམས་ནི་ཁམས་སྣ་
ཚོགས་དང༌། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང༌། སྔོན་གོམས་པ་དང༌། རྣམ་པར་དག་པར་བྱར་རུང་བ་དང༌། མི་རུང་བ་དང༌། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་ནི་ཁམས་དུ་མ་ཞེས་བཤད་ཀྱང༌། འོག་ནས་ལན་གྱི་སྐབས་

མདོ་རང་ཉིད་ལས། ཁམས་དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གི་ཁམས་རེ་རེ་ཡང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་སྦྱར་ན་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཁམས་དུ་མ་ནི་ཁམས་དྲུག་ལ་བྱའོ། །འགྲེས་རྐང་བདུན་པ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ།

130

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དང༌། ལམ་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་དང༌། སྐྱེས་པ་གནས་པ་དང༌། མི་བསྐྱུད་པ་སྟེ་མི་བརྗེད་པ་དང༌། ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སླར་ཞིང་འབྱུང་བའམ་ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བ་དང༌། གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ཞིང་མཐའ་མེད་དུ་རྒྱས་པའི་འཕེལ་ཞིང་ཡངས་པའམ་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སོགས་རྣམ་གྲངས་བརྒྱད་པོ་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་རེ་རེར་ཚང་བར་སྦྱོར་དགོས་པ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ན་གསལ་ལོ། །འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་
བར་བར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་བཀའ་སྩལ་ན། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཀའ་སྩལ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྟེ། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཀའ་སྩལ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་བདག་གིས་ཞུ་བ་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། མཚན་གཞི་ལ། སྒོ་མང་གསུང་རྒྱུན་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་ལ་བརྩམས་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་ལ་གདམས་པ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད། འཇིག་པ་ཡང་ཡོད། དེའི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་དང༌། ཟས་ལ་བརྩམས་པ་གསུམ་ནི། མངོན་འབྱུང་གི་མདོར་རལ་བ་ཅན་ལྔ་བརྒྱ་དང་འོད་སྲུངས་ཆེན་པོ་སོགས་ལ་གདམས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། བདེན་པ་ལ་བརྩམས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ་ལྟ་བུ་དང༌། ཁམས་ལ་བརྩམས་པ་ནི། ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ལྟ་བུ་དང༌། བྱང་ཕྱོགས་ལ་བརྩམས་པ་ནི། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །སྤྲོ་ན། དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཐུན་ལས། མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕུང་སོགས་རང་

131

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ་དྲི་བཞུས་པ་དང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་
ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། བར་བར་

ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། བར་བར་དེ་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་ལ་དང༌། རྗེ་བཙུན་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་པར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དང༌། བར་བར་གཟུགས་

ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་

པ་ལ་དང༌། བློ་གླིང་བས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང༌། བར་བར་དེ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པ་ས་དང༌། ཁ་ཅིག་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དང༌། བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་
མཉམ་དུ་གསུངས་པ་ལ་དང༌། ཡིག་ཆར་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་
དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་ཡོད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ལན་གྲངས་མང་པོར་བཀའ་སྩལ་པ་དང༌། བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ལན་གྲངས་དུ་མར་བཀའ་སྩལ་པ་གཉིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ན་འགལ་ཞེས་དྲི་བ་ཞུས་པར་གསུངས་སོ། །རྗེ་བཙུན་པས་བཤད་ཚུལ་ནི། གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་

132

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བྱེ་བ་གསུམ། ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མཉམ་དང༌། བར་པ་ལས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་ཀྱི། རང་བཞིན་ཡོད་མེད་དངོས་སུ་ཕྱེ་ནས་མ་གསུངས་པས་དྲང་དོན་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་ཕལ་ཆེར་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །ཡང་སྙིང་གིས་སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་ཡང༌། ཆོས་
རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་ཡོད་མཉམ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཞེས་ཡིག་ཆ་དང་མཐུན་པར་འགྲེལ་ལོ། །འོ་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་ཆོ་ག་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོར་ཐལ།
ཁྱོད་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་རྗོད་པའི་མདོ་གང༌། ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་དག་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་
པོས་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ཙམ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཕུང་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་ཡང་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་དེས་དོན་དེ་བརྗོད་མ་བརྗོད་སྟོན་པ་པོའི་སྟོན་འདོད་དང་ཉན་པ་པོའི་ཞེ་འདོད་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་

ཟེར། དེ་ལ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཆེ་བ་དག་དང་བསྟུན་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་མཚན་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་
མ་ལྟོས་པར་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་ཆོས་ཁམས་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་བསམ་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་རྣམས་

133

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའི་རང་མཚན་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའང་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་ལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དེ་འདིའི་རང་མཚན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ན་ཀུན་བཏགས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཕུང་པོ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་ལ། ཕུང་

པོ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གཞན་དག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཟེར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོགས་པ་ཅན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དྲི་ཞུས་ཀྱིས་དྲི་བ་ཞུ་བའི་གཞིར་འགོད་མི་དགོས་
པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐབས་འདིའི་རང་མཚན་ཞེས་པ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང༌། ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་

134

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་ལས་དང་པོ་གཞུང་དུ་བཀག་ཅིང༌། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རང་མཚན་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་དགོས་མེད་པས་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་ལ། གསུམ་པ་ལྟར་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བཞི་བ་ལྟར་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པར་སྟོན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ལྔ་བ་ལྟར་ན་དེ་རྟགས་ཀྱི་

དགག་བྱ་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པ་ལའང་མེད་དོ། །དེས་ན་འདིའི་རང་མཚན་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་མཚན་ཡོད་པ་གཞུང་ལས། མདོ་ཉིད་ལས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གསལ་

བར་གསུངས། ཞེས་དང༌། འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཚོད་ནི་མིང་དང་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། ནས། ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ། ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཕྱེ་བར་གསུངས་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས་ཀྱང༌། ཐ་མ་ལས་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མང་པོས་གྲུབ་ཅིང༌། ཕུང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ཞིག་འཇོག་པ། ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་

135

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་བཏགས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བས་ཤེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། འདིའི་རང་མཚན་ཆོས་བདག་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ངོས་འཛིན་དང་པོའི་མདོར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན། ཞེས་དང༌། གཞུང་ལས། ཀུན་བཏགས་ལ་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའམ་གནས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞུང་
ལས། ཀུན་བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས། ཞེས་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལ་གསུངས་པ་གང༌། དེ་འདྲའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་ཞེས་པ་གང་གིས་སྟོང་བའི་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་པ་གཞུང་རང་ལས་གསལ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བསྟན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ལུང་འདིའི་དོན་དེའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གསལ་བ་ལྟར་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ལས། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་

136

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་མིང་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་འདིའི་རང་མཚན་ཆོས་བདག་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། གཞུང་ལས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མུན་སེལ་དུ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པ་དང༌། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

གཉིས་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྲོ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར། དེའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱ་ཞིང༌། དེ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ཡིན་པས་གཞུང་གི་གཅོད་མཚམས་ལ་གཟབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྙིང་དུ་ཡིག་ཆ་དང་བསྟུན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་ལ་གསལ་བར་གསུངས། ཞེས་པའི་རང་མཚན་ནི་དགག་བྱའི་རང་མཚན་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་བ་ནི་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་རང་མཚན་ནི་རང་མཚན་དངོས་ལ་མཛད་ཀྱང༌། དང་པོ་ལ་དགག་བྱའི་རང་མཚན་དང༌། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རང་མཚན་གཉིས་ཀ་དང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རང་མཚན་ཉིད་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད་དོ། །བློ་གླིང་བས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་
སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་པར་ཕྱི་

དོན་ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་སོ་སོ་བ་དང༌། གཞུང་ལས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་འཆད་པ་

137

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ན་ཕྱི་དོན་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་དཔེར་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཡིག་ཆར། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཁྱད་
ཡོད་པ་དང༌། སྔ་མ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཕྱི་མ་དངོས་སུ་བརྗོད་ན་སྒྲ་རྟོག་
གསེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་མ་བཀག་པར་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་
རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་པར་མ་གསུངས་པར་ཐལ་བས་ལུགས་དང་པོ་བཀགཅིང༌། སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། དང་པོར་ཕྱི་དོན་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དང༌། དེ་རྗེས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་
པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་སོ་སོ་བ་དང༌། གཞན་ཡང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ནས། འདོད་ན། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་བར་གང་རུང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་

138

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མིན་པ་དང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་
ལ། ཡང་སྙིང་དུ། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
སྐྱེའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་པ་ལྟ་བུ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་འཇོག་པར་གསུངས་ནས། ཕྱི་
དོན་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་མདོ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་བཀག་སྟེ། གཉིག་དངོས་བསྟན་ལ་མ་སྦྱར་ན་མདོ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང༌། འདིའི་མཚན་གཞི་སྔ་མ་ཡང་གཉིག་དང༌། མདོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་ཡིག་ཆའི་དགོངས་པར་འཆད་དོ། །དེའི་དངོས་བསྟན་གཉིས་དོན་གཅིག་མིན་པ་ལས་དངོས་བསྟན་གཉིས་འགལ་བའི་དོན་མིན་པར་ཕར་ཕྱིན་བསྙེལ་བྱང་དུ་གསུངས་ལ།
ཕར་ཕྱིན་ཞི་བ་ཆར། ཡིག་ཆར་གྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིག་ཆ་རྙིང་བའི་ཟིན་ལྟར་བཀོད་པ་དང༌། ཡང་སྙིང་གི་དགོངས་པ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་དྲི་ཞུས་དངོས་བསྙན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་དང༌། མིག་དང་
གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་
པོ་དང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ཡང་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མིན་པར་བཤད་ན་ཡིག་ཆ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པར་འགྲོ་ཞེས་བཤད་

139

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོ། །དྲི་བའི་ངོ་བོ་ལ་ཚིག་གིས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། དེ་ལ་ངག་གི་སྒྲ་ལུས་ཀྱི་རྣམ་

འགྱུར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ཟེར་བ་དང༌། ཚིག་དྲི་བ་ཞུ་བྱེད་ལས་དྲི་བ་མིན་པས་དྲི་བ་ལ་ལུང་གི་སྤྲས་ཟིན་འགལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་འཇོག་ཟེར་བ་དང༌། དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་འགལ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་
འཇོག་ཟེར་བ་དང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་བ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
འཇོག་ཟེར་བ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ལ། ཡང་སྙིང་དུ། དོན་དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ཡོངས་སུ་ཞུ་ལགས་སོ། །ཞེས་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་བ་གཉིས་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པ་ཡིན་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དྲི་བ་དངོས་སུ་ཞུས་པར་ཐལ། མདོ་དེ་ཞུ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དངོས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དང་པོའི་དྲི་བ་ཡིན་ན་དངོས་
སུ་ཞུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བར་བའི་དྲི་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་

གསུངས་པ་དང༌། གཞན་དག་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་རྣམས་མ་གྲུབ་ཅིང༌། གཞུང་ལས། དེས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡང་ཅིལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་དོན་གྱིས་ཞུས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས། འཁོར་ལོ་
དང་པོ་བར་བ་གཉིས་ལ་དྲི་བ་དངོས་སུ་བསྟན། ཅེས་དྲི་ཞུས་ཀྱི་གཞུང་གིས་འཁོར་
ལོ་དང་པོ་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པར་གསུངས་པས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་བ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་བ་དངོས་སུ་བྱུང་ཡང་བར་བ་མ་གཏོགས་དང་པོ་ལ་དངོས་སུ་མ་ཞུས་ཤིང༌། དང་པོ་ལ་དྲི་བ་དོན་གྱིས་ཞུས་ཀྱང་བར་བ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཞུས་ཞེས་འདོད་པའི་ཕྱི་མ་འདི་
གཞུང་དོན་དང་འབྱོར་ཏམ་སྙམ་མོ། །
ཁ་ཅིག །དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པས་

140

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁྱབ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གཞི་ལམ་རྣམ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་རིགས་ཅན་དག་གི་བློ་དང་བསྟུན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྡོ་རྗེ་འཆང་ནས་རྟོག་གེ་འབར་བར་བདེན་བཞི་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་བཀར་བསྒྲུབས་པ་ལ་
དཔགས་ན་བཀའ་ལ་བདེན་བཞི་སྟོན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ལམ་རིམ་གསུང་བཤད་ལ་མཛད་ཀྱང༌། མུན་སེལ་དུ། བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞིར་བརྩམས་ཞེས་པ་དངོས་དང་བརྒྱུད་པས་བདེན་བཞི་སྟོན་པ་ལ་བྱས་ན་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་དེར་ཐལ་བས་བདེན་བཞི་དངོས་སུ་སྟོན་པའམ། བདེན་བཞིར་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་དངོས་སུ་སྟོན་པས་མ་ཁྱབ་བྱས་ན་བདེ་བར་གསུངས་སོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདི་བཀའ་འགྱུར་དཀར་ཆག་རྣམས་སུ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མིང་བཏགས་པ་རྣམས་ན་མེད་ཀྱང༌། གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་བསུ་བ་བྱ་བའི་མདོར་ཡོད་ལ། དམག་ལྡན་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ། བཟོ་སྦྱངས་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་གསུམ་དོན་གཅིག་
པར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཁ་ཅིག །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཡོད། ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདི། ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་

141

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ། ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བཞག་པ་མི་འཐད་དེ། མདོ་འདི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟོན་པའི་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་གྱི། ཕུང་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། བརྗོད་དོན་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དང༌། ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་སྟེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་སོགས་སུ་སོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ལ་ཀུན་བཏགས་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །དེས་ན་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་འདིས་ཚིག་ཟིན་ལ་གཟུགས་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལས་གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཟིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཚིག་མེད་ཀྱང༌། སྒྲས་ཟིན་ལ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་པར་བསྟན་པས་དྲི་ཞུས་ལྟར་དོགས་པ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ཞིང༌། སྒྲས་ཟིན་མ་ཟིན་ནི་ཚིག་གིས་ཟིན་མ་ཟིན་དང༌། ཤེས་འདོད་དང་སྟོན་འདོད་ཀྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་
ལས་ཕྱི་མ་ལྟར་བྱེད་པ་ལའང་ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་
སོ། །ཡང་སྙིང་དུ། མངོན་འབྱུང་གི་མདོར། འོད་སྲུངས། ང་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡིན་
ནོ། །ཁྱོད་ནི་ངའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་རྣམས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རིགས་ལ་གསུངས་ཀྱང་དོན་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པས་

142

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོགས་པ་ཞུ་དགོས་ཀྱི་མདོ་མ་ཡིན་པ། གཞུང་ལས། བསླབ་བྱ་གསུངས་པ་ལ་འདིར་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ལ། མུན་སེལ་དུ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པའི་སྐྱེ་འཇིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཞིག་གཞག་དཀའ་བར་གསུངས་སོ། །རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སྤང་བ་དང༌། ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ཀུན་ཉོན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་སྤང་བ་དང༌། ཀུན་ཉོན་མ་
ཡིན་པའི་གཟུགས་ཕུང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང༌། སྡུག་བདེན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་གཉིས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཁས་བླང་རུང་ངོ་། །བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མདོ་དྲི་ཞུས་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་བརྩམས་
པའི་མདོའི་མཚན་གཞིར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་

འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དྲི་
ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་སླུ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྟན་དོན་ལ་སླུ་མི་སླུ་རང་གི་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
ཁྱོད་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་མདོ་རང་
གི་བསྟན་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་ལས་ཁམས་དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་རིམ་པར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ན་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཁམས་དྲུག་དང༌། ཁམས་དུ་མ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང༌། གཞུང་དུ་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་

143

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྟག་གོ །མཆན་དུ། འོན་ཀྱང་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་ཁམས་
སྣ་ཚོགས་དང་ཁམས་དུ་མ་ཞེས་པ་དེ་གཞི་གཅིག་ལ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་མང་པོ་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་དཀྱུས་ལ་འབྱུང་བས་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་སམ་སྙམ་ཞེས་ཀླན་ཀ་མཛད་དེ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་ལས་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི། ལེའུ་དེ་ལས།
ཁ་ཅིག་ནི་ཁམས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་ཀྱི་མཚན་མ་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་དུ་མ་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་འགོག་པ་དམིགས་པ་དང༌། ཁམས་འགོག་པ་མངོན་དུ་བགྱི་བ་དམིགས་པས་ཤེས་པ་བརྡ་སྤྲོད་པར་བགྱིད། ཅེས་པ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེའི་གོང་ཉིད་དུ། བདེན་པ་
དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པ་སྤང་བ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པ་མངོན་དུ་
བགྱི་བ་དམིགས་པ་དང༌། བདེན་པ་སྒོམ་པ་དམིགས་པས་ཤེས་པ་བརྡ་སྤྲོད་པར་
བགྱིད། ཅེས་གསུངས་པས། བདེན་བཞི་རེ་རེར་ཤེས་སྤོང་མངོན་སྒོམ་བཞི་བཞི་སྦྱར་ནས་འཆད་རིགས་པར་ཐལ་ཞིང༌། ཡང་སྙིང་དུའང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་
བཤད་ཚུལ་བཀག་ལ། རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུར་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དྲུག་གསུངས་

པ་གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པ་མིན་པ་ལེའུ་དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་དུ་
གསལ་ལོ། །ཡང་སྙིང་དུ། བསྡུ་བར། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་ཕན་ཚུན་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཁམས་དུ་མ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་དག་ཉིད་སེམས་ཅན་སྣ་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་གནས་པའོ། །ཞེས་པ་ནི་བ་རུ་རའི་མདོ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ཟིན་སོ་འགའ་དང་

144

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཐུན་པར་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པར་གསུངས་པ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་དང་ཁམས་དུ་མ་ཞེས་པ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་བཤད་ཚུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཁམས་ཀྱི་དྲི་བ་འགོད་པའི་མདོ་
ནི་གཙོ་བོ་ཁམས་མང་པོའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད་ཀྱང༌། མུན་སེལ་དུ། ལུང་རྣམས་ལ་དཔྱད་ན་བ་རུ་རའི་མདོའི་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
གྱི་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང༌། བསྡུ་བའི་དེ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་སྣང་བས་དེ་
གསུམ་གྱི་དོན་འདྲ་བར་སྒྲུབ་དཀའ་བར་གསུངས་སོ། །

༼མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།༽
གཉིས་པ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གང་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་བཤད་པ་དང༌། གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང༌། དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ལུང་དྲངས་ནས་དགོངས་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། ཤེར་མདོ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་ལ་དགོངས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ལན་གྱི་སྐབས་སུ། ཞུ་བ་གསོལ་བ་ལ་བསྔགས་ཤིང་བཤད་པར་གནང་བ་བསྟན་པ་དང༌། ཞུས་པ་བཞིན་དུ་ལན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཞུ་བ་གསོལ་བ་ལ་ཕན་ཡོན་ཡོད་པར་བསྔགས་པ་དང༌། ཉན་པར་སྐུལ་ཞིང་བཤད་པར་གནང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

145

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཆད་པ་པོ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང༌། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་དགེ་བ་
ཚུལ་བཞིན་སྐྱེས་པ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །ཞེས་པས་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་རིགས་པ་དང་མཐུན་པར་བསྔགས་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེང་འདིར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལ་དོན་ཟབ་མོ་འདྲི་བ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །ཞེས་པས་དོན་ཟབ་མོ་ཞུས་པའི་བསྔགས་བརྗོད་པ་དང༌། ཁྱོད་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ལ་ཕན་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཉོན་ཅིག་དང༌། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཉན་པར་སྐུལ་ཞིང་བཤད་པར་གནང་བ་དང༌། ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞུས་པ་བཞིན་དུ་ལན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་བྱུང་བར་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་པ་ལས། དོན་ཟབ་མོ་ཞུས་པའི་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་བོད་འགྱུར་འདིར་མི་སྣང་ངོ་། །ཞུས་པ་བཞིན་དུ་ལན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ལ་ཡང༌། འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སྒོ་བསྟན་ནས་མདོར་བཤད་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཞུས་པ་

དང་ལན་དག་གིས་རྒྱ་ཆེར་རྣམ་པར་བཤད་པ་དང༌། རིགས་ཀྱི་བུ་ཞེས་བྱ་བ་མན་ཆད་ཀྱིས་བཤད་ཟིན་ནས་སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་བའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་
སྐབས་ཀྱི་ལུང་འདིར་དྲངས་ཤིང་དེའི་ཚིག་དོན་གོ་སླ་ལ། བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་བ་གཉིས་པོ་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་སུ་དགོངས་གཞིའི་ངོས་འཛིན་དང༌། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཇོ་ནང་འགོག་བྱེད་ལ་སྦྱར་བ་གཉིས་ཀ་རུང་སྟེ། དེ་གཉི་གའི་དོན་གཅིག་འཐུས་སུ་མཛད་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། བསྡུ་བ་ལ་དྲི་ལན་

146

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀྱི་ལན་གྱི་སྐབས། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་མདོ་དེ་དང་དེར་རམ་
གདུལ་བྱ་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་སྟེ་དེ་སྒྲ་གཉིས་གདུལ་བྱ་དང་གཞུང་གང་ལ་སྙེགས་དཀའ་འགྲེལ་གོང་མ་དག་ཏུ་མི་གསལ་ལོ། །རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སུམ་ཅུ་བའི་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་དོན་ནི། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་གཞན་དབང་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། དགག་ཕྱོགས་ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་སྟོན་པས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན། ཅེས་པའོ། །དེ་ལ་ཇོ་ནང་དོལ་བོ་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ན་རེ། ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་དགོངས་ཀྱི། དེ་ལ་དོན་དམ་པ་མི་འཇོག་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པས་
རང་སྟོང་དང༌། དོན་དམ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པས་གཞན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་དོ། །འོ་ན། ཤེར་མདོར་
ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ལག་ལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ། ཀླུ་སྒྲུབ་
ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
མདོ་དེས་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་

147

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བསྟན་པ་གང༌། ཁྱོད་རང་གིས་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དོན་དམ་
ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་རྒྱལ་བར་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པ་དྲིས་པ་ནི་ཅི་ལ་བསམས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལན་གྱིས་ཀྱང་གཉིས་པོ་དེ་རིམ་བཞིན་སྟོན་པ་ལས།
དང་པོ་ཅི་ལ་དགོངས་པ་འཆད་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་བཤད་ན་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་གོ་སླ་བར་དགོངས་ནས། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་ཆོས་ཀུན་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱིས་

བསྡུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ལན་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་མཛད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ཆོས་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཁྱད་པར་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀུན་སྨོས་ནས་དེ་དག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མདོ་དེ་དག་ལས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་དོན་དམ་མེད་པར་སྨྲ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་
གྲུབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོར་དི་ལྟར་གསུངས་པར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བཞེད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་རང་གིས་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་

པོ་བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་བའི་ལུང་གིས་གྲུབ། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་རང་

148

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་
བདེན་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྩ་ཤེ་ལས།
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད། །
ལྟ་ཀུན་ངེས་པར་འབྱིན་པར་གསུངས། །

གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །
དེ་དག་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །
ཞེས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་བ་ལས།
མི་སྟོང་མེད་པར་སྟོང་བ་ནི། །
གང་ལས་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །
ཇི་ལྟར་བུར་ན་ཅིག་ཤོས་ནི། །
མེད་པར་གཉེན་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཤེར་མདོར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མང་

པོ་སྨོས་ནས་དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པས་ནི་ཆད་སྟོང་མེད་དགགཙམ་ཞིག་བསྟན་གྱི་གཞན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་མ་བསྟན་ཟེར་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཁོ་རང་
གིས་ཤེར་མདོ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྟོང་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་གསུངས་པ་ལ་འགལ་བ་འདུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ཤེར་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་དོན་

149

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དམ་པ་ཡོད་པ་འགྲེས་རྐང་གིས་ཤེས་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་མིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཞན་གཉིས་ལ་དགོངས་དོན་མེད་དོ། །དེ་བས་ན་ཇོ་ནང་བས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་དོན་དམ་པ་མེད་ཟེར་བ་འབུད་དོ། །ཞེས་འགྲེལ་བ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་འཆད་པའི་མཆན་དང་ཡང་སྙིང་དུ་གསལ་ལོ། །
སྤྲོ་ན། མདོར་བསྟན་སྐབས་སུ་མཚན་གཞི་དང་སྦྱར་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གསུངས་ཟིན་ན། རྒྱས་བཤད་དུ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དྲིས་ལན་
གྱིས་མཚན་གཞི་དང་སྦྱོར་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བས། སྟོང་ཐུན་དང་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་གོ་བདེ་
ཕྱིར་བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་ལས། མདོར་བསྟན་རྐྱང་བའི་དོན་བཀྲལ་བ་མིན་ནོ། །བསྡུ་བའི། འདུལ་བའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་འགྲེལ་སྐབས་དགོངས་རྒྱན་དུ། གདུལ་བྱ་དབུ་མ་བའི་རིགས་ཅན་སྒྲས་ཟིན་དེས་འདུལ་བའི་དབང་གིས། ཞེས་བཤད་ཀྱང༌། འོག་ཏུ་གཞུང་ལས། འདུལ་བའི་དབང་གིས་ཞེས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་ལྟར་བཤད་དོ། །གཞུང་ལས། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དྲིས་པ་ནི་ཅི་ལ་བསམས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་ལ་དཔགས་ན་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པར་སྣང་བ་དག །རྒྱས་བཤད་སྐབས། དེ་གསུམ་གང་ཡིན། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། ཞེས་པ་ལ་དཔགས་ན། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

150

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག་པ་ནི་སྔ་མ་སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དང༌། ཕྱི་མ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ལ་སྦྱོར་རམ་བརྟག་ཡིག་ཆ་རྙིང་བ་དང་བསྟན་ཏེ་ཡིག་ཆ་ལས། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་འཇོག་ཅེས་དང༌། སྔ་མའི་མེད་རྒྱུ་དེ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད། ཅེས་དང༌། དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དེར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་པར་བས། མདོར་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་ན་དེ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་མདོར་བསྟན་དུ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལན་གཉིས་བཤད་ཅིང་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཏན་མ་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་དེ་བཤད་པས་ཆོག་ཟེར་ན། འདི་ཀུན་བཏགས་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འགོག་
བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྒྱས་བཤད་ཀྱི། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། དཔེའི་སྐབས་སུ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་རྟོག་

151

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པས་བཏགས་ཙམ་དུ་བཤད་པ་དང་ཡང་མི་འགྲིག་ཅེས་འགོག་པར་མཛད་ཅིང༌། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། མདོར་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོན་བྱེད་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོར་སོང་བས་དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྨོས་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང༌། མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་འགོག་བདེན་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་དགག་བྱ་ལ་རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་བ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་
མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གོ་ཟློག་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་
གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རང་གི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་དགག་བྱའི་བདག་བཀགཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བས་ནམ་མཁའ་དང་དཔེ་དོན་སྦྱོར་རིགས་པར་
ཐལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཀག་ནས། ཡིག་ཆར། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དེ། ཞེས་སྔར་དྲངས་པའི་ཡིག་ཆའི་ལུང་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་གོང་འོག་ག་ཉི་གར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་མ་གསུངས་པར་དེའི་དོན་ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དོན་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའང་ཡོད་པས་ཚིག་ལ་དེ་བཀག་པ་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང༌། དོན་འཆད་པའི་ཚེ་དེས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་མེད་པ་ཞེས་བཤད་

152

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་ཤིང་དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཡིག་ཆའི་ལུང་དང་པོའི་དོན་བཤད་དོ། །དེ་ནི། མུན་སེལ་ལས། ཡིག་ཆར་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་འཇོག་པར་བཤད་པའི་དོན་དཀའ་འགྲེལ་དུ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲོ་བ་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌། ཡིག་ཆ་རང་ལས་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མེད་རྒྱུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་དང༌། དེ་ཡིན་ན་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ། ཞེས་
ཡིག་ཆའི་དགོངས་པ་རྣལ་མ་མིན་པར་གསུངས་ཤིང་དོགས་དཔྱོད་དུའང་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སྙིང་དུ། རང་ལུགས་དེའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའང་བཞག་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་ཆོས་བདག་གིས་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན་པ་སོགས་སྔར་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
ལུང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བར་མཛད་དེ་དཔྱད་དགོས་སོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། རྒྱས་བཤད་དུ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་
རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ནི་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་པ་ཙམ་ལ་འཇོག་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་བདགམེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གསར་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མ་ཡིན་པར་འཆད་དོ། །
ཁ་ཅིག །མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་

153

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཉིད་དང༌། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་དེ་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་ཀྱང༌། མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་མི་མཐུན་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་སྐབས་བཞི་བའི་རྣམ་པ་མདོར་བསྟན་ལས་ཤེས་རྣམ་དངོས་སུ་དང་རྒྱས་བཤད་ལས་དོན་རྣམ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་ཡང༌། རང་ལུགས་ལ། མདོར་བསྟན་དུ་མཚན་གཞི་དང་མ་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་རྒྱས་བཤད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དེ་ཉིད་མདོར་བསྟན་གྱིས་མདོར་བསྟན་པས་གཉི་གའི་བསྟན་དོན་འདྲ་ཞིང༌། དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར། སྒྲ་རྟོགགིས་བཞག་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་པས་བསྟན་བཤད་གཉི་གའི་སྐབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱས་ན་ལེགས་ལ། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པ་ར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་སྤྱིར་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་དང་དེ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོ། །རང་
འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། མདོར་བསྟན་གྱིས་

དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། མདོར་བསྟན་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་ཁྱབ་ཅེས་ཡང་སྙིང་དང༌། དེ་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་འདྲ་སྟེ། གོ་རྒྱུ་ནི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན། དེ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སོགས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་ལས་གནས་ཚོད་ལ་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའང་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལའོ། །བདེན་གྲུབ་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་མུན་སེལ་དུ་

154

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་སོ། །ཇོ་ནང་བས། བསྡུ་བ་དང་སུམ་ཅུ་བ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་དེ་ལས་བཤད་པའི་ལྟ་བ་དང༌། རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཛོམས་ལས་བཤད་པའི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་རང་ལུགས་དབུ་

མ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བ་གཞན་སྟོང་གཉིས་མི་འདྲ་ཟེར་བས། གཞུང་དུ་ཇོ་ནང་པའི་འདོད་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་བ་བསྒྲིགས་ཚུལ་ལའང་བསམ་པར་
བྱ་བའི་གནས་མང་ངོ་། །

༼རྒྱས་པར་བཤད་པ།༽
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དྲི་བའི་སྒོ་ནས་མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། ལན་གྱི་སྒོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་
ངོ་བོ་ཉིད། ཅེས་སོགས་བྱུང་སྟེ། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཞེས་པ་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཚིག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དང་པོ་འདི་ཡང་རྣམ་པ་ལྔས་བསྟན་ཏེ། དྲིས་པ་དང༌། ལན་དང༌། བརྟག་པ་དང༌། རྣམ་པར་བཤད་པ་དང༌། མཇུག་བསྡུ་བ་སྟེ་འདི་ནི་དང་པོ་དྲིས་པའོ། །ཞེས་དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། ཞེས་སོགས་དང༌། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་

155

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་དང༌། འདི་ལྟར། ཞེས་སོགས་དང༌། དེའི་
ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ལྔ་བོ་རིམ་བཞིན་བསྟན་པར་གསུངས་ཤིང་འོག་མ་གཉིས་ལའང་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །གཞུང་ལས་ཚིག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱིས་

ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ནས། ཚིག་གསུམ་པས་རྒྱུ་མཚན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པའི་ལན་དུ་དགག་ཕྱོགས་དང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་གསུངས་པའི་དམིགས་ཕྱེའོ། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའམ་དེ་ལྟར་གནས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དྲི་ལན་འདི་གཉིག་བསྡོམས་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཞི་ཀུན་བཏགས་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཀུན་བཏགས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཆོད་ནི། མིང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །མིང་བ་རྡས་བཞག་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དང་བདག་གཉིས་ཀྱང་དེས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཡང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིང་བརྡས་འཇོག་ལུགས་ཀྱང་རྣམ་རིག་པའི་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་འཇོག་ཚུལ་དང༌། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཆོས་རྣམས་མིང་བརྡས་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་མིང་མཐུན་ཡང་དོན་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྡོད་ལུགས་སུ་འམ་ཡུལ་སྟེང་ནས་ཡོད་པ་མིང་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་དང༌། ཕྱི་མས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྡོད་
ལུགས་སུ་འམ་ཡུལ་སྟེང་ནས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་གྲུབ་ཀྱང་མིང་བརྔས་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་

156

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཇོག་ཚུལ་ཆེས་མི་མཐུན་ཏེ། ཕྱི་མས་དོན་དེ་ཕར་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་ཕྱིན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་ལ། སྔ་མས་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་ཐུབ་པ་མིན་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
རྣམ་རིག་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་
གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཡོད་དགོས་ཏེ། གཟུགས་རུང་ནི་གཟུགས་ཞེས་བརྡ་འདོགས་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མིན་པར་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་ཡུལ་
སྟེང་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞི་ཀུན་བཏགས་
ཀྱི་སྟེང་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང༌། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་རུང་ནི་
གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་
ཀྱང༌། ཟལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
འདིར། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་བརྔས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ལ་ངག་ཕྱོགས་ནས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ། མིང་བརྡ་འམ་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ་དེ། རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། མིང་བརྡའམ་སྒྲ་རྟོག་ཙམ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་དེ། རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

157

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྤྲོ་ན། དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཡིག་ཆར། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་མདོ་སྡེ་བས་ཚང་མས་གྲུབ་པས་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་
པ་ལ། ཡང་སྙིང་དུ། དཀའ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་འདི་
གཞིར་བཞག་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་སྤྱི་ཙམ་རྩོད་གཞིར་བཟུང་བ་མི་འཐད་ཅིང༌། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འགྲོ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཡིག་ཆར། གཟུགས་རུང་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌།
གཟུགས་རུང་དེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་
རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཡང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་མིན་པས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། འདི་ནི་གཟུགས་སོ་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་
ཞེས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་

158

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་མིན་པ་དང༌། སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་

བཏགས་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། དེ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་རེ་རེ་ནས་མེད་པར་གསུངས་ཤིང༌། མུན་སེལ་ལས། ཡིག་ཆར་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཞེས་པའི་ཁུངས་རྗེའི་གསུང་དུ་རྙེད་དཀའ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡིག་ཆར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་རང་མཚན་དང༌། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་རང་མཚན་གཉིས་མི་གཅིག་པར་རིམ་པར་བདེན་གྲུབ་དང་དགག་བྱའི་རང་མཚན་ལ་མཛད་ཀྱང༌། ཡིག་ཆ་གཞན་ལྟར་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཆད་དགོས་སོ། །བློ་གླིང་དང་བྱང་རྩེའི་ཡིག་ཆར། རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་
རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཡང༌། མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་

བཏགས་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རྟོག་པས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བློས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློས་ཡུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཞག་ཀྱང་རྟོག་པས་མ་བཞག་པར་འདོད་མོད། མིང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་གཞུང་དུ་གསལ་བས་མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་ཀྱང་རྟོགས་པས་བཞག་པར་འདོད་
དགོས་སོ། །ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་མེད་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་ལ་འདོད་ཀྱི། གཞན་དབང་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཡོད་པས་རང་བཞིན་ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་

159

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྐབས་ཡིན་པ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའི་བཤད་ཤན་ཤོར་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་བརྟག་པའི་གནས་ཏེ། ལྷག་མཐོང་གི་ལུང་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཤད་སྐབས་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སེམས་ཙམ་པ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དུན་ཁྱོད་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་གཞུང་ཡིན་ན་ཁྱོད་
ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་གང་འགོད་ཐམས་ཅད་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་བཞིན་འགོད་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བློ་བརྟན་གྱིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ལ་ལ་
དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་རང་བཞིན་ཡེ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་
ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་དགག་པའི་དོན་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་གི་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེས་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བཤད་
པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌།

སྟོང་ཐུན་ལས་ཀྱང༌། ཐ་མ་ལས་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་བཞིན་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་

བླངས་ན་རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་གང་དང་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལུགས་འདིར་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་ཡང་འདོད་པར་ཐལ། ལྷག་

160

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཐོང་ལས། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་འདོད་པ་ནི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པར་སྣང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། དེས་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་འདོད་ཟེར་དགོས་པ་འདྲའོ། །ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རྣམ་རིག་པས་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་འཇོག་ལུགས་མཐུན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་འདོད་པར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕྱི་མས་

ཙམ་སྒྲས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་གཅོད་ཀྱི། ཡུལ་གྱི་དངོས་
དབང་གིས་གྲུབ་པ་གཅོད་པར་མི་འདོད་ལ། སྔ་མས་དེ་གཅོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་རེ། རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་

རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་རིག་པ་དང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་ཚད་འདྲ་བར་ཐལ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚིམ་པར་དེའི་ཐ་སྙད་གང་ལ་བཏགས་པའི་གདགས་གཞི་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་ཅིང་བཙལ་ནས་འཇོག་ན་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་གང་ཡང་

161

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་དགོས་པར་འདོད་པས། དོན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་དུ་ཁས་བླངས་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡིག་ཆ་
ལས། ཤེས་པ་གང་གིས་སེམས་ཙམ་པ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་འཛིན་ཚུལ་ཚང་བ་དེ། འོན་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་པོ་ཤེས་པ་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌། མུན་སེལ་དུ། རྗེ་བཙུན་པས། གཞི་དེ་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་ན་གཞི་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་སྟབས་བདེ་བར་གསུངས་སོ། །གཞི་འགའ་ཞིག །ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། གཉལ་སྟོན་གྱིས། མདོ་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་

བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་ཡོད་པར་འདོད་པས་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། མདོ་སྡེ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པས་ཀུན་བཏགས་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འཛིན་ཀྱང༌། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་
གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་རྟོག་བཏགས་ཙམ་མིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་མི་
འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་དོ། །
གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་

162

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གཞན་དབང་ལ་མེད་རྒྱུའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་གཞན་དབང་ལ་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་འམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
ནི། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་མི་
སྐྱེ་ན་སྤྱིར་སྐྱེ་བར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྐྱེན་
གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་
པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྟེ་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའོ། །དེ་ཡང་
གཞན་དབང་དེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རག་མ་ལས་པར་རང་དབང་དུ་སྐྱི་བ་མེད་པ་ནི་གཞན་
དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བ་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དང༌། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་བསྟན་པའོ། །དེ་ནི་འདི་སྐད་དུ། ཆོས་གཞན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཞེས་བཤད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྡུ་བའི་དོན་ནི།
འདུ་བྱེད་དམ་འདུས་བྱས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཞིང་དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་སྟེ།
ལུགས་སོ་ཞེས་པ་ནི་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པ་མིན་པར་སྟོན་པའོ། །
འདིར། དགག་ཕྱོགས་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད།

163

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཚན་གཞི་ནི་གཞན་དབང་རྣམས་སོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག །གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་
ཉིད་ནི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། དེའི་མེད་པ་ནི་དེར་དེ་མེད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། རང་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། གཞུང་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་

ཡིན་པས་ཞེས་གསུངས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན།
ཡང་སྙིང་ལས། ཤིན་ཏུ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེ་རྣམས་སུ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན། ཞེས་དང༌། རང་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་གསུང་གི །བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཞེས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །
ཁ་ཅིག །སྔ་མ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བའམ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་རང་དབང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིག་ཆ་ལས། འདིའི་དོན་དང་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འདོད་རྒྱལ་
དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གོ་དོན་གཅིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་
དང་མཐའ་བཞིའི་བདག་སྐྱེ་མི་འདྲ་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་དེ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་

164

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་སྐྱེའི་གོ་དོན་ཡང་སྙིང་ལས། གཞན་

དབང་གཞན་དབང་ལས་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུར་འདོད་མཁན་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་
པ་བདག་སྐྱེ་ལ་བྱེད་འདོད་པར་སྣང་མོད། བདག་སྐྱེའང་བུམ་པ་བུམ་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་མི་ཟེར་གྱི། རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་ཟེར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། བྱེ་སྨྲས་རང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་དུས་མཉམ་ལ་བསམས་ཀྱི། ས་བོན་གྱི་དུས་ན་མྱུ་

གུའང་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་མི་འདོད་པས་བདག་སྐྱེའི་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པར་རྩ་འཇུག་གི་རྣམ་བཤད་ལས། རང་སྡེ་དངོས་བོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་རིགས་ཤིང༌། ཞེས་པ་དང་མཐུན་མོད། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་མ་གཏོགས་པའི་རང་སྡེས་འབྲས་བུ་གྲུབ་ཟིན་སླར་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་དགོས་ཀྱང༌། གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་རྒྱུས་བསྐྱེད་པར་འདོད་ལ། ཞེས་བྱེ་སྨྲས་བདག་སྐྱེ་འདོད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཡིག་ཆ་ལས། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་ཚིག་ལ་ཞིབ་ཆ་དགོས་ཤིང༌། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འདིའི་མེད་གྱུའི་སྐྱེ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་གསུངས་ཀྱང་དེ་ལས་གསུངས་ཚད་འཐད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་པས་ཁས་བླང་དཀའ་འོ། །ཐལ་འགྱུར་བས་དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་རིག་པའི་རང་གཞུང་དུ་བཞེད་པས། དེ་ལས་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་དོན་རྣམ་རིག་པ་

165

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྟར་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱང་རང་ལུགས་དགོངས་འགྲེལ་དང་སྒོ་མི་བསྟུན་ལ། རང་རྒྱུད་པས་དགོངས་འགྲེལ་རང་གཞུང་དུ་བྱེད་ཅིང་དེའི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་རྣམ་རིག་པ་དང་མི་འདྲ་བར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་
སྙིང་ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ། །བྱང་རྩེའི་དྲང་ངེས་སུ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའམ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ནི་ཆོས་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་མེད་པས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པར་བཤད་ཀྱང༌། འདིའི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མིན་པ་ཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་གཞུང་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །
གསུམ་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། གཞན་དབང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་
བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དབང་ནི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཆོས་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ནི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་དྲི་བ་ཡིན་པས་དང་པོ་ཁོ་ནར་མི་སྦྱོར་ལ། རྟེན་ཅིང༌། ནས། དེ་དག་ནི། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། དེ་མན་གྱིས་

དེ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སོགས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པ་ལས། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་ཡང་

166

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའམ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞག་པ་ནི་ཞེས་མཚན་གཞི་གཞན་དབང་ངོས་བཟུང་ངོ་། །དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་བྱེད་ཅིང་གཞན་དབང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དྲིས་ལན་ཕྱི་མས་དེ་
གསལ་བར་བྱས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ལ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡོངས་གྲུབ། ཟག་
བཅས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིའི་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན། ཞེས་འདིའི་དོན་དམ་ངོས་བཟུང་ནས། གཞན་གྱི་དབང་གི་སོགས་
ཀྱིས་གཞན་དབང་ནི་དེ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །
འདིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་གང་ཞིག་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པ་དེ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་གཞན་དབང་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
གཞན་དབང་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ན་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་བ་བདེན་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་

167

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞག་པ་ནི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་ལ། ཀུན་བཏགས་དེ་ལྟར་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཞན་

དབང་ལ་ལྷག་པར་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། མདོ་འདིས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་དངོས་བསྟན་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང༌། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་

བར་ཤེས་ལ། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་བསྟན་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཁོ་ན། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ཡང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་སྒྲིབ་པ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་དག་ལམ་གྱིས་ཁྱོད་ལ་དམིགས་
དགོས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ལ། མདོ་དེས་བསྟན་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ལོག་རྟོག་
བསལ་ཕྱིར་མདོ་དེར་འདིའི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་དངོས་སུ་བཞག་ཅིང་ཀུན་བཏགས་དེར་མ་བཞག་ལ། སྐབས་འདིའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་དངོས་སུ་བཞག་ཚོད་གཙོ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་དགོས་པས་གཞན་དབང་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །དོགས་པ་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་ཡང་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་
བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་
འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་རུ་བྱས་ནས་ངེས་པས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང༌། སྒྲ་ལ་

168

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ།
གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་ལྟ་
བསྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་གཞུང་ལས་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་པོ་གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་ནི། ཞེས་སོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

སྤྲོ་ན། ཟིན་བྲིས་སུ་འཇོག་ཚུལ་གཉི་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉི་ག་གནས་ལུགས་སུ་འཇོག་པར་གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་དུ་

འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ན། གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་
སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་སམ་སྙམ། གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་

དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་ལུགས་ལ། གཞན་དབང་ནི་རང་སྡེ་ཀུན་གྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་
བཏགས་དེ་མིན་པས་གཞན་དབང་ལ་དོགས་པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར་བ་དང༌། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་

འགྱུར་བས་གཞན་དབང་དོན་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་ལ། ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་

169

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པར་མི་འགྱུར་བས་ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་ཆུང་ཞིང༌། སྐབས་འདིའི་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་ཟེར་བའང་སྣང༌། དཀའ་འགྲེལ་དུ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྣམ་
དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་དབང་རྣམ་
དག་གི་དམིགས་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བས་དེ་གཅད་དགོས་ལ། ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་དེ་མི་སྐྱེ་བས་གཅད་མི་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཉལ་སྟོན་དང༌། བློ་གླིང་དང༌། ཡིག་ཆའི་བཤད་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་མངོན།
རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་ཁོ་ན་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པས་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་
དགོས་པས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པར་གྱུར་པས་དོན་དམ་ཡིན་ན་མ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་ཡང༌། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལ། བདེ་ལེགས་ཉི་མས། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་

གཞན་དབང་ཁོ་ན་དངོས་སུ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅེས་བཀག་ནས། རང་ལུགས་དཀའ་འགྲེལ་དང་མཐུན་པར་བཞག་སྟེ། གཞན་དབང་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་གྱིས་དགག་

བྱའི་ཀུན་བཏགས་ལ་མ་དམིགས་པས་ཀུན་བཏགས་དེའི་དམིགས་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དཔྱོད་ལྡན་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། སྤྱིར་ཀུན་

170

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
བཏགས་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་དཔྱོད་
ལྡན་ལ་མི་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་དག་གི་ལམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྗེ་དྲུང་ཁྱུང་ཕྲུག་སྒོམ་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ཡང་ཀུན་བཏགས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་སྟོང་གཞིར་མ་བཟུང་བས་ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་ཆུང་ཞིང་གཞན་དབང་འདོགས་པ་ཆེ་བར་གསུངས་ཤིང༌། ཟུར་རྒྱན་དུ། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བས་དེ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་ལ། ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་པས་དོན་དམ་པར་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་དོན་མེད་པར་བཤད་དོ། །དགོངས་རྒྱན་དུ། རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲུབ་དེ་གང་གི་སྡོད་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་སོང་བའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་གཞན་དབང་
དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལའང་དམིགས་དགོས་པས་དེ་འདྲའི་གཞན་དབང་དེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆེ་ཞིང༌། ཀུན་བཏགས་དེ་དེ་འདྲའི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྫུན་པ་ཡིན་པས་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆུང་བར་བཤད་ལ། ཀེ་ཚང་གིས། དོན་དམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ཕྱི་རོལ་
གྱི་ཡུལ་སྣང་རགས་པ་ལོག་པའི་ཚེ་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་གཞན་མེད་པས་སེམས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རྙེད་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་པའི་ཚེ་སེམས་གཙོ་བོར་བྱས་པ་མང་བས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར་ལ། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར།

171

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་དོན་དམ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་དོན་དམ་
དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་གསུངས་པའང་ཡོད་དོ། །ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་

གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་བཀོད་པར། འདིའི་དོགས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་འབྱུང་ཞིང༌། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས། གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་
ཐུགཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་གང༌། རྣམ་དག་ལམ་
གྱི་དམིགས་པ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་ཡུལ་གྱི་
གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏགས་དམིགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་སྙམ་དུ་བརྒལ་བར། ལན་དུ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མཚུངས་ཀྱང་བསྒོམས་ན་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་མི་སྤོང་གི་ཁྱད་ཡོད་དེ།
སྒྲ་དང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་མཚུངས་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་ལྡོག་མི་ལྡོག་གི་ཁྱད་ཡོད་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྗེས་སུ་སྒོ་མང་ཕྱི་རབས་པ་ཕལ་ཆེར་འབྲངས་སོ། །ཚུལ་ཁང་གིས། རྒོལ་བ་རྟོག་
ལྡན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་དཀའ་སླའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཀྱང་དཀར་སླའི་ཚུལ་མི་གསལ་ཞིང༌། འགའ་ཞིག་གིས་གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མིན་པས་གཞན་དབང་ལ་དོགས་པ་ཆེ་ལ་ཀུན་བཏགས་ལ་དོགས་པ་ཆུང་བ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་བ་དང༌། འདི་ལས་འཕྲོས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང༌། དེ་ཡོད་

172

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀྱང་དེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་པ་དང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་བར། རང་རྒྱལ་

མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་ལ་འགོག་བདེན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་སྟོང་པ་འཇོག་པ་དང༌།
འགོག་བདེན་དང་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་དོན་འཛིན་གྱི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པ་དང༌།
འགོག་བདེན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་ལ་མི་འཇོག་པར་བཤད་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ངོ་། །མཆན་དུ་པྲ་སྟིས་བཤད་པ་ཡིག་ཆ་དང་མཐུན་ཞེས་བཞེད་ཕྱོགས་མཛད་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་དུ་དེ་བཀག་གོ །བྱང་རྩེའི་ཡིགཆར། འོ་ན་ཀུན་
བཏགས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ན་མ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང༌། ཞེས་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང༌། ཟིན་བྲིས་

སུ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གཉིས་རེ་འཇོག་པར་གསུངས་པ་ནི། གཞུང་ལས། ཀུན་བཏགས་མ་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་མིན་བརྟག་གོ །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་འདིའི་དོགས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་མི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་མང་ཙམ་བཤད་ཀྱང་འབྲེལ་མི་ཆེ་བར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་ཤིང༌། སྔ་མས་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོགས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་ཚུལ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་
པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་དམ་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་

173

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ཚུལ་
དང༌། དེ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བར་འདོད་པའི་གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི།ཞེས་སོགས་བྱུང༌། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་བཤད་པ་དེ་ལས་གཞན་ཡང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར། ཆོས་བདག་བཀག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ། ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་

དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་
མཐར་ཐུག་ནི་དོན་ཡང་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ཞེས་བཤད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་བདག་ནི་འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་
བྱས་ནས་དེ་མེད་པའི་དོན་ནི་དེ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མདོའི། གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང༌། ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་གཞན་དབང་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པར་མ་ཟད་པའོ། །
འདིར། དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཡང་ཡིན་པ་དེ།
དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། གསལ་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཇོ་ནང་བ་འགོག་ཚུལ་དང༌། མདོ་འདིས། སོགས་ཀྱིས་

174

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་འདི་ནི། སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་ཇོ་ནང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ཕྱོགས་ཙམ་བཤད་ན། ཤེར་མདོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་འདིས་དེ་བསྟན་པ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་བཞིན་དུ། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་ཡིན་པས་དགག་བྱ་བ་ཅད་ལྡོག་ནས་མི་འཇོག་པར། དེ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའང་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འདོད་ལ། སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་རིས་ལ་འཁྲུལ་ནས། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཡང་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ། ངོ་བོ་མི་འགྱུར་བའི་རྟག་པ། རྐྱེན་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཡོ་པའི་བརྟན་པ། རང་ཚུགས་ཐུབ་པའི་ཐེར་ཟུག་པ། གང་གིས་ཀྱང་མི་ཤིགས་པའི་གཡུང་དྲུང་། ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆ་མེད་པ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་མ་བྱས་པ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རང་ཆས་སུ་ལྡན་པ། ཀུན་རྫོབ་
དང་འཁོར་བའི་ཆོས་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པ། རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་པའི་བདེན་གྲུབ།
རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྟོང་པའི་གཞན་སྟོང༌། ཟག་མེད་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ལ་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཡིད་ཤེས། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཆོག་གསུམ། རྒྱལ་བ་ལྔ་དང་རིག་མ་ལྔའི་བདག་ཉིད། བརྟན་གཡོ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། དབྱིངས་རིག་དབྱེད་མེད་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ། རང་བཞིན་དུ་
གནས་པའི་རིགས། དམ་པ་རིགས་བརྒྱ་སོགས་དང་དོན་གཅིག་པ། གཞི་འབྲས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བཞུགས་པ། ཆོས་སྐུའི་གནས་སྐབས་གསུམ་དུ་ཡོད་པ། གཞི་ལ་རྟག་ཏུ་བཞུགས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་ལ་གཏན་མི་སྣང་བ། མཚན་དཔེས་བཀྲ་བའི་སྟོང་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་པ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང༌། སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་

175

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྒྱ་ཆེན་མོ་དང༌། སོར་སྡུད་སོགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་དང༌། མཆོག་མི་འགྱུར་གྱི་བདེ་བ་དང༌། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སྐུ་དང༌། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དང༌། འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་ངེས་དོན་རྒྱ་མཚོ་དང་བཀའ་བསྡུ་བཞི་བ་སོགས་སུ་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ནས་མེད་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དངོས་མིན་པར་ཆད་སྟོང་དུ་བྱས་པས་འཁོར་ལོ་བར་བར་ཆད་སྟོང་དེ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པ་དང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་གཞན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་བསྟན་པས་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་པ་བྱུང་འདུག་གོ །ཇོ་ནང་པའི་འདོད་པ་འདི་ནི་བུའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་གསལ་ཞིང་མཛེས་པའི་རྒྱན། སྒྲ་ཚད་པའི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མཛེས་རྒྱན་གྱི་རྒྱན། བརྩོན་འགྲུས་དཔལ་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ།
ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་གི་མཉམ་མེད་དབང་བོའི་རྡོ་རྗེ། ཡེ་ཤེས་ཐོག་ཏོག །རྡོ་རྗེ་ཐོག་ཆེན། རྡོ་རྗེ་ཐོ་བ་སྟེ་རྡོ་རྗེ་ཐོག་པ་ཞིར་གྲགས་པ་རྣམས་དང༌། གནས་དྲུག་པ་དགེ་འདུན་དཔལ། བདེ་བ་ཅན་པ་རིན་ཆེན་གཞོན་ནུ། དཀའ་བཞི་བ་རིན་ཆེན་རྡོ་རྗེ། རེད་མདའ་བ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང༌། རྗེ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་དུའང་རེས་མང་བཀག་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་ཇོ་ནར་བའི་འདོད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་བདག་གི་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་དགོས་པ་དགོངས་འགྲེལ་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་

176

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་ལེའུར་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་
དད་དུ་འདོད་པ་ལ་ཐལ་བ་འཕེན་སྐབས། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དང་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཙམ་མམ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་ནི་གཞན་དབང་གི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་མི་འགྱུར་པར་གསུངས་པ་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དང༌། འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་
དཔེ་སྟོན་སྐབས། ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་གཟུགས་མེད་ཙམ་མ་མ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། བདག་མེད་དེ་ཡང་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་གཉིས་ཀའི་ཙམ་སྒྲའི་ནུས་པ་ཤིན་ཏུ་
གསལ་ལ། ལུང་ཕྱི་མ་གཞུང་དུ་དཔེ་འཆད་ཚེ་འབྱུང་ཞིང༌། ཡང་དགོངས་འགྲེལ།
ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲ་ནི་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ཇོ་ནང་བས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་པའོ། །སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ནི་དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ་དགག་བྱའི་བདག་གི་ངོ་བོ་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་
བའང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པ་འདི་བའི་ལུགས་ཡིན་གྱི།

དེ་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་གི་སྟེང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་གྱི་དོན་དམ་ཡིན་པར་མ་ཟད་ཆོས་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོའང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །
སྤྲོ་ན། མདོའི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཡིག་
ཆ་ལས། མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན། དགག་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་དམ། དགག་བྱ་དེ་

177

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དག་མེད་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། སྐབས་འདིའི་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཉིད་སྒྲ་དེ་ཙམ་སྒྲའི་དགག་ཚིག་དང༌། རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་

བཞག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་མོད། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལའང་ཉིད་སྒྲ་ཡོད་ཀྱང་དགག་ཚིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་འདིར་ཡང་དེ་ངེས་བཟུང་ལས་དགག་ཚིག་ཏུ་མི་སྣང་བ་དང༌། གཞུང་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག །ཅེས་པ་བྱ་རྐང་དུ་བཀླགས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ཅེས་པར་འགྱུར་བས་དོན་ལ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་ཅེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཇོ་ནང་བས་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་པོར་འདོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་

པོའི་མཛེས་རྒྱན་གྱི་རྒྱན། སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ། རྗེ་བཙུན་པའི་ཀར་ལན་གསུམ་
དྲངས་པའི་དང་པོ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་ཞིང༌། ཕྱི་མའི་དོན་ཡང་རྟག་དངོས་སུ་འདོད་པར་སོང་བས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་དུ་གྱུར། ཅེས་འགྲེལ་ནུས་སོ། །སྟོང་ཐུན་ལས། སྟོང་གཞི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དངོས་མེད་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་དངོས་པོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་གཞན་སྟོང༌། ཞེས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་

པོ་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཡང་སྙིང་དུ། སྤྱིར་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་
དངོས་མེད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའམ། དེ་དག་གིས་དངོས་པོར་ཁས་བླངས་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པར་འདོད་པས་དངོས་པོའི་དོན་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་དགོངས་པ་ལེན་པར་མཛད་དོ། །ཊཱི་ཀ་བཤད་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། འདི་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཀུན་གཞི་ཡེ་ཤེས་འདུས་མ་བྱས་ཏེ།

178

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདུས་མ་བྱས་པའི་སེམས་དང་རྟག་པའི་ཤེས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཞིང༌། དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་ལྡན་

པ་དང༌། ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་དུ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འདུས་བྱས་ལ་འགལ་ཡང་དོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་ལ་མི་འགལ་བས་ཀུན་རྫོབ་འགལ་འདུའི་སྐྱོན་ཅན་དང་དོན་དམ་འགལ་འདུའི་སྐྱོན་མེད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་ཆེས་གསལ་ཞིང༌། ཇོ་ནང་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་ཁས་བླངས་ནའང་དངོས་སུ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་མི་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས། འཁོར་བའི་ཆོས་འདུས་བྱས་ཡིན་ལ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས་ཇོ་ནང་པའི་རང་གཞུང་དང་བསྟུན་ནས་བརྟག་གོ །མཆན་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སེམས་ཙམ་པས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་ལ་སྦྱར་བར་གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་དུ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སྦྱར་བ་ལྟར་
གནས་ལ། ཡང་མཆན་དུ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དེ་མེད་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ལ་སྦྱར་མོད། ཡང་སྙིང་དུ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ། དགག་བྱའི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་
ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བཤད་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ། དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས། དཔེ་དངོས་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

179

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག །ཅེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེ་ལ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞག་སྟེ་ཀུན་བཏགས་རྟོག་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དཔེར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེ་དེ་རང་སྣང་བའི་ཤེས་ངོར་རབ་རིབ་དབང་གིས་ནམ་མཁར་མེ་ཏོག་གི་མཚན་མ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡང་དོན་ལ་ནམ་མཁར་མེ་ཏོག་མེད་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་དེ་རྟོག་བཏགས་ཙམ་ལས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དཔེར་བྱ་སྟེ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་པའོ། །དཔེ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་ཏེ།དེ་མི་སྲིད་ན་བཏགས་ཡོང་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟ་ན་གཞི་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་དུ་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེ་ལ་སྒྱུ་མ་བཞག་སྟེ་གཞན་དབང་གི་གཙོ་བོ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ལ་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དཔེར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་དང་སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་གཉིས་དང༌། དེ་འདྲའི་ཀུན་རྟོག་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་དང་རྡེའུ་ཤིང་སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་

བསླད་པ་གཉིས་དང༌། ཀུན་རྟོག་དེ་བག་ཆགས་དེས་བསླད་པས་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང་རྡེའུ་ཤིང་སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་པས་ལྟད་མོ་བ་ལ་རྟ་
གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་གཉིས་རྣམས་དཔེ་དོན་སྦྱོར་དགོས་ཤིང༌། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་མ་ཟད་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞག་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་གཅིག་གཞན་དབང་ཡང་དཔེ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གཞུང་ལས། འཆད་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་ནི་འོག་ཏུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱིས་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་བཤད་པའི་

180

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྐབས་སོ། །ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེལ་ནམ་མཁའ་བཞག་སྟེ་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་རང་གི་དགག་བྱ་དེ་བཀག་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་དཔེར་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་ཙམ་སྟེ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་བཞག་པ་དང༌། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་སྟེ་རང་
ཉིད་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཁྱབ་པ་གཉིས་ལྡན་
ཡིན་པ་ནི། གཉིས་པོ་དེ་ལས་ཕྱོགས་གཅིག་ཡོངས་གྲུབ་དེ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཅད་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང༌། ཆོས་ཅན་ཀུན་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཁྱབ་
པའི་དཔེར་མཛད་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དཀྱུས་ན་གསལ་ལོ། །སེམས་ཙམ་དང་
ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ན་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་མི་དགོས་ཀྱང༌། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྟོག་པས་
བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་དགོས་པས་གང་གི་དཔེར་བྱེད་དེ་གསུམ་མི་མཐུན་ནོ། །གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་ནི་འདིར་བདེན་པར་མེད་པའི་དཔེར་གསུངས་པ་མིན་པས་སྒྱུ་མ་སོགས་དཔེར་བྱེད་ལུགས་མི་འདྲ་ཚུལ་འོག་ཏུ་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཡེ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་པའི་བར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། དེ་ལྟར་ཡང༌། སོགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་མདོ་དང་སྦྱར་བ་དང༌། དོན་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་མན་གྱིས་མདོ་དེའི་དོན་བཀྲལ་བ་སྟེ། ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་

181

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི་དེ་ལྟར་མིན་པར་དེ་གསུམ་ག་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ན་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཤེར་མདོ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཞེན་ན་ཆད་ལྟ་ཐོབ་པ་སྟེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཞེན་ན་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཞེན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཞེན་ན་གཞན་དབང་ལ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་གང༌། ཡོངས་གྲུབ་ལའང་འགྱུར། དེ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བལྟས་པས་ཀུན་བཏགས་ལའང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཞེན་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་ཁྱོད་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དང༌། དང་གིས་འགག་པར་འགྱུར་བའི་རྫས་སུ་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མེད་ན་ཁྱོད་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཞེན་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་ཁྱོད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཡིན་ཞིང་ར་ཁྱོད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་མེད་ན་ཁྱོད་གཏན་མེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བལྟས་པས་ཁྱོད་ལ་སྐུར་བ་
བཏབ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་དེ་གཉིས་མེད་

182

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་ལ། གཞན་དབང་མེད་ན་ཁྱོད་འདོགས་པའི་གཞི་དང༌། ཁྱོད་འདོགས་པ་པོའི་སྒྲ་རྟོག་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་ནི། ངས་
དགོངས་ཏེ་བཤད་པ་སྟེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་བཤད་པ་དག་གི་བསྟན་དོན་ཟབ་མོ་མ་ནོར་བ་ནི་གདུལ་བྱ་ཕལ་བ་དག་གིས་དགོངས་པ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་ཏེ། དེས་དེ་མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དྲང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང༌། རང་གི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་གཟུ་བོར་མི་གནས་པ་
དང༌། རང་ལྟ་ལ་ཞེན་པ་གཉིས་བཀོད་དོ། །སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་མོས་ཀྱང་དོན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་

སྟོང་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཤེར་མདོར་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་དག་ལ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་སོ། །གདུལ་བྱ་དེ་དག་གཞི་སྟེ་རྒྱུ་དེའི་དབང་གིས་ཆོས་ཀུན་མེད་པར་ལྟ་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་གཉིས་འཐོབ་པར་བསྟན་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་མདོ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བཟུང་བའི་ཉེས་པ་གསུངས་ཤིང༌། ལྟ་བ་དེ་གཉིས་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གྱེད་
ལས་བསྟན་ཅིང་དེ་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཉེས་དམིགས་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་ལྟ་བ་གཉིས་ཐོབ་ནས་ཆོས་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐུར་བ་འདེབས་ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་

183

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྟར་རོ། །མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་ཀུན་བཏགས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་སོང་ཞིང༌། མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའམ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཐོང་བ་ནི་དེ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྟེ། དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། མན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་ལ། མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་སུམ་གསུངས་བར་ཀུན་བཏགས་ལ་གསུངས་པ་ནི་དེ་ལ་དགོས་པ་ཆེ་བའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་ན་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་ན། ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་འགྲུབ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ལྟ་བ་དེ་དག་གིས་ཀུན་བཏགས་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་ཅེས་ལན་གསུངས་ནས། དེ་ལྟ་བས་ན་མན་གྱིས་དོན་བསྡུས་པའོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག །ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་
ཐལ། མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐག་ཁྲ་སྐྲུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་མེད་མི་དགོས་པ་དང༌། ཐག་ཁྲ་མེད་ན་ཐགཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་ཡང་གཏན་མེད་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ནུས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་རྟོག་བཏགས་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ནུས་ལ། ཐག་ཁྲ་ཐག་ཁྲར་གྲུབ་པ་བློ་ལ་སྣང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་དགོས་པ་ལྟར་གཞན་དབང་ངེས་པར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་རློམ་པ་དང་འདྲ་བར་གཞན་དབང་བློས་རློམ་པ་ཙམ་དུ་སོང་ན་ཐག་པའི་སྤྲུལ་གྱིས་

གཞན་ལ་འཚེ་མི་ནུས་པ་ལྟར་གཞན་དབང་གིས་ཀྱང་འགྲས་བུ་སྐྱེད་པ་སོགས་མི་

184

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྐྱེ་བ་མེད་ན་སྐྱེས་མ་ཐར་འགག་པའང་མེད་དགོས་
ཤིང༌། དེ་གཉིག་མེད་ན་ལས་འབྲས་དང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་པར་ཡོད་མེད་གང་གིས་འབྱེད་སྙམ་ན། ཐག་ཁྲའི་སྤྲུལ་སྣང་འཁྲུལ་བ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་ཡང་ཐག་ཁྲ་དེ་སྤྲུལ་གྱིས་སྟོང་པ་རློམ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་
པར་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་ནི་དངོས་པོའི་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་ལྟར་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རློམ་ཙམ་གྱིས་མིན་པར་མིང་བརྡ་ལམ་ལྟོས་པར་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་དེ་ངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་ན་ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྟོང་དང་ཤེས་བྱ་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་དོན་དམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རློམ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་རློམ་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པ་མི་འགལ་མོད། དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་འཇོག་བྱེད་གཙོ་བོ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞིང༌། ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྟོང་སོགས་འཇོག་བྱེད་ཚུར་མཐོང་གི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་དཀའ་ཞིང༌། ཆོས་ཉིད་དེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ལ། ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྟོང་དེ་མིན་པའི་གནད་ཅིག་གི་སྟེང་ནས་ཡོང་དགོས་སམ་བརྟག་གོ །འདིའི་མེད་པར་ལྟ་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་གཉིས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ། རིམ་བཞིན་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་མེད་པར་སྐུར་བ་དང༌། ཀུན་བཏགས་མེད་པར་སྐུར་བ་ལ་བཤད་པ་གཅིག་དང༌།

185

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཆོས་ཀྱི་མེ་ལོང་གི་མདོར་བཤད་པའི་ལྟ་བ་ཉེར་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་མཚན་མར་ལྟ་བ་ནི་འདིའི་མེད་ལྟ་དང༌། དེའི་འོག་མ་གདགས་པ་འཇིག་པའི་དང༌། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་འཇིག་པའི་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཇིག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་གསུངས་པའི་ཚུལ་གཅིག་བཀོད་ནས། དེའི་དོན་འཚད་པར་ཀུན་བཏུས་སུ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་བལྟས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་གདབ་པ་ནི་གདགས་པ་འཇིག་པའི་ལྟ་བ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཀོད་དོ། །བཤད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་ནི་ཀུན་བཏུས་དང་མཐུན་པས་རང་ལུགས་སུ་བྱ་ལ། སྔ་མ་ནི་
དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ནི། ཞེས་སོགས་དང་འགྲིགས་པ་ལྟར་སྣང་བར་ཡང་སྙིང་

སོགས་ལས་བཤད་པ་མཚན་ཉིད་གཞན་སྐོར་གཅིག་དང་ཀུན་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ཏེ་སོ་སོར་བཅད་པར་མཚུངས་པ་ཙམ་ལས་འགྲིག་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རིམ་པར་ཀུན་བཏགས་མེད་པར་ལྟ་བ་དང༌། གཞན་གཉིས་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་སྦྱར་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་

བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་

གི་མཚན་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་སོ། །ཞེས་པ་དང་འགྲིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་ཉིད་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐུར་བ་འདེབས་ཏེ། ཞེས་པ་དང༌། དེ་མན་གྱི་གཞུང་གིས་རིམ་པར་
ལྟ་བ་གཉིས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་པར་བཤད་པ་དང༌། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་

186

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིམ་པར་མེད་ལྟ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པར་ལྟ་བའི་དོན་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཉིས་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཀོད་ཀྱང༌། སྐུར་བ་འདེབས་ཏེ། ཞེས་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཚིག་ནུས་ལ་དཔགས་ན་སྔ་མ་ལྟར་གནས་པར་མངོན་ནོ། །ཁ་ཅིགལུགས་འདིར་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་འཛིན་རུང་བར་ཐལ། དེ་རང་མཚན་གྱིས་མ་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ལས་འབྲས་མེད་པར་ཁས་ལེན་ཟེར་མི་རུང་བས་འཁོར་ལོ་བར་བས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པ་དང༌། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་གཟུགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་གཏན་མེད་དུ་གསུངས་པར་སོང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་གསུངས་པ་མིན་པ་དང༌། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ལས་འབྲས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་དེ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་འདོད་པས་ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་སོང་ཡང་ལས་འབྲས་མེད་པར་མ་བཟུང་ཞེས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཤེར་མདོས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་བཏགས་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པ་ཆོད་བསལ་དང༌། ཀུན་བཏགས་དང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་དེ་དེའི་བསྟན་དོན་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་བཤད་པ་ལ་

187

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུམ། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང༌། དེ་དང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་ཚུལ་གནད་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཚུལ། ཞེས་སོགས་དྲིས་ལན་གཉིས་ཀྱིས་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་གོ་སླའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་དང༌།
དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆང་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་ལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མདོར་བསྟན་པ་དང༌། བརྟག་པ་དང༌། རྣམ་པར་བཤད་པ་དང༌། མཇུག་བསྡུ་བ་བཞིར་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་མདོར་བསྟན་ཅིང༌། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་བརྟགས་ཏེ། ལན་དུ་ཀུན་བཏགས་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་རྟགས་སུ་རང་མཚོན་གྱིས་མེད་པ་བཀོད་པས་ཆོས་དེ་ལ་སྐྱེ་འགག་ཡོད་ན་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པ་དང༌། གཞན་དབང་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་ཡང་བསྟན་ལ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླ་བར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། འདིའི་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གཟོད་མ་སྟེ་དང་པོ་ནས་ཞི་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།

188

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེར་ཐལ། སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་འགྲུབ་པས་གཞུང་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཆོས་སུ་མི་རུང་བ་བཀོད་དོ། །མཇུག་བསྡུ་བར། འདིར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། ནས། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་མདོར་བྱུང་བ་མདོར་བསྟན་དང་ཚིག་འདྲ་བས་གཞུང་དུ་མ་དྲངས་སོ། །
གཉིས་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་ལ་གཉིས། བཤད་
བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཉིས་པ་ཡང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་ནི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ཡང་སྔར་ལྟར་དོན་ཚན་བཞི་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས། ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་བརྟགས་ཏེ། ལན་དུ། འདི་ལྟར། ནས། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་མདོར་བསྟན་དང༌། དེ་མན་རྒྱས་བཤད་དུ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་སྦྱར་བ་ལྟར་ལ། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

189

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
སྔ་ཕྱིའི་དུས་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཏེ། མཇུག་བསྡུ་བར། དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། ནས། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ཏེ་འདིར་མ་དྲངས་སོ། །སྤྱིར་སའི་དངོས་གཞི་ལས། རྟག་པའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་སུ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་མི་རུང་སྟེ། ཞེས་རྟགཔའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་གཉིས་ཀ་སྔ་མའི་དུས་ཀྱི་རྣམ་

གྲངས་སུ་གསུངས་པ། དཔེར་ན་སྔོན་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཞེས་པ་བཞིན་ཡིན་པས་རིགས་ཤིང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པར། གཟུགས་རྟག་པ་དང༌། བརྟན་པ་དང༌། ཐེར་ཟུག་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེའི་དུམ་བུའོ། །དེ་ལ་རྟག་པ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྟན་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མར་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དུས་གཞན་དུ་གནས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཐེར་ཟུག་ནི་རྒྱུད་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྟག་པ་དང་བརྟན་པ་དང་ཐེར་ཟུག་གསུམ་ག་ཕྱི་མའི་དུས་ལ་སྦྱར་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་སླར་ཡང་འཇིག་པ་དང༌། དེའང་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་དང༌། དེར་མ་ཟད་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་འཇིག་པ་གསུམ་གྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ལ་བཤད་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ཡང་དག་བདེན་པས་ཐེར་ཟུག་མདུན་རོལ་དང༌། རྟག་པ་བར་དང་ཐ་མའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་བ་ལྟ་བུའང་ཡོད་པས་སྤྱིར་དེ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་ངེས་བཟུང་བྱེད་མི་དགོས་ཀྱང༌། དགོངས་འགྲེལ་རབ་འབྱོར་ལེའུའི་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྔར་ཡང་གཅིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱིས་ཀྱང་གཅིག་
པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་དུས་དེ་གཉིས་སྔ་

190

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མ་སྔ་མའི་དང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་དང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་ཚུལ་གནད་མི་འགལ་བར་བསྟན་པ་ནི། འོ་ན་འདིར། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་བར་
གྱིས་རྩོད་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་དེའི་ལན་བསྟན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང༌། དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་བཤད་ཚུལ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་

རང་ལུགས་ཀྱི་རྩོད་སྤོང་མཛད་པ་རྣམས་རིམ་པར་བཤད་ན། འོན་དགོངས་འགྲེལ་
དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པའི་དགོངས་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་མཛད་ནས། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞིའི་དགོངས་གཞི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་མི་མཛད་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞིའི་དགོངས་གཞི་བཤད་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། འགྲེལ་ཆེན་ལས། མདོ་དག་ལས་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ན། འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ཁོ་ན་ལས་བརྩམས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ། ནས། བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་བརྒྱབ་ལ་སོགས་པ་ལས། ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་མདོ་འདི་ཡང་སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལས་དགོངས་ནས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བསྟན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལས་དགོངས་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་གྱི་དབང་གི་བདག་ཉིད་ནི་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་

191

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྐྱེ་བ་དང༌། རྒྱུ་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་བའི་དོན་མེད་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། འགག་པ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་དུ་བཀོད་དེ། ཁོང་རང་གིས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་གཞན་དབང་མ་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་གཞན་དབང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བའམ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གཞན་
དབང་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །རང་ལུགས་ནི། གཞན་དབང་ལ་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་འགགཡོད་པས་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་
གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་མ་བྱས་ཤིང༌། གཞན་དབང་ཕལ་ཆེར་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པས། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་

འདས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་ཡང་མ་མཛད་དོ། །ཀུན་བཏུས་སུ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་གསུངས་པས་གཞན་དབང་ཡང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དེ་གཉིས་དགོས་པ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བ་ལས། དོན་
གྱི་གནད་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསུང་རབ་ཁ་

192

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅིག་ལས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་ལ། དང་པོ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པ་ཡང་ཡོད། ཅེས་དང༌། གསུང་རབ་ཁ་ཅིག་ལས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྟོན་པ་ཡང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་ནི། ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ། སོགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུངས་ནས། མ་སྐྱེས་པ། སོགས་ཀྱིས་དགོངས་པ་དྲི་བ་དང༌། ལན་དུ་ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལམ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་

ཡིན་པས་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ། སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་

པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་རྐྱེན་ལམ་ལྟོས་པར་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཆོས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཁྱོད་བདགགཉིས་གང་གི་ངོ་བོར་ཡང་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་འགགས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་

193

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ། ཁྱོད་བདག་གཉིས་གང་རུང་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ཉོན་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
སྤྲོ་ན། ཡང་སྙིང་དུ། སྐྱེ་སོགས་རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པ་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་
པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་མིན་གྱི། དགག་བྱའི་རང་བཞིན་དང་གནས་ལུགས་ལ་རང་
བཞིན་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་གསུངས་པ་གཞུང་དོན་
ལ་ཞུགས་ཚབས་ཆེ་ཚུལ་དང༌། གཞུང་དུ་ཀུན་བཏགས་ལ་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་སྣོན་ཕྲི་མེད་པའི་བཤད་ཚུལ་ཡིན་མིན་བརྟག་གོ།གཞུང་ལས། གཞན་དབང་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཡོད་པས་
སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གསུངས་པ་གཞན་དབང་ལ་དགོངས་པ་མིན་ལ། ཞེས་པའི་དོན། ཡིག་ཆར། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་
གསུངས་ཀྱང་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ནས། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། འདི་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལས་དགོངས་ནས་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པར་བཞེད་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་

194

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། དེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། མ་ཁྱབ་ན། འོ་ན་ཀུན་བཏགས་
དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་
དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེའི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་དེའི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པའི་གོ་མི་ཆོད་ཅིང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཁྱོད་རང་ལྡོག་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། འདོད་ན། གཞན་དབང་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར་ན་བརྟག་པའི་གནས་འགངས་ཆེའོ། །དེ་ལ་མཚན་དུ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་གསུངས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་དགོངས་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ཀྱང༌། སྐབས་འདིར་དང་ཐ་གཉིས་སྨྲས་པ་མཚན་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཀྲལ་བ་དང༌། ཡང་སྙིང་དུ།

མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དྲིས་པའི་ལན་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་མ་གསུངས་པ་དང༌། གཞུང་ལས། སྐྱེ་བ་སོགས་མེད་པའི་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བར་བ་ལ་མི་མཛད། ཅེས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རང་ལྡོག་མིན་པར་དེའི་གཞི་ལྡོག་གཞན་དབང་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པའི་དོན་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འདིའི་དྲིས་ལན་གྱི་སྐབས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་
སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འོག་ཏུ་མདོའི་དོན་གདུལ་བྱས་གོ་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པ་དྲངས་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་ནས་ཡིག་ཆའི་རྟིང་གནོན་པར་མཛད་པ་ལ།

195

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཞན་དག །མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དྲིས་པའི་ལན་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཚུལ་མ་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བར་པ་ལ་མི་མཛད་ཅེས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རང་ལྡོག་མིན་པར་དེའི་གཞི་ལྡོག་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མི་
མཛད་རྒྱུ་སྐབས་འདི་ཉིད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཀུན་བཏུས་དང་མི་མཐུན་པའི་དོགས་པ་འབྱུང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་རང་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པ་ཡོད་པར་བཤད་པའང་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲ་ཡོད་ན་དྲིས་ལན་གྱི་སྐབས་འདི་དང་ཀུན་བཏུས་གཉིས་
འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་མཛད་ལ་འདི་དང་དེ་གཉིས་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་མི་མཛད་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཟེར་ན་བརྟག་དགོས་སོ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱི། ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ལས་དགོངས་ནས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་ལྟར་དགོངས་པའི་དབང་གིས་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་གསང་བའི་མཚན་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་སོ། །ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱད་མ་ཕྱེ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ན་ཡང༌། དེ་ཉིད་ལས། སྤྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལས་དགོངས་ནས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བསྟན་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ལ་དགོངས་ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱད་ཕྱེ་ན་

196

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ཡོད་ཡང༌། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་ཐ་གཉིས་ལས་མི་ཡོང་བའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་མུན་སེལ་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་ལ་གཞན་དབང་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་མ་ཟད་གཏན་ནས་མ་གསུངས་པར་ཁས་བླངས་ན་གཞུང་དོན་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་སྣང་ངོ་། །གཞུང་གི །ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ཀྱང༌། ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བརྟག་ལ། བསྡུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་དང༌། མ་འགགས་པ་དང༌། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་གསུངས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ན་ལས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་སྤོང་གཞུང་དུ་འབྱུང་རྒྱུ་ལ་མ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། བསྡུ་བའི་དོན་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་པས་དེའི་དགོངས་གཞིར་མ་གསུངས་པ་ཙམ་དུ་བཤད་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ཀུན་བཏུས་བསྡུ་བ་གསུམ་བསྡུར་ན་སྤྱིར་

ཤེར་མདོས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་ཐ་གཉིས་ཙམ་དང༌། གསུམ་ག་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཙམ་ལས་གང་འཇོག་རྣམས་ལ་བརྟག་གོ །ཡིག་ཆ་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཇོ་ནང་བ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པ་དག་གིས་ཀྱང་གནོད་དོ། །ཞེས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་ཇོ་ནང་བ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པ་དག་གིས་ཀྱང་གནོད་པར་

197

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུངས་པའི་དོན། ཡང་སྙིང་དུ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཤེར་མདོ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་ན་ཤེར་མདོས་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་བས་ཤེར་མདོ་སོགས་སུ་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཞེས་ཇོ་ནང་བ་སྔར་བཀག་པ་ཡིན་ལ། རང་ལུགས་ལའང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ན་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་ཟེར་དོན་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་རང་སྟེང་ན་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྐྱེ་མེད་ཅིག་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཤེར་མདོ་སོགས་ལས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་

གཞན་དབང་མེད་ཅེས་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་མོད། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་གཏན་མི་འོང་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མ་བསྟན་པ་ལ་དེས་གནོད་རྒྱུ་
གང་ཡང་མེད་དམ་སྙམ་མོ། །ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གཞན་དབང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་དོན་མེད་པར་བཤད་པ་ནི། དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་མདོ་ལས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ། །ཡང་སྙིང་དུ།

སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ཀ་ཁྱད་མེད་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་

198

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོངས་གཞིར་འཇོག་ན་བུམ་པ་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཆོས་
སྐུའི་ངོ་བོ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པར་འགྱུར་གསུངས་ཀྱང༌། མུན་སེལ་དུ། སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ཀ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པས་ཆོས་སྐུའི་ངོ་བོ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པའང་ཆོས་རེ་རེ་ནས་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པར་
གསུངས་སོ། །གཞུང་ལས། མྱ་ངན་ནི་འདིར་ཀུན་ཉོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ཀུན་ཉོན་དུ་གསུངས་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ངོས་འཛིན་ལ་དབུ་
སེམས་མི་འདྲ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ཀུན་ཉོན་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག །དབུ་མ་པས་དེ་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གཞུང་གིས་འགྲུབ་ལ། གཉིས་པ་གསེར་ཕྲེང་ལས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་འཆད་སྐབས།

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་དེའི་མྱ་ངན་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤྲོས་པ་འཇོག་པ་གསལ་ཞིང༌། བཞི་
བརྒྱ་བར། སྟོང་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་པ་སྟེ། །ཞེས་དང༌། དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་དང༌།

ཞེས་གསུངས་པས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདིའི་མྱ་ངན་ལ་འཇོག་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྗེའི་ལེགས་བཤད་གཞན་དུ་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་མེད་ཅིང༌། གཞུང་འདིར་ཡང་དེ་འདྲའི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། རྗེས་དེ་ལྟར་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ།

199

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཞུང་ལས། མྱ་ངན་ནི་འདིར་ཀུན་ཉོན་ཡིན། ཞེས་པའི་འདི་སྒྲས་རྣམ་རིག་སྐབས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་གང་ཞིག །དེས་དབུ་མ་པས་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པ་དོན་གྱིས་

འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། འདི་སྒྲ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་

ཞེས་པའི་སྐབས་མ་གཏོགས་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་ལ་སྙེགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཙམ་ལས་དེའི་
འདའ་བྱའི་མྱ་ངན་གསུངས་པ་མེན་ལ། སྟོང་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་པ་སྟེ། །ཞེས་པའི་དོན་ཟླ་འགྲེལ་ལས། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གང་བཤད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་མདོར་བསྟན་
ནས། སྡུག་བསྔལ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རང་བཞིན་ཅན་གཏན་ཉེ་བར་ཞི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་ཐོབ་བྱའི་མྱང་འདས་ངོས་བཟུང༌། རང་བཞིན་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བའི་དུས་སུ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར་ཁོང་
དུ་ཆུད་པས། ནས། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ཉིད་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས། ཞེས་དང༌། དེའི་ཕྱིར་

རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པ་ལས་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་གསུངས་པས། སྟོན་པས་སྟོང་ཉིད་མྱང་འདས་སུ་གསུངས་ཞེས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་དོན་ལྟ་བུར་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་འདིའི་སྟོང་ཉིད་མྱང་འདས་ཀྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཟླ་འགྲེལ་དང་མི་
མཐུན་ཞིང༌། ཚིག་གསལ་དང་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་འདི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་

འགྱུར། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་དུ་དྲངས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དགག་

200

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱའི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འདས་

པའི་ཆོས་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་ཀྱི་ངོ་བོར་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་
པས། རང་བཞིན་གྱིས་མྱང་འདས་སྟོང་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ན་མེད་
པས་ཁྱབ་པ་དང༌། གང་ལས་འདའ་རྒྱུའི་མྱ་ངན་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཁོ་རང་སྟོང་ཉིད་དུ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་ཀྱང༌། རང་བཞིན་གྱིས་

མྱང་འདས་སུ་དེའི་ཆ་ནས་མི་འཇོག་པར་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་ཉོན་མ་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་པས་སྐབས་འདིའི་དགག་བྱ་དང་གང་ལས་འདའ་རྒྱུའི་མྱ་ངན་མི་འདྲ་བར་ཁས་བླངས་ན་བདེའམ་སྙམ། དེས་ན་བློ་གླིང་བས་རང་བཞིན་
གྱིས་མྱང་འདས་ཀྱི་འདའ་རྒྱུའི་མྱ་ངན་ལ་བདེན་གྲུབ་བཞག་ལ། དེ་གཞུང་དང་
འགལ་བར་མཁས་དག་གིས་བཤད་དོ། །ཡིག་ཆ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་

ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ནི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་འདིའི་མྱ་ངན་ལ་བདེན་གྲུབ་བཞག་ཀྱང་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་འཇོག་མིན་མི་གསལ་ལོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ཀུན་ཉོན་ནི་འདིའི་མྱ་ངན་ལ་བཞག་ནས། རྩ་ཤེ་ལས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །ཞེས་སོགས་དང༌། དེའི་ཚིག་གསལ་གྱི་གཞུང་ནི་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་སྟོང་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་བ་ནི། རྩ་ཤེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་དེའི་ལྟ་བ་བསྒོམས་པས་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བསྒོམས་པའི་མཐར་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་ཟད་པ་ན་སྤྲོས་པ་རྣམ་པར་ཆད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཉིད་ཐར་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ལས་དང་ཉོན་མོངས་ཟད་པས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ་

201

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཞེས་བྱ་བར་གནས་ཏེ། ཞེས་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་པས་མྱང་འདས་དངོས་གནས་ཐོབ་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་མིན་དཔྱད་བྱར་སྣང་ངོ་། །ཡང་རྗེ་དེས། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲི་མས་བསྒྲིབས་ཀྱང་དྲི་མ་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་
ཞུགས་པར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་ཉོན་གྱི་སྤྲོས་པ་དེ་དག་གིས་དབེན་ཞིང་དག་
པའི་ཆ་དེ་རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་སུ་གསུངས་པ་ལ། སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་གཤིས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྲོས་པས་དག་པའི་ཆ་སེམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །ཡང༌། རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་མྱང་འདས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མྱ་ངན་དོན་མི་གཅིག་པར་གསུངས་པ། སྤྱིར་རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་ཞེས་གདགས་རུང་གི་དོན་ཙམ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ལ་གོ་མི་
རུང་སྟེ། དེ་ནི་དཔེ་དག་པ་རྣམས་སུ་བྱེད་པ་བྱས་པ་ལྟར་མྱ་ངན་དེ་ལས་རང་བཞིན་
གྱིས་འདས་པ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འདས་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང༌། དབུ་
སེམས་གཉིས་ཀས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲི་མས་མ་བསླད་པའི་འོད་གསལ་བར་འདོད་པ་འདྲ་ཡང༌། དྲི་མས་སྒྲིབ་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པས་དྲི་མཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་
སེམས་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་མ་གྱུར་ན་སྒྲིབ་པ་རློམ་ཙམ་དུ་སོང་བས་སྒྲིབ་པ་དངོས་སུ་མི་
འགྱུར་བར་འདོད་པ་དང༌། དབུ་མ་བས་དྲི་མ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་སེམས་སྒྲིབ་ན་

སེམས་དྲི་མས་བསྒྲིབས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བསླད་པར་འགྱུར་
བར་འདོད་ལ། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་དང་གསུམ་དུ་འདོད་པའི་རྩ་བ་ཡང་དེ་ལ་ཐུག་པར་གསུངས་ཀྱང་བརྟག་དགོས་ཏེ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་

202

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པས་རིགས་དང་དྲི་མ་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་ཐེག་གཅིག་འདོད་པར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༼ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ།༽
གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གསུམ། གཟུགས་ཕུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། འགྲེལ་རྐང་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་

ཉིད་གསུམ་ཇི་ལྟར་ངོས་འཛིན་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ངོས་
གཟུང་བ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་ནས་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་བཏགས། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གའི་སྐབས་དྲི་པས་སོ་སོར་མཚམས་སྦྱར་ཚུལ་ཤེས་སླ་ཞིང་མདོ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཚིག་དང་པོ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལྟར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་

སྩལ་བའི་དོན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་འཚལ་ལགས་ཏེ། ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ། ཞེས་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས།

ཞེས་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ། ཞེས་པའི་ཚིག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཀུན་

བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་བསྟན་ལ། དེ་མན་
གྱིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་འདོགས་པར་མཛད་

203

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལགས་སོ། །ཞེས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་པ་ལས། ཁྱད་པར་དང་པོ་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ། རྣམ་རྟོག་ནི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་གཞལ་བའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང༌། སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་དུ་གཟུགས་ཕུང་སོགས་རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་པའི་སྔ་མ་ནི་འཛིན་སྟངས་
ཀྱི་ཡུལ་ལ་བསམས་པ་འདྲ་ཞིང༌། ཕྱི་མའི་དོན་ལ་མཆན་ལས། འདིའི་དམིགས་རྐྱེན་ཞེས་པ་སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་ནམ་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བ་ལ་འཆད་དགོས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་གཙོ་བོར་རང་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་བྱས་ན་དམིགས་པ་དང་ཞེན་གཞི་དང་ཞེན་ཡུལ་སོ་སོར་དབྱེ་མི་དགོས་པས་སྤྱོད་ཡུལ་དངོས་སུ་ཡང་རུང་ལ། དེ་དག་གི་སྟེང་གི་བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་ཞེན་གཞི་དང་ཞེན་ཡུལ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་རྐྱང་བ་ནི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མི་རུང༌། ཞེས་གསུངས་
ཤིང༌། ཝེན་ཚེག་རང་གིས་ཀྱང་བཤད་པ་སྔ་མའི་མཐར། རབ་ཏུ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་
རང་ལུགས་དང༌། ཕྱི་མ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་སུ་བྱས་པར་སྣང་ངོ་། །ཁྱད་པར་
གཉིས་པ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལ། ཀུན་བཏགས་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་དེ་དང༌། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་ཚུལ་ནི་དེ་འདོགས་པའི་
གཞིར་གྱུར་པའོ། །ཁྱད་པར་གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ་འདུ་
བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཚན་མ་དང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྣམ་པའི་
མཚན་ཉིད་ལ་བྱེད་པའི་ལུགས་གཉིས་བཀོད་ནས་ཕྱི་མ་བཟང་བར་བཤད་པ་ལ།

204

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བློ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཚེ་རང་རང་གི་
ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་མ་སྟེ་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་རེ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་དགོས་པ་དང༌། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱ་དགོས་པས་བཤད་པ་སྔ་མ་
གནད་ཆེ་བར་གསུངས་པ་ནི་ལེགས་བཤད་དེ། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཚན་མས་ངེས་པར་བྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཚད་མའི་སྐོར་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། འདིའི་གཞན་དབང་གི་
ཁྱད་པར་གསུམ་དང༌། འཇུག་པ་ལས། ཕྱི་རོལ་གཟུང་བ་མེད་པར་འབྱུང་འགྱུར་
ལ། །ཡོད་དང་སྤྲོས་ཀུན་ཡུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། །ཅེས་དང༌། དེའི་རྣམ་བཤད་ལས། གཞན་དབང་ལ་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་མེད་པར་འབྱུང་བ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་སྒྲིག་མི་དགོས་འདྲ་ཡང༌། ཡང་སྙིང་དུ།

འཇུག་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་འབྱུང་བ་དང༌། འདིའི་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ། དེའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང༌། འདིའི་བདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ། དེའི་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་
གི་ཡུལ་མིན་པ་དང༌། འདིའི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་གནད་འདྲ་བའི་གོ་བ་བླངས་སོ། །དེས་ན་བུམ་པ་རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ། རང་སྟེང་གི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གནས། གཞན་དབང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནོ། །ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་ནི། འདི་ནི་གཟུགས་ཕུང་ངོ་ཞེས་བཏགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་ཕུང་སྐྱེ་འོ་ཞེས་སོགས་སུ་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་ཚུལ་ལོ། །ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་སྐབས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་

205

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་པ་ལྟར་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་འདི་ནི་གཟུགས་ཕུང་ངོ་། །ཞེས་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ལས། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། ཟག་པ་མེད་པ་དང༌། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་དང༌། བསྟན་དུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་བྱེ་བྲགཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་འདྲའི་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་འདི་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་ངོ་། །ཞེས་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པའི་དོན་ནི། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའོ། །ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་སྐབས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། གཟུགས་ཕུང་སྔོན་མེད་པ་ལས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྐྱེ་བ་དང༌། སྐྱེས་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་འགག་པ་དང༌། ཀུན་ཉོན་གྱི་གཟུགས་ཕུང་

གཏན་དུ་སྤང་བར་བྱ་བ་དང༌། ཀུན་ཉོན་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཕུང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ཡང་ན་ཀུན་འབྱུང་ཐམས་ཅད་སྤང་བྱ་དང༌། སྡུག་བདེན་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱར་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བཀོད་དེ། འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དང་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ན་ཕྱེ་བར་གཟུགས་ཕུང་སྐྱེའོ། །ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌། དེ་ཉིད་ལས། སྐད་ཅིག་མར་

206

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྐྱེ་ཞིང་འཇིག་པ་དང་། ཐང་ཅིག་ཙམ་དུ་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་གཟུགས་ཕུང་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེའོ། །ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་དོན་ནོ། །མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པའི་དོན་དང༌། དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་མདོར་ན་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ནི་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་མཛད་དེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་ཚུལ་ཞིབ་པར་སྒྲོ་སྐོར་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་
ནས་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་དབང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་མདོ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དང་པོས་གང་གི་ཡུལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། གཞན་དབང་གི་
ཁྱད་པར་གསུམ་གྱི་དང་པོ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་པས་གཞན་དབང་
ཡུལ་ཅན་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་པ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཞེས་པས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་ཡིན་པ་དང༌། གསུམ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ཞེས་པས་གཞན་དབང་རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་
པ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་དེ་ཉིད་ལས་གཅིག་ཀྱང་འདོགས་པར་མཛད་ལགས་

207

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སོ། །ཞེས་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་ནས་བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པ་དང༌། མདོ་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོངས་གྲུབ། ཅེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་མདོ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོས་ལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། འདི་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལྟར། བཅོམ་ལྡན་འདས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པའི་དོན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་འཚལ་ཏེ། ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ནས་བཤད་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་གཅིག་འདོགས་པར་མཛད་ལགས་སོ། །ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་དོ། །མདོ་རང་དུ་མཚན་ཉིད་བར་བར་མདོར་བསྟན་
གྱི་ཚིག་མི་འབྱུང་ཞིང༌། དང་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་མདོར་བསྟན་དང༌། གསུམ་གའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་འཛིན་པའི་ཚིག་གཞུང་དུ་མ་དྲངས་སོ། །ཆོས་ལ་བདག་མ་མཆིས་པ། དེ་བཞིན་ཉིད། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ། ཞེས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་

པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་ཉིད་སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་དོ། །ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ངོས་བཟུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་གང་ཞེ་

208

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ན། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་མི་བྱ་བར་གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ནའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ལ་བྱེད་དོ། །དོན་དེ་ཉིད། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ། ནས། མཚན་མ་དེ་ཉིད། ཅེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ཚིག་གོང་མས་བཤད་པ་ནི་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞིའམ་སྟོང་གཞིར་བསྟན་ནས། སྟོང་གཞི་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་ཅེས་པས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པར་
ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུར། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་སྐྱོན་ཆགས་པ་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེ་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་མཚན་མ་སྣང་བ་
གཞན་དབང་དང༌། རབ་རིབ་དང་བྲལ་ན་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ནོར་བའི་སྤྱོད་
ཡུལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེ་དང༌། ཡང༌། ཤེལ་གསལ་བ་ཚོན་དང་ཕྲད་ན་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་སུ་འཁྲུལ་བས་ལོག་པར་འཛིན་པ་ཀུན་བཏགས་དང༌། ཤེལ་གསལ་བ་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་དང༌། ཤེལ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་སུ་དུས་ནམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེར་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། མདོ་འདིས་སྟོང་ཚུལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཇོ་ནང་བས་ངོ་བོ་
ཉིད་ཐ་མ་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
འདོད་ཅིང༌། སྟོང་ལུགས་ཀྱང་ས་ཕྱོགས་བུམ་པས་སྟོང་པ་ལྟར་རྟེན་བརྟེན་པས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ནོ། །འདོད་ཚུལ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་རང་གིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། མདོ་དེས་སྟོང་ཚུལ་གང་ཟག་རྫས་སུ་མེད་པ་ལྟར་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་

209

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ངོ་བོར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་དེས་གཞན་དབང་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་དེ་ལས། དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེང་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་སྟོང་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི། མདོ་འདིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དགོངས་གཞི་སྟོན་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། སྐབས་འདིར། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དམ། ཞེས་སོགས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མ་གཏོགས་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན། འོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་ཚུལ་དངོས་
ཀྱི་སྐབས། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་
པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ། །ཞེས་པས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་འགྲེས་རྐང་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཇི་ལྟར་ངོས་འཛིན་པའི་
ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཕུང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་

210

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་ཕུང་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞིར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་སྦྱར་བ་ནི་འགྲེས་རྐང་དང་པོ་ཕུང་པོ་དང༌། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་གི་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེ་ལའང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །ཞེས་གཉིས་པ་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། ཟས་བཞི་པོ་དག་གི་ཟས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །ཞེས་བཞི་བ་ཟས་དང༌། ཁམས་དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གི་ཁམས་རེ་རེ་ཡང་དེ་བཞིན་ལགས་སོ། །ཞེས་ལྔ་པ་ཁམས་ལས་བརྩམས་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་སྦྱར་བར་གསུངས་སོ། །དྲུག་པ་བདེན་པ་ལས་བརྩམས་པ་ལ་བཞི་ལས་སྡུག་བདེན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པའི་དོན་བདག་གིས་འདི་ལྟར་འཚལ་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་
བདེན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་སྔར་བཞིན་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །གཟུགས་ཕུང་ནས་སྡུག་བདེན་གྱི་བར་

ཡོངས་གྲུབ་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཡང༌། གཞུང་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཁོ་

211

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ཇོ་ནང་བས་ཀུན་རྫོབ་དང་ཆོས་ཉིད་ལབ་དེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དེ་འདྲའི་ཁྱད་མ་བྱེ་བར་གཟུགས་ནས་འདིའི་བར་ཆོས་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་དུ་གོ་ཆེད་མི་འཕྱུགས་པའི་གཟེར་བཏབ་པ་ཡིན་པར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་བདེན་པ་ལྷག་
མ་དང༌། བདེན་པ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམས་དང༌། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་རྣམས་དང༌། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་བ་རྣམས་དང༌། དབང་པོ་རྣམས་དང༌།
སྟོབས་རྣམས་དང༌། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་དང༌། ལམ་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་

ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

བདུན་པ་བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་ལས་བརྩམས་པ་ལའང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཕུང་ལ་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་བསྒྲེས་ཏེ་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་དག་ནི་སྔར། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་གོ་སླའོ། །འདིར། གཞི་གང་ལ་སྒྲ་རྟོག་གམ་མིང་བརྡ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆད་དེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང༌། ཐེག་བསྡུས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་མཚན་གཞི། བདག་གཉིས་གང་རུང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དེ། སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་

212

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཉིད། ཀུན་བཏགས་ལ་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་།
མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། སྔ་མ་དང་ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་དོན་གཅིག་ཕྱི་མ་དང་མེད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ། སྤྱི་མཚན་དང་ནམ་
མཁའ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། རི་བོང་རྭ་དང་བདགགཉིས་ལྟ་བུ་གཉིས་པ། སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། གཟུགས་གཟུགས་སོ་ཞེས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། དེ་ལྟར་སྒྲོ་བཏགས་པ་
ལྟར་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པའོ། །ཡོད་རྒྱུའི་ཀུན་བཏགས་ལ་དབྱེ་ན་ངོ་བོ་ལ་དང༌། ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལ་དེར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་དང༌། བྱེ་བྲག་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །རིམ་པར་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་དང༌། འདི་ནི་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སོ་ཞེས་དང༌། གཟུགས་སྐྱེའོ་ཞེས་དང༌། གཟུགས་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་རྟོག་གིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ན་ཀུན་བཏགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་བཏགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབྱུང་བའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་པའོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པས་ཀུན་བཏགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་ནི། རྣམ་རྟོག་གིས་དམིགས་པ་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ཏུ་སྒྲོ་སྣ་ཚོགས་འདོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་སུ། མིང་མ་ཐོས་པར་དོན་ལ་དེའོ་ཞེས་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་མི་ནུས་པས་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མིང་

213

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གིས་དམིགས་པ་དང༌། གཞི་ཐག་པ་སོགས་ལ་སྦྲུལ་ལ་སོགས་པར་མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང༌། ངེས་པར་དེ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང༌། དེ་གཞན་ལ་སྟོན་འདོད་པ་ན་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་ངག་ཀུན་

ནས་སློང་བ་དང༌། སྦྲུལ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང༌། སྦྲུལ་ལ་སོགས་པའི་མེད་པའི་དོན་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྡོད་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཚུལ་གསུངས་སོ། །རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དེ།
གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་དང༌། འདུས་བྱས། རྟེན་འབྲེལ། དངོས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་མཚན་གཞི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དག་པ་དང༌། མ་དག་པའི་གཞན་དབང་གཉིས། དག་པའི་སྣོད་བཅུད་རྣམས་དང་པོ་དང༌། མ་དག་པའི་དེ་རྣམས་གཉིས་པ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་སོགས་སུ་དང་པོའི་མཚན་གཞིར་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། ཞེས་མཉམ་གཞག་ལས་བཀར་བ་ནི། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་གཞིར་འཇོག་པ་ཤེས་ཕྱིར་ལས། དེ་དག་པའི་གཞན་དབང་མིན་པའི་དོན་དུ་གོ་མི་རུང་ངོ་། །སྒྲ་བཤད་ནི། རང་རང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའམ་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་
སྐྱེས་པས་ན་གཞན་དབང་དང༌། སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་རང་ཉིད་གནས་པའི་དབང་མེད་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ན་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་
ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བས་ན་རྐྱེན་གྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ནོ། །སྐྱེས་ནས་ཀྱང་
སྐད་ཅིག་ལས་ལྷག་པར་བདག་ཉིད་གནས་པར་མི་ནུས་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་

214

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་འཛིན་གཉིས་གང་རུང་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བར། བདག་གཉིས་བཏགས་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་སྟེ། །ཞེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་རོ། །ཡང་ན། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་གྱི་ལེའུར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་དང༌། སྟོང་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། མཚན་མེད། དོན་དམ་བདེན་པ། ཆོས་དབྱིངས་རྣམས་དོན་གཅིག་མཚན་གཞི་ནི་བདག་མེད་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་ངོ་བོའི་དང༌། སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་
སྡུད་པའི་དང༌། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྦྱར་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདགམེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས། གང་ཟག་གི་
བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དང་པོ་དང༌། ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་སོགས་བདུན་དོན་གཅིག་དབྱེ་ན་དེ་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད། དབྱེ་སྒོ་གཉིས་པ་ལ། དོན་དང༌། སྒྲུབ་པ་དང༌། ཐོབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་སྟེ་རིམ་བཞིན་དོན་དང༌། སྒྲུབ་པ་དང༌། ཐོབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་དང་དོན་གཅིགཔས། བསྒོམ་བྱའི་སྟོང་ཉིད་དང་པོ། དེ་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གཉིས་པ། བསྒོམས་འབྲས་མྱང་འདས་
གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །དབྱེ་སྒོ་གསུམ་པ་ལ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང༌།
འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་དང༌། ཆོས་ཉིད་གཉིས་པ་འོ། །སྒྲ་བཤད་ནི། རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་

215

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
འགྱུར་བ་དང༌། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པས་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཅིའི་
ཕྱིར་ན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། །རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པ་དང༌། དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཆོག་གི་དོན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་སྙིང་ལས། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་བཞིན། དག་མ་དག་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་དུས་གང་གི་ཚེའང་འགྱུར་
ལྡོག་མེད་པར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་གདོད་ནས་གྲུབ་པས་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་དོ། །དུས་རྟག་ཏུ་གནས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་གནས་པས་དེ་བཞན་ཉིད་དང༌། ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡང་དག་པར་གནས་པས་ཡང་དག་མཐའ་དང༌། དགག་བྱ་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་བཀག་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམས་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ་རྒྱུར་འགྲོ་བས་ཆོས་དབྱིངས་ཏེ།
དབུས་མཐའ་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། །
དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །
མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང༌། །

216

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །

གཞན་མིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། །
དེ་འགོག་འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང༌། །
འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །

རྣམ་གྲངས་དོན་དེ་གོ་རིམ་བཞིན། །
ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་
བྱ་ཞེ་ན། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ།
གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་གང་ཞིག །མཐར་ཐུག་
དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཆོས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་གང་ཞིག་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ་བཤད་མ་ཐག་པ་དང་གཏན་མི་འདྲའོ། །

217

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྤྲོ་ན། གཟུགས་སྐྱེའོ་ཞེས་པ་དང༌། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཀུན་བཏགས་
པ་གང་ཡིན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས། འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་དང་བརྔར་
བཏགས་པའི་ངོ་བོ་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཀྱི་
སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཀུན་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་
ཀུན་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་
ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགྲེས་རྐང་བདུན་པོའི་རེ་རེ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རེ་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་རྒྱན་ལས། ཚོར་བ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་རེ་ནས་ཁོ་རང་ཞེས་དེའི་ངོ་བོ་དང་དེའི་སྐྱེ་བ་དང་དེའི་འགག་པ་དང་དེའི་སྤང་བ་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེས་རྐང་བདུན་པོའི་རེ་རེ་ལ་སྤང་བ་སྦྱོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་སྤང་བ་སྦྱར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་

དང༌། སྦྱོར་ཡང་མི་དགོས་ཏེ། ཕུང་པོ་ནས་ཟས་ཀྱི་བར་ལ་རང་མཚན་དང༌། སྐྱེ་འཇིག་སྤང་ཤེས་བཞི་དང༌། བདེན་པ་ལ་རང་མཚན་དང༌། ཤེས་སྤང་མངོན་སྒོམ་བཞིན་དང༌། ཁམས་ལ་རང་མཚན་དང༌། སྣ་ཚོགས་དུ་མ་སྤང་ཤེས་བཞི་དང༌། བྱང་ཕྱོགས་ལ་རང་མཚན་དང་། མི་མཐུན་པ་སོགས་བདུན་སྦྱར་ཏེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་

218

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ངོས་འཛིན་པ་དྲི་ཞུས་དང་ཐད་འདིའི་མདོ་གཉིས་ཀས་ཤེས་པའི་
ཕྱིར། མདོ་དང་གཞུང་ལས། དེ་བཞིན་དུ་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་བྱུང་བའང་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རེ་ངོས་བཟུང་བ་བཞིན་འདི་དང་འདི་ལའང་མཚན་ཉིད་གསུམ་རེ་ངོས་འཛིན་དགོས་ཞེས་དཔེར་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཡིག་ཆ་དང་བཞེད་པ་མཐུན་པའི་མཁས་པ་སྔ་མ་དག་གཞི་གྲུབ་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་པས་རང་མཚན་
གྱིས་མ་ངེས་པ་བསྟན་པ་ནི། འདིའི་རང་མཚན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ལ།ཁ་ཅིག །གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར་ཡང་རྩོད་གཞི་སྐྱོན་ཅན་ནོ། །
ཁ་ཅིག །མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་རིམ་བཞིན་དོན་
གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིག་ཆ་ལས། དེས་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་མི་གཅིག་སྟེ། ཞེས་དང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལེའུ་དེར་དོན་དེ་མི་གསལ་ཞིང༌། ཡིག་ཆའི་
གོང་འོག་གི་བབ་ལ་དཔགས་ནའང་དེ་དག་དོན་གཅིག་ཏུ་བཞེད་འདྲ་བས། མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་གདགས་གཞི་བཏགས་ཆོས་ལྟ་བུའི་ཁྱད་རེ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སམ་བརྟག་གོ །རྣམ་འགྲེལ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། ཀུན་
བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤེས་བྱ་ལ་མི་

219

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྲིད་ན་ཡང་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་འགལ་ཏེ། གཞི་མ་གྲུབ་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། སྒྲ་རྟག་པ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་སྒྲོ་བཏགས་
དང་ཀུན་བཏགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་དགོངས་རྒྱན་ལས་ཀྱང༌། མིང་བརྡས་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་དེ་ཀུན་བཏགས་སུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀུན་བཏགས་ལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། དཀའ་འགྲེལ་ལས། དེང་སང་བདག་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ནི་རྗེ་ཡབ་
སྲས་ཀྱི་གསུང་དང་འགལ་བར་དོགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་ཡབ་སྲས་དང༌། རྗེས་འབྲང་ཕལ་མོ་ཆེས་ཀུན་བཏགས་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་གྲགས་ཆེ་ཞིང༌། སྐབས་འདིའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་མེད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་
གི་གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། བློ་གླིང་ཡིག་ཆར། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་
གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་གཞིའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པས་དེའི་ཁྱད་གཞིའི་གཞན་དབང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ནམ་

མཁའི་གཞན་དབང་རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཞིང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དེ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་དེའི་གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་ན་ཆོས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་དགོས་པ་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་གཤིས་བབ་ཡིན་པས་ནམ་མཁའི་

220

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དབང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང༌། དེ་འདྲའི་ཚད་མ་དེ་དེ་འདྲའི་ཚད་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་དེར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནམ་མཁའི་ཀུན་བཏགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ལ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་བྱེད་དོ། །རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། ཁ་ཅིག་གིས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་
མཚན་ཉིད་པ་མིན་པ་དང༌། དེའི་གཞན་དབང་གིས་གཞན་དབང་གི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ངོས་འཛིན་གྱི་
མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་དེའི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དཔྱོད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་བ་ལ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་དབང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་ལུགས་སྔ་མས་ཀྱང་སྨྲ་ལ་ལུགས་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། ཞེས་དང༌། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་

221

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཅིག་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་དགོས་ཏེ། རྟེན་ཆོས་ཅན་མེད་པར་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཉིད་གནས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་རྫུན་པས་བྱེད་པ་འགལ་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་དོན་ཐལ་འགྱུར་བས་འཕུལ་མཚམས་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པར་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་དགོས་པ། དེ་ཉིད་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་དེའི་རྟེན་གཞན་དབང་བདེན་པར་འགྲུབ་དགོས་པར་མཐོང་ནས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་སྟེ། དེ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་སྟོང་ཉིད་བདེན་པ་འབད་མེད་དུ་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་དང༌། དེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་དག་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྨྲ་བ་ནི་རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་གང་གི་ཡང་ལུགས་མིན་པས་དོར་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གསལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དང་ནམ་མཁའི་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རེ་རེ་ནས་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང༌། གདགས་གཞི་དེ་དང་ཚད་མ་དེ་དེ་འདྲའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའི་ཀུན་བཏགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་ཅིང༌། མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་རེ་ཡོད་པ།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།

222

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །
ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་རྣམས་ཀྱིས། །

དོན་བྱ་དེ་ལས་གྲུབ་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་པས་སྒྲུབ་བོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ནམ་མཁའ་སྟོང་གཞིར་མ་བཟུང་བར་གཞན་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མིན་པར་དངོས་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ནམ་མཁའ་ཡིན་ཡང་རྩ་བའི་སྟོང་གཞི་ལ་གཞན་དབང་དངོས་གནས་པ་རེ་དགོས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རེ་རེ་ལ་

གདགས་གཞིའི་གཞན་དབང་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བདག་འཛིན་དེས་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་གཞིར་ཐོགས་རེག་མེད་པ་ཙམ་ལ་ནམ་མཁར་བཏགས་པའི་སྟོང་སང་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་རྩ་བའི་དམིགས་རྟེན་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ནམ་མཁའ་ཙམ་ལ་དམིགས་ཚུལ་གཏན་མེད་པ་ལྟར། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་རྩ་བའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བར་སྣང་ལྟ་བུའི་གཞི་རང་མཚན་པ་མེད་ན་ནམ་མཁའ་ཙམ་ལ་བརྟེན་དུ་མི་རུང་བ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་སོ། །འདུས་བྱས་ཀྱི་གཞན་
དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་འདུས་བྱས་དེ་དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་ཀྱང༌།
མ་བྱས་པའི་ཆོས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་
དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་མི་འཇོག་པར་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་རྩ་བའི་སྟོང་གཞིར་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པས་སྟོང་པ་

223

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཆོས་དེ་དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་དང༌། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་དེའི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཡང་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་མིན་ཞིང་སྤྱི་དོན་དུ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཡིག་ནོར་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་འདོད་ཚུལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པ་ལས། སྤྱིར་འདི་ལྟར་བཤད་ན་ཐལ་རང་གི་རིགས་པས་གནོད་པས་མི་རུང་ཞིང༌། ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྟོང་གཞིར་འདུས་བྱས་རྣམས་བཟུང་ཚེ་རང་རང་ནི་དངོས་ཀྱི་སྟོང་གཞིར་བཟུང་བས་ཆོག་པ་དང༌། མ་བྱས་པའི་ཚེས་རྣམས་ལ་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ཚེ་དེ་རྩ་བའི་སྟོང་གཞི་རང་མཚན་པ་ལས་དངོས་ཀྱི་སྟོང་གཞིར་འགྲོ་ཚུལ་མེད་པའི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེད་དགོས། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་ལ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་རེ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། མདོར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་
གཟུགས་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་སྦྱར་བས། མ་བྱས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་རང་རང་བཞག་ན་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་འཇོག་རྒྱུ་མི་རྙེད་པ་དང༌། དེའི་སྟེང་ན་གཞན་དབང་གི་དོད་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་མི་ཚང་ན་རྗེས་གསུང་དགོས་པ་ལ་མ་གསུངས་པ་དང༌། མ་གསུངས་བཞིན་ནན་གྱིས་སྦྱོར་མི་རུང་བ་དང༌། གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་འཆད་སྐབས་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བ་ཞེས་འདུས་བྱས་གཞིར་བཞག་ནས་གསུངས་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞན་དབང་

224

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཕུད་དགོས་པའི་དམིགས་བསལ་མདོ་དང་རྗེས་མ་གསུངས་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་ཚེ་གཟུགས་ཕུང་གི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་ལ་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་བཞག་ནས་དེ་བཞིན་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་

གི་བར་ལ་སྦྱོར་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་འགོག་བདེན་གྱི་ཀུན་བཏགས་

འདོགས་པའི་གཞི་དང་དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞིའི་གཞན་དབང་ཡང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དགོས་པ་བསྙོན་དུ་མེད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་སྐབས་འགྲེས་རྐང་བདུན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་བྱས་པར་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལ། འཇོག་ལུགས་ཞེས་པའི་དོན་ཡང༌། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཞན་དབང་འདུས་མ་བྱས་དངོས་མིན་ཡང་དེའི་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་གཞི་རྟེན་ཡིན་པས་གཞན་དབང་དུ་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་དོན་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ཕྱིན་འདི་བའི་ལུགས་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་རང་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཅིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་སྤྲོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་མདོ་དང་རྗེའི་གསུང་ཟིན་དང་འགལ་བར་དགོངས་ནས་སྤྱི་དོན་དུ་སྔར་བཞིན་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །
སྒོ་མང་ཡིག་ཆར། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀུན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྦྱར་དགོས་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར་དང༌། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ན། བུམ་

225

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཛིན་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་ན་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ན་ཚད་མ་དེའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པས་དེ་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དབང་ཡིན་ན་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པས་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུར་ཐལ་བ་དང༌། འགོག་བདེན་འགོག་བདེན་གྱི་གཞན་དབང་མིན་ན་སྡུག་བདེན་བཞི་བདེན་པ་ལྷག་མ་ལ་སྦྱར་བར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ཆོག་ན། གཞུང་ལས། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་དབུ་མ་བ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་གང་ལ་བྱ་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་རག་ལས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ནམ་མཁའི་བདག་འཛིན་དང་དེའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིགལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བ་ཞིག་མི་དགོས་ན།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།
འདི་ཡུལ་སུན་བྱུང་མེད་པར་ནི། །
དེ་སྤོང་བ་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །
ཞེས་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་

226

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བསྟན་མི་དགོས་ན། གཞུང་ལས། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཟུང་ནས་སྐྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བར་འདོད་པ་ན་ཐག་པ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་སྦྲུལ་གྱིས་སྟོང་ངོ་
ཞེས་བསྟན་དགོས་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་དུ་སོང་ལ་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་མ་སོང་བའི་ཆ་གཉིས་མེད་དགོས་པས་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆ་ཅན་མ་ཡི་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་རང་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་དེ། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་དོན་དང༌། རྫུན་པར་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་གང་གིའང་རྟེན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཁྱབ་པ་དེ། དེར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་རྫུན་པས་བྱེད་པ་འགལ་བར་གསུངས་པའི་དོན་དང༌། ཁྱབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལ་དབུ་སེམས་མཐུན་པ་ནི། དེར་སེམས་ཙམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་འདོད་པ་མཐུན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ན། སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ནམ་མཁའ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ལ་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཅིག་དགོས་པ་ལས། དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ལུང་དེའི་དོན་མིན་ཟེར་ནའང་མི་འཐད་དེ། ནམ་མཁའི་ཆོས་
ཉིད་ལ་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཅིག་གཞན་ནས་བཙལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་

227

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཁའ་གཅིག་པུས་ཀྱང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་གཅིག་བུ་ལས་གཞན་ཞིག་གི་ཆོས་ཉིད་
ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་ལ། གཞན་ཞིག་གིས་ཀྱང་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང༌། ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ནམ་མཁའི་ཀུན་བཏགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཡང༌། ནམ་མཁའ་གཞན་དབང་དངོས་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གཙོ་བོར་
དངོས་སུ་བསྟན་ལ། མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་གཙོ་བོར་མ་བསྟན་པར་བཞེད་དེ་ཡིག་ཆ་རྙིང་བའི་འགངས་དང་ཆེས་མཐུན་ནོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་པར་ཐལ། རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཕུང་སྟེང་
གི་སྟོང་གཞི་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་གཟུགས་རང་ཉིད་བཞག་ནས། དེ་བཞིན་
དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའི་དབྱིག་

འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་ནི་གང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་

གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེ་ལ་གཟུགས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང༌། གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དག་
ཉིད་དོ། །ཞེས་དེའི་སྟེང་གི་རྣམ་བརྟགས་སམ་གཞན་དབང་ལ་དེ་དག་རང་རང་ཁོ་ན་

228

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཇོག་པ་ལས་གཞན་ཞིག་བཙལ་ནས་འཇོག་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རྣམ་པར་སྤྲོས་ཏེ་འཆད་དོ། །
མདོར་ན་བློ་རྗེའི་ཡིག་ཆ་གཉིས་དང༌། ཕྱི་མའི་རྗེས་འབྲང་རྗེ་དྲུང་དང་བདེ་ལེགས་ཉི་མ་སོགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མིན་པ་དང༌། ཚུལ་ཁང་དང་ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་དེ་དེ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་
འོ། །དེ་ལ་འདི་ལྟར། བློ་གླིང་བས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དང་པོའི་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅིང༌།
གཞན་དབང་ལ་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་དགོས་གསུངས་པ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཡིན་ལ།
ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་མཉམ་མི་དགོས་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མིན་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །རྗེ་བཙུན་པས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དང་པོ་བློ་གླིང་བའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་འདྲ་བས་ལན་སོང་
ཟིན་ཅིང༌། གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི། ཡང་སྙིང་དུ་དགག་བྱའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པའི་
དོན་དང༌། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་གྱི་ལུང་དོན་ཡང་ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་གཉི་གས་སྔ་མ་དང་མཐུན་པར་བཀྲལ་མོད། ཡང་སྙིང་དུ་དེ་བཀག་ནས། ཆོས་ཉིད་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དེ། གཞུང་གཉི་གའི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀྲལ་ཅིང༌། ཊཱིཀ་ཆེན་གྱི་སྐབས་འདིའི་བདེན་གྲུབ་གསུངས་ཚད་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་ནི། དེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་
ལས། བློས་མ་བཏགས་པའི་གཞལ་བྱ་ནི་དང་མཚན་གཅིག་པུའོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཞལ་

229

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་པུ་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པའི་ནས་པ་ཡོད་མེད་ཉིད་དུ་དཔྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱ་བའི་ནུས་པ་
རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་རང་མཚན་དེ་ཁོ་ན་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་མདོ་འགལ་བཞི་བརྗོད་པའི་དང་པོ་བློ་གླིང་གི་
རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་མཚུངས་ཤིང༌། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་ན་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་མཚན་ཉིད་པ་ཞིགའཇོག་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པ་དང༌། རྗེས་གསུང་དགོས་པ་ལམ་གསུངས་པ་དང༌། མ་གསུངས་བཞིན་ནན་གྱིས་སྦྱར་བའི་སྐྱོན་
ཕྱོགས་འདི་ལ་འཇུག་ན། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དང་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིའི་བར་སྣང་སྐྱ་སང་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་འདོད་པ་ལའང་སྐྱོན་དེ་དག་འཇུག་མཉམ་ཡིན་པ་དང༌། མདོ་འགལ་གཉིས་པའི་སྐབས། དམིགས་བསལ་རྗེས་མ་གསུངས་པ་བདེན་ཡང་དོན་གྱིས་འགྲུབ་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་སྟེང་གི་གཞན་
དབང་ལ་ཆོས་རང་རང་འཇོག་ཀྱང་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟར་མི་འཇོག་པའི་དམིགས་བསལ་རྗེས་གསུངས་པ་ཡོད་མེད་བསམ་པར་རིགས་པ་དང༌། མདོ་འགལ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་མདོ་དོན་ནི་གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་ངོས་བཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་རང་རང་གི་གཞན་དབང་དུ་ངོས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། མདོ་འགལ་བཞི་བའི་སྐབས། འཇོག་ལུགས་གསུངས་པའི་སྟེང་ན་ནུས་པ་ལྷགཔོ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡིག་ཆ་རྙིང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཡང་སྙིང་དུ། དོན་དེ་དངོས་མིན་ཡང་ཕྱོགས་ཙམ་འདྲ་བ་ལ་ཚུལ་དང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པས། འདིར་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་

230

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་དབང་གི་དོན་དངོས་མ་ཚང་ཡང༌། སྟོང་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་གཞན་དབང་དུ་འཇོག་ལུགས་བྱས་ཆོག །ཅེས་བཀྲལ་བ་དང༌། ཁོ་རང་གིས་བཤད་པ་གཉིས་ལ་བཙན་གཉོམ་མེད་པར་སྣང་ངོ་། །གཞུང་གི་ལུང་སྔར་དྲངས་པའི་དོན་ལ་ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་དོན་དམ་དེ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ལ་བྱས་ཚེ་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཅན་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་ན་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་སྒོ་མང་བཀག་སྟེ། ལུང་དོན་ནི་དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་དོན་དམ་དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་ན་སེམས་ཙམ་པས་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ན་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་དོན་དམ་དེར་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཀྱང༌། གཞུང་དུ། གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང༌། འབྲེལ་ཡོད་ཚུལ་ད་དུང་གཉིས་ཀས་རྩོད་གཅོད་དགོས་པར་མཉམ་མོ། །རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་དབུ་མ་བས་ཆོས་ཅན་མི་བདེན་པས་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་ཅེས་པའི་དབུ་མ་བ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་འོང་བས་བདེན་གྲུབ་དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པ་འགལ་ཞིང༌། ཐལ་འགྱུར་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་ན་རང་རྒྱུད་པ་ཐད་འདིའི་དངོས་སྨྲ་བའི་གྲངས་སུ་བགྲང་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེས་ལྷ་རམས་པ་དེས་བཤད་ཀྱང༌། སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་

231

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པར་རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱིས་འདོད་མོད། དངོས་སྨྲ་བ་ཟུར་དུ་བཀར་བ་ནི། ཆོས་བྱེད་མཁན་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ལྷས་བྱིན་མ་ཟད་མཆོད་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་ཆོས་བྱེད་དོ་
ཞེས་སྨྲ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་རང་རང་བཞག་ན་རྩོད་གཞི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད། ཅེས་ཕྱོགས་སྔར་བསྔགས་ཤིང༌། སྤྱི་ལུགས་ལ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་མིན་པས་ཐལ་རང་གི་རིགས་པས་གནོད་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་བཤད་དུ་ག་ལ་རུང༌། ཞེས་དང༌། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ལ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་འཇོག་
ལུགས་འདི་ཐལ་རང་གི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རིགས་པའི་འགྲོས་ཀྱིས་དཔྱད་ན་

བློ་ལ་བདེ་བོ་མི་འདུག །ཅེས་རང་གི་འདོད་པ་ལ་རང་གིས་བསྙིངས་པར་བྱས་ནས།

ཁས་ལེན་འཛིན་སོ་མི་བདེ་པ་བྱུང་བ་ན། རྩོད་པའི་སྐབས་སུ་འཛིན་མི་བདེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཕྲན་ཚེགས་བྱུང་བ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཡིན་ཞེས་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཁག་བཀལ་ནས་རང་མཚང་སྒྲོགས་པ་བྱུང་ངོ་། །ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཚུལ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་དེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ཡང་ན་གཞན་སྐྱེས་པ་ལ་དབང་བྱེད་པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་སྟེ། ཀུན་བཏགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཉིས་དེའི་
གཞི་ལས་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་
གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀུན་བཏགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བར་དབང་བྱེད་པས་ན་གཞན་དབང་ཞེས་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར།

232

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁ་ཅིག །ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བཤད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། སྟོང་ཐུན་ལས། གཞན་
དབང་རང་ཉིད་རང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་ཚེ་དེ་ལྟར་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ལས། མིང་དང་འདུ་ཤེས་དང་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོ། །ཞེས་པས་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁར་མི་འགྲུབ་
སྟེ། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དེ་གདགས་གཞི་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་བརྟགས་ལས་
གདགས་གཞི་དེའི་རྣམ་བརྟགས་སུ་གསུངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་ཁས་བླངས་ན། གཞུང་ལས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དབང་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས། དེ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱ་དགོས། ཞེས་དང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་
དང་དབུ་མ་བ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་གང་ལ་བྱ་དགོས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་རག་ལས། ཞེས་དང༌། མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གཞན་དབང་འདི་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པས་དེ་ཉིད་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་དབབ་དགོས། ཞེས་དང༌། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འདྲེ་ཤར་སྒོར་གནོད་པ་ལ་གླུད་ནུབ་སྒོར་གཏོང་ཞེས་པ་ལྟར་མ་སོང་

233

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བར་གང་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་
བསྒོམས་ན་བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་དང་། ཡུམ་གྱི་མདོ་ཉིད་ལས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་

བྱས་ནས་སྟོང་གཞི་རྣམ་བརྟགས་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་
ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་སྟོང་གཞི་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་

བཟུང་བ་དེ་ལ་བྱ་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་མ་གྱུར་ན།
འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །
ཞེས་སོགས་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སུན་འབྱིན་མི་ནུས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། གཞུང་ལས། དེ་ལ་རྣམ་བརྟགས་ནི་གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་རྟེན་
འབྱུང་གི་གཞན་དབང་ལ་བྱ་སྟེ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་སྟོང་གཞིར་གསུངས་པ་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པར་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །ཞེས་ཕྱི་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་དགའཆད་དོ། །སྔ་མའི་ཕྱོགས་འཛིན་དག་གིས། ཡང་སྙིང་དུ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་

ནམ་མཁའ་འཇོག་པས་ན་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ལ་ནམ་མཁའ་འཇོག་རིགས་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན་གཟུགས་ཀྱི་མིང་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་ཐལ།

གཞུང་ལས། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་མིང་སོགས་རྣམ་བཏགས་སུ་བཤད་པས་ནི་སྔར་

234

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྟན་པའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་རྣམ་བཏགས་སུ་བཤད་པར་གཟུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དང༌། ཀུན་བཏུས་སུ་ཆོས་རེ་རེར་རྣམ་བརྟགས་སོགས་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པ་དྲངས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁར་ཁས་ལེན་པ་ལ་དབུ་སེམས་མཐུན་པས་ནམ་མཁའ་རྣམ་
བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡིན་ཡང༌། དེ་དེའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་ན་
སྟོན་ཅིག །ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་དེའི་སྟེང་གི་དོན་བྱེད་ནུས་
པ་མིན་ལ། དེ་དེའི་སྟེང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཚུལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་བཞག་པ་འདྲེ་ཤར་སྒོ་དང་གླུད་ནུབ་སྒོའི་དཔེར་མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡིན་ཞིང༌། གནོད་འཇོམས་སུ་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་མ་བྱས་པར་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞིར་བྱས་པ་འགོག་པ་ན་གཞུང་དུ་དཔེ་དེ་བཀོད་ཀྱི་འདི་ལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་

དབང་དུ་གསུངས་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་དུ་གསུངས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཞི་གྲུབ་ན་རང་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། གཞི་གྲུབ་ན་རང་སྟེང་གི་རྣམ་བརྟགས་སོགས་གསུམ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཀ་བུམ་གཉིས་རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་ཀ་བུམ་གཉིས་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འཆད་
དོ། །དོགས་དཔྱོད་དུ། རྣམ་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ན་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་

235

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གསུངས་ཀྱང་མཚན་གཞི་དངོས་སུ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པ་ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་བཤད། འོ་ན།
གཟུགས་ཀྱི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམས་ཞུས་ཀྱིས་

གཟུགས་ཀྱི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་གི་མཚན་གཞི་གསལ་བར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌། རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་
ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་དེ་ཡིའང་དེ་ཉིད་ཡིན། །
ཞེས་དང༌། དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་མ་ཟད་གཉིས་སྣང་དེ་ཡིའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་དཔྱད་

བཟོད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདྲེན་ནོ། །དེ་ལ། དེས་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མིན་པར་དེ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་མཐུན་པར་བསྟན་ཏེ།
དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྩ་ཤེ་ལས།
མྱ་ངན་འདས་མཐའ་གང་ཡིན་པ། །

236

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ནི་འཁོར་བའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །
ཞེས་དང༌།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རང་བཞིན་གང༌། །
དེ་ནི་འགྲོ་འདིའི་རང་བཞིན་ཡིན། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་ཚེ། ཊཱིཀ་ཆེན་དུ། དེ་དང་དེ་དགག་བྱའི་བདག་གིས་སྟོང་ཚུལ་འདྲ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་ཡུལ་ཤེས་གཉིས་ཀ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་མཉམ་ཡིན་པས་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་
དེ་གཉིས་ཀའི་སྟེང་དུ་གནས་ཚུལ་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང༌། །
གཉིས་ཀ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་དེ་ཡིའང་དེ་ཉིད་ཡིན། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུན་འཁོར་འདས་གཉིས་དང༌། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དང༌། ཆོས་ཀུན་གྱི་རང་

བཞིན་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དུ་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་ཐལ། དྲངས་མ་ཐག་པའི་རྩ་ཤེའི་ལུང་གཉིས་དང༌།
བཞི་བརྒྱ་བར།
གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །
དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན། །

237

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ལྷས་བྱིན་དང་དེ་འཛིན་རྣམ་མཁྱེན་
རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དེ་དེ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་
ཞིང༌། རྣམ་མཁྱེན་དང་ལྷས་བྱིན་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་གཉི་གའི་སྟོང་ཉིད་འགལ་བམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་གང་དྲན་དྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་སྒྲ་སྦྱར་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་དང༌། དེ་གཉི་གའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་གང་དྲན་དྲན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྦྱོར་ལུགས་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ལན་འདེབས་པར་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་
གསུངས་སོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས་ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཀ་འགལ་བར་
ཁས་བླངས་ནས། གཟུགས་དང་དེ་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན།
ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་
ཐལ། གཟུགས་འཛིན་ཚང་མའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ལ་ནང་ཁོ་ནའི་ཆོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་
གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ལ་
ཕྱི་ཁོ་ནའི་ཆོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང༌། སྟོང་ཉིད་དེ་གཉིས་མི་འགལ་བྱས་ནའང་
ལུང་རིགས་ཀྱི་གནོད་པ་མེད་པར་བཤད་དོ། །འོ་ན། ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཆོས་ཅན། མི་འགལ་བྱས་ཆོག་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལུང་རིགས་ཀྱི་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མི་འགལ་བྱས་མི་ཆོག་པར་ཐལ། འགལ་བྱས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་པ་གཅིགཏུ་མ་ཁྱབ་ཅེས་རྩོད་པ་སྤོང་ལ། སྒོ་མང་

238

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྗེས་འབྲང་དག་གིས། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མའི་ཆོས་ཉིད་འགལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་ཟེར་བ་སོགས་
རྩོད་ཚུལ་དང་ལན་འདེབས་ཚུལ་ཕྲ་མོ་མང་བ་རྣམས་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཀའ་འགྲེལ་དུ། གཞན་དབང་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་ནི། གཞན་དབང་རང་ལྡོག་ལ་སྦྱར་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ཞེས་པ་གཞན་དབང་རང་
ཉིད་ལ་གོ་དགོས་པས་དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་ལས་སྦྱོར་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི།

གཞན་དབང་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་མི་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། གཞུང་ལས། གསུམ་པས་རང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོགས་དཔྱོད་དུ། ཁྱད་པར་གསུམ་པོའི་གང་རུང་ལ་གཞན་དབང་གིས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དང་པོ་ལ་གཞན་དབང་གིས་མ་ཁྱབ་པ་མ་བརྟག་ཁྱད་པར་དང་པོའི་རྣམ་རྟོག་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་བཤད་པ་གཉིས་སྣང་ལ། དེའི་
སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཚུལ། ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། བློ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ཡིན་ན་བློ་དེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་མི་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་དགོས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
དང༌། རྣམ་མཁྱེན་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ཕལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །ཁྱད་པར་གསུམ་པའི་དོན་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་བཤད་པ་གཉིས་
བཀོད་པའི་དང་པོའི་དོན། ཁ་ཅིག་འདུ་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་
བྲག་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདུ་བྱེད་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང༌། དམིགས་པར་བྱ་བའི་མཚན་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་

239

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བ་དང༌། ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་བྱས་ནས། འགྱུར་གྱིས་མ་ཐོན་པ་མ་གཏོགས་དམིགས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་
ལ་གོ་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་པ་སྔ་མ་མི་ལེགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ན། ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང༌། དགོངས་ཚོད་དངོས་ནི། མུན་སེལ་ལས། འདུ་བྱེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་དེས་རྟགས་སམ་རྒྱུ་མཚན་གྱི་རྣམ་པས་འཛིན་པ་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མར་བཞག་ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་དུ། ཡོངས་གྲུབ་དངོས་པོར་མེད་ན་
མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་མི་སྲིད་པ་དང༌། རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པས་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་དགོས་ཤིང་དེ་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགལ་བ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་པར་འགྱུར་བས་གཟུང་འཛིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་གསུངས་ནས། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་ཞིང༌། རང་ཉིད་གཉིས་
མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་རྐྱེན་གྱིས་འགྱུར་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་འགྱུར་མེད་
ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། འདི་དང་ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མས། མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་

ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་པའི་སེམས་ཙམ་པ་འགའ་ཞིག་གི་ལུགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བར་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་པའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་སུ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བློ་རིག་མཐའ་དཔྱོད་དང༌། གུང་ཐང་བདེན་

240

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞིར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ། དཀའ་འགྲེལ་དང༌། བློ་གླིང་དང༌། དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ན་རེ།
དེ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ལ་བདག་མ་མཆིས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས། ཞེས་དང༌།
དབུས་མཐའ་ལས།

རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །
གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །
ཞེས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་བདག་མེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་གྲུབ་ནི་དེའི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཅིག་པུ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། གཞུང་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའང་ཡིན་ལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་
གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་དགག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་འཇོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་གང་

241

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
ངོས་བཟུང་ངོ་། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་གང་ཞེ་ན། ནས། ཀུན་བཏགས་ཁོ་ནའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྐྱང་བ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་ཅིང༌། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འདོད་
དོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི་གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན་ཤེས་སྒྲིབ་མཐའ་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལུང་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་བས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་དབུ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་དེའི་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དབུ་མ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སེམས་ཙམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་གང་ཟག་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

242

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དབྱིངས་

ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་དང་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རིགས་པ་སྟོན་ཏོ། །རྗེ་བཙུན་དང༌། ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་དང༌། དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས།

དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལས།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་མིན་པར་མ་གསུངས་ཤིང༌། དབུས་མཐའི་ལུང་དོན་ཡང་སྔར་ལྟར་གཏན་མིན་ཏེ། དེའི་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་
གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ནས། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་འདི་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་བུས་བརྗོད་དེ། ཞེས་དང༌། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་
ན་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་སྤྱོད་
ཡུལ་ལ་དགག་བྱ་མི་འདྲ་བའི་བདག་མེད་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུར་འཇོགདགོས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་དང༌། གཞུང་གི་ལུང་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་
གསུངས་པ་ལས་མི་གསལ་ཞིང༌། ལུང་གཉིས་པར་འདུས་བྱས་དམིགས་ཀྱིས་

243

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཀར་བ་ནི་ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་གཙོ་ཆེ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་དང༌། ཡིག་ཆ་དང་ཡང་སྙིང་དུ་ཇོ་ནང་བས་འདུས་བྱས་རྣམས་གང་གིས་སྟོང་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ལ་བཞག་པ་དེ་བཟློག་ནས་འདུས་བྱས་སྟོང་གཞིར་བྱས་ཏེ་དགག་བྱ་ལ་ཀུན་བཏགས་ཤིག་འཇོག་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་ལ། སྟོང་
ཐུན་གྱི་དོན་ཡིག་ཆ་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་ལྡོག་ལ་དགོངས་པའམ་ཡང་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་ལ་དགོངས་པར་མངོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་སྤྱི་ལྡོག་ཅེས་པ་རང་ལྡོག་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས་ཕྲ་རགས་གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་ལ་བྱེད་ཟེར་བདག་ཡང་སྙིང་ལས། བདག་མེད་དོན་དམ་ཡིན་ན་བདག་མེད་རང་ཉིད་དོན་དམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བའི་བདག་ཁེགས་ན་བདག་ཁེགས་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བཀག་ནས། དེ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་གྱི་བདག་མེད་ཙམ་ལ་བྱེད་
པར་གསུངས་ཤིང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་གཞན་དུ་བཀྲལ་དུ་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་ལས་འགྲེལ་ཚུལ་མ་གསུངས་ཀྱང༌། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ན་རུང་ཙམ་ཡིན་ནམ་བརྟག་གོ །འདྲེན་འགྱུར་ལྟར་སྟོང་ཐུན་ལས་བདག་མེད་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པ་དང་ལུང་འདི་གཉིས་སྒོམ་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པ་

244

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཙམ་ལ་འཆད་དོ། །སྟོང་ཐུན་གྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྐྱོན་འབེན་པ་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་གང་ཞིག་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
དབུས་མཐའ་ལས།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །
དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །
ཅེས་བདེན་གྲུབ་ལ་གཞན་དབང་དང༌། སྟོང་ཉིད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན་དངོས། ཁྱབ་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

གྲུབ། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།
རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས། ཞེས་པས་གྲུབ། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པའི་འགོག་བདེན་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པ་མཐར་
ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་གང་
དུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འགག་པ་དེ་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པས་གྲུབ་པོ། །ཞེས་ཟེར་ན་དཔྱད་དོ། །ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི།

245

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །
ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་རྒོལ་ངན་ཚོར་གཅོད་དུ་གསུངས་སོ། །རིགས་པ་དང་པོ་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་དབུ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མདོ་སྡེ་བ་དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་མདོ་སྡེ་བས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྙེད་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། ཁྱོད་གང་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྙེད་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་དེ་དོན་
དམ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དཔྱད་ནས་རྙེད་པའི་རིགས་ཤེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་དབུ་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་རྣམས་ལས་གང་འཐད་བརྟག་རིགས་པ་གཉིས་པའི་མཐར་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་བས་གང་ཟག་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་
ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་མི་འདོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ་བཤད་པ་དང༌། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོའི་སྟོང་གཞི་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོང་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་གཉིས་གང་དོན་ལ་གནས་དཔྱད་དོ། །རིགས་པ་གསུམ་པའི་ལུང་དྲངས་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས། རྟོགས་བྱ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་བྱུང་བས་
ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་མིང་ཐ་དད་པར་བཏགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྩོད་
པ་སྤངས་ནས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ།
དབུས་མཐའ་ལས།

རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །

246

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཅིག་བུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །
ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དྲངས་ཟིན་དང༌།
ཡང་དབུས་མཐའ་ལས།

གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །

དངོས་པོ་མེད་འདིར་སྟོང་བ་ཉིད། །
ཅེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། མཚན་མ་མེད་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང༌། དོན་དམ་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང༌།
བྱང་ས་ལས། ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ། དོན་དམ་པ། ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད། ཟབ་མོ། ཞེས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། གང་ཟག་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པའི་བདག་མེད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྤྱིར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། གཞུང་ལས། ཕུང་བོའི་གཞན་དབང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་ཅེས་དང༌། སྟོང་
ཐུན་ལས། ཡོངས་གྲུབ་ནི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་

བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་སོ་སོར་རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི། ཞེས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བློ་བརྟན་རྗེ་ཡབ་སྲས་རྣམས་

247

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་དེ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་ཟུར་ཅུང་ཟད་རེ་མ་གཏོགས་མཐུན་པར་བྱུང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པར་ཤར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པར་འཆར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་དམིགས་བཅས་ཡིན་པས་ཤེར་ཕྱིན་ལྟར་སྣང་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་ཤེར་
མདོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དམིགས་བཅས་ནི་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་
པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྐབས་དང་པོའི་ཡིག་ཆ་དང་སྟོང་ཐུན་གྱི་གསུང་

ཟུར་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པའོ། །
ཁ་ཅིག །དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། དབུས་མཐའ་བསྡུ་བ་ཀུན་བཏུས་སོགས་སུ་བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་ཅིང་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་པར་ཡིག་ཆས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དེར་མ་ཟད་དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་སུ་ཡང་དེ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་དང་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པས་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཚུལ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྐབས་གསུམ་པ་དང་དྲང་ངེས་ཡིག་ཆ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་བཤད་པའོ། །ཁ་ཅིག་འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཁ་ཅིག་

248

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགོག་བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་ཅིང་གཞན་དག་བཟློག་སྟེ་འདོད་
པ་ནི་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཁ་ཅིག་དེ་ཆོས་ཅན། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ཡིན་པ་
སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་ནི་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་སྙམ་ནས་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་འགོག་བདེན་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་དང༌། སེམས་ཙམ་པས་དྲི་མ་ཟད་པ་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་

ཡིན་ཡང་གང་གི་ངོ་བོར་ཟད་པའི་ཆོས་དབྱིངས་ནི་ནམ་ཡང་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གདོད་ནས་གནས་པ་དེ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་པར་སྨ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འགོག་བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་དག་
པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལ་ལྡོག་པས་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེར་འཇོག་བཞེད་ནས། ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང༌། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང༌། ལམ་དང༌། ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་བ་སྟེ། གང་དུ་འགོག་པ་དང༌། གང་གིས་འགོག་པ་དང༌། གང་འགོག་པའོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་གྲངས་འདིས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་གང་དུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འགག་པ་དེ་འགག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་ཡིག་ཆ་ཕལ་མོ་ཆེར་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་དང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་མྱང་འདས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་

249

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཏེ་མྱང་འདས་ནི་འགོག་བདེན་ནོ། །ནས། རང་ལུགས་ལ་འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་སྟེང་ནས་བསྒྲུབས་པས། འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན་རྣམ་གཞག་དེ་དག་གཏན་
མི་རུང་ཞིང་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པར་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་པས་ན་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མཆོད་པའོ། །ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མཆོད་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ལ་གསུངས་
པའང་མ་ཡིན་ཞིང༌། བོད་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པ་བྱུང་བའང་མ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལྟར་
སྨྲ་བའི་མཁས་པ་བརྗོད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་མ་ཡིན་གྱི་དབུ་མ་

ཐལ་རང་གང་གི་ལུགས་ལའང་ཁྱད་མེད་དེ། ཞེས་དང་། འགོག་བདེན་ཡིན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་ལྕང་སྐྱ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་འགོག་བདེན་ལ་དོན་
དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་དབུ་སེམས་དང་ཐལ་རང་ལ་ཁྱད་མེད་གསུངས་པ་དང༌། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ཕར་ཕྱིན་སྐབས་སུ་འདིར་བསྟན་ཡང་དག་མཐའ་
དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འཕགས་སེང་གིས་ཀྱང་འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་དགོངས་པ་ཐལ་

250

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྱུར་དུ་གནས་པས་འགོག་བདེན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཡང་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་གདུལ་བྱ་མང་བོ་བཀྲི་བའི་ཆེད་དུ་མཚན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པའི་གཞི་ཤེས་སོགས་མང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཕྱོགས་མང་ཙམ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱམས་མགོན་དང་འཕགས་སེང་གི་བཞེད་པ་ལ་འགོག་བདེན་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་ཀྱང༌། ཕར་ཕྱིན་སྐབས་

གདུལ་བྱའི་ངོར་འགོག་བདེན་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་མང་དུ་གསུངས་པར་འཆད་དོ། །དེ་ལ་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་ཉིད་ལའང༌། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པ་དང༌། རྣམ་བཤད་དང་སྒོ་མང་སོགས་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལྟར་ན་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པའི་ལུགས་གསུམ་བྱུང་བས། འགོགབདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ནི་མཐའ་མཆོད་པའོ། །ཞེས་པའང་སྒོ་མང་ལྟར་ན་བོད་སྔ་ར་བས་པས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་མཐའ་མ་ཆོད་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་འཆད་སྐབས་འགོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པ་མཐའ་མཆོད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

༼མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་དང་ལན་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ།༽
བཞི་པ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ་ལ་གཉིས། མདོ་དགོད་པ་དང༌།
དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚམས་སྦྱར་བ་དང༌། བཤད་བྱའི་མདོ་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྔར་བཤད་པ་དེ་

251

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྟར་ན་གསུང་རབ་ལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཀུན་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དང༌། བར་བར་དེ་ལྟར་མེད་མཉམ་དང༌། ཐ་མར་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེ་སྟེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་ཞིང༌། ཐ་མས་དེ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར།

དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་མདོ་ངེས་དོན་དང་མ་ཕྱེ་བ་དྲང་དོན་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་ནི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་བར་མི་བྱ་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་དེ་ལྟར་དྲང་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་གསུང་རབ་ལ་

དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དྲང་དོན་གྱི་དེ་ལ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དང་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ཡོད་པས་མདོ་གཉིས་པོ་དེ་དྲང་དོན་དང༌། ཁྱད་ཕྱེ་བའི་མདོ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་སྔར་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་འདི་ནི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་འོ། །འདི་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་འོ་ཞེས་དངོས་སུམ་བཤད་ཀྱང་དགོངས་གཞི་སོགས་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་སོགས་ཀྱི་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དུས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་དྲང་ངེས་སུ་
འགྱུར་ཚུལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོའི་སྐབས་
འདིར་ཞུས་པར་གསུངས་སོ། །

252

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྤྲོ་ན། འདིའི་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་ནི། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས།
བཀའ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ན་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། དུས་བར་བར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང༌། དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་གྲངས་ངེས་པར་དགོངས་འགྲེལ་དྲི་ཞུས་ཀྱིས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངེས་དང༌། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་ལས། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བར་བ་གཉིས་ལ་དྲི་བ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཐ་མ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་དྲི་བ་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་ཟེར་བ་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། སྔར་དྲི་
བ་དང་ལན་གྱི་མདོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་སུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་ཚན་གསུམ་ཡོད་པ་
ཤུགས་ལ་བཤད། ཅེས་དྲང་ངེས་སུ་འགྲེལ་རྒྱུའི་མདོ་ཚན་གསུམ་ཡོད་པ་བཞག་པ་དང༌། མཆན་དུ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་གྲུབ་དོན་ཡན་ལ་
མ་བྱུང་ཞིང་དེར་བྱུང་བས། སྔར་མདོ་སོ་སོར་ངོས་བཟུང་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་དེའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་ཏེ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་ཤེས་ནུས་མོད། ཚིག་ལ་མི་གསལ་བས་གྲུབ་དོན་འདིར་དེའི་ཐ་སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་པས། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་འཁོར་ལོ་གསུམ་སོ་སོའི་ཐ་སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་སྦྱར་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཞུང་གི་འབྲུ་གཉེར་ལའང་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་ཡིན་པར་སྔར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དོན་གཞན་ཞིག་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་

253

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཚུལ་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པར་མཛད་དེ། ཕར་མཆན་ཡང་འདི་དང་མཐུན་ནོ། །ཡང་སྙིང་དུའང༌།

འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་དོན་ཡན་ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཅིང་དེར་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་ཟེར་བ་ལ་དགག་པ་མཛད་ལ། དེ་ཡང་གོང་གི་དྲིས་ལན་སྐབས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་

བར་འགྱུར་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་བསྟན་པས་མདོ་སྡེ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མིན་ན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོར་དྲང་བའི་དོན་ནོ་ངེས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་པའི་ཚིག་རེ་བྱུང་བས་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་འགྲོ་དོན་མེད་པར་དགོངས་སོ། །དེར་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་ནི་མཆན་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མདོ་ཚན་
གསུམ་མིང་དོན་སྦྱར་བ་ལ་བྱས་ནས་སྔར་དྲངས་པའི་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱི་

ལུང་གཉིས་ཀྱང་བཞེད་ཕྱོགས་སུ་འཐེན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ། དྲིས་ལན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་དངོས་སུ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཀྱང༌། དེས་མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། བས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱར་བཟུང་ཡང༌། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་བྱར་མ་བཟུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་དྲང་ངེས་སུ་

254

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྱུར་ཚུལ་ཞུས་པའི་ཚིག་ནི་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་ཅིང༌། དེ་ལྟར་ན། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་དང་དྲང་ངེས་སུ་
འཇོག་ཚུལ་སྦྱར་བ་དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཞེས་དང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་

སྙད་དང་མདོ་ཚན་གསུམ་གྱི་མིང་དོན་སྦྱར་བ་དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ཞེས་བཤད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤུགས་
ཀྱིས་ཤེས་རྒྱུའི་དོན་གཞུང་རང་ནས་མ་སྨོས་པར་ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་གསུངས་ན་གཞི་མེད་ཀྱི་བཤད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟའི་བཤད་པ་རྗེ་བླ་མ་ལྟ་ཞོག་རིགས་སྨྲ་ཕལ་བས་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་བདུད་རྩིའི་ཟེགས་མ་ལས་ཀྱང༌། འདི་ལྟར་དཀྱོགས་བཤད་ལྟ་བུ་གནང་བ་ཡང༌། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་

མཐའ་དཔྱོད་ལས། ནས། འབྲེལ་བསྒྲིགས་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན། ཞེས་དང༌།
མཆན་དུ་འདིའི་ཐད་དུ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་སྔར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་ཞིགཤེས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གསུངས། གཉིས་དྲང་དོན་དུ་སྔར་བཤད་པ་ཡིན་ཡང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་སྔར་དྲིས་ལན་གྱི་མདོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་
བཤད་པས་ཅི་འདྲ་ཡིན་ཨང༌། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང༌། དྲིས་ལན་གྱི་མདོས་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་ཐལ། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་
ན་རེ། མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་དངོས་སུ་
གསུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དག་གི་དགོངས་གཞི་དང་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་ཡིན་པ་

255

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལ་དྲང་དོན་དང༌། ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་པ་ལ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལས་གཞན་གྱིས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །གཞུང་རང་གི་དངོས་ཟིན་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་སོགས་རྩོད་མེད་ཀྱི་གཞུང་ཕལ་

ཆེར་དུའང་མཐུན་པར་བྱུང་བ་ལྟར་ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་ལ་མདོ་སྡེ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་ཡིན་པ་འཇོག་པའི་སྲོལ་དེ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །གུང་ཐང་དགོངས་པ་འགྲེལ་མཛད་ཁ་ཅིག མ་ཏི། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་གང་ཡིན་ན། མདོ་ཚན་གསུམ་པོ་དེ་ལ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་

སྦྱར་བའི་དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཞེས་འགྲེལ་དགོས་པར་དཀྱོགས་ཏེ་འཆད་མོད་དོན་ཆུང་ངོ་། །ཁོ་ན་རེ། དྲིས་ལན་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡང་དྲང་དོན་དུ་དངོས་སུ་
བཀྲལ་བར་ཐལ། དེས་དེ་དྲང་དོན་ནོ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་ནས་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་
གསུམ་ཚང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་ཡིན་པ་ཤུགས་བསྟན་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེ་བཙུན་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་དོན་གྱི་སྐབས་
འདིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་སོ་སོར་སྦྱར་བ་མ་གཏོགས་དེའི་སྔོན་ལ་དེའི་ཐ་
སྙད་མ་བྱུང་གསུངས་པ་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཚེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་

འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་སྔོན་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་
དང༌། ཤེར་མདོ་བསྐོར་ཚེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་

256

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་བསྒྲགས་པས་ཁེགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན། ཞེས་པའི་དོན་དང༌། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་གཉིས་འདྲའམ་མི་འདྲ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མའི་དོན་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་དང༌། ཕྱི་མའི་དོན་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

མཉམ་དང་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་འཛིན་པ་ལོ་གནས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཀུན་
བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གོ་བ་
ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། མདོ་འདིས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འདོད་ནས་ཆོས་འཁོར་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ཡིན་སྙམ་ན། ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་བཟློག་
ནས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་
ཉིད་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་དེའི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ནི་མདོ་འདིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་ངོས་འཛིན་པའི་གཞུང་ཡིན་གྱི། གྲུབ་དོན་ངོས་འཛིན་གྱི་གཞུར་ནི་དེའི་འོག་ཏུ། དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །ཞེས་པ་འདི་གཉལ་སྟོན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་སྦྱར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གྲུབ་དོན་གང་ལ་བྱེད་དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་གསལ་ཞིང༌། དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་པ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་

257

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་ཡིན་པར་དོན་དམ་ཡང་ངག་འཕགས་བདག་གིས་ལེགས་པར་འཁྲུམས་སོ་ཞེས་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུབ་དོན་གྱི་གཞུང་འདི་འཕགས་ཞུས་རྐྱང་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ཡོངས་རྫོགས་དང༌། ལེགས་ཕྱེ་ཀུན་གྱི་གྲུབ་དོན་ཡིན་ཟེར་བའི་འདོད་པ་མི་མཐུན་
པ་ཡོད་ཀྱང༌། འཕགས་ཞུས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གཉིས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་བཟུང་
བའི་གཞུང་དེ་དག་གིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གྲུབ་ཚུལ་ཞུས་པའི་གཞུང་ཡིན་པས་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་གྲུབ་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་པ། ཞེས་གཞུང་འདི་ལས་བྱུང་བའི་དེ་སྒྲ་སྙེགས་ས་ནི། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་དང༌། དེ་སྤོང་པའི་ལན་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་གསུམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་དོན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་གཤད་པ་ལ་གཉིས། མདོའི་ཚིག་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་དང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། །འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ། གསུངས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་བཀའ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྒྲུབ་པར་བསྐུལ་བ། ཁྱད་པར་གྱི་བསྔགས་པ་བརྗོད་ཅིང་བསྒྲུབ་པ།

258

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཀའ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་གསུམ་པ་གཞུང་དུ་སྟོན་པ། དུས། གནས། འདུལ་བྱ། བརྗོད་བྱ། སྟོན་ཚུལ། ངོ་བོ། བསྔགས་པ། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ་དགུས་འཆད་དོ། །སྐོར་པ་པོ་བདུད་བཞི་བཅོམ་ཞིང་སྐལ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པས། དུས་དང་པོར། གནས་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་སྟེ་འཁོར་མོ་འཇིག་ཏུ་དྲང་སྲོང་འདུས་པ་རི་དྭགས་རྒྱུ་བའི་གནས་སམ། རི་དྭགས་ཀྱི་ཚལ་དྲང་སྲོང་འདུས་པའི་གནས་སམ། དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་བྱིན་པའི་ཚལ་ལམ། དྲང་སྲོང་སྨྲ་བའི་གནས་སམ། རི་དྭགས་རྒྱུ་བའི་ཚལ་ལམ། དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སམ། དྲང་

སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་ཏེ། ཆུ་ཀླུང་ཝ་ར་ཎ་དང་ཨ་སིའི་བར་གྱི་གནས་སུ་

རྟག་ཏུ་དྲང་སྲོང་མཆོག་སངས་རྒྱས་དང་ཉན་རང་དང་ལྷའི་དྲང་སྲོང་ཅི་རིགས་གནས་ནས་ཆོས་སྨྲ་བའམ་སྟོན་པས་ཆོས་སྨྲ་བའི་ཡུལ། བྱང་སེམས་རི་དྭགས་སུ་སྐྱེས་པས་རྒྱལ་བོ་ཚངས་བྱིན་བཏུལ་ནས་རྩ་སོགས་རི་དྭགས་ལ་བཏང་བས་རི་
དྭགས་ཀྱི་གནས་སུ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་དང༌།
ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱི་དང་དྲང་སྲོང་འདུས་པའི་གནས་དང༌། རི་དྭགས་བྱིན་པའི་ཚལ་དང༌། རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་རྣམས་ལ་བཤད་ཚུལ་གསུམ་རེ་བྱུང་ཚུལ་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་དང༌། ཡང་སྙིང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང༌། གནས་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལྡན་པ་དང༌།
གང་ཟག་གསུམ་རྟག་ཏུ་འདུ་ཚུལ་དང༌། དེར་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་རྐྱེན་བཞི་སོགས་འགྲེལ་ཆེན་དུ་གསལ་ལོ། །ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་
ཚིག་གི་ཐེག་པ་སྟེ་སྡེ་སྣོད་ལ་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་

དམན་པའི་རིགས་ཅན་ནོ། །བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པ་དང༌། སྟོན་ཚུལ་ཆོས་

259

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་བཤད་དོ། །བསྔགས་པ་ངོ་མཚར་སོགས་ཏེ་སྤྱིར་ངོ་མཚར་དང་རྨད་བྱུང་གི་དོན་ལ་རྒྱན་སྣང་ལྟར་ན་རྒྱུ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པས་ངོ་མཚར། འབྲས་བུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་རྨད་བྱུང༌། སྒྲོན་གསལ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་པས་ངོ་མཚར། དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟན་པས་རྨད་བྱུང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལྟར་ན་སྔོན་ཆད་དེ་འདྲ་མ་མཐོང་བས་ངོ་མཚར། དེ་འདྲ་མ་ཐོས་པས་རྨད་བྱུང་ཞེས་བཤད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་

གྲངས་མང་ངོ་། །སངས་རྒྱས་བྱོན་པའི་སྔར་ལྷ་མི་སུས་ཀྱང་ཆོས་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བསྐོར་བ་ཞིག་བསྐོར་པ་སྟེ། ལྷ་མི་སྨོས་པ་ནི་རྟེན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་དོན་དང༌། ཉི་ཁྲི་ལས། འཇིག་རྟེན་ན་དགེ་སྦྱོང་ངམ། བྲམ་ཟེའམ། ལྷའམ། བདུད་དམ། ཚངས་པའམ། གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་ཆོས་དང་ལྡན་པར་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐོར་མི་ནུས་པ་བདག་གིས་རབ་ཏུ་བསྐོར། ཅེས་དགེ་སྦྱོང་དང་བྲམ་ཟེ་ཤེས་རབ་དང༌། ལྷ་དང་བདུད་ལྷའི་མིག་དང་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་ཤེས་པ་སོགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང༌། ཚངས་པ་མཐུ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་རློམ་པ་ཆེ་
བས་སྨྲས་པར་གསེར་ཕྲེང་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་གིས་ཆོས་འཁོར་གྱི་བདག་རྐྱེན་
རྣམ་མཁྱེན་མ་ཐོབ་པས་སྐོར་བར་མ་ནུས་པའོ། །གཞུང་དུ་བརྗོད་བྱ་དང༌། བསྔགས་པ་སྟོན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་གཞུང་དུ་སྡུད་དེ་འདིར་བཤད་པ་དང་གནད་མི་འགལ་ལོ། །དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། བླ་ན་མཆིས་པ་ནི་རང་གི་གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཝེན་ཚེག་སྟེ་ཤེས་རབ་ཁྲི་

260

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བར་གྲགས་པའི་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟོན་པར་མི་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྟན་པ་འདི་ནི་གོང་ན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་བསྟན་པ་དང༌། ཞེས་མདོ་འདིའི་གོང་ན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བསྟན་པ་སྟེ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་

གཞན་ཡོད་པ་ལ་བཤད་དོ། །སྐབས་མཆིས་པ་ནི། སྤྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལེའུ་དང༌།
དོན་ཚན་སོ་སོར་གཅོད་པ་དང༌། རྟོག་པ་དང༌། དུམ་བུར་གནས་པ་དང༌། རིམ་པར་ཕྱེ་བ་དང༌། གོ་སྐབས་ཡོད་པ་དང༌། ཀླན་ཀ་འཇུག་རུང་རྣམས་ལ་བཤད་པའི་སྐབས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར་འཁོར་ལོ་དང་པོས་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་སེམས་ཙམ་སོགས་རྒོལ་བས་སྒྲོ་
འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་རྒོལ་བའི་སྐྱོན་གྱི་གོ་སྐབས་ཡོད་
པའོ། །འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་བསྟན་པ་དང༌། ཞེས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་སྐབས་གཞན་ཡོད་པ་ལ་བཤད་དགོས་པས་བླ་ན་ཡོད་པའི་བཤད་པ་དང་ཟློས་ལ། རང་ལུགས་ལ་འདི་དང་འདིའི་ལྡོག་ཕྱོགས་གཉིས་མི་འཐད་ཚུལ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་འགྲེལ་ཆེན་དེར་ཡང་དག་བདེན་པའི་བཤད་པ་འགོད་སྐབས་རྒོལ་བ་དང་བཅས་པ་ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལེགས་པས་དོན་སྔར་ལྟར་རོ། །དྲང་བའི་དོན་ནི་སྒྲས་ཟིན་ལས་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འདི་སྟོང་པ་ཉིད་མཁྱུད་ཅིང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། ཞེས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་པ་མཁྱུད་པ་སྟེ་སྦས་ནས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དུ་སྟོན་པས་ན་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་སོ། །རྩོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ནི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་མཚན་ཉིད་གསུམ་

261

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་གསལ་བར་མ་ཕྱེ་བས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་སྒྲས་ཟིན་ཁས་བླངས་ནས་དགོངས་པ་ལ་མི་མཐུན་པར་རྩོད་པའི་གཞི་སྟེ་རྒྱུའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གཞན་དག་གིས་གཞིག་པར་བྱ་བ་དང༌། སྡེ་བ་ཉི་ཤུ་པོ་རྩོད་པར་སྨྲ་བ་དག་གི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན། ཞེས་སྒྲས་ཟིན་མིན་པར་མདོའི་དགོངས་ཚོད་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་རྩོད་པ་དང་། དེ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་རྩོད་པས་
གཞིག་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་བརྩད་དུ་ཡོད་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དགོངས་འགྲེལ་རྒྱ་ནག་མར་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལའང་དུས་སྟོན་པའི་ཚིག་གསལ་བར་ཡོད་པ་འགྲེལ་ཆེན་གྱིས་དཔོག་མོད་བོད་མར་དེ་མི་འབྱུང་ཡང༌། འདིར་དུས་དང་གནས་གཉིས་བསྣན་ནས་སྔར་ལྟར་ཁྱད་པར་དགུས་འཆད་དོ། །དེ་ལ་སྐོར་བ་པོ་སྟོན་པས། དུས་གཉིས་པར། གནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་སོགས་བཞིར་འདུས་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་གསུངས་ཏེ། བྲག་བྱ་རྒོད་ཀྱི་མགོའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ཡོད་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་
ཞེས་བཤད་པ་སོགས་སྒྲ་བཤད་རྣམས་གཞན་དུ་གསལ་ཞིང༌། གྲུབ་དོན་དུ་གནས་ངོས་བཟུང་མ་མཛད་པ་ནི་གསུང་ཡུལ་གནས་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །བརྗོད་བྱ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི། ནས། བརྩམས་ནས། ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་ལས་བརྩམས་པ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་

ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་རྣམས་དང༌། སྟོན་ཚུལ་ཆོས་ཀུན་བདེ་པར་མེད་

262

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཉམ་དུ་གསུངས་པ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་བདག་མེད་པ་སྟོན་པའོ། །ཞེས་བཤད་ལ། དགོངས་འགྲེལ་སྐ་ཅོག་གི་འགྱུར་ལས། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ། ཞེས་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་འགོད་སྐབས། མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་བྱུང་ལ། དེའི་དོན། གསང་བའི་རྣམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བས། ཞེས་གསང་བའམ་མཁྱུད་པའམ་སྦས་པའི་དོན་ལ་བཤད་དོ། །འགྱུར་དེ་ལེགས་ཤིང་དེའི་དོན་ནི་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་འདྲ་ཡང་སྟོན་ཚུལ་ནི། བར་བས་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་མ་ཕྱེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཐམས་དེ་ཕྱེ་བས་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ངོ་བོ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་གཉིས་པ་དང༌། བསྔགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཞེས་ཆེ་ཚིག་བཏོན་པ་ཡིན་ནོ། །དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གསུམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བླ་ན་ཡོད་པ།
སྐབས་ཡོད་པ་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། དྲང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩོད་པར་སྨྲ་བ་
དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བར་བ་བླ་ན་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཙམ་ལས་མ་བཤད་ཅིང༌། ཡང་དག་བདེན་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས། དང་པོར་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བའི་བདེན་པ་བཞི་མཐོང་བ་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །གོང་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་བླ་ན་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དག་གི་སྔོན་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་

263

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དང་བཅས་པའོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དང་ཐ་དད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་དང་འཐབ་ཅིང་རྩོད་པར་འགྱུར་བའོ། །ཞེས་དང༌། འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྐབས། བར་མ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ལས་ཐ་དད་པར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའོ། །ད་དུང་ཐེག་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གོང་མ་དང་བཅས་པའོ། །ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བདག་དང་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བདག་དང་འཐབ་ཅིང་རྩོད་པར་འགྱུར་བའོ། །ཐེག་པ་གཅིག་གིས་རྣམ་པར་འཇིག་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་དང་བཅས་
པའོ། །ཞེས་དང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྐབས། འདིས་ནི་ཐེག་པ་དེས་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་བ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་དག་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་མཚུངས་ཤིང་འབྲས་བུ་མཚུངས་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དོན་དམ་པ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་མཆོག་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་བ་དོན་དེ་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་
བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ཀུན་གྱིས་བགྲོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་
མེད་པའོ། །རྩོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞིག་ཏུ་མེད་པའོ། །གཞིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རྒོལ་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བཤད་པ་ཝེན་ཚེགགིས་བཀོད་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ལེགས་པར་མི་སྣང་བས་གཞུང་དུ་མ་བཀོད་པ་འདིར་དཀྱུས་གཅིག་ལ་དྲངས་པ་སྟེ། རང་ལུགས་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས་ལྟར་རོ། །ལགས་ཀྱི། ཞེས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལས་དང་པོའི་མཐར་མ་བྱུང་བ་ནི་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་གཅིག་པ་དང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་ལས་དགར་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་ནི། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ཡང་སྔར་ལྟར་ཁྱད་པར་དགུས་འཆད་པ་ལ། སྐོར་བ་པོ་སྟོན་པས། དུས་གསུམ་པར། གནས་ཡངས་པ་

264

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཅན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གནས་བདུན་དུ་འདུས་པ་བརྒྱད་ལ་གསུངས་ཀྱང༌། ཡངས་པ་ཅན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་དག་བདན་པའི་བརྗེད་བྱང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡངས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། མདོ་རང་ན་གང་དུ་གསུངས་པའི་གནས་མི་གསལ་ལོ། །དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཁྱིམ་དང་འབྱོར་བ་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བར་གྱུར་པའམ།
མི་རྣམས་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ལྷའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པས་ཡངས་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་ཕུན་ཚོགས་འགྲེལ་བར་བཤད་དོ། །བརྗོད་བྱ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་སོགས་ལྔ་ལས་བརྩམས་པ་འཁོར་ལོ་བར་པ་དང་འདྲ་ཞིང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ག་ལ་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་
ཀྱིས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཏེ། སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་རེ་རེ་རྐྱང་བར་གཙོ་བོར་ཐོས་སོགས་
ཀྱིས་ཞུགས་པའོ། །སྟོན་ཚུལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་སྟེ་སྔར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་བཟུང་སྐབས་བཤད་པ་ལྟར། ཆོས་རེ་རེར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་

གཞག་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་དང༌། ངོ་བོ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་པའི་གསུམ་པ་དང༌། བསྔགས་པ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དང༌། དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་ཆེ་བ་སྟོན་པ་ལ། འདི་ནི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་ལེགས་ཕྱེའི་དགོངས་འགྲེལ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བའི་མདོ་རྣམས་ལ་ཡིན་གྱི་ཐ་

མར་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བའི་མདོ་རྣམས་ལ་མིན་

265

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནོ། །འགྲེལ་ཆེན་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་མཆོག་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་ཞིང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་མཆོག་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་
འགྱུར་བའི་སྐབས་མེད་ཅིང་ཕྱིས་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐབས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་རྩོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞིའི་གནས་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་འཁོར་ལོ་
ཐ་མ་འདི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་ཞིང༌། དེའི་སྒོ་ནས་དེ་ལས་ལྷག་པ་གཞན་མེད་པས་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་དང༌། མདོ་འདིའི་རྗེས་ནས་འདིའི་དོན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་

མེད་པ་དང༌། དམ་བཅས་པའི་རྗེས་ནས་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་
པའི་ཕྱིར་སྐབས་མ་མཆིས་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་རྫོགས་པར་བསྟན་པས་ངེས་དོན་དང༌། རྩོད་པ་སྨྲ་བའི་རྟོག་གེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་

རྒོལ་བའི་གཞིའི་གནས་མིན་པས་རྩོད་པའི་གནས་མ་ལགས་པར་བཤད་པ་ལས། སྐབས་མེད་པ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མ་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་
མེད་པ་ཁས་བླང་མི་རུང་སྟེ། དེ་ནི་མདོ་གཞན་འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མེད་པ་ལ་བྱེད་ན་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་དང་ཟློས་ཤིང༌། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་སྐབས་མ་མཆིས་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་སྔར་བླ་ན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་གསུངས་པ་ལས་བཟློག་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །མདོ་སྡེ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་སྐྱོན་གྱི་སྐབས་ཡོད་མེད་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་
དགོས་མི་དགོས་ཀྱིས་ཡིན་ལ། རྩོད་ས་ཡོད་མེད་ནི། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བསྟན་

266

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཚོད་དེ་ལྟར་དགོངས་ཚོད་ལ་ཡིན་མིན་མཁས་པས་དཔྱད་ན་རྩོད་ས་ཡོད་མེད་ལས། བླུན་པོའི་ཚུལ་མིན་གྱི་རྩོད་ས་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །
སྤྲོ་ན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྣམ་པ་ལྔར་ཕྱེ། ཞེས་བྱུང་ཡང༌། འོག་ཏུ་བཞི་ལས་མི་འབྱུང་བ་ནི་དཔེ་དག་མིན་བརྟག་ལ། ཁ་ཅིག་ཡང་དག་བདེན་པས། གསུམ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་འོག་ཏུ་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ལོན་ནས་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ཡི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོའི་ཆོས་ཀྱི་ཁང་བ་ན་བཞུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚིགངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་དང༌། ཞེས་དགོངས་འགྲེལ་གསུངས་པའི་གནས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོའི་གླེང་གཞིར་གཞལ་མེད་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་མཆོག་ཏུ་འབར་བ་བཀོད་པ་ནས་གསུངས་པ་གསལ་བའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་འགལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །གདུལ་བྱའི་སྐབས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་དམན་གང་ཟག་གིས་ཁྱབ་པ་དང༌། བར་བའི་དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་གིས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཐ་མའི་དེ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས། ཞེས་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཞེས་དང༌། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་ཐེག་པ་ཞེས་པ་གཙོ་བོར་དེ་དང་དེའི་ལམ་ལ་མི་བྱེད་པར་དེའི་ལམ་འབྲས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་བཀའ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་སྟོན་པའི་གཞུང་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་

267

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བའི་ལམ་དང་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཙུག་ལག་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ། ཞེས་དང༌། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ནི། འགྲེལ་ཆེན་དུ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་རང་ལམ་

ལས་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། རྗེ་བཙུན་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། དཀའ་འགྲེལ་དང༌། ཡིག་ཆགས་རེ་རྙིང་རྗེས་
འབྲང་དང་བཅས་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ཚང་བར་རྟོགས་ནུས་པ་ཞིག་ལ་བཤད་པ་ནི། གཞུང་ལས། དེ་དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས། ནས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེགདམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་ནུས་ལ། དེའི་
ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་གདུལ་བྱ་ནི། ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲེལ་བས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་
ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ་ཞེས་འཆད་དོ། །དེར་མ་ཟས་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ཐེག་དམན་པ་དང༌། དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་ཐེག་ཆེན་པ་ཞེས་པའང་དེ་དང་དེའི་སྡེ་

268

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྣོད་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་དོན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་དབང་པོ་རྟུལ་བས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་བཀྲིར་རུང་བ་ལ་གསུངས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་བར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་
པ་རྟོགས་ནུས་པ་དེ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་མདོ་དེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འཁོར་ལོ་བར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
མཚན་ཉིད་གསུམ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་མ་བཀྲལ་བའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེར་དེ་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་གསར་དུ་བསྐོར་བའི་དུས་སུ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ། དེ་དུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། གཞན་

དག་རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཁས་བླངས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང༌།

269

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རང་ལུགས་ལ་དེ་དུས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡང་མདོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་རྟོགས་ཀྱང་རྟོགས་ནུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་དེའི་དོན་མ་ཚང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །བློ་གླིང་བས། གཞུང་ལས། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་
པར་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་བར་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལས། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང་བ་མིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ནི་དེ་འོ་མ་གསུངས་པར། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་གཞུང་གི་དོན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་དོགས་པ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དབང་རྟུལ་ལ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཡང་སྙིང་དུ་བློ་གླིང་བཤད་ཚུལ་འགོད་སྐབས།
གཞུང་ལས། སྔ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གོ་དོན་སོ་སོའི་དགོངས་དོན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་དང༌། སྔ་མ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་དོན་ལ་དོགས་པ་སྐྱེས་ནས་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་བྱས་པར་བཤད་པ་ལ། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། དེ་རིགས་པའི་འཕུལ་ཡིན་གྱི།

བསོད་གྲགས་ཀྱིས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དང་པོ་གཉིས་རང་
རང་གི་བརྗོད་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དང༌། ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་མ་རྟོགས་པར་དེ་ལ་དོགས་པའམ་ཐེ་ཚོམ་
སྐྱེ་བ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་གཞུང་ལས། གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། ཞེས་

270

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པས་གདུལ་བྱ་ངོས་བཟུང༌། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ། །ཞེས་གདུལ་བྱ་དེའི་ཆོད་དུ་གསུངས་པར་དངོས་སུ་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་ངོས་འཛིན་པ་ལ་ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་བྱུང་བས་དའི་བསྟན་ཚོད་ལ་ཐ་མའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ནི་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལ་བརྒལ་དུ་མེད་དོ། །དེས་ན། གཞུང་ལས། སྔ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པར་འཇོག་པ་དང༌། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དང་ཐ་མར་ཞུགས་པའི་དོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཇོག་པ་ཡང་བཞེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་བརྟག་གོ །དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་ཡང་དེ་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་མིན་པ་ནི། བར་བའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོ་དང༌། དང་པོའི་དགོངས་པ་ཞར་བྱུང་དུ་འགྲེལ་བས་ཡིན་ལ། ཀུན་བཏུས་དང་ལམ་སྒྲོན་སོགས་མདོ་ཀུན་གྱི་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གའི་དགོངས་པ་ཆ་མཉམ་དུ་འགྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ཡང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །མདོ་ཀུན་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་གཞུང་ཡོད་ཀྱང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཡིན་པ་མེད་ཟེར་བ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཐུབ་པའི་དགོངས་རྒྱན་
རྣམས་སོ། །ཕྱི་མ་འདི་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་རང་དགའ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་གདུལ་བྱས་འབྱེད་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་རིགས་

271

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཅན་ཁོ་ན་ལ་གསུངས་པ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མདོ་དང༌། ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་གསུངས་པ་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མདོ་དང༌། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གཉི་གའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་མདོར་ཁས་བླངས་ན་དབྱུག་པ་འདྲ་ཞིག་གིས་མི་གནོད་ན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པར་བཤད་དེ། དེ་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་གཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ཅག་ནི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞད་
གད་ཀྱི་གནས་སུ་གསལ་བར་འོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་བ་འདི་དབྱུག་པ་མ་ཡིན་པའི་གནོད་བྱེད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་
ཆོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་རྟོགས་མི་ནུས་པར་ཐལ། དངོས་བསྟན་མ་རྟོགས་པར་ཤུགས་བསྟན་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ལན་གདབ་པ་ལ་མཁས་དགོས་སོ། །བརྗོད་བྱའི་སྐབས་མདོ་ལས། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པས་བསྟན། ཅེས་བྱུང་བ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དོན་
ལས། གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་
དང༌། དེ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་བློ་རྗེ་སོགས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། དེ་ཡིན་ན་
བདེན་བཞི་གང་རུང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པས་ཁྱབ་པ་རྣམས་མེད་ཅིང༌། འཁོར་ལོ་སོ་སོའི་བརྩམ་གཞི་ལ་གང་དང་གང་གཙོ་ཆེ་བ་དེ་གྲུབ་དོན་

272

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
གྱིས་དངོས་སུ་སྨོས་པ་ལས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བརྩམ་གཞི་ལ་བདེན་བཞི་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་བོ། །དེ་ལས་བརྩམས་ཞེས་པའང་དགོངས་པ་དེར་འབབ་པ་ཙམ་དང༌། ཁྱད་གཞིར་བཟུང་བ་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ། བརྩམ་
གཞི་དེ་སྡུག་བདེན་དང་མདོ་དེ་དེ་ལས་བརྩམས་པ་ཡིན་ན་དེ་སྡུག་བདེན་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལས་བརྩམས་མ་བརྩམས་རྗོད་འདོད་དང་གོ་ཚུལ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལྔ་ག་འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་ཀའི་བརྩམ་གཞིར་འཇོག་པ་འདྲ་བར་ཐལ། གཞུང་ལས། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ལ་བརྗོད་བྱ་གང་ལས་བརྩམས་པ་བར་བ་དང་འདྲ་ཞིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྔ་ག་འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་གའི་དངོས་ཟིན་གྱི་བརྩམ་གཞིར་འཇོག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། དེ་ལྔ་ག་དེ་གཉི་གའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན།

གཞན་དག་འདིར་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉི་གས་དེ་ལྔ་ལས་བརྩམས་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལྔ་པོ་དེ་དེ་གཉི་གའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེས་ན་ཡང་སྙིང་

ལས། དེའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལ་བྱེད་དགོས་པས་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྱི་དེ་ལྔ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན། ཐ་མའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལུགས་རེ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་
པས་སྔ་ཕྱིའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་

273

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྟར་འདོད་དགོས་སོ། །སྟོན་ཚུལ་སྐབས། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་པ་མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་བསྒྱུར་པ་ལེགས་པར་གཞུང་ལས་གསུངས་པ་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། འོན་ཀྱང་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་དང་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལ་བྱས་ན། སྔ་མས་སྟོང་ཕྱོགས་
གཅིག་པུ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་གོ་ནུས་པས་དེའང་འབྲེལ་མེད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུང་ཕྱོགས་ཅུང་མི་མཐུན་པར་མཛད་དོ། །ཆེ་བའི་སྐབས། གཉལ་སྟོན་གྱིས། སྔོན་ཞེས་
པ་ནས་མ་བསྐོར་བ་གཅིག་བསྐོར་ཅེས་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བསྟན། ཅེས་པ་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། དེ་མི་འཐད་དེ། དེས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལའང་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདིའི་སྔོན་ཞེས་པ་སྟོན་པ་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བྱོན་གོང་ལས་མདོ་འདི་གསུངས་པའི་སྔོན་ཙམ་ལ་མི་བྱེད། མ་བསྐོར་བ་ཡང་ཚངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྐོར་བ་ལས་སྟོན་པས་སྔར་མ་བསྐོར་བ་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྟོན་པ་ལས་གཞན་སུས་ཀྱང་སྐོར་མི་ནུས་པའི་ཆོས་འཁོར་
གྱི་ཁྱད་ཆོས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཁྲི་ལས། ཚངས་པའི་འཁོར་ལོ་འཇིག་རྟེན་ན་དགེ་སྦྱོང་ངམ། ནས། གཞན་སུ་ཡང་རུང་བས་ཆོས་དང་ལྡན་པས་འཇིག་རྟེན་དུ་སྐོར་བར་མ་ནུས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ཤེར་མདོ་ཡང་
འཁོར་ལོ་དང་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་གོ །གཞན་དག་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མདོ་ཚིག་འདིས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོར་མ་བསྟན་པ་དང༌། དེ་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལའང་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་རེ་རེ་ནས་མི་

274

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྔོན་ཞེས་པས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་དུས་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྔོན་མའམ་དང་པོ་དང༌། ལྷར་གྱུར་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱིར་ཆོས་

འཁོར་རྣམ་མཁྱེན་དང་མི་ལྡན་པས་སྐོར་མི་ནུས་པ་དང༌། རབ་ཏུ་བསྐོར་ཅེས་པ་སྔོན་ཞེས་པ་དང་སྦྲེལ་ནས་དང་པོར་རབ་ཏུ་བསྐོར་ཅེས་བསྟན་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ཉི་ཁྲིས་ཁྱད་པར་དེ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་
བར་བ་ལ་ལྡན་པར་གསུངས་པ་ལས་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་སྦྱོར་དགོས་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་བར་མ་ཟད། ཉི་ཁྲིའི་ལུང་ལ་སྔོན་ཞེས་པ་ཡོད་ན་རུང་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ཡང་མེད་པས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཐལ་ཚུལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་ཟེར་ཞིང༌། སྟོན་པ་འདི་མ་བྱོན་གོང་དུ་ལྷ་མི་སུས་ཀྱང་མ་བསྐོར་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུངས་སོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བས་བསྟན་པ་འདི་ལ་སྟོན་པ་འདིའི་
སྔོན་དུ་ཞེས་བའམ། སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་འདིར་སངས་རྒྱས་མ་བྱོན་པའི་སྔོན་དུ་ཞེས་པ་གང་རིགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆའང་ཤེས་དགོས་སོ། །ཁོ་ན་རེ།འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་

མཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐབས་འདིའི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

སྟེ། ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གཉིས་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་
མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཚུལ་
བཞིན་དུ་འབྱེད་པས་སྐབས་འདིའི་བླ་ན་མ་མཆིས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེར་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཤེར་མདོའི་དགོངས་དོན་རྟོགས་ནུས་ལ། དགོངས་འགྲེལ་
གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་དེ་ལྟར་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་པས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

275

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཤེད་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་རབ་ཏུ་གྲུབ་ཅིང་འདི་བས་ཤེར་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཙམ་དང༌། དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཀྱང་འབྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེད་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཡིན་མིན་མཉམ་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྐབས་ཆེས་ངོ་མཚར་སོགས་དང༌། ཐ་མའི་སྐབས་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་ཞེས་སོགས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། ཐ་མར་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་བྱུང་བ་མ་དག་པར་སྣང་སྟེ། དཔེ་དག་པ་མང་པོ་དང༌། བསྡུ་བ་དང་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་དྲངས་པ་སོགས་ལས་ཤིན་ཏུ་ཞེས་པ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར་རྗེས་ཀྱང་མ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་

དང༌། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། གཅིག་ཏུ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། ཞེས་བྱུང་ཡང་འགྲེལ་བ་དེ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོ་གང་ཡིན་
གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་སྐབས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཝེན་ཚེག་གི་བཤད་ཚུལ་གཞུང་དུ་བཀོད་སྐབས་གཞན་གྱིས་གཞིག་པར་བྱ་བ་ཞེས་བརྩོད་པ་དང་བཅས་པའི་དོན་དུ་སྦྱར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་སྐབས་མ་མཆིས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། ཕྱིས་

མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་མེད་ཅིང་ཕྱིས་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་

སྐབས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གཞན་གྱིས་གཞིག་ཏུ་མེད་པ་སྐབས་མེད་པ་དང་སྦྱར་བས་གཞན་གྱིས་གཞིག་ནུས་པ་དེ་སྐབས་ཡོད་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དང༌། གཞུང་ལས། ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་གཞིག་པའི་སྐབས་
མེད་པས་སྐབས་མ་མཆིས་པ། ཞེས་དང༌། སྐབས་མེད་པའི་སྔ་མ་མ་གཏོགས་པ། ཞེས་སྐབས་མེད་པའི་དོན་འཆད་པ་ན་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་གཞིག་

276

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་སྐབས་གཉིས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཡང་སྙིང་དུ་གཞིག་པར་བྱ་བ་ནི་སྐབས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་གཏན་མི་སྦྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང༌། སྐབས་མ་མཆིས་པའི་དོན་བཤད་ཚེ་ཝེན་ཚེག་ལུགས་ལ་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་གཞིག་པའི་སྐབས་གཉིས་ཕྱོགས་འདྲ་བར་བསྒྲུབས་ཏེ། ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་དེའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནས་ཕྱིས་དེ་ལས་ལྷག་ཅིགརྟོགས་རྒྱུ་ཡོད་
པ་དང༌། གཞིག་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་ནི་ཕྱིས་མདོ་ཟབ་མོ་གཞན་གྱི་དགོངས་པ་རྟོགས་པ་ན་སྔར་གྱི་དམ་བཅའ་གཞིག་པ་དང༌། སྐབས་མ་མཆིས་པ་ནི་དེ་དང་དེ་
མེད་པ་ལ་བྱས་ཏེ། ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་མེད་པ་ནི་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ལས་རྩོད་པ་མེད་པར་སྦྱར་མི་རུང་བ་དང༌། རྩོད་པ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཞན་གྱིས་གཞིག་པར་བྱ་བ་སྤྱིར་

བཏང་གཞིག་པའི་སྐབས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ནི་རྩོད་པ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་བ་ནི་ཝེན་ཚེག་དང་དེའི་འདོད་པ་རྗེས་བླངས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་མ་ནོར་བ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་ནི་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ལས་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལ་སྦྱོར་མི་རུང་བ་དང༌། སྤྱིར་

བཏང་གི་གཞིག་པའི་སྐབས་ནི་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྐབས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་སྦྱོར་མི་རུང་བར་བཞེད་དོ། །དེ་བས་ན་ཡང་སྙིང་དུ། སྒྲོན་གསལ་དྲངས་
པ་ནས་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་གོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དང་དོན་
སྤྱིར་གསུངས། དེས་ན་ནས་ཕྱིས་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པ་གསུངས། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཐད་དུའང་

277

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནས་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་གཞིག་པའི་སྐབས་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བཞེད་ཚུལ་དེ་ལ་གཞན་དག་སྐབས་མ་མཆིས་པའི་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ལུགས་ལ་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཤད་ཚུལ་ཕྱི་མ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་གང་ཞིག་དེ་རང་ལུགས་ལ་འཐད་པའི་ཕྱིར།

དང་གོ་བས། འདོད་དང་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་གང་བྱས་ཀྱང་གཞུང་ལས། ཝེན་ཚེག་གིས་
བཤད་པ་ནི་སྐབས་མེད་པའི་སྔ་མ་མ་གཏོགས་པ་སྔར་བདག་གིས་བླ་ན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལས་བཟློག་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་སྐབས་མ་མཆིས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་གང་ཞིག་དེ་རང་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། འདོད་དང་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་གང་བྱས་ཀྱང་

དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ། །རྒོལ་བས་སྔ་ཕྱི་ནམ་དུ་ཡང་གཞིག་པའི་
སྐབས་མེད་པས་གཞིགཔའི་སྐབས་མེད་པ་དེ་རྒོལ་བས་གཞིག་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཕྱིས་ཞེས་སྨོས་དོན་མེད་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་པའང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་
བྱེད་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མི་དགེ་བཅུར་སྤྱད་ན་ཕྱིས་མངོན་མཐོ་མི་ཐོབ་ཅེས་སྨྲ་མི་
རུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཞིག་ཅེས་པ་གཞོམ་པའི་དོན་ཡིན་ལ། འདིར་རྩོད་པས་གཞོམ་པ་སྟེ་རྩོད་པ་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། སྐབས་ཡོད་མེད་དང་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་མ་གྱུར་ཀྱང་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། འདིའི་གཞན་
གྱིས་གཞིགཔར་བྱ་བ་དང༌། རྩོད་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། རྒོལ་བ་དང་བཅས་པ་དང༌། སྐབས་ཡོད་པ་དང༌། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་སྒྲ་རྣམས་གྲངས་པ་

278

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་ཡོད་དེ། བཞི་པ་ནི་སྒྲས་ཟིན་དང༌། ཐ་མ་ནི་བསྟན་དོན་ལ་རྩོད་པ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་ཞིང༌། སྐབས་མེད་པ་དང་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་ཡང་དེ་གཉིས་ལས་བཟློག་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞིག་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་པུ་དེ་དོན་གཉིས་ཀར་སྦྱར་ན་བསྟན་དོན་དང༌། སྒྲས་ཟིན་ལ་རྩོད་པའི་དོན་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། གཞུང་གིས་གཞིག་པའི་སྐབས་ཞེས་པ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང༌། ཐ་མར་སྐབས་མ་མཆིས་པ་ལ་སྦྱར་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱོར་རུང་བར་གོ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་རྩོད་སྤོང་གི་ཚུལ་འདི་ནི་བདག་གི་བླ་མ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཡབ་སྲས་གཉིས་དགོངས་པའི་ཆུ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་དོ། །ཟེགས་མ་ལས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་ཝེན་ཚེག་གིས་ཞེས་དོན་འགྱུར་བྱས་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་བ་ཡིན་པ་འདིས་གསལ། ཞེས་པ་ལྟར་ན། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཙནྡྲ་གོ་མི། ཞེས་གསུངས་པས་ཙནྡྲ་གོ་མི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང༌། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ཤཱནྟི་བ། ཞེས་གསུངས་པས་ཤཱནྟི་བ་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོར་དོན་འགྱུར་བྱེད་ཚུལ་དང༌། གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་རིམ་པར་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ། ཞེས་དང༌། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ཞེས་གསུངས་པས་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་དེ་གཉིས་ཀར་དོན་འགྱུར་བྱེད་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་ཅིག་སྟོན་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །གང་ཟག་ལ་རྟོན་པའི་དུས་སུ་འདུག་པས་སྨོས་ཀྱི། གཞན་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་དགག་
གཞག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་རྩོད་པ་འགོད་པ་པོར་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་རུང་ཞེས་རྩོད་པ་

279

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འགོད་པ་པོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྩོད་ཅེས་
པ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་མི་འཐད་ཅེས་རྩོད་པ་མིན་པར་དེ་རང་ལུགས་སུ་འཐད་པ་གཞིར་བཞག་གི་སྟེང་ནས་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལ་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ཝེན་ཚེག་གིས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དྲང་དོན་གྱི་བཤད་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་སྟོན་ཅིང་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཞེས་བཤད་པ་མི་དུང་བར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མི་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཡིན་ཞིང༌། ཡོད་པར་བསྟན་པས་དྲང་དོན་དུ་འགྲོ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དོ། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མི་སྟོན་ཅིང་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་སྟོན་
པ་ལ་བྱེད་པ་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་
ལགས། ཞེས་པའི་དོན། དེས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་མཁས་པས་རྩོད་པ་མི་འབྱུང་བ་ལ་བྱས་ན་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པས་མི་རིགས་པར་ཡང་སྙིང་དུ་གསུངས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ཐལ་
འགྱུར་བ་ཆད་ལྟ་བར་བྱེད་པས། གཞུང་ལས། མཁས་པས་བརྟགས་ན་རྩོད་ས་མེད་པ་ལ་བྱ་ཡི། ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲ་སོར་བཞག་བྱས་ཆོག་ཅིང༌། མདོ་དོན་ལ་རྩོད་ཚུལ་ནི་སྒྲས་ཟིན་མི་གསལ་བས་དེའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་དང༌། དགོངས་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཐག་ཆོད་ཀྱང་དེའི་བསྟན་དོན་རང་ལུགས་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་གཉིས་ལས་ཐལ་འགྱུར་བས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་རྩོད་ཚུལ་ནི་ཕྱི་མའོ། །རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོའི་རྒྱན་ལས། འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་མཚན་གཞིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་རིལ་བོར་འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ནས། དེས་ན་བྱང་

280

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་ཞུས་པའི་ལན་སྟོན་པས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེ་བཙུན་པས་འཕགས་ཞུས་ཁོ་ན་འདི་སྒྲ་སྙེགས་སར་འཛིན་ཅིང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་ཟེར། བློ་གླིང་བས་འདི་སྒྲ་སྙེགས་སའི་མཚན་གཞིའི་ལེགས་ཕྱེའི་
ཆོས་འཁོར་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་གྱི་མདོ་འཇོག་པ་དང༌། ཕར་ཕྱིན་

མཐའ་དཔྱོད་དང་དྲང་ངེས་ཡིག་ཆ་རྙིང་བར། ལེགས་ཕྱེའི་མདོ་དང་འདི་སྒྲ་སྙེགས་ས་གཉིག་འཕགས་ཞུས་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཡིན་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་རི་ལ་བོ་མིན་གསུངས། ཡིག་ཆ་ལས། དེས་ན་བསྟན་ཚུལ་འདི་ནི་ཞེས་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་བཤད་པའི་མཚན་གཞི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལྟར་དང༌། ཆོས་འཁོར་སྐོར་བཞིན་པའི་ལེའུ་འདི་ནི་ཞེས་རྗོད་བྱེད་ལ་སྦྱར་ན་རྣམ་བཤད་ལྟར་བྱའོ། །ཞེས་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་བཞག་པའི་མཚན་གཞིར། གཞུང་ལས། འདི་ནི་ཞེས་ཉེ་བའི་ཚིག་གིས་སྨོས་པ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བའི་མདོ་རྣམས་དང༌། རྗོད་བྱེད་ལ་སྦྱར་ན། ཡིག་ཆ་ལས། ཆོས་འཁོར་སྐོར་བཞིན་པའི་ལེའུ་འདི་ནི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་གིས་སྨོས་པའི་ཚིག་ཟིན་
གྱི་མཚན་གཞིར་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་མི་འཛིན་ཅིང་འདིར་ཚིག་ཟིན་གྱི་གྲུབ་དོན་ཞུ་རྒྱུའི་ལེའུ་ལ་ལེའུ་གཞན་དགུ་འོང་དོན་མེད་དེ། དེ་དག་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་པས་འདི་ལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་འཇོག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་འཕགས་ཞུས་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་གུང་ཐང་ཕར་མཚན་ལས།

281

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཁ་ཅིག་བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་ཉེ་ཚིག་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཀྱང༌། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་

དགོངས་འགྲེལ་དང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་གཉིས་ལ་འཇུག་ཅེས་འཆད་པ་སྙིང་པོ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་ལས། བརྗོད་
བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་སོ་སོར་སྦྱར་ཏེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ནི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་ཚེ་སྐོར་བཞིན་
པ་འདི་ནི་ཟེར་དགོས་པས་ལང་གཤེགས་སོགས་ཡོད་དོན་མེད་ཀྱང༌། བརྗོད་བྱའི་ཆ་ནས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཐམ་འདི་ནི་ཟེར་དགོས་པས་རང་དང་སྟོན་ཚུལ་མཚུངས་པའི་མདོ་ལང་གཤེགས་སོགས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་ལས་དྲིས་ལན་ཙམ་དང་ལེའུ་གཅིག་དང་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་བོ་ཙམ་འཇོག་པའི་ཁྱད་གང་ཡང་མ་ཕྱེ་བས་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པར་ཁས་བླངས་ན་ལེགས་ཤིང༌། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ལ་སྦྱར་བའི་ཞི་བ་ཆ་ཡང་རྗེའི་གསུང་ཟིན་དང་བསྟུན་ས་མེད་དོ། །
གཉིས་པ། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ་བཞི། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
ཐ་སྙད་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ། དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞིའི་གསུང་རབ་ངོས་གཟུང་བ། མདོ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ། དེས་གཞན་གྱི་ལུགས་ཁེགས་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་འདྲ་བའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ངོས་བཟུང༌། དེ་མན་གྱིས་དེ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་

282

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོན་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པར་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བརྗོད་བྱ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་སྟོན་ཚུལ་སྒོས་མིང་བཏགས་
པའོ། །འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིར་བསྟན་པ་འདིའི་མིང་
ཅི་ལགས། ནས། འདི་དོན་དམ་པ་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཟུངས་ཤིག །ཅེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་དོན་དམ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་འབྱུང་བ་ནི་དེའི་མཚན་དུ་ཁྱབ་ཆུང་སྟེ། དེ་འཕགས་ཞུས་ལེའུའི་སྒེར་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་རང་ལས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ། ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོས་མིང་བཏགས་པ་ལྟར་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་འདྲའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་མདོ་འདིས་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་ཚུལ་ནི་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་མ་ཕྱེ་གཉིས་ཡིན་ལ། དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་གཞི་ནི། ཞེས་པ་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་དབྱེ་གཞི་ནི། ཞེས་འབྲུ་གཉེད་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ན་དབྱེ་ཆོས་གསུམ་པོ་དབྱེ་གཞིར་འགྱུར་བས། དྲང་ངེས་

283

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སུ་འཇོག་པའི་གཞིའམ་རྒྱུ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོང་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། དེ་ལྟར་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པ་ནི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ངོས་འཛིན་དང་གྲུབ་དོན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་ཚུལ་དང་དྲང་ངེས་ཞུས་པ་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །
འདིར། སྤོབས་པ་བཞི་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དེ། བཀའི་མཚན་ཉིད།
དེ་ལ་དབྱེ་ན། ངེས་དོན་དང༌། དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་གཉིས་ཡོད། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་དེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད། མཚན་གཞི་རིམ་པར། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བའི་མདོ་དང༌། འདུལ་བ་རུང་མཐུན་ལྟ་བུ། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ངེས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་དེ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད། ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་མཉམ་དུ་སྟོན་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིག །ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་མི་རུང་བར་དགོངས་པ་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དུས་དང་པོར། ཞེས་སོགས་བྱུང་། དེ་ལ། མི་དགོས་

284

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཡན་དང༌། སྟོན་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་རིམ་པར་དྲང་དོན་དུ་འཇོག་པའི་གསུང་རབ་དང་པོ་གཉིས་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ངེས་དོན་དུ་འཇོག་པའི་གསུང་རབ་གསུམ་པ་ངོས་བཟུང་བ་སྟེ། དུས་དང་པོར་བདེན་བཞི་ལས་བརྩམས་ནས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་

གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ནི་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ནུས་པས་ཐོན་པ་སྟེ་ལྷག་མ་གཉིས་ལའང་འདྲའོ། །
འོ་ན་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་དྲིས་ཞུས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ།
ལྔ་སྡེལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱ་ཙམ་སྟོན་པ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དུས་

གཉིས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ནས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་ཚད་དྲི་ཞུས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། ཡུམ་པར་མ་
ལས། གང་ཡང་དག་པར་སྐྱོན་མེད་པར་ཞུགས་པ་དེ་དག་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་མ་བརྩམས་པའི་མདོ་རྣམས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ཕྱེའི་མདོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་

285

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནས་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ལྟ་བུ་དུས་ཟ་མར་གསུངས་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འདིར། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་ཆོས་གཉིས་གང་རུང་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་
དེ། ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དེ་གཉིས་ཡོད། ལུང་གི་
བསྟན་པའི་དམ་ཆོས་དེ། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡོད། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རིགས་ཅན་ལ་གཟུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བར་གང་རུང་ལས་བརྩམས་ཤིང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་དེ། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དོན་གཅིག །དུས་
བར་དུ་གསུངས་པའི་མདོ་དེ། འཁོར་ལོ་བར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ལས་དབང་པོ་རྣོ་བའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་
ལ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་གང་རུང་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་
སུ་བརྩམས་ཤིང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་མི་གསལ་བའི་མདོ་དེ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་བར་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བར་བ་དོན་གཅིག །དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་མདོ་དེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མཚན་ཉིད།

286

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལས་དབང་པོ་དམན་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་དེ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་དོན་གཅིག་འཁོར་ལོ་གསུམ་གང་རང་གསུངས་པ་ནས་སྟོན་པ་འདའ་ཚུལ་སྟོན་གྱི་པར་གསུངས། བཀར་གྱུར་བའི་
ཆོས་འཁོར་ལ་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཆོས་འཁོར་གསུམ་གྱིས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བསྡུས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །རྟོགས་པའི་བསྟན་པའི་དམ་ཆོས་དེ། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། འགོག་བདེན་དང༌། ལམ་བདེན་དང༌། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་གསུམ་ཡོད། ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་ཆོས་གང་རུང་ལ་
ཆོས་འཁོར་གྱིས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་
འཁོར་དུ་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་འཁོར་གསུམ་གྱིས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་
བ་དང༌། ལམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཆོས་འཁོར་གྱི་དོན་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐབས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་

ཆོས་དེ་དང་དེའི་རིགས་འདྲ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་ཞིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ལ་འཁོར་སྐྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཚུངས་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་བས་ན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་མཐུན་པར་བསྐོར་བའི་དོན་
གྱིས་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་
པར། ཆོས་ལ་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བྱེད་པ་དང༌། གསེར་འཁོར་དང་ཆོས་

287

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཚུངས་པས་ཆོས་འཁོར་དང༌། ཁ་ཅིག་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་དག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་ཕྱི་རོལ་བའི་ཆོས་སོགས་འཁོར་ལོ་མ་ཡིན་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པས་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བཤད་པ་དང༌། གཡོ་ཞིང་མི་གནས་པ་དང༌། འདི་སྤངས་ནས་དེར་འགྲོ་བ་དང༌། ཕྱིར་རྒོལ་བ་འཇོམས་པར་བྱེད་པས་ཆོས་འཁོར་ཞེས་བཤད་པར་
རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་དུ་འབྱུང་ངོ་། །
མཛོད་ལས།
མྱུར་བར་འགྲོ་སོགས་རྩིབས་སོགས་ཕྱིར། །

ཞེས་འཁོར་སྒྱུར་གྱི་འཁོར་ལོ་བགྲོད་པ་མྱུར་བ་དང༌། ས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང༌། ཡུལ་དབང་དུ་མ་འདུས་པ་སྡུད་པས་མ་རྒྱལ་བ་ལས་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། དབང་དུ་བསྡུས་ཟིན་བརྟན་པར་བྱེད་པས་རྒྱལ་བ་རྣལ་དུ་འགོད་པ་དང༌། མཐོ་བ་ལ་འཕར་བ་དང༌། དམའ་བ་ལ་འབབ་པ་དྲུག་དང་ཆོས་མཐུན་ཡོད་པས་ཆོས་འཁོར་དུ་བཤད་ཅིང༌། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་འཁོར་ལོ་དང་ཆོས་མཚུངས་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། །འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ། །ཤེས་པ་དང༌། རིག་པ་དང༌། བློ་དང་རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ། །ཞེས་སོགས་བཟླས་པ་དང་པོ་ངོ་བོ་ལ་བཟླས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཟླས་པ་གཉིས་པ་བྱ་བ་ལ་བཟླས་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཟླས་

288

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་གསུམ་པ་བྱེད་པ་ལ་བཟླས་སྟེ་བཟླས་པ་གསུམ་དང༌། བཟླས་པ་རེར་མིག་དང༌། ཤེས་པ་དང༌། རིག་པ་དང༌། བློ་སྐྱེས་པ་བཞི་བཞི་སོ་སོར་བགྲངས་པས་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སོ། །ཡང་བདེན་བཞི་རེ་རེར་བཟླས་པ་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་བས་བཟླས་པ་བཅུ་གཉིས་དང༌། བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེར་མིག་སྐྱེས་སོགས་བཞི་བཞི་སྦྱར་བས་རྣམ་གྲངས་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་ཀྱང་སུམ་ཚན་དང་བཅུ་གཉིས་ཚན་དུ་འདྲ་བས་བཟླས་པ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། གནས་བདུན་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་བཞིན་ཞེས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཟེར་ཡང༌། མདོ་སྡེ་བ་ཡན་གྱིས་བཟླས་པ་གསུམ་
གྱི་ཟུར་བཅུ་གཉིས་ལ་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་པས། བཟླས་པ་གསུམ་དང་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་ལས་བཟླས་པ་བཅུ་གཉིས་དང་རྣམ་གྲངས་ཞེ་བརྒྱད་བྱར་མེད་པར་འདོད་དོ། །མིག་བློ་ཤེས་རིག་བཞིའི་ངོས་འཛིན་ལ་རྣམ་བཤད་རིགས་པ། རྒྱན་སྣང༌། རྒྱ་ནགའགྲེལ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་རྣམས་ཡང་སྙིང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞར་བྱུང་ཆོས་ཕུང་གི་ཚད་ནི་ཤཱ་རིའི་བུས་བྱས་པའི་ཆོས་ཕུང་ལ་ཤླཽ་ཀ་དྲུག་སྟོང་ཡོད་པས་དེ་ཙམ་དང༌། གཏམ་རྒྱུད་ཚང་བ་རེ་དང༌། སྤང་བྱ་རེའི་གཉེན་པོ་རྫོགས་པར་ལ་འདོད་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང༌། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་ཤླཽ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་རེ་དང༌། ཐུན་མོང་མིན་པ་ལྟར་ན་གླང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་བཀུར་བར་འོས་
པའི་སྣག་ཚས་འབྲི་ནུས་པ་ཙམ་མོ། །
སྤྲོ་ན། བློ་རྗེས། བཀའ་དང་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་གང་རུང་གིས་
བསྡུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆོས་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད། ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་
དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དོན་གཅིག་དང༌། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་ལམ་

289

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། སྒོ་མང་གིས། གསེར་ཕྲེང་ལས། ལུང་
རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་བཤད་པས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་གཞན་ལ་འཕོ་བར་སྣང་བས་འཁོར་ལོ། ཞེས་དང༌། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད། ཅེས་དང༌། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ལུང་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་ཆོས་འཁོར་དང༌། བློ་གྲོས་རབ་གནས་ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། ཆོས་
རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་འདུ། །ཞེས་པ་ལ་བསྟེན་ནས་བཀའ་བསྟན་ཀུན་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ཡང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བས་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དག་གོ །ཞེས་དྲངས་ནས་འགོག་བདེན་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་དུ་བསྒྲུབས་པ་དང༌། རྟོགས་དཀའི་སྣང་བར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བོན་གཅོད་མི་ནུས་པས་ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་
རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་མིན་པར་བཤད་ཅིང༌། རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་ནི་མཐོང་ལམ་དང་སྒོམ་ལམ་དག་ཡིན། ཞེས་མི་སློབ་ལམ་ཡང་རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་མིན་པར་གསུངས་སོ། །ཡིག་ཆ་འགར་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་སྐོར་པ་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་དགོས་པས་དེ་ལ་བཀས་ཁྱབ་པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་ན་སྐོར་པ་པོ་དང་རྩོམ་པ་པོ་ཁྱད་མེད་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཞིང༌། གཞི་བསྡུ་བའི་ཚིག་ཟིན་འགར་བརྟེན་ནས་ཀོ་ཎྜ໏ནྱ་སོགས་ཆོས་འཁོར་སྐོར་པ་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་མོད། མདོ་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་མ་བགྱིས་པར་ཆོས་འཁོར་སྐོར་པར་མི་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པར། ཆོས་འཁོར་སྐོར་པ་པོ་ལ་སངས་རྒྱས་དགོས་ཤིང༌། སྐོར་ཚུལ་ཡང་

290

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་བ་རྣམས་ལ་གསུངས་པ་གཙོ་ཆེ་ཞིང༌། གཞན་
ལ་བརྗོད་དོན་བསྐོར་བས་དེ་བསྐོར་བར་འཇོག་པ་དང༌། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་གདུལ་བྱ་དེ་དང་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ན་སྟོན་པས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་ཚུལ་
གྱིས་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་འཇོག་གོ །ཁ་ཅིག་ན་རེ།བཀའ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོའི་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས། དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ཡིན་པ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གང་རུང་གི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱི། གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་
གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་སོར་བཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བཀའ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་འདུས་ཀྱང་དེར་
གྲངས་མ་ངེས་ཟེར་ན། དེར་ངེས་པར་ཐལ། བཀའ་རྣམས་ཐོར་བུར་གསུངས་པར་བསྡུས་ན། དེར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐོར་བུར་གསུངས་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གོ་སླ་བར་བསྡུས་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། པོད་ཆེན་དྲུག་གི་གཏམ་དུ། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མདོའི་རྗེས་སུ་ལམ་
ཤེས་ཀྱི་མདོ་གསུངས་ཚེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས། ཀྱེ་འཛམ་བུའི་གླིང་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
གཉིས་པ་བསྐོར་བར་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་བརྗོད་པས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་
པོ་དང༌། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་པ་དང༌། དེའི་ཤུགས་ལས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པས་ཤེར་ཕྱིན་ཉིད་ལའང་འཁོར་ལོ་གསུམ་དབྱེ་རྒྱུ་ཡོད་འདྲ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ཞེས་པ་

291

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ལས་དེ་ལ་འཁོར་ལོ་གསུམ་འབྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞི་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ཤེར་མདོའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་འབྲེལ་མེད་པ་དང༌། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ཕྱིན་བརྒྱད་སྟོང་པ་
ལ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་ཡན་དེའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། ལེའུ་དགུ་བ་དེའི་བར་བ་དང༌། ལེའུ་བཅུ་པ་མན་དེའི་ཐ་མར་ཁས་བླངས་ཆོག་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཚིག་གཞི་ཤེས་ལས་ལམ་ཤེས་སྐབས་བྱུང་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་མདོ་ལེའུ་བརྒྱད་པ་རྫོགས་ནས། ལེའུ་དགུ་བའི་གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་དགུའི་ཐ་མའི་སྐབས། དེ་ནས་ལྷའི་བུ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་དག་པར་སྣང་ལ་ཅ་ཅོ་དང་ག་ཞ་དག་བྱེད་དེ་གོས་དག་འཐོར་ཞིང་འདི་སྐད་དུ་ཨེ་མ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལན་གཉིས་སུ་བྱུང་བར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིགགཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོར་ནོར་བུ་མཁན་གྱིས་ནོར་བུ་སྦྱོང་བའི་དཔེས་གདུལ་བྱའི་བློ་བཀྲི་རིམ་གསུམ་བཤད་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱོར་བར་བཤད་པའང་མི་འཐད་དེ། གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་དེ་གདུལ་བྱའི་བློ་སྦྱང་རིམ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འདུས་པ་དང་པོ་ལ་གསུངས་པ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་འཇོག་ཟེར་ན། འོ་
ན། ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཐལ། དེའི་གླིང་གཞིར་དགེ་སློང་བརྒྱ་ཕྲག་ཕྱེད་དང་བཅུ་གསུམ་ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ནི་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་འདུན་དང་དོན་འདྲ་ཞིང༌། སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་འདུན་ནི་འདུས་པ་དང་པོའི་གྲངས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བསྐལ་བཟང་ལས། འདུས་པ་དང་པོ་ལ་ནི་དགེ་སློང་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་

292

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཅུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེས་བར་ཐ་གཉིས་ལའང་འདྲ་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དག་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་དང༌། གཞུང་ལས། དུས་དང་པོར་བདེན་པ་བཞི་བློ་རྗེ། ལ་བརྩམས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་བའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་གསུང་རབ། ལྕང༌།

ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལ་བྱ་ཡི་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་མ་བརྩམས་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སློང་དྲིས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་མེད་
པས་དེ་འདིར་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་དང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡིན་གྱི་ཐམས་

ཅད་མིན་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ། ཞེས་གྲུབ་དོན་ལས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། གཉིས་པར་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་འཁོར་ལོ་བར་བ་དང༌། ཐ་མར་གསུངས་པའི་ལེགས་ཕྱེ་ཆོས་འཁོར་ལ་འཁོར་ལོ་ཐ་མར་གསུངས་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ནས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་གསུངས་ཚད་ཀྱི་བཀའ་ལ་རིམ་པར་འཁོར་ལོ་དང་ཐ་
བར་གསུམ་དུ་བཞག་པ་མི་འཐད་དེ། གྲུབ་དོན་གྱིས་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྦྱར་བ་དེ་
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་འཇོག་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་གི་ལུང་རྣམས་ཀྱང་གྲུབ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་རྣམས་

293

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བསྒྲུབས་པ་དང༌། མདོའི་བསྟན་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ནས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་སྨྲ་བ་དག་འགོག་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པར་གསལ་བས། རྗེས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་
མདོ་ཡིན་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཟུང་གིས་དོགས་ནས་དེ་འགོག་
ཕྱིར་གསུངས་པ་རྣམས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་པའི་དོན་དུ་མ་འཛིན་ཅེས་གདམས་སོ། །དེ་ལ་ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི། སྔར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། དང་པོ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་ནམ་ཞེན། དེ་ལས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཐམས་ཅད་མིན་ཏེ། ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་དང་པོར་རང་མཚན་གྱིས་

ཡོད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མིན་ཞེས་བཀྲལ་ན་དཀྱོགས་བཤད་དུ་འགྱུར་རོ། །ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི། སྔར་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། བར་བ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་མིན་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལ་སམ་བརྩམས་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ལ་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་གཉིས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་ཡིན་གྱི་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་ཚད་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་བར་བ་མིན་ཞེས་

294

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་མི་རིགས་སོ། །
ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ནི། སྔར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལ། འོ་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཐ་མ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་སམ་ཞེ་ན། དེ་ལས་
སྔར་ལྟར་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཐམས་ཅད་མིན་ཏེ། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་ཡང་དེས་ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པ་མིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས། ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཞེས་པ་ཕྱོགས་སྔས་འགྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ན། འདིར་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མིན་ཞེས་པར་འགྲོ་བ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་པས་དེ་ལས་བཞད་གད་ཆེ་བ་ཅི་ཡོད། དེས་ན་ལུང་དེ་གསུམ་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་པར་མ་ཟད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཆེ་ལ་ལུང་གསུམ་པ་ཧ་ཅང་ཡང་གསལ་ལོ། །ཡང་སྙིང་དུ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དོན་མིན་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཐམས་ཅད་དྲང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་བསླབ་བྱ་ཙམ་སྟོན་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་ཀྱང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་སོགས་ཀྱིས་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་མདོ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་དང་པོ་མིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར། ཞེས་འགྲེལ་བས་དེ་དག་ལ་རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་སྐྱོན་
མི་འབྱུང་བར་མངོན། ཁོ་ན་རེ། དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་འཁོར་ལོ་གསུམ་
རིམ་བཞིན་དོན་འདྲ་བར་ཐལ། མདོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་གཅིག་ངེས་དོན་དུ་ཤུགས་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་དྲང་ངེས་སུ་

295

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུས་ཀྱིས་

བཞག་པ་ཡིན་ཡང་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་རྒྱུ་རྣམས་བརྗོད་བྱས་བཞག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་བཞག་པ་ལ། གཞུང་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐུ་ཆེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པ་མིན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། དེ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་དུས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་འཇོག་བྱེད་དུ་སོང་བས། དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་གྲུབ་པའི་དུས་ཀྱི་བུམ་པ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྨོས་ན་ཅིས་འགོག་ཅེས་གསུངས་ཤིང༌། རང་ལུགས་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་དང་བསྟུན་ཏེ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་
གྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་བཞག་ནས། སྤྱིར་བཀའ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོས་མ་ཁྱབ་ཅིང་དེས་གཞན་གཉིས་ལའང་འདྲའོ། །ཞེས་བཀའ་ཐམས་ཅད་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་འདུས་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །དེས་སྒོ་མང་ལ་བསྟན་པའི་སྐྱོན་མི་འཇུག་སྟེ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་དུས་སུ་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དུ་བྱེད་དགོས་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱིས་འཇོག་པ་ལྟར་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དང་པོར། ཞེས་པ་
དང༌། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར། ཅེས་པ་དང༌། གསུམ་པ་བསྐོར། ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱི་

296

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་བཤད་དུ་མེད་པར་ཐལ། དེ་འཁོར་ལོ་གསུམ་སྐོར་བའི་དུས་ལ་མི་སྦྱོར་ཞིང༌།
གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པ་ལྟར་གང་ཟག་གཅིག་འཁྲིད་པའི་རིམ་པ་ལའང་སྦྱོར་མི་
རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། འདི་ནི་གང་ཟག་གཅིག་དང་པོར་ཐེག་དམན་དུ་ཁྲིད་

དེ། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་ཐེག་ཆེན་ལ་བཅུད་ནས་མཐར་སངས་རྒྱས་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་འཁོར་གསུམ་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གདུལ་བྱ་རྒྱུད་ཐ་དད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚེ་བརྟན་ལྷར་
མས་པས། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་སྐབས་སུ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་འབྱུང་བ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པའི་དོན་མིན་གྱི། ཐ་མར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་གསུང་རབ་

ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས་དུས་དང་པོར་གསུངས་ཚད་ཀྱི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ། ཞེས་པ་འདིར་ཡང་འདྲ་བའི་
ཕྱིར་དང༌། དང་པོའི་སྐབས་དུས་ཞེས་དངོས་སུ་སྦྱར་བས་འདིར་དུས་ཐ་མ་ཞེས་དངོས་སུམ་གསུངས་ཀྱང་དོན་གྱིས་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་

འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། རྗེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་སྐབས་འདིའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་གཞི་ཡིན་མིན་གཉིས་རེ་ཡོད་གསུངས་པ་ཡིན་ན། དུས་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་དུས་ཚད་རེ་ཡང་གསུང་དགོས་པ་ལ་རྗེ་ཡབ་སྲས་སུས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་
གསུམ་གསུངས་པ་ནི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པ་མིན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་

ལས། དེ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་པའི་མདོ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་

297

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པོའི་མདོ་དངོས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འདུལ་བ་ལུང་
དང༌། ནས། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོར་གཏོགས་སོ། །ཞེས་དང༌། འཕགས་པ་སྡུད་པ་རྣམས་ནི་བཀའ་བར་བའི་མདོ་དངོས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་

སྒོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་མདོ། ཞེས་སོགས་དང༌། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་ནི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་དངོས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་མདོ་རྣམས་ནི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་རུ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་འཁོར་ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
འཇོག་ན་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ཤེར་མདོ་མ་གསུངས་པའི་བར་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་འཇོག་པ་སོགས་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལ་ཁུངས་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ལས་མེད་པས། ལྔ་སྡེར་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་གསུངས་པ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོའི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་འོ། །དེའི་དང་པོ་མི་
འཐད་དེ། ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པ་དེའི་གོང་དུ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཞེས་པ་དང་སྦྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་ལེགས་ཕྱེ་རྣམས་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་པ་ལས། ཁྱོད་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལེགས་ཕྱེ་རྣམས་ཡིན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐམ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མིན་ཞེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་འོ་ན། ཁྱོད་ལྟར་ནའང་དུས་དང་པོ་སོགས་སུ་འཇོག་པའི་དུས་ཀྱི་ཚད་རེ་རྗེས་གསུང་དགོས་པར་ཐལ། དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོར་དང་པོར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྟོང་ཐུན་གྱི་དེ་དགོངས་

298

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་དངོས་བསྟན་དུ་གསལ་ཞིང༌། སྤྱི་རྣམ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ལུགས་སུ་
བྱས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཕྱེད་དགོས་
པ་གཞུང་ཉིད་གསལ་བ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དུས་ཀྱི་མཚམས་དེ་ལྟར་འབྱེད་པར་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁོ་རང་གཞིར་བཞག་ནའང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་ཀྱང་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དུས་དང་པོ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དུས་བར་བ་དང༌། ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པས་ན་དེ་གསུམ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བར་བ་ཐ་མ་གསུམ་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལས་ལྷག་པའི་
དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་

མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་རང་གིས། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། ཞེས་སོགས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འདིས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང༌། ཡང་སྙིང་དུ་གསུང་དེས་དྲི་ཞུས་ཀྱི་

འཁོར་ལོ་གསུམ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་གཉིས་སྟོན་ཚུལ་དང་དགག་བྱ་
འགོག་ཆབས་ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་བསྟན་པས། འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་པ་ལ་མི་གནོད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་སྤྱིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་
དུས་ཀྱི་རིམ་པ་དང༌། དྲི་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་
ཏེ། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་ལས། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ།
ཞེས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་

299

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་དང༌། དེ་དང་དོན་མཚུངས་པར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ། ཞེས་དང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མར་བསྟན་པའི་ཁམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དེ་ཉིད། ཅེས་དང༌། རྒྱུད་ཕྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན། ཅེས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་འཁོར་ལོ་ཐ་མར་གསུངས་པ་གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་ནི་ཕྱོགས་ཙམ་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་མུ་ཅོར་དུ་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དེ་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་མིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་རྣམ་བཤད་དུ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་གཟུངས་རྒྱལ་གྱི་མདོའི་རིམ་པ་གསུམ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དྲི་ནུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡང་དུས་ཀྱི་
རིམ་པས་འཇོག་དགོས་ཏེ། གཞུང་ལས། དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་དྲང་ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐ་
སྙད་དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྦྱར་ཀྱང༌། འཇོག་བྱེད་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་
མི་འགལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། པདྨ་ལ་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆ་ནས་སྦྱར་ཀྱང་པདྨ་ཡིན་མིན་དེའི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་

སྒོ་མང་ལྟར་ན། འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་མི་འཇོག་པར་ཐལ། དེ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིག་ཆ་ལས། ཡང་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་

ལྟར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། སྤྱིར་རྗེ་བཙུན་
དམ་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེས་ཀྱང༌། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མཐའ་

300

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དཔྱོད་དུ་མཁས་པ་སྔ་མའི་བཞེད་པ་བཀོད་པ་ཙམ་མཛད་ཀྱང༌། ཡང་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་

རྣམ་དང་མཐུན་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཁོ་ན་རྗེ་བཙུན་དེ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་ཀྱང༌། ཡང་སྙིང་ལས། སྤྱིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་ལ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་དང༌། བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཀ་རང་ལུགས་སུ་
ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱང༌། ཁྱབ་མཐའ་བཟུང་བའི་ཚེ་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས། ཞེས་དང༌། དེ་ལྟར་བཤད་ལུགས་བྱས་ཆོག་ཀྱང་འདིར་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་གཞུང་གི་དངོས་ཟིན་དང་མཐུན་ཚབས་ཆེ་ཞིང་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་འཇོག་བདེ་བ་ནི་
དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་ཚུལ་འདི་ཡིན་པས་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ལ། ཕར་ཕྱིན་ཞིབ་ཆར། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་གྱི་ལུགས་

སོ། །ཞེས་རང་ལུགས་མ་བྱས་ཤིང་སྤྱི་རྣམ་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་འཇོག་ལུགས་བྱས་ཀྱང༌། སྤྱིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་པ། དེ་ཉིད་དུའང༌། བདེན་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་མདོ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་དངོས་ཡིན་གསུངས་པས་ཤེས་ཤིང༌། མཐའ་དཔྱོད་དུའང་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་འཇོག་པ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་
དགོངས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །
ཟབ་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་
གསུངས་པར་མ་ཟད་དེར་དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་འགྲུབ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་
ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་དང་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསུང་དུས་སྟོན་པས་ཞིང་

301

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འདིར་ཆོས་འཁོར་མ་བསྐོར་བའི་ཕྱིར་ན། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་མ་ཐག་ཏུ་གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེ་ནས་ཞག་ཞེ་དགུ་བ་ན་ཆོས་འཁོར་གསར་དུ་བསྐོར་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེ་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་བྱས་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་སྔར་སྣང་ཆེད་ལ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བར་ཐལ། ཟབ་ཞི་སོགས་ཀྱི་མདོ་དེ་ཆོས་འཁོར་གང༌། དེ་དེའི་སྔར་བསྐོར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྣང་ཚོད་ལ་ཆོས་འཁོར་
བསྐོར་མ་བསྐོར་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཏོ་ཞེས་གྲགས་པ་ཆེ་བར་བྱུང་བའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་ན། མུན་བསྐལ་དུ་བསྟན་པ་དར་བར་ཐལ། དེར་
རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་བསྟན་པ་དར་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་
མོང་མིན་པ་གཉིས་དངོས་གནས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གཉིས་ཀར་བསྐོར་བ་དང༌། གསུང་གཅིག་གིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྡེ་སྣོད་ཀུན་བསྟན་ཀྱང་གསུང་གཅིག་པོ་དེ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་དུ་མི་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་དང༌། ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཞུ་བ་པོ་རྣམས་མཐུན་པ་དང༌། ཞིང་དག་སྦྱོར་བའི་ཐད་དུ་གངྒཱའི་ལྷ་མོ་ལུང་བསྟན་པ་འདྲ་པ་དང༌། ག་རྒྱས་བསྡུས་ཙམ་ལས་རྗོད་བྱེད་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་བས་གདུལ་བྱས་ཐོས་ཚུལ་
གྱིས་རྒྱས་བསྡུས་བྱུང་བ་ལས་དུས་གཅིག་ལ་གསུངས་ཚུལ་སོགས་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྐོར་བའི་དུས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཆག་ལོ། མཆིམས། ཁྲོ་ལོ། རོང་ཊཱིཀ་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང༌། བུ་སྟོན་གྱིས། དུས་ཀྱི་ངེས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཁུངས་གསལ་པོ་ཁོ་

302

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བོས་མ་མཐོང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྩོད་མེད་ཀྱི་ཁུངས་དཀའ་ཞིང༌། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་འདའ་ཚུལ་སྟོན་གྱི་བར་

གསུངས་པར་ལུང་སྡེ་བཞིས་གྲུབ་པ་ལྟར་ཀུན་མཁྱེན་ཡབ་སྲས་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་སྟོན་པ་དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་ཆུ་རྟའི་ས་གའི་ཉ་ལ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་པ་ནས་བརྩིས་པའི་ཞག་ཞེ་དགུ་བ་རགས་རྩིས་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བའི་
ཚེས་བཞི་དང༌། ཞིབ་རྩིས་ཞག་མི་ཐུབ་དོར་བའི་ཚེས་དྲུག་ལ་བསྐོར་ཅིང༌། སྐྱེས་
རབས་ཀྱི་གླེང་གཞིའི་མདོ་ལས། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བས་ཀཽཎྜི་ནྱ་དང་

བྱེ་བ་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚངས་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུར་བཀོད་ནས་དབྱར་ལ་
བཞུགས། དེའི་ཉི་མ་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་དགུའི་བར་ཉིན་རེར་རིམ་བཞིན་རླངས་པ་བཟང་ལྡན་མིང་ཅན་རྟ་ཐུལ་རྣམས་རྒྱུན་ཞུགས་དང༌། ཚེས་ཉི་ཤུ་ལ་ལྔ་ག་དགྲ་བཅོམ་ལ་བཀོད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་དུས་
དང་ལྔ་སྡེ་མཐོང་ལམ་དང་མི་སློབ་ལམ་ལ་བཀོད་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དེ་ནས་ཕྱི་ལོའི་ནག་ཉ་མ་སླེབས་པའི་ལོ་ཁོང་དེར་བསྐོར། ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་སོ་བརྒྱད་དང་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་བ་ལྕགས་སྤྲེལ་ལ་བསྐོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། ས་གའི་ཉའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ཆ་ལ་སངས་རྒྱས་ཤིང་དེའི་ཚེ་ཟླ་བ་གཟས་ཟིན་པར་བཤད་ལ། དེའི་ལོ་དེ་ཉིད་ཆུ་འོ་རྟ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་ཡིན། ཞེས་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་དེ་ཆུ་རྟར་གསུངས་ཤིང༌། བུ་དང་དགེ་ལུགས་ལ་འཁྲུངས་ལོ་མེ་རྟར་གྲགས་ཆེ་ཞིང༌། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་དུ་ཆོས་

303

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཁོར་མ་བསྐོར་རོ། །དེ་ནས། ནས། བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་གཞུང་ཁུངས་མ་རྣམས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་དེ་ནས་ལོ་གཅིག་གི་བར་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་སྤྱི་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཕར་ཕྱིན་
གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མཐར་ཐུག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ནས། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་དེ་ནས་བརྩིས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པ་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་སྟོན་པ་དང༌། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་དང་ཉེ་བ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོར་བྱོན་
ནས། ནས། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཆོས་འཁོར་སྤྱི་
དང་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་བཅས་བསྐོར་རྗེས། གནས་གཞན་དག་ཏུ་ཕར་
ཕྱིན་དང༌། འབྲས་སྤུངས་མཆོད་རྟེན་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་དག་བདེན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང༌། གསུམ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་འོག་ཏུ་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་ལོན་ནས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་མ་བརྩིས་པའི་སོ་བརྒྱད་པ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་གསུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་བ་དང་བསྒྲིགས་པ་ཡིན་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བརྟག་དགོས་ལ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་བ་ལ་གསུངས་བར་མདོ་དེའི་

304

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གླེང་གཞིར་འབྱུང་ཞིང༌། དེ་དང་སྔར་དྲངས་པའི་རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་བསྡུར་ན་འཁོར་ལོ་
ཐ་མ་སངས་རྒྱས་པའི་ལོ་བཅུ་བ་ནས་གསུངས་པར་བྱེད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །ཁ་ཅིག་དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་པར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་དགོངས་པ་སྔར་བཤད་ལྟར་གནས་པར་མངོན་ལ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི།

སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་རུ། །
སོགས་དྲངས་ནས་ནག་ཉར་དུས་འཁོར་དང་ཤེར་མདོག་སར་དུ་གསུངས་པར་མཁས་པ་མང་པོས་བསྒྲུབས་ཀྱང༌། ལུང་གི་ཟིན་སོལ། སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོར་ཤེར་མདོ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་འབྲས་སྤུངས་སུ་གསང་སྔགས་གསུངས་པར་བཤད་པ་ཙམ་ལས་གཞན་མི་གསལ་ཞིང༌། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པར་བསྟན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་དེ་དུས་གསར་དུ་གསུངས་པར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། དུས་འཁོར་དང་མཉམ་དུ་ཤེར་ཕྱིན་བསྐྱར་ནས་གསུངས་པ་སྔར་དྲངས་པའི་ཊཱིཀ་བཤད་ཀྱི་ལུང་

ཆེས་གསལ་བའི་ཕྱིར། དུས་འཁོར་གསུངས་དུས་ལ་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་བྱུང་བའི་
ཕུག་ལུགས་ཀྱིས། དྲི་མེད་འོད་ལས། མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྐོར་ཟིན་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཟླ་བའི་སྔ་མ་ནག་པའི་ཉར་གསུངས་པར་འདོད་པ་དང༌། མཁས་གྲུབ་རྗེས། སངས་རྒྱས་ཏེ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཅིང་སངས་རྒྱས་པའི་ཟླ་བ་དེ་ནས་བརྩིས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་ཉར་གསུངས་པར་བཞེད་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དྲི་མེད་འོད་ལས། ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་པའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་

305

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཤྲཱི་དྷཱནྱ་ཀཊ་ཀར། ནས། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤྲོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ས་གའི་ཉར་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་གཅིག་གི་ནང་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་བསྐོར་ཏེ་རིགས་ཅན་གསུམ་ལ་ཐེག་གསུམ་ཚང་བར་བསྟན་ནས། སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ནས་བགྲངས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉར་དུས་འཁོར་གསུངས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀ་བཤད་ཀྱིས་དོན་དེ་འཆད་པ་ན། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་སེང་གེས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་
གྱི་རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་ས་གའི་ཉའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཚེ་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས། ཞེས་སོགས་དྲངས་ཟིན་རྣམས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀ་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལོ་གཅིག་འཁོར་བའི་ནང་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་འཇོག་པ་སྐུ་ཚེ་ཆ་མཉམ་གསུམ་བྱས་པའི་ཆ་རེ་མིན་པར། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲགས་ཚུལ་དང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་སོགས་ལ་ལྟོས་
ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཞིང༌། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་གྲུབ་དོན་སྐབས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་
འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་པ་དང༌། ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་པར་མཛད་པ་ལྟར་འཇོགདགོས་པའི་ཕྱིར། བུའི་དུས་འཁོར་ཆོས་འབྱུང་ལས། སངས་རྒྱས་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ།

306

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནས། རྩ་བའི་རྒྱུད་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་ཊཱིཀ་བཤད་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ལ། དབང་ལེའི་མཆན་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པར་མཛད་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ། ཞེས་སོགས་ཕུག་ལུགས་དང་མཐུན་རྒྱུ་འདྲ་བ་ཞིག་མཛད་སྣང་མོད། བུ་རང་གི་བཞེད་མཐིལ་གང་ཡིན་བརྟག་དགོས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ལྟར་གནས་ན་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུལ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ནགཔའི་བཞི་ཆ་ནས་བཟུང་ས་ག་དང་ལུག་ཁྱིམ་དུས་མཉམ་དུ་རྫོགས་པ་ཞིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ཡང་སྙིང་ལས། ཉི་མས་ནག་པའི་སྐར་ཁྱིམ་གྱི་ཆ་གསུམ་ལ་

ལོངས་སྤྱད་ཟིན་ཏེ་བཞི་ཆར་སླེབས་པ་ནས་ལུག་ཁྱིམ་གྱི་རི་མོ་ཤར་བས་ལུག་ཁྱིམ་

དང་ས་ག་མཉམ་དུ་རྫོགས་པ་ཞིག་ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཁས་བླང་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནག་ཉར་ཉི་ཟླ་མཉམ་འཆར་མཉམ་ནུབ་གཅིག་དང༌། དུམ་བུ་གཅིག་ལ་ལུག་ཁྱིམ་སྲང་ཁྱིམ་མཉམ་དུ་འཆར་པ་ཞིགཁས་ལེན་དགོས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཟླ་གཉིས་ནག་པའི་སྟེང་དུ་མཉམ་སླེ་བ་ཅིག་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་སོང་ཞིང༌། ནག་པའི་ཕྱེད་སྲང་ཁྱིམ་དུ་ཡོད་པ་ལ། ཉི་མ་ལུག་ཁྱིམ་དུ་སླེབས་
སྐབས་ནག་པའི་སྟེང་དུ་སླེབས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་ཆེར་སྤྲོར་ཡོད་དོ། །ཡང་སྙིང་དུ། ཤེར་མདོ་གསར་དུ་གསུངས་ཚེ་ཀུན་དགའ་བོ་འཁོར་དུ་མེད་ཀྱང་
ཕྱིས་སངས་རྒྱས་ལས་ཉན་བའམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་དགེ་སློང་གཞན་ལས་
ཐོས་པ་ལའང་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་པར་བཞག་ཆོག་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཁ་ཅིག་

307

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། ཤེར་མདོ་གསར་དུ་གསུངས་ཚེ་ཀུན་དགའ་བོ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཀུན་དགའ་བོའི་མིང་ཅན་ལ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་མཚན་མོར་འཁྲུངས་པ་གཅིག་དང༌། སྒྱུ་རྩལ་འགྲན་སྐབས་ཡོད་པ་གཅིག་ལས་
ཕྱི་མ་འདིའི་ཀུན་དགའ་བོར་ཁས་བླངས་ན་ཀུན་དགའ་བའི་མདོར་ཆོས་ཕུང་ཉིས་སྟོང་ཙམ་ཞིག་ཐོས་པར་གསུངས་པ་ནི། ཉེ་གནས་མཛད་པའི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་གི་རིང་ལ་ཐོས་པར་འགྲེལ་ནུས་པ་དང༌། འཁོར་དུ་འདུས་མ་ཐག་ནས་ཉེ་གནས་བྱེད་མི་དགོས་པ་དང༌། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་གསོལ་བ་པོ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་ཞིང་དེའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ཧ་ཅང་ཡུན་རིང་མ་སོང་བ་དང༌། མཛད་བརྒྱ་སོགས་སུ་འོད་སྲུངས་འཁོར་དུ་འདུས་པ་མཛད་པ་བ་བདུན་པ་དང༌། ཀུན་དགའ་བོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་བསྟན་པ་ང་དགུ་བར་བྱས་པའང་མཛད་པའི་གོ་རིམ་དུ་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་ན་འོད་སྲུངས་འཁོར་དུ་འདུས་པ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ནས་རལ་བ་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་བུ་མང་གི་
མཆོད་རྟེན་ན་བཞུགས་པའི་སྐབས་ཡིན་པར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །བཀའ་བསྡུས་ཚུལ་སོགས་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་སྔ་མ་དག་གིས་ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་གསུངས་

པར་བསྒྲུབས་པའི་ལན་དུ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རང་ལ་གྲགས་པའི་ལུང་གིས་བསྒྲུབས་པ་དང༌། ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་ཀྱང་ཕྱག་རྡོར་ཀུན་བཟང་སོགས་ཀྱིས་

བསྡུས་པ་དང༌། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་འགའ་ཞིག་ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་
པ་ནི་དེ་དག་གི་ཡུལ་མིན་པས་མ་བསྡུས་པ་དང༌། རྟོག་གེ་འབར་བར་འདིའི་ཀུན་

308

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཟང་ཕྱག་རྡོར་ལས་ལོགས་སུ་བྱས་ཀྱང་རང་ལུགས་འདིའི་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པ་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་ཤེས་པ་དང༌། སྔགས་ཀྱི་བཀའ་བསྡུས་ཚུལ་ཐུན་
མོང་མིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་འདས་ཚུལ་བསྟན་རྗེས་མིན་པ་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་གྱི་དོན་
དུ་བྱེད་དགོས་པ་དང༌། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལྟ་བུའང་སྡུད་པོ་སོ་སོས་བསྡུས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཡོད་ཆོག་པ་དང༌། སྣང་ཚོད་ལས་གནས་ཚོད་ལ་བཀའ་བསྡུ་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་དཔྱད་བྱ་མང་ངོ་། །ཐུབ་བསྟན་བྱི་དོར་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་སྤྲུལ་སྐུ་དང༌། མཁས་ཐུབ་དུས་འཁོར་ཟིན་བྲིས་སུ་ཆགས་བྲལ་གྱི་ཚུལ་བསྟན་ཅན་
དང༌། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལེའུར་སྟོན་པ་གར་བཞུགས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་དུ་ཉན་ཐོས་མཚན་ཉིད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་སྤོང་ལ། ཡང་སྙིང་

ལས། གཅིག་ཏུ་ཁ་ཚོན་གཅོད་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལ་སྤྲུལ་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཉན་ཐོས་དངོས་གནས་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀུན་དགའ་བོའི་མིང་ཅན་གཉིས་ཡོད་པའི་སྟེང་ནས་རྩོད་སྤོང་མཛད་མོད། ཤེར་མདོ་གཏད་ཡུལ་གྱི་ཀུན་

དགའ་བོ་གཅིག་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གནས་ཚོད་ལ་སངས་རྒྱས་དང་སྣང་ཚོད་ལ་ཉན་ཐོས་སུ་ཁས་བླངས་ན་བདེ་བར་སྣང་ཞིང༌། ཕར་ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས་
ཀུན་དགའ་བོ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་གསུངས་པའང་གནས་ཚོད་ལ་སྦྱོར་དགོས་པར་མངོན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པའི་ལྗོན་ཤིང་ལྗོན་ཤིང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཡང་སངས་རྒྱས་མིན་པར་དེའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར། སྟོང་
ཐུན་དུའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉན་ཐོས་མཚན་
ཉིད་པ་མིན་པར་ཁས་བླང་མི་རུང་གསུངས་པ་ལས་ཀུན་དགའ་བོ་སོགས་སྤྲུལ་པ་

309

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཙམ་ཡང་མིན་པར་གསུངས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་ཡང་བརྟག་གོ །དྲན་ཉེའི་མདོ་ནི་སྒྱུར་མཛད་ལོ་ཙཱ་བས་ཐེག་ཆེན་དང༌། དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་དག་ཏུ་ཐེག་ཆུང་དང༌། སྤྱི་རྣམ་
དུ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་གཞིར་བཞག་ལ། སའི་སྟོང་
འགྲེལ་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོར་བཤད་པ་ལ། ཡང་སྙིང་གིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡིན་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་དྲངས་སྣང་ཞེས་མ་རངས་པའི་ཉམས་མཛད་མོད། མུན་སེལ་ལས། སའི་སྟོད་འགྲེལ་རྗེས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས་དྲན་ཉེ་ཐེགཆེན་གྱི་མདོར་ཁས་ལེན་
དགོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །བསྐལ་བཟང་དུ་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲངས་ངེས་པས་ཆོས་ཕུང་ཡང་དེ་སྙེད་དུ་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང༌། སྙིང་རྗེ་
པད་དཀར་དུ་ཆོས་ཕུང་དགུ་ཁྲིའི་ལུང་མནོས་པར་གསུངས་པ་དང༌། གསང་བ་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོར་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་
གྲངས་མ་ངེས་པར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ན་ཆོས་ཕུང་ལ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ལ། ཡང་སྙིང་ལས། རྐྱེན་འདི་ཁོ་ན་དང་འབྱུང་ཚུལ་ཡང་
འདི་ཁོ་ན་ཉེས་དམིགས་འདི་ཙམ་ཁོ་ན་སྐྱེད་པ་ཞེས་ཁ་ཚོན་བཅད་པའི་སྤྱོད་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ངོས་བཟུང་སྟེ་འདི་ལྟ་བུ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལས་མེད་ཅེས་གྲངས་ངེས་པ་དང༌། ཆོས་ཕུང་གཅིག་ལའང་ཤླཽ་ཀ་སོགས་ཀྱི་ཚད་བཟུང་སྟེ་འདི་འདྲ་བ་བརྒྱད་
ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལས་མེད་ཅེས་གྲངས་ངེས་བྱེད་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཕལ་ཆེན་སྡེ་བའི་ལུང་ལས་སྤྱོད་པ་སྣ་གཅིག་གི་གཉེན་པོ་ཉན་ཐོས་
ཀྱིས་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ཉོན་མོངས་པ་སྣ་གཅིག་ལའང་དེའི་རྩ་བའི་ཤེས་སྒྲིབ་

དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་ལམ་ཚང་བ་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མི་

310

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་པའི་དོན་ཏེ། ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་ཕྲ་མོ་ཞེས་སྦྱར་བ་ཐལ་
འགྱུར་བའི་རང་སྐད་དུ་འགྱུར་དོགས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། མདོ་འདིས་ཅི་ཞིག །ཅེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཡིན་ནོ། །ཡན་
གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་དགོས་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་ངོ་
བོ་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་གྲུབ་པའི་དོན་སྟོན་ཏེ། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གྲུབ་དོན་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་
གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཟློག་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེད་པ་དང༌། སྟོང་གཞི་གཞན་
དབང་ལ་སྟོང་རྒྱུ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ནི་
རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་སྟོན་པ་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། འདོད་དོ། །ཡན་གྱིས་ཇོ་ནང་བ་དང༌། དེ་ལ། སོགས་ཀྱིས་བུ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀས། མན་གྱིས་དེ་གཉིས་འགོག་པར་མཛད་དོ། །ཇོ་ནང་བས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དང༌། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པ་དང༌། འདས་ཆེན་དང༌། སོར་ཕྲེང་ལ་ཕན་གདགས་པ་དང༌། དཔལ་ཕྲེང་གིས་ཞུས་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་དང༌། འཕེལ་
འགྲིབ་མེད་པར་བསྟན་པ་དང༌། རྔ་བོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་མདོ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་

311

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཇུག་པའི་གཟུངས། དགོངས་འགྲེལ་ཏེ་སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུར་གྲགས་པ་ལས། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ཞིང༌། དེ་
བཅུ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ངེས་དོན་དང་དེ་ལས་བཟློག་པ་དྲང་དོན་དུ་ཁས་བླངས་ཏེ་དེ་བཅུ་ངེས་དོན་དང་ཤེར་མདོ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་འདོད་ཅིང༌། སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་འཇོག་གོ །སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་རྟག་བརྟན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ངེས་དོན་གྱི་
མདོ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དང་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞུང་ལས། གཞན་སྡེའི་རིགས་ཅན་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་ཞེན་པ་རྣམས་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་ཁོ་རང་གིས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་ལྟ་བུ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སྡེའི་རིགས་
ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་གསུངས་པར་འདོད་པས་རང་ལུགས་སོར་བཞག་ལས། ཇོ་
ནང་བས་གཞན་སྡེ་དྲང་ཕྱིར་གསུངས་པ་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་གཉི་གར་འདོད་པར་
སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ཁོ་རང་གིས་ལེགས་ཕྱེའི་དོན་ཡང༌། ཆོས་གཞན་ཀུན་བློ་འཁྲུལ་བས་རློམ་ཙམ་ལས་མེད་པས་བདེན་མེད་དང༌། ཆོས་ཉིད་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་ཡིན་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཆོས་ཅན་བདེན་མེད་དང་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ལ་འདོད་དོ། །དེ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་དོན་གཅིག་པ་དང༌། སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་

312

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཐུན་བྱས་པ་དང༌། དེ་བཅུའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་གྲུབ་པ་ངེས་དོན་དང་དེ་ལས་བཟློག་པ་དྲང་དོན་དུ་འདོད་པ་དང༌། རྟགབརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་དང༌།
ལེགས་ཕྱེའི་དོན་བཤད་པ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྔ་མ་ནི་ལང་གཤེགས་ལས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རྒྱུ་བོད་དུ་མ་འགྱུར་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་རྒྱུད་བླའི་ཁམས་སྒྲིབ་བྱེད་དཔེ་དགུ་དང་དོན་དགུ་སོགས་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་
བཤད་བྱའི་མདོ་བོད་དུ་འགྱུར་བ་ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཤེར་མདོ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱེད་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ལྟོས། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གདུལ་བྱ་རིགས་གསུམ་ལ་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དང༌། གཟུངས་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས་པར་གདུལ་བྱ་གཅིག་གི་དྲི་མ་ཕྲ་
རགས་གསུམ་སྦྱོང་ཚུལ་ལ་རིམ་པ་གསུམ་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གཞན་

དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང༌། གཞན་དགུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཡིད་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པ་
དང༌། གཞན་གྱིས་དེ་མེད་པར་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་
དང༌། དཔལ་ཕྲེང་གི་མདོ་སོགས་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གཅིག་བསྟན། དགོངས་འགྲེལ་དུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང༌། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོར་བདེན་གཉིས་སྟོན་ཚུལ་སྒོས་དྲང་ངེས་བཞག་པ་སོགས་གནད་ཆེས་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱེད་རྣམས་སྟོང་ཐུན་དང་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གསུམ་པ་དེར་ཐལ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་རང་ཆས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་

313

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའི་མདོ་ལས། སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་བོ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་མདོ་དེའི་སྐབས་གཞན་ལའང་སྦྱོར་དགོས་པ་བཞིན་དུ། མདོ་འདིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཁྱེད་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ཀུན་སངས་རྒྱས་ཟིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཟིན་སླར་འཚང་མི་རྒྱ་བས་སེམས་ཅན་འཚང་རྒྱ་བ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང༌།
མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས།
དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །

སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངེས་པར་བརྗོད། །
དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །

རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །
ཞེས་པས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སངས་རྒྱས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་ཏུ་བཤད་པར་ཐལ། དེར་ཡང་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་དང༌། རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། བཞི་པ་དེར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལེགས་ཕྱེ་རྣམས་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཕྱེ་བ་རྣམས་མིན་པ་བཤད་ཟིན་ལྟར་དང༌། མདོ་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ། ནས། ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་དེར་ཐལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་

314

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལུགས་ལ་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ཆད་མཐའ་ཡིན་ཞིང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། རང་ལུགས་ལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞེད་པས་
བཀའ་བར་བའི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་དང༌། གཟུངས་
ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་དང༌། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་དང༌། ནས། དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས། ཞེས་དང༌། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་ལས། དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་མདོ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་
དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོས་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསལ་བར་སྟོན་ལ། ཞེས་དང༌། ལྷ་མོ་དཔལ་ཕྲེང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ། ནས། འདི་ནི་རྩ་ཤེ་ནས་བཤད་པའི་ཕྲད་པ་བརྟག་པའི་རིགས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ །ཞེས་དང༌། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་འདྲ་བར་ངེས་དོན་
གྱི་མདོ་སྡེ་མཐར་ཐུག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་མདོ་སོགས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཕྱོགས་མཐུན། ཤེར་མདོ་དང་བརྗོད་བྱ་མཐུན་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཞལ་མཐུན་པར་གསུངས་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་བར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་ཏུ་དེ་
ལྟར་གསུངས་པ་སྔར་དྲངས་ཟིན་པ་སོགས་ཤེས་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕར་
ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་དང་ཡང་སྙིང་དུ། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱི་ཀ་ལས། སླར་ཡང་བླ་མའི་རྒྱུད་
འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ། ཞེས་

315

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དྲངས་པ་ནི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་པ་ཉིད་ཅེས་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་འདི་ལས་གཞན་མེད་པར་མངོན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་
འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྟག་བརྟན་སྙིང་པོ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེ་
གཤེགས་སྙིང་པོ་དེ་རྟག་བརྟན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱོད་རང་
ལ། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེ་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིའི་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིགས། བུ་སོགས་ཀྱིས་

དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལྟར་ཡིན་ན། དུས་ཐ་མར་གསུངས་ཚད་ངེས་
དོན་དང་སྙིང་པོའི་མདོ་བཅུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འགྱུར་བར་དགོངས་ནས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། མདོ་བཅུ་པོ་དེ་བཀའ་ཐ་མའི་མདོར་བཞེད་ཅིང༌། དེ་དག་ལས་ཇོ་ནང་བའི་འདོད་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་སེམས་ཅན་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་དེ་དག་དྲང་དོན་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དོན་གཅིག་པར་བྱས་ཏེ་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་བཀའ་བར་བ་ཁོ་ན་ངེས་དོན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ལ་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཇོ་ནང་བ་བཀག་པས་ཁེགས་ཤིང༌། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་མི་གཅིག་བ་གང་ཞིག །དེ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མེད་ན་སེམས་ཅན་འཚང་རྒྱ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པ་གང་ཞིགབདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་དུང་གི་སེམས་ཀྱི་

316

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་ཉིད་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་འགྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆུད་མི་ཟ་བ་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ལ་རྒྱུད་བླར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཁམས་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། ཁམས་ཀྱི་དོན་ནི་འདིར་རྒྱུའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པས་
བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུར་བཏགས་པ་སེམས་བདེན་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ཀྱི་
དེ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོ་དང་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཞེས་བྱ་ལ། དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དང་འགོག་བདེན་མཐར་ཐུག་དང་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དང་ཆོས་སྐུ་ཞེས་བྱ་བས་ན་དེ་གཉིས་འགལ་བ་སྟེ། འདི་དག་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལྟར་བཀོད་པའོ། །རྩ་རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ལ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་རིགས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཇོ་ནང་བ་དང་བུ་སོགས་ཀྱིས་

མདོར་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་མཉན་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་ཅིལ་དགོངས་ཞེས་དྲི་བ་ཞུས་ལུགས་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་བསྟན་ནས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་འགྲོ་ཞེས་ལན་བཏབ་ལུགས་དང༌། དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་དུས་འདི་དང་འདིའི་ཚེ་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དང་དུས་འདི་དང་འདིའི་ཚེ་གསུངས་པ་ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་འབྱེད་པ་མིན་པར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བའི་སྒོས་དྲང་ངེས་སུ་བཞག་ལུགས་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་མ་
བརྟགས་པར། དེ་གཉིས་ཀས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་གཅིག་ཏུ་

317

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱས་ནས་དོལ་བོས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ན་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུའང་ཡོད་པར་བཤད། བུས་དེའི་རྒྱུད་ན་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའང་མེད་པར་བཤད་དེ། གྲུབ་དོན་གྱི་མ་དོས་འདི་ནི་དྲང་དོན་ནོ་འདི་ནི་ངེས་དོན་ནོ་ཞེས་དྲང་ངེས་གསུངས་པའི་སྐབས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཐ་མར་གསུངས་ཚད་ངེས་དོན་ཡིན་མིན་ལ་རྩོད་པར་སྣང་ངོ་། །
སྤྲོ་ན། ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་གིས་ཐོག་ཏོག་ཏུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་

དྲང་ངེས་ཕྱེ་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་པས། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེས་གཞུང་གི་གཞན་ལུགས་གཉིས་པའི་གཙོ་བོ་དེར་ངོས་འཛིན་པ་བརྟག་དགོས་ལ། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། ཡར་འབྲོག་པ་རིན་ཆེན་ཏོག་གིས་ཀྱང༌། ཞེས་གསུངས་པས་ནི་དེ་ལྟར་བྱེད་མིན་དཔྱད་བྱའོ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ཚུལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང༌། ཤེར་
མདོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་ཁས་བླངས་པའི་དབང་གིས་ཐོག་ཏོག་ལས། འོ་ན་ངེས་དོན་སྟོན་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ནི། །ཤེར་ཕྱིན་ཕལ་ཆེན་ཆོས་པད་དཀའ། །ཞེས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཤད་ནས་དེ་ལ་རྩོད་སྤོང་བྱས་ཏེ་འཁོར་ལོ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་མཐོ་བར་འདོད་
ཅིང་དགོངས་འགྲེལ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་འཇོག་གོ །དེས་ན་ཡར་འབྲོག་པ་སོགས་
ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ནི་སྔ་མ་གཉིས་དང་མི་འདྲའོ། །ཡང་དག་བདེན་པས་འདས་ཆེན་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དང༌། ཕལ་ཆེན་དང་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་པར་བྱས་ནས། ཤེར་
མདོར་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ཞེས་པས་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་འཁོར་ལས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་དོན་མིན་ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཀྱི་རིམ་པས་མི་འཇོག་པར་སྣང་ཞིང༌། བྷ་བྱས་ཤེར་མདོ་

318

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འཁོར་ལོ་ཐ་མར་འདོད་ཚུལ་གཅིག་ཝེན་ཚེག་གིས་བཤད་པ་ཡང་སྙིང་དུ་དེའི་མིང་ཅན་ཞིག་ལ་ངོས་བཟུང་ངོ་། །སྟོང་ཐུན་ལས། སྙིང་བོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཚེ་ནི་རྒྱུད་བླ་རྩ་འགྲེལ་དུ་མཐར་ཐུག་གི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། དེ་དག་གིས་བདེ་གཤེགས་
སྙིང་པོ་དང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་དོན་གཅིག་ཅིང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ། རྟག་བརྟན་ཐེར་ཟུག་འདུས་མ་བྱས། མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་སྦུབས་ན་རང་
ཆས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དཔེ་དགུ་དོན་དགུའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པར་འདོད། ཅེས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྙིང་པོ་རྟག་བརྟན་མཚན་དཔེ་ཅན་བཤད་པ་དང༌། ཞེས་ཇོ་ནང་པས་
གྲུབ་མཐའི་རྩ་བར་བྱེད་རྒྱུའི་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་
མདོར་བཤད་པའི་སྐབས་ཡོད་ཀྱང་ཡོངས་གྲགས་རྒྱུད་བླའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཐ་སྙད་ཁྱབ་ཆེའོ། །ཁ་ཅིག་ཇོ་ནང་བས་སྙིང་བོའི་མདོ་བཅུའི་ནང་གི་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའི་མདོ་དེ་རྟག་བརྟན་སྙིང་བོའི་མདོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ།
དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན། རྟག་བརྟན་སྙིང་བོའི་མདོ་ནི་དེས་ཁུངས་སུ་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་ཇི་
བཞིན་པར་འདོད་པས་སྙིང་བོའི་མདོ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་སྙིང་བོའི་མདོ་བཅུའི་ནང་དུ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་བོའི་མདོ་དང་རྟག་བརྟན་སྙིང་པོའི་མདོ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་བགྲངས་པའི་ཕྱིར།

319

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

༼མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ནས་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ།༽
གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༼སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ།༽
དང་པོ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། གསུངས་པ་རྣམས་དྲངས་སོ། །ཡན་གྱིས་བསྡུབ་དང༌། མཛད་དོ། །ཡན་གྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་

གཞན་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བརྟེན་ས་བྱམས་ཆོས་ལས་བཤད་ཚུལ་
བསྟན་ཏོ། །བསྡུ་བར་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་དེའི་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཤིང༌། དེ་ལ་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ནི། བསྡུ་བ་ལས། དོན་དམ་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཐམས་ཅད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་བཞིན་བརྗོད་མི་ནུས་པས་དང་པོ། དོན་དམ་

320

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོར་འདུས་བྱས་མ་བྱས་སོགས་གཉིས་ཆོས་མེད་པས་གཉིས་པ། སོ་སྐྱེའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མིན་པས་གསུམ་པ། སྟོང་གཞི་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡོག་པ་ཐ་མི་དད་མིན་པས་བཞི་བ། དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པས་ལྔ་པའོ། །ཕུང་པོ་དང་བཅས་པ་དང་ཕུང་པོ་མེད་པའི་སའི་བསྡུ་བར་དགོངས་འགྲེལ་དྲངས་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚུལ་བཞིན་ཀུན་འདྲིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་ལ་དྲི་བ་དྲིས་པ། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ན། ནས། ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་འཁོར་བ་འདིར་འཁོར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་དང་བོ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་དྲངས།
དེ་ལ་རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་འཕགས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །ནས། དེ་ནི་རྟོག་གི་ཀུན་ལས་འདས་མཚན་ཉིད། །ཅེས་པའི་བར་ལེའུ་གཉིས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་དྲངས། དེ་ལ་ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པས་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །ནས། མཚན་མའི་

321

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཆིང་ལས་རྣམ་གྲོལ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་གསུམ་པ་བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གི་ལེའུ་དྲངས། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ཀྱིས་

སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ན་གང་དག་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་

མངོན་དུ་ཟིན་ཅིང༌། ནས། དེ་དག་ང་རྒྱལ་གནས་ལ་རྨོངས་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བཞི་བ་རབ་འབྱོར་གྱི་ལེའུ་དྲངས་པས། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་པོ་
གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ལེའུ་དང་པོ། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ་གཉིས་པ། བཞི་བ་སྟོན་པ་ལ་གསུམ་པ། ལྔ་པ་སྟོན་པ་ལ་བཞི་བ་རྣམས་བྱུང་བས་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཞེས་པ་ལས་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་ཞེས་པ་ལེའུ་གཅིག་གི་མིང་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བགྱི་ན། ནས། རབ་ཏུ་ཉམས་པས་སྙིང་བརྩེར་བྱས་པ་
ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་དྲུག་པ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་དྲངས་ཤིང༌། འདིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་

322

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ན་བདག་གཅིག་པུ་དབེན་པ་ཞིག་ན་མཆིས་པའི་ཚེ། ནས། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བདུན་པ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུའི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་དྲང་ངེས་སོགས་སྟོན་པ་ཡོངས་རྫོགས་དྲངས་ཤིང༌། འདིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་རྒྱས་པར་སྟོན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་ཡངས་པས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་གསང་བ་ལ་མཁས་པ། ནས། ཕྱིས་པ་རྣམས་ལངས་ནི་དེ་མ་བསྟན། །ཅེས་པའི་བར་ལེའུ་ལྔ་བ་
བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་དྲངས་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་རིགས་ངེས་པ་སྟེ་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་ལ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ད་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པར་མཐོང་ཞིང༌། ནས། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་སུ་འདོགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་སྔར་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དྲངས་པའི་དཀྱུས་སུ་བྱུང་བ་དང༌། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་གཞན་ལས་ཀྱང་ཐོར་བུ་ཅི་རིགས་བྱུང་བ་དང༌། གཞན་ཡང་ཞི་ལྷག་གི་རབ་དབྱེ་སྟོན་པ་ལ། ཆོས་གདགས་པ་རྣམ་པར་དགོད་པ་ལས་བརྩམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ཡོངས་སུ་

323

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། དགོངས་པ་
ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱམས་པས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཅི་ལ་གནས། ཅི་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་པར་བགྱིད་ལགས། ནས། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་
པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བརྒྱད་པ་བྱམས་པའི་ལེའུ་དྲངས། ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ལ། ཐེག་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས་བརྩམས་ནས་ཐེག་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྟན་པ་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ས་བཅུ་གང་ལགས་པ་དེ་དག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྣང་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་དགུ་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་གི་ལེའུ་དྲངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ལ།
ཐེག་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཁོ་ན་ལས་བརྩམས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇམ་དཔལ་
གྱིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་

ཞེས་བགྱི་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་

324

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། ནས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་ལེའུ་བཅུ་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་ལེའུ་དྲངས་ཏེ་ལེའུ་འདི་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་རྣམ་པར་ངེས་པའི་ལེའུ་ཞེས་བྱུང་ངོ་། །བྱང་སའི་ལེའུ་བཞི་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ལས། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཞེས་སོགས་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པར་འདོད་པས་མདོར་བསྡུ་ན། ནས། དེ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་སའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུའི་བསྡུ་བ་ཡོངས་རྫོགས་དང༌། ཐེག་བསྡུས་སུ། དོན་བཅུའི་གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་བཤད་པ་ལས། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ལས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་བཤད་པའི་
རྣམ་གྲངས་མང་པོས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
ཡོད་མིན་མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །
ཞེས་སོགས་ལེའུ་བདུན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་དང༌། དབུས་མཐའ་ལས།
རྩ་བ་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། །ཞེས་སོགས་ལེའུ་གསུམ་པ་དེ་ཁོ་ནའི་ལེའུ་གཉི་གར་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་བཤད་དེ། སོགས་སྒྲས་བསྡུས་པ་ནི་དཀའ་འགྲེལ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་རྣམ་
འབྱེད་ལ་བྱེད་གསུངས་ཀྱང་བརྟག་གོ །ཡོན་ཏན་འོད་དང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གྱི་བྱང་

སའི་འགྲེལ་བ་དང༌། ཐེག་བསྡུས་དབྱིག་འགྲེལ་དང༌། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་

325

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཤད་སྦྱར་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དབྱིག་འགྲེལ་དང༌། བློ་བརྟན་དང་བཙུན་པ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་དང༌། དབུས་མཐའི་དབྱིག་འགྲེལ་དང༌། བློ་བརྟན་གྱི་

འགྲེལ་བཤད་རྣམས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའི་གནད་རྣམས་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པས་སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་མདོ་འདིའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་རྩ་བར་སྣང་ངོ་། །
སྤྲོ་ན། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཅེས་པའི་དོན། གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་བར་འཕགས་པ་གཟུངས་ཀྱི་དབང་

ཕྱུག་རྒྱ་ལ་པོས་ཞུས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་བདེན་སྟོང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། མཚན་ལས། མ་འབྲེལ་ཏེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཚད་མདོ་གང་ལ་བརྟེན་འཆད་པ་མིན་གྱི། སེམས་ཙམ་དང་མཐུན་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་གང་ལ་བརྟེན་འཆད་པ་འོག་ཏུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གང་ལ་བརྟེན་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ཤེས་ལ། དེ་ཡང་
ལེགས་ཕྱེའི་ནང་ནས་ལང་གཤེགས་སོགས་ལས་འདི་གཙོ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི།

སྐབས་འདིར་གཟུངས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་བོར་བརྟེན་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་སྨོས་དོན་མེད་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་གཙོ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་པར་བྱའོ། །དཀའ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་དུ། དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ནེ། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་མེད་པ་མིན་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་དང་གཅིག་མིན་ཞིང་དོན་གཞན་མིན་པ་དང༌། སྐྱེ་འཇིག་མེད་པ་དང༌། འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པ་དང༌། སེམས་ཅན་གྱི་དུས་ན་སྒྲིབ་པས་མ་དག་ཅིང་རང་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་

326

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་དེ་ལྔས་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ཅིང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་པས་དང་པོ། དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །ཞེས་པས་གཉིས་པ། སྐྱེ་དང་འཇིག་མེད་ཅེས་པས་གསུམ་པ། བྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་ཞེས་པས་བཞི་བ། རྣམ་པར་དག་པའང་མེད། །རྣམ་པར་དག་འགྱུར་ཞེས་པས་ལྔ་བ་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་མཆན་ལས། སྐབས་འདིར་གཉལ་སྟོན་དཔལ་འབྱོར་ལྷུན་གྲུབ་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ཞེས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དྲངས་ནས་
དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་ནི་འོལ་ཚོད་ཀྱིས་ཉ་དང་ཉུང་མ་བསྲེས་པའོ། །ཞེས་བཀྱོན་པའི་
དགོངས་པ་བཙལ་དགོས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་བཤད་པ་ནོར་བ་མིན་པ་དེའི་
དབྱིག་འགྲེལ་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྔ་འདྲ་བར་བྱས་མ་བྱས་གང་ཡང་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཟིན་བྲིས་སུ་གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ། འོལ་ཚོད་ཀྱིས་ཉ་དང་

ཉུང་མ་བསྲེས་ཞེས་པའི་བཀའ་བཀྱོན་དངོས་གནས་སུ་འབབ་པ་ཟེགས་མའི་དགོངས་པ་འཁྲུལ་མེད་དོ། །མཆན་དུ། གཞུང་གི་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཤིང༌། ཞེས་པའི་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་ལ་ལེའུ་བཞི་བྱུང་བ་དང་བསྟུན་ནས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ལ། ཞེས་པ་ལའང་སེམས་དང་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཕྱེ་ནས་དེ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་རིམ་པར་བློ་གྲོས་ཡངས་པ་དང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་
ཀྱི་ལེའུ་གཉིས་བྱུང་བས་མང་ཚིག་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་ཤིང༌། ཞེས་པ་ལའང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་དངོས་ལ་འཕགས་ཞུས་

327

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
དང༌། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་ཕྱི་དོན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་གནད་ཀྱིས་

དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུར་བསྡུས་པ་མང་ཚིག་གི་དོན་དུ་བཤད་པ་བརྟགདགོས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པས་དེ། གཞུང་ལས། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང༌། ཞེས་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་དེ་མ་སྦྱར་ན་སྦྱོར་རྒྱུ་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞུང་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་པར་གསུངས་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་མི་སྟོན་པའི་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་དེར་འོང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། མུན་སེལ་ལས། མཆན་འགྲེལ་དུ། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་བློ་གྲོས་ཡངས་པས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་སྦྱར་ཀྱང་ལེའུ་དེར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་ཞེས་པ་ལ་སྦྱར་ན་འགྲིག་

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མགོ་ནས་མཐར་ཆགས་སུ་དྲངས་པ་
ལ། བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་འདོར་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། བསྡུ་བ་དང་གཞུང་གང་གིས་དགོངས་འགྲེལ་དེ་ལྟར་འདྲེན་པ་ལ་བྱེད། དང་པོས་དེ་དོར་མེད་ཅིང༌། གཞུང་གིས་དེ་ལྟར་མ་དྲངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྔོན་དུ་གསུངས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སོགས་དེས་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་རྣམ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའ་འགངས་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་དེ་ལ་

328

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བརྟེན་ཚུལ་གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་ཞར་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དུ་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་ལན་དང་དྲང་ངེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྟོན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་རྣམས་དྲངས་པར་གསུངས་པས་དེ་དག་མི་སྟོན་པའི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དེར་འོང་དོན་
མེད་པ་དང༌། མུན་སེལ་ལས། མཆན་འགྲེལ་དུ་བྱམས་ཞུས་ལེའུར་ཕྱི་དོན་བཀག་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུར་སྡུད་པར་བཤད་ཀྱང༌། བྱམས་ཞུས་སུ་ཞི་ལྷག་སྒོམ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་བྱམས་ཞུས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་གླན་པ་འབྱོར་དཀའ་ཞིང༌། སྐབས་འདིའི་གཞུང་གི་མང་ཚིག་རྣམས་ལེའུའི་མང་ཚིག་ཡིན་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་རེ་རེ་ལ་ལེའུ་མང་པོ་རེ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མཆན་ལྟར་ནའང་ལེའུ་གཉིས་རེ་ལས་མ་བྱུང་བས་གཉིས་ཚིག་གིས་སྟོན་དགོས་པ་ལ་དེས་མ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པའི་ལེའུ་རྣམས་ཞེས་པ་ལེའུའི་མང་ཚིག་དང༌། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལེའུ་རྣམས་ཞེས་པ་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ་མུན་སེལ་གྱི་བར་དགོངས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགོངས་
འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་བཅུ་པོ་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང༌། མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་ལྔར་འདུ་སྟེ། དེའི་ལེའུ་བཅུའི་དོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྡུ་བར་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དང༌། མཚན་ཉིད་གསུམ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང༌། ཞི་ལྷག་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། ས་བཅུ་དང༌། འབྲས་བུའི་

329

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་བདུན་དུ་བསྡུས་ཤིང༌། བདུན་པོ་དེ་གཞུང་འདིར་དོན་ཚན་ལྔར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིར་དོན་ལྔ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་སྟེ། འདིར་དོན་ལྔ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ནར། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་དོན་ཚན་ལྔར་འདུ་བར་ཐལ། བྱམས་ཞུས་སུ་ཞི་ལྷག་
རྒྱས་པར་བསྟན་ཀྱང་དེའི་ཚིག་རིས་འགའ་དང༌། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལེའུའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་བསྡུ་བ་ལས། ཐེག་པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས་བརྩམས་ནས། ཞེས་
བྱུང་བ་དང༌། འཇམ་དཔལ་གྱི་ལེའུས་གསུངས་ཚུལ་རྣམས་ལ་དཔགས་ན་དེ་རྣམས་
ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་བཞེད་པས་ལེའུ་དེ་གསུམ་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པར་སྦྱོར་དགོས་ལ། དེས་ན་དོན་ཚན་ལྔར་ལེའུ་བཅུ་ག་འདུ་བའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན། ལེའུ་དེ་གསུམ་གས་དེ་ལྟར་བསྟ་ན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། ལེའུ་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པར་རྣལ་འབྱོར་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་དང༌། ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྟན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཞེས་བྱུང་བ་ལ་དཔགས་ནའང་སྔར་ལྟར་སྦྱོར་དགོས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་

རྣམ་དུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལ་བོས་མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་དང༌། འཕགས་ཞུས་རིལ་བོས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང༌། བྱམས་ཞུས་རིལ་བོས་ཀུན་གཞི་བསྟན་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པའང་བཙལ་དགོས་ཏེ། དེ་གསུམ་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡོད་པ་ལས་རིལ་པོས་དེ་དག་སྟོན་པ་མིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མཆན་དུ། མཐར་ཐུག་རིགས་ངེས་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སོགས་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་ལས་ཐོར་བུར་གསུངས་པ་ལས་སྔ་མ་

330

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམས་དང་འདྲ་བར་ལེའུ་རིལ་པོས་སྟོན་པ་མེད་པས་རྣམས་ཞེས་མ་སྨོས་གསུངས་པའང་དཔྱད་དགོས་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོན་པ་ལ་བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་ལེའུ་ཡོངས་རྫོགས་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེའུའི་མིང་ལ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་ལེའུ་ཞེས་བྱུང་བས་ཀྱང་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མཆན་གྱི་གསུངས་ཚུལ་ནི་ཡང་
སྙིང་ལས། དྲུག་པ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ། བདུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ། ཞེས་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོན་པ་ལ་
ལེའུ་རེ་རེ་ལས་མ་སྦྱར་བ་དང་ཡང་མི་མཐུན་ནོ། །ཁོ་ན་རེ། མཐར་ཐུག་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པ་ལ་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྦྱར་བ་མི་འཐད་དེ། སྤྱན་རས་གཟིགས་
ཀྱིས་ཞུས་པ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་གོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ལ་དགོངས་པ་གང་ལགས། ནས། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་གང་དག་བསྟན་པ་དེ་དག་ཉིད་དངས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཚུལ་གཅིག་པར་བསྟན་པས་
བཤད་དེ། དེའི་ཕྱིར་ང་ནི་ཐེག་པ་ཐ་དད་པར་མི་སྨྲའོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་
སྟོན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཚིག་སིལ་བུ་གོང་འོག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་
སྔར་སྦྱར་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོངས་རྒྱན་དུ་བྱང་ས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་རྣམས་དྲངས་པར་གསུངས་

ཀྱང་བྱང་སའི་ཐད་དེར་དེའི་ལུང་དྲངས་པ་མེད་དོ། །

331

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

༼དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ།༽
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་
མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ། དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༼མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌། བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལོ། །

༼བྱང་ས་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།༽
དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་དང༌། དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། སྐྱོན་སྤོང་ངོ་། །

༼སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ།༽
དང་པོ་ནི། བྱང་ས་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཡིན་ཞེ་ན། ཡན་གྱིས་

བྱང་སའི་ལེའུ་བཞི་བ་དྲངས་ཏེ་སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་གྱི་དྲི་བ་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་གསུངས་ལ། ཡན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ལྟ་བ་ངོས་བཟུང༌། སྐུར་
འདེབས་སོ། །ཡན་གྱིས་སྐུར་འདེབས་སུ་ལྟ་བ་ཉེས་དམིགས་བཅས་ངོས་བཟུང༌། དེ་ལྟར། སོགས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་དོན་བསྡུས་པ་སྟེ། གནས་ལུགས་སམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་འདྲི་ན། བློ་དམན་གྱིས་གནས་ལུགས་

332

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཇི་ལྟར་ཡོད་བཙལ་བ་ན་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་སྒྲུབ་ཚོད་མ་ཟིན་པར་དབུས་ནས་ཐལ་བས་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་སྟེ་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འོ། །གནས་ལུགས་ནི་མཐའ་དེ་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་སྟེ། རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ལ་མཚན་མར་བཟུང་ནས་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་ལོགཔར་བཟུང་བ་དང་སྤངས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའོ། །དེ་ཉིད་ནི་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པའི་དོན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་དེ་ལྟར་ལོག་པར་བཟུང་བ་དང་བཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་སྟེ། ཡོངས་སུ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བའམ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་བཤད་དོ། །ཡང་དག་པ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དོན་ཏེ་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་བདེན་པར་མེད་ཅེས་དགག་ཚོད་མ་ཟིན་པར་དབུས་ནས་ཐལ་ཏེ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་སྐུར་བ་འདེབས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། གནས་ལུགས་ནི་མཐའ་དེ་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་
པའོ། །མདོར་ན་གནས་ལུགས་སམ་དབུ་མའི་ལམ་ནི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་

333

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
གྱིས་མེད་པ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱང་ས་ལས་གསུངས་པའི་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་དྲིས་པ་ལ། དེ་གཉིས་ངོས་འཛིན་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ནི། བྱང་ས་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་འདོགས་པའི་གཞི་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་འདོགས་པའི་གཞི་བསྟན་པར་དཀའ་འགྲེལ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། གང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཞི་བསྟན་ལ། འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱ་སྟེ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས། རྗོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་དེས་ངེས་པར་བརྟགས་པའི་བདག་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་གི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་འདོགས་བྱེད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་བཏགས་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ནི། གཞན་དབང་དེ་ལྟར་བཏགས་
པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་ནི། བཏགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་སྟེ་རྟེན་ནི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་མའི་གཞི་ཡིན་ལ་དེ་ནི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ངོ་། །གཞན་དབང་དེ་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་

334

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བདག་ཉིད་དེ་ཚུལ་གྱིས་བདེན་པར་ཡོད་པ་སྟེ། བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་མིན་པ་ལ་བྱེད་ལ། དེ་མིན་ཚུལ་ཡང་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་གཞན་
གྱིས་བརྗོད་ཚེ་ཉན་པ་པོའི་རྟོག་པ་ལ་རྒྱུས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་དེ་དངོས་གནས་ལ་ཤར་དུ་ཡོད་ན་ཡུལ་དེ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་མེད་པ་ནི་དེ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ནོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་

མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་དུ་མི་གསལ་ཡང༌། མཆན་དུ་ཡུལ་དུས་གྲུབ་མཐའ་གང་གི་དབང་གིས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང༌། མུན་
སེལ་དུ་གཟུགས་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་གཞན་དབང་དུ་མ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་
ཏུ་མ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་སོང་བར་
གསུངས་ཏེ་དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་སོ། །དེ་འདྲའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་

བ་དོན་སྨྲ་དང༌། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་སྟེ་རྒྱུད་ཆུད་ཟོས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
སྨྲ་བ་གཉིས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་སྟེ་ཐེག་ཆེན་ཟབ་མོ་ལས་ཉམས་པའོ། །ཆོས་འདུལ་བ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་དུ། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་འཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཆོས་དང༌། སྤངས་ཨ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པས་འདུལ་བར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལས་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་

335

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ཚིག་ཟིན་ལ་གསལ་བར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སའི་སྐབས་འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཞེས་པའི་ཚིག་འདིས་དེ་ལྟར་གསལ་བར་མ་བསྟན་ཀྱང༌། དེ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས། ཞེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་དེར་མེད་པ་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་ན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ལ་དེར་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་སུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མཚན་གྱིས་

ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་པ་བྱང་སའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པ་ལས་དེ་རང་མཚན་
གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་ཚིག་ཟིན་ལ་གསལ་བར་མ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དོ་སོགས་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་དེ་ལྟར་གསལ་བར་མ་བསྟན་ཀྱང་དེ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒོ་བཏགས་ནས། ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པ་ལ་དེད་ཡོད་པར་ལྟ་བ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་ན་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པ་ལ་དེར་མེད་པར་ལྟ་བསྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་མེད་ན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་དགོས་པ་བྱང་སའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །བྱང་སར་སྔ་མ་ལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ། ཞེས་དང༌། ཕྱི་མ་

ལ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་

336

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཆན་ལས། སྤྱིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཁྱད་མེད་
ཀྱང་འདིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་མ་གྲགས་པར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་ཟླས་དྲངས་ནས་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་བཤད་ཅིང༌། དབུ་མ་བ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཡོད་མཐའ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་མེད་མཐའ་ཞེས་ཟེར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོད་མཐའ་ཞེས་ཆེར་མ་གྲགས་པས། སྔ་མ་དེའི་ཟླས་དྲངས་ནས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། བྱང་སས་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་འཛིན་པ་རིམ་བཞིན་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། དེ་དག་བྱང་སའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཞུང་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱང་སའི་བཏགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་སོགས་ཀྱིས་དེ་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དངོས་བསྟན་ལ་གཞན་དབང་ལས་མ་བྱུང་ཡང༌། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དེར་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེའི་དོན་ནི། དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་

337

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམས་གཅིག་པུ་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་ཀྱང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པ་སྟེ། གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅེས་པའི་གཉིས་ཀ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་དང༌། བྱང་སའི་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་པའི་གཉིས་ཀ་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་བཏགས་ལ་བྱེད་དགོས་སོ། །
༈ འདིར། ཆོས་གང་རུང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གིས་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་གྲུབ་ཚད་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་བློ་དེ། འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་དང༌། དེ་དོན་དམ་པར་དང༌། དེ་རང་མཚན་
གྱིས་དང༌། དེ་རང་དབང་གིས་གྲུབ་པ་རྣམས་དང༌། ཡོད་མཐའ་དང༌། རྟག་མཐའ་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་དང༌། དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་
དོན་གཅིག་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གིས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་གྲུབ་ཚད་དང༌། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་བློ་དེ། འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་དང༌། དེ་དོན་དམ་པར་དང༌། དེ་རང་མཚན་གྱིས་དང༌། དེ་རང་དབང་

338

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གིས་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་དང༌། མེད་མཐའ་དང༌། ཆད་མཐའ་དང༌། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་དང༌། དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྐུར་
གཉིས་ལས་བཟློག་སྟེ་ཆོས་རྣམས་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་

རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དེ། འདིའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡོད་མེད་ཀྱི་དང༌། རྟག་ཆད་ཀྱི་དང༌། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་
གསུམ་དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དེ། དབུས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། མཐའ་དེ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་དབུས་གསུམ་དོན་གཅིག་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་

གཉིས་དང་བྲལ་བའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དེ། དབུ་མའི་མཚན་ཉིད། མཐའ་དེ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་གསུམ་དོན་གཅིག་གོ །
སྤྲོ་ན། བྱངས་ལས། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་པའི་དོན་ལ། དཀའ་འགྲེལ་
ལས། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་མཆན་ལས།
གནས་ལུགས་སམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡོད། ཅེས་དང༌། བདེ་ལེགས་ཉི་མས། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་དོ། །ནས། བྱང་ས་
ལས་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་སོགས་དང༌། ཚུལ་ཁང་གིས། ཀུན་བཏགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་

དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ། ནས། ཞེས་འཆད་པ་ལ་བྱང་ས་ལས། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་སོགས་དང༌། ཟིན་བྲིས་སོགས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་བཀྲལ་ལ། མཆན། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེ། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ། དེའི་དགག་པ་

339

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམས་སུ་པྲ་སྟིས་སྒྲོ་སྐུར་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན་ཞེས་བཀྲལ་བར་བཤད་ཀྱང༌། དེའི་དྲང་ངེས་ལས། སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་དངོས་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཞེས་དང༌། སྐུར་བ་འདེབས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་བྱུང་བ་རིམ་པར་གཞུང་དུ་བྱང་ས་དྲངས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དང༌། བཏགས་པའི་ཚིག་གི་སོགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་བསྣན་པ་ཡིན་ཞིང༌། བྱང་སའི་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་སྐབས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ། ནས། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ས་ལས། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་ཟིན་བྲིས་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལས་ཟུར་བ་ཞིག་མིན་པར་མངོན་ནོ། །ཡིག་ཆ་དང་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ། གཞི་གྲུབ་ན་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། དཔལ་ལིའི་དྲང་ངེས་དགག་པར། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ཅེས་ལན་གདབ་གཞིར་ཆོས་རྣམས་འཇོག་མི་རུང་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་ཅིང༌། ཁོང་བས་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱང་འཇུག་དཀའ་འོ། །གཞུང་ལས། སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་

ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་མ་སྤངས་ནི་དེ་གང་རུང་ཡིན་མིན་ལ་བྱེད་ན་སྒྲོ་སྐུར་གང་རུང་མིན་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཆོས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲོ་སྐུར་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་ན་གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲོ་སྐུར་དང་བཅས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྒྲོ་སྐུར་བྱས་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་བྱེད་ན་གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཆོས་དེ་འཇོག་པ་ན་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་

ཞེན་ཡུལ་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ལ་བྱེད་ན་སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ན་དབུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་གང་བ་དེ་དཔྱད་

340

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་བྱའོ། །སྒྲོ་སྐུར་ལ་དེ་དང་དེའི་མཐའ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་ཀྱང་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་སྒྲས་བརྗོད་ནུས་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་ན་དོན་དམ་པར་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། ཁྱོད་དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་སྒྲའི་ཡུལ་ཡང་ཡིན་ན་ཁྱོད་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང༌། ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་གཉིས་ལ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་དུ།

གཞན་དབང་ལ་ཆོས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དངོས་པོར་བཤད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཆོས་དང་དངོས་པོ་ལྔའི་ནང་ནས་རྒྱུ་མཚན་ལ་དངོས་པོར་བཤད་པ་དང༌། རྫས་ཡོད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་དང་མིང་དང་རྣམ་རྟོག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོར་བཤད་པ་གསུམ་དང༌། ཡོན་ཏན་འོད་མར་གྲགས་པའི་བྱང་སའི་འགྲེལ་བར། ཆོས་རྣམས་ཞེས་པ་ལྐོག་གྱུར་དང༌། དངོས་པོ་ཞེས་པ་མངོན་གྱུར་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་ཆོས་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་དོན་སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ཞེས་པ་ལྟར་མིང་དང་དོན་ལ་གོ་ནའང་ཆོག་པར་གསུངས་པ་དང༌། མཆན་ལས། སྔ་མས་ཆོས་རྣམས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། ཕྱི་མས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་གཞིའི་གཙོ་
བོ་གཞན་དབང་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱི་མའི་ཁུངས་བཙལ་དགོས་ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་བཤད་ཚུལ་སྔར་བཀོད་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དགོངས་རྒྱན་ལས། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་

341

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པ། ཞེས་པ་མཆན་དུ་འགོད་སྐབས། ཁ་ཅིག་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་སྨོས་པ་ཁྱད་པར་དང་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཟེར། ཞེས་གོ་ལྡོག་ཏུ་སྦྱར་བ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་དཔྱད་དགོས་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །བྱང་སའི་དངོས་ཟིན་ལ་རང་ཉིད་ལ་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་དང༌། དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའམ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་སྟེ་གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་བྱས་པ་ཧ་ཅང་མི་གསལ་ཡང་ཡིག་ཆར་སྦྱར་བ་ལྟར། ཁྱད་པར་དང་པོའི་སྐབས་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་པའི་ཚིག་འཇུག་པའི་མཚན་མའི་གཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔར་ལྟར་བྲིས་པ་ཡིན་ཡང༌། དགོངས་རྒྱན་དུ་བཏགས་
པའི་ཚིག་གི་མཚན་མ་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེའི་གཞི་གཞན་དབང་ལ་བྱས་པ་གང་དགོངས་པར་སོང་དཔྱད་དོ། །ཁྱད་པར་གཉིས་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། མིང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བརྡ་རྟོག་གིས་མིང་འདི་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བའི་སྔ་
རོལ་ཏུ་གྲུབ་ཅིང༌། མིང་དེ་འཇུག་པའི་འཇུགགཞིའི་དངོས་པོ་ཞིག་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་འཇོག་པར་གསུངས་པ་དང༌། ཡིག་ཆར། སྤྱིར་ཆོས་དེ་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཐ་སྙད་དང་ལྡན་དགོས་པར་དགོངས་ནས་བརྡ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ངོར་བརྡ་མ་སྦྱར་གོང་གི་དངོས་པོ་ལ་བཞེད་པར་གསུངས་ནས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་གནས་
ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྗོད་མི་ནུས་ཤིང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པས་སྒྲ་དོན་
གྱི་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལ་མཛད་པ་དང༌། སྒོ་མང་སློབ་ཆུང་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཚོན་བྱ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ལས་ལོགས་སུ་ཐ་

342

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྙད་འཚོལ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་བསམས་ནས། བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་བ་དེས་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་དུ་ཡོད་ཀྱང་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་བརྗོད་དུ་མེད་པས་མཚོན་བྱས་བསྡུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མིན་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

བསྡུས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་དང༌། དགོངས་རྒྱན་དུ་སྒྲ་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་དང༌། པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་གཞན་དབང་གི་གཙོ་བོ་ཀུན་རྟོག་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་རིམ་པར་རང་རིག་དང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པས་ན་སྤྲོས་པའི་རྣམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བཤད་པ་དང༌། མཆན་དུ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་འཆར་རྒྱུ་ཡང་མེད་ལ། ཚུར་ངོས་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་མིན་ཞིང༌། ཡེ་མེད་ཀྱང་མིན་པ་རྨི་ལམ་གྱི་གླང་པོ་དང་འདྲ་
བས་བརྗོད་མེད་དུ་གསུངས་ཤིང༌། ཡིག་ཆའི་བཞེད་པ་ལ་དོགས་དཔྱོད་དུ་བརྟག་པ་མཛད་དོ། །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚེ་བཏན་ལྷ་རམས་པ་གཉིས་སྔོ་འཛིན་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྟེང་ན་མ་གཏོགས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པ་དང༌། ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་དང་
རྟོགས་པར་མི་ནུས་པས་རང་མཚན་བརྗོད་མེད་ཟེར་བར་གསུངས་པ་ཡིག་ཆའི་བཤད་སྲོལ་དང་མཐུན་ནམ་སྙམ་ཞིང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར་བརྗོད་པ་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་དུ་མེད་པ་ལ་བྱས་ནས་བྱང་ས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཁུངས་མང་དུ་
བསྒྲིགས་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མང་སྟེ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་འཆད་ལ། གཞུང་ལས། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད། ཅེས་པའི་ཚུལ་
གྱི་སྒྲ་རྒྱུ་མཚན་ལ་གོ་དགོས་པར་དགོངས་རྒྱན་དུ་བཤད་དོ། །རིགས་རྒྱན་དུ། བློའི་

343

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་དེ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་ལ་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་
རུང་དུ་སྣང་བ་དོན་སྤྱི་དང༌། ཤེས་བྱ་དེ་མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་ལ་
ཤེས་བྱར་སྣང་བ་སྒྲ་སྤྱི་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་དཔགས་ན་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱིའི་
ཁྱད་མཚན་མཚོན་སྟེང་ནས་འབྱེད་པ་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས། བུམ་པ་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་གྱིས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་
ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་བུམ་པའི་སྒྲ་སྤྱི་བྱས་ན་བློ་ངོར་བདེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌།
མཆན་དུ། གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཚེ་བློར་ལམ་གྱིས་

འཆར་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྒྲ་སྤྱི་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པ་གསུམ་ལས། སྡེ་བདུན་
ཆུང་བར། ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་ལ་ཆོས་དེའི་དོན་དུ་སྣང་བ་གང་ཞིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ། ཞེས་དང༌། སྒྲ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་ལ་མིང་དུ་སྣང་བ་
གང་ཞིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ། ཞེས་དང༌། རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་ལས། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲ་རང་མཚན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འགགས་ཀྱང་གྲག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཤར་པ་དེ་ཉིད་སྒྲ་སྤྱི་དང༌། སྒྲ་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་
ཞུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་བཤད་ཚུལ་བར་བའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ཆེ་ཞིང༌། རྭ་བསྡུས་གྲྭ་ལས། བུམ་པ་མཐོང་མ་མྱོང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་སྒྲ་སྤྱི་རྒྱང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ལྟོ་ལྡིར་བའི་མིང་མི་ཤེས་ཀྱང་ལྟོ་ལྡིར་
བ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་བ་སྣང་བ་དེ་དོན་སྤྱི་རྐྱང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མཆན་དང་མཐུན་པར་མངོན་ནོ། །འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་

344

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས། ཞེས་པའི་གཉིས་པོ་ནི་དགོངས་རྒྱན་དུ། སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་ཆུད་གཟེན་པ་གཉིས་ལ་བཤད་ཀྱང༌། སྒྲོ་སྐུར་དུ་བྱེད་པ་པོ་གཉིས་ལ་བྱ་དགོས་པ་བྱང་ས་རང་དང་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གསལ་ལོ། །མཆན་དུ་སྒྲོ་སྐུར་འགལ་བར་གསུངས་ཀྱང༌། མུན་སེལ་ལས། སྤྱིར་སྒྲོ་སྐུར་མི་འགལ་བ་དང༌། སྐུར་འདེབས་
ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ། སྒྲོ་འདོགས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་བྱས་

ན་བདེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས། ལོག་རྟོགདང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དང་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དོན་གཅིག་ནས། འདི་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་དོན་གཅིག་ཅེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ན་
སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ལ། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། དེ་ལྟར་སྨྲས་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཆད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ན་རྟག་པའི་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་འདོད་ན། མེད་མཐའ་ལ་ཡོད་མཐའ་དང༌། ཆད་མཐའ་ལ་རྟག་མཐས་ཁྱབ་ཅེས་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་ཞེས་བཀག་ནས། སྡེ་བདུན་རྒྱན་གྱི་དོན་ལོག་ཤེས་ཡིན་ན་རང་དང་
འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་ཤེས་པས་བསལ་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་
གྱི་སྤྱིར་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་པའམ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་པ་གང་བདེ་བྱ་བ་ལས། ལོག་ཤེས་ཡིན་ན་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་མི་བྱ་བར་བཤད་ལ། མཆན་དུ། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་

345

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱིས་གཅོད་རྒྱུའི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་པར་

གསུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲོ་སྐུར་ལ་བློ་དང་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། རང་དབང་གིས་གྲུབ་པར་རྗོད་པ་དང་གཟུང་བ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། ཞེས་དང༌། རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་རྗོད་པ་དང་བཟུང་བ་རྣམས་སྐུར་འདེབས་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
རྗོད་པའི་སྒྲ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཚིག་དང༌། དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་རྟོག་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དངོས་ལ་བྱེད་པ་བཞིན་སྐུར་འདེབས་ལའང་གསུངས་པ་ལས། སྒྲོ་སྐུར་ལ་ཚིག་ཅིག་འཇོག་པ་གཞུང་ཁུངས་མ་གཞན་ནས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

༼སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་སུ་ལྟ་བ་འགོག་པའི་ཚུལ།༽
གཉིས་པ་དེ་གཉིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། མཐའ་གཉིས་འགོག་པའི་ཚུལ་དངོས་དང༌། སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲོ་འདོགས་འགོག་ཚུལ་དང༌། སྐུར་འདེབས་འགོག་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྒྲོ་སྐུར། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ཡང་བྱང་ས་ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང་དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ། ནས། ཐ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཡོད་མཐར་ལྟ་བ་ལ་སྐྱོན་གསུམ་བསྟན་ནས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་

འགོག་སྟེ་ཞིབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་
པར་འགྱུར་རོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་སྐབས་དང༌། སྒྲོ་

346

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགོག་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་འདྲའམ་
མི་འདྲ། འདྲ་ན་སྔ་མ་ལ་ཆོས་བདག་དགོས་པར་ཐལ། ཕྱི་མ་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། སྔ་མའི་སྐབས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མི་འདྲ་ན། གཞུང་ལས། དེ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ནི། ནས། ཞིབ་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མཆན་དུ། སྔ་མ་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འོང་ཞིང༌། དེ་ཕྱི་མ་ལ་

ཡང་ཡོང་ཆོག་ཀྱང་ཆོས་བདག་དངོས་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་གཞན་དབང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་མི་བསླུ་བར་གྲུབ་དགོས་པས་ཆོས་བདག་ཏུ་ཀུན་བཏགས་པ་དོན་ལ་གནས་དགོས་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་ཐུན་མོང་དུ་བཀག་པ་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པ་དང་ཆོས་བདག་ཡོད་ན་ཡོད་མཉམ་དང་མེད་ན་མེད་མཉམ་ཡིན་དགོས་པའི་རིགས་པའི་འཕུལ་ཡིན་པས་རིགས་པའི་འཕུལ་དང་དངོས་ཀྱི་ཁས་བླངས་གཉིས་
ཕྱེད་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་ཀྱང༌། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་མི་རུང་ཚུལ་དོགས་དཔྱོད་དུ་གསལ་རྒྱས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། །རང་ལུགས་ཕྱོགས་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་བསྟན་ལ། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་དབུ་མའི་དོན་

347

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འབད་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་བདག་འཛིན་ནི་མཐའ་གཉིས་འགོག་ཚུལ་
སྤྱིར་བསྟན་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་དེ་ཉིད་ཡིན་པས་སྐབས་སྔ་ཕྱིའི་སྒྲོ་འདོགས་ངེས་
པར་དོན་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས། ཡིག་ཆ་བསྡུས་པ་ལས། ཁ་ཅིག་གིས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་

འཛིན་པའི་བློ་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཀའ་འགྲེལ་ལས། སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་
གཟུགས་སོགས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཚིག་གི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་བློ་ཞིག་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཞུང་ལས། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་འདི་གཟུགས་
ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་དང་བརྡར་བཏགས་པའི་ངོ་བོའོ། །དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མིན་
གྱི་ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་

348

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་མ་བཅོས་པར་གསལ་བར་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཚད་དང༌། ཀུན་བཏགས་སྤྱི་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་མིན་ཡང༌། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ་ད་དུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཇི་ལྟར་འགོག་པ་དང༌། བཀག་པ་དེ་ལ་ཕྱོགས་སྔས་ལན་མི་ཐེབས་པའི་ཚུལ་དང༌། ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐུར་འདེབས་ནི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། བཀག་གོ །ཡན་གྱིས་བྱང་སའི་ལུང་བཀོད། སྨྲ་བ་རྣམས་སོ། །ཡན་གྱིས་ཕྱོགས་སྔ་
ངོས་བཟུང༌། སྨྲའོ། །ཡན་གྱིས་དེའི་འདོད་པ་བརྗོད། དེ་མན་གྱིས་དེ་འགོག་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལ་བྱང་སའི་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་ལ་གཞན་སྡེ་མེད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་
སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔས་སྨྲ་ཚུལ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་གཞན་སྡེ་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་མདོ་སྡེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དགོངས་པའི་དོན་བསྟན་པ་དག་ཐོས་ནས། ནས། འདི་ཐམས་ཅད་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །སུ་འདི་ལྟར་ལྟ་བ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་དེ་ལྟར་ལྟ་ཞིང་དེ་སྐད་སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་མཁྱེན་གསུམ་སོགས་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཡིག་ཆ་རྙིང་པའི་བཤད་ཚུལ་ཏེ་གསར་བ་

349

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཡང་དེ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་པར་མངོན། ཡང་ན། དེ་ལ་གཞན་སྡེ་མེད་དེ། རྟག་སྨྲ་ལ་དོགས་པ་མེད། རྒྱང་པན་པས་ཀྱང་གཟུགས་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་བྱས་ན། གཞུང་ལས། མིང་དང་བརྡས་ཐ་སྙད་འདོགས་
པའི་གཞིའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་དགོངས་པར་འགྲོ་མིན་དཔྱད་དོ། །དེ་འདྲའི་ཕྱོགས་སྔ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གདགས་གཞིའི་དངོས་པོ་རང་མཚན་ནམ་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་དགོས་པ་གང༌། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བྱང་སས་ཕྱོགས་སྔ་འགོད་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་ལ། གཉིས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་ཁས་ལེན་གྱིས་གྲུབ་པོ། །དེ་ནས་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་ལ། བསྡུ་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ལ། ཞེས་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་

མ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི་སྤྱིར་མི་སྲིད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཅེས་པ་གཏན་མི་པས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱོགས་སྔ་ས་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅས་སྨྲ་བ་འགོག་པ་ལ། གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་བྱང་སའི། འདི་ལྟ་སྟེ། ནས། གདགས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་ལུང་དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་གཞི་དཔེར་བགྱིས་ན། གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་བདེན་པར་ཡོད་ན་དེ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་གདགས་སུ་རུང་མོད། ཕུང་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དུ་ཟིན་ན་སྟེ་གྱུར་

350

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ན་ནི་གང་ཟགགི་གདགས་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་གང་ཟག་གདགས་སུ་རུང་བ་མེད་དོ་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ནི། དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་ཉེར་བརྟེན་ནས། །སེམས་ཅན་ཞེས་བྱའི་ཐ་སྙད་བརྗོད། །ཅེས་རྗེས་སུ་འབྲངས་པར་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་གྱིས་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱི་

དངོས་པོ་ཙམ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་འདུས་བྱས་སུ་འདོགས་པའི་ཚིག་སྟེ་མིང་གདགས་སུ་རུང་མོད། དངོས་པོ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པར་གྱུར་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་གདགས་གཞི་གཟུགས་སོགས་གཏན་མེད་དུ་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ལ་འདུས་བྱས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་མེད་དོ། །གདགས་གཞིའི་དངོས་པོ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གྱུར་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཡང་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའོ། །གཞུང་ལས། དེས་ན་དངོས་པོ་ཙམ་མེད་ན་ཞེས་འགོག་པ་ནི། སོགས་
ཀྱི་དོན་ཡང༌། བྱང་སར་དངོས་པོ་ཙམ་མེད་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཇི་བཞིན་མེད་ཀྱང་མེད་དུ་ཟིན་ན་ཞེས་པའི་ནུས་པ་བཏོན་ཏེ། དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་ན་ཞེས་འགོག་པའི་དོན་དུ་མུན་སེལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་དབང་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་འཁྲུལ་བའི་བློས་རློམ་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ལ། གཞན་དབང་སེམས་སེམས་བྱུང་

351

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམས། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །རིགས་པ་གསུམ་པོ་འདིའི་དང་པོ་གཉིས་བྱང་སས་མེད་ལྟ་བ་ལ་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ལྔའི་གཉིས་པ་འཇིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་
ཀྱི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་རྗེ་རང་གིས་
བཀོད་པའི་རིགས་པའོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་གཞན་དབང་གི་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས། གཞན་དབང་གི་སྐྱེ་འགག་ནི་བློ་འཁྲུལ་བས་སྐྱེ་འགག་ཏུ་ཞེན་པ་ཙམ་གྱི་ངོར་ཡིན་པས་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་འགག་
ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ལ། དེས་དེ་ཡོད་གོ་ཡང་ཆོད་ཅིང༌། དེ་བས་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །འདི་བས་དེ་ཙམ་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མི་
ནུས་ཏེ། དེས་སྐུར་འདེབས་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་

རྒྱུ་འབྲས་བདེན་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་ངོར་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཞག་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དབང་ཁོ་རང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ན་དགེ་སྡིག་ལས་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་བྱས་མེ་དཔར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐག་པ་སྡུལ་ཡིན་པ་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་ཞེན་པའ་འཁྲུལ་ངོར་གྲུབ་ཀྱང་ཐག་པ་སྦྲུལ་དུ་གྲུབ་མ་མྱོང་བ་བཞིན་ཞེས་འཆད་དོ། །གཞན་དབང་ཁོ་རང་ཞེས་པའི་ཚིག་ནུས་འདོན་ཚུལ་ནི་མཚན་དུ། གཞན་དབང་རང་ངོས་ནས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་པ་རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་ཁོ་རང་མེད་ཟེར་བ་ཞིག་ཏུ་གོ་བའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་འདྲ་མིན་པའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། འཁྲུལ་ངོར་བཞག་ཙམ་
གྱི་རྒྱུ་འབྲས་དེ་འདྲ་མིན་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཤིག་འདོད་ན། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་

352

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་གྲུབ་པ་ཡིན་ཞེས་འདི་བས་བསམས་ནས། ཐལ་འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་
དང༌། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བལྟས་ན་ཆོས་རྣམས་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། གང་གས་གཞི་མེད་ན་འདོགས་པ་པོ་དང་འདོགས་བྱེད་དང་བཏགས་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པར་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ས་ལས། དེ་བས་ན་གང་ཟག །སོགས་བྱུང་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། སྔར་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དེ་བས་ན། ཐལ་འགྱུར་པ་ལྟ་བུས། སྒྲས་ཟིན་བཞིན་ཁས་བླང་མི་དྲུང་བས་ན་ཤེས་པར་དཀའ་བའི་མདོ་སྡེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཀྱིས་བསྡུས་
པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྗོད་བྱར་ལྡན་པ། ཆོས་བདག་མེད་པ་སྟོན་པས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་བརྗོད་བྱར་ལྡན་པ། སྒྲས་ཟིན་ལས་དགོངས་པ་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པས་དགོངས་པའི་དོན་བསྟན་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་བཞི་ལྡན་དྲང་དོན་གྱི་ཤེར་མདོ་ཐོས་ནས་མདོ་དེའི་དོན་རྣལ་མ་དེ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་སྐྲས་ཟིན་བཞིན་བཟུང་
ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསམས་ཏེ་རིགས་པ་ལྟར་སྣང་གིས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་རྟོག་ཙམ་
གྱིས་ཆོས་རྣམས་བློས་བཏགས་པ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། དེ་ལྟར་རང་ངོས་ནས་མེད་པ་འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་སྟེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གིས་འཛིན་ཅིང༌།
གཞན་གྱིས་འདི་ལྟར་ལྟ་ནའང་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྟ་ཞིང་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་ལྟར་ན་གདགས་གཞི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡང་གཏན་མེད་དུ་སོང་

353

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་ཀྱང་མེད། དེ་མེད་པས་རྟོག་པ་ཡང་མེད། དེ་མེད་
པས་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྒྲ་ཡང་མེད། དེ་དག་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པས་བཏགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ན། བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་བཏགས་ཙམ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་རྣམ་གྲངས་དེས་ན། ཞེས་པ་ལ་བྱང་སའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ན་བཤད་པ་མི་སྣང་ངོ་། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་ཡོངས་གྲུབ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་བཏགས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐུར་བར་འགྱུར་བས་ན་དེ་དག་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་བཏགས་ཆོས་དང༌། གདགས་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་དོན་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅོད་ཅིང༌། དེ་ནི་བྱང་སས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་གསུམ་པ་མདོ་དོན་ལོག་པར་བཀྲལ་བའི་སྐྱོན་ནོ། །ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་བལྟས་ན་ཆད་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དཀོན་བརྩེགས་ལས། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི། སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་རུང་གི །སྟོང་ཉིད་ལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བ་མི་རུང་བར་གསུངས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སྔ་མས་ནི་བྱང་
ས་ལས། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོ་ནི། ནས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་
འདེབས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་ལས་དེ་ལ་སྐུར་བ་མི་འདེབས་པ་དང༌། གཞི་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཞེས་བ་ལྟར་དམྱལ་བར་མི་འཕེན་པ་དང༌། གཞན་ཆོས་འདོད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་བར་འདོད་པ་དག་ཀྱང་འཕུང་བར་མི་བྱེད་ཅིང་སླུ་བར་མི་བྱེད་ལ།

354

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆོས་དང་བདེན་པ་ལ་ཡང་འགོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་འདོད་པ་འཕུང་བར་མི་བྱེད་པ་དང༌། བསླབ་པའི་གཞི་དག་ལ་ཡང་གཡེལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལས་མི་གཡེལ་ལ། ཕྱི་མས་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
ལོག་པར་ཟིན་པ་ནི་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་ཡང་རྨོངས་ལ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་རྨོངས་པར་མ་ཟད་དེ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང༌། གཞི་དེས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། །ཞེས་པ་ལྟར་དམྱལ་བར་འཕེན་པ་དང༌། གཞན་ཆོས་འདོད་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་འཕུང་བར་བྱེད་ངོ་། །ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་འདོད་པ་འཕུང་བར་བྱེད་པ་དང༌། བསླབ་པའི་གཞི་དེ་དག་ལའང་གཡེལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལས་གཡེལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། མདོར་ན། དེ་ལྟར་
ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བས་དེ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་སས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་བཞི་པ་ལུང་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ནོ། །བྱང་ས་ལས། འདི་གཉིས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་དང་པོ་འདུལ་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྐྱོན་ནི་གཞུང་གི་སྒྲོ་སྐུར་དུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་བཤད་པའི་ཞར་བྱུང་དུ་སོང་ངོ་། །ཐ་མ་སྟོང་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་སྐྱོན་ནི། ཇི་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ནས། དེ་བས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཟིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས། གང་གིས་སྟོང་པ་དང་གང་སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་

355

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དུ་ལྟ་བ་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཟུང་བ་གང༌། དེ་ལྟར་
གྲུབ་ན་གང་དུ་ཅི་ཞིག་གང་གིས་སྟོང་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྟན་ཏེ། འདི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ལན་འདེབས་ཚུལ་མཆན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་སྒྲོ་སྐུར་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ངོས་གཟུང་བ་ནི། དེ་ལྟར་བྱས་ན། ཞེས་སོགས་གྱུར། བྱངས་ལས། ཇི་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ལ། འདི་ལ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདི་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་པའི་གང་ལ་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་མེད་དེ། དེ་ལྟ་བས་ན་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་བདག་ཉིད་དེས་སྟོང་ངོ་། །ཞེས་གཟུགས་སོགས་གཞན་དབང་གང་ལ་དེར་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་གང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དེ་ནི་གཞན་དབང་ཚིག་གིས་བཏགས་པ་དེས་སྟོང་པར་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་ལྷག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདི་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོད་ཅེས་པའི་

356

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དེའི་ལྷག་མ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པའི་ཚིག་ཙམ་པོ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉི་ག་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། དངོས་པོ་ཙམ་ཡོད་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཙམ་དུ་འདོགས་པར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་དང་འདོགས་པ་པོ་སྒྲ་རྟོག་ཙམ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ནི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་པའོ། །ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། དངོས་པོ་ཙམ་ཡོད་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཙམ་དུ་འདོགས་པར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་སྒྲོ་མི་འདོགས་ལ། ཡང་དག་པ་ལ་ཡང་སྐུར་པ་མི་འདེབས་སོ། །ནས། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཤེས་ཏེ་ཀུན་
བཏགས་ལ་སྒྲོ་མི་འདོགས་ཤིང་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་སྐུར་བ་མི་འདེབས་པར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཞུགས་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ན། དངོས་པོ་སྔ་མ་གང་ཡིན་པ་དང༌། ནས། བླ་ན་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། འདིའི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ནི་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་དངོས་པོ་ནི་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ནས། དེ་ལྟ་བུ་དང་

357

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཐུན་པ་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་དངོས་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དངོས་པོ་ནི་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང༌།

དེ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འདོགས་པའི་ཚིག་ནས་ཐ་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་འདོགས་པའི་ཚིག་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དང༌། ནས། དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དངོས་མེད་ནི་སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། སྔ་མ་དངོས་པོ་སྟེ་ཡོད་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མ་དངོས་མེད་དེ་
མེད་མཐའ་སྤངས་པས། མཐའ་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི། དོན་དམ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་གཟུགས་མེད་པ་བསྟན་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་བླ་ན་མེད་པའོ། །མདོར་ན་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ལྟར་སྟོང་
པའི་ཤུལ་དུ་གང་ཡང་མེད་ན་ཆད་མཐར་ལྷུང་ནས་དབུ་མར་གནས་མི་ནུས་པས་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་དང་འདོགས་པ་བོ་སྒྲ་རྟོག་ཙམ་ཞིག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མཐོང་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཞུགས་པར་གསུངས་སོ། །
སྤྲོ་ན། གཞུང་ལས། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པ་ལ་དཔག་ན་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔར་ཐལ་འགྱུར་བ་ལས་མི་འོང་འདྲ་ཡང༌།
ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ལས། ཐལ་རང་གཉིས་པོ་དེ་སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་

358

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟར་གསར་བས་ཀྱང་བཞེད་ལ། སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས། རང་རྒྱུད་པ་ཆོས་ཅན། བྱང་སའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐུར་
འདེབས་འགོག་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་བྱང་སའི་དངོས་བསྟན་གྱི་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཟེར་བ་རྣོ་པས་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། གཞུང་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་བྱས་ནས་དཀྱོགས་བཤད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་བྱང་ས་སོགས་ཀྱི་རྗེས་

སུ་ཕྱེ་བས་བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་སྐུར་འདེབས་དངོས་སུ་འགོག་ཡུལ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་མ་བྱུང་ཞིང༌། དེའི་དུས་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྲོལ་ཕྱེ་མ་ཟིན་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བ་དུ་མ་བྱོན་ཟིན་པ་དེ་དག་དངོས་སུ་བཀག་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དབུ་མ་བ་གཉིས་ཀའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་བྱང་ས་སོགས་ཀྱི་སྔར་མ་ཕྱེ་བ་འདྲ་
བར་ཁས་བླངས་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་སྲོལ་འཛིན་ཙམ་རེ་དེའི་སྔར་མ་བྱོན་པར་སྨྲ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་སྤྱིར་འདིའི་སྐུར་འདེབས་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་ཡོང་ཡང༌། བྱང་སས་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ན་ཕྱོགས་སྔར་བླངས་པ་ནི་དེ་སྐུར་འདེབས་སྨྲ་བའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་བཀག་པས་རང་རྒྱུད་པ་ངང་གིས་ཁེགས་པས་ཡིན་ནོ། །རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། བྱང་སའི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནས། མེད་པར་འགྱུར་རོའི་བར་གྱི་ཕྱོགས་སྔར་
ཐལ་རང་གཉིས་དང༌། དེ་བས་ན། ནས། རིག་པར་བྱའི་བར་གྱི་ཕྱོགས་སྔ་ཐལ་འགྱུར་

359

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བ་ཁོ་ནར་བྱས་ཏེ། ཕྱི་མའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། གཞུང་གི་དེས་ན། ནས། མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐལ་འགྱུར་བས་ལན་བྱས་པ་བཀོད་པ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་རྟེན་
ན་ལུང་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་སྔ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་ཁྱད་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་བ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་ལ་གནས་ཀྱང་མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་བ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་མི་གནས་པ་མི་འགལ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། གཡང་

མེད་ན་གཡང་སར་ལྷུང་བའི་གང་ཟག་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ། བློ་
མཐར་ལྷུང་མ་ལྷུང་མཐའ་དེར་བཟུང་མ་བཟུང་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ལྷག་མ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཡོད་རྒྱུ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་འཇོག་སྟེ།
དབུས་མཐའ་ལས།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །
ཅེས་པའི་ཡོད་རྒྱུ་ལ་དེ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་འདི་དང་དེའི་ཡོད་རྒྱུ་གཉིས་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞུང་ལས། དེའི་ཤུལ་དུ་ལྟག་མ་ལུས་པའི་ཡོད་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ནས། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞུང་ལས། གང་ན་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ་དང༌། ནས། འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན། ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་གང་ལ་གང་མེད་པ་སོགས་ས་སྡེའི་སྐབས་དུ་མར་བྱུང་བ་ལས། བྱང་སའི་ཐད་འདིའི་དངོས་བསྟན་ལ་གཞན་དབང་ལས་མ་བྱུང་ལ། སྤྱིར་ས་སྡེའི་

360

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལུང་དེས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་བསྟན་པར་བྱ་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་བྱང་སའི་དབུ་མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་
པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དབུ་མའི་ལ་མ་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། འགའ་ཞིག །དེ་ལ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་བདེན་མེད་འཇོག་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་དོན་དམ་པ་སོགས་སུ་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་དང་བདེན་པ་སོགས་སུ་ཡོད་པ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ནས་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱང་ས་དྲངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། གཞན་དག་དེ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་སྟེ། འདིའི་སྔ་འགྲེལ་དུ་གཞུང་ལས། འདི་འདྲ་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ལ་ལས། དེ་དག་གང་བྱས་ཀྱང་འདྲ་སྟེ། རྩོད་ཟློག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་དང་དབུ་མའི་ལམ་དོན་གཅིག་པར་གསུངས་པ་རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་གཞུང་དུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཀྲལ་བ་སྐབས་འདིར་ཡང་འདྲ་བའི་
ཕྱིར་ཟེར་ན། དེའི་དོན་རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་མོར་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ནའི་ཆོས་
དང༌། དབུ་མའི་ལམ་སྟེ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བདེན་སྟོང་དོན་འདྲ་བ་དང༌། དགོངས་ཐབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེར་མཐའ་གཉིས་སེལ་བར་དོན་འདྲ་བ་ལ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འདིའི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། བྱང་ས་ལས། གཉིས་སུ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ། ཞེས་པ་འདི། དེར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ལྡོག་ཆ་ནས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་དང༌། འདིར་དྲངས་

361

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་ལུང་གི་འཕྲོས་སུ། དེ་ཁོ་ན་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་སློབ་པའི་ལམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱས་ཏེ།
ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་དང༌། གང་ལ་

གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་མཐོང་ལ། སོགས་ཀྱང་གཉིས་སུ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པ་ནི། གཞུང་གིས་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པས་ཤེས་ཤིང༌། གང་ལ་གང་མེད་པ་སོགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ནི། གཞུང་ལས། དེ་ལ་གང་ན་གང་མེད་
པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་པ། ནས། སྟོང་ཉིད་ཡང་དག་པ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དབུས་མཐའི། དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་གསུངས་པ་དང༌། འདི་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པའི་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད། ཅེས་དང༌། སྟོང་ཚུལ་འདི་བྱང་ས་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་གོང་ན་མེད་པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། རྗེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་བགྲོད་པའི་ལམ་མམ་ཤུལ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོན་མཐའ་དག་ཟད་ཅིང་ཡོན་
ཏན་མཐའ་དག་སྐྱེད་པའི་དམིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་

362

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པས་དབུ་མ་དང་དེའི་ལམ་སྟེ་དབུ་མ་བས་བགྲོད་པའི་ཤུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱིར་དབུ་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དབུ་མའི་གཞུང་དང༌། དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་དང༌། དབུ་མ་སྒྲོགས་པའི་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་འཇུག་པར་ལེགས་ལྡན་གྱིས་གསུངས་པ་འདིར་ཡང་འདྲའོ། །ཁོ་ན་རེ། གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་དབུ་མ་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། གྲུབ་མཐའ་

ཆེན་མོ་ལས། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཆོས་ཅན། དབུ་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོན་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སམ་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ནི། མདྷྱཱ་མ་ཀ་སྟེ་དབུ་མའམ་དབུས་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཐའ་སྤངས་པའི་དཀྱིལ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། དབུ་མ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་མཐའ་དོར་བའི་དཀྱིལ་

ལ་དབུས་ཞེས་པ་དང་འདྲ་བར་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་ཉིད་དབུ་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡང་དབུས་དང་
དབུ་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་རུང་གི་དོན་ཙམ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་དབུ་མ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་དབུ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཅེས་པ་སྐབས་འདིར་ཡང་ཁས་བླང་ངོ་། །

༼བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ།༽
གཉིས་པ་བསྡུ་བ་ནས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་

363

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ་དང༌། ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པའོ། །

༼ཕྱོགས་སྔ་མ་དགོད་ཅིང་དེའི་དོན་ལ་དྲིས་ལན་བྱ་བ།༽
དང་པོ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ལ་ལ། སོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔ་ངོས་བཟུང༌། འདི་སྐད། སོགས་ཀྱིས་དེའི་འདོད་པ་བཀོད།
དེ་ནས་དེ་ལ། སོགས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔར་དྲི་བ་བྱས། གལ་ཏེ་འདི་སྐད། སོགས་ཀྱིས་

དེ་ལ་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ཞིང༌། དང་པོ་བྱང་སའི་སྐབས་ལྟར་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ལ་ལ། ཞེས་བྱུང་བས་འདི་བས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བ་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བར་འདོད་སྣང་བ་དང་བྱང་སར་ཆད་ལྟ་བའི་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རྒྱུད་པ་མཐར་ལྷུང་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉི་གར་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀུན་བདེན་མེད་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་བཞིན་འདི་སྐད་ཅེས་དམ་བཅའ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་རྗོད་དོ། །དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་ལ་འདི་བས་དྲི་བ་བྱ་བ་ནི། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བོས་ནས། དོན་དམ་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་དོན་དམ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་གང་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ལའང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། གང་གི་ངོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲིའོ། །འདིར་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ལས་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་མེད་སའི་དོན་དམ་དྲིས་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དོན་དམ་མོ་ཞེས་ལན་འདེབས་མི་

364

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཡོད་སའི་ཐ་སྙད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་དྲིས་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པོ་ཞེས་ལན་འདེབས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ངོར་ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དེས་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བདེན་གྲུབ་ལ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ལན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས། ཆོས་རྣམས་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་ནི་གང་གི་ངོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་སྟེ། མདོར་ན་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། བདེན་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཞེས་
པའོ། །ཕྱི་མ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་བློ་གང་གི་ངོར་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དག་བདེན་པར་མེད་པར་མཐོང་བ་ལ་ཀུན་ནས་རྫོབ་པ་སྟེ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། བདེན་པར་མེད་པ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་དང་པོར་བརྡ་འདོགས་པ་དང༌། དེ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང༌། རྗོད་པ་དེ་

365

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གོམས་པ་ལས་ཕྱིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་གང་ཡིན་
དྲིས་ཞེས་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའོ། །

༼ལན་བཏབ་པའི་ཕྱོགས་དགག་པ།༽
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང༌། རང་
གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་
དོན་དམ་པའི་ངོས་འཛིན་དགག་པ་དང༌། བསྡུ་བ་ལས་མཐའ་གཉིས་དང་དེ་སྤོང་ཚུལ་བཤད་པ་བྱང་ས་དང་གནད་གཅིག་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དགག་པ། དོན་དམ་གྱི་ངོས་འཛིན་དགག་པ། ཀུན་བཏགས་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ལ་སྐྱོན་མ་བསྟན་པར་གཞན་དབང་དེ་ལྟར་མེད་པ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐོག་མར། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བདེན་འཛིན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པར་བཞེད་པ་ལ། འདི་བས་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན་པར་མ་ཟད་མངོན་
པར་རྗོད་པ་སྟེ་རྣམ་རྟོག་ཀྱང་ཡིན་ལ། དེས་ན་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་རྒྱུས་བསྐྱེད་དམ། འོན་ཏེ། དེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་མེད་ཅེས་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་རྗོད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་
ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་རྗོད་རྟོག་པས་བཏགས་

366

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་དབང་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་ངོས་འཛིན། ཅེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་བཞེད་པ་ལ། འདི་བས། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ན། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པའི་རང་མཚན་ཏེ་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་བློས་དམིགས་ཤིང་བློར་སྣང་བཞིན་དུ་དོན་དེ་མེད་ཅེས་ཇི་ལྟར་སྨྲ་རིགས་ཏེ་སྨྲ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡུལ་སྟེང་ནས་མེད་པ་ལ་དེར་ཡོད་པར་དམིགས་པའི་ཚད་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཀྱང་ནི་སྔ་མར་མ་ཟད་པའོ། །དེའི་ལན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས། ཁྱོད་རང་གིས་ཚད་མར་འདོད་པའི་བློ་དེས་མི་གནོད་དེ། བློ་དེ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དངོས་པོ་སྟེ་འཁྲུལ་བའི་དངོས་པོའམ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ལ་འདི་བས། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་དོན་དམ་པའི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། མེད་ན། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་

དམིགས་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་ཁྱེད་རང་གིས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། དེ་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་དེ་མེད་དགོས་པའི་
ཕྱིར། བྱང་སའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡོད་ན། སོགས་ཀྱི་སྐབས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པར་མ་ཟད། བསྡུ་བའི་སྐབས་འདིར་ཡང་རྩ་བའི་བརྟག་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་ཀྱང༌།

367

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་དང༌། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་བརྟག་ཕྱིར་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་
ཡོད་མེད་གང་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་ཞིང་བརྟག་པ་སྔ་མ་སྟེ་བསྡུ་བའི་རྩ་བའི་བརྟག་པ་ཉིད་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བརྟགས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་འདིར། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བཞེད་ཀྱང༌། བསྡུ་བ་འདིར་ཀུན་བཏགས་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐྱོན་
མ་བསྟན་པར། གནས་ལུགས་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་པ་དང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་གྱུར་
པའི་བདེན་འཛིན་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་བརྟགས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་སྐྱོན་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་འགོག་བཞེད་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ལ་རྩོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་
གྱི་གཙོ་བོ་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་འདོགས་པ་པོ་དང་གདགས་གཞིའི་གཙོ་བོ་རྣམས་གཞན་དབང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་བསྡུ་བ་ལས་མཐའ་གཉིས་དང་དེ་སློང་ཚུལ་བཤད་པ་བྱང་ས་དང་གནད་གཅིག་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་འདི་བའི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ལུགས་འདི་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་

368

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྱུར་ཚུལ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང་བསྡུ་བ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་ཞེན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་དེར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་རང་མཚན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་དང༌། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་ནོ། །བསྡུ་བའི་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། བྱང་སའི་དེ་དང་གནད་གཅིག་
སྟེ། བྱང་ས་ལས་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ལྟ་བ་སྒྲོ་འདོགས་དང༌། མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་བདེན་མེད་དུ་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་གསུངས་ཤིང༌། འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བའི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། བྱང་སའི་དེ་དང་གནད་གཅིག་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་གནད་གཅིག་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྤོང་ཚུལ་ཡང་གནད་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་མེད་པ་ཡང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། བསྡུ་བའི་ལུང་སྔ་མའི་དོན་ནི། གཞན་དབང་ནི་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མིན། ཞེས་པ་སྟེ། འདིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི། བསམ་པ་དང༌། དད་པ་དང༌། ཚུལ་ཁྲིམས་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་བདེན་པ་དང༌། མཐར་ཐུག་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དྲུག་ལ་བྱེད་དགོས་པས་ལམ་སྟེ་གཞན་དབང་གི་མཚན་གཞི་དང༌། མིང་ནི་རྗོད་པ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་དང༌། མངོན་པར་

369

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྗོད་པ་ནི་རྟོག་པ་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་དང༌། རྣམ་པར་འཇོག་པ་ནི་གཞན་དབང་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པའོ། །ལུང་ཕྱི་མ་ནི་སྔ་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་སྟེ། དོན་ནི། འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཞེས་པ་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་མིན་པར་ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་སྟེ། དེ་དམིགས་པ་དངོས་མིན་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་ཇི་ལྟ་བར་སྣང་བ་ནི་མངོན་རྗོད་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཏེ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་

གིས་སྣང་བ་སྟེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྔོན་པོའོ་ཞེས་མིང་བརྡ་བྱས་ཤིང་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་སྔོན་པོ་དངོས་མིན་བཞིན་དུ་དེ་ཇི་ལྟ་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན། ཞེས་པའོ། །དེས་ན་བདག་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལྟ་བུ་མེད་པ་
ཡིན་པས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་བཏགས་ཐམས་

ཅད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་མིན་པས། ཀུན་བཏགས་རྣམས་རྫས་ཡོད་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་བཀག་ནས་དེ་བཏགས་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞག་གོ །ཀུན་བཏགས་བཏགས་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ནས། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གཏན་མེད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ནི་གཟུང་བ་

370

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་
པས་ན་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། སྒྱུ་མ་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེ་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཡོངས་
སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ནས། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བཤད་པ་མེད་དོ། །ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་དུ་ཀུན་བཏགས་བདེན་པ་གཉི་གར་མེད་པ་སོགས་སུ་འཆད་པ་ནི་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། གང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་ཅི་སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་

ལ་ལགས་ཞེས་པ་གྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། བྱམས་པ་ཐད་དད་པ་

མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཞུས་དྲངས་ཏེ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྒྲུབས་ནས། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་དོན་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་དོན་ཉིད་དུ་སྣང་བའོ། །ཞེས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞིང༌། བྱང་ས་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡང་མེད་ལ་འདོགས་པ་ཡང་མེད་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། གལ་ཏེ་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེས་ན་གཞི་

371

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མེད་པར་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱར་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་སུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་དེ་བསན་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་པ་གཞུང་གིས་ཤེས་འདྲ་བས། དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་ཆེན་
གྱིས་དེ་གཞན་དབང་དང་ཐེག་བསྡུས་ཀྱིས་དེ་ཀུན་བཏགས་སུ་བྱས་པ་གཉིས་མི་མཐུན་པར་གསུངས་པ་གཞུང་གི་དོན་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཡང༌། མུན་སེལ་ལས། འགྲེལ་པ་ཆེན་མོ་དེར་གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་སེམས་ཙམ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་གསལ་ཁ་མེད་ཀྱང་གཞུང་དུ་ཐེག་བསྡུས་སུ་གཟུང་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་སྒོས་བཀག་པས་བརྟག་ཅེས་གསུངས་སོ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་
གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆུང་ཤླཽ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་བ་ཞང་ཡེ་ཤེས་སྡེའི་འགྱུར་དང༌། འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་བཞི་བཅུ་བ་ཞིག་དང༌། བསྡུས་འགྲེལ་བམ་པོ་གཅིག་པ་སྟེ་
གསུམ་དང༌། ཡང་ཊཱི་ཀ་ཆེན་བམ་པོ་དྲུག་ཅུ་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་བྱམས་ཞུས་
ཀྱི་བཤད་པ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད་པ་བམ་པོ་གཉིས་ཤླཽ་ཀ་བདུན་ཅུ་པ་དང༌། རྒྱ་ལས་བསྒྱུར་བའི་དགོངས་འགྲེལ་ཊཱི་ཀྐ་བམ་པོ་དགུ་བ་དང༌། ཝེན་ཚེག་གིས་མཛད་
པའི་འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་དོན་བཞི་བ་དང༌། རྒྱའི་སློབ་དཔོན་རྫོགས་གསལ་གྱིས་

བྱས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་བམ་པོ་དོན་ལྔ་བ་སྟེ་བརྒྱད་དཀར་ཆག་སྔོན་མ་རྣམས་སུ་བྱུང་ཞིང༌། ཕྱི་མ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་བུས་དཔྱད་གཞིར་མཛད་དོ། །ཐོགས་མེད་

372

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དེས་མཛད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཐེག་བསྡུས་བྱང་ས་བསྡུ་བ་གསུམ་དང་འགལ་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དང་། དེར་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱོན་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་
ཀྱི་ལུང་དྲངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་དབང་ཕྱུག་དམ་པའི་མངའ་བདག་དཔལ་ལྷ་བཙན་པོ་བྱང་ཆུབ་རྫུ་འཕྲུལ་གྱིས་མཛད་པའི་
བཀའ་ཡང་དག་པའི་ཚད་མ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པའི་ཕྱིར། དཀར་ཆག་ལྷན་དཀར་ལས། ཡང་

དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་སློབ་དཔོན་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་
གྱིས་མཛད་པ་ཤླཽ་ཀ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་སྟེ་བམ་པོ་བཞི་བཅུ། ཞེས་དང༌། བུས། བོད་ཀྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་བྱས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཀླུས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་

མཛད་པར་ཡང་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་ཆུང་དང་བསྡུས་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ་མིན་ཏེ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོ་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་ཟུར་དུ་མཛད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བར་དེའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་མདོ་དེའི་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་མ་གཏོགས་ལེའུ་ལྷག་མ་རྣམས་ཕལ་ཆེར་དྲངས་ཤིང་དཀའ་གནས་རྣམས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མངོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཕྱིས་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཀུན་བཏགས་དོན་
དམ་དུ་མ་ཟད་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད། གཞན་དབང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད། ཡོངས་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་

373

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དགོངས་པར་འཆད་མཁན་དོལ་བོ་བ་ཡིན་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད་ཀྱང༌། མཆན་དུ། བཤད་ཚུལ་དེ་བུ་སྟོན་གྱིས་ཀྱང་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་འདྲའི་བཤད་ཚུལ་
ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་དགོངས་པར་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་རྣམ་རིག་པའི་
ལུགས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་ཇོ་ནང་བས་གཞན་
དབང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དོན་འཁྲུལ་བའི་བློས་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་པར་ཞེན་པ་ཙམ་ལས་དོན་དངོས་གནས་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་བྱང་ས་ལས་ཆད་ལྟའི་གཙོ་བོར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལའང་སྐུར་བ་བཏབ་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ནི།
ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ལ་གང་དག་
གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་མཐོང་བ་དེ་དག་གིས་ནི། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་དག་ནི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་སུམ་ཆར་ལ་ཡང་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པ་དང༌། གཞན་དབང་འཁྲུལ་བའི་བློས་ཞེན་པ་ཙམ་ལས་དོན་དངོས་གནས་ལ་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྤང་དུ་མེད་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་ཁས་ལེན་མི་རུང་

374

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྲོ་ན། གཞུང་དུ་བྱང་སའི་རྗེས་སུ་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི། མཆན་དུ། བྱང་སར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་དྲང་མི་རུང་བར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱབ་རྟེན་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་འགོག་ཕྱིར་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། བཤད་པ་དེ་གཉིས་བྱམས་པའི་གསུང་དང་མཐུན་པར་སྟོན་ཕྱིར་མདོ་སྡེ་
རྒྱན་དང་དབུས་མཐའི་བཤད་པ་བཀོད་ཅིང༌། དེ་ཡང་བྱང་ས་དང་དེའི་བསྡུ་བ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་བྱ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ཡིན་པས་སྔོན་དང༌། དབུས་མཐའ་དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་བཀོད་ཅེས་འགྲེལ་བསྒྲིག་དགོས་པ་ལ་དེ་འདྲའི་དཀའ་
ཚེགས་བྱེད་དགོས་མིན་དཔྱད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་ནི་ཐམས་ཅད་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་དོན། སྟོང་ཐུན་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ནས། ཞེས་ལན་འདེབས་པར་འགྱུར་ན་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དབུ་མ་བ་བདེན་མེད་དོན་དམ་དང༌། བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྨྲ་བ་ཕྱོགས་སྔར་བཀོད་ནས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་པས་བསྡུ་བར་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་དོན་བཀྲལ་བ་མིན་ཏེ། གཞུང་ལས། ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དྲིས་པ་ཡིན་གྱི། ཐ་

སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཡོད་སའི་ཐ་སྙད་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེན་མེད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། བདེན་པར་སྣང་བའི་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་བའི་ལུགས་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་སྔར་

375

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཀོད་ནས་དེ་ལ་བསྡུ་བས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅེས་པ་སྟེ། དོན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་དགག་པ་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅེས་དཀྱོགས་མེད་པར་བཤད་ཆོག་གོ །དཀའ་འགྲེལ་ལས། བདེན་པར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མིང་དེ་ལྟར་འདོགས་པ་ནི་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་མཛད་པས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་བཞེད་འདྲ་བ་དང༌། མཆན་དུ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན་ཡོད་པ་མིན་པ་དག་ལ་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་བདེན་པར་ཡོད་ཡོད་ལྟར་འཛིན་ཏུ་འཇུག་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ཐ་སྙད་འཇོག་པ་ན་ཕར་བརྡ་བྱས་པའི་ཉམས་མེད་པར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་འཆར་བ་ལ་གསུངས་པ་དང༌། མུན་སེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང༌། འདོགས་པ་དང༌། མངོན་པར་རྗོད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནི། བདག་འཛིན་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲིབ་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང༌། ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་བོ་ཞེས་བརྡ་འདོགས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྗོད་པས་གོམས་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཞེན་གཞིར་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་འདྲ་བར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། བདེན་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་པར་བཟུང་ནས་གནས་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྟེ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་དང༌། བདེན་པར་
སྒྲོ་འདོགས་པ་དང༌། བདེན་པར་ཡང་ཡང་རྟོག་པས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང༌། ངག་གིས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅེས་བཀྲལ་ཏོ། །ཐད་འདིའི་གཞུང་ཚིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་དཀྲུགས་ནས་བཀླག་དགོས་

376

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བློ་བཟང་རྒྱལ་བས་མཐོན་པའི་ལེགས་བཤད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོས་

འཛིན་འགོག་པའི་བརྟག་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ། དཀའ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་འདོད་དམ། མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་མིང་གིས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌།
ཡིག་ཆར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པ་དང༌། ཁ་ཅིག་གིས། བདེན་འཛིན་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཞིག་གམ།
རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་འདོད་ཅེས་དྲིས་པ་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བར་མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་
ཡིན་པར་འདོད་དམ། ཞེས་དང༌། གཞུང་ལས། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། གཞན་དག་བདེན་འཛིན་དེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་མངོན་པར་རྗོད་པ་དེའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་ལས། མངོན་པར་རྗོད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲའོ། །མཆན་དུ། མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞེས་རྣམ་རྟོག་རྩོད་གཞིར་དངོས་སུ་བཟུང་བ་འབྲེལ་ཆེ་བས་མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཞེས་འབྲེལ་སྒྲ་སྨྲས་པ་མ་དག་ཅེས་དཀའ་འགྲེལ་དངོས་སུ་དང་ཡིག་ཆ་ཞར་ལ་བཀག་པ་དང༌། མངོན་པར་རྗོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་རྩོད་གཞི་བདེན་འཛིན་གྱི་སྟེང་དུ་སྦྱར་ནས་དེ་རྒྱུ་ལས་བྱུང་མ་བྱུང་རྩོད་པའི་དབང་དུ་མཛད་ཅིང་།

377

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཙམ་སྒྲ་ཀུན་རྫོབ་ལས་མངོན་པར་རྗོད་པའི་སྟེང་དུ་མི་སྦྱོར་རྒྱུ་བྱས་སོ། །དེ་ལ་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས། འདིར་རྩོད་གཞིའམ་ཁྱད་གཞི་གོང་དུ་དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར། ནས། ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དེ། ཞེས་པས་བསྟན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པ་ཞེས་པ་དེ་རྩོད་གཞིར་གཟུང་ག་ལ་དགོས། ཞེས་བཤད་དོ། །ཁ་ཅིག་མཆན་དུ། དེའི་འབྲེལ་སྒྲ་མ་དག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ། ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་ཞེས་པ་འགོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཀུན་རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན། ཞེས་པ་ནི་བདེན་འཛིན་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་རྣམ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་མིན་རྩོད་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་དང་མངོན་པར་རྗོད་པ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན། ཞེས་པ་ནི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་ན་བདེན་འཛིན་འདོགས་པའི་གཞི་མེད་པར་རྩོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་

དུ་ན་སྔ་མ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས་ཕྱི་མར་འབྲེལ་སྒྲ་ཐོབ་པར་བསྒྲུབས་ཀྱང་རུང་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །
འདིར་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་མོད། ཅེས་སོགས་
ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག །མཆན་དུ། ཡོངས་གྲུབ་བྱང་སའི་སྐབས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་བྱས་པར་མ་ཟད་འདིར་ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་མོད་ཅེས་བཀྲལ་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་དང་གཞན་དབང་དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་དོན་འདྲ་ཞིང་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་བྱས་སོ་ཞེས་འཆད་དགོས་པ་

378

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ། དེ་གཉིས་འདྲ་བའང་མ་ཡིན་ཞིང་གཞན་དབང་ལ་བརྟག་པ་གོ་སླབ་འང༌། མིན་པ་དང༌། སྐབས་འདིར་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་དོན་ཡང་ཆུང་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལའང་དཔྱད་དགོས་སོ། །ཁ་ཅིག་གིས། སྐབས་འདིར་གཞུང་ལས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་ཀྱང་དེ་དང་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་འདྲ་ཞིང༌། དེ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ལྟར་བརྟགས་པ་གོ་སླ་བས་དེ་ལྟར་བརྟགས་ཟེར་བ་ཡང་
མི་འགྲིག་སྟེ། སྐབས་འདིར་བརྟག་པ་བྱེད་པའི་གཞུང་ལ་བསྡུ་པ་ལས་གཞུང་འདི་མི་འཇོག་པ་གང་ཞིག་བརྟག་ཚུལ་ཡང་དེ་ལྟར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདིར་ཡང་ཞེས་པ་བསྡུ་བ་ལ་མི་བྱེད་ན་དེའི་འོག་ཏུ། དེ་ལྟར་ན་འདིར། ཞེས་པའང་བསྡུ་བ་ལ་མི་སྙོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་གོ་སླ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། དོན་དམ་ངོས་འཛིན་སྐབས་འདིར་ཡང་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱ་དགོས་མོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་
མཚན་དོན་འདྲ་ཞིང༌། བརྟག་པ་སྔ་མ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བརྟག་པ་ལ་དོན་དམ་དང་སྦྱར་བ་
གོ་སླ་བས་དོན་དམ་ངོས་འཛིན་སྐབས་འདིར་རང་མཚན་གྱི་བརྟག་པ་དང་སྦྱར་ནས་

བཤད་ཟེར་བ་དང༌། བདེ་ཐང་རིན་པོ་ཆེས། དེ་ལྟར་གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱས་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཁེགས་ན། ཁྱད་ཆོས་ཀུན་
བཏགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁེགས་སླ་བས་དོན་འདྲ་བ་ཡིན་གསུངས་པའང་ཡོད་དོ། །དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སུ། བསྡུ་བ་དང་བྱང་སར་བཤད་པའི་རིགས་པ་གཉིས་བྱས་ནས། སྔ་མའི་རིགས་པ་ལ་བྱང་སའི་རིགས་པ་བཀོད་དེ། བསྡུ་བ་ལས་ཞེས་སྨྲས་ནས་བྱང་སའི་ལུང་དྲངས་པ་དང༌། ཕྱི་མའི་རིགས་པ་ལ་བསྡུ་བའི་རིགས་

379

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པ་བཀོད་དེ། བྱང་ས་ལས་ཞེས་སྨྲས་ནས་བསྡུ་བའི་ལུང་དྲངས་པ་ནི་པཎྚི་ཏས་མཉམ་

པར་མ་བཞག་པ་ཆེན་པོའོ། །བསྡུ་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ནི་མཆན་དུ་རྣམ་རྟོག་ལ་གསུངས་ཀྱང༌། བསྡུ་བ་རང་ན་ལུང་དེའི་གོང་དུ་མངོན་རྟོགས་དྲུག་གསུངས་མ་ཐག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་བྱེད་དགོས་པར་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར་བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་དག་ཅེས་པ་གོང་དུ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་བཤད་པའི་མུར་འདུག་པས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡང་མངོན་རྟོགས་དྲུག་ལ་རང་རང་གི་སྐབས་ན་གང་ཡོད་
ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་རྣམས་བཞག་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། འདིས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཞེས་གསུངས་པ། ཐེག་བསྡུས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་གཟུང་འཛིན་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པ་དང་ཆོས་སྐད་མི་མཐུན་པས་དེ་དང་འགལ་བའི་དོན་དུ་བྱས་སོ། །བུ་སྟོན་གྱིས་དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་བམ་པོ་
བཞི་བཅུ་བ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མིན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། འགྲེལ་པ་གཞན་གཉིས་དེའི་ཡིན་མིན་གསལ་ཁ་མ་མཛད་མོད། གཞུང་དུ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྡུ་པ་ལས་ཟུར་དུ་
དགོངས་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་མཛད་མི་དགོས་པར་གསུངས་པས། ཕུར་ལྕོག་པའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག་ཏུ་གྲགས་པར་འགྲེལ་ཆུང་དེས་མཛད་པར་བྱས་པ་གཞུང་འདི་དང༌། ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་བྱས་པ་གཞུང་འདི་དང་གསེར་ཕྲེང་གཉིས་ཀ་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བའི་རང་འགྲེལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་མ་བསྟུན་པར་མཆན་དུ་གསུངས་པ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པར། རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་

380

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཛད་པར་གསུངས་པའང་གསེར་ཕྲེང་དུ་རྒྱན་སྣང་སོར་བཞག་མཛད་པ་དང་མ་བསྟུན་ཅིང༌། ཟེགས་མར། ཟིན་བྲིས་སུ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཡིན་རྒྱུ་འདྲ་བ་བྱས་སྣང་
ཡང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངོས་ཡིན་ཞེས་བཀག་པ་ལྟར་ལ། འདིས་ཀྱང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་ལ་ཉི་ཁྲི་དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཟེར་བ་ནི་བརྟག་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མ་བསྟུན་ཏོ། །
སྐབས་འདིའི་རྣམ་ངེས་བྱ་བ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་དབྱིག་གཉེན་དང༌། ཟེགས་མར་ཐོགས་མེད་དང༌། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་ཟེར་ཡང་། དེ་ཉིད་རྣམ་ངེས་ཞེས་མ་གསུངས་པས་སྔར་ལྟར་
བྲིས་སོ། །སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ཡོད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་འདི་
དཀར་ཆག་ཏུ་མཐའ་མཆོད་པར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ཡིན་རྒྱུར་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ངོ་བོ་དེ་མིན་པར་སྣང་སྟེ། གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་དང་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་བཀོད་པ་ཇི་བཞིན་པ་དང༌། རྣམ་ངེས་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པ་དང༌། འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་སྐབས་ལྷ་བཙན་
པོའི་གསུང་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པར་བུས་གསུངས་པ་དང༌། བམ་ཚད་བཅད་པ་རྣམས་འདི་ལ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གསུམ། རྩོད་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང༌། ལན་གྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་དེ་ཇི་
ལྟར་སྤང་བ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་རྫས་བཏགས་སོགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་དགོས་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བྱང་ས། ཞེས་

381

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སོགས་བྱུང༌། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་སོ་སོར་མ་ཕྱེད་པའི་རྒོལ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཁས་བླངས་ན་མདོ་དང་འགལ། བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་འདུས་བྱས་ལ་དོན་དམ་མིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རབ་འབྱོར་ལེའུ་ལས། ཇི་ལྟར་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནང་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་དག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་དོན་དམ་པའམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱང་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པ་མིན་པར་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་ཡང་རྒྱུ་དང་བཅས་པར་ཐལ། དེ་ལའང་གཞན་དབང་བཞིན་ངོ་བོ་སོགས་ཕན་ཚུན་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ནི་གཞན་དབང་དུ་མ་ཟད་པའོ། །འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆོས་ཅན། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱམས་ཆོས་དང་འགལ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་སོགས་དང༌། དབྱིག་

འགྲེལ་ལས། གཉིས་མེད་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ། གཉིས་མེད་པའི་དོན་དེ་ཡང་

382

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣམ་པ་ལྔས་ཡང་དག་པར་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་ཁྱབ་

སྟེ། ལུང་དེ་དག་གིས་དོན་དམ་པ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་མེད་པར་བཤད་ཅིང༌། གཞན་དབང་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་ནི། དོན་དམ་
བདེན་པ་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་མིན་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་དང་མཚན་ཉིད་གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ་བས་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པ་མིན་པ་དང༌། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པའི་འཇིག་པ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ཉོན་ཟད་པས་བྲི་བ་མེད་ཅིང་རྣམ་བྱང་སྐྱེས་པས་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱིས་དྲི་མས་དག་པས་དྲི་མ་སླར་འདག་ཏུ་
མེད་ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡང་མིན་པ་སྟེ་གྲངས་དང་ངོ་བོ་
གཉིས་ཀ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་བསྡུར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །མཚན་ཉིད་ལྔ་པོ་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་དོ། །གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་སྔ་མས་མིང་སོགས་ལྔའི་ནང་གི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ་གདགས་གཞི་དངོས་པོ་དང༌། ཕྱི་མས་རྣམ་རྟོག་སྟེ་གཞན་
དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། དཀའ་འགྲེལ་ལས། བསྡུ་བ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད། ཅེས་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀ་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ལྟར་

383

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རོ། །དེས་ན་ལུང་བཞི་དྲངས་པ་ཀུན་སེམས་ཙམ་རང་གཞུང་ཡིན་པས་བྱང་ས་དང་བསྡུ་བའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པ་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་ཞེས་རྩོད་པ་སྟེ་དོགས་པ་ཁོང་སློང་ལས་རྒོལ་བ་དངོས་སུ་བྱུང་བ་མན་པར་སྣང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་དང་པོ་གསུམ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བ་དང༌། ལུང་ཐ་མ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་བ་སྤང་བ་དང༌། དེའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། དངོས་དང༌། ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་རྫས་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང༌། རྫས་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ། ཞེས་སོགས་
བྱུང༌། ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སྤྱིའི་མཚམས་སྦྱར་ནས། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་དངོས་སྨྲ་བ་དགགིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་ས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་དང༌།
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་

བྱས་པ་སྟེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་གྱིས་བཞག་པའི་
བདེན་གཉིས་ལ་བྱའོ། །དེ་ལ་འདིར་སྒྲ་རྟོག་གི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་མིན་པར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བཞག་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དེ་སྒྲ་རྟོག་གི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་
ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མིན་པར་མདོ་ལས་མང་དུ་

384

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀུན་བཏགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་ལ་དེས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མེད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་མ་གཉིས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོད་ལ་དེས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མེད་པས། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང༌། དགོངས་འགྲེལ་དང༌། དབུས་མཐའ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་དོན་དམ་ནི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་གོ །དེས་ན་འཇོག་
ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་པས། དེར་མེད་ན་དོན་དམ་དུ་མེད་མི་དགོས་སོ། །
འདིར། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡོད། འདུས་བྱས་རྣམས་འདིའི་དོན་དམ་དང་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀ་ཡིན་
ལ། ཡོངས་གྲུབ་འདིའི་དོན་དམ་ཡིན་ཡང་སྤྱིར་ཀུན་རྫོབ་མིན་ནོ། །སྒྲ་བཤད་ནི།
དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ན་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཆོས་དེ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

མཚན་ཉིད། འདི་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དོན་འདྲ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དེ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན། སྒྲ་བཤད་ནི། རྫུན་པར་གྲུབ་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། འཇོག་ཚུལ་དང་

385

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཡང་བསྡུ་བ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཐོག་མེད་ནས་འདི་འདིའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་མངོན་རྗོད་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་སྟེ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་

ཆགས་ལ་གནས་པ་སྟེ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེས་དྲངས་པའི་དྲན་ཤེས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྟེ་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ཏེ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གང་གི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་སྟེ་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཆ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལམ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་དེ་ནི་ཡན་གྱིས་ཆོས་ཅན་དང༌། མེད་དོ་ཡན་གྱིས་དམ་བཅའ་དང༌། རྟགས་

ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། གོ་སླ་བར་བྱས་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་དེ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་ནི་ཐ་སྙད་ལམ་ལྟོས་པར་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཏེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་འདྲའི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀུན་བཏགས་པའི་ཆ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་པ་ལས་ཡོད་པ་སྟེ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་

386

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉིས་ཀར་མེད་པར་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟབས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནས་དེ་ནི་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཅན་དང༌། བྱའོ་ཡན་གྱིས་དམ་བཅའ་

དང༌། དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་པས་རྟགས་བསྟན་ཏེ། གོ་སླ་བར་བྱས་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཏེ། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གང་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་རྣམ་པར་བསལ་བ་སྟེ་
དེས་མ་བསླད་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་ལས་

བྱུང་བའི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ། གཟུགས་སོགས་སུ་བརྡ་སྦྱར་བ་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྩ་བའི་རྟེན། རང་གི་ངོ་བོ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གཟུགས་སོགས་གང་གི་ངོས་ནས་ཡོད་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་གཟུགས་སོགས་དངོས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་པའི་
གཟུགས་སོགས་བཏགས་པར་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱང་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་དེ། གཞན་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་གང༌། སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དེ་ནི་ཡན་གྱིས་ཆོས་ཅན་དང༌། བྱའོ་ཡན་གྱིས་དམ་བཅའ་དང༌། རྟགས་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། གོ་སླ་བར་བྱས་ན།
བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་གནས་པ་ཆོས་ཅན། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་དེ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །
སྤྲོ་ན། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལྔའི་གྲངས་བགྲང་ཚུལ་ལ།
ཚུལ་ཁང་གིས། ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་པ། དོན་དམ་པར་མེད་པ་མིན་པ། ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་

387

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཅན་མིན་པ། སྐྱེ་འཇིག་མེད་ཅིང་བྲི་བར་མི་འགྱུར་བ། ངོ་བོ་འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལྔར་བཤད་པ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་

མ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མཆན་གྱི་དགོངས་པར་བྱས་ཏེ་རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ཕྱི་མའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྦྱར་ནས་བྲི་འཕེལ་མེད་པ་གསུམ་པ་དང༌།
རྣམ་པར་དག་པ་མེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་དག་འགྱུར་གཉིས་སོ་སོར་བགྲངས་པ་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་འགལ་ཞིང༌། དབྱིག་འགྲེལ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་
བཤད་དང་ཡང་མི་མཐུན་ཞེས་ཁ་ཅིག་ཟེར་རོ། །ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་གཉིས་ཀར་གཅོད་མཚམས་ནོར་བ་དང༌། ཆད་ལྷག་བྱུང་བ་མཆན་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ།
ཁ་ཅིག །ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཞེས་པ་ཡིག་ཆར་མཐའ་གཉིས་ལ་སྦྱར་བ་དང༌།
ཟིན་བྲིས་དང༌། དཔལ་མང་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བར། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་
མིན་ཞིང་གཏན་ནས་མེད་པ་མིན་པ་ལ་གསུངས་པ་རྣམས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་གང་གི་ཡང་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་ཞིང༌། མཆན་དུ། གཉིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་མེད་ཅིང་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་བློ་བརྟན་གྱིས་གསལ་བར་གསུངས་པར་

བཤད་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་སུ་འགྲེལ་བའི་ཚིག་ལས་དེ་ལྟར་ཇེ་གསལ་དུ་བཏང་བ་མེད་དོ་ཟེར་བ་དང༌། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ངོ་

བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ། མཆན་དུ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་མེད་ཅིང༌། ཞེས་པའི་དོན་དུ་བསམས་སྣང་ཡང༌། དེ་ལྟར་ན་བློ་བརྟན་གྱིས། ཀུན་བཏགས་པ་དང་
གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུར་ཡོད་པ་མིན་པས་ཞེས་པ་དང་འགྲིག་ཚུལ་དཔྱད་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །ཞེས་པ་རྗེ་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་

388

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ལྡོག་པ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མིན་པ་ལ་གསུངས་ཀྱང༌། སྔར་བཤད་པ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་ཞིང༌། ཆོས་མཛད་དྲང་ངེས་སུ། བྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་ཞེས་པ་ལམ་སྒོམ་པའི་དུས་ལ་སྦྱར་བ། བློ་བརྟན་གྱིས། འཁོར་བའི་དུས་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་དུས་ནའང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་འགྲིག་གོ །རྣམ་པར་དག་པའང་མེད། །ཅེས་སོགས་གཉལ་སྟོན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དུས་ན་སྒྲིབ་པ་མ་དག་པ་

དང༌། རང་ལ་དམིགས་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་

དུ་སློབ་པའི་དུས་ན་དྲི་མས་མ་དག་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་དྲི་མས་དག་པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌། མཆན་དང་བསྟུན་ཏེ་སྔར་བཤད་པ་ཉིད་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་དང་མཐུན་ནོ། །མཆན་དུ། བསྡུ་བའི་མཚན་ཉིད་ལྔ་ཆོས་ཀུན་ལ་རུང་ཡང་མདོ་སྡེ་
རྒྱན་གྱི་འདི་ཕྱིའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཇོག་དཀའ་བས། འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་མ་བཤད་པར་ཐལ་བ་སོགས་ལ་ཞིབ་ཆ་ཅུང་ཟད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལ། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལྔ་བ་ལ་དགོངས་སམ་སྙམ་ཡང༌། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །ལྟར་བཞག་ཀྱང་མི་རུང་ངམ། ཞེས་བཤད་དེ། དེའི་དོན་ནི་གསེར་ཕྲེང་ལས། ཡུལ་ཅན་འབྲས་བུ་དང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པར་དག་པར་འཇོག་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་གཟུགས་

སོགས་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང༌། སོགས་པས་བདག་གི་བར་ཞེན་པ་སོགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །མུན་སེལ་དུ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཕྱིའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཇོག་

389

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དཀའ་ཚུལ་ནི་བཞི་བ་གཞན་ལ་སྦྱར་དཀའ་བས་ཡིན་ཞིང༌། དེའི་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་སེམས་སྟེང་གི་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་བཤད་པ་མིན་བྱས་ན་བདེ་བར་གསུངས་སོ། །བསྡུ་བར་རྒྱུ་མཚན་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ལ། མཆན་དུ། རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་མངོན་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་གི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པ་ལ་མཛད་མོད། དུ་ཞིག་འདུས་བྱས་དག་ཡིན། དུ་ཞིག་འདུས་མ་བྱས་དག་ཡིན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། རྒྱུ་མཚན་ནི་གཉི་ག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །བསྡུ་པའི་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་སོགས་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་འགལ་སྤོང་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌། དེའི་སྒོ་ནས་སྔར་གྱི་ལུང་གསུམ་ལ་

འགལ་བ་སྤོང་ཚུལ་ལྷག་པོ་མེད་པར་མ་ཟད། འདིའི་འགལ་སྤོང་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་མཛད་པ་ལས་གཞན་མེད་པ། གཞུང་ལས། ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་པས། ལུང་གསུམ་ལ་འགལ་བ་སྤོང་ཚུལ་གསུམ་བྱས་ནས་འདི་གཅིག་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་མོ། །དེས་ན་དགོངས་རྒྱན་ལས། འདིས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་དང༌། དེ་སོ་སོའི་དམིགས་པ་གཉིས་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་ཅིང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌། རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ལྟར་ཡོད་པའི་ཚུལ་སོ་སོར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དེ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་

390

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞར་ལ་གསལ་བར་མཛད་པ་ཡིན་ཟེར་དགོས་སམ་དཔྱད་དོ། །གཉལ་སྟོན་གྱིས།

བསྡུ་བའི་ལུང༌། ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་པས་བཅད་དེ་ལུང་ཚན་པ་གཉིས་བྱས་ནས། ལུང་སྔ་མའི་སྐབས་དེ་ལྟ་བས་ན་སོགས་ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་པ་དང༌། ཀུན་

བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉི་གར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཀུན་བཏགས་བཀོད་པ་ལས་གཞན་དཀའ་འགྲེལ་དང་མཐུན་ལ། སྤྱིར་ལུང་ཚན་གསུམ་
ཡོད་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་སྟོན་པའི་ལུང་ཚན་གཉིས་སུ་འགྱུར་བས་མི་འགལ་ཞིང༌། ཀུན་བཏགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་ནི་བསྡུ་བའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བཀོད་པ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །དཀའ་འགྲེལ་དུ་ལུང་ཚན་གསུམ་ཕྱེ་སྟེ་དང་པོ་འགྲེལ་སྐབས། མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་གནས། ཞེས་པ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་
གཞིར་གནས་པ་དང༌། ལུང་གཉིས་པ་འགྲེལ་སྐབས། གཟུགས། ནས། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས། ཞེས་པ་སྔོན་པོ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་མིང་ཅན་ཏེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྔོན་པོ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པ། ཞེས་དང༌། དེས་ཀུན་བཏགས་པ། ཞེས་པ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་རྟོགཔས་རང་
མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་གསུངས་ཤིང༌། ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་བཏགས་ཡོད་ལས་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་པའི་སྣང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཤུགས་བསྟན་མཛད་རྒྱུ་འདྲ་བ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པ་དང༌། ལུང་གསུམ་པ་འགྲེལ་སྐབས། མངོན་རྗོད་ལ་གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་ཅན་

391

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བརྗོད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། ལུང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་གོ་སླར་བསྡུས་སྐབས། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཞེས་དང༌། བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་

ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དགོངས་རྒྱན་དུ། རྣམ་ཤེས་གཉིས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚན་གཉིས་ཕྱེ་ནས་སྔ་མའི་སྐབས་མིང་ལ་གནས་ཞེས་པ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་

བག་ཆགས་ལ་གནས་པ་དང༌། མིང་ཅན། ཟེར་བ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པའི་དངོས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པ་དང༌། བདག་ཉིད་དེས།
ཞེས་པ་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་བྱེད་དང༌། མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས། ཞེས་པ་གཟུགས་ཀྱི་མིང་འདོགས་པའི་གཞིར་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ལམ་ལྟོས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་དང༌། དེས་ཀུན་བཏགས་པ། ཞེས་པ་དེ་འདྲའི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། གཞུང་ཕྱི་མའི་སྐབས་མངོན་རྗོད་ལ་གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་ཅན་རྣམ་ཤེས་ལ་ངོས་བཟུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི། ནས། ཤེས་པའི་བར་ཤེས་པ་སྔ་མའི་ཁྱད་པར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི། ནས། བདག་ཉིད་དེས་ཀྱི་བར་ཤེས་པ་དེའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་དག་གི་མན་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཅིང༌། མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་ཅན། ནས། ཤེས་པའི་བར་ཤེས་པ་ཕྱི་མའི་ཁྱད་པར་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི། ནས། ཡོད་པ་དེ་ནི། ཞེས་པའི་བར་ཤེས་པ་དེའི་དམིགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་འཆད་དོ། །མཆན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་དག་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སྟོན་པའི་ལུང་ཚན་གཉིས་བྱས་ནས་

392

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྔ་མ་ནི་ཚུར་མཐོང་གི་དབང་ཤེས་རང་དགའ་བ་བག་ཆགས་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་འཁྲུལ་སྣང་སྣ་ཚོགས་སུ་འཆར་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེའི་དམིགས་པ་གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་སྣང་ཚོད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་རང་ལས་རྒྱང་ཆད་དུ་ཡོད་ཡོད་འདྲ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཉིད་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་གྱི་ཀུན་

བཏགས་ཤིག་ཡིན་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་གང་གི་ཡོད་པ་ཞེས་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་སོང་བའི་ཆ་ཙམ་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་ཅིང༌། སོ་སྐྱེས་གཟུགས་ལ་བལྟས་ཚེ་སྣང་ཚོད་ཙམ་པོ་དང༌། དངོས་སུ་བརྡ་སྦྱོར་བ་སྣང་ཆ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་
གཟུགས་ཀྱི་མིང་ཅན་ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་
ཀར་མེད་དེ། དེ་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་
གཟུགས་དངོས་ནི་རྫས་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་སྣང་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཤེས་པ་རང་རིག་ལྟ་བུ་ལ་མཛད་དེ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུའང་འདི་བསྐྱར་བར་བྱས་སོ། །ཤིང་བཟའ་པཎྚིཏས། མངོན་རྗོད་ལ་གོམས་པའི་མིང་ལ་གནས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང༌། མིང་ཅན་གྱི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཡོད་པ་ནི་རྟོག་པའི་སྣང་ངོའི་དོན་སྤྱི་དང༌། མངོན་རྗོད་བསལ་བའི་ཤེས་པ་ནི་དབང་མངོན་དང༌། མིང་ཅན་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཡོད་པ་ནི་དབང་མངོན་ལ་རང་ཚུགས་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་སྟེ་སྔོན་པོ་རང་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །མུན་

393

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སེལ་དུ་ལུང་ཚན་གཉིས་བྱས་ནས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་གཟུགས་རང་

མཚན་བརྗོད་མེད་སྣང་བ་གཉིས་རྣམ་ཤེས་སོ་སོ་བ་མིན་པར་སོ་སྐྱེའི་མིག་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ན་སྟོང་ཐུན་སོགས་ལས། རང་དགའ་བའི་མིག་ཤེས་གཅིག་ལའང་མངོན་བརྗོད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་པོ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་
གཞིར་སྣང་བ་དང༌། རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང༌། བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྔོན་པོ་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་སོགས་སྣང་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་
པོར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་བའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པར་བཤད་པ་དང་མཐུན་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་འཁྲུལ་པའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པ་མི་ཤེས་པ་མིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་འཁྲུལ་བས་བསླད་པ་མེད་པར་བཏགས་པ་ལ་གསུངས་སོ། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། ལུང་ཚན་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་དང་པོའི་སྐབས་མིང་ལ་གནས་པ་ཞེས་པ་གནས་སྐབས་གཟུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་ལ་གནས་པ་སྟེ་བརྟེན་ནས་ཞེས་བཀྲལ་ཏེ། འདིའི་དོན་བསྡུའི་བསྡུ་བར། དེ་ལ་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ། ཞེས་པ་སྔར་གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་འགྱུར་ལྟར་བྱ་དགོས་པ་དང༌། གནས་པ་དང་བརྟེན་པ་ནི་འགྱུར་ཁྱད་ཙམ་མ་གཏོགས་དོན་འདྲ་ཞིང༌། དེ་ཡང་མིང་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་ཏོག་པས་མིང་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལ་འདི་དང་འདིའོ། །ཞེས་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་པ་དང༌།

394

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ནི་ཀུན་བཏགས་ལ་མཁས་པ་འགས་གསུངས་ཀྱང༌། རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་གཟུགས་རང་ལ་བཤད་སྣང་ཞིང༌། ལུང་འདིའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པ་བཏགས་པ་ལས་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་གནས་པའི་སོགས་གསུངས་ཤིང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་སྟེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ནི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞིར་བསྟན་པས་གཟུགས་རུང་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་ལ་བྱེད་པ་ལེགས་ཤིང༌། དེས་ན་དྲི་བའི་སྐབས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་སོགས་སུ་ཀུན་བཏགས་པ་སྟེ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ཚུལ་དྲིས་པས་ལན་གྱི་སྐབས་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་དམིགས་པ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཀུན་བཏགས་ཞེས་མ་གསུངས་ཀྱང་འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་གོ་དགོས་ལ། མཇུག་སྡུད་དུ་མངོན་པར་རྗོད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་གོམས་པའི་མིང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ནི་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་པ་དང༌། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་གང་གིས་ཡོད་པ་དེ་ནི། ཞེས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་སྡོད་ལུགས་གང་གིས་ཡོད་པར་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྣང་བ་དེ་ནི། ཞེས་དང༌། བདག་ཉིད་དེས། ཞེས་པ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་ཡི་སྒོ་ནས་མེད་དེ། ཞེས་དང༌། ལུང་ཕྱི་མའི་སྐབས་རྣམ་པར་བསལ་བའི་དོན་མངོན་རྗོད་ཀྱི་

བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ། ཞེས་བཀྲལ་ཏོ། །

395

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཤད་ཚུལ་དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་སྔར་ལྟར་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་ཤེས་པར་རྩོད་པ་མེད་ཀྱང༌། རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་དཀའ་འགྲེལ་
གཉིས་ལས་སྔ་མ་དང་དོན་གཅིག་པ་དང༌། དགོངས་རྒྱན་དང་མཆན་དུ་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ལས་གཞན་དུ་བྱས་ཏེ་མཆན་གྱིས་རང་རིགདང་། ཤིང་བཟའ་པཎྚིཏ་དང་ཟབ་

གསལ་སྒྲོན་མེས་རྣམ་ཤེས་སྔ་ཕྱི་པར་རྟོག་པ་དང་དབང་ཤེས་ལ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌།
ཚེ་བརྟན་ལྷར་མས་པ་དང་མུན་སེལ་གྱིས་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་མངོན་རྗོད་གོམས་པ་བསལ་བའི་མིང་བཏགས་པར་གསུངས་ཤིང༌། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡང་བཞག་གོ །དེ་ལ། མཆན་སོགས་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་སེམས་ཅན་དང་ཕྱི་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྦྱོར་དགོས་པར་ཐལ། སེམས་ཅན་གྱི་སར་རང་རིག་
དང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་མ་གཏོགས་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་
ཤེས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་ལ་སྔོན་པོ་རང་མཚན་པ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་

དེར་ཐལ། རང་རིག་འཛིན་རྣམ་དང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སྔོན་པོ་དངོས་གནས་པ་དངོས་སུ་
རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། མཆན་ལས། ཁོ་རང་ལ་དུང་སེར་པོར་སྣང་བ་དེའི་སྒོ་ནས་དུང་དཀར་པོ་དེ་ལ་རེག་པ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་སྙོན་མེད་དུ་བྱེད་ནུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དངོས་གནས་པ་མི་འཆར་ཡང༌། ལུས་ཤེས་ལ་རེག་བྱ་དངོས་གནས་པ་འཆར་བར་ཐལ་བ་

396

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། པྲ་སྟིའི་དྲང་རེས་རྒྱས་པ་དང་མཆན་དུ་རང་རིག་གིས་རང་མཚན་བརྗོད་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་རྣམས་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས། རྣམ་པར་ཤེས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཞེས་མཁས་པས་བརྟགས་ཤིང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་ཞེས་པ་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བཤད་པ་བསྡུ་བར། དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ལ་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཆེ་བློ་གྲོས་ཞིབ་མོས་བརྟག་པའི་ཡུལ་ཏེ་དཀའ་གནས་སུ་སྣང་ངོ་། །
གསུམ་པ་ནི། རྫས་བཏགས་ཀྱང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ནམ་འཆར་བན་ཆོས་དེ་ལས་གཞན་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་དུ་ཡོད་ཅིང༌། ཆོས་དེ་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ཡང་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་དག་ལ་མི་རྟེན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པ་ནི་རྫས་ཡོད་དེ། དེས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡང་ཤེས་ནུས་སོ། །བསྡུ་བ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོའི་མིང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལྟོས་ཏེ་གནས་ནས་བདག་ཅེས་བྱའམ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་རྒྱ་ཆེར་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གམ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ནི་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དཔེར་མཛད་དོ། །གང་ཟག་དང་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ནུས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཀྱང་ཕུང་པོ་དང་ཀུན་གཞི་ལ་མ་

397

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བརྟེན་པར་གཟུང་དུ་མེད་པས་སྐབས་འདིའི་བཏགས་ཡོད་དོ། །དེས་ན་སྐབས་འདིའི་བཏགས་ཡོད་དང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མི་འགལ་ཡང༌། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་དེ་གཉིས་འགལ་ལོ། །
འདིར། སྤྱིར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌། བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་ཀུན་རྟོག་གིས་ཡོད་པར་བཟུང་ཡང་ཡོད་པའི་མིན་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་དང༌། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌། སྤྱི་མཚན་རྣམས་ལ་བཏགས་ཡོད་དང༌། མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་རྫས་ཡོད་དང༌། འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་བཏགས་ཡོད་དང༌། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་མང་
ཡང་སྔ་མ་རྣམས་ནི་རྣམ་གྲངས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་རྫས་བཏགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་གོ་ཐོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་རང་ལས་གཞན་
པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་དབང་དུ་འཆར་
བའི་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་ཆོས་སམ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་

བ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བ་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན།
རིགས་པས་གྲུབ་པའི་དང༌། བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་དང༌། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དང༌། རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་བཞི་ཡོད། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་དང་པོ་དང༌། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་གཉིས་པ་དང༌། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་གསུམ་པ་དང༌། གཞན་འཆར་

398

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཆར་བའི་ཆོས་ཡིན་ན་བཞི་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པོ། །རིགས་རྒྱན་དུ། སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང༌། དངོས་པོ་སྔ་ཕྱིའི་གནས་སྐབས་ལ་དུས་གསུམ་དུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་དང༌།

བདག་གཉིས་ལྟ་བུ་མེད་བཞིན་དུ་བཏགས་པ་དང༌། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏགས་ཡོད་བཞི་དང༌། གཞུང་གཞན་དུ། ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ལྟ་བུ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང༌། འཇིག་ལྟ་ལྟ་བུ་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དང༌། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་སོགས་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། འདིར། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་རང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་བློ་
ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པའི་ཆོས་སམ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པ་དེ། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
བསྡུ་བ་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་དང་
ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ཡོད་དོ། །རྫས་ཡོད་བཞི་བོའི་གང་རུང་དང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
སོགས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་ཡིན་ཡང་བཏགས་ཡོད་མིན་པ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་ལྡོག་བཏགས་ཡོད་དང༌། གཞི་ལྡོག་ལ་རྫས་ཡོད་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
སྤྲོ་ན། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་མ་དག་གིས་མཚོན་བྱ་ཡིན་

399

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ན་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང༌། མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་སོགས་ཀྱི་རྫས་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་དག་གི་སྲོལ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌། མཚོན་བྱ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་ཟེར། ཡིག་ཆར་
དེ་བཀག་ནས། མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་

ཁྱབ་ཀྱང་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང༌། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཆོས་
གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཞིབ་ཆ་མཛད་དོ། ཡིག་ཆ་ལས། རང་རྒྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་ངང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཞན་ཞིག་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་ཚུལ་དང་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་ཚུལ་ནི། བཏགས་ཆོས་སམ་ཆ་ཅན་གྱི་
ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་རང་གི་གདགས་གཞིའམ་ཆ་ཤས་དེ་ལ་ཕར་མ་ལྟོས་པར་དཔོན་པོ་འམ་རྗེ་བོ་ལྟ་བུའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་དང༌། གདགས་གཞི་དང་ཆ་ཤས་དེ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ལྟ་བུར་གྲུབ་པ་གཅིག་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བསྡུ་བའི་སྐབས་འདིའི་རྫས་ཡོད་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དགག་བྱའི་རྫས་ཡོད་
གཉིས་མི་འདྲ་བ་དང༌། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་དང་རྫས་ཡོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་མིན་ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་སྒོ་

400

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
མང་ཕྱིར་བས་བ་ཕལ་ཆེར་འབྲངས་ཤིང༌། ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྡན་པའི་བདེན་གཉིས་ལས་ཀྱང་ཕྱོགས་འདི་མནན་ཅིང་འོག་ཏུ་འདྲེན་འགྱུར་ལྟར་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་
ཀྱི། གང་ཟག་གི་དང་ལྡོག་ནས་འདོད་པ། སོགས་ཀྱི་དོན་རང་རྒྱུད་པ་མན་གྱིས་རང་

རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་མིང་མ་བཏགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་གཞལ་ན་དེའི་དོན་ཚང་པས་དེ་དག་གིས་གཟུགས་ཤེས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལ་བྱས་སོ། །ཡིག་ཆ་གཞན་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་མི་འབྱེད་པར་རྫས་ཡོད་དང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དོན་གཅིག་ཅིང༌། བསྡུ་བ་ལས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་དེ་འཆད་བྱེད་དུ་མཛད་པ་ལྟར་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་སྐབས་འདིའི་རྫས་ཡོད་རྣམས་ཁྱད་མེད་དུ་བྱས་ནས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་ཚུལ་ནི། ང་ཞེས་འཛིན་པའི་གཞིའི་བདག་འདི་ཕུང་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དགལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་ལྟ་བུའི་རང་རྐྱ་བར་འཛིན་པ་ཡིན་པས། སྤྱིར་ཕུང་པོ་བཟུང་བ་ལམ་བརྟེན་པར་གང་ཟག་འཛིན་མི་ནུས་ཀྱང༌། བདག་འཛིན་གྱིས་རྒྱུད་བསླད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་
ཤེས་པར་བདག་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་པོ་འཛིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འཆར་རོ། །བདག་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་ཚུལ་ནི། རང་ལས་གཞན་བདག་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང་དེ་ལ་མི་རྟེན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པས་འཛིན་ཚུལ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ །དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པས་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཕུང་པོ་ལ་ལྟོས་ཤིང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྲུབ་དགོས་ཏེ། རིགས་པ་དེས་དེ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་

401

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཞན་དང་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕུང་སོགས་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་བཀག་པས་དེ་དེས་ལོངས་སྤྱད་བྱ་ཡིན་པས་སྟོང་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཕུང་སོགས་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་བདག་ཡོད་པ་དང་དེ་དག་དེས་
བདག་གི་བར་འཛིན་པ་ཁེགས་པས་ཕུང་སོགས་ཆོས་ཙམ་དུ་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་སྤྱིར་གཟུགས་ཤེས་སོགས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གང་ཟག་ནི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་སུ་མ་གྲུབ་པས། མ་དག་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྒྱུ་
ལས་ཉོན་འདུ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་དང༌། དག་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐུགས་རྗེ་དང་
སྣོན་ལམ་རྫོགས་པའི་སངས་འཕགས་དང༌། འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཐོབ་ཤེས་བྱེད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པས་དེ་དག་ཀྱང་དེས་སྟོང་ཞིང་ཆོས་ཙམ་དུ་ལུས་སོ། །དེས་ན་སྤྱིར་གང་ཟག་ནི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་མིན་པས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སམ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པས་ན།
ཆོས་ཀུན་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དམ་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པས་སྟོང་པ་བུམ་པའི་གནས་ལུགས་སུ་བཞག་ཆོག་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཤེས་
དགོས་པར་གསུངས་ནས། ཁ་ཅིག་ངང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་གཉིས་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་འབྱེད་པ་ཡང་རྒྱ་གཞུང་ཚད་ཐུབ་རྣམས་དང༌། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་གང་ལས་ཀྱང་མེ་འབྱུང་བས་འཐད་རྒྱུ་ཞིག་མི་འདུག་སྙམ་པ་

402

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལགས་ཤིང༌། སྔར་བཤད་པ་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་འབྲངས་ཤིང༌། ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྡན་པའི་གྲུབ་མཆན་འཇུག་འགྲེལ་འདོད་འགལ་གསུམ་དུའང་ཕྱོགས་འདི་མནན་ཏོ། །མཆན་ལས། ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་གྲུབ་མཐར། ཁ་ཅིག་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང༌། ནས། འཐད་རྒྱུ་ཞིག་མི་འདུག །ཅེས་མང་དུ་གསུངས་པ་ཡང་མཁས་པ་སྔ་མའི་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱུན་བསྐྱངས་པ་ཙམ་ལས་
དགོངས་པ་དངོས་མིན་འགྲོ། ཞེས་དང༌། ཀུན་གཞིའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཆེན་མོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་ལ། ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་གྲུབ་མཐར། ནས། མང་དུ་གསུངས་པའང་མཁས་པ་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་གི་བཤད་རྒྱུན་བསྐྱར་བ་ཙམ་ལས་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་ལུགས་མིན་ཏེ། བསྡུ་བ་དང་རྣམ་བཤད་གཉིས་ཀར་དགག་བྱ་བཅད་པ་སོགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངོ་བོ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དུ་ཡོད་པའི་རྫས་ཡོད་དང༌། གདགས་གཞིའམ་ཆ་ཤས་སོ་སོ་ལམ་ལྟོས་པར་ཚུགས་ཐུབ་ཏུ་གྲུབ་པས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པར་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་

དང་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུ། དག་ཡིག་མཁས་པའི་འབྱུང་གནས་སུ་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། གྲུབ་མཐའ་ལས་གསུངས་པ་དམ་པ་དེའི་བཞེད་པ་མིན་པར་བཤད་པ་བཞིན། དག་ཡིག་དེའི་དབུ་མའི་ཐད་ལས། རང་རྒྱ་ཐུབ་པ་དང་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་གཉིས་མི་གཅིག་གོ །ཞེས་བྱུང་ཡང༌། ཕྱི་རྩོམ་ཡིན་པས་རྗེ་དེའི་བཞེད་
པ་ལ་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བར་སྣང་ངོ་། །གཞན་ཡང་ཀུན་གཞིའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ། དེ་

403

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་ན། རྗེ་བླ་མར་སྟག་ལོའི། རྫས་ཡོད་བདག་སྨྲ་གནས་མ་བུར་ངེས་དང༌། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགག་པ་འཇུག་པར་ཐལ་བ་དང༌། ལུགས་འདིར་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་འདོད་ན། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོའི་དགག་བྱ་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་གཉིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བསྟན་ལ། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་སོགས་
ཀྱི་ལུགས་ལ་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། རྣམ་ཤེས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། དེ་ཡང་ལུགས་དེ་དག་གིས་ཉན་དང་གིས་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འདོད་པས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་ལྡོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། འདིར་ཕ་རོལ་པོས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་རེ་གདགས་གཞིར་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པར་ཁས་ལེན་ཞིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ། དེ་དག་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཏགས་ཡོད་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་པ་གང༌། བསྡུ་བར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་གམ་སེམས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་སྐབས་འདིའི་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་

404

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དཔེར་གསུངས། རྗེས་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་སྐབས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ངོས་འཛིན་ལུགས་བསྡུ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གསུངས། བྱེ་སྨྲས་ཀྱང་རགས་པ་རྣམས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འདོད་ཀྱང་རྡུལ་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་ཆ་
མེད་ལྟ་བུ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དེར་ཐལ། བྱེ་སྨྲས་
རྡུལ་ཆ་མེད་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྒྲུབ་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་
ལྟ་བུས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལ་རིགས་པ་དེས་དེ་སྒྲུབ་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ས། རྡུལ་ཆ་མེད་ཆོས་ཅན། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། རང་གི་ཆ་ཤས་དང་དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་

ཟེར་བ་དང༌། རྡུལ་ཆ་མེད་གཞན་དང་དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། རང་གི་བཏགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རགས་པ་དང་དེ་ལྟར་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་རྡུལ་ཆ་མེད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ལུགས་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་དང་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་དེ་རྫས་ཡོད་ལས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྡུལ་ཆ་མེད་གཞན་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་དེས་འདོད་པའི་
ཕྱིར། བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རང་གི་བཏགས་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རགས་པ་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཏགས་ཆོས་རགས་པ་བཅོམ་གཞིག་གི་ཚེ་རྡུལ་ཆ་མེད་ལྷག་མར་ལུས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཀ་བུམ་སོགས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་

405

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནི་མེད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལས་རི་བོར་རྭ་མེད་དུ་མ་གསུངས་པ་ལོག་རྟོག་ཟློག་པའི་དགོས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་

ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལ་བུམ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཀྱང་དེ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་བཟུང་བ་ལས་མེད་ཅིང་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དུ་བཟུང་བ་བཤད་དཀའ་འོ། །དེས་ན་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་གཞུང་ཁུངས་མན་མེད་པས་ཁས་མི་བླང་ལ། ཐ་སྙད་དེ་ལྟ་བུ་འདོགས་ན་དེ་ཡང་སྔ་མ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་དགོས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པས་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་ཁེགས་ན་དེ་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་ཚེ་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་ཚུལ་ཡང་དེ་རང་རྐྱ་བར་མེད་པར་བསྒྲུབས་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས་དེ་ཚོགས་རྒྱུན་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་།

དེ་བཏགས་པར་ཡོད་ཚུལ་ཡང་ཕུང་པོ་ཤར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་རང་ལྡོག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འགོག་རྒྱུའི་གང་ཟག་རྫས་
ཡོད་ཀྱང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རྫས་ཡོད་ལ་བྱད་གོས་པ་ནི་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ཕྱོགས་གཞན་ལ་སྐྱོན་སྟོན་ཏོ། །འདི་དག་གིས་རང་ལུགས་འཇོག་པ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་པའི་དོན་ནི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་ཤེས་པ་པོའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ། གཞི་ཤེས་ཀྱི་
རྣམ་པའི་སྐབས་ཤེས་པ་པོ་དང༌། བྱེད་པ་པོ་དང༌། འཕོ་བ་པོ་དང༌། འདུལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་བཞི་ལམ་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་དུ་

406

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདེན་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་ཡང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌།
སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །

ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་ཀུན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་རང་གི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཅིག་དུ་བྲལ་
གྱི་རིགས་པས་བྱེད་པ་བྱེ་མདོ་སེམས་ཙམ་གྱི་གཞུང་གང་ནའང་མེད་པའི་ཕྱིར་

དང༌། སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་དོན་དང༌། གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་

འགོག་པ་ལས་ཤེས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པས་བྱེད་པ་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། སྟག་ལོས། རྫས་ཡོད་བདག་སྨྲ་གནས་མ་བུར་ངེས་དང༌། །རྣམ་ཤེས་བདག་སྨྲའི་དབུ་སེམས་ཡོད་པ་འགལ། ཞེས་རྗེ་བཀག་པ་གནད་དུ་སོང་བར་ཐལ། གང་ཟག་གི་གཞི་ལྡོག་མཚན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པར་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་རང་ལྡོག་ནས་རྫས་ཡོད་དུ་
སྨྲ་བའི་རང་སྡེ་ལ་གནས་མའི་བུ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང༌། དེའི་གཞི་ལྡོག་ལ་རྫས་
ཡོད་ཡོད་པར་འདོད་པའི་དབུ་སེམས་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི། ཞེས་སོགས་དྲངས་ཟིན་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ལ། རྩོད་ལན་སེང་གེའི་ང་རོར། བརྗོད་མེད་
ཀྱི་བདག་རྫས་ཡོད་ཁས་ལེན་མཁན་རང་སྡེ་ལ་གནས་མའི་བུར་ངེས་ཀྱང༌། རྣམ་ཤེས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་དབུ་སེམས་ཡོད་པ་འགལ་བ་མེད་པར་

407

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུངས་པ་དང༌། ཡིག་ཆར། དབུ་སེམས་ཀྱིས་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་ཡོད་པར་
འདོད་ཀྱང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་པ་དང༌། ལེགས་བཤད་རྗེས་འབྲང་ལས། གང་ཟག་གི་བདག་ཅེས་པ་ནི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར། ཕུང་པོ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ལ་བྱེད་པར་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད་སྤོང་བྱེད་ཅིང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། ཕྱོགས་འདི་ནི་གནས་མ་བུའི་སྡེ་བ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་བའི་འོ། །ཞེས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་འདོད་པ་གནས་མ་བུ་བ་སོགས་སུ་གསུངས་ཀྱང༌། སྟག་ལོས། གནས་མ་བུར་ངེས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་འགའི་གསུང་ཟིན་ལ་ཞིབ་ཆ་མ་ཐོན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའང་ཤེས་དགོས་སོ། །ཡིག་ཆད་རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་པ་དང༌། ཤེས་པ་རྣམས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་གཞིར་བྱས་པ་ནི་རང་རིག་འདོད་པ་ལྟར་ན་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སྐབས་འདིའི་བསྡུ་བའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་བླངས་ཆོག་པས་རུང་ཡང་། དེ་མི་འདོད་པ་ལྟར་ན་སེམས་བྱུང་ལ་བསྡུ་བའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་རྫས་བཏགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཀུན་བཏུས་མཆིམས་མཛོད་རིགས་རྒྱན་སོགས་ལས་སེམས་བྱུང་ཉེར་གཉིས་རྫས་ཡོད་ཉེར་དགུ་བཏགས་ཡོད་དང༌། བསྡུ་བར་ཉེར་བདུན་རྫས་ཡོད་ཉེར་བཞི་བཏགས་ཡོད་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བློས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ལ་གསུངས་པ་དང༌། རིགས་རྒྱན་དུ་

408

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདིའི་རྫས་བཏགས་རྫས་ཡོད་བཞི་ལས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང༌། བཏགས་ཡོད་བཞི་ལས་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་སྦྱར་རོ། །རང་རིག་འདོད་པ་ལྟར་ན། དགོངས་ཟབ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས། འོན་ཀྱང་སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་རྣམས་སྒྲ་དང་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བློ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པར་བཤད་པ་ནི། སེམས་བྱུང་བཏགས་ཡོད་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྙམ་དུ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་སེམས་བྱུང་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་
ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ། དཔེར་ན། གཏི་མུག་མེད་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་

བཏགས་པ་སོགས་དང༌། གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་རྣམས་སྤྱིར་རྫས་ཡོད་དུ་ཁས་བླང་རུང་བ་འདྲ་ཡང༌། སྐབས་དོན་བསྡུ་བ་སོར་བཞག་ཡིན་པས་བརྟག་ལ། རྟ་ནག་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སེམས་བྱུང་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་བསྡུ་བ་སོགས་དང་མི་མཐུན་ནོ། །ཡང༌། གཟུགས་ཤེས་སོགས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་པ་ལ་གཉིས་སྟོང་རྟོགས་དགོས་ཀྱང༌། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དེ་རྟོགས་པ་ལ་མི་དགོས་པས་དེ་དག་བཏགས་ཡོད་མིན་ཞེས་བཤད་ན་དྲང་ངེས་བསྡུས་པར་རྫས་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ལ་ཆ་བཞག་སྦྱར་བ་དང༌། བློ་རིག་མཐའ་དཔྱོད་དུ་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཤེས་པ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ཚད་མ་མེད་
པར་བཤད་པས་བརྟག་གོ །ཡིག་ཆར་ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཆོས་གཞན་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་སློབ་པའི་རང་

409

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་ཀྱང་། ལམ་མ་ཞུགས་གང་ཟག་གི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྡོབ་པའི་རང་རིག་དཀའ་བ་དང༌། ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་སེམས་
ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞི་གང་རུང་ཡིན་ན་རང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་དང༌། ཀུན་གཞིའི་མཐའ་
དཔྱོད་དུ་རིགས་ངེས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་མ་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །དགོངས་རྒྱན་དུ་ཀ་བུམ་སོགས་གདགས་གཞི་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་འདོགས་དགོས་རྣམས་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་ལ། བསྡུ་བར་བཟའ་བཏུང་གོས་རྒྱན་ཁང་ཁྱིམ་སོགས་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་དོ། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར་ཤེས་པ་རྣམས་རྫས་ཡོད་དུ་བཞག་པ་རང་རིག་ཡོད་པ་སེམས་ཙམ་སྤྱིས་འདོད་པར་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་མཛད་པ་དང༌། ཤེས་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། བཏགས་ཡོད་དངོས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ལ་བྱེད་དགོས་པར་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་དེའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དབུས་མཐར། རྣམ་དགལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དོན་དོན་དམ་དང༌། མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དོན་དམ་དང༌། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་སྟེ་དོན་དམ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། དོན་དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐོབ་པར་བྱ་བའི་དོན་དམ་པ་ནི་མྱ་

410

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་དོན་གྱི་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་པ་ནི་ལམ་སྟེ་དེའི་དོན་ནི་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པས་ཤེས་ཤིང༌། དོན་ནི་ཡུལ་ལ་བྱས་ཏེ་དོན་དམ་ཡུལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་མཆོག་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་དང༌། དོན་དགོས་པ་ལ་བྱས་ནས་ལམ་བདེན་དེ་དགོས་པ་མཆོག་མྱང་འདས་འཐོབ་བྱེད་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་ཞེས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྱུང་ངོ་། །མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ཡིན་པས། གོང་དུ་འགལ་བ་བསྒྲིག་སའི་ལུང་བཞིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འདུས་བྱས་

ཡིན་ན་དོན་དམ་མིན་པ་དང༌། དབུས་མཐའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡིན་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དོན་དམ་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཇིག་མི་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་
གསུངས་ཏེ། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་དུ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་གསུམ་པོ་དེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་པ་སྟེ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་མ་མདོན་དམ་བདེན་པ་ལས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་བཤད་པ་མིན་པས་ལུང་དེ་དག་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །
འདིར། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་དེ། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཞན་དབང་དང༌། ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཡོད། སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས། བཏགས་པ་དང༌། ཤེས་པ་དང༌། བརྗོད་
པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་ཡོད། འདིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་

411

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཅིག །ཐ་སྙད་བདེན་པ། གཞིའི་ཆོས། རྫུན་པ། སླུ་བའི་ཆོས། སྣང་ཚུལ་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ། །བཏགས་པ་དང་ཤེས་པ་དང་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ངོར་རམ་དབང་གིས་བདེན་པའམ་ཡོད་པས་ན་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་སྟེ། འདིའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བདེན་པའི་སྐད་དོད་ས་བྱ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་སོགས་ལའང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད། སྒྲས་
བརྗོད་ཀྱིས། དོན་དང༌། ཐོབ་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་ཡོད། འདིའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག །དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། མཚན་མ་མེད་པ། དོན་དམ། ཆོས་དབྱིངས། ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ། །འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་སྣང་ཚུལ་གནས་ཚུལ་
མཐུན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་དོན་གཅིགདེའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་དོན་གཅིག །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་ན་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་
ཀུན་རྫབ་ཏུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ན་འཇོག་ཚུལ་དེའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་དེའི་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་

412

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལུགས་འདིས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་ཁོ་ན་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་དམ་བདེན་པར་མ་ཟད་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་

འགྱུར་བར་ཐ་ལ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་འདིས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་སོ་སོ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྩོད་པ་སྟེ། སོ་སོ་རང་རིག་ལ་རང་རིག་ཅེས་བཤད་པའི་སྐབས་མང་དུ་བྱུང་བ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ཐ་མི་དད་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། མཉམ་གཞག་རང་རིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་

སུ་མྱོང་བ། ཞེས་དང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་རང་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་རང་རིག །ཅེས་དང༌། རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་ལས། རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་རིག་པ། ཞེས་དང༌། ཞང་ཞུང་ཡེ་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རང་རིག་ལ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་མདོ་སྔགས་རྣམས་སུ་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་སྟེ། ཤེས་པ་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་

ཤར་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྒོ་ནས་རིག་པའི་རང་རིག་མདོ་སེམས་གཉིས་དང་དབུ་མ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་འདོད་པ་དང༌། སོ་སོ་རང་གིས་

413

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན་སོ་སོའི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་ལ་རང་རིག་གི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་མདོ་སྔགས་ཐུན་མོང་བ་དང༌། ཡབ་ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་ཀྱི་དབང་པོ་ཕྲད་པར་བསྒོམས་པ་དང་དེ་དངོས་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་
བས་སྟོང་ཉིད་རིག་པ་ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་རང་རིག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་བླ་མེད་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པའི་སྟོང་གཟུགས་དང་རང་ཉིད་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་འགྱུར་མེད་བདེ་ཆེན་གྱིས་སྟོང་
ཉིད་རིག་པ་ལུགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་རིག །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ལུགས་འདིས་ཞེས་གསུངས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་བཞེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་གོང་དུ། ལུགས་འདིས་བསམས་སོ། །ཞེས་དང༌། འོག་ཏུ། ལུགས་འདིའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི། ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་ཞིང༌། འདིར་ལུགས་འདིས་ཞེས་ཚིག་ལྷག་པོ་བཅུག་པའི་དགོས་པ་ཡང༌། རྩ་ཤེའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་མིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་གཅད་པའི་
ཕྱིར་དུ་འཇིག་རྟེན་ཞེས་སྨོས་པ་མིན་གྱི། དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བརྗོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲོས་ལྟར་ཤེས་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་མི་བཞེད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་གསལ་བ་མ་གཏོགས། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཚོད་ནི་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་
སྟེང་དུ་དགག་བྱ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་
པའི་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་དམ་པ་ལ་ངོས་བཟུང་བས་དེ་ཉིད་ལུགས་འདི་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་

414

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱིས་མི་བཞེད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཡང་བཤད་ནུས་སོ། །རྩོད་པ་དེའི་ལན་ལ། མ་ཁྱབ་སྟེ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་གིས་རང་རིག་པའི་ཆ་ནས་དེ་སོ་སོ་རང་རིག་ཏུ་འཇོག་པ་མིན་གྱི། ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ལམ། རིགས་ཤེས་དེ་གང་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཞུང་དུ། སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་པས་མ་ཁྱབ་ཀྱི་ལན་མཛད་ནས། ཡུལ་གང་ལ། སོགས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུ་
མཚན་བསྟན་ཏོ། །འདིས་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའི་རྩོད་པ་སྤོང་ཚུལ་ཡང་སོང་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་དམ་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞིང༌། དེ་འདྲའི་དོན་དམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་འདི་པའི་ལུགས་ལ་མི་འགལ་བ་ནི་གཞན་དབང་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་རྣམ་ཤེས་དེ་དོན་
དམ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཐལ།
འཕགས་པ་ལྷའི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་ལས།
གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལམ་གྲོལ་བའི། །
ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། གཟུང་འཛིན་
ལས་གྲོལ་བ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་རྣམ་ཤེས་འཇོག་ཚུལ་དང་
པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་བློ་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དུ་གྲགས་ཞེས་པ་སྟེ། མཆོ་ནི་འགྲེལ་བའི་བཤད་ཚུལ་དང་པོ་ལྟར་

415

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ན་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་དང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཕྱི་རོལ་པ་ནས་མདོ་སྡེ་བའི་བར་
གྱི་བློ་འཁྲུལ་བའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་དང༌། ཛེ་ཏ་རིའི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ཟབ་ཅིང་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གྱུར་པའི་དཔེ་དང༌། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ནང་གི་སེམས་ལ་དེར་སྣང་རྣལ་འབྱོར་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བར་སྨྲ་བ་དང༌། ས་དྲུག་པའི་རྣལ་འབྱོར་བཤད་
པ་དང་མཐུན་པར་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྤྱོད་པའམ། ལུང་གི་དོན་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པ་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སྤྱོད་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཚིགས་བཅད་འདི་འགྱུར་ཁྱད་ཅུང་ཟད་མ་གཏོགས་རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པའི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་དང༌། ཛེ་ཏ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་གཉིས་སུང་དབྱུང་ངོ་། །
སྤྲོ་ན། ཡེ་ཤེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྩོད་ལན་ལ། གཉལ་སྟོན་གྱིས། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་དག་གི་ཡུལ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་རང་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་
པར་ཐལ། དེ་རྣམ་དག་གི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་རྩ་རྟགས་དང་ཡན་ལག་གི་ཁྱབ་པའང་མ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་རིག་པས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ཏུ་མི་འདོད་པ་གང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུའང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་
དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འཇོག་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གཞུང་ལས་དངོས་སུམ་བྱུང་

416

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞིང་ཕྱི་མ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། བློ་གླིང་བས། འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར་
ཐལ། རང་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་གིས་ཁྱོད་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་
ཤེས་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ན་དེ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་དགོས། དེར་གྱུར་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་ལ་མི་
མཚུངས་ཏེ། རང་རིག་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། རྗེ་བཙུན་པའི་སྐབས་གཉིས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་ལ་དཔགས་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱོད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་དེ་གང་
ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་ཡུལ་ལས་དེའི་རྙེད་དོན་ཙམ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ཡིག་ཆར། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡོད་པར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནས་བྱུང་བ་འདིར་ཡང་འདོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་གིས་རང་འཇལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་པ་གང་ཞིག །གཞན་འཇལ་བ་ལ་རང་རིག་ཅེས་པ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་

417

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཤེས་དེ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་འཇལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་དེས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ཀྱི། སྒྲ་རྟོག་གིས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་པར། གཞན་དག་ན་རེ། ཞེས་བཤད་མ་ཐག་པའི་གསུངས་ཚུལ་འདི་བཀོད་ཀྱང་དེ་ལས་ཟུར་དུ་རང་ལུགས་མ་བཞག་པས་ཡིག་ཆ་གསར་རྙིང་བཞེད་པ་མཐུན་པར་མངོན་ནོ། །གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར། མདོ་སྡེ་བའི་རིགས་པར་བརྟེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཡུལ་དངོས་པོར་འདོད་པ་དབུ་མ་སྣང་བའི་ལུང་གསུམ་གྱིས་བསྒྲུབས་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས། ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པས། སོགས་དང༌། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚེ་སེམས་སྣང་མེད་པར་བཤད་པ་དང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་དམིགས་བྱེད་དུ་བཤད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པས་རྗེ་བཙུན་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ཀྱིས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་མིན་པ་དང༌། གདུལ་བྱ་སྐྲག་པ་སྤོང་ཆེད་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དངོས་པོར་བསྟན་པར་བཞེད་པས། ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་སོགས་གསུངས་པར་བཤད་དེ། རྩོད་ཚུལ་དང་ལན་གདབ་ཚུལ་གཉི་ག་ཡིག་ཆ་དང་མི་མཐུན་འདྲ་ཡང༌། གྲུབ་མཆན་སོགས་ལས་དེ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་ནས་བཤད་ཚུལ་སྔ་མའི་སྟེང་དུ་བསྒྲིལ་ཅིང༌། ཡིག་ཆ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་ལུགས་
འདིས་ཞེས་བྱེད་ཚིག་འཐད་ཕྱོགས་མཛད་མོད། ཟེགས་མར་ཕྱི་མ་ལྟར་ན་འབྲེལ་སྒྲ་

418

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱེད་དགོས་པར་བཤད་དོ། །ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། ཡིག་ཆའི་གསུངས་ཚུལ་དེ་བཀོད་ནས་དེ་རྗེའི་དགོངས་བར་མ་སོན་ཏེ། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་དོན་རང་གི་ས་རང་འཇལ་བ་ལ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དང༌། རྣམ་རིག་པས་དེའི་དོན་དེ་ལྟར་འདོད་ཟེར་བའི་མཁས་པ་སུ་ཡང་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་དང༌། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་རང་རིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པའི་དོགས་པ་ཁོང་སློང་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཚིག་གཞུང་ན་མེད་པ་ལ་སྣོན་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གྲུབ་

མཐའ་ལ་སྦྱངས་པ་ཞན་པའི་བློ་དམན་ལའང་མི་སྐྱེ་བའི་དོགས་པ་དེ་འདྲ་རྗེས་སེལ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་དོགས་པ་བློ་ལྡན་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་

དང་། སྐྱེས་ན་ཡང་ལུགས་འདིས་ཞེས་སེམས་ཙམ་པ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕྱོགས་སྔ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རྗེས་དེ་མཐུན་གྱི་ལན་མཛད་པ་ལས་
སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་ཕྱེ་ནས་ལན་མཛད་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོགས་པ་སྐྱེ་གཞི་ནི་ལུང་འགར་བརྟེན་ནས་འདི་བའི་ལུགས་ལ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་འཇལ་བའི་རང་རིག་ཚད་མ་དེའི་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། རང་རིག་དེ་ཡང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་འཇོག་ཚུལ་ཕྱི་མའི་དོན་དམ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་མ་

ཁྱབ་པ་དང༌། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་
འགྱུར་དོགས་ནས། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཟག་མེད་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ། ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞིག་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་

419

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་ན་བདེན་ཡང༌། དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པ་
ལ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དཔྱད་པའི་དཔྱད་མཐར་རྙེད་ཅིང༌། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་
ཡང་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་སོང་བ་ཞིག་དགོས་ཞེས་ལན་མཛད་པར་གསུངས་སོ། །མཆན་དུ། ཡིག་ཆ་རྗེ་བཙུན་ཀར་ལན་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཨ་ཕའི་ཁ་ཕོར་གཙོ་ཆེ་བར་མཛད་དེ་ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེར། རྣམ་རིག་པས་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་རང་མྱོང་རང་རིག་ཡོད་ཅིང་སོ་སྐྱེའི་རང་རིག་ལའང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཟག་པ་མེད་པར་འདོད་པས། རང་རིག་གི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་ན། གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་དེར་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་དུ་དོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་ཅིང༌། རིགས་པའི་འཕུལ་ཙམ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་འགྱུར་ཞེས་རྩོད་རིགས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་དགག་པ་མཛད་ནས། དེ་དག་རིགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ཞེས་དག་པ་ཕུལ་ཏེ། རང་རིག་གཞན་སོ་སོ་རང་རིག་གི་དོན་དུ་མི་འགྲོ་ཡང༌། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་དགོས་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཀུན་བཏགས་ནི་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་ཡིན་པས་གནས་ལུགས་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱི་རིམ་

པས་ཕྲ་རུ་སོང་སྟེ་གཟུང་རྣམ་ཡང་འཛིན་རྣམ་ཇི་ལྟ་བུར་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་ལོག་ནས་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པར་འགྱུར་བའི་གྱིར༌། སོ་སོ་རང་རིག་པར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་གིས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པ་

420

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡང་དོན་དམ་དཔྱད་བའི་དཔྱད་མཐར་རྙེད་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱིར་འཛིན་རྣམ་
གྱིས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དཔྱིས་ཕྱིན་མཐོང་བ་དཔྱད་པ་ལ་མ་ལྟོས་ཀྱང་འདི་ནི་དཔྱད་
སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་སེམས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། །སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་པ་ཆོས་ཉིད་གཟིགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་
རིག་པའི་ཆ་ནས་བཤད་པ་མིན་ལ། གཟུང་རྣམ་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་ཡེ་ཤེས་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཐོང་ན་འཛིན་རྣམ་རྐྱང་བ་ལ་དེ་ཤར་ཡང་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་
བར་འགྲོ་དོན་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་རང་རིག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་རྙེད་ཅིང་དེ་ཟག་མེད་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་མོད། ཡུལ་དེ་གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་དཔྱད་མཐར་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྒོ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་མི་ནུས་ཞེས་ལན་མཛད་པར་གསུངས་ཏེ་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་དང་ལྕང་སྐྱ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་ནན་གྱིས་བསྒྲིལ་ཏོ། །མུན་སེལ་དུ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པ་མིན་གྱི་ཡུལ་གང་ལ་

ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའམ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་འཇོག་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ཟག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་ཅེས་པ་སེམས་ཙམ་ལུགས་ལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རང་རིག་དང་རང་རིག་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པའི་གཞན་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་རང་རིག་

421

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་
གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་
གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པས་རྟག་ཏུ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལས་
གཞན་དུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱ་བར་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བྱ།
ཞེས་དང༌། འདི་དང་ཤེས་པའི་འཛིན་རྣམ་ལ་ཁྱད་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་པ་ལ་འཛིན་རྣམ་གྱི་དོན་ལྡོག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ངེས་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་རང་གི་མྱོང་བྱ་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་མྱོང་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་གང་ཞིགགཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་གསལ་རིག་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ཏེ། ནང་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་
འདོད་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་ལ། ཞེས་པ་སྔ་མ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་དངོས་མིན་ཡང་འདི་བས་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་རང་མྱོང་བྱེད་རང་རིག་དེ་རང་གི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཙམ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་པས་ཤེས་པ་རང་གིས་རང་མྱོང་བ་དང་རིག་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པས་འདིར་ཡང་ཐ་སྙད་རགས་པ་དེ་ལྟར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་རང་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་གི་ཡེ་

422

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེས་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འཇོག་པས་སྐྱོན་མེད་པར་བཤད་དེ་རྗེ་བཙུན་གསུང་གསལ་བར་བྱས་པའོ། །ཀར་ལན་དུ། སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ལ་ཤེས་པ་ཞིག་ལས་འོས་མེད་སྙམ་ནས། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་གྱི། རྣམ་པར་

མི་རྟོག་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་པ། ཞེས་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་འདིས་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དེ་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་མྱོང་བྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀརྨ་བ་སོགས་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཇོ་ནང་པ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཚུལ་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རྗེས་རྩོད་པ་བསུས་ནས་ལན་གནང་བ་ཡིན་ལ། སོ་སོ་རང་རིག་དང་རང་རིག་དོན་མི་གཅིག་པ་དང༌། སོ་སོ་རང་རིག་གི་དོན་རང་ཉིད་རང་གིས་རིག་པ་ལ་མི་བྱེད་པ་དང༌། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་མ་ཡིན་པ་སོགས་རྟོགས་སླ་བ་དང༌། ཇོ་ནང་བའི་འདོད་པ་སྔ་ཕྱིར་མང་དུ་

བཀག་པས་འདིར་ཡིག་ཚོགས་རྒྱ་མ་བསྐྱེད་པར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བའི་ཡུལ་དེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞེས་པ་ཙམ་གྱི་ལན་མཛད་པ་ཡིན་ཞེས་བདག་གི་བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་བཞེད་དོ། །སོ་སོ་རང་རིག་ཅེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ལ། ཞང་ཞུང་ཡེ་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་ཆོས་ཅན་སོ་སོའི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་དང༌། ཀར་ལན་དུ་རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་རིག་པར་བྱ་བ་དང༌། ཡིག་ཆར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་སྒྲ་རྟོག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང༌། མཆན་དུ་སྒྲ་སྤྱི་སོགས་དང་མ་འདྲེས་པས་སོ་སོ་

423

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དང༌། འཕགས་པ་ནང་ཕན་ཚུན་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའམ། རང་
སྟོབས་ཀྱིས་རིག་པས་ན་རང་རིག་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལས་ཀར་ལན་གྱི་གསུང་

ཚུལ། རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་ལས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་སོ་སོ་དང་གིས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྣལ་འབྱོར་པ་རང་རང་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་དང༌། རྣལ་འབྱོར་བ་སོ་སོ་རང་གིས་བརྗོད་མེད་དུ་རིག་པར་བྱ་བ། ཞེས་དང༌། སྒྲོན་གསལ་མཆན་ལས། འཕགས་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས། ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་ནོ། །གཞུང་ལས། ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པས། ཞེས་སོགས་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། གང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དོན་དམ་པའི་
དངོས་པོ་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་མདོ་སྡེ་བའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཡུལ་དངོས་པོ་ཁོ་ནར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཞིག་གི་ལུགས་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། ལྕང་སྐྱས་ཟག་མེད་ཤེས་པའི་དངོས་ཡུལ་ཙམ་ལ་སྦྱར་སྣང་ངོ་། །མཆན་དུ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་ཀུན་བཏུས་ཞེས་ཡིག་ནོར་ཅུང་ཟད་ལས་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དེ་མཛད་པ་པོར་བྱས་པ་མིན་པར་ངེས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཟེགས་མར་རྒྱས་པར་བཀག་གོ །པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར། །བློ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །ཞེས་པའི་མཚོ་འཁོར་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། བློ་ནི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེས་ཤེས་བྱའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ། ཡང་ན་སྒོ་ཉིད་འཁྲུལ་བའི་འཇིགས་པ་ཆུ་སྲིན་འཛིན་

424

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཁྲིས་དཀྲུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམ་ང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཚོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདི་དག་གིས་མདོ་སྡེ་བའི་བར་གྱི་འཁྲུལ་བའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ་མཚོའི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། ཞེས་བཤད་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་དང༌། བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་
པར་སྨྲ་བའི་གཞུང༌། ནས། རྒྱ་མཚོ་སྟེ་ཆུ་གཏེར་ཡིན་པ་དེའི་ཕ་རོལ་ཕ་མཐར་སོན་པ་རྣམས་དེ་སྐད་དུ་སྒྲོག་གོ །ཞེས་དང༌། ནང་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་སྒྲོག་པར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་པ་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ལུང་མཐའ་མ་ལ་འགལ་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་སོ། །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ལན་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་གཉིས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་
དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཞར་བྱུང་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་སྟོན་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་དང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན།

425

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྨྲས་པ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །སྨྲས་པ། རྒྱུ་བཞི་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐ་

སྙད་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཐ་སྙད་རྗེས་སུ་སད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྣམ་རྟོག་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་གསུངས་ཀྱང༌། འདིར་ཟོར་ཡང་བའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉི་གའི་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་བཀོད་པའི་དང་པོ་དེ་གཉིས་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་པ་མིན་ཞིང༌། དེའི་ཟླས་དྲངས་པ་ན་གང་ལ་དམིགས་ན་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཞག་པ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས།་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག །ཅིའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྟག་ཅེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང་རྣམ་རྟོག་གཞན་དབང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་རྒྱུ་མཚན་མིང་བརྡའི་བ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་བཏགས་གདགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང༌། རྣམ་རྟོག་མིང་བརྡའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་

426

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གི་དོན་མིང་སོགས་ཆོས་ལྔའི་སྐབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་ཞིང༌། བསྡུ་བ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་སུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་བཤད་པ་དང༌། བསྡུ་བར་རྒྱུ་མཚན་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་གྲངས་སུམ་ཅུ་ལྷག་ཙམ་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན། གཞི་གྲུབ་ན་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། སྐབས་འདིར་བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་མངོན་པར་རྗོད་པའི་ཚིག་གི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་རྒྱུ་མཚན་ནི་མངོན་རྗོད་ཀྱི་ཚིག་སྟེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ལ་བཤད་དེ། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། དངོས་པོ་དང་ཡོད་པའི་སྐད་དོད་ལ་བྷ་བ་ཞེས་པ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པས་འདིར་དངོས་པོར་བསྒྱུར་ཀྱང་འདུས་བྱས་ལ་གོ་བར་མི་བྱ་བར་བཤད་དོ། །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་དང་བསྡུ་བར་མ་ཟད། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་
དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྐབས་འདིའི་
ཀུན་རྫོབ་སྟེ་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་གང་ལ་རྗོད་པ་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་དེ་ཡང་སྒྲ་བཤད་ཙམ་ཡིན་ལ། ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་དཔེ་ནི་རྐང་བས་བརྒལ་བའི་ལམ་ལ་རྐང་པའི་ལམ་དང༌། གྲུས་བརྒལ་བའི་ལམ་ལ་གྲུའི་ལམ་ཞེས་

427

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བརྒལ་བར་བྱ་བའི་ཚིག་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྡུ་བ་ལས། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། དང་པོ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་གཉིས་ཀར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་པའི་མཚན་མ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་ནི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མིང་བརྡའམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་
བཞག་པའི་ཡོད་པ་དང༌། གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་དང་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་ཏེ་གསུམ་ལས་སྔ་མ་གཉིས་སོ། །དེས་ན་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པའི་སྐབས་
ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་བྱེད་གཉིས་ནི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་ཀུན་

རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མིན་པའི་ཆ་ནས་བཤད་དགོས་ཤིང༌། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ལ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ནི་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་
དམིགས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི་ཆ་ནས་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

428

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདིར། ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་ཆོས་དེ། རྣམ་དག་
ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་འདིས་མ་ཁྱབ་ཅིང་ལྡོག་སྟེ་ཁྱབ་པ་དང༌། འདིའི་ཟླས་དྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་གཅིག །བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་གཞིར་འགྱུར་པ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། འདི་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་གོ །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཀུན་ཉོན་སྐྱེ་རུང་གི་དམིགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རུང་བར་ཐལ། སྟོང་ཐུན་ལས། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བར་གྱུར་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། ཞེས་དང༌། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ཞེས་བྱ། ཞེས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་རྩ་བ་ལས། གཉིས་པ་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་ཐ་སྙད་གཞི། །ཞེས་དང༌། ཀུན་ཉོན་སྐྱེ་རུང་དམིགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན། ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སློང་རུང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྲུབ་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་སོང་ཅེས་བཤད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་ཅེས་པ་ཡིན། ཞེས་དང༌། ཀུན་ཉོན་སྐྱེ་རུང་གི་དམིགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་དེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དོན་གང་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་པ་

དག་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བཤད་པའི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཀུན་

429

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྫོབ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་རུང་གི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ།
མཛོད་ལས།
དྲུག་ནི་ཟག་མེད་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །
ཞེས་པ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ལུགས་ཡིན་པས་མི་གནོད་ཅིང༌། ཟག་མེད་ལམ་བདེན་མེད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ལྟ་དང༌། ཟག་མེད་ལམ་བདེན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སོགས་ལམ་བདེན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་ཀྱང་ལམ་བདེན་ལ་མ་དམིགས་པར་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང༌། བསྡུ་བར་འགོག་ལམ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་མཐོང་སྤང་རྣམས་རང་གིས་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་མིང་ལ་དམིགས་པར་བཤད་དོ། །དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་བདེན་གཉིས་སུ། ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་དང༌། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་གཞིར་གྱུར་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པ་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་པ་གོ་རིམ་ལ་ལྟོས་ན། གཞུང་དུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ནས། ཀུན་བཏུས་དང་མཐུན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དང་པོ་དང༌། མིང་དང་བརྡས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་

པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཞེས་པས་གཉིས་པ་དང༌། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་

430

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞིར་གྱུར། ཅེས་པས་གསུམ་པ་བསྟན་པར་བྱེད་འདྲ་ཡང༌། གྲུབ་མཐའི་མཆན་ལས། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌། ཀུན་ཉོན་སློང་དུ་རུང་བའི་དམིགས་པ་དང༌། མིང་དང་བརྡའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཐ་སྙད་འདོགས་
པའི་མཚན་མའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་གསུམ་མོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི་སྔར་དཀྱུས་སུ་བཀོད་པ་དང་མཐུན་ཞིང༌། ཨ་ལགས་ཤ་སངས་རྒྱས་ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱིས་

བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་འཐད་པར་བྱེད་དོ། །ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས། རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་ནི། ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་དང་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་གཉིས་ལ་བྱེད། དེ་ཡང་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་སྒྲ་རྟོག་སོགས་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཀུན་ཉོན་སློང་རུང་གི་དམིགས་པ་དང་ཐ་སྟད་གདགས་པའི་གཞིར་མ་གྱུར་གསུངས་ཀྱང༌། དེ་ལྟ་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ཏེ། ཀུན་ཉོན་སྒོང་བའི་དམིགས་པ་ཀུན་ཀྱང་སྒྲ་རྟོགགིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཆན་དུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་གསུངས་པ་ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར་ལེགས་
བཤད་དུ་བསྔགས་ཀྱང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྔར་བཤད་པ་ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏས་

གསུངས་ཚུལ་དང་བསྟུན་པ་སྟེ། མུན་སེལ་དུ། མིང་བརྡས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་ཀུན་བཏགས་གདགས་པའི་གཞི་དང༌། མིང་ངམ་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་མཚན་མའི་གཞི་ཡིན་པ་ཞེས་སྦྱར་བ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་དཔེ་རྣམས་དང༌། གཞུང་གི་དཔེ་འགར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ། ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་འགྲེལ་བར་ཡང༌། མ་ནོར་བ་ནི་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་

431

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ནོ། །ཞེས་བྱུང་བས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡུལ་ཞེས་པ་དག་པར་མངོན་ནོ། །
ཁ་ཅིག །རྗོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས། སོགས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་
བོ་བསྟན་ཟེར་བ་འཐད་དཀའ་སྟེ། རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ལ་བྱེད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་བ་དང༌། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ལ་བྱེད་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་མིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཡིགཆར། རྐང་པས་བརྒལ་བར་བྱ་བའི་འབབ་སྟེགས། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དཔེར་སྦྱར་བ་མི་འགྲིག་པར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་ལ།
ཁ་ཅིག །དཔེ་གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དཔེར་རིམ་བཞིན་སྦྱོར་བར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང༌། རྣམ་བཤད་
རིགས་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། དཔེར་ན་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྒལ་བར་བྱེད་པའི་འབབ་
སྟེགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནས་རྒལ་བར་བྱེད་པས་ན་འབབ་སྟེགས་སོ། །བརྒལ་བར་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀོ་གྲུས་བརྒལ་བར་བྱ་བའི་འབབ་སྟེགས་ལ་ཀོ་གྲུའི་འ་བབ་སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་སྒྲ་
མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལྟར་བྱའོ། །ཁོ་ན་རེ། རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་པས་རྗོད་དུ་རུང་བས་རྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་སྟོང་ཉིད་སོགས་ལ་བྱ་

432

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་པ་དབུས་མཐའི། བཏགས་པ་དང་ནི་ཤེས་པ་ཡི། །སོགས་ཀྱི་བློ་བརྟན་འགྲེལ་
བཤད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆོས་
དབྱིངས་སོགས་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་པས་རྗོད་རུང་བས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་
ཀར་ཡོད་པར་གསུངས་ཚུལ་ལ། གཉལ་སྟོན་གྱིས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དེ། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་ཀྱི་

མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ལ། མཆན་དུ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་མིན་པས་མི་འཐད་ཅེས་གཉལ་སྟོན་དངོས་སུ་བཀག་ནས་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ཞར་ལ་ཁེགས་པར་མཛད་ཅིང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པའང་གཞུང་དང་མི་མཐུན་ནོ། །པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར། རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་དོན་དམ་དུ་
འཇོག་པར་བཤད་པ་མི་འཐང་དེ། སྟོང་ཉིད་ནི་དེས་རྙེད་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཆན་དུ། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་རྟོགས་པས་གཉིས་ཀར་བཤད་། །པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའང་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་ཏ། གཞུང་དུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་

མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མ་གསུངས་པ་ནི་སྔར་དེ་མ་ཐག་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་

433

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དམ་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སོང་མཁད་ཡི་པས་དེ་དང་དོན་གཅིག་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་གཞུང་དུ་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་གསུངས་ནས་ཡོད་ཚུལ་གཅིག་མ་ཐོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །དེས་ན་སྔར་བཀོད་པ་ཉིད་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ཞིང༌། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལའང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་གཉིས་མེད་པ་ལས་གཞན་པའི་བཤད་བཤད་མངས་ན་གཞུང་གིས་གསུངས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། གསལ་ལོ། །ཡན་གྱིས་ལན་དངོས་དང༌། དེ་མ་ན་གྱིས་ཞར་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་
ཚུལ་ཏེ། ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞིའི་མཚན་མར་གྱུར་པ་དང་ཀུན་ཉོན་སློང་བའི་དམིགས་པ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ནི། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྟེ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དང་མི་འགལ་བར་རྣམ་བཤད་རིགས་པར་གསུངས་ཏེ། དེར་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་རྩོད་ཚུལ་བཀོད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལས། ལས་ཀྱང་ཡོད་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡང་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་དམིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཡི་པ་དེ་ཅི། དོན་དམ་པ་ཉིད་དུའམ། འོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལས་ཅིར་འགྱུར། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་ཉིད་དུ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་པོ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་བྱེད་པ་པོ་ནི་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་སྟེ་གང་

434

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གི་དོན་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཆེན་པོའི་མདོ་ལ། གང་གིས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས། ཇི་ལྟར་ན་དེ་ལས་ཡོད་ཅེས་པ་དང་མི་དམིགས་ཞེས་པའི་ཚིག་གཉིས་བྱུང་བ་དོན་དམ་དུ་འམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེར་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེར་བྱེད་པ་པོ་མི་དམིགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌།
ཞེས་བརྩད་པ་ལ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ལན་མཛད་པ་ནི། རེ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་
འདི་ནི་ཅི་ཡིན། དོན་དམ་པ་ན་གང་ཞིག་ཡིན། དེ་ལས་ཅི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དམ། ཅི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཤེས་ན་དེ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ལན་བཏབ་པ་ནི། མིང་དང་རྗོད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་ལྟར་མིང་དང༌། རྗོད་པའམ་ཤེས་པ་དང༌། གདགས་པ་སྟེ་བཏགས་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དེ་སྒྲའི་ཀུན་རྫོབ་བཞི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། ཆོས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ཆོས་དེ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ལན་

མཛད་པ་ནི། འོ་ན་དེ་ལྟ་ན། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཏེ། འོ་ན། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་གཉིས་དེ་འདྲའི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་ཁས་བླང་རུང་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་མིང་སྟེ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་ཡོད་པ་གང༌། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །འདིའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཡོད་ཚུལ་སྔ་མ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པ་མིན་པ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་ཡོད་ཚུལ་ཕྱི་མ་

435

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་ཡོད་པའོ། །རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་མདོར་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་མདོ་དེའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ངེད་ནི་གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་རྫས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་དེའི་མིང་གདགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྫས་སུ་ཡོད་དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཡུལ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་ཟག་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་སུ་མེད་པ་དང༌། ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སེམས་པ་དང་རྣམ་སྨིན་གྱི་གཙོ་བོ་ལུས་ཚོར་སོགས་དེ་གཉིས་ཀར་ཡོད་ལ་
འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་གཉིས་པོ་སློབ་པའི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འདས་ལམ་གྱི་རྙེད་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་མེད་ནི་སྒྲ་རྟོག་
གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེས་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་རྩོད་པ་མི་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བ་གཙོས་དབུ་མ་བར་འཇུག་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཁ་ཅིག་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་བཅོམ་ལྡན་

436

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་བརྩད་པ་འདི་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དེ་འཇུག་སྟེ། མདོ་འདིར། ཡོད་ཅེས་པ་དང་མི་དམིགས་ཞེས་པ་དོན་དམ་དུ་ན་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་འགལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ན་བྱེད་པ་པོ་དེར་མེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཞེས་ལུགས་འདིས་འཆད་དོ། །ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ལན་གནང་ཚུལ་ལ་དབུ་མ་སྣང་བ་དང༌། འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བ་མཆན་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབུས་མཐའི་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། རྩ་བ་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། །ཞེས་སོགས་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུའི་ནང་ནས་ལྔ་པ་རགས་ཕྲའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་

པས་རགས་པ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཕྲ་བར་གསུངས་པའི་རགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། ཕྲ་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་བྱེད་པའི་སྔ་མ་ལ་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་གཞུང་ལྟར་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པས་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། གཞན་དབང་གི་གཙོ་བོ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དེ་ས་མཚོན་པའི་གཞན་དབང་རྣམས་ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱར་མེད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་བརྗོད་དུ་རུང་བས་བརྗོད་པའི་རྐུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ཕྱི་མ་ནི་མདོ་གཞན་ལས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་དགོངས་སོ་ཞེས་དེ་འདྲའི་

437

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མདོའི་དགོངས་གཞིར་འཆད་པའི་དོན་དུ་ཤེས་དགོས་སོ། །
གསུམ་པ་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་རྫས་བཏགས་སོགས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བྱེད་དགོས་པར་གདམས་པ་ནི། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ། ཞེས་སོགས་བྱུང་སྟེ་ཚིག་དོན་གོ་སླའོ། །
འདིར། བྱེ་སྨྲས་བཅོམ་གཞིག་གང་རུང་གིས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་རུང་མི་
རུང་དང༌། མདོ་སྡེ་བས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱིས་རྫས་

བཏགས་དང་བདེན་གཉིས་འཇོག་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པ་དང་རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ཆོས་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་ལྟོས་ཀྱིས་རྫས་བཏགས་དང༌།

རྣམ་རིག་པས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་མིན་གྱིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ལ། རྣམ་གྲངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྫས་བཏགས་ལའང༌། གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་མ་བརྟེན་དང༌། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་མིན་དང༌། ཀུན་རྫོབ་ལའང་བསྡུ་བར། ཀུན་ཉོན་གྱི་དམིགས་པ་དང༌། ཐ་སྙད་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང༌། ཐ་
སྙད་པའི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་པས་བཞག་པ་དང༌། དབུས་མཐར་བཏགས་པ་དང༌། ཤེས་པ་དང༌། བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་དང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང༌། རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་དང༌། མིང་དང་རྗོད་པ་དང་གདགས་པ་དང་ཐ་སྙད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་པ་གསུམ་དང་། དོན་དམ་ལ་ཡང་བསྡུ་བར། ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་མིན་པར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

དང༌། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་ཡིན་པས་བཞག་པ་དང༌། དབུས་མཐར་དོན་དང༌། ཐོབ་པ་དང༌། སྒྲུབ་པ་དོན་དམ་གསུམ་དང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པར་འཇིག་

438

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང༌། རྗོད་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་མིན་པ་དང༌། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་སོགས་མང་ལ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་ཐ་

སྙད་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དང༌། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་
ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་འཇོག་པ་འདྲ་ཡང༌། རང་རྒྱུད་པས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དོན་
དམ་དུ་ཡོད་པ་དང༌། ཐལ་འགྱུར་བས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ལ་རྫས་ཡོད་དང༌། ཡུལ་གྱི་ངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བཏགས་ཡོད་དུ་བཞེད་པ་དང༌། ཐལ་རང་ཐུན་མོང་ནས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ཚུལ་ལྟར་དུ་མེད་པ་ལ་
དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང༌། བདེན་འཛིན་ལ་ཀུན་རྫོབ་དང་དེའི་ངོར་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ་དང་དེའི་ངོར་མི་སླུབ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་འཆད་དོ། །
སྤྲོ་ན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་བྱུང་པའི་རྩོད་པ་རྣམས་སུ་ལ་བཀོད་པ་ནི། ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་མཆན་ལས་ཀྱང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་གཙོ་བྱས་པའི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད། ཅེས་གསུངས་ལ། ཤིང་བཟའ་པཎྜིཏ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པ་ལ་བརྩད་པར་གསུངས་སོ། །སྔ་མ་ལྟར་ན་རྩོད་ཚུལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལས་ཐེག་ཆེན་གྲུབ་

439

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཐའ་སྨྲ་བ་སྤྱི་ལ་འགྲིག་ཚུལ་དཀའ་ཞིང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་བཟུང་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བར་ལན་བྱེད་དོན་ཡང་མེད་འདྲ་བ་དང༌། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་བརྟག་པ་ཕྱི་མའི་སྐབས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་
རྟགས་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་དེས་གང་ཟགརང་མཚན་དུ་འདོད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ཀུན་བཏགས་
ཀྱི་ཆོས་ལས་གཞན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་རྣམ་རིག་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་རྩོད་ལན་དབུ་མ་སྣང་བར་འབྱུང་བས་ཤེས་ནུས་སོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པར། བྱེད་པ་པོ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས། ཞེས་པར་གཞུང་དུ། དེར་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་རིག་པས་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་ཟེར་མིན་དང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་བརྟག་པ་ཕྱི་མའི་

སྐབས། ཤེང་མདོར་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་གཞུང་ལས། དེར་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པས་དེ་མི་དམིགས་སོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད། ཅེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་མིན་ཡང་བརྟག་གོ །དེས་ན་རྩོད་པ་སུ་ལ་བཀོད་ངོས་འཛིན་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་། །ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་ཡིན་དྲིས་པའི་ལན་ཡང་འདྲི་བ་པོ་དང་ལན་འདེབས་པ་པོ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་དཔྱད་དགོས་ཏེ། ལན་འདེབས་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་དེས་མིང་གི་ཀུན་རྫོབ་སོགས་བཞི་རང་མཚན་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་སྨྲ་བ་དང༌། འདྲི་བ་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་ལན་
འགྲིག་ཀྱང་དེ་འདྲི་པ་པོར་འབྲེལ་ཆུང་བ་དང༌། རྣམ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་དེས་

440

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀྱང་མིང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔར་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རང་གི་འདོད་པ་མིན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་ལྟར་བཀོད་པར་བཤད་པ་ནི་རྩོད་པ་འགོད་ཡུལ་ལ་སྐབས་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་མི་ཡོང་བར་འདོད་པ་ལྟར་ན་མི་རུང་ངོ་། །རྣམ་བཤད་རིགས་པ་རང་ལས། ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་ལ་རག་གོ །ཞེས་བྱུང་སྟེ་དོན་ཡིག་ཆ་རྙིང་བ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་གང་དུ་འདོད་ཀྱང་ཉེས་བ་མེད་ཅེས་བའི་དོན་དང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་མིང་གི་གཞི་དང་རང་མཚན་གཉི་གར་ཡོད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད། ཅེས་རང་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་ཁས་ལེན་དུ་ཆུག་གོ །ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང༌། མུན་སེལ་དུ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པས་ཡོད་ཚུལ་གཉིས་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་ཡོད་པ་ལ་དཔྱོད་པ་ལ་རགལས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་ཞིང༌། གཞུང་དུ་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པའི་སྔར་དམ་བཅས་བཞག་པ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀར་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་དཔགས་ན་སེམས་ཙམ་རང་ལུགས་ལ་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་ཁས་བླང་རུང་བའི་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་སོ། །
ཁ་ཅིག །རྣམ་བཤད་རིགས་པའི། ཐ་སྙད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། ཞེས་པ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ནི། དེར་ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་གཉིས་མིང་དུ་ཡང་ཡོད། ཅེས་དང༌། གཞུང་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཕྱི་མ་ལྟར་ཏེ། ཞེས་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང༌། པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་མིང་གསོགས་གཞི་

441

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཟེར་པ་སྐབས་དོན་བོར་བ་ཡིན་པར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་སོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་ལ། གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། མིང་འཇུག་པའི་གཞིའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད། ཅེས་དང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་པར། མིང་དང་རྗོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་རྐྱེན་ལས་རང་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་སྐྱེ་པའི་གཞི་བྱེད་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། རྣམ་བྱེད་རིགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉི་གར་ཡོད་ཚུལ་བསྡུ་བ་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་བཤད་པར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར་གསུངས་ཀྱང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པར་བྱའོ། །གཞུང་ལས། གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་སུ་མེད། ཅེས་པ་སོར་བཞག་ནས་སྔར་ལྟར་བཀྲལ་ཀྱང༌། ཁ་ཅིག་དྲངས་ཟིན་ལྟར་རྣམ་བཤད་རིགས་པར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་རྫས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་སུ་རུང་ངམ་བརྟག་གོ །བཤད་པ་འདི་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཞེས་བ་གཉལ་སྟོན་གྱིས། དབུ་མ་བར་ཀླན་ཀ་དེ་
འཇུག་པར་གསལ་བའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ཀྱང༌། མཆན་དུ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་བསྡུ་བར་མ་ཟད་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས་བཤད་པ་འདི་ཡང་གསལ་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་ལྟར་རོ། །ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྡེ་བས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་ཚད་བྱེ་སྨྲ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་ཡང༌། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་ཕུང་པོ་དང་དབྱིབས་རྣམས་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པས་བྱེ་སྨྲས་དེ་རྣམས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་དང་མི་འདྲ་བས་དེའི་ལུགས་ལ་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་

442

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་གང་གིས་འབྱེད་བརྟག་གོ །

༼བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ།༽
གསུམ་པ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་དང༌། དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༼མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།༽
དང་པོ་ལ་གཉིས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང༌། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ལ་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱན་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། འདིར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ལུང་གསུམ་
གྱི་དང་པོས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དང༌། གཉིས་པས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དང༌། གསུམ་པ་དོན་བཤད་པ་དང་བཅས་པས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་མདོ་དོན་བཤད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ལུགས་དང༌། མན་གྱིས་དེ་དག་ཅི་རིགས་ལས་འཕྲོས་པ་བཤད་དོ། །རྒྱན་གྱི་བཅུ་གཉིས་པ་ཆོས་འཚོལ་ལེའུར། འདུས་བྱས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། རང་དང་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར། ཆོས་རྣམས་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པས་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་

443

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཤད་པ་ལྟར་ཏེ། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་སྟེ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་མྱུ་གུ་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་
དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །མེད་ཕྱིར་ཞེས་པ་འགྲེལ་བར། ཆོས་གང་འགགས་པ་ནི་སླར་ཡང་ཆོས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་སྐྱེ་བས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་མྱུ་གུ་འདས་པ་སྟེ་མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གནས་འགྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་དེ་སླར་མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྐྱར་ནས་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ། མི་
གནས་ཕྱིར་དང་ཞེས་པ་འགྲེལ་བར། སྐྱེས་ལམ་འགགས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དུས་གཉིས་པར་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་མྱུ་གུ་ད་ལྟ་བ་སྟེ་མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་ངེས་ཡིན་པས་རང་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་རང་དུས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། འཛིན་བཞིན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ཞེས་པ་འགྲེལ་བར།
བྱིས་པས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་གསུངས་བ་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེས་ཕྱིན་ལོག་བཞིར་ཞེན་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་སྟེ་འདི་བཞི་སོ་སོར་བྱས་ན་དགོངས་གཞི་བདུན་དང༌། གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་བཞིར་འགྱུར་རོ། །དེའི་སྟེང་དུ་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་
གཞན་དུ་འཛིན་པ་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་མེད་པས། ཞེས་པ་ལྟར་བྱིས་པས་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་རུ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་ནི། རྒྱན་ལས། འཛིན་བཞིན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ཞེས་པས་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་དགོངས་གཞི་བརྒྱད་དམ་ལྔ་རུ་འགྱུར་ཞིང༌། རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་

444

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་བརྟེན་ནས་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཀུན་བཏུས་རྣམ་ངེས་གསུམ་པ་ལས། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་དགོངས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མི་འབྱུང་བ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་གནས་པ་དང༌།
བྱིས་པས་བཟུང་བ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འདུས་བྱས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་གསུམ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་དང༌། ཡང་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་དོན་
དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་བར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཀུན་བཏུས་སུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དགོངས་གཞིར་གསུངས་པས་དགོངས་གཞི་བཅུ་གཅིག་གམ་བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱན་དུ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པས་དེ་ལྟར་མ་འགགས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་མ་འགགས་པས་དེ་ལྟར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང༌། དེ་ལྟར་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བས་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྟེན་དང་
ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་བརྟེན་པར་བྱས་པ་སྟེ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་

འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། སྔར་འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན་དུ་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ །སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་མདོ་དོན་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་དོན་ནི་དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ཐོག་མ་ནི་འཁོར་བ་ལ་སྟེ་དེ་ལ་ཐོག་མ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ནས།

445

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དེ་ལྟར་ན་ཆོས་དེ་དག་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་དང༌། འགྲེལ་བཤད་ལས། བརྒྱད་པོ་གང་ཞེ་ན། ཐོག་མ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། གཞན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། རང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། ཆོས་གང་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འཁོར་བར་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌།
ཡོངས་གྲུབ་ལ་གཞན་འགྱུར་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་
མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ལ་དགོངས་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་བཤད་དོ། །མཆན་དུ། འདིར་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ཙམ་སྨྲས་པ་ནི། དོན་སྨྲས་ཤེར་མདོ་བཀའ་མིན་པར་སྒྲུབ་ཚེ་འཇུག་ལྡོག་བྱ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་འདི་དག་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་
བཤད་པའི་འགལ་སྤོང་དང༌། དབུ་མ་བས་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་པ་འགོག་བྱེད་དང༌། ངེས་སེམས་ཙམ་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་སྐྱེ་མེད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་རྩོད་པའི་ལན་གསུམ་ག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །བཟོད་པ་ཐོབ་ཡུལ་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཡང་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚེ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའམ། བདག་མེད་དེའི་གཏན་ལ་དབབ་གཞིའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་མེད་ཚུལ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་

446

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤིང༌། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་བཤད་པའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ཡང་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་འདི་གང་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ཞིང༌། གཞུང་དུ་འགྲེལ་བཤད་མ་བཀོད་པར་དབུ་མ་སྣང་བ་བཀོད་པ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་ཚུལ་བཤད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་གུང་བསྒྲིགས་ན་གཞུང་གི་དགོངས་པར་གནས་སམ་སྙམ་མོ། །དབུ་མ་སྣང་བར་བཤད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། འོན་ཏེ་སྔོན་མེད་བཅི་ཡང་མི་སྐྱེ་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པའོ། །ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་མི་འདོད་པ་བསྒྲུབས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་ན་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་འབྱུང་བར་ནི་མི་འདོད་དོ། །ཆོས་སྔོན་མེད་པར་སྐྱེ་བར་ཡང་མི་འདོད་དོ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སྔར་འགགས་པ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆོས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །སྔར་བཤད་པ་འདི་བཞིན་འཆད་པ་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དང༌། དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ད་ལྟ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་གཉིས་དང༌། བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མ་དང་བཅས་གསུམ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་དེ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་སྨྲས་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་གནས་པར་འདོད་ཅིང༌། སྡེ་གཉིས་ཀས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཁ་ཅིག་

447

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་རྒྱན་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དགའཕགས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ། །སོགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དང་འདུས་བྱས་

སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྱུ་མ་དཔེར་བྱས་པས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་སྟོན་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་མི་སྟོན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བྱེད་ལུགས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལྟར་གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དཔེར་བྱེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་མི་རུང་ཡང༌། རྒྱན་དང་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལྟར་བྱེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྒྱན་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་སྟེ་གཞན་དབང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ནི་འཁྲུལ་གཞི་བོང་བ་
སོགས་སྒྱུ་མའི་སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པ་དང་འདྲ་བར་མ་ཟད་དཔེ་དཔེ་ཅན་དང་ཡང་འདྲ་བར་འདོད་དེ། གཞན་དབང་དང་བོང་བ་སོགས་འདྲ་ལ་སྒྱུ་མའི་སྔགས་ཀྱིས་

བཏབ་པ་དང་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
པ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང༌། གཞན་དབང་དེ་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་དང་བོང་བ་སོགས་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་དང་འདྲ་བར་མ་ཟད་དཔེ་དཔེ་ཅན་དང་ཡང་འདྲ་བར་བརྗོད་དེ་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དེ་དག་ནི་དབྱིག་འགྲེལ་
ལས། འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཤིང་དང་བོང་བ་ལ་སོགས་པ། ནས། ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་རྒྱན་དུ། སྒྱུ་མ་དེ་

448

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་གླང་བོ་སོགས་དེ་མེད་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་
ཀྱིས་སྟོང་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང༌། སྒྱུ་མ་དེ་ནི་རྟ་གླང་གི་ངོ་བོར་དམིགས་པར་གྱུར་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་སྟེ་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་
ཀྱི་ཆོས་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་དམིགས་པར་འགྲེལ་བར་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་དེ་ལ་དམད་པ་སྟེ། སྒྱུ་མ་བྱས་པ་དེ་ལ་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ནས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་དམིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ལུགས་
འདིས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་ཡོད་པ་སྒྱུ་མའི་དཔེས་མཚོན་པར་མ་ཟད། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། བོང་བ་སོགས་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་འཆད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་སངས་རྒྱས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དང་དེ་ལས་འདུས་བྱས་དག །གསུངས་པ་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་སྨིག་རྒྱུ་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་མིག་ཡོར་དང༌། །བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་དང་ནི་ཆུ་ཟླའི་གཟུགས་འདྲ་སྤྲུལ་དང་འདྲར་ཤེས་བྱ། །དྲུག་དང་དྲུག་དང་གཉིས་དང་དྲུག་ཚན་གཉིས་དང་གསུམ་པོ་རེ་རེར་འདོད། །ཅེས་དཔེ་དོན་བརྒྱད་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པའི་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

གསལ་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་སྨིག་རྒྱུ་གཟུགས་བརྙན་མི་གཡོར་ཏེ་གྲིབ་

མ་བྲག་ཅ་ཆུ་ཟླ་སྤྲུལ་བ་སྟེ་དཔེ་བརྒྱད་དང༌། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་བཤད་པའི་ཆོས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་སྟེ་དོན་བརྒྱད་སྦྱོར་དགོས་ཏེ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གདགས་གཞིར་བྱས་ཏེ་གང་

449

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཟག་དང་བདག་དང་སྲོག་སོགས་གང་ཟག་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་བདག་
རང་རྐྱ་བ་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དེ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང༌། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་ལོངས་སྤྱད་བྱའི་བདག་གི་བར་མེད་བཞིན་དུ་དེར་སྣང་བའི་ཆ་ནས་དེ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང༌། སེམས་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱིས་སྨིག་རྒྱུས་ཆུར་
འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པ་ལྟར་རང་གི་རྫས་ལ་ཕྱི་དོན་དུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པས་དེ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་
དང༌། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྔོན་ལས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་
དེ་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དང༌། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གྲིབ་མ་

བཞིན་དུ་བྱུང་བས་དེ་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་དང༌། བཤད་པའི་ཆོས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རྣ་བའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཞིང་མཉན་དུ་རུང་བས་དེ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་དང༌། ཏིང་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དྭངས་པ་ཆུ་ལྟ་བུ་ལ་ངང་གིས་འཆར་བས་དེ་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་དང༌། བསམ་བཞིན་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་འཛིན་པ་བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཀུན་ཉོན་མེད་པར་སྦྱོར་བས་དེ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་རྒྱན་གྱིས་བཤད་ཀྱི་འདུས་བྱས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བཞིན་དེར་
སྣང་བའི་དཔེར་མ་གསུངས་སོ། །ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང༌། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྒྱུ་མ་དང༌། སྨིག་རྒྱུ་དང༌། རྨི་ལམ་དང༌། མིག་ཡོར་དང༌། གཟུགས་བརྙན་དང༌། བྲག་ཅ་དང༌། ཆུ་ཟླ་དང༌། སྤྲུལ་བ་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཕྱི་དོན་མེད་ན་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་དམིགས་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་

སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ན་ཡང་དམིགས་པ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ་བ་དང༌། དེ་མེད་ན་སེམས་སེམས་བྱུང་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་སྨིག་རྒྱུ་

450

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བ་གཉིས་སུ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་མེད་ཀྱང་ཆུར་
དམིགས་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །དེ་མེད་ན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་དང༌། དེ་མེད་
ན་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་གཟུགས་

བརྙན་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བར། ལུས་ཀྱི་ལས་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་

བརྙན་བྱུང་བ་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་དང༌། བཤད་སྦྱར་དུ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་དེ་དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བ་ལས། མིག་
ཡོར་ལྟ་བུར་ཞེས་བྱ་བ་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །དེ་མེད་ན་ཇི་
ལྟར་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བར། ངག་
གི་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བྲག་ཅ་ལྟ་བུར་འབྱུང་བ་དང༌། བཤད་སྦྱར་དུ། ངག་གི་
ལས་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་སུ་གནས་པ་བྲག་ཅ་དང་འདྲ་བར་བཤད་དོ། །དེ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་འབྱུང་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་

ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བར། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་བའི་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཆུ་ཟླ་དང་

འདྲ་བ་དང༌། བཤད་སྦྱར་དུ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དོན་མེད་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་མེད་ན་བྱང་སེམས་གཞན་དོན་དུ་བསམ་བཞིན་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་པ་བཟློག་ཕྱིར་སྤྲུལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་བར། ཐོས་བསམ་གྱིས་བསྒོས་
པའི་ཡིད་ཀྱི་ལས་སྤྲུལ་བ་དང་འདྲ་བར་བཤད་ལ། བཤད་སྦྱར་ལས། ནད་དང་ཕྱིའི་

འོ། །དེའི་དབྱེ་བ་ནི་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་ལུས་ཀྱི་ལས་དང༌། ངག་གི་ལས་དང༌། ཡིད་ཀྱི་

451

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལས་རྣམ་པ་གསུམ་དང༌། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་དང༌། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ས་དང༌། ནོར་བ་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་གོ་རིམ་བཞིན་སྦྱོར་དགོས་སམ་སྙམ་མོ། །སྒྱུ་མ་སོགས་འདི་བས་གཞན་དབང་གི་དཔེར་བྱེད་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དེ་རྫུན་པའི་དཔེར་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པ་མིན་པས་དེ་མི་བདེན་པའི་དཔེར་བྱེད་ལུགས་དབུ་སེམས་མ་འདྲེས་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །
སྤྲོ་ན། གཉལ་སྟོན་སོགས་ཀྱིས། ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་དངོས་བསྟན་
བརྒྱད་དེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དང་པོ་གསུམ་དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་དང༌།
ཕྱི་མ་བརྒྱད་ཤུགས་བསྟན་དུ་བཤད་པ་ལ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་དངོས་བསྟན་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
མེད་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་མེད་པ་དེར་དངོས་སུ་
མ་བསྟན་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་བྱམས་ཞུས་སུ་ཕྱི་དོན་དགག་པ་གསལ་
བར་གསུངས་པ་གཞུང་ལས་འོག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློ་གླིང་ཡིག་
ཆར། རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ན་དང་པོ་གསུམ་ལས་མ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་བརྟག་ལ། དོགས་དཔྱོད་དུ། གཉལ་སྟོན་ལྟར་གྱི་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཅུ་གཅིག་གཞུང་ལས། དུས་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ། ནས། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའོ། །ཞེས་པས་བསྟན་པར་བྱས་ཀྱང༌། དེར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུམ་མི་འབྱུང་ངོ་། །གཞུང་ལས། མྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་རང་གི་

452

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། ཞེས་དང༌། ཡིག་ཆར། འདུས་བྱས་མ་འོངས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་རང་དང་ཞེས་པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱ་དགོས་ཀྱང༌། མཆན་སོགས་སུ་མ་འོངས་པ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་པ་ལྟར་བདག་སྐྱེ་མེད་པའི་དོན་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་མུ་སྟེགས་པ་གྲངས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ལས་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་ཞེའམ། ས་བོན་ལ་མྱུ་གུ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེད་དོ་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དང་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་བྱུང་བ་ལས་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི།
གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་གཙོ་བོ་ལས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔལ་མང་འགྲེལ་བར། རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །མེད་ཕྱིར་ཞེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་སྦྱར་བའི་བཤད་པ་མཛད་པ་ནི་རྒྱ་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་དཔྱད་དགོས་ཏེ། དབྱིག་འགྲེལ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་
དུ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་སྦྱོར་བར་
གསུངས་པའི་གསུམ་པོ་ནི་རང་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་

453

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེགས་མ་ལས། མི་གནས་ཕྱིར་དང་འཛིན་བཞིན་དེ། །མ་དག །འཛིན་གཞན་དེ། །ཟེར་དགོས། ཞེས་པ་གཞུང་དུ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་ཞེ་ན་པ་ལྟར། ཞེས་དང༌། གཞན་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའོ། །ཞེས་པར་དགོངས་འདྲ་ཡང༌། དེའི། ཞེན་པ་ལྟར། ཞེས་པ་དང༌། བྱིས་པས་

ཞེན་པ་བཞིན། ཞེས་པ་ལས། གཞན་ཞེས་པ་དེའི་འགྲེལ་མིན་ཞིང༌། དཔལ་མང་འགྲེལ་བ་ལས། བྱིས་པས་བཟུང་བ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟར་དབྱིག་འགྲེལ་དང་འགྲེལ་
བཤད་རྣམ་གཉིས་མཐུན་པར་འབྱུང་བར་མ་ཟད། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་དུ།
ཆོས་ཀུན་གལ་ཏེ་བྱིས་པ་ཡིས། །
ཇི་ལྟར་རྣམ་བརྟགས་མཐོང་བ་བཞིན། །
དེ་དག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི། །
ཐམས་ཅད་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་འགྱུར། །
ཞེས་མདོ་དྲངས་པས་དེ་ཀུན་ཡིག་ནོར་འབའ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་ག་ལ་ཡིན། རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དཔེ་མང་པོ་དང་ཐེག་བསྡུས་སུ།
ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མེད་པ་ཡིས། །
ཞེས་བྱུང་ཞིང༌། དེ་དང་མཐུན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་
མེད་སོགས་འགྲུབ་ཅེས་བཀྲལ་བས། གཞུང་དུ། ཡིན་ཞེས་པ་མ་དག་གམ་དཔྱད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། གཞན་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ལས། གཞན་ཉིད་ཅེས་པ་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔར་

454

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་པ་ལྟར་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་སོགས་མང་པོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།སྟོང་ཐུན་ལས་སྤྱིར་བཏང་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ལས་མཚན་གཞི་བཀར་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱར་པ་ན་ལྟར་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལས་སེམས་འགྲུབ་པར་ཁས་བླངས་ན་དེ་འཁོར་བའི་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བར། ཕྱི་མ་མེད་པའི་དོན་འཁོར་བའི་སྔོན་
མེད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གསའ་སྐྱེ་མེད་པ་དང༌། སྔར་འགགས་པ་དང་རིགས་མཐུན་པར་སྐྱེ་བ་སྟེ་དེ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པར་མི་སྐྱེ་བ་གཉིས་བཤད་བ་ནི་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ཉིད་སྔར་འགགས་པའི་རྒྱུ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེ་ན་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག །འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་ཟློས་པར་ཐལ། འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་མིན་པ་ཞིག་སེམས་ཅན་དུ་འགྱུར་དགོས་ཤིང༌། དེས་ཐོག་མ་ཡོད་པར་སོང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནི་གཞི་ལྡོག་རང་
ལྡོག་གང་ལ་ཡང་སྡུག་ཀུན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དོན་དང༌། འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱུ་ལས་མི་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ལས། ཁྱད་པར་ལ་ཞེས་

455

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཞེས་གསུངས་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་བར་མེད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡང༌། དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐུ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ལུགས་འདིར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཚེ་སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཉལ་སྟོན་གུང་རི་ཆོས་འབྱུང་ཤིང་བཟའ་པཎྚི་ཏ་པྲ་སྟི་ཆུང་བ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ནི། བློ་བརྟན་གྱིས། འཁོར་པའི་
ཐོག་མ་སྦྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཟོད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས། འཁོར་བའི་ཐོག་མ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ། ཅེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱེ་མེད་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་དུ་
བྱས་ཏེ་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ངེས་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་བདག་མེད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ལས་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་མེད་དེ་དག་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉལ་སྟོན་གྱིས། སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་
ལམ་དང་ས་བརྒྱད་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་རིམ་ཐོབ་
ཀྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བཤད་པའང་བརྟག་དགོས་ཏེ། བདག་ཉིད་
ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུར་བཟོད་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཐོབ་པ་ལ་ལམ་དེ་དག་ཐོབ་དགོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གནས་མའི་བུ་བ་སོགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་རྗོད་པའི་རྟོག་འབར་ལས། འདུས་བྱས་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་

456

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་དག་གིས་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་མཁྱབ་པར་འདོད་ཀྱང༌། མང་སྟོན་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲ་དང་བྱེ་སྨྲ་སྦྱིས་འདུས་བྱས་ལ་སྐད་ཅིག་མས་ཁྱབ་པར་
འདོད་དེ། མང་སྟོན་པའི་དམ་ཚིག་སྟོན་པའི་རྟོག་འབར་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་སྐད་ཅིག་མའོ། །ཞེས་དང༌། བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ། །ནས། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡི། །གཞུང་འདི་ཡིན་པར་མཁས་རྣམས་བཞེད། །ཅེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བ་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ནང་ལེའི་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱུང་བ་དང༌། རྩ་ཤེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས། ནས། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྐད་ཅིག་མ་ནི་བྱ་བ་དེ་བཞི་རྫོགས་པ་ལ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གཞིའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་དེ་ནས་གནས་པ་དང་དེ་ནས་རྒ་བ་དང་དེ་ནས་འཇིག་པའི་བྱ་བ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པར་འདོད་པ་ལ། ཞེས་པ་དང༌། གཞུང་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་པའི་བྱ་བ་འཇུག་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། རྒ་བ་གནས་པ་ལ་བསྡུས་མ་བསྡུས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་ལྟར་ན་སྐྱེ་འཇིག་གནས་པའི་བྱ་བ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་གའི་གྲུབ་པ་གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། འདོད་

457

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
པའི་ཕྱིར་ན། མཆན་དུ་མ་ཁྱབ་གསུངས་སོ། །མཆན་དུ། རྒྱན་གྱི་བོད་ཊཱིཀ་དག་གིས་
རྨི་ལམ་གྱི་དཔེ་ཕྱི་དོན་མེད་པ་ལ་སྦྱར་བ་བློ་བརྟན་འགྲེལ་བཤད་དང་མཐུན་ཡང་
རྗེས་དེ་དང་མི་མཐུན་པར་གསུངས་པ་ལེགས་བཤད་དུ་བསྔགས་པ་བརྟག་དགོས་ཏེ། འགྲེལ་བ་ལས། རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ནི་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ། དེ་ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང༌། འགྲེལ་བཤད་ལས། ད་ལྟར་དངོས་སུ་གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྣང་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མི་གསལ་བས་ཕྱི་དོན་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་བ་མེད་པའི་དཔེ་གང་ལའང་བཀྲལ་རུང་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་རྗེས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་པ་མཛད་དོགས་མེད་པས་དེ་དག་ཏུ་སྒྱུ་མའི་སྐབས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། རྨི་ལམ་སྐབས་ཀྱི་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་དང༌། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་
ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་བྱེད་པ་སྐབས་ཀྱིས་ཤེས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེའི་དོན་གོམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་འཆར་བ་ནི་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་བརྟག་དགོས་ཏེ། ཆུ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དཔེ་དཔེ་ཅན། ཆུ་ཟླ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དཔེ་དཔེ་ཅན་དུ་བྱེད་དགོས་པ། འགྲེལ་བ་ལས། ཆུ་ཟླའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་དང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། འགྲེལ་བཤད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་པན་གཞུང་དུ་དཔེ་དཔེ་ཅན་གོ་བཟློག་ལྟ་བུར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་

458

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ནམ། དེ་ལས་འགྲེལ་ཚུལ་བདེ་བ་གཞན་ཡོད་བརྟག་པར་བྱའོ། །

༼དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ།༽
གཉིས་པ་དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌།
ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབུས་མཐའ་ལས་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དང༌། དེས་གྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབུས་མཐའ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཡན་གྱིས་གཞུང་བཀོད། གཞན་ཞིག་གཅོད་དོ། །ཡན་གྱིས་དེ་དང༌། གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་གཉིས་འདྲ་བར་བསྟན། དེ་མན་གྱིས་ཚིག་དོན་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཚིགས་བཅད་དང་པོ་ནི་གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་
ཀྱིས་ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང༌། ཆོས་འདི་ལྟ་བུ་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་མཚམས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་གོལ་སར་མ་ཤོར་བར་གསུངས་ལ། དབུས་མཐས་ཀྱང་དེ་ཉིད་སྟོན་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའི་རྐང་བ་དང་པོ་དང༌། ལུང་ཕྱི་མའི་གང་ན་ཞེས་པས་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང༌། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཞེས་པ་དང༌། གང་ཞེས་པས་སྟོང་རྒྱུ་ཀུན་བཏགས། ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང༌། མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་བ་དང་ཞེས་པས་སྔ་མ་དེ་ཕྱི་མ་འདིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ། རྐང་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ་བསྡོམས་པ་དང༌། འདི་ལ་ལྷག་མ་ཡོང་པ་ནི་འདིར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་པས་གཞན་དབང་ཡོངས་

459

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྐང་པ་བཞི་པས་དོགས་པ་གཞན་ཞིག་གཅོད་པ་འོག་ཏུ་རྐང་བ་བཞི་པའི་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་ལོ། །མདོར་ན་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ནི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་བཏགས་
ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་པ་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང༌། དེ་མེད་ན་དེའི་ལྷག་མར་ལུས་པའི་ཡོད་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་པོ། །ཞེས་པ་རྐང་བ་དང་པོ་དང་གསུམ་པའི་དོན་ཏེ་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ཞིག་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང༌། ཆོས་ཉིད་རྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ན་དེ་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་དུ་འགྲོའོ། །རྐང་བ་དང་པོའི་དོན་ནི། གང་སྟོང་པ་དང་གང་གིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །
གཉིས་པོ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བའོ། །སྟོང་བ་ཉིད་
ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའོ། །ཞེས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཤད་པ་དེ་ཉིད་བློ་
བརྟན་གྱིས་གསལ་བར་བསྟན་པ་གཞུང་དུ་དྲང་ས་པ་ལྟར་ཏེ། དབུས་མཐའི་ཀུན་རྟོག་ཡོད་ཅེས་པའི་ཚིག་གི་ལྟག་མ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་པ་བ་དེ་ཕྱུང་ནས་ཀུན་རྟོག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་བྱ་དགོས་སོ། །ལ་ལ་དག་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་འགོག་ཕྱིར་གཞན་

460

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དབང་རང་བཞིན་གྱིས་སམ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྐང་བ་དང་པོས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྒྲས་ཟིན་བཀག་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་བསྟན་ཏོ། །རྐང་བ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། རྐང་བ་དང་པོའི་སྐབས་ཆོས་ཀུན་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་སྨྲར་མི་རུང་བར་བཤད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེར་མདོར་ཆོས་ཀུན་སྟོང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། རྐང་བ་གཉིས་པས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་དངོས་སུ་བཀག་གོ །དེ་ལྟར་རྐང་བ་དང་པོས་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས། བུ་དོལ་སོགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཁེགས་ཤིང༌། གཉིས་པས་གཞི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་འགོག་པར་གསུངས་པས། ཇོ་ནང་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གཞན་དབང་འགོག་པའི་གཞན་དབང་རང་སྟོང་དུ་འཆད་པ་ལུགས་འདིའི་དོན་མིན་ཞིང༌། སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དོན་ནི་སྔར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ལྟར་རོ། །རྐང་པ་གསུམ་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་གིས། སྟོང་པ་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ། དབུས་མཐར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆ་ཕྱེ་སྐབས། ཡང་དག་མ་
ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ནི་སྔ་མ་སྟེ་གཞན་དབང་དང༌། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བདེན་པར་མེད་པ་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་
དད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་བསྟན་པ་གང༌། སྟོང་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་ན་

461

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཞན་དབང་གི་ཟླར་བཤད་དགོས་པ་ལམ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནག་ཟུང་འཛིན་གཉིས་པོ་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གཏན་ནས་

མེད་ལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་

དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་རྣམ་རིག་པའི་བསམ་པ་བླངས་ཏེ། ཀུན་རྟོག་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། ལན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཁས་མ་
བླངས་མི་ཟེར་བར་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་སྟེང་ནས་ལན་མཛད་པ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །ཅེས་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་ན། དེ་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་
ཀྱི་རྙེད་དོ་ན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གོ་ཞིང༌། དེ་ནི་ལུགས་འདིའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་བརྟན་གྱིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་
བཤད་ལས་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དེའི་སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར་ཡང་ཕྱི་དོན་མེད་པ་
དང༌། རྣམ་ཤེས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་གསལ་བར་བཤད་དེ། དོན་སྨྲ་ཁ་ཅིག་གིས་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཕྱི་དོན་ཡང་རྫས་ཏེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་
དང༌། གཞན་དག་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་ཤེས་བྱ་ཕྱི་དོན་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འདོད་པ་གཉིས་དགག་ཕྱིར་སུམ་ཅུ་པ་བརྩམས་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་དབང་གཏན་མེད་མིན་པར་གསུངས་པ་ནི་སྔར་བྱང་སའི་

462

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་བཤད་སྐབས་བྱང་ས་དྲངས་པ་ལྟར། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་གཏན་མེད་དམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། །རྐང་པ་བཞི་པའི་དོན་ནི། །རྐང་པ་གསུམ་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་སུ་གཏན་དུ་གནས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་ལྟན་ཁྱད་གཞི་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ཚེ་ཁྱད་ཆོས་གནས་ལུགས་ཀྱང་མཐོང་བར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་སྙམ་དུ་རྩོད་པའི་ལན་དུ། ཡོངས་གྲུབ་དེ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར། སྒྲིབ་བྱེད་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཀུན་
རྟོག་གི་དབང་གིས་མ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པར། དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་ལ་ཞེས་པ་ཡོངས་གྲུབ་པ་ལ་དང༌། དེ་ཡོད་ཅེས་པའི་ཡོད་རྒྱུ་ནི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་ཀུན་རྟོག་གོ །བློ་བརྟན་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ།ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །
ཅེས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་བཀོད་པ་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེས་གོ་དོན་བླངས་པའི་བཤད་པ་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་དང་མཆན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཆོས་ཀུན་སྟོང་བ་སྟེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་མཉམ་དང༌། མི་སྟོང་བ་སྟེ་བདེན་པར་གྲུབ་མཉམ་གཉིས་དང༌། བདེན་པར་ཡོད་མཉམ་དང༌། བདེན་པར་མེད་མཉམ་གཉིས་ནི་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐར་འགྱུར་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་མིན་པས་མཐའ་དེ་དག་བཀག་ནས་དབུ་
མའི་ལམ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དབུས་མཐའ་ལས།

463

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྟོང་བ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་མིན། །
སོགས་གསུངས་ཏེ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གྲུབ་དེ་
སྟོང་བ་མིན་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་ཆོས་ཀུན་མི་སྟོང་པ་མིན་པ་སྟེ།
དེས་སྟོང་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་ཤེར་མདོ་སོགས་ལས། འདི་ཐམས་ཅད་ནི་གཅིག་ཏུ་སྟོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་མི་སྟོང་བ་ཡང་མ་ཡིན། ཞེས་བཤད་པ་དང་མཐུན་པར་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་དང་འདུས་མ་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་བྱས་ཞེས་པ་སྟེ། དབྱིག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་འདི་ནི་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ནས་འདི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །རྐང་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་འཆད་པ་དོན་མིན་ཏེ། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་གྲུབ་དང་ཆོས་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ།
གཞན་དབང་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཆོས་ཆོས་ཅན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕན་ཚུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

ཞེས་པའི་རྟགས་རྐང་པ་གསུམ་པས་བསྟན་ཏོ། །འགྲེལ་བ་ལས། ཡོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའོ། །མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་པོའོ།ཡོད་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་པ་དང༌། དེ་ལ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་དང༌།

464

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགྲེལ་བཤད་ལས། ཡོད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པ་སྟེ། ནས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ཇོ་ནང་བས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་གཅིག་དོན་གཞན་དུ་གྲུབ་པས་ཅིག་ཤོས་སྟོང་པའོ་ཞེས་འཆད་པ་དབྱིག་གཉེན་དང་བློ་བརྟན་གྱི་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །རྐང་བ་ཐ་མའི་དོན་ནི། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་
ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། གཞི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ།
དེ་ནི་ཞེས་པས་རྩོད་གཞི། དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས་དམ་བཅའ། དེའི་རྐང་པ་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྟགས་བསྟན་ཏོ། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས། འོད་སྲུངས་ཡོད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་མཐའི་གཅིག་གོ །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་མོ། །ཞེས་ཡོད་མེད་གཉིས་མཐའ་རེ་རེར་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཏེ་གཞི་དབུ་མ་དེ་ཉིད་ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་དབུས་མཐའ་དང་དོན་འདྲ་བར་བློ་བརྟན་གྱིས་

བཤད་དེ། འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་ནས། ནས། སོ་སོར་རྟོག་པའོ་ཞེས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དབུས་མཐར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བཤད་པས་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཞེས་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་ལས་མང་དུ་བྱུང་བ་ཕལ་ཆེར་གཟུང་

465

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཛིན་གཉིས་སྟོང་ལ་བྱ་ཞིང་དེ་ཉིད་རྣམ་རིག་པ་དག་གིས་དབུ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བས། དབུ་མ་བ་གཞན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟ་བུ་ཁ་ཅིག །ཚིགས་བཅད་དང་པོའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང༌། ཚིགས་བཅད་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་དབུ་མ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་མཆོག་ཏུ་བཞེད་ཀྱང༌། ལུགས་འདིས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་མཛད་དོ། །
འདིར། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང༌། ལྡོག་བྱ་མཐའ་སུམ་ཅུ་རྣམས་ཀྱི་

དོན་ཐོབ་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་ནི་འོད་སྲུངས་ལེའུ་དེའི་འགྲེལ་བ་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་བྱུང་བ་དོན་འདྲ་བར། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དེ་གང་ཟག་སྟོང་པར་སྟོན་པ་དང༌། ཕུང་སོགས་བྱིས་པས་བཏགས་པའི་བདག་དང་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བས་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དེ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་སྟོན་པ་དང༌། ཕུང་སོགས་བྱིས་པས་མི་རྟག་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་ཕྱི་ནང་སོགས་ན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང༌། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་སོ་སོ་རང་
གིས་རིག་པར་བྱ་བ། གཞན་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་དུ་མེད་པ། ཕྱིས་པ་རྣམ་པ་

དྲུག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་སྟོན་པ་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་དགུ་བོའི་གང་རུང་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་སྟོན་པ་དང༌། ཡོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱིས་ལོག་པར་མོས་པ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་སྐུར་འདེབས་
ཀྱི་མཐའ་སྟོན་པ་དང༌། ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བྱིས་པས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོ་

466

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་སྟོན་པ་དང༌། རྣམ་ཐར་སྒོ་བཞི་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་པ་ཆེད་དུ་མི་སྤོང་པར་སེམས་ཅན་ལ་སྙིད་བརྩེ་
བས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་སྟོན་པ་དང༌། མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་སྤངས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་སྟོང་མཚན་སྨོན་མེད་སོགས་བདུན་པོ་ཅི་རིགས་སུ་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་
བསྔལ་གྱི་སེམས་མ་ཟིན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དེ་དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ཀྱིས་སེམས་མ་ཟིན་པར་སྟོན་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་བཞིས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་བདག་མེད་གཉིས་ལ་མོས་པའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་རྟོགས་པའི་དོན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་ལོག་པ་སྒྱུ་མས་སྤྲུལ་པས་སྒྱུ་མ་མཁན་ཟོས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། བདག་མེད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པ་ལས་ཡང་དག་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བྱུང་ནས་རྟོག་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པ་ལས་གཙུབ་ཤིང་བསྲེགས་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་བདག་མེད་སྔ་མ་བདག་མེད་ཕྱི་མའི་རྒྱུར་གྱུར་པར་སྟོན་པ་དང༌། རང་དུས་སུ་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་སྟོན་པ་དང༌། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བསགས་པའི་ལས་ཉོན་
སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་འཇོམས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྙོང་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་སྟོན་པའི་སྒོ་
ནས་བཞག་པའི་དབུ་མའི་ལམ་རྣམས་སོ། །ལྡོག་བྱ་མཐའ་སུམ་ཅུ་ནི།

467

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
དབུས་མཐའ་ལས།

ཐ་དད་པ་དང་གཅིག་མཐའ་དང༌། །
ནས།

དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀྱི་མཐའ། །

ཞེས་ལེའུ་ལྔ་བར་ཚིགས་བཅད་བཞིས་བསྟན་པ་བཞིན་མུ་སྟེགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་ཕུང་སོགས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་ཡོད་པ་བདག་ཕུང་ཐ་དད་པའི་དང༌། ཕུང་སོགས་དེ་ཉིད་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཏུ་

གྲུབ་པས་དག་ཕུང་གཅིག་པའི་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟག་པར་ལྟ་བ་མུ་སྟེགས་ཅན་
གྱི་དང༌། ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་མི་རྟག་པར་ལྟ་བ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དང༌།

བདག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཟག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དང༌། བཏགས་པའི་བདག་མེད་པ་གང་ཟག་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་དང༌། སེམས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་དང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སེམས་མེད་པ་ཆོས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་དང༌། མི་དགེ་བ་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པར་གྲུབ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དང༌།

དགེ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་རྣམ་བྱང་དུ་ཡོད་པ་གཉེན་པོའི་དང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ཤེས་བྱ་དང་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོར་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་རྟག་པའི་དང༌། དེ་གཉིས་དེའི་ངོ་བོར་གཏན་ནས་མེད་པ་ཆད་པའི་དང༌། ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་གཟུང་བ་ཡུལ་དུ་ཞེན་པ་གཟུང་བའི་དང༌། འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་དུ་ཞེན་པ་འཛིན་པའི་དང༌། ཆོས་དབྱིངས་སོགས་རང་བཞིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་

468

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དྲི་མ་ཞུགས་པ་ཀུན་ཉོན་གྱི་དང༌། གདོད་མ་ནས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་ཀྱང་མ་བསླད་པ་
རྣམ་བྱང་གི་མཐའ་རྣམས་ནི་ཉིས་ཚན་དང་པོ་བརྒྱད་དེ་མཐའ་གཉིས་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང༌། བདག་གཉིས་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་དངོས་པོར་དང༌། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་པར་ལྟ་བ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང༌། ཀུན་ཉོན་གསུམ་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་སྤང་བར་ལྟ་བཞི་བར་དང༌། སྟོང་ཉིད་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་སྤོང་བར་ལྟ་བཞི་བར་བྱེད་པར་དང༌། རང་གི་རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐྲག་བྱེད་དུ་དང༌། དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་མི་འདོད་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་སྤང་བྱར་ལྟ་བ་འཇིགས་པར་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུང་བར་ལྟ་བ་གཟུང་བར་དང༌། མིག་ཤེས་སོགས་
ཕྱི་དོན་གྱི་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྦྱོར་ལམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཟག་མེད་དུ་ལྟ་བ་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་དང༌། དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་རང་དགའ་བ་བཞིན་དུ་ཟག་བཅས་སུ་ལྟ་བ་ལོག་པ་ཉིད་དུ་དང༌། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མི་ཤེས་པ་སྤོང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་འཇུག་པར་ལྟ་བ་བྱེད་པར་དང༌། ཡེ་ཤེས་དེ་སྐད་ཅིག་པ་ཡིན་པས་མི་ཤེས་པ་སྤོང་བའི་མཐུ་མེད་པར་ལྟ་བ་མི་བྱེད་པར་དང༌། མི་ཤེས་པ་ཡུན་རིང་གནས་པས་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་མཐུ་མེད་པར་ལྟ་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་དང༌། ཡུན་རིང་ཏུ་གནས་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་པ་ངེས་བསལ་མི་ནུས་པས་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་གནས་པར་ལྟ་བ་དུས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཐའ་རྣམས་ནི་ཉིས་ཚན་ཕྱི་མ་བདུན་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཐའ་གཉིས་

469

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་པ་བདུན་ཞེས་བྱའོ། །མཐའ་སུམ་ཅུ་པོ་དེ་དག་སྤངས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་ནི། ཕུང་པོ་མུ་སྟེགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟག་པ་དང་ཀུན་
བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་མི་རྟག་པར་མི་ལྟ་བ་མུ་སྟེགས་ཅན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་གང་ཟག་ལ་
སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། སེམས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་རང་བཞིན་གྱིས་

མེད་པར་རྟོགས་པ་ཆོས་ལ་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། ཀུན་བྱང་གཉིས་དེ་
ལྟར་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་མཐའ་དང་བྲལ་པའི་དང༌། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཤེས་བྱ་དང་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོར་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། ཀུན་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་
གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་
དང༌། ཆོས་དབྱིངས་སོགས་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་བསྒྲིབས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མས་
དབེན་པར་རྟོགས་པ་ཀུན་བྱང་གི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང་། གང་ཟག་དང་ཆོས་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། ཀུན་ཉོན་དང་སྟོང་ཉིད་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་ཞི་བྱ་དང་ཞི་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད་པར་རྟོགས་བཞི་བྱ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌།
གཟུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་

རྟོགས་པ་སྐྲག་བྱེད་འཇིགས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་

470

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་སྦྱོར་ལམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། ཡེ་ཤེས་ནི་བློ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་ཡང་རྒྱུན་འབྲེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་པ་སྤོང་བའི་མཐུ་ཡོད་པར་
རྟོགས་པ་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དང༌། མི་ཤེས་པ་ཡུན་རིང་བོར་
གནས་ཀྱང་རྒྱ་བརྟེན་ཚད་མ་མེད་པས་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྒྱེ་རུང་དང་ཡེ་ཤེས་དེས་དེ་སེལ་ནུས་པར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་དུས་མཉམ་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་རྣམས་སོ། །ཀུན་མཁྱེན་བླ་མའི་བཞེད་པ་ལྟར་ལྡོག་བྱ་མ་ཐལ་སུམ་ཅུ་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལྡོག་བྱར་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་རྒྱ་ནག་པས་མཐའ་དང་པོ་བཞི་དབུ་མའི་ལམ་དང་པོ་བཞིའི་དང༌། དེ་ནས་བདུན་ལྔ་བའི་དང༌། དེ་ནས་གཅིག་དྲུག་པའི་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་བདུན་པའི་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་བའི་དང༌། དེ་ནས་དྲུག་བཅུ་བའི་དང༌། དེ་ནས་བཞི་བཅུ་གཅིགཔའི་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་བཅུ་གཉིས་པའི་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྡོག་བྱ་དང༌། གྲུབ་མཆན་དུ་དང་པོ་གཉིས་དང་པོ་དང༌། དེ་ནས་དགུ་ལྔ་བ་དང༌། དེ་ནས་གཅིག་དྲུག་པ་དང༌། དེ་ནས་གཉིས་དང༌། གཉིས་དང༌། གཉིས་རྣམས་རིམ་པར་བདུན་པ་དགུ་བ་བཅུ་བ་གསུམ་དང༌། ཉེར་གསུམ་ནས་བཟུང་བཞི་དང་གཉིས་དང་གཉིས་བཅུ་གཅིག་པ་སོགས་གསུམ་དུ་སྦྱར་ནས། བཅུ་དགུ་ནས་ཉེར་གཉིས་པར་བཞི་གར་སྦྱོར་མི་གསལ་བ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང་བཅོ་ལྔའི་དང་པོ་གཉིས་དང༌། སྔ་མའི་བཅུ་གཉིས་པ་དང་ཕྱི་མའི་བཅུ་བཞི་བ་གཉིས་དང༌། སྔ་མའི་བཅུ་གསུམ་པ་དང་ཕྱི་མའི་བཅོ་ལྔ་བ་དོན་འདྲ་ཞིང༌། ཕྱི་མའི་གཉིས་པ་

471

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སོགས་བཞི་སྔ་མའི་ལྔ་བ་དང༌། ཕྱི་མའི་བརྒྱད་པ་སྔ་མའི་བརྒྱད་པ་དགུ་བ་གཉིས་དང༌། ཕྱི་མའི་དགུ་བ་སོགས་གསུམ་སྔ་མའི་བཅུ་བ་དང༌། ཕྱི་མའི་བཅུ་གཉིས་བཅུ་གསུམ་པ་གཉིས་སྔ་མའི་བཅུ་གཅིག་པར་འདུ་བར་བཤད་ལ། བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་མི་གསལ་ཡང་ཐད་སོར་དོན་འདྲ་བར་བྱེད་དམ་སྙམ་མོ། །
སྤྲོ་ན། འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས། ཞེས་པ། སྟོང་ཐུན་ལས།
འགྲེལ་བར་གསུངས། ཞེས་བྱུང་བ་ལ། མཆན་དུ། སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་འགྲེལ་བར་
དྲངས་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའམ། མདོ་འདིའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལ་བྱ་བ་ལས་འགྲེལ་བས་གསུངས་པ་ཙམ་ལ་བྱས་ན་མི་འབྲེལ། ཞེས་སྟོང་ཐུན་གྱི་

སྒྲས་ཟིན་བཀག་གོ །དེ་ལྟར་བཀག་པ་ཡང༌། གཞུང་ལས། འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་འདི་སྤྲའི་སྟེགས་ས་ནི་དབུས་མཐའ་ལ་རྩོད་པ་མེད་པས་འགྲེལ་བས་གསུངས་པ་བཞིན་རྩ་བས་ཀྱང་གསུངས་ཞེས་བཤད་ན་གོ་ལོག་པར་དགོངས་པ་འདི་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། གཞུང་གི་དོན་འགྲེལ་བ་དཔེར་བཀོད་ནས་རྩ་བས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྟོན་ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཤད་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་མེད་པ་གང༌། དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ན་ཡང་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་འདིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་མི་འབྱུང་བས། སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་

ཅི་མ་ལོག་པར་དབྱིག་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ལ། དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་དེ་
ཉིད་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སྟོང་ཉིད་ཡང་དག་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་བཤད་ཆོག་པ་མུན་སེལ་
ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འགྲེལ་བས་བཤད་པ་བཞིན་རྩ་བས་ཀྱང་

472

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཤད་བྱས་ན་གོ་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ཕྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་

འབྲས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་དེའི་བཤད་བྱའི་མདོར་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་མི་རིགས་པ་དང༌། བློ་བརྟན་གྱིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་འོད་སྲུངས་
ལེའུ་ལས་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་པ། དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། བྱངས་ལྟར་མདོ་འདིར་བཤད། ཅེས་པའང་གོ་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱིར་

གང་ན་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚིག་འདི། གང་ལ་གང་མེད་པ་དང༌། གང་ན་གང་མེད་པ་སོགས་འགྱུར་ཕྲ་མོ་རེ་མ་གཏོགས་བྱང་སར་འབྱུང་བ་སྔར་བྱང་སའི་དོན་འཆད་སྐབས་བཀོད་ཟིན་པ་ལྟར་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས་འབྱུང་བ་སྟོང་ཐུན་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་དང༌། དེ་བཞིན་དུས་སྡེ་གཞན་དང་བྱམས་ཆོས་དང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་གཏོགས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་ལས་ཀྱང་མང་དུ་འབྱུང་བས། དཔེར་ན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ཞེས་པ་སེམས་ཙམ་སྤྱི་སྐད་ལས་གཞུང་གཅིག་གི་ཚིག་ལ་རེས་བཟུང་དུ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་གཞུང་གང་དང་གང་དུ་བྱུང་བ་དེ་དང་དེར་དེའི་ཚིག་བྱས་ཆོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གཞུང་ལས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གང་སྟོང་བ་དང་གང་གིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་
བཤད་པ། ཞེས་དང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། བྱང་ས་དང་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། གང་ལ་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྔར་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེས་ན་མཆན་དུ། སྟོང་ཐུན་གྱི་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་
འགྲེལ་དགོས་པར་སྟོང་ཐུན་རང་ལས་ཀྱང་ཤེས་ཏེ། སྐབས་གཞན་དུ་ཀུན་བཏུས་

473

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལས་གང་ན་གང་མེད་པ་ཞེས་སོགས་དྲངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་ཁྱད་ཆོས་བཅུ་དྲུག་གིས་སྟོང་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་ཚིག་འདི་ཉིད་སོར་བཞག་ཏུ་བཀོད་པ་རྣམས་དྲངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའང་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་གར་འགྱུར་སྔར་བཤད་པས་ཤེས་སོ། །འདིས་ཀྱང་དེ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲའི་དོན་ལའང༌། མཆན་དུ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་བཞིན་གཉིས་སྣང་དེ་ལ་ཡོད། །དེ་ཡི་དངོས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་མདོའི་དོན་བཞིན་དེ་ལྟར་གསུངས་པར་མ་ཟད་དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཐོབ་པར་གསུངས་མོད། འགྲེལ་བར་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས་པར་མ་ཟད་དབུས་མཐའ་ལས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཏེ། མུན་སེལ་ལས་ཀྱང༌། མཆན་ལས་འདིས་ཀྱང་ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པར་མ་ཟད་པ་བསྟན་གསུངས་མོད་དེ་ལྟར་འཆད་ཤིན་ཏུ་དཀའ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞུང་ལས། དེ་མེད་ན་དེའི་ཤུལ་དུ་ལྷག་མ་ལུས་ཞེས་པ་ལ་མཆན་དུ། དེའི་ཤུལ་དུ་སྒྲུབ་ཅེས་པ་རྐང་པ་ཕྱི་མས་བསྒྲུབས་པར་
གསུངས་པ་ནི། གཞུང་ལས། དེ་མེད་ན་དེའི་ཤུལ་དུ་ལྷག་མ་ལུས་པའི་ཡོད་པ་དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཀུན་རྟོག་ཡོད་ཅེས་པ་དང༌། རྐང་པ་གསུམ་པས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་ནོ། །རྐང་པ་གསུམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ལ། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བར་རྩ་ཤེའི་ལུང་འདྲ་བ་ཞིག་དྲངས་ནས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་བའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་ཀྱང་གཞན་དབང་བདེན་

474

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་དོན་ཡང་མེད་ལ། དྲངས་པའི་ལུང་ཡང་དེའི་དོན་དང་འབྲེལ་དཀའ་འོ། །ཡོད་པ་སྔ་མ་དང་མེད་པ་ཕྱི་མ། ཞེས་པའི་དོན་མཚན་ལས། བདེན་པར་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྔར་བསྟན་ཟིན་ནས། དེ་རྗེས་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཉིད་འཆད་དགོས་པས། ཞེས་པ་གཞུང་གི་ཡིན་པར་བསྟན། ཞེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་ཅུང་འབྱོར་དཀའ་བས། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེ་སོགས་ཀྱིས་

བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྔར་ལྟར་བྱས་སོ། །ཁ་ཅིག་ཡང་དག་ཅེས་པས་སྟོང་ཉིད། མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཅེས་པས་གཞན་དབང༌། ཡོད། །ཅེས་པས་དེ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་པར་བསྟན་ཟེར་བ་ཡིག་དོན་ལ་ཆེར་མ་ཞུགས་ཤིང་འགྲེལ་བ་དང་མི་མཐུན་ཞིང༌། རོང་ཊཱིཀ་པས། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་ཡང་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན་
གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ། འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པར་མ་སྦྱངས་ཀྱི་བར་དུ་ཐར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པར་གྱུར་པ་ནི་འབད་པ་ཆེན་པོས་རྣམ་པར་སྦྱང་དགོས་པས་འབད་པ་མ་བྱས་པར་ཐར་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་ནི་ཞེས་པའི་དེ་སྒྲ་སྙིགས་ས་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་མིན་པའི་ཀུན་རྟོག་དེ་ལ། ཞེས་
གཞན་དབང་ལ་བྱས་པ་དང༌།

ཁ་ཅིག །དེ་སྒྲ་སྙེགས་ས་སོ་སྐྱེ་ལ་ངོས་བཟུང་པ་གཉིས་ཀ་གཞུང་ལས། སྟོང་
ཉིད་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཀུན་རྟོག་ཡོད། ཅེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་དང་འགལ་ལམ་སྙམ་མོ། །དེ་གཉིས་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མཆོག་ཏུ་བཞེད། ཅེས་པའི་གཉིས་ནི་རིན་ཆེན་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས། ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

475

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཉིས་ལ་བྱས་ནས།
མཆོག་ཏུ་བཞེད་མཁན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བར་བྱས་པ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་མ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པ་བས་གཏན་དུ་མི་བཞེད་ཅིང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་བས་ནི་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡང༌། དེ་གཉིས་ཞེས་པའི་གཉིས་ལ། པྲ་སྟི་ཆུང་བས་ཡུལ་སྟོང་པ་དང་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་དང་བཞེད་མཁན་དབུ་མ་བར་ངོས་བཟུང་ཞིང༌། མཆན་དུ། དབུས་མཐའ་དང་འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གཉིས་དང༌། གཞན་དག་ཤེར་མདོ་དང་འོད་སྲུངས་ལེ་འུར་བསྟན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གཉིས་དང༌། མུན་སེལ་དུ། རྣམ་རིག་ཙམ་དང༌། དབུ་མ་གཉིས་ངོས་བཟུང་བ་རྣམས་ལས་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་སོ། །གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། གཞི་ལམ་སོགས་དང་བྱ་བྱེད་ཅི་རིགས་ཀྱི་མཐའ་

གཉིས་ལས་བཟློག་པའི་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

གསུངས། ཞེས་དང༌། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་འོད་སྲུངས་ལེའུའི་དོན་ལྟར་དབུ་
མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་རེ་རེའི་ལྡོག་བྱ་མཐར་འཛིན་གཉིས་གཉིས་ཏེ་ཉེར་དྲུག་བཤད་པར་གསུངས་པ་ལ། གྲུབ་མཆན་དུ། དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་དང་བཅུ་གསུམ་ཕན་ཚུན་དབྱེ་བསྡུ་དང༌། མཐར་འཛིན་སུམ་ཅུ་ཉེར་དྲུག་ཏུ་འདུ་བར་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་གང་ལས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བ་དང༌། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་ལ་མཐའ་གཉིས་རེ་རིམ་པར་སྤྱོད་ཚུལ་མེད་པས་དཔྱད་དགོས་པར་བཤད་དོ། །དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་འོད་སྲུངས་ལེའུར་བསྟན་པ་དེའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་གཉི་གར་གསལ་ཞིང༌། དབུ་མའི་ལམ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་དང་དེ་ལ་མཐའ་སུམ་ཅུ་སྤྱོད་ཚུལ་ཡང་

476

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྟན་དར་སྔགས་རམས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་སོགས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་བྱས་ན་ལུང་རིགས་འགངས་ཅན་གྱིས་མི་གནོད་དམ་སྙམ་པ་ལས། ཕྱི་རབས་པ་

དག་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང་མཐའ་སུམ་ཅུ་རིམ་བཞིན་སྦྱར་ཆོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་འགའ་ཞིག་གླེང་བ་བརྟག་པར་བྱ་ཞིང༌། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དུ་བྱེད་ཚེ་མཐར་འཛིན་ཉེར་དྲུག་ཏུ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་འགྲུབ་ཟེར་བ་ལྟར་ན་དེ་ཚེ་མཐའ་སུམ་ཅུ་སྦྱར་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་གྲུབ་མཆན་དུ། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་སྟོན་པ་
གཉིས་གཅིག་དང༌། སྒྱུ་མ་མཁན་ཟོས་པའི་དཔེས་བསྟན་པ་དང༌། གཙུབ་ཤིང་ཚིག་པའི་དཔེས་བསྟན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་བགྲང་དགོས་ཏེ། འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བར་སྦྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་རྟག་མི་རྟག་དང༌། བདག་
ཡོད་མེད་དང༌། སེམས་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་དང༌། ཀུན་ཉོན་རྣམ་བྱང་དང༌། ཡོད་མཐའ་སྟེ་དགུ་སྦྱར་བའི་ནང་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་མང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བ་ལས། སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་དང༌། སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་དང༌། ཞེས་སོ་སོ་དང༌། བདག་མེད་པ་སྔ་མ་བདག་མེད་པ་ཕྱི་མའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང༌། ཞེས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་ཤིང༌། དེའི་རྒྱས་བཤད་དུའང་ཇི་ལྟར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་མཐའ་སྟོན་ཅེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་སྟོན་ཅེ་ན། རྣམ་པ་གཅིག་གིས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། ཇི་ལྟར་རྒྱུ་སྟོན་ཅེ་ན། སྒྱུ་མ་
མཁན་གྱི་དཔེ་དང་ཤིང་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསལ་བར་

477

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུངས་ཤིང༌། བསྡུ་བར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས་ཀྱང་

བཀག་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་

ཤས་ཆེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་སྟོན་པ་གསུངས་པ་ལས་སྒྲོ་
འདོགས་རྐྱང་བའི་ཆ་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཉིས་བསྟན་པས་དབུ་མའི་ལམ་སོ་སོར་བགྲང་དགོས་ན་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་མོས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དཔེ་གསུམ་གྱིས་དོན་
གསུམ་བསྟན་པ་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་དུ་བགྲང་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

རོ། །སྔར་བཤད་པ་འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་བཅུ་གསུམ་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་རུང་ངོ་། །འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གཉིས་པ་གྲུབ་མཆན་དུ། རང་རྐྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས། ཕུང་སོགས་སྟེང་གི་རང་རྒྱ་བའི་བདག་གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་ཀྱང༌། རྒྱ་ནག་པས་བཤད་པ་བསྡུ་བ་དང་བློ་བརྟན་འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བའི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པས་སྔར་དེ་དང་བསྟུན་ལ། དང་པོ་གཉིས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པས་བསྟན་པས་ཁྱད་པར་ཡང་དེས་ཤེས་སོ། །བཞི་པར་
རྒྱ་ནག་པས། འགྲེལ་བའི་ལུང་གཅིག་དྲངས་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ངོས་བཟུང་བ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་དང་མཐུན་ཡང་ལུང་དེ་ཐད་འདིར་མེད་ཅིང༌། གྲུབ་མཆན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་གང་ལ་བརྟེན་བརྟག་གོ །དྲུག་པར་རྒྱ་ནག་པས། བཏགས་པར་

478

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་
གྱིས་ཡོད་པ་དང༌། གཞན་དབང་དེ་ལྟར་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བ་ཞེས་བཀྲལ་ཏེ། ལྔ་པ་དྲུག་པ་གཉིས་ཀ་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་ལྡོགཆས་ཕྱེ་བའོ། །བརྒྱད་པར་གྲུབ་མཆན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ། ཞེས་པ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་

ཐམས་ཅད་དེ་ལ་འཇོག་པ་འདྲ་ཡང༌། བསྟན་དར་གྱིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་ལ། རྒྱ་ནག་པས་བཤད་པ་བསྡུ་བ་དང་བློ་བརྟན་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བས་
དཀྱུས་སུ་བྲིས་སོ། །དགུ་པ་ལ་གཞུང་གཞན་རྣམས་གནད་འདྲ་ཡང་གྲུབ་མཆན་
ལས། ཤེས་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་གློ་བུར་བའི་དྲི་མས་བསྒྲིབས་

ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མས་དབེན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ། ཞེས་བཤད་དོ། །བཅུ་པར་གྲུབ་མཆན་དུ། ཆོས་རྣམས་བདག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་ཕྲ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་ལ། ཁྱད་པར་བཞིའི་ངོ་བོ་ལའང་དཔྱད་བྱ་མང་ངོ་། །བཅུ་གསུམ་པའི་གཞོམ་བྱར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལྟར་ན་མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་གཉི་ག་དང༌། རྒྱ་ནག་པས་མཐོང་སྤང་ཙམ་དང༌། བསྟན་དར་
གྱིས་སྒྲིབ་པ་གཉིག་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང༌། མདོ་དང་བསྡུ་བ་དང་བློ་བརྟན་གྱིས་

ལས་ཉོན་ལས་གཞན་གསལ་ཁ་མེད་པས་དེ་དག་གི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བྱས་སོ། །དབུས་མཐའ་ལས་བཤད་པའི་མཐའ་དང་པོ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ནག་པས། ལུས་སྲོག་རྫས་ཐ་དད་དང་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དང༌། གྲུབ་མཆན་དུ། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དང༌། ལྡོག་པ་

479

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དང་བསྡུར་ན་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དམ་སྙམ་ནས་བསྟན་དར་གྱིས་

བཤད་པ་བཞིན་བྱས་སོ། །མཐའ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་གྲུབ་མཆན་དུ། གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་མི་རྟག་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་
བདག་རྟག་པ་དང༌། ཕུང་པོ་འདུ་བྱེད་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མི་རྟག་པ་ལ་བྱས་ཀྱང༌། རྒྱ་ནག་པས་བཤད་པ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་པས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་སོ། །བཅུ་གསུམ་པ་དང་བཅུ་བཞི་བར་བསྟན་དར་
གྱིས། སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་ལོངས་སྤྱད་བྱ་དང་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་འཛིན་པ་ལ་བཤད་ཅིང༌། བཅོ་ལྔ་པ་དང་བཅུ་དྲུག་པར་སྔར་བཤད་པ་དང་བསྟན་དར་གྱིས་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས་མི་འགལ་ཚུལ་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་ལྟར་རོ། །བཅུ་བདུན་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་པ་གཉིས་རྒྱ་ནག་པས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་དང༌། གཉིས་སྟོང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་བྱས་ཤིང༌། ཉེར་གཅིག་པ་དང་ཉེར་གཉིས་པར་གྲུབ་མཆན་དུ། སྟོང་ཉིད་སྐྲག་པའི་གནས་དང་དེ་ལ་འཇིགས་པར་འོས་པར་ལྟ་བར་བཤད་པ་བསྟན་དར་གྱིས་བཀག་པ་ལྟར་བྱས་སོ། །ཉེར་ལྔ་བ་དང་ཉེར་
དུག་པ་ལ་རྒྱ་ནག་པས། ཟག་མེད་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་བ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པར་ཞེན་པ་ལ་བཤད་ཀྱང་དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེ་དཔོན་སློབ་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དང་མཐུན་པས་དེ་དང་བསྟུན་ཅིང༌། ཉེར་བདུན་པ་དང་ཉེར་བརྒྱད་པར་རྒྱ་ནག་པས། གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྤང་བྱའི་དྲི་མ་སྤོང་ངམ་སྙམ་ནས་སྤོང་བར་བྱེད་པར་རྟོག་པ་དང༌། དེ་ལ་སྤང་བྱའི་དྲི་མ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་མཐུ་མེད་པར་རྟོག་པ་གཉིས་དང༌། ཕྱི་མར་

480

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་མཆན་དུ། ཡེ་ཤེས་ནི་བློ་སྔོན་དུ་མ་བཏང་བར་འཇུག་པས་མི་ཤེས་པ་སྤོང་བའི་མཐུ་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་བྱས་སོ། །དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། མུ་སྟེགས་ཅན་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐའི་གཉེན་པོར་དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཐའི་གཉེན་པོར་དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་དབུས་མཐའ་ནས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་ལྔ་པ་ཡན་གྱི་ཡུལ་བདགམེད་རྣམས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གང་དུང་དགོས་པ་དང༌། དབུ་མའི་ལམ་དེ་དག་རྟེན་སོ་སོར་བཤད་པ་མིན་པར་མཐར་འཛིན་ཉིད་རྟེན་སོ་སོར་བཤད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་དར་གྱིས་བཤད་པ་དང༌། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་རྣམས་ལ་བརྟགཔ་མཐའ་བ་ཐུང་
གིས་མཚན་གཞི་དང་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་ཀྱང་བརྟག་གོ །དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་ལྔའི་དང་པོར་གྲུབ་མཆན་དུ། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། གཉིས་པར་དེ་དང་བསྟན་དར་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་མི་རྟག་གང་ཡང་མིན་པར་རྟོགས་པ་དང༌། གསུམ་པར་དེར་གང་ཟག་རྫས་སུ་མེད་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། བསྟན་དར་གྱིས་ཕུང་པོ་ལམ་ལྟོས་པའི་རང་རྐྱ་བའི་བདག་མེད་པར་
རྟོགས་པ་དང་། བདུན་པ་གྲུབ་མཆན་དང་བསྟུན་ཀྱང་བསྟན་དར་གྱིས་ཀུན་བྱང་གི་
རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིང་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་དུ་རྟོགས་པ་དང༌། བརྒྱད་པར་དེས་ཀུན་ཉོན་གདོད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་བརྗོད་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློར་བཤད་པ་དང་སྔར་བཤད་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པ་དང༌། དགུ་བར་གྲུབ་མཆན་དུ། ཆོས་རྣམས་བདག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་མེད་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང༌། བཅུ་གཅིག་པར་སྟོང་ཉིད་སྐྲག་པའི་

481

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གནས་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་འཇིགས་པར་མི་འོས་པར་རྟོགས་པ་ལ་བཤད་དོ། །བསྟན་
དར་གྱིས། མཐའ་སུམ་ཅུའི་དང་པོ་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་དང༌། དེ་ནས་རེ་རེ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་དང༌། ཕལ་ཆེར་བཞི་བའི་དང༌། གང་ཟག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སོགས་བདུན་དང་མུ་སྟེགས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཏེ་དགུ་ལྔ་པའི་དང༌། གཅིག་དྲུག་པའི་དང༌། གཉིས་བདུན་པའི་དང༌། དེ་ནས་རེ་རེ་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་བའི་དང༌། དྲུག་བཅུ་བའི་དང༌། བཞི་བཅུ་གཅིག་པའི་དང༌། ཐ་མའི་གཉིས་རེ་ཐ་མ་གཉིས་
ཀྱི་ལྡོག་བྱར་སྦྱར་བ་ལ་གྲངས་ལྷག་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་གསུམ་པར་མཐའ་གང་སྒྱོར་མི་རྙེད་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས་བརྟག་གོ །དཀྱུས་སུ་བཀོད་པ་རྣམས་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་བསྟུན་ཁུལ་ཏེ། དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་དང་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དང༌། དངོས་བསྟན་གཙོ་བོའི་དེ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་དང་། དབུ་མའི་ལམ་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་རང་གང་དང་སྦྱར་བའི་མཐར་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པས་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ཀྱང་བརྟག་ལ། དཔྱད་པ་ལྷག་མ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་དུ་བལྟའོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལམ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་བ་ལས། མཐའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་དང༌། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གང་ཟག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་ཅེ་ན། རྣམ་གྲངས་གཅིག་གིས་མི་དམིགས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོན་ཏེ། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་སོ་སོར་རྟོག་ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་བཤད་པ་

482

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གང༌། འོད་སྲུངས་ལེའུ་ལས་བཤད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་དང་འདི་གཉིས་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ནས། ཚུལ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བས་དབུ་མའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་རྣམ་པར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་གང་ཞེ་ན། ནས། ཚུལ་བཞིན་ལ་བརྩོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཚུལ་བཞིན་ལ་བརྩོན་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཆོས་དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་སྨོས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཞུགས་ཚུལ་བཤད་པ་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་གི་ཤེས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་ཉིད་འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ་
སོགས་ནས་གསུངས་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་གོང་ན་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རྗེས་འཇུག་འགྲེལ་བྱེད་ཕལ་ཆེ་བས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས། དེའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་སྟོང་ཉིད་འཇོག་དགོས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ལམ་དབུ་མ་མིན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་སོགས་ལས་གསུངས་པ་སྔར་བྱང་སའི་དབུ་མའི་ལམ་བཤད་སྐབས་དྲངས་པ་དང༌། གཞུང་ལས། ཚིགས་བཅད་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཉིས་པས་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི་མཐའ་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་མ་ཡིན། ཞེས་པའི་གསུང་ཤུགས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྟོང་ཉིད་ལ་དབུ་མའི་

483

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལམ་ཟེར་དོན་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞུགས་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་མི་གནོད་དེ།
ཡུལ་དབུ་མ་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། གཞན་དག་འདིའི་དབུ་མ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ལས་བར་བལྟར་བྱས་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཆེའམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་དོ། །
གཉིས་པ་ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་ལ་གཉིས། དབྱིག་གཉེན་དང་བློ་བརྟན་གྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་བརྗོད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང༌།
ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ་ལྟར་ན་དབྱིག་གཉེན། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སུམ་

ཅུ་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་སྔར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོ་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་དང་
དབྱིག་གཉེན་བློ་བརྟན་གཉིས་ཀས་བཤད་ཚུལ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའི་དོན་བཤད་པའི་སྐབས་བཀོད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ཡང་ཕྱོགས་གླང་
དང༌། ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་སུ་
བཀྲལ་ཚུལ་ནི།
དེ་ཉིད་ལས།
ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི། །
བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །
བཏགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང༌། །
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །

484

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་སྟེ། །སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས། །
གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན། །རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །
ཞེས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་མཚན་
ཉིད་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པ་དང༌། སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པ་དང༌། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་བྱང་སྟོང་ཉིད། དྲི་མེད་ཀྱི་རྣམ་བྱང་འགོག་བདེན། ལམ་རྣམ་བྱང་ལམ་བདེན།
དམིགས་པ་རྣམ་བྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དེ་རྣམ་བྱང་བཞི་སྟོན་པའི་མདོས་ཡོངས་
གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། རྣམ་བྱང་ཞེས་པ་དོན་བསྡུས་འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་པར་བྱང་བཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའོ། །རྣམ་པར་བྱང་བར་བྱེད་པས་ན་རྣམ་པར་བྱང་བསྟེ་རྣམ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་གང་ལ་དམིགས་ན་སྒྲིབ་པ་རྣམ་

པར་བྱང་བ་སྟེ་དག་པར་བྱེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་ཐེག་བསྡུས་དང་མཐུན་ཚུལ་ནི།
ཐེག་བསྡུས་ལས།
འབྱུང་རྟེན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་བསྟན། །

485

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཏགས་ལ་བརྟེན་ནས་མེད་པ་བསྟན། །
རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་བརྟེན་ནས། །
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་བསྟན་པ་ཡིན། །
ཞེས་པའི་རྐང་བ་དང་པོ་དང་དོན་བསྡུས་ཀྱི། སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་
ཀྱིས། །སོགས་རྐང་བ་གཉིས་དང༌། འདིའི་རྐང་བ་གཉིས་པ་དང་དོན་བསྡུས་ཀྱི། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །སོགས་རྐང་པ་གཉིས་དང༌། འདིའི་རྐང་བ་ཐ་མ་གཉིས་དང་དོན་བསྡུས་ཀྱི། རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །སོགས་རྐང་བ་གཉིས་
དོན་མཐུན་པ་ཤེས་སླ་ཞིང༌།
ཐེགབསྡུས་ལས།
དག་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་དང༌། །
དྲི་མ་མེད་དང་ལམ་དང་དམིགས། །
རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམས། །

རྣམ་པ་བཞི་པོ་བསྡུས་པ་ཡིན། །
ཞེས་པས་རྣམ་བྱང་བཞི་ངོས་བཟུང་ངོ་། །གཉིས་པས་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཀྲལ་ཚུལ་ནི། ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛེན་གཉིས་པོ་དེ་ལ་གང་རུང་གཅིག་བདེན་པར་མེད་པས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་

གཟུང་བ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཛིན་པ་དེ་ཡིའང་
སྟོང་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོང་གཞི་གཞན་དཔང་སྟེང་དུ་དགག་བྱ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་དབང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གསུངས་

486

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤིང༌། དེ་ལ་དགོངས་ཏེ་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་དེར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་ཏེ། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་ནི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་འབྲས་མཚན་མཚོན་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པར་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་ནི་རང་རིག་ཙམ་གྱིས་མིན་
པར་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་པ་སྟེ་བདད་དུ་བཞག་གོ །རྟོག་པ་དེས་བཞག་པའི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་བསླད་པ་སྟེ་རྫུན་པ་སྒྲོ་བཏགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དེ་ཡང་དོན་དེ་ལ་
གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེར་མདོར་ཆོས་
ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་དམ་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་དེ་ལྟར་བདེན་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སོ། །གཞན་ཡང༌། རྣམ་འགྲེལ་དུ། ཤེར་མདོར་ཆོས་དེ་དག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་དེས་སྟོང་བར་བཤད་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ཕུང་སོགས་མཚོན་བྱའི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་རྣམས་བྱ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་དང༌། གཟུགས་རུང་སོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་བྱེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་གཞི་བདེན་གྲུབ་ཅིག་ཡིན་ནའང་མཚན་མཚོན་གྱི་ཆ་རྣམས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་

487

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྟར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་དེ་དག་གི་གཞི་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། མཚན་མཚོན་ཀུན་བདེན་པའི་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་རིགཔའི་ལུགས་སོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་དུ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ས་བོན་སོགས་ནི་འབྲས་བུ་རྒྱུ་གུ་སོགས་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུས་འབྲས་བུ་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་དམིགས་པ་དེ་ལྟར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་རྫུན་པ་སྣང་བའི་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་རྩོད་ལན་བྱེད་པ་ནི།
སྔར་གྱི་བསྡུ་བའི་རྩོད་ལན་དང་གནད་གཅིག་གོ །
སྤྲོ་ན། ཡིག་ཆ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཡིག་ཆ་རྙིང་བ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞི་རྣམ་བྱང་བཞི་ལ་བཞག་
པ་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་པར་བས་ཀྱང་བཞེད་པ་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་རྗེས་འཇུག་ཕལ་ཆེ་བས་མགྲིན་གཅིགཏུ་བཀག་གོ །དོགས་དཔྱོད་དུ། ཡིག་ཆར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞི་རྣམ་བྱང་བཞིར་གསུངས་པའི་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བཤད་ཀྱང༌། ཡིག་ཆ་དྲངས་མ་ཐག་པ་དེ། རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །སོགས་ཀྱི་སྔ་

འགྲེལ་ཡིན་པ་ཡིག་ཆར་དོན་བསྡུས་ཀྱི་ལུར་དྲངས་པས་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་རྣམ་བྱང་སོགས་བཞི་འཇོག་པ་ཐེག་བསྡུས་དང་གཉིས་མཐུན་ཚུལ་སྔར་ལྟར་

488

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་ནི། མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །ཞེས་པའི་སོགས་སྒྲས་བསྡུས་པའོ། །འབྱུང་རྟེན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་བསྟན། །སོགས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་གཉིས་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་དུ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོའི་ནང་ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ལས། ཞེས་དྲངས་པ་ལ། མཆན་དུ། ལུང་དེ་ཆོས་མངོན་པའི་དོན་བསྡུས་པའམ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་གང་རིགས་སུ་བཤད་ཀྱང༌། དེ་ནི་ཆོས་མངོན་པའི་ཚིག །གང་དག་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་པའི། །སོགས་མཛོད་རྩར་བཀོད་པ་བཞིན་ཡིན་ནམ་བརྟག་རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་མཚོན་
གཉིས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ཀྱང༌། ཞེས་པ་གཞི་གྲུབ་ན་མཚན་མཚོན་
གཉིས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་མིན་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་མཚན་མཚོན་འཇོག་རུང་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཀ་བུམ་གཉིས་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཀ་བུམ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། གཟུགས་རུང་ཚད་མས་དམིགས་པ་གཟུགས་རུང་གི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་དེས་ནའི་དོན་བཤད་པ་ན་གཉིས་ཆོས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡང་གཞི་གྲུབ་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་སྣང་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་སོ། །འདི་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་པའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དཀའ་འགྲེལ་དུ། འདི་ནི་སེམས་ཙམ་པ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེར་མདོར་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་མདོ་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེབས་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་

489

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལེན་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་བཀར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། འདི་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ། ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ལ་ལས། དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་བཀར་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་ཡོད་དེ། སྤྱོད་
འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེབ་ཁ་ཅིག །ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་
ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་སྔའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། རྒྱུད་བླ་དར་ཊཱིཀ་

ལས། གནས་མ་བུ་བའི་སྡེ་བ་ལ་ཡང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དང་མི་འདེབས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་སོགས་ལ་ཡང་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཚད་མའི་བརྗེད་བྱང་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཕལ་ཆེར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་མི་འདོད། ཅེས་དང༌། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས། མདོ་སྡེ་བ་སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཕལ་ཆེར་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། གཞན་དག །དེ་ལ་རྗེ་ཡབ་སྲས་གསུམ་དགོངས་པ་མི་མཐུན་ཏེ། རྗེས་རྣམ་རིག་ཐུན་མོང་མིན་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་བ་དང་ཐུན་མོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་འཆད་ཚུལ་གཉིས་ཕྱེ་ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་འདོད་པ་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་དེ་བཀར་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་དང༌། མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་བཀར་མི་འདོད་པར་
བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་ལས། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་བ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་བཀར་ཁས་ཡིན་པར་བཞེད་ཅིང༌། མཁས་

490

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀར་ཁས་མི་ལེན་པར་བཞེད་
ཀྱང༌། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་པར་སེམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར།
ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང་དེའི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་བཤད་ནས་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིག་ཆ་ལས། འདི་ལའང་འོན་ཀྱང་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང་དེའི་འང་དགོངས་པ་ལེན་ན་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་པའམ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་རྩོད་ཚུལ་དང་
དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་འདི་འདྲ་བྱས་བྱུང་ན་ཞེས་དོགས་པ་ཁོང་སློང་གི་ཚུལ་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། མཆན་དང་བསྟུན་ནས་ཁ་ཅིག །ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་སྤྱི་ལུགས་ལ་བྱས་ན་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གཙོ་ཆེ་
ཞིང་དེས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་པས་དགོངས་པ་འགྲེལ་དོན་མེད་མོད། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་ལ་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བྱེད་པས་དེ་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་ན་སྤྱིར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བར་སོང་བ་ཡིན་ལ། སྤྱི་རྣམ་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཞེས་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ཅེས་མི་འབྱུང་བས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་ནུས་ཤིང༌། སྟོང་ཐུན་གྱི་གསུང་ཟིན་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ནང་ཚན་ལ་ཐེག་ཆེན་བཀར་
འདོད་མཁན་མེད་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྣང་ཡང༌། ཊཱིཀ་ཆེན་དུ་མདོ་སྡེ་བས་ཐེག་ཆེན་བཀར་མི་འདོད་པར་གསུངས་པ་དང༌། དྲངས་མ་ཐག་པའི་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དང་གནད་གཅིག་པ་དང༌། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །ཞེས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དང་

491

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྦྱོར་དགོས་པ་ལྷ་དབང་བློ་དང་ཇ་མ་རིས་བཤད་པས་ཤེས་ལ། དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ། །ཞེས་པའི་ཀྱང་སྒྲའང་སེམས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་རྗེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་

ནས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཕལ་ཆེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང༌། བཀར་འདོད་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ཡོད་པར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། བྱ་བྱེད་བདེན་པར་མེད་པ་མདོ་སེམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཐུན་མོང་བ་འདིར་བསྟན་པ་ལས་ཤེར་མདོའི་དགོངས་གཞི་འཆད་ཚུལ་ཐུན་མོང་བར་བསྟན་པ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཡིག་ཆར་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་པ། མུན་སེལ་དུ་ཁས་ལེན་མི་ནུས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་མཛད་པ་པོའི་བཞེད་པ་མིན་ཏེ།ལུང་དེའི་གཤམ་དུ། ཡང་ན་བཀར་ཁས་བླངས་ནས་སྔར་ལྟར་རྩོད་པ་གང་ཡིན་བརྟགས་ཏེ་རྗེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་མི་གཅིག་སོགས་དཔྱད་དགོས་མང་པོ་འདུག་ཀྱང་མ་བྲིས་

སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ།
ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །
ཞེས་སོགས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཛམ་རིས་ཐེག་པ་ཐ་ཤལ་བའི་འདོད་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་བཀག་པས་མཆན་དུ་གསུངས་པའང་ཇི་བཞིན་འཐད་དཀའ་ཞིང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའི་གསུངས་ཚུལ་ཡང་གཞུང་གི་སྒྲས་ཟིན་ཇི་བཞིན་དུ་འབྱོར་དཀའ་འོ། །དེས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའོ། །ཞེས་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྟེང་ནས་

492

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཤེར་མདོའི་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་གསུངས་པ་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་ཤེར་མདོ་བཀར་མི་འདོད་པས་དེའི་ལུགས་ཀྱི་དེའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ཚུལ་མིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། དེས་ན་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་རྣམ་རིག་པའི་བཤད་པའི་
རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཚད་མའི་བརྗེད་བྱང་ལས། ཚིགས་བཅད་གསུམ་པས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དགོངས་པ་འདི་བཞིན་དུའང་བཤད་དུ་རུང་ངོ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གཞན་འཆད་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཉིད་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ། ནས། རྣམ་རིག་པ་རང་གི་ལུགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྔར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་
བཀྲལ་བ་ལ་གཞུང་འདིའི་སྒྲས་ཟིན་གཙོ་བོར་བཏོན་པས་འགྲེལ་བ་གཞན་གྱི་སྒྲས་
ཟིན་དང་མཐུན་མིན་ཕྲན་ཚེགས་ཡོད་ལ། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་བསྟུན་ཏེ་བཀོད་ཡོད་དོ། །

༼སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།༽
གཉིས་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་གཉིས། དགག་བྱ་སྒྲོ་
འདོགས་ངོས་གཟུང་བ་དང༌། དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །

༼དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ། ལུགས་འདིའི་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །

493

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

༼དགག་བྱའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།༽
དང་པོ་ནི། ལུགས་འདིའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྤྱིར་དགག་བྱ་ལ་ལམ་དང་

རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་གཉིས་ལས། སྔ་མ་ལ། དབུས་མཐའ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་ཡི་སྒྲིབ་པ་དང༌། །ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཉིད་དུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་གཉིས་འཇོག་དགོས་ཤིང་དེ་ལམ་གྱིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་སླར་སྐྱེ་མི་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་ན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བ་དང༌། ལམ་སྒོམ་པའི་ངལ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་མ་ལ། ལུགས་འདིའི་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་ལས་སྐུར་འདེབས་ནི་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་དང༌། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ལུགས་སུ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དང༌། སྒྲོ་འདོགས་ལ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་ལས་སྔ་མ་ནི་གཞན་སྡེ་དང་བྱེ་མདོའི་
ལུགས་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་ལས་
དང་པོ་འོག་ཏུ་རང་རྒྱུད་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པས་ཕྱི་མ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་
ཆོས་ཀྱི་བདགའཛིན་འཇོག་དགོས་ཤིང༌། ཆོས་བདག་རིགས་པས་འགོག་ཚུལ་སྒྲིབ་

པ་རྒྱུད་ལ་འགོག་པ་ལྟར་མིན་པར་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་འགོག་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འགོག་ཚུལ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་སྟེ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་སོ། །ལམ་རིམ་ལས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཛིན་པ་ལ་དགག་བྱར་གསུངས་པ་དང་དེས་བཟུང་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ལ་དགག་བྱར་

494

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཛད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བར་འདིར་ཡང་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་དང༌། དེ་ལས་ཀྱང་ཕྱི་མ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་མཐའི་ཆོས་བདག་
བཏགས་པ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་གྱིས་བཟུང་བའི་ཆོས་བདག་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་ཆོས་བདག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོ་ན། གཞུང་ལས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རིགས་
པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། གཞུང་གི་ཐད་འདི་དང་དྲངས་ཟིན་ལམ་རིམ་དང༌། དེ་མཐུན་སྟོང་ཐུན་སོགས་སུ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡུལ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱིར་བདག་

འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཡང༌། ལྷན་སྐྱེས་དེ་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་ལས་དེའི་ཡུལ་གཙོ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྗེ་བཙུན་
པས་རྟགས་དང་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཁས་ལེན་པ་དང༌། སྒོ་མང་གིས་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱར་བྱེད་པས་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡོད་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་རང་ལུགས་སུ་འདོད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་ནི་གཞན་སྡེ་དང་བྱེ་མདོའི་ལུགས་སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གཞན་སྡེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་སར་སྲིད་པ་འཕོབ། དོན་གྱི་སྡེ་ཚན། སྡུམ་བྱེད་ཀ་ཏྱའི་བུའི་མདོ་གསམ་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་བཀག་

495

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཅིང༌། གཞན་སྡེ་ལ་ནང་བའི་ལུང་འདྲེན་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་
སར་སྒྲོ་འདོགས་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བཀག་པ་ལས་རིགས་པའི་འགོག་ཡུལ་ལ་གཞན་སྡེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་
ཏུ་ངོས་གཟུང་བ།
གཉིས་པ་ནི། འདིའི་གཞུང་མང་པོར། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་མང་པོར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཞན་ཏེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པར་ངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པའི་
མཚན་ཉིད་དེར་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད། ཆོས་ལ་བདག་མ་མཆིས་པ། དེ་བཞིན་ཉིད། རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་འདིར་བསྟན་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

འཛིན་ཏུ་བསྟན་ལ། བྱང་ས་སོགས་ལས་ཀྱང༌། བདག་འཛིན་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གམ་དབུ་མའི་དོན་

496

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འབད་པ་དུ་མས་སླུབ་བ་འོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་སྐབས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་པས། གཞན་དབང་ལ་ཆོས་བདག་སྟེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱིས་ཕྱིན་མ་ཤེས་ན་ལུགས་འདིའི་
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐའ་ཆོད་པར་མི་ཤེས་སོ། །ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ནི་ཀུན་བཏགས་གང་ཡིན་ལ་མི་བྱ་བར་ཕུང་སོགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་མིང་བརྡས་ཀུན་བཏགས་པ་དང༌། འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་
ཁྱད་པར་དུ་མིང་བརྡས་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་སོ། །ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཕུང་སོགས་ཡོད་པས་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མིན་གྱི།

ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཏེ། མདོར་ན་ཕུང་སོགས་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང༌། འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་
ངོ་བོར་ཕུང་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་ཆོས་བདགཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །
འདིར། ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་ཚད་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན།
དེ་ཡང་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མིང་བརྡས་བཏགས་ཚུལ། བཏགས་པའི་ངོ་བོར་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་ཞེན་ཚུལ། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་

497

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཚུལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་ཐུབ་པ་འགོག་ཚུལ། འགོག་ཚུལ་དེ་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཤེས་འཚོལ་བཞི་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས་ཤིང༌། དེ་ལས་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མིང་བརྡས་བཏགས་ཚུལ་ནི། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་བརྡ་བྱང་གང་ཟག་གིས་དེ་ལ། འདི་སྔོན་པོའོ། །འདི་སྔོན་པོའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་
ཀྱི་གཞིར་སྔོན་པོ་དེ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་སོང་ཡང་སྒྲ་རྟོག་ལ་ལྟོས་ནས་སོང་བ་དང་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །བཏགས་པའི་ངོ་བོར་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་ཞེན་ཚུལ་ལ། གཞི་གྲུབ་ན་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཚུལ། དེ་དག་བག་ཆགས་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་གྲུབ་ཚུལ། དབང་ཤེས་གཅིག་ལའང་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་རྣམ་རིག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྣང་ཚུལ། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་
ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ། སྔོ་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་དང་དེར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་དགག་བྱའི་སྐབས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་བཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་མི་འདྲ་ཚུལ། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་ཚུལ། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་

498

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཟུགས་སོགས་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་
གཉིས་གནད་གཅིག་ཚུལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་གྱི་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་ན་དེ་
ལྟར་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་ལུགས་ཤེས་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ་ཚུལ། གཟུགས་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་མིང་བརྡའི་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ཀུན་བཏགས་ཙམ་དུ་མཚུངས་ཀྱང་ཡོད་མེད་མི་མཚུངས་ཚུལ། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་སྣང་བ་དང་དེ་
དག་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་མི་འདྲ་ཚུལ། ཚུར་མཐོང་གི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བ་ལ་སྣང་ཚོད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཚུལ། ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་དེའི་མཐའ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་ཤེས་
དགོས་པས་དེ་དག་རིམ་པར་བཤད་ན། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་ལ་དེས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །མ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་དེས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོས་འདུས་བྱས་རྣམས་བསྡུས་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཆོས་ཁམས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཅིང་། ཡུལ་ཁམས་དྲུག་པོ་
ཉེ་བར་སྤྱད་པའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་དགུའི་རྫས་དང༌། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་དགུའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ། རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་དབང་གིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། ལུས་ལས་ཅན་ཟ་བ་པོ་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པ་དུས་གྲངས་ཡུལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དགུ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་

499

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
དང༌། བདག་གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་གཉིས་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་དང༌། བདེ་འགྲོ་ངན་
འགྲོ་འཆི་འཕོ་བ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་རིག་བཞི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རིག་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མིག་སོགས་ཁམས་ལྔ་ལུས་ཀྱི་དང༌། ཉོན་ཡིད་ལུས་ཅན་གྱི་དང༌། ཡིད་ཁམས་ཟ་བ་པོའི་དང༌། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཁམས་དྲུག་དེས་ཉེ་བར་སྤྱད་བྱའི་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་དང༌། འཁོར་བའི་རྒྱུན་འཇུག་པ་ཆད་པ་མེད་པ་དུས་ཀྱི་དང༌། གཅིག་བཅུ་སོགས་གྲངས་ཀྱི་དང༌། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཡུལ་
གྱི་དང༌། མཐོང་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་བཞི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དང༌།

བདག་དང་བདག་གིར་སྣང་བ་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་དང༌། གཞན་དང་གཞན་གྱིས་སྣང་

བ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་དང༌། ལྷ་མི་བདེ་འགྲོའི་དང༌། ངན་སོང་གསུམ་ངན་འགྲོའི་དང༌། འཆི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འཆི་འཕོ་བའི་དང་། སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇོགཔའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཐེག་བསྡུས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་བཤད་ཚུལ་ཏེ། བཤད་སྦྱར་
གྱིས་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང༌། དུས་ཀྱི་རྣམ་རིག་ལ་དུས་གསུམ་དུ་སྣང་བ་བཞག་གོ །དེ་དག་འགྲུབ་བྱེད་བག་ཆགས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་ཡོད་དེ།
ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆབས་ལ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་

བག་ཆགས་སམ་རྗོས་པའི་བག་ཆགས། ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་ཀུན་གཞི་ལང་འོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་སམ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་
བའི་བག་ཆགས། བདེ་འགྲོ་དང་ངན་འགྲོའི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་

སྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལ་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས་སམ་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་

500

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆགས་ཟེར་ཞིང༌། བག་ཆགས་ལ་དེ་གསུམ་གང་རུང་གིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྐྱེད་བྱེད་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་དང༌། མཚན་དཔེ་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་ཟག་མེད་ཀྱི་བག་ཆགས་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་བ་ལའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང༌། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་
གྱི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཡོད་པ་དང༌། མིང་བརྡས་ཡོད་པར་བཞག་མི་ནུས་པའི་རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་དུ་མ་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་དང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང༌། སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་
གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཡང་བགཆགས་དེའི་དབང་གིས་སྣང་ཞིང༌།
སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་

ནས་གྲུབ་པར་ནི་བདག་ལྟ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །
བཞི་པ་ལ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་
སྔོན་པོར་སྣང་སྟེ། སྔོན་པོ་དེའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་སྟེ། སྔོན་པོ་སྣང་ཚེ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་སྟེ། སྣང་ཚུལ་དེ་དྲན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འདི་སྔོན་
པོའོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་མིག་ཤེས་དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་མི་སྣང་ན་སྔོན་པོ་དེ་དམར་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དབང་
ཤེས་དེས་མི་འདྲེན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་

501

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་

ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔོན་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞེར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས། དེའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་ཤིང༌། དེ་འདྲའི་ལན་འདེབས་པའི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པའང་མིག་ཤེས་དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་
སྟེང་དུ་གཟུགས་ཞེས་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྣམ་པར་མི་འཆར་བར་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་གཞིར་སོང་
བར་འཆར་བའི་ཕྱིར།

ལྔ་པ་ཡོད་དེ། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ནི་དེ་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་གྱི་དོན་དང༌། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་རྗོད་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་དང་སྔོན་པོ་འོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞིར་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྔོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ནི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་ནི་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དང༌།
ཕྱི་མ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་སྣང་ཞིང་
རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཀྱང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་ནས་གཟུགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་

502

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་ཞེན་པའི་གཞིར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པར་འཇོག་ལ། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་སོང་བ་ལས་དངོས་དབང་གིས་དེར་མ་སོང་བ་ནི་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བརྒྱད་པ་ཡོད་དེ། བཀག་པའི་བདག་མེད་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་བཀག་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

དགུ་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་གྱི་དགག་

བྱ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་ཞིང༌། གང་འཆར་དཀའ་བ་དེའི་སྣང་ཚུལ་ངོས་ཟིན་ན་འཆར་སླ་བ་དེ་འགོག་པ་ལ་ཕན་ཆེ་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་བ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང༌། ཕྱི་མ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

བཅུ་གཅིག་པ་ཡོད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསླད་པའི་
ཤེས་པ་ལ་རང་ཡུལ་དེ་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་སྣང༌།

བག་ཆགས་དེས་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་རང་ཡུལ་དེ་ཕྱི་དོན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་

ནས་སྣང་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཚུར་མཐོང་གི་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་

སྔོན་པོ་ལ་བལྟས་ཚེ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་སྔོན་པོའི་སྣང་བ་ཤར་བ་དེ་སྔོན་པོ་དངོས་མིན་པར་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་

503

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྣང་ཆ་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་འཁྲུལ་བའི་སྣང་ཆ་ཙམ་མིན་པར་མ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ཡིན་ན་སྣང་བ་དེ་དོན་མཐུན་དུ་སོང་ནས་གཟུགས་སོགས་སེམས་ལས་དོན་གཞན་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པར་འགྲོ་བ་ལ། དེ་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོན་པོ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་ཚེ་ཡང་རང་ཅག་ལ་ཤར་ཚོད་ཙམ་པོ་དེ་
ལ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་ཞིང་བརྡ་དེ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་བས་སྔོན་པོའི་མིང་ཅན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྔོན་པོ་དངོས་ནི་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་ལྟ་
བུར་ཚུར་ཤར་བ་དེ་ག་ཡང་མིན་ཞིང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི། རྨི་ལམ་གྱི་གླང་པོ་ལ་གང་དུ་སྣང་བའི་གཞི་དེར་དོན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་གླང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མི་འཇོག །རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མི་འཇོག་མོད།
ཤེས་པ་དེ་དང་བག་ཆགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཆ་ཞིག་འཇོག་པ་བཞིན་ཏེ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ལ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་ཟེར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔོན་པོའི་མིང་ཅན་དེ་མ་བརྗོད་པར་རང་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པས་བརྗོད་མེད་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ཞིང༌། བརྗོད་མེད་ཅེས་འཇོག་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་གོང་དུ་སོང་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །ཚུར་མཐོང་གིས་རང་གི་སྣང་ཚོད་ཙམ་པོ་དེ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་ཞིང་དེ་མཐོང་བ་ན་སྔོ་སོགས་མཐོང་ཞེས་འཇོག་དགོས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེ་དག་དོན་མི་མཐུན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་ལ་བརྡ་སྦྱར་བར་འགྲོ་ཞིང༌། དེ་མཐོང་བས་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་མཐོང་བར་འཇོག་ཐུབ་པ། དཔེར་ན། མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དངོས་སུ་སྦྱོར་གཞི་དང་སྣང་བའི་ཡུལ་

504

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ནི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་དངོས་སུ་བརྡ་སྦྱར་པ་དང་དེ་དངོས་སུ་སྣང་བས་བུམ་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་དང་བུམ་པ་དངོས་སུ་སྣང་བར་འཇོག་བ་བཞིན་ནོ། །ཚུར་མཐོང་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བརྗོད་མེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་སྣང་བ་མེད་དེ། དེ་ལ་སྔོན་པོ་ནམ་སྣང་བའི་ཚེ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་འཆར་བའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་ཤེས་དེས་དྲངས་པའི་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་ཕ་རོལ་ན་ཡོད་པའི་སྔོན་པོ་ཞེས་
ཞེན་ནས་བརྡ་སྦྱོར་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཅུ་གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་དེ་དང་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྡ་སྦྱོར་པའི་
སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གནས་སུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དོ། །ཆོས་བདག་དེ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཐ་
སྙད་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་
དང༌། དེ་རེ་རེ་ལ་རྗོད་པ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བརྗོད་བྱང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང༌། རྟོག་པ་ཤེས་
པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཞེན་གཞིར་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་གཉིས་རེ་འཇོག་པ་དང༌། ཚུལ་དེ་ལྟར་
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །ནང་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་དོན་གཞན་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་གམ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དང༌། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་དོན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་འདི་སྔོན་པོ་འོ་ཞེས་སོགས་སུ་འཛིན་

505

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་རྟོག་པ་དེ་དང་དེས་ཞེན་པའི་གནས་སུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྔོན་པོ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡང༌། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེའི་གཟུང་བྱའི་སྔོན་པོ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་ནས་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱའོ། །སྔོ་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་ལ་
བརྟེན་ནས་སོང་པ་ནི། ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་སྣང་བ་དེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་
སྣང་བ་ཡིན་པ་དང་མཚུངས། སྔོ་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོགལམ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་སྣང་བ་ནི་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་
སྣང་གི་གང་ཟག་ལ་སྣང་བ་དེ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྣང་གཞིའི་སྡོད་
ལུགས་ཀྱི་ངོ་ནས་སྔང་བར་འཆར་བ་དང་མཚུངས། སྔོ་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་ཞེན་པ་
ནི་ཐག་ཁྲ་སྤྲུལ་སྣང་གི་གང་ཟག་གིས་སྣང་གཞིའི་ཐག་ཁྲ་དེ་ཉིད་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་
ནས་སྒྲུལ་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་དང་མཚུངས་སོ། །མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་ནི་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་སྐྲ་ཤད་
འཛག་པར་སྣང་བ་དང་མཚུངས། རང་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པར་མི་འཆར་བར་ཕྱི་རོལ་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཞིག་གིས་རྣམ་པ་གཏད་པར་འཆར་བ་ནི་རབ་རིབ་ཅན་ལ་རང་ལ་འཁྲུལ་རྒྱུའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྣང་བར་མི་འཆར་བར་སྣང་བའི་གཞི་དེར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྲ་ཤད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཏད་པར་

འཆར་བ་དང་མཚུངས། དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པ་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་ལ་

506

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
སྣང་བ་ལྟར་གྱི་སྐྲ་ཤད་ཡོད་པར་ཞེན་པ་དང་མཚུངས་སོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉི་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་
བཤད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཡོད་པར་ཐལ། གཞུང་ལས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འདིར་བསྟན་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ། དེ་མེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བཤད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་གཞུང་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེས་བསྟན་ཚུལ་ཡང་གཞུང་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདགམེད་དེ་གང་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་དེ། ནས། དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་
གསལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མཚན་ཉིད་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པར་མ་ཟད། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་མ་
བསྟན་པ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ནམ་མཁའ་སོགས་ཀུན་བཏགས་གཞན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞུང་ལས། སྤྱིར་ཀུན་
བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་
དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ། །ཞེས་དང༌། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་

507

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཏུ་བསྟན། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ནམ་མཁའ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་བ་དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་དོན་དང་མཐུན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་སྣང་བ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་སྣང་བ་དེ་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་དེ་དོན་དང་མཐུན་དགོས། དེ་ལྟ་ན་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་དུ་གྲུབ་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ནམ་མཁའ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་གྲུབ་མི་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་ན་ནམ་མཁའ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་བ་ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་བདེན་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཆོས་བདག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང༌། ཚུར་མཐོང་གི་སྣང་བ་འདི་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན། འདི་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཀུན་བཏགས་གཞན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཡང༌། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་

508

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་རང་མཚན་གྱི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྱུར་བའི་གནད་ཀྱིས། གཞུང་ལས།

ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་སམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པ་གཏན་ལ་ཕབ་
པའི་དོན་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་ཡང་འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་

མེད་པའི་དོན་ནི་དེ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་ནོ། །སྟོང་ཐུན་ལས། གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་བདག་ཅག་གི་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གཅིག་པུས་གསལ་བར་མཛད་དུ་ཟད་ཀྱི། མཁས་པར་ཁས་འཆེ་བ་གཞན་མཐའ་དག་གིས་ནི་དབང་ཤེས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པ་བཀག་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་པུ་ལས་གཞན་པ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་
བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་པའི་ཚུལ་གྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་སྨྲ་མ་ནུས། ཞེས་པ་དང༌།
དེ་ཙམ་ཞིག་མཐོང་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ལུགས་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ཞེས་འཛིན་པ་ནི་མཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་
གཏམ་སྟེ། ཞེས་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། སྔ་མ་ནི་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྙོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འཇོག་ཚུལ་གྱི་མིང་ཙམ་ཡང་བོད་དུ་སུས་ཀྱང་མ་ཐོན་པ་དང༌། ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་སློབ་

509

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དཔོན་སོ་སོའི་ལུགས་སུ་འཛིན་ཅིང་སྨྲ་ན་མ་ཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་གཏམ་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མིག་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ནི། ནས། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ལྟར་རང་གི་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་

བོན་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའང་མ་ཡིན་གྱི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་འདི་སྔོན་པོའོ། །འདི་གཟུགས་སོ། །འདི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་
གྱི་ཐ་སྙད་རྟོག་པས་ལན་མང་དུ་བྱས་པ་གོམས་པས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་དེ་ལ་ནི་མངོན་པར་རྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་ཀྱང་མི་འགལ་ཏེ། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྣང་བས་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་

ཆགས་དང༌། སྣང་བ་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བས་མ་རིག་
བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ན་དེ་
འདྲའི་ཀུན་བཏགས་སྣང་བ་ནི་མངོན་རྗོད་དང་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ནི་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་དོན་དུ་བཤད་ཀྱང་ཆོག་སྟེ། ཆོས་
བདག་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་གྲུབ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །
ཁ་ཅིག །གཟུགས་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་

510

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཀུན་བཏགས་དང༌། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་མི་འདྲ་སྟེ། སྔ་མ་མངོན་རྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཤར་
བའི་སྣང་ཆ་དང༌། ཕྱི་མ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས་དེ་གཉིས་ལྡོག་ཆས་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས་ཀུན་བཏགས་གཅིག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་མེད་ཟེར་བ་གང་འཐད་བརྟག་གོ །
ཁ་ཅིག །ཤེས་པ་གང་དང་གང་ལ་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་ཤར་ཡང་བག་
ཆགས་ཀྱིས་འཆར་དགོས་པར་ཐལ། སྤྱིར་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་
བག་ཆགས་ཀྱིས་ཤར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་བག་
ཆགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚོགས་གཉིས་སྟོབས་ཀྱིས་ཤར་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཁ་ཅིག །རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོའི་གང་རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་གང་རུང་ཡིན་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྣང་དགོས་པར་འདྲ་ཡང༌། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༼སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་བདག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངོས་གཟུང་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།༽
གསུམ་པ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཟུགས།
ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ཡང་གང་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་ནི། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་དང༌། དེ་བཀག་

511

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་གཞུང་འདིས་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པ་སྟེ། གཞུང་ལས། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

པ་འགོག་པ་དེ། ཞེས་པས་སྟོན་ཏོ། །གང་གིས་ན་རྒོལ་བ་ཁོང་ནས་བ་སུས་པས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྩོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་ངོ་བོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཅིང་
སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་དུའང་འདི་རྩལ་དུ་བཏོན་པའི་ཚུལ་རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་ས་འོག་གི་གཏེར་བཏོན་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་མཛད་པ་ལ། ལུགས་འདིར་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་འདི་དེ་དུས་ཀྱི་
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དུ་མའི་བློར་མ་བདེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་རྩོད་པ་ནི། དེ་ལ་རྩོད་པ་ལྔ་དང་ལན་ལྔ་ཞེས་གྲགས་ཆེ་བ་ལྟར་ན། དང་པོ་ལྔ་ནི། འགལ་ལོ་དང༌། འགྱུར་ལ་དང༌། མི་འཐད་དོ་དང༌། མི་སྣང་ངོ་དང༌། གྱིས་ཤིག་གི་
བར་གྱིས་རིམ་པར་སྟོན་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཇོག་ན་གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་གམ།
གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

འགོག །དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། གཞན་དབང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་
པས་སྟོང་བར་དོན་སྨྲ་ལ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། ནས། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་

512

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྟོང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་དང༌། བྱང་ས་ལས། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ལ་ཤེས་
པའི་གེགས་བྱེད་པ་ནི་སྒྲིབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དེ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་

པའི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གཞན་དབང་
མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་

དམིགས་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་རང་

མཚན་མིན་པའི་དངོས་མེད་དུ་དོན་སྨྲ་རྣམས་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་སྟོང་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་མས་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེ་འདྲས་སྟོང་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་དང་པོའོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་གམ། དེའི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

འགོག་སྔ་མ་ལྟར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

བཀག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་གཉིས་པའོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་མདོ་སྡེ་བས་ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་གསུམ་པའོ། །གཞན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། སྲིད་འཕོའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་བ་དེ་ལས་ལྷག་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་

513

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ལའང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྲིད་འཕོའི་མདོའི་ཆོས་
ཉིད་བསྟན་པའི་ལུང་དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ཡང་འཐད་ལྡན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་བཞི་པའོ། །གཞན་ཡང༌། དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་བྱང་ས་སོགས་ལས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི་རྩོད་པ་ལྔ་བའོ། །
སྤྲོ་ན། དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སོགས་སུ། གང་ལ་རྩོད་པའི་གཞི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཀུན་བཏགས་རྒྱས་བཤད་དང༌། རྩོད་པ་པོ་ལེགས་ལྡན་དང༌། རྩོད་ཡུལ་སེམས་ཙམ་དུ་བཤད་པ་དཔྱད་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དེ། ཞེས་ངོས་འཛིན་ཡུལ་གོང་དེར། གཞུང་ལས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ། ནས། སྒྲོ་འདོགས་སོ། །ཞེས་སོགས་ལས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་འབྲེལ་མི་ཆེ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྲིད་
འཕོའི་མདོར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པར་བཞེད་པ་དང༌། སྲིད་འཕོའི་མདོར་བཤད་པ་ལས་ལྷག་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མེད་པར་མི་བཞེད་པ་དང༌། རྩོད་པ་པོ་ལེགས་ལྡན་ཡིན་ན། ལན་གྱི་སྐབས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་གྲུབ་ཟིན་པ་
མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རང་གཞུང་ཐེག་བསྡུས་དང་། དགག་ཡུལ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་རང་གཞུང་བྱང་ས་འགོད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་ཙམ་གཞིར་བཞག་སྟེ། གཞུང་འདིས་གསུངས་ཚུལ་ལ་རྗེས་དོགས་པ་ཁོང་སློང་

514

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གིས་ལན་མཛད་པ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། །རྩོད་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་རྩོད་པ་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང༌། སྲིད་འཕོའི་མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་སྟོང་ཚུལ་གཉིས་ལ་ཁྱད་མེད་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་གིས། གཞན་ཡང༌། ཞེས་པས་མཚམས་ཕྱེ་ཚུལ་འཐད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར། གཞན་དག །དེ་གཉིས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་རྩོད་པ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། གལ་ཏེ། སོགས་དང༌། གཞན་ཡང༌། སོགས་དང༌། སྟོང་ཚུལ། སོགས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དཀའ་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བ་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་རྣམ་དག་ལམ་
གྱི་དམིགས་པར་འདོད་མི་རིགས་པ་དང༌། དེ་འདྲའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པའི་དོན་མེད་པས་དེ་རྣམ་རིག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པར། གལ་ཏེ། ནས། མི་དགོས་པ་དང༌། ཞེས་པའི་བར་དང༌། གཟུགས་སོགས། ནས། མི་འཐད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་དང༌། གཉིས་པ་སྟོན་པར། སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ། སོགས་བྱུང་ཞིང༌། སྲིད་འཕོའི་མདོ་དངས་པ་དང་པོའི་རྟགས་སྒྲུབ་དང༌། དེས་སྟོང་པར་གྲུབ་པའི། སོགས་དང་པོའི་རྩ་བར་འདོད་ལན་བཏབ་པ་ལ་སྐྱོན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱར་རོ། །
གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་རྩོད་ལན་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་

515

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་

པས་སྟོང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དམིགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་
པའི་གཞི་ལྡོག་གཟུགས་ཉིད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་

དང༌། རང་ལྡོག་གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་
ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་མདོ་སྡེ་བས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌།

སྲིད་འཕོའི་མདོ་ལས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་གྲུབ་ཅིང་དེ་ལས་ལྷག་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དབང་

ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་
འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་སྟོན་པར་རིམ་བཞིན། དག་པར་མི་འགྱུར་བས་དང༌། བཀག་པར་འགྱུར་ལ་དང༌། མ་འཐད་དོ་དང༌། མི་སྣང་ངོ་དང༌། གྱིས་ཤིག་གི་བར་རྣམས་བྱུང་ཞིང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་དུ། ཞེས་སོགས་ནི་རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པར་སྐྱོན་སྟོན་བྱེད་དུ་སྦྱོར་ཟེར། གཞན་དག་དཀའ་འགྲེལ་འདིའི་བཞེད་པ་ལ་རྩོད་པའི་རིགས་པ་དྲུག་ཏུ་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོང་བ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། དེ་ལ་དམིགས་པས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཀའ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་ལས། ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཞེས་

516

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། དེ་འགོག་མི་རིགས་ཤིང༌། ཞེས་དང༌། མི་སྣང་ཞིང༌། ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

རིགས་པ་རེ་རེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ལ་ལས། དེ་ལྟར་ན། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་གྲུབ་ཅིང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རིགས་པ་གཅིག་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་རིགས་པ་
བདུན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
ཁ་ཅིག །དེ་འོག་མ་དང་མ་སྦྲེལ་ན་སྐབས་དོན་མི་འགྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་ཟེར་བ་རྣམས་ལས་གང་འཐད་དཔྱད་དོ། །ཡིག་ཆར། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་མིན་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་བྱས་ནས་འགོག་མི་རིགས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་བས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་སྟེ་བཞི་རིམ་པར།
འགལ་ལོ་དང༌། མི་འཐད་དོ་དང༌། མི་སྣང་ངོ་དང༌། ཇི་ལྟར་འཐད། ཅེས་པའི་བར་རྣམས་
ཀྱིས་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །རྩོད་པ་ལྔར་བྱེད་པ་ལ། ཡིག་ཆ་རྙིང་པར། དགོངས་འགྲེལ་དང་བྱང་ས་གཉིས་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་དང༌། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་དགག་པའི་ཉེས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པས་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དེ་ཐེག་དམན་
གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ལས་ལྷག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་
ཉེས་པ་ལྔ་རིམ་པར། གལ་ཏེ། སོགས་དང༌། གཟུགས་སོགས། སོགས། ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག །སོགས་དང༌། གཞན་ཡང༌། སོགས་དང༌། སྟོང་ཚུལ། སོགས་ཀྱིས་བསྟན་

517

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པར་བཤད་དོ། །ཧལ་ཧ་བསྟན་སྒྲོན་གྱིས་རྩོད་པ་ལྔ་རིམ་པར། སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་དང༌།
འགལ་ལོ་དང༌། མི་འཐད་དོ་དང༌། མི་སྣང་ངོ་དང༌། ཇི་ལྟར་འཐད། བར་རྣམས་ཀྱིས་

བསྟན་ཅིང༌། དང་པོ་གསུམ་རྩོད་པ་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་རྩོད་པ་ཕྱི་མར་ཡང་བྱས་

སོ། །དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཏུ་བྱས་ནས་འགོག་ན་དགོངས་འགྲེལ་དང་བྱང་ས་གཉིས་དང་འགལ་བ་དང༌། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་དང་འགལ་བ་དང༌། སེམས་ཙམ་པས་མདོ་སྡེ་པ་ལ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ན་གྲུབ་ཟིན་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་བདག་མེད་ལས་ལྷག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་

དམིགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་ལྔ་བྱས་ནས་གཞུང་གི་མཚམས་འབྱེད་ཚུལ་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ལྟར་བྱས་ཏེ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའོ། །རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་

དུ་འདིར་རྩོད་པ་དུ་བྱུང་གི་གྲངས་མི་གསལ་ཡང༌། རྩོད་པ་དུ་མ་བྱུང་བ། གཞུང་ལས། ལུགས་འདི་ལ་འགལ་བ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་མེད། ཅེས་པ་དང༌། རྩོད་པ་ལྷག་མའི་ལན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་ཤིང༌། དོན་ལ་རྩོད་པ་བཞིའམ་ལྔ་འཐོབ་ལ་དྲུག་མི་འཐོབ་སྟེ། དྲུག་པར་ཁ་ཅིག་གིས་སྦྱོར་བར་འདོད་པའི་གཞུང་ནི། རྩ་བའི་འདོད་ལན་ལ་སྐྱོན་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྔར་བཀོད་པའི་རྩོད་གྲངས་དང་རྩོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་དབྱེ་བསྡུ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དུ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དང༌།

518

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་ལ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྒྲ་བེམ་པོ་ཡིན་པས་རང་གིས་ཞེན་པར་བྱེད་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྒྲ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་རྟོག་པའི་ཞེན་
ཡུལ་དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པ་ཡོད་པས་ཡིན་ན། སྒྲའི་སྣང་ཡུལ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ལ། རིགས་རྒྱན་ལས། འོ་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་དོན་
དང་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ན་ཞེན་པའི་
བརྗོད་བྱ་མེད་པས་ཁྱབ་ཅིང༌། ཁོའི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་ཀྱང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། རང་ལུགས་
སྐབས་ཞེན་ཡུལ་ལ་སྐྱེས་བུ་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་ལས་མ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། སྡེ་
བདུན་རྒྱན་ལས། ཞེན་ཡུལ་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན་དེས་སྐྱེས་བུའི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་མི་བཞེད་དམ་བརྟག་ཅིང༌། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་ཞེན་ཡུལ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱང་སྤྲོར་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ལན་དེ་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་

ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མར། གཞུང་ལས། གཟུགས་སོགས་མིང་དང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག །ཅེས་པའི་དོན་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་འདོད་པས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང༌། དེ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་

མ་རྟོགས་ཏེ། དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

519

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སོང་བས་དེས་སྟོང་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྩོད་པ་དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན་ཕྱོགས་སྔས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལྟར་འཇུག་པས་ཁས་མི་ལེན་ཅིང༌། བཞི་བའི་ལན་ནི་འོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་དངོས་ཀྱི་སྐབས། དེའི་ཕྱིར།

མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །
ཞེས་སོགས་དང༌། ལྔ་བའི་ལན་ཡང་སྐབས་དེར། སྔར་བཤད་པའི་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་མཚན་གྱིས་སམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། ཞེས་སོགས་སུ་འཆད་འགྱུར་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྩོད་པ་གསུམ་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་ལྡོག་
ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་མིང་གིས་བཏགས་པ་དེར་གཟུགས་
སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲས་སྟོང་བ་ཉན་ཐོས་སྡེབས་གྲུབ་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་བྱང་
སར་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་དབུ་མའི་ལམ་གོང་ན་མེད་
པར་གསུངས་པ་གང༌། ཐེག་བསྡུས་སུ་འདིའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དེ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་

རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་གང་ཞེ་ན། སོགས་དྲངས་ཟིན་པ་དང༌། ཇི་
ལྟར་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ནས། སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་

520

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པར་བརྩོན་པ་དེ་ལྟ་བུ་དེ། ནས། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་འོག་ཏུ་གཞུང་ལས་འདྲེན་པར་མཛད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་རང་སྡེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་ལས་འོས་མེད་དེ། དེ་ལ་གཞན་སྡེར་མ་ཟད་རང་སྡེ་ཡོད་པ་གང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན་བྱང་སར་སྲིད་འཕོའི་མདོ་སོགས་གསུམ་གྱིས་བཀག་པ་གང་ཞིག །གཞན་སྡེ་ལ་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་འགོག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
སྲིད་འཕོའི་མདོ་ལས།
མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །
སོགས་སྔར་དྲངས་པ་དང༌།
དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ་ལས།
འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད། །
དེ་ཀུན་ཐུབ་པས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཏེ། །
གཟིགས་དང་གསན་ལ་བཞེད་པར་མི་མཛད་པས། །
དེ་ནི་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་གང་གིས་འཛིན། །
ཅེས་དང༌། སྡུམ་བྱེད་ཀ་ཏྱའི་བུའི་མདོ་ལས། འདི་ན་དགེ་སློང་སྡུམ་བྱེད་ནི་ས་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ། །ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་ནམ་མཁའ་དང་

521

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་ཤེས་དང་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང༌། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་འདི་གཉེས་དང༌། མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། རྙེད་པ་དང་བཙལ་བ་དང༌། ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བརྟགས་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔྱད་པ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉི་གས་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་

གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་རིག་པ་དང་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་རེ་ལས། ལུང་དང་པོའི་དོན་ལ་སྔ་མས། མིང་གང་དང་གང་གིས་ཆོས་གང་དང་གང་བརྗོད་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཡོད་པ་མིན་པ་འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པ་དང༌། ཕྱི་མས། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་
པའི་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང༌།

ཆོས་ལ་རང་རྐྱ་བའི་བདག་དེ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་

དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པ་དང༌། ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ལ་སྡམས། གཟུགས་སོགས་སུ་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེར་བཏགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བས། འཇིག་རྟེན་དག་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད་པ་དེ་ཀུན་ནི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ཐུབ་པས་མི་བཞེད་དོ། །དེས་ན་གཟུགས་སོགས་ལ་དེར་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཐུབ་པས་མི་བཞེད་ཅིང་ཡང་དག་པར་སུ་ཞིག་གིས་འཛིན་ཅེས་པ་དང༌། ཕྱི་མས། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་

522

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྒྲའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱས་ནས། དེ་ཀུན་དེས་བཟུང་ཞིང་ཞེན་པ་ལྟར་སྟོན་པས་མི་བཞེད་ཅེས་པ་དང༌། ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ལ་སྔ་མས། དགེ་སློང་སྡུམ་བྱེད་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ས་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་མི་བྱེད། ཅེས་སོགས་དང༌། ཕྱི་མས། དེས་ས་ནི་ས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་ཅེས་འགྲེལ་ལོ། །ལན་གདབ་པ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་ངོས་གཟུང་ན། སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་ཚེ་སྔོན་པོ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་
ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟས་པ་ན་མིང་བརྡས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྣང་སྟེ། བསྡུ་བར་དེ་ལ་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་པའམ་ཐ་སྙད་གདགས་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ལ་རྗོད་བྱེད་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་དང༌། རྟོག་པ་ཤེས་པས་བརྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་རྒྱུ་
ལྔས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་ཕལ་པ་ལ་དྲིས་པ་ན་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ལས་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་དྲིས་ཚེ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་པས་ནི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་

523

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཟུང་བ་གསལ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་རྡེའུ་
ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟ་གླང་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་
དྲིས་པ་ན། གཞི་འདིར་ཡོད་པའི་རྟ་གླང་འདིའོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པས། དེས་རྡེའུ་ཤིང་གི་ངོས་ན་རྟ་གླང་ཞིག་གྲུབ་པར་བཟུང་བ་གསལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན། དེ་ལྟར་དྲིས་པ་ན་སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཞིག་ལ་རྟ་གླང་
ཞེས་བརྗོད་པ་འདིའོ་ཞེས་སྨྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

འགོག་པ་ནི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཡང་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་དགག་བྱའི་རང་མཚན་འོང་བ་མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་དང་མི་མཚུངས་ཏེ། སྔོན་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་བཏགས་པ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའམ་སྔོན་པོ་གཟུགས་སུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་ལ། དེ་
སོ་སྐྱེ་ལ་ཡོད་པར་བཤད་མ་ཐག་པའི་དྲིས་ལན་དེས་འགྲུབ་ཅིང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་དེ་འཐད་ལྡན་དུ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་བསྟན་པ་དེས་ཁྱད་
པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་ལས་ཆོས་གཞན་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་ཤར་བ་ན་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་བཞིན་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །

524

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདིར། བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུའམ་རྒྱུ་མཚན་ལྔའི་རྣམ་གཞག་ནི། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་ལྔས་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང་རྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ནི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་གཟུགས་ལྟ་བུ་དང༌། མིང་དང་རྗོད་པ་ནི་གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་
གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་རྗོད་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་སོ་སྐྱེས་ཆོས་ཀུན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྔ་ཡོད་པར་མདོར་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ལྟར་འདིའི་དངོས་པོ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི། མིང་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་མི་བྱེད་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི། མིང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་མི་བྱེད་
པ་དང༌། ཞེས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཉིས་ཆར་ཡོད་པའི་ལྟད་མོ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟ་གླང་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། སྒྱུ་མའི་
སྔགས་རྫས་ཀྱིས་སྣང་བའི་ཆ་དེ་ལ་བརྡ་སྦྱར་མི་ཤེས་པར། བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་གྱི་རྟ་
གླང་ནི་མདུན་ན་ཡོད་པ་འདིའོ་ཞེས་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་རྟ་གླང་དེ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རྡེའུ་ཤིང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཞིར་གཞག་ནས་ལན་འདེབས་པ་བཞིན། དེ་ཁོ་

525

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བའི་
དོན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་དེ་ལ་
བརྡ་སྦྱར་མི་ཤེས་པར། བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་གྱི་གཟུགས་ནི་འདིའོ་ཞེས་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གཟུགས་དེ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་
བཞག་ནས་ལན་འདེབས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་དྲིས་ལན་གྱིས་མངོན་ཞེན་རིག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། སྐྱེ་བོ་རང་དགའ་བ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་བའི་དོན་དྲིས་པ་ན་གཟུགས་འདིའོ་ཞེས་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ལན་འདེབས་ཀྱི། གཟུགས་

ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དོན་འདིའོ་ཞེས་ལན་མི་འདེབས་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོར་དྲིས་ལན་བྱས་པ་བཞིན། ཞེས་པའོ། དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་གཅིག་པུ་དབེན་པར་སོང་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན། དངོས་པོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་ཡིན་གྱི། མིང་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། དངོས་པོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། མིང་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང༌། ཞེས་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་ཡང་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
འཚོལ་བ་ལས། མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་གཞིར་བྱས་ནས་འཚོལ་བར་མི་

526

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་འཚོལ་གྱི། མིང་གིས་བཏགས་ཚོད་ཀྱི་སྣང་བ་གཞིར་བྱས་ནས་མི་འཚོལ་བའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བོས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་འཚོལ་བ་བཞིན། ཞེས་
པའོ། །དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་པ་ན་མི་དགའ་ལ་མིང་གཟུགས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་པ་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང༌། ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་རྣམས་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་པ་ལ་མི་དགའ་ལ། མིང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ་མ་རྙེད་ན་ནི་མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང༌། ཞེས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་ཚེ་རང་གིས་ཞེན་པ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ནས་བཙལ་བ་ལས་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་

གཞིར་བྱས་ནས་བཙལ་བ་མིན་པས་གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ། གཟུགས་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་དགའ་སྡུགའདྲེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ།

527

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཟུགས་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལས་རྟ་གླང་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ་མིག་འཕྲུལ་ཙམ་རྟ་གླང་དུ་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་བཞིན། ཞེས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་ཚིག་ནི་མིང་ལ་འཇུག་ལ་མིང་ནི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་མིང་གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མིང་གང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་དོན་
གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་བར་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་
མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་མིང་གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ན་དེ་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བར་གྱི་དོན་ལ་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་ན་ནི། ནས། གང་སྒྲོ་
འདོགས་ཤིང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང་རྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་དང༌། ཞེས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་གིས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་དང༌། བྱེ་བྲག་དང༌། གཟུང་བ་དང༌། འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ལ་གཅིག་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེས་གཞན་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་སོ་སོའི་དོན་ཐ་དད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང༌། མིང་དེ་དག་གིས་བརྡ་གང་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་སྦྱོར་བས། ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་
གཞི་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ན། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་

528

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ཞེན་པ་ནི་མིང་རྗོད་ཇི་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་ཤེས་ན་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་འཛིན་པ་བདེན་འཛིན་དུ་ཤེས་ནུས་པ་དང་མཚུངས་པར་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་པས་

གསུངས་སོ། །ལུང་སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་མིང་ནི་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་དང༌། འདིའི་མིང་ནི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

མིང་ལ་བྱ་བ་དང༌། མིང་གིས་གསལ་བར་བྱེད་རྒྱུའི་རང་མཚན་ནི། འདི་ནི་གཟུགས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་དང༌། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ནི་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་དང༌། གཟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་གི་གཟུང་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང༌། འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་རང་གི་ཡན་ལག་དང་ཡོན་ཏན་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛིན་ཅིང་རང་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་སྡུད་པ་དང༌། དེ་ལས་གཞན་པའི་མིང་རྣམས་ཀྱི་དོན་སོ་སོར་ཐ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་ལྟ་བུ་དོན་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ལ་མིང་གཅིགའཇུག་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བས་སྐྲ་ནི་རང་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་མི་རུང་བའི་དོན་དང༌། ཡོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རམ་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་གམ་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་ཅེས་པ་དང༌། དངོས་པོ་བརྟགས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་ཅེས་པ་ཆོས་ལྔ་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཅེས་པ་དང༌། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དེའི་དོན་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་རང་མཚན་གྱིས་

529

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མེད་པའི་དོན་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་བ་བྱིས་པས་ཞེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་
སྣང་བ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་
མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོས་དོན་དེ་ལ་སྣང་ཚོད་ལྟར་གྱི་རྟ་གླང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་བཞིན། ཞེས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལས། གཞན་
ཡང་བྱིས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་མ་ལ་བརྗོད་པས་བཅིངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང༌། རྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ནས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པ་ལ་མཁས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་ལྟ་ཡང༌། དེའི་བག་ལ་ཉལ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་ཐོག་མེད་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་ཆོས་

རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྟེ། འདིའི་མཚན་མ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཡུལ་དེ་གཞིར་བཞག་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་
འོང་སོགས་ཀྱི་མཚན་མར་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ལ་བྱའོ། །དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་
ལྔ་པ་བག་ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ། དེ་ཆོས་
ཅན། དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མེད་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

བཅིངས་པས་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་

530

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
ཕྱིར། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་གི་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོ་སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་

བསླད་པས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་བཞིན། ཞེས་པའོ། །རྒྱུ་མཚན་ཕྱི་མ་རྣམས་

མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་དྲིས་ལན་བྱས་པ་ལྟ་བུས་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ངེས་པར་བྱས་རྗེས་དེ་དག་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་སོ་སྐྱེ་ལ་མངོན་ཞེན་ཡོད་པ་རིག་པར་བྱད་གོས་སམ་བརྟག་གོ །
སྤྲོ་ན། དཀའ་འགྲེལ་ལས། བྱང་སར་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན་རང་རེའི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་བཀག་པས་སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོར་ཕྱི་རོལ་བ་མེད་པར་གྲུབ་ལ། ཞེས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་གཞུང་ལས། རང་སྡེ་ཡང་ཡོད་ལ། ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲའི་ནུས་པ་མི་ཐོན་པས་སྔར་ལྟར་བྱ་སྟེ་ཡིག་ཆའི་དགོངས་པའོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་ལས། སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཡང་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་རང་མཚན་འོང་བའི་ལུགས་དང་ག་ལ་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ནི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་སུ་
འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་མིན་གྱི། དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་དགག་བྱའི་རང་མཚན་འོང་མི་འོང་གི་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟག་པ་ཡིན་ཟེར་ཡང་དེའི་བརྗོད་བྱར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའི་རང་ལྡོག་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་གཞི་ལྡོག་སྔོ་སོགས་རང་མཚན་འོང་བར་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་དང་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་ཡིག་ཆ་སོགས་དང་མི་མཐུན་ནོ། །གཉལ་

531

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་མཆན་དུ། སེམས་ཙམ་པས་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞི་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་པས་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པ་དེའི་དོན་བཤད་དེ་བརྟགགོ །ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་ཁྱབ་

བོ། །གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་
སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་སྔོན་པོ་སྔོན་
པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དང༌། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་
མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་སོགས་ཀྱང་ཞིབ་མོར་ཤེས་དགོས་སོ། །རྒྱུ་ལྔ་ལ། ཟིན་བྲིས། པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པ། དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་
སོགས་སུ་མིང་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་རྟོག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དངོས་པོ་ལྔར་བྱས་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྔར་ལྟར་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་བསྡུ་བ་ཧ་ཅང་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དངོས་པོ་ལྔ་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་སྦྱོར་ན། གཞི་གྲུབ་ན་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྦྱར་ཆོག་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། དྲིས་ལན་གྱིས་མངོན་ཞེན་རིག་པ་སོགས་རྒྱུ་སྔ་དང་
མིང་སོགས་དངོས་པོ་ལྔ་དོན་འདྲ་བར་བྱས་ཏེ་མིང་སོགས་དངོས་པོ་ལྔས་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་ཚུལ་མང་དུ་བཤད་པ་དང༌། ཟེགས་མར། རྒྱུ་ལྔ་ལ་ལྔ་ཚན་དེ་གཉིས་

532

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཀ་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་པར་བའི་ལྗགས་བཤད་ཀྱི་རྟིང་གནོན་པའི་རྩལ་
བཤད་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །རྒྱུ་ལྔའི་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དྲིས་ལན་བྱེད་ཚུལ། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་དེ་གང་ཡིན། ཞེས་དང༌། གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་གང་
ཡིན། ཞེས་དང༌། གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་གང་ཡིན། ཞེས་དང༌། གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན། ཞེས་དྲི་བ་དང༌། དེ་མཐུན་གྱི་ལན་བྱེད་པ་
རྣམས་གྲུབ་མཐས་ཡིད་བསྒྱུར་པ་དག་ལ་དྲིས་ལན་བྱེད་ཚུལ་དུ་སོང་བས་བྱིས་པའི་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྦྱོར་བ་ལ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་གང་ལ་དྲིས་ནའང་ལན་གྱིས་སྒྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཚུལ་མངོན་པར་བྱེད་ནུས་པ་
ཞིག་དགོས་པས་དྲིས་ལན་བྱེད་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཡིག་ཆ་རྙིང་བར་

འཆད་འགྱུར་གྱི་ལན་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་ཀྱང་གཉིས་ལས་མི་འབྱུང་བ་འདྲའོ། །

༼དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ།༽
གཉིས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། དགག་པ་དངོས་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །

༼དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་དངོས།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོགཔའི་རིགས་པ་དང༌།

533

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དགོང་པ་དང༌། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རིགས་པ་དངོས་སྐྱོན་སྤོང་དང་བཅས་པ་དང༌། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གཞན་བཤད་པ་དང༌། སྔར་བཤད་པའི་རྩོད་པ་ལྷག་མའི་ལན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡན་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་རིགས་པ་རྣམས་གང་ལས་གསུངས་པའི་ཁུངས་བཀོད། བཀག་གོ །ཡན་གྱིས་རིགས་པ་རྣམས་བཀོད། དེ་མན་གྱིས་རིགས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་སྟོན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གསལ་
བར་མ་གསུངས་པ་གདུལ་བྱས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ས་ལས། གལ་ཏེ་
ཆོས་གང་དག་དང་དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་རྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དེ་དག་དང་དངོས་པོ་དེ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རིགས་པ་གསུམ་དང༌། བསྡུ་བ་ལས། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གིས་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་

རིགས་པ་གསུམ་གསུངས་ཤིང༌། ཐེག་བསྡུས་སུ། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་བོར་སོ་སྐྱེ་ཕལ་བ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཅིས་མངོན་པ་སྟེ་ཅིས་ཤེས་ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་ནས། ལན་དུ་དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ན་དོན་དེ་ལ་ཆོས་དེའོ་

534

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཆོས་དེའི་བརྡ་བྱས་པ་དོན་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སོང་བ་འགལ་བ་དང༌། དོན་གཅིག་ལ་མིང་མང་བས་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མང་པོར་འགལ་བ་དང༌། དོན་མ་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་མིང་ངེས་པ་མེད་པས་བདག་འདྲེས་པར་འགལ་བ་སྟེ་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་འགྲུབ་པར་
གསུངས་སོ། །
རིགས་པ་འགོད་པ་ལ། དེ་ལ་ཆོས་དེའི། སོགས་ཀྱིས་རིགས་པ་གསུམ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི། སོགས་ཀྱིས་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་དགག་བྱ་སྒྲོ་
འདོགས་དེ་ལ་ཁ་སྤོས་ཏེ་འགོག་ཚུལ་དང༌། བྱང་སར་དོན་སྔར་ཡོད་ལ། སོགས་
ཀྱིས་བྱང་ས་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་ལས། རིགས་པ་དང་པོ་ཆོས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགལ་བས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་མིང་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་ཁྱོད་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡུལ་དུ་སྐྱེད་པའི་བུམ་བརྡའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཡང་བརྡ་ལ་
མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་

གཞིར་བརྡའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བདགཉིད་དམ་སྡོད་
ལུགས་སུ་སོང་བར་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བུམ་པའི་མིང་བཏགས་

535

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་སྔ་རོལ་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཐེག་བསྡུས་ལས། མིང་གི་སྔ་རོལ་ན་བློ་མེད་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགལ་བ་དང༌། ཞེས་དང༌། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད། འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱང་ས་ལས། གལ་ཏེ་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས། གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་ཀྱང་

གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་གདགས་པའི་ཚིག་གིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་
འདོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང༌། དེ་ལྟ་ན་ནི་གཟུགས་ཞེས་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་པ་དེ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དང༌། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་དེས་གཟུགས་ཀྱི་བློ་འཇུག་པར་འགྱུར་
བར་རིགས་ན་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་བས་ན་གཏན་ཚིགས་འདི་དང་རིགས་པ་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནས། ཐན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་འདྲ་སྟེ། དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ། གཟུགས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བོ་སུ་ལའང་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་བར་ཁྱོད་ལ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། དེའི་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེ་བོ་སུ་ལའང་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་བར་ཁྱོད་ལ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་འགོད་དགོས་ལ། དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་

536

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བ་ལས། དེས་ན་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔོན་རོལ་ན། ཇི་ལྟར་མིང་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་དེའི་བློ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་གཅིག་སྟེ། དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་མཚན་ཏེ་གདགས་གཞི་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་ཙམ་ནས་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། དེའི་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་མཐོང་ཙམ་ནས་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

ཞེས་པ་འདི་འགོད་དགོས་ལ། དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བའི་རིགས་པ་དང་པོ་དང་བྱང་སའི་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །
རིགས་པ་གཉིས་པ་དོན་གཅིག་ཉིད་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མང་པོར་འགལ་བས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་བདག་པོ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བརྒྱ་བྱིན་དང་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་
སོགས་མིང་དུ་མ་འཇུག་པ་དེ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་དགོས་ཤིང༌། རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་དང༌། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་མང་པོར་འགྱུར་བ་འགལ་བ་ཡིན་

537

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཐེགབསྡུས་ལས། མིང་མང་པོས་བདག་མང་པོར་འགལ་བ་དང༌། ཞེས་དང༌། མང་བའི་ཕྱིར་དང༌། བདག་མང་དང༌། །འགལ་བས་འགྲུབ་པར་

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱང་ས་ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང༌། དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་རྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དེ་དག་དང་དངོས་པོ་དེ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་གཅིག་པུ་དང༌། དངོས་པོ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་འགྱུར་བར་རིགས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཆོས་གཅིག་པུ་དང་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ལ་མང་པོ་དག་གིས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་རྗོད་ཅིང་འདོགས་ཏེ་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་ལ། འདོགས་པའི་ཚིག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོ་དག་ལས་འདོགས་པའི་ཚིག་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ཅིག་ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོ་དེ་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། འདོགས་པའི་ཚིག་ལྷག་མ་གཞན་དག་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་ཅི་ཡང་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདོགས་པའི་ཚིགཐམས་ཅད་ནི་མཐའ་དག་གམ། ཁ་ཅིག་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་ལ། དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་འདྲ་སྟེ། དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ། སུམ་ཅུ་
རྩ་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་མིང་བརྡ་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པ་དང༌། དེའི་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིང་བརྡ་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་

538

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདི་འགོད་དགོས་ལ། དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར།

བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ལ་ཡང་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མང་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྣ་

ཚོགས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་མང་པོ་འཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་གནད་གཅིག་སྟེ། དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ། གདགས་གཞི་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་བདག་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མིང་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། དེའི་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིང་མི་འདྲ་བ་དུ་མའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་གང་ཟག་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་འགོད་དགོས་ལ། དེ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་བྱང་སའི་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །
རིགས་པ་གསུམ་པ་དོན་མ་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་འདྲེས་པར་འགལ་བས་གཞན་
དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། ཉེར་སྦས་ཞེས་མིང་འདྲ་བའི་ཤར་ནུབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་དོན་གཅིག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་པོ་དེ་འཇུག་པའི་ཚེ་འདི་ཉེར་སྦས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ཁྱད་མེད་ཅིང༌། ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་དང་ཉེར་སྦས་སོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ཡང་ཁྱོད་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དོན་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་པ་དང༌། ཕན་ཚུན་འདྲས་པ་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་ཁྱེད་

539

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་ན་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་དགོས་པ་ལ། དོན་སོ་སོ་ལ་མིང་བརྡ་ཡང་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཐེག་བསྡུས་ལས། མིང་ངེས་པ་མེད་པས་བདག་འདྲེས་པར་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་དང༌། མ་ངེས་ཕྱིར། །བདག་འདྲེས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་ཏེ། མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་འདིའི་མིང་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱོར་མི་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འདྲ་ལ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ན་ཡང་གཟུགས་སོགས་མིང་དུ་བཏགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལའང་སྣང་ཚུལ་བརྡ་ལ་བྱང་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་
སྤྱི་ཤར་ཡང་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་མ་ཤར་བས་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་བརྡ་སྦྱོར་མ་ཤེས་
པ་ཙམ་ཞིག་ཁྱད་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་མིང་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལ་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་ལ་དེ་འགོག་པའི་ཚེ་མིང་རྟོག་ཁ་སྦོས་པས་ཆོག་ཅིང༌། དེ་ཁ་སྤོ་ཚུལ་ཡང༌། རྟོག་པའི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རིགས་པ་གསུམ་པོ་དེའི་ཐལ་འགྱུར་སྐབས་གཞུང་དང༌། སྦྱོར་འགོད་སྐབས་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དོན་བཀྲལ་ཡོད་དོ། །

540

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱང་སའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་མིང་མ་བཏགས་པའི་མིང་དོན་མེད་པར་ཐལ་བ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གསུམ་པ་དང་མི་འདྲ་ཚུལ་ནི། བྱང་ས་ལས། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་རྣམས་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཅི་དངོས་པོ་སྔར་བྱུང་ལ། ཕྱིས་དེ་ལ་དགའ་མགུར་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་ན་ནི། འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་མ་བཏགས་པའི་ཚེ། ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གྱུར་ན་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་ནི་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་གདགས་སུ་མི་རུང་ངོ་། །འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མེད་ན་ཡང༌། ཆོས་དང་དངོས་པོར་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། དོན་དེའི་ངོ་བོ་སྟེ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། སྔར་ཡོད་ལ་ཕྱིས་མིང་འདོགས་ན་བུམ་པའོ་ཞེས་མ་བཏགས་པའི་ཚེ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་
མཚན་གྱིས་གྲུབ་ལ། མིང་ནི་དེའི་སྐབས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། མིང་མ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་
ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ་ཐེག་བསྡུས་དང་མི་འདྲའོ། །གཞུང་གི་མ་བཏགས་པའི་ཚེ་ཡང་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ལ། སོགས་ཀྱིས་བྱང་སའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་
དང་པོ་དང་གནད་གཅིག་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་ཏེ། ཐལ་སྦྱོར་གཉིས་སྔར་སོང་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ལ་ཐེག་བསྡུས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ནས་འདིར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར། རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས། དེ་ལྟར་སྔར་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པར་

541

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་སྔོན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་ན། དེའི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱོན་གཞན་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྨྲས་པ།

གལ་ཏེ་འདོགས་པའི་ཚིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་པ་གསུམ་པ་གཉིས་པའི་ལན་འགོག་བྱེད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། བྱང་ས་རང་དུའང་རིགས་པ་གཉིས་པའི་མགོར་གཞན་ཡང་ཞེས་པའི་ཚིག་བྱུང་ཞིང་གསུམ་པར་མ་བྱུང་བ་ཡང་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །
བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་མིང་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་མི་རུང་བར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པར་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པ་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུགགཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་
བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པ་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་སྟེ་ཐེག་བསྡུས་དང་བྱང་ས་གང་དང་ཡང་མི་འདྲའོ། །རིགས་པ་དེ་དག་གི་སྐྱོན་སྤོང་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དག་ན་རེ། སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཇུག་སྟེ། བུམ་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་གང་ལ་བུམ་བརྡ་འདོགས་པའི་དངོས་ཡུལ་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་དོན་བུམ་པ་དེའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་བརྡ་འབྲེལ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་མིང་
གི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་སོགས་སྐྱོན་གསུམ་ཡོང་ནའང༌། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་

542

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྐྱོན་དེ་གསུམ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཟེར་ན། དེས་ནི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། བུམ་བརྡ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡང་ཁྱོད་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་རིགས་པ་གསུམ་རིགས་བསྒྲེས་ནས་བཀག་ཆོག་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་དག་སྨྲ་མོད་ཀྱང་འདྲའོ། །ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་གཞུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ལ། འོན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་

ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ལ། རྣམ་རིག་པས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དོན་ཡང་ཡིན། མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་འཇོག་ཤེས་མོད། ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་མི་ཤེས་པར། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་འབྲས་

བུ་སྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདི་བ་འདོད་དོ། །དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་

སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང༌། བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་ཡོད་པ་ཙམ་དུའང་འཇོག་མི་ནུས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་

པའི་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལའང་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་དེ་

543

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པས་ཆོས་གང་ལའང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཆོས་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་སོ། །ཚད་མ་བ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་པ་དོན་སྨྲས་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས།
རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

གྲགས་པའི་རང་མཚན་དུ་མི་འདོད་པར་སྟོན་པ་དང༌། རྣམ་རིག་པས་དབང་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བར་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་སོགས་དེ་འདྲའི་རང་མཚན་དུ་སྟོན་པ་གང་ཡང་མིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རང་མཚན་དུ་
སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་ཞིང༌། དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་ཡུལ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་གི་གཞི་མཐུན་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་བ་མེད་ལ། རྣམ་རིག་པས་དོན་དེ་ཉིད་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གཉིས་ཀར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་བས་ཆོས་དེ་ཚད་མ་བར་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཀྱང་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པ་མིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་དེ་འདྲའི་རང་མཚན་མིན་ཡང་ཡོད་པར་འཇོག་ཤེས་པའི་
ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གཉིས་མི་འགལ་བ་བུམ་མེད་སོགས་ཀྱི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར། མིང་ནི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། བཞིན་ནོ། །ཡན་
གྱིས་རྩོད་པ་བཞི་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ལྔ་བའི་ལན་སྟོན་པ་ལས། རྩོད་པ་བཞི་བ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་འདོད་པའི་མདོ་

544

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ཡང་དེའི་དོན་རྣམ་རིག་པས་བཤད་པ་དང་ཁྱད་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་རིག་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང༌། མདོ་སྡེ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དང༌། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་
པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེ་གཞུང་ལྟར་རོ། །རྩོད་པ་ལྔ་བ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་ཡོད་པས་བཅད་ཕྱི་མ་འདིར་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ངོན་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་རྣམ་དག་
ལམ་གྱི་དམིགས་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སྔར་བཤད་པའི་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཙོ་
བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩོད་པ་ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལན་འདིར་བཞག་པའི་དགོས་པ་ནི། མིང་
ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །སོགས་ཀྱི་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བར་ཤེས་པ་དང༌། སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་མེད་པ་མིན་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་མི་
འགྱུར་ཚུལ་དཔྱིས་ཕྱིན་ཤེས་པ་ལ་རིགས་པ་གསུམ་གྱིས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་
ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྡུ་བ་ཐད་འདིར་རིགས་པ་གཉིས་ལས་མ་གསུངས་

545

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པ་མི་རུང་ངོ་། །ཞེས་པས་དམ་བཅའ་ཙམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། བསྡུ་བ་ལས། རིགས་པ་གསུམ་ཞེས་གཞུང་ལས་འབྱུང་བས་རིགས་པ་གསུམ་ཡོད་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་དཀའ་འགྲེལ་དང་ཡིག་ཆར་བཤད་པ་དགོངས་པར་སོན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་གསུམ་ནི་ཐེག་བསྡུས་ལས་བཤད་པ་གསུམ་དང་རིམ་པར་དོན་གཅིག་ཡིན་ཏེ། གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ལང་དེར་མེད་པ་བཞིན་དུ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་དེར་མེད་པ་དང༌།
བརྒྱ་བྱིན་དབང་པོ་དང་གྲོང་འཇོམས་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་དེར་མེད་པ་དང༌། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་དེར་མེད་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གསུམ་ངོས་བཟུང་ནས། དོན་སྦྱོར་ནི་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུམ་པོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ན་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་རོས་བཟུང་བའི་རིགས་པ་ཐ་མ་སྟོན་བྱེད་བསྡུ་བར་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་སྒྲོན་མེར། བསྡུ་བའི་གཉིས་པ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དང་པོ་དང་འདྲ་བར་བཤད་པ་སོགས་ཀྱི་བསྡུ་བའི་རིགས་པའི་གོ་རིམ་ཡིག་ཆ་དང་བསྟུན་པ་ལས་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་མིན་ལ། བྱང་སའི་གཉིས་པ་དང་བསྡུ་བའི་དང་པོ་གཉིས་གསུམ་པ་དང་ཆ་འདྲ་བར་བཤད་པ་བརྟག་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀར་བདག་འབྲས་འགལ་བའི་རིགས་པ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བསྡུ་བའི་

546

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རིགས་པ་གསུམ་པ་ལའང་ཐེག་བསྡུས་དང་མི་འདྲ་བའི་གསལ་ཆ་མཛད་དགོས་པར་ཐལ། བྱང་སའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ན་དཔྱད་

བྱའོ། །མདོ་སྡེ་བས་ཀྱང་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་འདོད་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་མོད། འདི་བས་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་ན་སྐྱོན་དུ་མ་འབྱུང་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་ན་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་དགོས་པ་རིགས་པའི་འཕུལ་བྱས་པར་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
ཁ་ཅིག །ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་པར་
ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་བརྡ་མ་བཏགས་པའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་དང་བུམ་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཅིག །སྤྱིར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པ་མི་འབྱུང་བའི་སྐབས་མེད་ཀྱང༌། བུམ་བརྡ་
མ་སྦྱར་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ཡོད་པའི་ཞིབ་ཆ་དགོས་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ལྟོ་ལྡིར་
བ་ལ་བུམ་བརྡ་མ་བྱས་པའི་སྐབས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ངེས་ནས་བུམ་པ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པས་སྤྱིར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ངེས་ནས་
བུམ་པ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ཁ་ཅིག བ་ལང་གི་རྒྱུད་ན་བུའི་དོན་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་ཀྱང་བུ་འཛིན་རྟོག་པ་མེད་དེ། དེ་ལ་བུའི་དོན་དེར་བུའོ་སྙམ་པ་སྐྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བུའི་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང་། གཞན་དག །དེ་ལྟར་ན་དེ་ལ་བུའི་དོན་འཛིན་རྟོག་པ་

547

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཡང་མེད་དེ། དེས་བུའི་དོན་གྱི་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ལ་ལས། དེ་ལྟར་
ན་བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་བུམ་པའི་མིང་ངག་ནས་འདོགས་མི་ཤེས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱིས་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བུའི་བརྡ་ངག་ནས་
འདོགས་མ་ཤེས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱིས་རྗོད་པས་བུའོ་སྙམ་པ་སྐྱེ་ནུས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་བ་རྣམས་ལ་དཔྱད་དོ། །རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་ལྟར་ན། མདོ་སྡེ་བས་སྤྱི་

མཚན་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རང་མཚན་མིན་པར་འདོད་ཀྱང༌། སྤྱི་མཚན་སྤྱི་མཚན་
ཞེས་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་མཚན་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཁྱད་ཕྱེ་ནས། མདོ་སྡེ་བ་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ལ་རང་མཚན་ཡིན་མིན་གཉིས་འབྱེད་དེ་པཎ་ཆེན་བསོད་གྲགས་སོགས་ཀྱང་འདི་དང་མཐུན་ནོ། །ཡིག་ཆ་ལས། འདི་བའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ན་དེར་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཉན་ཐོས་སྡེ་བས་གཞི་དེར་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་རབ་མཚན་གྱི་མིང་མི་འདོགས་ཀྱང་དོན་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། བསྡུས་ཆེན་ལས། རང་མཚན་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང༌། བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང༌། གཞན་དབང་དང༌། དངོས་པོ་རྣམས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་སྟོང་ཐུན་ལས། མདོ་སྡེ་བ་རང་གིས་རང་མཚན་གྱི་མིང་མ་བཏགས་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་བས་དེ་ལ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པར་

548

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོང་བའི་དོན་ཏེ། ཞེས་དང༌། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་

གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ནི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་སུ་མདོ་སྡེ་བས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན། ཅེས་དང༌། མདོ་སྡེ་བས་གཟུགས་སོགས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་སྤྱི་མཚན་དུ་
འདོད་པ་དང༌། ཞེས་དང༌། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་བ་དག་གི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང༌། སྔོན་པོ་གཟུགས་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོ་གཟུགས་སོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཡང༌། དེ་དེ་འདྲ་བའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འགྲོ་ཡི། རྟོག་པས་བཞག་པ་ལ་གཏན་མ་ལྟོས་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འགྲོ་བས་སྤྱི་མཚན་དང་སྒྲ་བྱས་མི་
རྟག་གི་ཐ་དད་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྨྲ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་དང་མཐུན་ནོ། །བློ་གླིང་བས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་

བཀར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིང་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་སམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུགས་འདིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ནུས་ལ། མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་འགྱུར་

549

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
བའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་བས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་རྟོགས་
པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན་དེ་རང་འཛིན་
རྟོགཔའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་དགོས་པ་གང༌། དེ་ལྟར་
རྟོགས་པའི་མདོ་སྡེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སྤྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་བྱེ་བྲག་གིས་སྟོང་བར་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་གཞན་དག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དེའི་ལུགས་ལ་དོན་གཅིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་བས་དེ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་རྟོགས་ན་དེས་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའང་རང་མཚན་
གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར། གཞན་དག མདོ་སྡེ་བས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་ཀུན་བཏགས་དངོས་
མེད་དུ་རྟོགས་པས་སྤྱི་མཚན་དུ་རྟོགས་དགོས། དེར་རྟོགས་ན་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང༌། དེས་དེ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་ཀུན་བཏགས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་འཇོག་
བྱེད་དུ་བྱེད་དགོས་ཤིང༌། དེ་རྟོགས་ན་ཙམ་སྒྲའི་དོན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་

བཀག་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །ཡིག་ཆར། འདི་བས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་གཞུང་ཚིག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཡོད་པར་བཞེད་པས།
སྲིད་འཕོའི་མདོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་མིན་ཡང༌། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །སོགས་དེ་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཞིང༌། མདོ་ཚིག་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེབ་ལ་

550

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བསྟན་ཀྱང་དེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་ལ་སྟོན་མི་དགོས་པར་བཞེད་མོད། རྗེ་བཙུན་པས། མདོ་ཚིག་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པས་དེའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མདོ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། མུན་སེལ་དུ།
རྗེའི་ཀུན་གཞི་ལས།
ཐེག་དམན་གཙུག་ལག་རྣམས་སུ་ནི། །
ཀུན་གཞི་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་དང༌། །
ཞེས་སོགས་ལྟར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་ཀུན་གཞི་བསྟན་པར་གསུངས་པ་
དང༌། སའི་སྟོད་འགྲེལ་དུ་ཀུན་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་བཅུ་བདུན་དྲངས་པ་ལས་བཞི་
ཙམ་ཐེག་དམན་གྱི་ལུང་ཡིན་པས་རྗེ་བཙུན་པའི་དེ་འཐད་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དོན་བཞིན་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་འདི་དག་གིས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པ་གསུམ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་སྙམ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་མིང་འདོགས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང༌། རང་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་ན། དོན་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དུ་དོན་རང་གི་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ཆོས་བདག་མེད་པར་མ་ཟད་དེ་ལྟར་
གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་

551

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ལྟར་གྱི་ཞེན་སའི་དོན་ཏེ་ཡུལ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྙམ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེའི་དོན་ནི། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་འཚོལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བརྩོན་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཡི་གེ་སྟེ་མིང་དང༌། མིང་དེ་འཇུག་པའི་དོན་གཉིས་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྗོད་
པ་སྟེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་མ་ཟད། མིང་དེ་ཡང་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཟད་པ་སྟེ་དེ་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་
དཔྱོད་པ་ནི་འཚོལ་བ་དང་པོ་མིང་འཚོལ་ཚུལ་དང༌། མིང་མ་ཟད། རྟོག་པ་དེ་ལ་སྣང་བའི་མིང་འཇུག་གཞིར་གྱུར་བའི་དོན་དེ་ཡང་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་དཔྱོད་པ་ནི་གཉིས་པ་དོན་འཚོལ་
ཚུལ་དང་། དོན་དེ་ལ་དེའི་མིང་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་ཆོས་དེ་འོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་
དཔྱོད་པ་ནི་གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་འཚོལ་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་མིང་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཡང་དག་པར་དཔྱོད་པ་ནི་
བཞི་བ་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་འཚོལ་ཚུལ་དང༌། དེ་ལྟར་བཙལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པ་བཞི་སྐྱེ་ཚུལ་ནི། འཚོལ་བ་བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མིང་དོན་སོགས་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་མིང་དེ་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་དམིགས་

552

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། མིང་དང་ལྡན་པའི་དོན་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་སྡོད་ལུགས་སུ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་སྐྱེ་ཞིང༌། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་འཚོལ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དོན་སྣང་བའི་རྟོག་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་འཇུག་གོ་ཞེས་པའོ། །
འདིར། ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ཀུན་བཏུས་ཐེག་བསྡུས་བྱང་ས་སོགས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་དང༌། དོན་རྣམ་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་སྟེ་འཚོལ་བ་བཞི་དང༌། མིང་འཚོལ་བར་གྱུར་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་དོན་རྣམ་དངོས་པོ་འཚོལ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་འཚོལ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་འཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་སྟེ་ཤེས་པ་བཞི་ལས། མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་

གིས་ཞུགས་པ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་
རྒྱན་གྱི་དབྱིག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་དངོས་པོ་ལ་མིང་གློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་
འཚོལ་བ་ནི་མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མིང་གི་ཚོགས་དང༌། ཚིག་གི་ཚོགས་དང༌། ཡི་གེའི་ཚོགས་

553

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་འཚོལ་བ་གསུམ་དང༌། འཚོལ་བ་བཞི་བོ་རེ་རེ་ལ་ཚད་མ་དང༌། ཡིད་དཔྱོད་དང༌། བཅད་ཤེས་གསུམ་རེ་དང༌། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་རྣམ་ཅན་གཉིས་རེ་ཡོད། འཚོལ་བ་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སྔར་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་ཚིག་དོན་བཤད་པས་ཤེས་ནུས་སོ། །དོན་དེ་མིང་དེའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མིང་ལ་དངོས་པོ་གློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་བཏགས་པ་དེ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་གསུམ་པ་དང༌། དོན་དེ་སྔར་མེད་གསར་བྱུང་ལ་དོན་དེའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པའི་འཚོལ་བ་དེ་འཚོལ་བ་བཞི་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་དག་གདགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བས་ཇི་ལྟར་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཤེས་པ་དང་པོ་སྟེ། དེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འདྲ། ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དཔྱོད་བློ་རྙེད་པ་ནས་ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འཚོལ་བ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ནས་མི་སློབ་
ལམ་གྱི་བར་ཤེས་པ་ཡོད་དེ། ས་བདུན་པ་མཚན་མ་མེད་པའི་སར་འཇོག་པས་དེ་ཡན་ཆད་ན་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

554

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་རགས་ཕྲ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སླ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་

མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྔ་མ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་རྟོགས་པར་གཞུང་འདི་
དང་སྟོང་ཐུན་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྟོགས་དཀའ་བའི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་
ལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྤྱི་སྔོན་དུ་འཆར་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་

ཚུལ་དགག་བྱ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས། ཐོག་མར་སྣང་ཚུལ་དེ་ངོས་ཟིན་ན་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་ཁྱད་ཆེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་
རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབང་ཤེས་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་
གྱི་སྣང་ཚུལ་ངོས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་འགྲེལ་ལས་མིང་
སློ་བུར་དུ་འཚོལ་བ་ཞེས་པའི་གློ་བུར་གྱི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་
བྱེད་དགོས་ཏེ། ཡིགཆ་ལས། མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་སློ་བུར་ཏེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་

གིས་ཞུགས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་
གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཞུགས་པ་མིན་པར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འཇུག་པ་མིང་དེ་
དོན་དེ་ལ་གློ་བུར་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་དར་
ཊཱིཀ་ཏུ། མིང་གིས་དོན་རྗོད་པ་ན་མིང་དོན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་བཏགས་

555

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཙམ་གྱིས་དོན་རྗོད་པར་རྟོག་པ་མིང་འཚོལ་བ་དང༌། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་མིང་གི་སྒོ་ནས་དེ་གསུམ་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་ཡིད་ཀྱི་རྗོད་
པ་ཙམ་དུ་རྟོག་པ་དངོས་པོ་འཚོལ་བ་ལ་བཤད་པ་དང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས། འཚོལ་བ་
རྣམས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བྱས་སོ། །ཁ་ཅིག་འཚོལ་བ་གསུམ་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། དཀའ་འགྲེལ་ལས་འཚོལ་བ་དེ་གསུངས་པ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། འདི་བུམ་པའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པར་ཟད་པ་ཙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོག་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། རྡོ་
རྗེ་འཆང་སམ་གྷའི་ཞབས་ནས་དེ་ཡིག་སྐྱོན་དང༌། ཐེག་བསྡུས་སུ་འཚོལ་བ་ཕྱི་མ་

གཉིས་ལྷན་ཅིག་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཕྱིར་དཀྱུས་གཅིགལ་འབྲུ་བསྣན་ནས།
ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་འཚོལ་བ་དེའི་འོག་ཏུ་ཁྱད་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཞེས་འཇམ་པའི་དབྱངས་སུ་དྷཱིཿའི་ཞབས་གསུང་ངོ་། །གྲུབ་མཆན་དུ། རྣམ་རྟོག་ཐ་མ་བཞིའི་ཞེན་ཡུལ་
མེད་པ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ནི་འཚོལ་བ་བཞི་དང༌། མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་པ་བཞིར་འཇོག་གོ །ཞེས་པ་ཤེས་འཚོལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་ཡིན་ན་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་ཐག་པ་ནས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། གྲུབ་མཆན་ལས་བཤད་པ་འཐད་པར་ཐལ། དཀའ་འགྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོར་ལམ་པ་འཚོལ་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་

556

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། གཉལ་སྟོན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེས་འཚོལ་བ་བཞི་བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་

མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་མིང་དང་དོན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་བཞི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། དེ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
ས་རྣམས་ཀུན་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། །
དོན་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །
ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་དང་བསྟུན་ནས་མཚན་གཞི་ཙམ་བཟུང་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཡིག་ཆར། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དང་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ས་མཚམས་དང་བསྟན་ནས། ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་ས་མཚམས་སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་བློ་རྙེད་པ་ནས་མི་སློབ་པའི་བར་དུ་འཚོལ་བ་དང༌། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ནས་དེའི་བར་དུ་ཤེས་པ་བཞི་དང༌། གནས་ལུགས་འཚོལ་བཞིས་བཙལ་ཏེ་སྒོམ་པའི་ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དང༌། སངས་རྒྱས་སར་གནས་ལུགས་བཙལ་ནས་སྒོམ་པ་མེད་པ་དང༌། འཚོལ་བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕགས་ལམ་མན་ཆད་ན་མེད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡོད་པས་སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འཚོལ་

557

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཞི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སེམས་པ་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དང༌། ཤེས་བཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནས་མི་སློབ་པའི་བར་བཞག་ཀྱང༌། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་འཚོལ་བཞི་ས་བདུན་པའི་བར་འཇོག་པ་འཐད་དམ་བརྟག་གོ །སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་འཚོལ་གཉིས་ལས་འཚོལ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་བྱས་ན་འཚོལ་བ་བཞིའི་ས་མཚམས་རྒྱུན་མཐའི་བར་བཞག་པ་དང་འགལ་ཏེ། རྒྱུན་མཐའ་བའི་རྒྱུད་ན་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་མུན་སེལ་དུ་གསུངས་ཤིང༌། ཡིག་ཆར་འཚོལ་བ་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་པ་ལ་སྦྱར་རོ། །ཤེས་བཞི་སྟོན་པའི་ཐེགབསྡུས་ཀྱི་གཞུང་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་སྔར་ཚིག་འགྲེལ་
སྐབས་བཤད་པ་བཞིན་སྦྱར་ཅིང༌། ཟབ་གསལ་སྒྲོན་མེར། དེའི་ཕྱིར། སོགས་ཀྱིས་

དང་པོ། མིང་དང་བཅས་པའི་དོན། ཞེས་པས་གཉིས་པ། ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ནས། ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསུམ་པ། དེ་མན་གྱིས་བཞི་བ་བསྟན་པ་བཤད་སྦྱར་དང་མཐུན་ཞེས་བཤད་ཀྱང་བཤད་སྦྱར་མི་གསལ་ལོ། །
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འདི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། མེད་པ་གྲུབ་པོ། །ཡན་
གྱིས་ཤེས་འཚོལ་བཞིས་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འདུག་པར་མི་འཐད་པའི་རྩོད་སྤོང་དང༌། འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་སྣང་བའི་རང་རིག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་སྤོང་དང༌། གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཡན་
གྱིས་སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རྟོག་བྲལ་ལ་མི་སྣང་བའི་རྩོད་སྤོང་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་གཞན་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་ལས། དང་པོའི་རྩོད་པ་ནི།

558

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་འདིས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་ཡིན་ཡང༌། བག་ཆགས་བརྟན་བྱང་གི་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལན་ནི། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་
ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་དང་སྔོན་པོས་ཕར་ངོས་ནས་རང་གི་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་དེ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་རིགས་པས་ཁེགས། དེ་ཁེགས་ན་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྔོ་འཛིན་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་ལ་སྣང་བ་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕར་ངོས་ནས་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་དེ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགྲུབ་བོ། །
གཉིས་པའི་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། འོ་ན་སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་ཁེགས་ན་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་ཁེགས་པར་འགྱུར། དེ་ཁེགས་ན་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་རང་རིག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་རང་རིག་ལ་སྣང་བ་ན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།

559

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་ན། རྣམ་ཤེས་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་གྲུབ་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐར་དོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ལན་ནི། ཙ་རྟགས་བསྒྲུབས་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་མི་རུང་ལ། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རང་རིག་དང་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་ནུབ་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སོགས་ལ་འཆར་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། གཉིས་སྣང་ཅན་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དོ་སྣང་བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེའི་སྤྱི་རྟོགས་ལ་འཆར་བ་ན་རྒྱང་
ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོ་འཛིན་རྟོག་པ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ལའང་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ། སྔོན་པོའི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་ངེས་པར་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྒྱུ་མཚན་འདི་རང་རིག་གི་ཤེས་པ་ལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མྱོང་ཙམ་མིན་པར་མ་ཟད་རྟོག་པ་ལ་རང་རིག་གི་སྤྱི་འཆར་པ་ནའང་

མྱོང་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། རྣམ་ཤེས་རང་རིག་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་གཉིས་མཚུངས་པར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་གཉི་སྣང་ངེས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་

560

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ནི་དེ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་དོན་དང༌། དེ་ལ་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་ཅན་དུ་འཆར་པ་ནི་དེ་ལ་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་མི་སྲིད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པའི་རྩོད་པ་ནི། ཁ་ཅིག །སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་
ཅན། རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

སྙམ་ན། ལན་ནི། འོ་ན་ཁྱོད་རང་ལ། སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིགས། དེས་ན་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་
པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་དེ་
ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པ་མེད་པའང་མིན་ནོ། །དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཞི་གནས་སྟོན་སྐབས་ཕྱི་དོན་དགག་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
རྣམ་པར་བལྟ་བར་བགྱིད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས་བརྙན་གང་
ལགས་པ་དེ་ཅི་ལགས། སེམས་དེ་དང་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱིའམ་ཐ་དད་པ་མ་ལགས་

པ་ཞེས་བགྱི། བྱམས་པ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་
ཞེ་ན། གཟུགས་བརྙན་དེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱམས་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །ཀུན་བཏགས་གཞན་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ་ནི།

561

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གོང་དུ་རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས། མདོ་འདིའི་ཀུན་བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཞལ་འཕངས་མཛད་པའི་དོན་འདིར་སྟོན་པར། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་རྣམས་
དང་ནམ་མཁའ་སོགས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དགོངས་འགྲེལ་དང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་ཐའ་གསུངས་པ་ཡོད་དེ། དེར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཀུན་བཏགས་བསྟན། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དཔེར་ནམ་མཁའ་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མོད་ཀུན་བཏགས་ངོས་འཛིན་མདོ་རྒྱས་ཀྱི་སྐབས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་ཀུན་བཏགས་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ལས་ནམ་མཁའ་སོགས་མི་མཁོ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་

བཏགས་ཐམས་ཅད་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་མོད། དེ་ལས་ནམ་མཁའ་དང་སྒྲ་རྟག་སྟོང་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། དེ་དག་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྲོ་ན། ཁ་ཅིག་སྔོན་པོ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་རྟོགས་ན། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་
རྟོགས་དགོས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་རང་འཛིན་རྟོགཔའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་

562

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གྲུབ་པ་རྟོགས་པས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྟོགས་ན་ཕྱི་

དོན་དུ་གྲུབ་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་སྔོན་དུ་རྟོགས་ནས། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་རྗེས་སུ་
རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་འཆར་བ་ན། ཞེས་པ་དཀའ་འགྲེལ་དང་ཡིག་
ཆར་རྟོག་པ་ལ་རང་རིག་གི་སྤྱི་འཆར་བ་དང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་ཤེས་པའི་སྤྱི་རྟོག་པ་
ལ་འཆར་བ་ལ་སྦྱར་པ་ལས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཤིང༌། རྩོད་པ་འགོད་ཚུལ་གྱི་ཟུར་མི་འདྲ་བ་དག་ལས་སྔར་བཀོད་པ་ཡིག་ཆ་ལྟར་རོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ན་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་འདི་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་ལ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་རྟོག་མེད་རང་རིག་ལ་སྣང་ཚེ་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པ་ལ་ཤེས་པ་སྣང་བའི་རང་རིག་གི་སྤྱི་འཆར་བ་ན་མྱོང་ཙམ་གྱི་རྣམ་ཅན་

དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་ཀྱང་རུང་ངམ་བརྟག་གོ །ཁོ་ན་རེ། རང་རིག་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱང་ཆད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་གཉིས་སྣང་ནུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཉིས་སྣང་འབྱུང་
བས་སྔ་མ་ནུབ་པས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པར་མི་འགྲོ་ལ། ཕྱི་མ་ནུབ་ན་གཉིས་སྣང་
གཞན་གང་ཡང་མི་འབྱུང་བས་དེ་ནུབ་པས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བ་མེད་པའི་

563

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དང་བྲལ་ན་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་དགོས་པ་གང༌། སྤྲོས་བྲལ་མི་སྲིད་པར་ལམ་རིམ་ཆུང་ངུ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤྲོས་བཅས་དང་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་དོན་ནི་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞུང་ལས། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། ཇི་ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཉིས་
སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་སློབ་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་མི་སླུ་བའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིག་ཆར། སྟོང་ཐུན་ལས། དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་པ་དང༌། ནས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དྲངས་ནས། སྒྱུ་མའི་
རྟ་གླང་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པར་གསུངས་ཀྱང༌། ཀུན་
བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ལས་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་
པའི་ཐ་སྙད་གཞུང་ཁུངས་མ་གཞན་ལས་མི་འབྱུང་ཞིང༌། སྟོང་ཐུན་ལས་གསུངས་པ་ནི། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། གཟུགས་བརྙན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་
བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ནས། ཚུལ་དེ་དག་ནི་མིག་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་དང་བྲག་ཅ་

564

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སོགས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུགས་དམ་པ་འདི་ཡི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཁས་བླང་མི་རུང་ངོ་། །བསྟན་དར་ལྷར་མས་པའི་གཅིག་དུ་བྲལ་དུ། སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གཉིས་
འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་མཚུངས་ཤིང༌། རྣམ་
འགྲེལ་ལས། ཤེས་ཀུན་དོན་ལྡན་ཕྱིར་ཞེ་ན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་ལྡན་
མིན་མིན་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པས་དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་ནས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དངོས་པོ་མིན་པར་བཤད་པ་ལ། ཕར་ཕྱིན་ཞིབ་ཆར། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་རྨི་ལམ་གྱི་སྔོ་
སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་བྱེ་སྨྲས་མིང་སྤྱི་ལྡན་མིན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་གྱི། རྨི་ལམ་ལྡན་མིན་མིན་པར་སྟོན་པ་མིན་པ་དང༌།
སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟག་པ་མིན་ཏེ།
མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།
དེ་མེད་ན་ནི་དེ་ཡི་རྒྱུ། །
གསལ་བར་དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བ། །
ཞེས་དང༌། དབྱིག་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་དེ་མེད་ན་དེའི་རྒྱུ་ཤིང་
ལ་སོགས་པའི་དོན་ཡང་དག་པ་གསལ་བར་དམིགས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་དང༌། གཞུང་ལས། དེས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བས་གཞན་དབང་ཡང་དག་པར་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་རྫུན་པ་རྣམས་ཀྱང་བདེན་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྡུས་གྲྭ་རྩོམ་འཕྲོ་ལྟར་སྒྱུ་མའི་རྟ་

565

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གླང་དངོས་པོ་དང༌། དེ་ཡང་མདོ་སེམས་གཉིས་དང་རང་རིག་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པས་ལྡན་མིན་དང༌། བྱེ་སྨྲ་ལེགས་ལྡན་ཐལ་འགྱུར་བས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་
འདོད་པར་བཤད་ཅིང༌། སྟོང་ཐུན་གྱི་དོན་སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟ་ཡིན་པ་རྟོག་པས་བཏགས་
ཙམ་ཡིན་པའི་དོན་དང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱི། ལུགས་དམ་པ་འདི་ཡི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པ་གཟུགས་སྒྲ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་

བའི་དབང་ཤེས་དང་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་གཉིས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་འདྲ་བ་དང༌། སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟར་མེད་ཀྱང་རྟར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མའི་རྟ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྔོ་སོགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀུན་བཏགས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེར་ནམ་མཁའ་སོགས་བསྟན་པ་གང་ཞིག །དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་
དུ་ཀུན་བཏགས་ངོས་འཛིན་སྐབས་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ཀུན་
བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པ་དང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་སོགས་ལས་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་སུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞུང་ལས། དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་

566

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ན་མིང་བརྡས་བཞག་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་གཞུང་ལས་ཀྱང་སོར་བཞག་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདི་ལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ནི་མིང་དང་བརྡ་ཙམ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ལ་བྱེད་པ་སྤྱིར་བཏང་ལ་ཡིན། ཞེས་
དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་སོགས་སྒྲ་རྟག་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་དང༌། ཕུང་པོ་བདག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས། ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏགས་དེའི་ནང་ནས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས་ཀུན་བཏགས་ལ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་དགོས་པ་སྤྱིར་བཏང་དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་
པོ་བདག་མེད་སོགས་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པ་དམིགས་བསལ་དུ་བཞེད་དམ་སྙམ་ལ། བློ་གླིང་བས། ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་ལྟ་བུ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་

འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ།

མིང་བརྡས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་རྟོག་
པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང༌། རྗེ་བཙུན་པས། ནམ་མཁའ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་རང་གི་མིང་བརྡ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པས་མིང་བརྡས་བཞག་པ་མིན་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་དགོས་ཀྱི།

567

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བརྡ་དང་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པ་མིང་བརྡས་བཞག་པ་མིན་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཆོས་བདག་སོགས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་འདོད་དོ། །བདེ་ལེགས་ཉི་མས། སྤྱི་མཚན་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་ཀྱང་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་མིང་

བརྡས་རང་ཉིད་ཀུན་བཏགས་སུ་འཇོག་མི་ནུས་པ་དང༌། སྦྱིན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས།

ནམ་མཁའ་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཡིན་ཡང་བཞག་ཙམ་མིན་པ་དང༌། གཞུང་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་ཞེས་པ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །ཡིག་ཆ་ལས། སྒྲ་རྟག་སྟོང་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་

པ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་རང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་གང་ཞིག །མིང་བརྡ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མིང་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང༌། དེའི་ཚིག་ཟུར་
གྱི་བརྡ་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ལ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སྙིང་ལས། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་

གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལའང་ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དགག་བྱའི་བདེན་སྣང་འབྱུང་བ་བརྡ་
ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཡང༌། དེ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཅོད་ལ། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང་དགོས། མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་

568

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་དེ་འཇོག་བྱེད་སྒྲ་རྟག་སྟོང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཙམ་དང༌། དེ་ལྟར་ཞེན་པའི་འདོད་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལས་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་

རིགས་པས་འཇོག་བྱེད་ཡོད་པ་གཅོད་ལ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གཞན་ཡང༌། དེ་དག་གིས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང༌། རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་དུ་འདོད་པ་ནང་འགལ་ཡིན་ཏེ། མིང་བརྡ་ཞེས་པའི་བརྡ་ནི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱོད་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་
ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་

ཁྱབ་ཁས། འདོད་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟག་
པས་སྟོང་ངོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱས་པ་ཁྱོད་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྗེ་
བཙུན་ཕྱོགས་བཀག་པ་ལ། ཚེ་བརྟན་ལྷ་རམས་པས། མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་

དང་མིང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་ཡོད་ན། ཆོས་བདག་དང་ནམ་མཁའ་ལ་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཆོས་བདག་ཤར་ཀྱང་དེས་དེའི་དོན་འཇོག་མི་ཤེས་ལ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གིས་ནམ་མཁའི་དོན་འཇོག་ཤེས་པས་དེ་གཉིས་ལ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཡོད་པ་དང༌། རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཞེས་པའི་རྟོག་པ་རང་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཞེས་པའི་བརྡ་སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པས་ནམ་མཁའ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་
ཡིན་ཡང་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མིན་བྱས་ན་ནང་འགལ་མེད་པ་དང༌། བརྡ་མི་ཤེས་

569

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་རྒྱུད་ལ་བརྡ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། བུམ་མེད་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་བུམ་པས་དག་པའི་ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བར་བཤད་དེ་སྒོ་མང་ལ་སྐྱོན་བསྟན་ནས། རང་ལུགས་ལ་གཞུང་ལས། འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཚོད་ནི་མིང་དང་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ཡིན། ཞེས་ཆོས་དེ་འཇོག་པ་མིང་བརྡ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་དང་མི་དགོས་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་མདོའི་དངོས་བསྟན་བསྟན་ཚོད་ལྟར་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལས། སྤྱིང་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པའི་དོན་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་ལ་བྱེད་པས། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་དོན་བློ་ལ་འཆར་བ་མིང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དང༌། དེ་འཇོག་པ་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལའང་ཐོགས་རེག་གིས་སྟོང་པ་ཤར་ཏེ་ལྷུང་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་འབྱུང་བས་ནམ་མཁའ་འཇོག་པ་མིང་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང༌། སྒྲ་རྟག་སྟོང་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་རྟོགས་ནུས་པས་མིང་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇོག་ནུས་ཀྱང༌། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཇོག་མི་ནུས་པར་སྨྲའོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་སྐྱོན་དང་པོ་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ཡུལ་སྟེང་ནས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་
གཉིས་པ་ལའོ་ན། ཆོས་བདག་གི་དོན་ཆོས་ཅན། རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་

570

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་བློ་རྩེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩ་

བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞུང་ལས། སྒྱུ་མ་རྟ་གླང་ཡིན་པ། ནས། རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་གསུམ་པ་ནི་དཔྱད་བྱ་སྟེ།
ནམ་མཁའི་མིང་ཐོས་པའི་ཚད་མ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བ་ལང་གིས་ནམ་མཁའི་མིང་རྟོགས་པས་དེའི་རྒྱུད་ན་ཚད་མ་དེས་དྲངས་པའི་ནམ་མཁའི་མིང་སྤྱིའམ་སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེས་ནམ་མཁའ་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྐྱོན་བཞི་པ་ཡང་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་འདོད་ལན་ཐེབས་ཤིང་དེའི་
རྒྱུད་ན་ཡོད་ན་དེས་ཤེས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་ལྔ་བའང་མི་འཇུག་སྟེ། མིང་བརྡ་
ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང༌། བརྡའི་
དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཅོད་
པའི་ཕྱིར། དེས་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། འོ་ན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་གང་དང་གང་ལ་འཆར་བ་ན་མིང་བརྡ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་ནས་འཆར་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་འཆར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་མི་འཆར་བར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་གཞུང་ལས། དེ་ཉིད་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པར་གསུངས་པ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཁྱད་མེད་པར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་འབྱེད་མི་རུང་ངམ་སྙམ་མོ། །དོགས་

571

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དཔྱོད་དུ། དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་ཅེས་པའི་དེ་སྒྲ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་
མཁའ་སོགས་ལ་སྙེགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གནོད་བྱེད་བསྟན་ཀྱང༌། སྤྱིར་ཀུན་

བཏགས་ལ་སྙེགས་དགོས་པ་གཞུང་བཀླགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་མོད། གཞུང་དུ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ཞེས་ནམ་མཁའ་སྤྱི་མཚན་གྱི་ནང་ནས་ཟུར་དུ་

བཀར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དཔྱད་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་ལ་
ལྟོས་པའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ལས།
ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང༌། །
ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །
དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །

དོན་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན། །
ཞེས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང༌།
འདས་སོགས་དེ་བཞིན་རྨི་ལམ་དང་། །
གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ཡང༌། །
དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །
དེ་ལ་དམིགས་པར་རུང་ཕྱིར་རོ། །
ཞེས་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་དཔེ་རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དང༌།

572

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དོན་ནི་དོན་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན། །
ཤེས་པ་རྟོག་པ་མེད་མི་འགྱུར། །
དེ་མེད་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད། །
འཐོབ་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །
ཞེས་ཕྱི་དོན་མེད་ན་འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བའམ་འབད་ཀྱང་གྲོལ་བ་མི་
ཐོབ་པར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་ཐོབ་དང༌། །
རྣལ་འབྱོར་བ་ལ་འདི་ལྟར་ཡང༌། །
མོས་པའི་དབང་གིས་ས་ལ་སོགས། །
དངོས་པོ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར། །
འདི་ལ་སུ་ཞིག་བློ་ལྡན་ཞིང༌། །
ཞི་བ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཡིས། །
ཆོས་ཀུན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ། །
དེ་ལྟར་དོན་རྣམས་སྣང་ཕྱིར་དང༌། །

མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་བ་ལ། །
དོན་ཀུན་སྣང་བ་མེད་ཕྱིར་ཡང༌། །

དོན་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །
དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད། །
ཅེས་ཤེས་པ་གསུམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རིགས་པ་སྟེ་བཞི་བསྟན་ཅིང༌།

573

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མི་འགྱུར། །
ཞེས་པའི་འགྱུར་ལེགས་ལ། དེ་ལས་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་ནི་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་དང་མི་སྡུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་

གཉིས་དང༌། བློ་ལྡན་ནི་བྱང་སེམས་དང༌། ཞི་བ་ནི་ཞི་གནས་དང༌། གྲུབ་པ་ནི་ལྷག་མཐོང་དང༌། ཆོས་ཀུན་ནི་གསུང་རང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང༌།
དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད། །
ཅེས་པ་ཕྱི་དོན་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་དོན་དུ་བྱས་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པ་སྟེ། ལྷག་མ་འོག་ཏུ་རིགས་པ་རྣམས་འགོད་པས་ཤེས་སོ། །
ཉི་ཤུ་པ་ལས།
འདི་ལྟར་རྡུལ་ཕྲན་མི་འགྲུབ་ཕྱིར། །

དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །
ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར། །
དྲུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན། །
གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར། །
ཞེས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་མོད་ཀྱང༌།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །
མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ། །

574

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །
དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཁྲུལ་བར་འགྱུར། །
ཞེས་དང༌། རྣམ་ངེས་ལས། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་དོན་རིག་པ་འདི་གང་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དོ། །མྱོང་བ་ཡོད་པ་འདིས་དོན་དེ་རིག་པ་ཡིན་པར་གང་གིས་སྐྱེས་པ་དང་འདྲ་བ་དག་གིས་སོ། །འོ་ན་ནི་ཡུལ་མཚུངས་པའི་ཤེས་པ་དེ་མ་ཐག་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྣང་བ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནས། དེའི་ཕྱིར་གང་ཞིག་ཤེས་པ་ལ་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་དོན་གཅིག་པུ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གཟུང་འཛིན་
གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌།
ཕྱོགས་གླང་གིས་དམིགས་བརྟག་ལས།
དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །
ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །

དེ་མི་སྣང་ཕྱིར་དེ་ཡུལ་ནི། །
རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན། །
གང་ལྟར་སྣང་དེ་དེ་ལས་མིན། །རྫས་སུ་མེད་ཕྱིར་ཟླ་གཉིས་བཞིན། །དེ་ལྟ་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀ་ཡང༌། །བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ངོ་། །

575

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཞེས་རྡུལ་འདུས་པ་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་གསུངས་སོ། །
འདིར། ཕྱོགས་སྔ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཕྱི་དོན་འདོད་ཚུལ་ནི། བྱེ་སྨྲས་བེམ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོའི་རྩོམ་གཞི་ནི། ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྱུང་བ་རེ་རེའི་ངོ་བོ་ཅན་གྱི་རྫས་གྲུབ་གཅིག་དང༌། རྫས་རྡུལ་དེ་འདྲ་བརྒྱད་ཚོགས་པ་ལས་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞིག་མི་ནུས་པ་དང་པོངས་ཚོད་ཆེ་ཆུང་མེད་ཅིང༌། དེ་རྣམས་འདབས་ཆགས་པ་ལས་ཕྱི་དོན་གྱི་རགས་པ་

འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཁ་ཆེ་བྱེ་སྨྲས་རྡུལ་མང་པོས་རྡུལ་གཅིག་བསྐོར་པ་ན་ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་བར་དང་བཅས་པར་གནས་པས་མ་རེག་པར་བཅས་དང༌། བྱེ་སྨྲ་ཁ་ཅིག་གིས་དེའི་ཚེ་བར་མེད་ཅིང་ཕན་ཚུན་མ་འབྱར་བར་གནས་ནུས་པས་མ་རེག་པར་མེད་དང༌། དེ་ལས་ཁ་ཅིག་གིས་དེའི་ཚེ་ཕན་ཚུན་རེག་ནས་འབྱར་ཞིང་བར་མེད་པས་རེག་ཅིང་བར་མེད་དུ་འདོད་མོད། གསུམ་གས་དེ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པ་ལས་རགས་པའི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་འགྲུབ་པས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བདེན་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་དོ། །མདོ་སྡེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་ངུར་གསིལ་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་འགྱུར་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཡང་བྱེ་སྨྲ་ལྟར་རྫས་རྡུལ་ཡན་གར་བ་བརྒྱད་འདུས་སུ་མི་འདོད་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྡུལ་ཕྲན་དུ་འཇོག་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་རྡུལ་ཕྲན་མི་འདྲ་ཞིང༌། ཕྲ་རབ་
བསགས་པས་ཕྱི་དོན་འགྲུབ་པ་ནི་བྱེ་སྨྲས་བཤད་པ་དང་མཐུན་ནོ། །དེ་ལྟའི་ཕྱི་དོན་

576

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འགོག་པ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་བཞིའི་དང་པོ་ནི། བརླན་གཤེར་པོར་གང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རང་གི་སྣང་
ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་བཞིན། ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་
དུ་གྲུབ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་དགོས་པ་གང༌། དེ་
ལྟར་ན་དབང་ཤེས་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཏད་པ་ལྟར་དུ་དེའི་རྣམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན་དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རང་སྣང་བའི་
ལས་ཅན་གྱི་ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གསུམ་ལ་བདུད་རྩི་ཆུ་

རྣག་གསུམ་དུ་རིམ་པར་སྣང་བ་གང༌། ཁྱོད་དེ་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྨི་ལམ་གྱི་ཁང་མིག་ཆུང་ངུར་གླང་པོའི་ཁྱུ་འཁྲིགས་

པ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རུང་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བའམ་འབར་ཀྱང་མི་གྲོལ་བར་ཐལ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་དེ་གནས་ལུགས་
སུ་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟ་ན་སོ་སྐྱེས་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་ནི། ས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་རྣམ་པ་

577

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གསུམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་མོས་པ་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་
བས་ཆོས་ཀུན་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལས་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པར་མི་སྣང་བ་དང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་དགོས་ན་དེ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར།

དེ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང༌། །
ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་ཉིད་དེ། །
ངེས་པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས། །
མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར། །

ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ།
དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དབང་མངོན་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན།
མཛེས་མི་མཛེས་གཉི་གའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། འགའ་ཞིག་གི་དབང་མངོན་ལ་མཛེས་པ་དང༌། འགའ་ཞིག་གི་དབང་མངོན་ལ་མི་མཛེས་པའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཉི་ཤུ་པ་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་ནི།
སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་

མེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྲ་རབ་གཅིག་རྡུལ་དྲུག་གིས་བསྐོར་ཚེ་དབུས་རྡུལ་དེ་ཆ་དྲུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབུས་རྡུལ་གྱིས་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་

578

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱོགས་གཞན་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྡུལ་ཅི་ཙམ་བསགས་ཀྱང་རགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །
དེ་དང་འདྲ་བར་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། །
རགས་པར་སྣང་པ་དེ་འདྲར་བྱེད། །
ཅེས་སོགས་དང༌།
དབུ་མ་རྒྱན་ལས།

འབྱར་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ། །
བར་མེད་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང་རུང༌། །
དབུས་གནས་རྡུལ་ཕྲན་རྡུལ་གཅིག་ལ། །
བལྟས་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །

རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བ་ཡང༌། །
དེ་ཉིད་གལ་ཏེ་ཡིན་བརྗོད་ན། །
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུ། །
ས་ཆུ་ལ་སོགས་རྒྱས་འགྱུར་རམ། །

རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བའི་ངོས། །གལ་ཏེ་གཞན་དུ་འདོད་ན་ནི། །
རབ་ཏུ་ཕྲ་རྡུལ་ཇི་ལྟ་བུར། །
གཅིག་པུར་ཆ་ཤས་མེད་པར་འགྱུར། །

579

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཞེས་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། རྡུལ་རྣམས་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསགས་པ་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་སུ་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་
མང་དུ་བྱུང་ཡང་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་
སྣང་ངོ་། །རྣམ་འགྲེལ་དེས་ལས་བཤད་པའི་སྐྱེས་ལ་འདྲ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི།
ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྔོ་སེར་
སོགས་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་འཇོག་ན། དེ་དག་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་འཇོག་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་འཛག་ན། དེ་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཟླ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟླ་བ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཞན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་དེས་ལས་
ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་མང་བར་འགྱུར་པས་ཚང་བར་མ་སྤྲོས་སོ། །དམིགས་བརྟག་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་ནི། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དུ་ཡོད་ན་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་
རྐྱེན་ཡིན་དགོས་པ་ལ་ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་བ་རེ་རེ་བ་དང་འདུས་པ་གང་རུང་རང་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།

580

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྔོ་རྡུལ་ཕྲ་བ་དེ་མ་ཡིན། སྡོ་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པའང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སྡོ་རྡུལ་ཕྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་མི་སྣང་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་པོ་བཞིན། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། སྡོ་རྡུལ་དུ་མ་འདུས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟླ་གཉིས་བཞིན། དེ་དང་འདྲ་བར་ཚད་མ་མདོར། དོན་དེ་ཞེས་པས་ཀུན་བརྗོད་ན། །གང་དེ་དེ་འབའ་ཞིག་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་གསུངས་སོ། །རྣམ་རིག་པ་དག་གི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་ནི།
རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་འགྱུར་བས། །
ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །
རྣམ་གང་གིས་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །
ཞེས་སོགས་དང༌།
རྣམ་ངེས་ལས།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །

སྡོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན། །
ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཅིང༌། དེ་ལ་རྟགས་དགོད་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དང་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། ལྷན་ཅིག་

581

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་དང་ཉན་བྱ་བཞིན། ཞེས་པ་སྟེ། འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་བྱེ་མདོ་ཡིན་ལ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་སོགས་ལ་རྣམ་རིག་པས་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཡུལ་དུས་གང་དང་གང་དུ་ཅིག་ཤོས་ཚད་མས་དམིགས་ན་གང་ཟག་དེ་དང་དེས་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཡུལ་དུས་གང་དང་གང་དུ་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་པའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཚེ་གང་ཟག་དེ་དང་དེས་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཚད་མས་དམིགས་པ་འགྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དགོས་པར་ཟལ། གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཚེ་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་ཚད་མ་
གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེར་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་པའི་ཚེ་ན་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་ན་དེ་དམིགས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཞིག་ཀྱང་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་དགོས་པས་ཤེས་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྗེས་ཁྱབ་སྒྲུབ་པ་
ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཕན་ཚུན་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་ཡོད་དགོས་པ་དང༌། མེད་ན་མེད་

582

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དགོས་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕན་ཚུན་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚད་མས་དམིགས་ན་དམིགས་དགོས་པའི་ཁྱབ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲེལ་བ་གང༌། ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། སྔོན་པོ་གྲུབ་ནས་སྔོན་པོ་ཡོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་དུས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །
སྤྲོ་ན། གཞུང་དུ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གྲངས་གསུངས་པ་ན་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་བཞི་ལས་གཉིས་པ་དངོས་སུ་སྨོས་པ་དང་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་རྗེས་སུ་འཇོག་དོན་བརྟག་ལ། དེའི་རིགས་པ་དང་པོའི་སྐབས་ཐེག་བསྡུས་ལས། དཔེར་ན་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་དང་མི་དང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐ་དད་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང༌། །
ཞེས་སོགས་མཐུན་དཔེར་སྦྱོར་དགོས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང༌། བཙུན་པ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པའི་བཤད་སྦྱར་གྱི་གསུང་ཕྱོགས་ལ་དཔགས་ན་རྩོད་གཞིར་བྱེད་དགོས་
པ་ལྟ་བུར་ཡོད་པ་བཞིན་རེད་མདའ་བའི་ཀུན་བཏུས་ཊཱིཀྐ་སོགས་སུའང་བྱས་པས་
ཕྱི་མ་སོར་བཞག་གོ །ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐའ་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པས་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་ཀྱང་སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་ན་དེ་སྔོན་པོའི་གནས་ལུགས་སུ་འགྱུར་དགོས་མོད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དཔྱད། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་

583

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བརྩད་ཚེ་ཆ་དང་བཅས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པ་ན་རེ་རེ་བས་ཀྱང་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་པར་མདོ་སྡེ་བས་ཁས་བླངས་པར་དམིགས་བརྟག་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པས་བརྟགས་པའི་མཐའ་བཀག་ཙམ་ལས་མདོ་སྡེ་བ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་སུ་ཁས་བླངས་པར་བཤད་པ་མིན་པར་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་བཤད་པ་ལྟར་ལ། ཡུལ་གྱིས་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་

ཅན་དེ་སྐྱེས་པ་མིན་ཡང་ནང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དབང་གིས་ཐུན་མོང་གི་སྣང་གཞི་གཅིག་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་གཞི་གསུམ་དུ་གྲུབ་ཆོག་པ་དང༌། བརླན་གཤེར་ཕོར་གང་གང་ཟག་གསུམ་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དངོས་པོ་གསུམ་དུ་སྣང་ཞིང་གྲུབ་མོད་ཆུ་རྣག་བདུད་རྩི་གསུམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌།
སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་གང་ཟག་གསུམ་གྱི་དེར་སྣང་གི་ཤེས་པ་གསུམ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་གཞི་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཐུན་མོང་གི་སྣང་གཞི་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བེམ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རྡུལ་མེད་པར་ཐལ།
རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། ཡིག་ཆ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས། མ་ཁྱབ་ཅིང་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྡུལ་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་
ཕྲ་རབ་དེ་རྫས་ཡོད་དང་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དམིགས་བརྟག་ལས།
དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཡོད་ལ། །
ཞེས་དང༌། ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །ཞེས་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས།

584

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་རྫས་གཞན་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཟླུམ་པོ་ལ་ནི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རྡུལ་ཕྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཟླུམ་པོ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་
གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེ་གཅིག་བསྒྲེས་ཡུན་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་པར་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་མེད་ན་དཔག་ཚད་དང་རྒྱང་གྲགས་
རི་རབ་དང་ས་གཞི་བར་སྣང་ལ་རྡུལ་འཁྲིགས་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

ཞེས་གསུངས་པ་ལ།
ཁ་ཅིག །ལུང་དང་པོ་ནི་བུམ་པ་དང་ཁམ་ཕོར་གྱི་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་
བུ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཡོད་ལ་མེད་ཅེས་ཕ་རོལ་པོ་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཞིང༌། འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་ལུང་ཡང་དེའི་ཐད་ཡིན་ནོ། །ལུང་གཉིས་པ་ནི་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རྡུལ་ཕྲན་ཚད་གྲུབ་མཛད་བཞེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡོད་ན་རྒྱུ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དམིགས་རྐྱེན་དུ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་རེ་ཞིག་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་དུ་ཁས་བླངས་ནས་དམིགས་རྐྱེན་ལ་དགག་པ་མཛད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཊཱི་ཀ་ཆེན་དུའང་དམིགས་བརྟག་གི་དེ་དོན་སྨྲའི་ཁས་ལེན་ལ་གཏོང་རྒྱུ་མ་གཏོགས་རང་རྒྱུད་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་མཛད་ཅིང༌། སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཁས་ལེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་ཡོད་དེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དྲངས་མ་ཐག་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་
དུ། ཕྱོགས་གླང་གིས་རྩོད་སྒྲུབ་འགོག་སྐབས་རྡུལ་ཡོད་པར་བཤད་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་བའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཕྱི་དོན་ཁས་བླངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང༌། རྒྱན་མཁན་པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཊཱི་ཀ་བྱེད་དག་ལྟར་ན། དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་

585

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རབ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དམིགས་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་འདི། རང་གིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ན་རང་ལུགས་ལ་རྣམ་རིག་པའི་སྐབས་མིག་དབང་གི་རྡུལ་ཕྲན་མིགཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་ཁས་ལེན་དགོས་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་ནས། རྡུལ་ཕྲན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པ་ཆེས་ངོ་མཚར་ཆེའོ། །དེས་ན་ཀུན་ལས་བཏུས་
ཀྱི་རྩོད་སྒྲུབ་བརྟག་པའི་སྐབས་ཀྱང༌། རྩོད་སྒྲུབ་མཁན་པོ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དག་ལ། རྡུལ་ཕྲན་ཁས་ལེན་པའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རང་ལུགས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་སྐྱོན་འདི་འབྱུང་བར་ཤེས་
པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་དང༌། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན་རགས་པར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་དེ་འདྲ་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲན་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཁས་ལེན་པའི་རྣམ་རིག་པ་ངོ་མཚར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་ལུང་དེ་དག་གི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་རྡུལ་ཁས་མི་ལེན་པས། དཔག་ཚད་སོགས་ཀྱི་བརྩམ་གཞིའི་རྡུལ་ཡོད་ཀྱང་
རྡུལ་མེད་ཅེས་ཟེར་བ་དང༌། ཀུན་བཏུས་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟར་དེ་དྲའི་བརྩམ་གཞིའི་རྡུལ་ཡོད་ཀྱང་
རྡུལ་ཕྲ་རབ་མེད་ཟེར་བ་ལས་སྔ་མ་བདེ་འམ་བརྟག་གོ །རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་རྡུལ་མེད་པས་མ་ཁྱབ་གསུངས་པའི་ཕྱོགས་ལ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་རྡུལ་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྡུལ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་མེད་ན་རྡུལ་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་ཁྱོད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཡང༌། རྡུལ་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

586

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

འདོད་ན། རྡུལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་སྤྲོ་བྱ་མང་ངོ་། །ཉི་སྣང་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱིབས། ཞེས་དང༌། རྒྱན་སྣང་
ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱིབས། ཞེས་འབྱུང་ཞིང༌། དམིགས་བརྟགའགྲེལ་བ་འགྲེལ་
བཤད་ལས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོར་གསུངས་ཀྱང༌། མཛོད་ལས། རྡུལ་
ལ་མེད། །ཅེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། མངོན་པ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་དབྱིབས་མེད་
པར་བཤད། ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བསྡུས་གྲྭ་རྩོམ་འཕྲོར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་རིང་ཐུང་གྲུ་བཞི་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཀྱི་དོན་ནི། དུས་འཁོར་ཊཱི་ཀ་བཤད་ལས། དེ་འདྲ་བདེ་ཉིད་བློས་ཅི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་མཐར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐར་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་
རབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བློས་དེ་ལས་ཆུང་ངུ་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་འཇོག་པ་གོང་འོག་མཐུན་ཡང༌། འོག་མས་རང་ལ་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་ཆ་མེད་དང༌། གོང་མས་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། རྡུལ་དྲུག་གིས་རྡུལ་གཅིག་བསྐོར་བ་ན་ཆ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འོག་མས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བློས་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པ་དང་གོང་མས་དེ་ཡོད་པར་འདོད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། གོང་མས་ཀྱང་དེ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྡུལ་གཅིག་ལ་རྡུལ་དྲུག་གིས་བསྐོར་བ་ན་ཤར་ཆ་དེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ལས་ཆུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཁོ་ན་རེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བློས་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བློས་ཕྱེ་ན་ཤར་རྡུལ་ལ་རིག་པའི་ཆ་དང་ནུབ་རྡུལ་ལ་རེག་པའི་ཆ་གཉིས་འབྱེད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང༌། སེམས་

587

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་རྡུལ་ཆ་མེད་ཡོད་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བློས་ཆ་གསིལ་རྒྱུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང༌། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་
བཅས་སུ་འདོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ལྡོག་ཆ་དུ་མ་འདོད་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྡོག་ཆ་མང་པོ་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་མི་
འདོད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆ་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌།

འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཆ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་རང་མིན་པའི་ཤར་ཆ་དང་ནུབ་ཆ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས། རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཞིང་རང་མིན་པའི་ཤར་ཆ་དང་ནུབ་ཆ་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་མེད་པ་ཆ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཉིད་ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་དཔྱོད་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་ནམ་བརྟག་གོ །དབུ་མ་རྒྱན་གྱི།

འབྱར་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ། །
ཞེས་སོགས་གཉལ་སྟོན་གྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་པ་ལ་སྦྱར་ཀྱང༌། རྒྱལ་ཚབ་
བརྗེད་བྱང་དུ་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པ་ཙམ་ལས་དེར་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་རོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་ལ། མདོ་སྡེ་བ་དགེ་འདུན་སྲུངས་ཀྱིས། ཁྱབ་པ་འགལ་བ་ཡིན་
ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མངོན་སུམ་ཚད་མས་རྫས་སོ་སོར་སྣང་བ་ལྟར་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། ཁྱབ་པ་མེད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་གཞན་སེམས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དམིགས་ན་སྔོན་པོ་

588

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་གིས་མ་ངེས་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་བའི་དང་པོ་སྔར་བཤད་པའི་ཁྱབ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པས་ཁེགས་ཤིང༌།
གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། སེམས་ཅན་གྱི་སེམས་རྟོགས་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་མང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔར་བཤད་པ་ལས་འདི་
ཙམ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་བས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ཅིང༌། བྱེ་སྨྲས་དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་རྣམ་
ངེས་དར་ཊཱིཀ་དང་། སྡེ་བདུན་རྒྱན་གཉིས་ཀར་གསུངས་ཤིང༌། སྔ་མར་སྔོན་པོ་སྣང་
བ་རྩོད་གཞིར་འཛིན་མི་རུང་ཡང༌། སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་སྔོན་པོ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་བ་དང༌། ཕྱི་མར་སྔོན་པོར་སྣང་བ་རྩོད་གཞིར་འཛིན་མི་རིགས་པ་དང༌། བྱེ་སྨྲས་
མིག་དབང་ལས་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་མི་སྣང་བར་འདོད་པས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང༌། རྣམ་ངེས་དར་ཊཱི་ཀ་གིས་དབང་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ལ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་སྔོན་པོར་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉི་གས་འདོད་པར་གསུངས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དང་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཉིད་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་སྔོན་
པོ་ཉིད་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི། སྔོན་
པོ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་

589

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་འདིའི་ཆོས་ཅན་ལ་སྔོན་པོ་ཉིད་འཛིན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་པ་སྡེ་བདུན་རྒྱན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་འདིར་སྔོ་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་པས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་མི་རུང་བ་དང༌། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་རྟགས་ཀྱི་མི་མཐུན་དཔེར་མི་རུང་བར་བཤད་པ་དག་མི་འཐད་དེ། དེ་གཞི་མ་
གྲུབ་པར་ལུགས་འདིར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་
ནི། །མྱོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དུ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་སོགས་བཞག་ན་ཕྱི་དོན་བཞག་དགོས་པར་མཐོང་འདུག་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་དར་ལྷ་རམས་པས་དམིགས་བརྟག་འགྲེལ་བར། སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དོགས་གཞིར་བཀོད་ཀྱང༌། དེའི་ལུགས་ལ་སྔོ་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་ཟེར་བ་ལ་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ་གནོད་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ལ། རྣམ་ངེས་དར་ཊཱིཀ་ཏུའང་གཟུགས་སོགས་ཁས་
བླངས་ན་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་དགོས་ཟེར་བ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་མི་མཁས་
པའི་མུ་ཅོར་དུ་གསུངས་ཤིང༌། རྣམ་བཤད་ཀྱིས་མཐོང་འདུག་གསུངས་པ་ཡང་སྔ་རབས་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་། །བོད་སྔར་བས་པ་དག་ལུགས་འདིར་སྔོན་པོ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། སྔོན་པོ་ཡིན་ན་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཞི་གྲུབ་ན་རང་རིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཟུགས་ཅན་
གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བ་སོགས་འབྱུང་ངོ་། །
ཁ་ཅིག །ལུགས་འདིར་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་དང་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་
ཡིན་ཟེར་བ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཡོད་གོ་ཆོད་ན། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའམ་མི་

590

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཆོད་ན་ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་
ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་
མི་ཆོད་ལ། ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་གང་ཡང་མིན་པའི་ཕྱི་དོན་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་པས་དེ་གཉིས་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་ཕྱི་དོན་ཡིན་པའི་གོ་ཆོད་མི་ཆོད་བརྟག་
པར་མི་རིགས་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདེན་གཉིས་ལ་ཕུང་གསུམ་པ་མེད་ཀྱང་བརྟག་པ་གང་བྱས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་ཚིག་གིས་ཟིན་པར་བྱེད་མི་དགོས་པ་སྡེ་བདུན་རྒྱན་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག །སྔོ་འཛིན་མིགཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡིན་ཟེར་བ་
ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་
གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །གསེར་འཕྲེང་དུ་དོན་སྣང་དང་དེར་སྣང་གི་བློ་གཉིས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པར་གསུངས་པས་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་མཛད་ཀྱང༌། སྲས་མཆོག་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་བཀག་པ་རྗེའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་མཆན་དུ་བཤད་དོ། །རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་རྟགས་
ཀྱིས་རྫས་གཅིག་དང༌། རྣམ་རྫུན་པ་ལྟར་ན་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མིན་པས་མི་འཐད་པར་སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ་གསུངས་སོ། །
ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་མེད་
དགག་མི་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། ལུགས་འདིའི་གཞུང་གང་དུ་ཡང་དེ་དགོས་པར་བཤད་པ་མེད་ཅིང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀྱང་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐེག་

591

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བསྡུས་སོགས་སུ་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཕལ་མོ་ཆེའི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཚད་མ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་ལས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་བློ་ཚུལ་གཉིས་པ་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་ལུགས་འདིའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སོགས་སུ་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་བསྒྲུབ་ཆོས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་བ་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་རྫས་སུ་སྨྲ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་མིན་འཚོལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་

སྟོང་པ་དང་ཕྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཉི་ག་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ལ་འཇུགཔའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྒོམ་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་
ཡང་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་

དང༌། གཟུགས་ཤེས་རྫས་ཐ་དད་ཡོད་མེད་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་དེས་གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་རྟོགས་ན་རིགས་པ་དེས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་དེས་རྟོགས་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་མ་རྙེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་

དང༌། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་རྙེད་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཉིད་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་
རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མ་རྙེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་
དད་དུ་ཡོད་མེད་བརྟག་ཅིང་རྫས་གཅིག་ཡིན་མིན་མི་རྟོག་པའི་རིགས་པ་དེ་

592

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།
གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་མཐའ་ཆོད་པར་དཔྱོད་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང༌། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་རིགས་པས་ཁེགས་ཤིང་རྫས་སུ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པ་འདིས་སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང༌། དེ་མི་ནུས་ན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་
མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་
ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མེད་དགག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལས་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྒྱུ་མཚན་བཅུ་གསུམ་བཀོད་དོ། །
ཁ་ཅིག །དེ་ལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། འདི་བའི་ལུགས་ལའང་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་མེད་དགག་འཇོག་པ་དགོངས་འགྲེལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་རང་གཞུང་གཞུང་འདི་སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་སོགས་སུ་ལན་གཅིག་མིན་པར་གསུངས་པ་ལས་ལྷག་གསལ་བར་གསུང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌།

གཞུང་ལས། དགག་བྱ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་པ་དགག་གཞི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རང་གི་དགག་བྱའི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པ་ནི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་གཉིས་མཐུན་པས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་དམ་འཇོག་པ་མི་རིགས་ལ། ཞེས་ལུགས་གཉིས་ཀར་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་པ་དང༌། མཁས་གྲུབ་ལྟ་ཁྲིད་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ནི། ནས། ངེས་པར་ཀུན་བཏགས་དེ་ལྟ་བུ་

593

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

རྣམ་པར་བཅད་པའི་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་མ་གཏོགས་གཞན་དབང་གི་སྣང་བ་ལོག་པ་དང༌། ཞེས་འདི་བའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་ལས་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། ཐེགབསྡུས་སོགས་སུ་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་སོགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་མེད་དགག་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ཡོད་ཀྱང་རྩ་བའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཆོས་ལ་མེད་དགག་ཁོ་ན་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། རིགས་པ་དེ་གསུམ་ནི་བདག་མེད་བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་པ་ལས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། འོ་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལའང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་འཚོལ་བའི་རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་སྨྲ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །ལྔ་པ་ལའང་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དང་

བདུན་པ་གཉིས་ལའང་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གཟུང་འཛིན་
རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མེད་དགག་དེ་ཡང་
གཟུགས་སོགས་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་

མི་འཐད་དེ། གཞན་དུ་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བདག་མེད་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེས་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ལ་འཇུག་མི་ནུས་པར་ཐལ། དེས་དངོས་སུ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་ལས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དགུ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེས་དེ་རྙེད་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་ཤེས་རྫས་གཅིག་ཡིན་

594

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཏེ། དེ་རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་
ལྟ་བུའི་རིགས་པས་རྙེད་ཆོག་ཅིང༌། དེ་འདྲའི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ཀུན་རྫོབ་ལས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་མིན་ལ། གཟུགས་ཤེས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཅིག་པ་མི་འཐད་དེ། རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་མིན་མ་དཔྱད་ན་མཐའ་མཆོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། རྫས་སུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡོད་དཔྱད་དགོས་
ཀྱི་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཚང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ལ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡོད་དཔྱད་དགོས་ཀྱི། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པར་དཔྱད་པ་ལ་བདེན་པའི་དུ་མར་ཡོད་མེད་དཔྱད་མི་དགོས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཉིས་པ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་པོ་དང་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་རྫས་ཐ་དད་ཁེགས་པ་རྟགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་ན་རྟགས་དེ་ངེས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་མ་ངེས་པ་ཡོད་དགོས་པས་རང་ལ་གནོད་བྱེད་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་རྣམ་ངེས་དང་ཊཱིཀ་ཏུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་སྤྱིར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་མིན་ན་སུ་ཞིག་གི་ལུགས་ཡིན་པ་སྨྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱེད་ལྟར་ན་ལེགས་ལྡན་
དང་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མེད་དགག་
དགོས་པར་གསུངས་ཀྱང་སྤྱིར་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་མ་གསུངས་
ཞེས་བཤད་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ན་དཔྱད་དགོས་སོ། །
ཁ་ཅིག །སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཟེར་

595

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ན། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་

ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་ཡིད་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ཡོད་ན་སྔོན་པོ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོན་པོའི་དགག་གཞིར་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གངས་རི་སྔོན་པོར་
སྟང་བའི་དབང་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་སྔོན་པོ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་སྔོ་འཛིན་རྟོགཔ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་

ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་དེ་ཡིན་ཟེར་བ་ཡང་དེས་ཁེགས་ཤིང་གཞན་ལའང་བསྒྲེ།
ཁ་ཅིག །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཅིང་གཅིག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་གཅིག་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་
ཡིན་ན་སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

ལྡོག་སྟེ་འཕེན་ཚུལ་ཡང་སླ།
ཁ་ཅིག །དེའི་དོན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཅིག་ཅར་དམིགས་པ་ལ་བྱེད་
ཟེར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མྱོང་པའི་རང་རིག་གིས་སྔོན་པོ་ལ་དངོས་སུ་དམིགས་

596

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག དེའི་དོན། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་བློ་ངེས་གཅིག་དངོས་སུ་དམིགས་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་དངོས་སུ་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དངོས་སུ་
དམིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དངོས་སུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
རང་རིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །
ཁ་ཅིག །དེའི་དོན། གཅིག་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་དེར་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན། བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་མཐོང་ན་དེའི་རོ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་
ལོ། །ཁ་ཅིག དེའི་དོན། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་བ་ཡང་དེས་ཁེགས་སོ། །
དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
མྱོང་བ་མེད་པར་དོན་འགའ་འམ། །
དོན་མེད་པ་ཡི་མྱོང་བ་ཡང༌། །
མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བ། །
ཞེས་དེ་འཛིན་ཤེས་པ་འཛིན་རྣམ་གྱིས་མྱོང་པ་མེད་ན་དེ་འཛིན་ཤེས་པས་
དོན་མྱོང་བ་མེད་ལ། ལྡོག་སྟེ་ཡང་ན་དཔེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་དང༌། ཆོས་མཆོག་ལྟར་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང༌། དམིགས་པ་ནི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང༌། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པ་ལ་བཤད་པ་ཙམ་རྗེ་ཡབ་སྲས་མཐུན་ཡང༌། གསེར་འཕྲེང་དུ། དུས་གཅིག་ལ་གཅིག་རྟོགས་ན་གཅིག་རྟོགས་པས་

597

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཁྱབ་པ་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་དར་ཊཱིཀ་ཏུ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཕན་ཚུན་གཅིག་རྟོགས་
ན་ཅིག་ཤོས་རྟོགས་པ་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་དུས་སུ་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རིགས་རྒྱན་དུ། ཐ་དད་གང་ཞིག་ཕན་ཚུན་གཅིག་དམིགས་ན་ཅིག་ཤོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པ་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་
སྒྲས་ཟིན་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས། མཚན་གཞི་དང་སྦྱར་ན་གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་ཚད་མས་དམིགས་ན་གང་ཟག་དེས་ཡུལ་དུས་དེ་དང་དེར་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པའམ། ཤེས་པ་དེ་སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་སྔོ་འཛིན་དམིགས་བྱེད་
ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པ་མཐུན་ནོ། །ལྷན་ཅིག་དམིགས་ཞེས་པའི་དམིགས་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ལ་བྱས་ནས་རྟགས་དེའི་མཐུན་དཔེར་ཟླ་གཉིས་དང་དེར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་འགོད་པ་དང༌། ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དེར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་འགོད་པ་གཉིག་མི་འཐད་དེ། ཟླ་གཉིས་ཚད་མས་དམིགས་པར་ཐལ་བ་དང༌། བྱེ་སྨྲ་སོགས་རྒོལ་བ་འགར་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

ཏེ། དེ་དག་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་རྒོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྡེ་བདུན་རྒྱན་གྱི་

སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་དུས་མཉམ་པའི་རྟ་བ་ལང་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་འགྲོ་ཡང་དགོངས་པ་སྔར་ལྟར་ལ། སྐབས་ལྔ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་གཉིས་སུ་ཚིག་ཟིན་འདྲ་མིན་བྱུང་བ་ཡང་དགོངས་པ་མི་འགལ་ལོ། །བློ་གླིང་ཕར་
ཕྱིན་མཐའ་དཔྱོད་ལས། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་

598

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་ཡང༌། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཡིད་མངོན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་དང་སྔོ་འཛིན་ཡིད་མངོན་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་དེ་དེའི་རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་ལ། རྟ་ནག་རྣམ་འགྲེལ་དུ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གསུངས་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མི་བྱེད་པར་མངོན་ཞིང༌། སྒོ་མང་བས། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་མངོན་ལ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་བསྟན་ཡིད་མངོན་ཡང་རང་ལ་སྣང་བའི་ཡུལ་གཟུགས་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐབས་ལྔ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་སྔོན་པོ་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་མཛད་མཆན་དུ་དཀར་པོ་སྔོན་པོར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང༌། ཀ་བ་བུམ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པར་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བར་བཤད་ཀྱང༌། ཁོང་བ་ལྟར་ན་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པ་རྟག་འཛིན་དང་བུམ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་རང་རིག་གིས་དམིགས་དུས་སུ་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་དམིགས་དགོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་རང་རིག་གིས་རྟོགས་ཚེ་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཡང་རང་རིག་དེས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་

599

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་བློའི་སེལ་བ་དེ་ཉིད་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་དངོས་ཡུལ་གཉི་ག་ཡིན་ལ། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་
སུམ་གྱི་ཤུགས་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་རྒྱན་དང་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་སོགས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་
དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ན་ཅིག་ཤོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས་མ་
ཁྱབ་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལ། ཆོས་མཛད་མཆན་དུ། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔོ་འཛིན་ཚད་མ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་ཅན། སྔོ་
འཛིན་ཚད་མ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ངོ་

བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སྔོ་འཛིན་ཤེས་པའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྔོ་
འཛིན་ཚད་མ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཅིག་ཤོས་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་སོགས་ཤེས་པ་བྱེ་བྲག་པ་གང་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པར་འགྱུར་ལ། སྐབས་ལྔ་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱི་ཙམ་དང་ཡང་ལྡན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་བར་བཤད་དོ། །མཆན་དེར། མར་མེའི་འོད་ཀྱི་གཟུགས་དང་དེའི་སྣང་བ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་མིན་ལ་རྣམ་ངེས་དར་
ཊཱིཀ་སོགས་དང༌། སྡེ་བདུན་རྒྱན་མི་མཐུན་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ངེས་དར་
ཊཱིཀ་དང༌། རིགས་རྒྱན་སོགས་སུ་གཟུགས་དམིགས་པ་སྣང་བ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་སྣང་བར་མ་ཆད་པའི་

600

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སྣང་གཟུགས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཡང༌། སྣང་གཟུགས་ཙམ་དེ་མིན་པར་གསུངས་པ་དང༌། སྡེ་བདུན་རྒྱན་དུ། སྣང་གཟུགས་གཉིས་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཡང་སྤྱིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པར་གསུངས་པ་གཉིས་གནད་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྣང་གཟུགས་གཉིས་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་སྣང་གཟུགས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་དམིགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་བློ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་པ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་བློ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ཅིང༌། དེའི་དོན་སེམས་ཅན་གཅིག་གི་བློས་སྔོན་པོ་ནམ་དམིགས་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་དགོས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་གང་གི་བློས་སྔོན་པོ་དམིགས་པ་དེས་དེ་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་པས་ཁྱབ་ཅེས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་གཉིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལྟོས་པའི་སྤང་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ།
སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ན་དེའི་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་སྤོང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གང་གི་རྒྱུད་ལའང་ཤེས་རབ་དེ་སྐྱེས་ན་སྤང་བྱ་བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་ཐལ། དེས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་

601

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རིགས་པ་དེས་དེ་མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་གཞན་ཞིག་སྐྱེ་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་བས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་མེས་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དཔགས་སྟོབས་ཀྱིས་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་དཔོག་
པར་རིགས་རྒྱན་སོགས་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སུ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་ཕྱིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་གསུངས་པ་འབྲེལ་མེད་པར་ཐལ། རིགས་པ་དེ་སྔོ་སོགས་ནང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་མ་བསྒྲུབས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་རྟོགས་ཆོག་པའི་
ཕྱིར། གཟུགས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིགཔའི་དོན་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་

བུམ་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་ཚེ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་བུམ་པ་དེ་ལྟ་བ་པོ་གཉིས་ཀའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པ་འམ། རེ་རེ་བའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྫས་གཅིག་དང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པའི་བུམ་པ་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་
རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཞིང༌། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་བུམ་པ་དེ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་མི་མཐོང་

བར་འགྱུར་བས་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པ་འབུད་དོ་སྙམ་ན། རིགས་རྒྱན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་མིག་ཤེས་དེ་གཉིས་རང་རང་ལ་སྣང་བའི་དོན་དེ་དག་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཞིང༌། གྱད་གཟུགས་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་དཔེར་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ཟླ་གཉིས་སྣང་ཚེ་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཡང་གཉིས་ཀར་ཟླ་གཉིས་སྣང་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དགྲ་

602

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་ཚེ་ཡིད་འོང་མི་འོང་གི་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང༌། སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་བལྟས་པ་མཚུངས་པ་གཉིས་འགོད་པར་མཛད་པ་ལ་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐས་དཔེ་སྔ་མ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་པ་དང༌། ཕྱི་མ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མཚུངས་
པའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་རིགས་རྒྱན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་སོ། །སྡེ་
བདུན་རྒྱན་དུ། གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཅིག་ཤོས་ལའང་སྣང་བར་གསུངས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ། སྐབས་ལྔ་པའི་ཡིག་ཆར། དེ་གཉིས་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་

སད་པའི་དབང་གིས་སྣང་བར་གསུངས་ཤིང༌། ཆོས་མཛད་མཆན་དུ། རིགས་རྒྱན་ལྟར་ན་སྤྱིར་སྔོན་པོ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྣང་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྣང་བའི་སྔོན་པོ་
མིན་ཟེར་དགོས་འདྲ་བས་གཟུང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྔོན་པོ་འཇོག་མི་འཇོག་དཔྱད་དགོས་པར་བཤད་དོ། །ཁ་ཅིག་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཤེས་པ་རྟོགས་
པའི་ཚད་མའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་བའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཚད་མ་དེ་དང་རྫས་
གཅིག་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཞིང༌། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཚད་མ་དེས་དེ་འཇལ་ཚུལ་དེ་ལ་རྣམ་རིག་པ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་བའི་ཡུལ་རིག་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་བལྟ་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རང་རྟོགས་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་ཤེས་པ་དང་རྒྱུད་
ཐ་དད་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་བ་དང༌། གཞན་དག་དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རྫས་གཅིག་པ་ནི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྣང་བ་དང་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ནི་གཏན་ནས་འབྲེལ་མེད་

603

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་
ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར། འདོད་པ་དང་པོ་ལྟར་ན་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྒོལ་བ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་ཚིག་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ་
བའི་སྐྱོན་དང༌། གཉིས་པས་དོགས་པ་མི་ཆོད་དེ། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་ནས། རང་ལུགས་ལ། རྗེས་དཔག་གིས་གཞན་སེམས་འཛིན་པ་ནི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་དོན་སྤྱི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་རང་མཚན་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་མིན་ཡང་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མི་འགལ་བས། འདི་ནི་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་བརྒྱུད་ནས་འཛིན་པས་རང་
གི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་མི་འཛིན་ཀྱང་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཤེས་སླ་ཞིང༌། དེས་ཕ་རོལ་བོའི་ཤེས་པ་དང་རང་སེམས་རྫས་གཅིག་མི་དགོས་པའང་ཤེས་ནུས་ལ། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་

ཤར་བས་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་པའི་སྡུག་བདེན་ཡོད་པར་ཐལ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

ཟེར་ན། དེའི་ལན་དུ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོར། སྔོན་པོ་དང་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ནས། རྟགས་དེའི་དོན་ཡང་ཀུན་མཁྱེན་མ་དམིགས་ཀྱང་སྔོན་པོ་དམིགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ལ་ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྟགས་

འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་ཚེ། སྔོན་པོ་དེ་ལྷས་བྱིན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པ་དང༌།

604

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་འགོག་པ་གང་ལ་ཡང་སྔོན་པོ་
དམིགས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པ་མ་དམིགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པར་འགྱུར་ལ། གང་གིའང་རྒྱུད་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཤེས་པ་ཞིག་དང་རྫས་ཐ་དད་འགོག་ན། དེ་འདྲའི་ཤེས་པ་མེད་པས་མི་འཐད་ཅིང༌། རང་ལུགས་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་ཆོས་ཀུན་གཟིགས་པ་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་
སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་སྡུག་བདེན་དང་རྣམ་མཁྱེན་རྫས་གཅིག་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་གཅིག་
ལ་སྣང་བའི་ཆ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཡང་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྔོན་པོ་གཅིག་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་དང༌། བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྔོན་པོ་དེ་གང་ཟག་དེ་གཉིས་གང་གི་ཤེས་པ་དང་ཡང་རྫས་གཅིག་མིན་ཡང་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་མིན་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་གཞིའི་སྔོན་པོ་རེ་རེ་དང་ཐུན་མོང་གི་སྣང་གཞིའི་སྔོན་པོ་རྣམས་སྔོན་པོ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་ཡང༌། ཉེར་སྦས་ཀྱི་གཟུགས་ལ་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱིས་བལྟས་ཚེ་ཐུན་མོང་གི་དེ་ཉེར་སྦས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་ཡང་གཞན་གཉིས་དེའི་རྣམ་ཅན་ལས་དེ་དངོས་གནས་པར་འདོད་མི་རུང་སྟེ། རུང་ན་གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཉེར་སྦས་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་བྱ་རྣམས་དེ་དང་དེ་དངོས་
གནས་མིན་ཞིང༌། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་འཛིན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་དོན་སྤྱི་སྣང་བ་

ཡིན་པས་ཤེས་པ་དེ་རྗེས་དཔག་དེ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་དོགས་པ་མེད་ལ། གཞན་

605

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོའི་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བས་མངོན་ཤེས་དེ་ཕ་རོལ་བོའི་སེམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་གང་སྣང་ཚོགས་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་དེ་དང་སྡུག་བདེན་སོགས་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལུགས་འདིར་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ། གཞུང་འདིར་དེ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པ་དང༌། སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བརྟག་གོ །
གསུམ་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ནས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྤར་ལྟར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྤྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་འགོག་ཚུལ་མ་ཤེས་ན། ཐེག་བསྡུས་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པའི་བསྟན་པ་དེར་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཇི་ལྟར་རིག་པར་བྱ་ཞེ་ན། མེད་པའི་རྣམ་གྲངས་བསྟན་པས་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཤེར་མདོར་མེད་ཅེས་གང་གསུངས་པས་ཀུན་བཏགས་འགོག་པར་བཤད་པའི་དོན་མི་ཤེས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཞི་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འགོག་ཚུལ་གསུངས་པ་འདི་མི་ཤེས་ན། ལུགས་འདིར་ཡང་ཆེས་མི་རིགས་པ་དུ་མ་སྨྲ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེར་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་ཅེས་གསུངས་

606

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པ་ཀུན་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་
དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ནམ་མཁའ་མེད་ཅེས་གསུངས་
པའང་ནམ་མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ཞེས་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་
ལོག་རྟོག་འགོག་པ་ཁོ་ནར་སྦྱར་ཏེ་འཆད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་དོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ནམ་མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་ན་བེམ་པོར་གྲུབ་དགོས་ལ། ནམ་མཁའ་བེམ་པོར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཤེས་ན་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ནམ་མཁའ་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཤེར་མདོར་ནམ་མཁའ་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཀུན་བཏགས་འཇོག་ཚུལ་མི་ཤེས་པར་གཟུང་འཛིན་རྫས་
གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཁོ་ན་ལ་བཤད་ན་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་དུ་ཡང་གཟུངས་མེད་
པར་ཤེར་མདོར་གསུངས་པའང་འདི་བས་བཤད་དཀའ་འོ། །དེའི་ཕྱིར་བོད་ཁ་ཅིག་གང་དུ་ཡང་གཟུངས་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་མཉམ་གཞག་གི་དུས་ལ་དགོངས་ཟེར་བ་སོགས་ནི་ཟེར་རྒྱུས་ཕོངས་པའོ། །བྱང་ས་སོགས་སུ་ཤེས་འཚོལ་བཞི་གསུངས་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་སོགས་སུ་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་དོན་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དང༌། དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་ནས་
ཤེས་དགོས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་

607

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཁེགས་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་མི་ཁེགས་ཤིང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྤོམ་པ་ཡོངས་སུ་མི་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རིགས་པས་བཀག་ན་དེའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །
སྤྲོ་ན། བློ་གླིང་བས། ནམ་མཁའ་དང་དེ་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་
པ་ནི་མདོ་སྡེ་བས་རྟོགས་པས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོར་མི་རུང་བར་བཤད་ཅིང༌། ཡིག་ཆ་རྙིང་བར། ནམ་མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡིག་
ཆས་བཀག་ནས། ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་དེ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང༌། དེས་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས། ནམ་མཁའ་བེམ་པོར་གྲུབ་པ་དེ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་དུ་མ་བྱས་པར། ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དེའི་ཚད་དུ་བྱས་ནས། ནམ་
མཁའ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་གསུངས་པ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། གཞུང་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བདག་གི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆེས་མི་རིགས་པ་དུ་མ་ཞིག་སྨྲ་དགོས་ལ། རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་ཡང་གཟུངས་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལུགས་འདིས་བཤད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་འོ། །ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མེད་པར་གསུངས་པའང་ནམ་
མཁའ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །ཞེས་རྟོག་ལྡན་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པའི་ལོག་

608

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྟོག་འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་འཆད་དགོས་པ་མང་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱི་དོན་ཞེས་པ་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་ནམ་བེམ་པོའམ་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་ནས། གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་གཟུང་དོན་དང་དེ་དག་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཕྱི་རོལ་དོན་སྟོང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཁ་
ཅིག་ན་རེ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་དང༌། ཕྱོགས་གླང་ཆོས་
གྲགས་ཀྱི་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་ལས་མི་འདོད་
དེ། ས་སྡེ་ལས་སྔ་མ་དང་ཚད་མ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ལས་ཕྱི་མ་མ་གཏོགས་གསལ་བར་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་བསྡུས་དང༌།
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཉི་ཤུ་བར་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་དང༌། ཕྱོགས་གླང་གིས་བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་སུ་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༼དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དགག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།༽
གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས། དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་པའི་རྩོད་སྤོང་དང༌། གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རྩོད་པ་དང༌། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐེག་ཆེན་པར་མ་ཟད་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། མི་བྱེད་ན། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་

མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་

609

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
དུ། གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་འཁོར་བར་འཁོར་ལ།
གཞན་དབང་ལ་དེ་མེད་པར་མཐོང་ན་འཁོར་བ་ལྡོག་པར་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྣམ་དག་གི་ལམ་དང་རྣམ་དག་གཅིག་པར་གསུངས་ཤིང༌། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་སྔར་བཤད་པ་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་འཕགས་ཞུས་ལས། གཞན་གྱི་དབང་དང་

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་ཏོ། །ནམ། གཞི་དེས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་ཞིང༌། ནས། འཁོར་བར་འགྱུར་ཏེ་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པས། ནས། ཡང་དག་པར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང༌། ཡང་དག་པར་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཞིང༌། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། ལས་
ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསུམ་གསལ་མ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མྱང་འདས་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང༌། སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་

གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ལ།

610

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

སེམས་ཅན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་དང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང༌། སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བས། འདི་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་གཅིག་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་དག་པ་གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་གང་ཡང་མེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བྱེད་ན།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་སྔར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལ། མི་བྱེད་ན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་འཆད། ཅེས་རྩོད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། འདི་ལ་བྱང་སར་ཡང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་བྱེད་པར་ལུགས་འདིས་བཞེད་ཚུལ་ནི། བྱང་ས་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། རིལ་བོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་གནས་དང༌། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་བཏགས་པ་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་རྣམ་རྟོག་གསུམ་གྱིས་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་
སོགས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་དང་སྤྲོས་པའི་གནས་སྐྱེད་པར་
གསུངས་ཤིང༌། རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་དང༌། སྤྲོས་པའི་གནས་ཞེས་པ་རྣམ་རྟོག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་ཏེ་དེ་གཉིས་

611

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དོན་གཅིག་ཀྱང་གོ་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པས་གཉིས་ཀ་སྨོས་སོ། །རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོས་པར་བྱེད་ན། མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ།
མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བརྗོད་པས་ཡོངས་སུ་བསྒོས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་
མང་པོ་རྣམ་པ་དུ་མ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང༌། འཇིག་ལྟས་ཉོན་མོངས་གཞན་སྐྱེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དང༌། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་གཉིས་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང༌། ང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་

བ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་སྐྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། དེ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཅི་རིགས་པར་འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་དང༌། གཏི་མུག་རྣམས་སྐྱེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ལས་ནི་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བར་འགྱུར་རོ། །འཁོར་བ་ན་འཁོར་བ་ལས་ནི་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ་སོང་བ་སྐྱེ་བ་དང༌། རྒ་བ་དང༌། ན་བ་དང༌། འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཤེས་འཚོལ་བཞིས་ཆོས་བདག་མེད་པར་ཤེས་ན་འཇིག་ལྟ་སོགས་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་རྣམ་པ་བཞི་དང༌། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཞིས་འགྱུར་ཏེ། ནས། གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་

612

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ན། ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པས་ཕྱི་མ་ལ་དེའི་རྟེན་དང་དེའི་དམིགས་པ་སྤྲོས་པར་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་བས་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་
ལྟར་ན་དངོས་པོ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེའི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སྤྲོས་པ་འགོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བྱེད་པ་ནི་འདི་བར་མ་ཟད་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་ཡིན་པར་གསུངས་ནས་དངོས་ལན་ལ། རྟགས་ཟུར་གཉིས་བཀོད་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་འདི་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་དབང་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་
ལམ་ལ་བྱེད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར།

དེར་ཐལ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡང་ཀུན་བཏུས་དང་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་ཙམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་མེད་པའི་རྒྱུ་

613

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མཚན་གྱིས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དང་རྣམ་དག་གཅིག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བ་གང་ཞེ་ན། ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དེ་དག་ཉིད་ལ་བདག་མེད་ཅིང༌། སེམས་ཅན་དང༌། སྲོག་དང༌། སྐྱེ་བ་པོ་དང༌། གསོ་བ་དང༌། གང་ཟག་དང༌། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང༌། ཤེད་བུ་མེད་ལ། བདག་མེད་པ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་མར། གཞན་དབང་ཕུང་སོགས་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྣོང་པ་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས། གཞན་དབང་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་
ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་མཚན་ཉིད་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་ནུས་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་རང་གི་བསྟན་ཚོད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྣོད་དུ་རུང་ཞིང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་

འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་གང་ཟག་གི་

614

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བདག་མེད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མི་ནུས་པ་དང༌། བར་བའི་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ནུས་པར་མ་ཟད་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་མདོ་དེའི་དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་རྟོགས་ནུས་པ་དང༌། ཐ་མའི་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་ནུས་ཀྱང་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བར་བའི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་མི་ནུས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བར་བའི་དགོངས་པ་དངོས་སུ་གོ་པའི་ཤུགས་ལ་དང་པོའི་དགོངས་པ་ཡང་གོ་ནུས་པས། ལེགས་པར་ཕྱེ་པའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་གདུལ་བྱའི་དོན་ནི་འཁོར་ལོ་ཟ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དོན་འབྱེད་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པའི་དོན་དུ་བྱེད་དགོས་
སོ། །རྟགས་གསུམ་པ་སླ།
འདིར། བྱང་སར་བཤད་པའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང༌། དེ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་ཏེ་རིམ་པར། གཟུགས་སོགས་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་ཅན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ལ་བདག་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་བརྡ་དང་ལྡན་ལ་ཆོས་མང་པོ་བསྡུས་པ་དག་ལ་གཅིག་ཏུ་དང༌། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་དང༌། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་གི་

615

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བར་དང༌། མཛེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་དང༌། མི་མཛེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་དང༌། བར་མའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་གསུམ་སྐྱེད་པར་འཇུག་ལ་དངོས་པོ་གསུམ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲིན་ལས། གཞི་གསུམ་པོ་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་གནས་པའོ། །དེ་ཉིད་ལ་ལྟ་བ་ལས་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ཀུན་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་གཉིས་པའོ། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ནི་གསུམ་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །རྣམ་རྟོག་དང་དངོས་པོ་གསུམ་ཡང་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་ཐོག་མ་མེད་པ་དང༌། གཅིག་གི་རྒྱུ་ལས་གཅིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མེད་ནས་རྣམ་རྟོག་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་རྟོག་གི་རྟེན་པར་མ་ཆད་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྣམ་རྟོག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་སྤྲོས་པའི་
གནས་སྐྱེད། བར་བ་གཉིས་ཀྱིས་ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེད།
ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་དུག་གསུམ་གྱི་དངོས་པོ་སྐྱེད་དོ། །
སྤྲོ་ན། དཀའ་འགྲེལ་དུ། རྩོད་ལན་གཉིས་དང༌། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང༌། སོགས་འཕྲོས་དོན་ལྟ་བུ་དང༌། གཉལ་སྟོན་གྱིས་རྩོད་པ་གཉིས་བཀོད་
ནས་དོན་ཚན་བདུན་གྱིས་ལན་དང༌། དྲན་དབང་ཡིད་ཡངས་སོགས་སུ་རྩོད་ལན་གསུམ་རེ་བྱས་ཀྱང་སྔར་བཤད་པ་དགོངས་པར་གནས་སམ་སྙམ་མོ། །སྔར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་པའི་མང་ཚིག་གི་དོན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། སོགས་དང༌། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། སོགས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གཉིས་

616

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་བྱང་སར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་
པར་གསུངས་པ་རྣམས་དང༌། གཞུང་རང་དུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ལས་གང་འཐད་དད། བྱང་སའི་རིལ་བོར་འཛིན་པ་ཞེས་པ་མིང་སྣ་ཚོགས་འཇུག་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང༌། ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ་དང༌། ཤིང་གི་རིགས་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་ནགས་ཚལ་ཞེས་བཏགས་པའི་དོན་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་པ་རྣམས་ལས་གང་ཁུངས་དང་ལྡན་པ་རྟགགོ །རྣམ་རྟོག་གི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་སྤྲོས་པའི་གནས། ཞེས་པ་པྲ་སྟིའི་དྲང་ངེས་རྒྱས་པར་སྤྲོས་པའི་གནས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྐྱེད་པ་ལ་བཤད་ཀྱང༌། མུན་སེལ་ལས། རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཡོད་ཡོད་འདྲ་བ་སྤྲོས་པའི་གནས་སྐྱེད། ཅེས་གསུངས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་བར་ཐལ། འཁོར་བ་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་
མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་སྤངས་པ་མི་འགལ་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁོར་རྩ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་རང་གིས་ཁྱོད་སྤོང་པ་གཙོ་བོར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འཁོར་རྩ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་མི་ནུས་ལ། དེ་མ་སྤངས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་པས་ཐར་བ་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཡིག་ཆའི་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྟེན་པ་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ཟད་པར་སྤོང་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་

617

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་གང༌། རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།
གཞན་དག་ན་རེ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་

ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་སྤོང་ནུས་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་གང༌། རྟགས་གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་དེ་ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་ལས་གང་ཁས་བླང་དགོས་དཔྱད་དོ། །དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཅེས་པ། གཉལ་སྟོན་
སོགས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་སྦྱར་བ་དང༌། གཞན་དག་སྤྱིར་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་
པ་གཉི་ག་རུང་སྟེ། གཞུང་ལས། ལམ་འདི་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པ་ནི་གཞན་དབང་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་པའི་ལམ་ལ་བྱེད། ཅེས་དང༌། གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དག་པར་བྱེད་པ་དང༌། ཉོན་མོངས་སྤངས་བ་ཙམ་གྱི་རྣམ་གྲོལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་མེད་པས་རྣམ་དག་གི་ལམ་དང་
རྣམ་དག་གཅིག་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་མོངས་དག་པར་བྱེད་ཚུལ་བརྟག་དགོས་སོ། །འདིའི་ལམ་དང་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་ལ། དགོངས་འགྲེལ་རྣམ་བཤད་ལས། ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། ཞེས་པ་ལས་གཞན་ཐད་འདིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བ་རྣམས་སུ་མི་གསལ་ཞིང༌། བསེ་

618

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རིམ་པར་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང༌། ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞིའི་ནང་གི་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་སོ། །
གཉིས་པ་གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་ལ་གཉིས། ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་པ་དགོད་པ་དང༌། དེ་ལ་ལན་གདབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་དང༌། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ་ཇོ་ནང་པ་དག་ན་རེ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡུམ་གསུམ་

གནོད་འཇོམས་སུ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་སྟེ་མིག་གི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང་རྣམ་བཏགས་ཏེ་གཞན་དབང་གི་མིག་གིས་སྟོང་བ་སྟེ་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་
ཐལ། སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་
ཀྱིས་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

ཞེས་ཟེར་རོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
འཐད་པར་བསྟན་ཏེ་ལན་གདབ་པ། གནོད་འཇོམས་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་དུ་བསྟན་ཏེ་མི་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པ། དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་གནོད་འཇོམས་
དབྱིག་གཉེན་གྱི་མིན་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། སྟོང་ཚུལ་དེས་བདག་འཛིན་ལ་མི་གནོད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། བཞིན་ནོ། །ཡན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་དང༌། དགོས་སོ། །ཡན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འཕེབས་པ་ལ་བདག་འཛིན་

619

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་འགོག་དགོས་པ་དང༌། ག་ལ་ཡིན། ཡན་གྱིས་ཆོས་དེའི་སྟེང་
གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཆོས་དེའི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་ཉིད་སྟོང་གཞིར་འཛིན་དགོས་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡང་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མིན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་དབུ་སེམས་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་ངོས་གཟུང་དུ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་གཞུང་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང༌། དེ་གཉིས་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་འདྲའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་ལྷན་སྐྱེས་
ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་དེ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་བདགགིས་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་ཏེ། རྡུལ་ཆ་མེད་པ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་ལྟ་བུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཟུང་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁོ་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་
ཞིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་བསྟན་ཀྱང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ན་ལས། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་འགོག་པ་ཡང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཡོངས་གྲུབ་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མ་ཡིན་པར། གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་རང་དགའ་
བ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་གྲུབ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པར་

620

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཟུང་ནས་འཁྲུལ་བ་མིན་པར་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་བོ་གཞན་དབང་ཙམ་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཆོས་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡང་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སོ་སོར་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ན་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་སྟོང་གཞི་གཟུང་འཛིན་དེ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་དབུས་མཐའི། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེས་ན་གང་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་

བདག་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་ན་བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ལས་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྟོང་ཚུལ་གྱི་སྟོང་པ་བསྒོམས་པས་བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་མི་གནོད་དོ། །དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། གལ་ཏེ་གཉིས་པོ་ནི་རི་བོང་གི་རྭ་དང་འདྲན་ཡང་ཇི་ལྟར་དེས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པ་སྟོང་སྟེ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞིན་
དུ་གཞན་གྱིས་གཞན་སྟོང་པར་མཐོང་ཞེ་ན། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལའམ་སྒྱུ་མ་ལ་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་སྤྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དེ་ལ་ཁ་
ཅིག་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་དང་སྐྱེས་བུ་ལ་སོགས་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་
པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེ་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་འཛིན་ཅིང་

621

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

མངོན་པར་ཞེན་པ་དོར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་
གཙུག་ལག་ཁང་དགེ་སློང་གིས་སྟོང་པ་ལྟར་མིན་པར་ཐག་པ་སྤྲུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་
བུའི་སྟོང་ཚུལ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང༌། ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་ཚུལ་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འདྲེ་ཤར་སྒོར་གནས་པ་ལ་གླུད་ནུབ་སྒོར་གཏོང་ཞེས་པ་ལྟར་མ་སོང་བ་དགོས་སོ། །
གཉིས་པ་གནོད་འཇོམས་ཀྱི་ལུང་དོན་གཞན་དུ་བསྟན་ཏེ་མི་འགལ་བར་བསྒྲུབ་པ་ནི། གནོད་འཇོམས་ཀྱིས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། གནོད་འཇོམས་ཀྱི་མདོར་
བསྟན་སྐབས་ཀྱི་ལུང་སྔར་གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་
ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གནས་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་སྣང་མོད་དེའི་
དོན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་བཤད་དུ་མིག་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དེ་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་

སྣང་བ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གཉིས་སྣང་དང༌། གཟུང་འཛིན་སོགས་སུ་སྣང་བ་རྣམ་
བཏགས་ཀྱི་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བ་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་

གཞག་གི་ཡུལ་དེ་སྟོང་ཞེས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་རྗོད་པའི་རྣམ་པར་བཟུང་བའི། སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དང་པོའི་དོན་སྔ་འགྲེལ་དང་བསྡུར་ན། དེ་ལ་རྟོག་པ་ལ་རྗོད་བྱེད་སྒྲ་སྤྱི་དང་བརྗོད་བྱ་དོན་སྤྱི་རྣམ་

པར་བཟུང་བ་སྟེ་སྣང་བའི་མིག་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང༌། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མིག་དེ་ཉིད་གཟུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དེ་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མིག་གི་རྣམ་
པར་སོ་སོར་སྣང་བ་ནི་རྣམ་བཏགས་སམ་གཞན་དབང་གི་མིག་དང༌། གཞན་དབང་

622

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

གི་མིག་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱིར་གྱུར་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བས་
བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་མིག་གི་གཟུང་འཛིན་ཏུ་སོ་སོར་སྣང་བ་དང་བཅས་པར་གྱུར་བ་དང་བྲལ་ཏེ་མཉམ་བཞག་སོ་སོ་རང་རིག་གིས་རིག་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་སྟེ། མདོར་ན་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་མིག་གི་སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་ནི་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་མིག་དང༌། མིག་རང་མཚན་པ་ནི་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་མིག་དང༌། མཉམ་
གཞག་གི་ངོར་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མིག་ཏུ་
བཤད་དོ། །ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ཕྱི་འགྲེལ་དང་བསྟུན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་དམ་ཡིད་
བྱེད་སྒོམ་པའི་ཚེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མའི་
དངོས་པོ་སྟེ་གཉིས་ཆོས་མི་སྣང་བས། གཉིས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པར་མེད་
ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་གནོད་འཛོམས་སུ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བཤད་པ་དེ་ནི་མཉམ་གཞག་གི་སྣང་ཚུལ་ལས་གཞིའི་ལྟ་བ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་མིན་ནོ། །མཉམ་གཞག་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་དབུ་སེམས་ཀུན་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོ་ན་ཡུལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གནོད་འཇོམས་སུ་དེའི་དོན་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་བཤད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དེའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་དེ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ག་ལ་ཡིན། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་གཏན་ནས་མི་འདོད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཅི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་

623

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཡོད་དམ་འོན་ཏེ་མེད། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་པས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མེད་པར་གཉེན་པོ་ཡོད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དེ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཡང་འདི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཏེ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་པའོ། །གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ནི་གང་ཡང་མེད་དེ། ཞེས་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་མེད་པས་མི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་དོ། །མི་སྟོང་པ་མེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་དོ། །ཞེས་འདིར་དེ་སྐད་བྱར་ནི་རུང་ངོ་། །སྟོང་པ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། གལ་ཏེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པར་གྱུར་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདི་འགལ་བའི་ཕྱིར་

སྟོང་པ་ཉིད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། འདི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡང་མེད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་ཁས་ལེན་ཏེ། ཞེས་དང༌། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཀུན་

624

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བཏགས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་། །མྱ་ངན་ལས་འདས་
པ་ཐེར་ཟུག་ཏུ་གནས་པ་ཞེས་མི་བྱའམ་ཞེན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་འདི་དག་
དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཞེས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་སྟོང་ལ་དམིགས་ཀྱིས་མང་དུ་

བཀག་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ལ་རྩལ་འདོན་མཛད་པས་ཤེས་ཏེ། འདིར་མངས་པས་འཇིགས་ནས་མ་བྲིས་གསུངས་པ་གསེར་འཕྲེང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་བཤད་པའི་སྐབས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །
གསུམ་པ་དེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་

གཉེན་གྱི་མིན་པར་བཤད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོ་ཉིད་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། མི་སྣང་ངོ་། །ཡན་གྱིས་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དོན་མིན་པ་དང༌། དེ་མན་གྱིས་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང༌། གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་ཡོངས་གྲུབ་གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཤེར་མདོའི་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་མི་ལེགས་ཏེ། དེའི་དོན་སྤྱིར་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་མིག་ཀུན་
བཏགས་ཀྱི་མིག་གིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེར་
ཆོས་ཀུན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་ནས་སྟོང་གཞི་གཞན་
དབང་དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པའི་

625

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ཕྱིར། གནོད་འཇོམས་ཆོས་ཅན། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཙུན་པའི་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ཁ་འཕངས་མཛད་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་
མེད་དུ་བཤད་པ་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱི་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བ་དང་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་བཤད་ཚུལ་དང་མི་མ་ཟུན་པ་དང༌། ཞི་འཚོའི་བཤད་ཡམ་མཛད་པ་དད། ཡོད་པ་བཞག་ནས་མེད་པ་བཙལ་བའི་སྐྱོན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་བཏགས་བདེན་
མེད་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དམ་འཆའ་བ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རང་

ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་ཡིན་ན་དེའི་གཞུང་ཆེ་བདག་
དང་མཐུན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞི་འཚོད་བྱིག་གཉེན་གྱི་རྗེས་འགྱངས་ཙམ་ནས་
བྱོན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པ་ཞིག་ལ་ཡོད་པ་བཞག་ནས་མེད་པ་
འཚོལ་བའི་འཁྲུལ་བ་རགས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གནོད་
འཇོམས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཁ་
འཕངས་པ་གང༌། དོན་དེ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
རྣམས་ནི་ཇི་སྐད་དུ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །མདོ་ལས་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་

རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གནོད་འཇོམས་སུ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལུགས་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པ་བཀག་པ་དྲངས་ཟིན་ལྟར་

626

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲུབ་པ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་རྟོག་པ་
བཅུའི་གཉེན་པོར་མི་འཆད་ལ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་བར་དེ་ལྟར་བཤད་པ་གང༌། རྣམ་བཤད་རིགས་པར་ཤེར་མདོའི་དོན་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་

བཤད་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་འདྲེན་འགྱུར་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཅུ་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། མེད་པར་རྟོག་པ་ནི་གང་གི་གཉེན་པོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་བཞི་བ་གྲུབ་
སྟེ། ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མའི་འགྲེལ་བར་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ལ་ཞི་འཚོའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤཱནྟི་རཀྵི་ཏའི་བསམ་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་ལྔ་བ་

གྲུབ་སྟེ། རྒྱལ་སྲས་ཞེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཞེ་གཉིས་པའི་ཐད་དུ་མདོ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་འདུན་དགེ་བཅུའི་ལས་ལམ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་དཔའ་མ་བགྲངས་པར། མདོ་ན་མེད་པ་ཕྱོགས་བཅུ་བསྡོམས་པའི་སེམས་དཔའ་གཅིག་བགྲངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་ཅུ་བདུན་པ་དག་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱས་ནས། ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་གྱི་ཡིག་རྙིང་སོགས་སུ་གནོད་འཇོམས་ཁ་ཆེ་དཾཥྚ་སེ་ན་སྟེ་མཆེ་
བའི་སྡེས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །
སྤྲོ་ན། སྐབས་དང་པོའི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་གྲངས་ཅན་
གྱི་གཞན་སྟོང་ལྟར་བཤད་པས། དབུ་སེམས་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པས་ལེགས་

627

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

བཤད་སྙིང་པོར་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་ལས།
ཡུམ་གསུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་མཁན་པོའང༌། ནས། འདིའི་གཞན་སྟོང་གི་ཚུལ་དེ་
གྲངས་ཅན་ལྟར་ཡིན། ཞེས་དང༌། འོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས། ནས། མིག་གི་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞི་བྱས་ནས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བར་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་དམ་ཞེ་ན། དེ་
ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དེའི་སྟོང་གཞི་དང་སྟོང་ཚུལ་ཐམས་ཅད་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་དང་མི་མཐུན་ལ། གྲངས་ཅན་གྱི་སྟོང་ཚུལ་ཡིན་པས་སྟོང་ཚུལ་ཐ་ཤལ་
ལམ་སྡུག་ཤོས་ཡིན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་ལ། མཁས་བ་དུ་མས་ཀྱང་སྨད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་དང༌། ཡིག་ཆ་ལས། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བོ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པ་ན་རེ། ནས། དེ་ལྟར་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

ཅེས་དང༌། དེས་ན་གནོད་འཇོམས་དང་ཁྱེད་ཅག་གི་སྟོང་ཚུལ། ཞེས་དང༌། གནོད་འཇོམས་ལས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་ཡོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་འགོག་པའང་མི་འཐད། ཅེས་གསུངས་པ་རྣམས་གུང་བསྒྲིགས་ན་ཀུན་མཁྱེན་བླ་
མས་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་དང་གྲངས་ཅན་དང་ཇོ་ནང་བས་
གཞན་སྟོང་འདོད་ཚུལ་གསུམ་འདྲ་བ་དང༌། གནོད་འཇོམས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་དེ་གཞུང་འདི་ལས་རྒྱས་པར་བཀག་པ་དང༌། དེ་སྟོང་ཚུལ་སྡུག་ཤོས་ཡིན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་པ་དང༌། དེར་མཉམ་གཞག་གི་ངོར་ཡོད་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་གཞན་དག་ན་རེ། འདོད་ཚུལ་དང་པོ་

628

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

མི་འཐད་དེ། དེར་སྟོང་ཚུལ་གསུངས་པ་ཇོ་ནང་བས་འདོད་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བ་དང༌།
གྲངས་ཅན་གྱིས་གཞན་སྟོང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེར་མཉམ་
གཞག་གི་དོན་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དགག་བྱའི་སྟོང་
ཚུལ་དུ་བཤད་པ་གང༌། ཇོ་ནང་བས་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་

སྟོང་པ་གཞན་སྟོང་གི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་
ཕྱོགས་འདི་དང་གནོད་འཇོམས་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་གང་གིས་སྟོང་བའི་ཆོས་སུ་བྱེད་པ་མིང་ཙམ་མཐུན་ཡང་དོན་གཏན་ནས་མི་མཐུན་ཏེ། དེ་ཡང་གསུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་སུ། ནས། སྐབས་དུ་མར་དོན་དམ་དང་སྟོང་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བར་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པ་དང༌། དོན་དམ་དང་སྟོང་ཉིད་ངོ་བོས་མི་སྟོང་བར་གཤིས་ལ་ཐེར་ཟུག་གི་རྟག་པར་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞུང་ལས། གནོད་འཇོམས་
ཀྱིས་བཤད་པ་ནི། ནས། མིག་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གིས་རིག་པའི་ངོ་ན་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་དང་གཟུང་འཛིན་ཏུ་སྣང་བའི་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དེ་སྟོང་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཉིས་སྣང་སྔ་མ་ནི་ཀུན་བཏགས་དང་ཕྱི་མ་ནི་རྣམ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་དོན་གཉིས་སྣང་མེད་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་སླ། གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གྲངས་
ཅན་གྱིས་གཞན་སྟོང་འདོད་པའི་དོན་བུམ་པ་ཀ་བས་སྟོང་པ་སོགས་ལ་བྱེད་ན་ཕྱི་

ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་གཞན་སྟོང་སྨྲ་བ་པོར་འགྱུར་ཞིང༌། སྤྱི་བདག་

629

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཉིས་རྣམ་འགྱུར་ཉེར་གསུམ་གྱིས་སྟོང་པ་གྲངས་ཅན་པས་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལ་
བྱེད་ན། དེས་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་འདོད་པར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སུས་ཀྱང་མ་བཤད་

ལ། འདོད་ཀྱང་དེ་གཞན་སྟོང་དུ་འདོད་སར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྐབས་དང་པོའི་ཞིབ་ཆ་དང༌། གྲུབ་ཟིན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བར།
དབུ་མ་སྙིང་པོར།
བདག་ཀྱང་གཞན་ལ་རང་བཞིན་གཞན། །
ཞེས་སོགས་གྲངས་ཅན་གྱིས་གཞན་སྟོང་འདོད་པའི་ཁུངས་སུ་བྱས་ཀྱང་
དེར་གཞན་སྟོང་གི་ཐ་སྙད་གསལ་བར་མི་འབྱུང་བས་ད་དུང་འདྲེན་དགོས་སོ། །འདོད་ཚུལ་གཉིས་པ་མི་འཐད་དོ།གཞུང་གིས་གནོད་འཇོམས་ཀྱིས་མདོའི་དོན་བཤད་པ་མི་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ལས་དེས་སྟོང་ཚུལ་བཤད་པ་མ་བཀག་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ཚུལ་གསུམ་པ་མི་འཐད་དེ། དེར་བཤད་པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་རྣམ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་གཅིག་
སྟོང་པ་སོགས་ལས། མཉམ་གཞག་གི་ངོར་ཡོངས་གྲུབ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་
ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཐ་ཤལ་དུ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ཚུལ་བཞི་བ་མི་འཐད་དེ། དེར་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་ཡོད་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པ་ལས་དེར་ཡོད་པ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་ལས། གནོད་འཇོམས་ལས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་བཤད་ཀྱང༌། ནས། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དེ་ག་ལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་

630

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་བརྟག་གོ །ད་ལྟ་བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་ཆུད་པའི་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་འདི་བཅོམ་རལ་དང་དོལ་བོབ་སོགས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་བཤད་ཅིང༌། བུའི་ལུང་སྙེ་དང་ཆོས་འབྱུང་གཉི་གར། འབུམ་ཊཱིཀ་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་ལ་བཞག་ནས་གཞུང་དེ་གཉི་གས་དཾཥྚ་སེ་ནས་མཛད་པར་བྱས་ཏེ་གཞུང་ཕྱི་མས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུའང་བྱས་སོ། །དེ་ཡང་ཆོས་
འབྱུང་ལས། འདི་ནི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་ཏེ། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱན་ལ་
སོགས་པར་ཉི་ཁྲི་གཞུང་འགྲེལ་ལས་དྲངས་པའི་ཚིག་རྣམས་དེར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་
སྣང་བའི་ཕྱིར་དང༌། དབུར་ཡང༌། འདི་ཡི་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་བྱ་བར་འདོད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ཤེར་སྒྲོན་གྲགས་ཆ་གསུམ་དུ་གཞུང་ཚིག་འདྲ་བ་མང་བས་མཚོན་གཞུང་གཞན་དུ་ཡང་དེ་འདྲ་ཅི་རིགས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་མཚན་དང་པོ་མ་ངེས་ལ། བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་དེ་གནོད་འཇོམས་ཆེ་ཆུང་གཉི་གར་ཡང་ཁྱད་མེད་པས་མི་འགྲུབ་པོ། །ཉ་ཊཱིཀ་ཏུ། བུས་

འབུམ་འགྲེལ་དང་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ཁྱད་མ་ཕྱེད་པར་བཤད་ཀྱང་ཆོས་འབྱུང་ལ་དཔགས་ན་མི་བདེན་འདྲའོ། །རོང་པར་དང་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས་སུ་ཡང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་བཞིའི་ཡ་གྱལ་འབུམ་ཊཱིཀ་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་དཔའ་པོས་མཛད་
པར་བཤད་ཀྱང༌། གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོས་གནོད་འཇོམས་མཁན་པོ་ཡང་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་ཅེས་འགོག་པ་ལ་བལྟས་ན། ཕྱོགས་སྔ་བསུ་སྐབས་དཔའ་བོས་མཛད་པར་འདོད་པ་ཞེས་པ་ཡུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་ལ་སྦྱོར་རྒྱུའི་དོགས་པ་ཡོད་པས་བརྟག་གོ །

631

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།
ས་སྐྱ་གནས་དྲུག་པས།

སྲོག་གསུམ་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཅིག་གིས། །
བཤད་པ་དཾཥྚ་སེ་ནའི་ལུགས། །
ཞེས་དང༌།
དེ་ཉིད་འབུམ་གྱི་བཤད་པར་བྱས། །
ལ་ལར་ཕྲི་ཞིང་ལ་ལར་བསྣན། །
དེ་ཡང་དཾཥྚ་སེ་ནའི་མིན། །
ཁྲི་སྲོང་རྒྱལ་བོས་མཛད་པར་གྲགས། །
ཞེས་དང༌།
ཡར་འབྲོག་པས་ཀྱང༌།
དཾཥྚ་སེ་ནའི་གནོད་འཇོམས་འདི། །
བཙུན་པ་གྲོལ་སྡེའི་རྟིང་དུ་བརྩམས། །

དེ་ཡང་མཁས་པ་གནས་དྲུག་པ། །
ཁོ་ནས་རྟོགས་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །
ཞེས་པ་ལྟར་གནས་དྲུག་པའི་རྗེས་སུ་གསེར་འཕྲེང་ཡང་འབྲངས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཐོག་ཏོག་ཏུ་དཾཥྚ་སེ་ན་སིངྒ་ལའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཤད་ན་ཡང་གསེར་འཕྲེང་དུ་ཁ་ཆེ་བར་མཛད་དོ། །དཔལ་ལྡན་ཆོས་རྗེའི་ཕར་མཆན་ལས། གནོད་འཇོམས་འདི་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དང་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་

འགྲེལ་དུ་བཤད་ཀྱང༌། ཞེས་དང༌། གྲུབ་མཆན་ལས། མན་ངག་རྗེས་འབྲང་མཁན་པོ་

632

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞི་བ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཀྱང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དགོངས་བ་དབུ་མར་བཀྲལ་བ་དང༌།
ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་དེ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་བཤད་དོ། །དོན་དེ་
ལྟར་གསེར་འཕྲེང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པར་ཡར་འབྲོག་པས་ཀྱང༌། དེང་སང་གཞུང་འགྲེལ་གནོད་འཇོམས་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཅེས་རྒྱ་གར་བ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་འགའ་ཞིག་ལ་གྲགས། ཞེས་འཆད་དོ། །དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་དུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་

ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པར་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་གིས་བཤད་ནའང་དེ་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལ་བསམས་པར་མི་འགྲུབ་ཅིང༌། དེར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་མ་དྲངས་པར་སྨྲ་མི་ནུས་ཏེ། དབུ་སེམས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞུང་

འགྲེལ་དུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ཤེས་བྱེད་དུ་དྲངས་ནས་འཆད་པས་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་དབྱིག་

གཉེན་ལྟ་བའི་འགངས་མཐུན་པར་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ་གསུངས་པ་གསེར་འཕྲེང་དུ་བཀག་པ་ལས། ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་སུ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་དྲངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་ལྟ་བའི་འགངས་མཐུན་པར་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་གིས་གསུངས་པར་མི་འགྲུབ་སྙམ་པས་དཔྱད་དོ། །གསེར་འཕྲེང་ལས། མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ་ཡང་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་གྲགས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་
པ་མི་སྣང་བ་དང༌། ཞེས་པའི་དོན་ཡང༌། རྒྱན་སྣང་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་
གྱིས་ནི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བར་དོན་བཤད་པ་ལ་གནས་ཐོབ་གྱུར། །ཅེས་དང༌། ཐུབ་དགོངས་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་གཞུང་འགྲེལ་དུ། ཞེས་དབྱིག་

633

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཉེན་གྱི་དེ་ལ་གཞུང་འགྲེལ་དུ་བཤད་པར་མ་ཟད། མན་ངག་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང༌། གང་ཞིག་གཞུང་འགྲེལ་དང་ནི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་དང༌། །ཞེས་དང༌། ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ལས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་གྱི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས། ཞེས་དང༌། གཞུང་འགྲེལ་ལས་ལོག་པའི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པ་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཉི་ཁྲིའི་གསུང་འགྲེལ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་པ་མི་སྣང་བས་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་

གཉེན་གྱི་མིན་པར་གསེར་འཕྲེང་གིས་གསུངས་པ་བསྙོན་དུ་མེད་པས། དེའི་དོན་གྲུབ་མཆན་ལས། དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འགྲེལ་ནི་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་
གྲགས་ཀྱི་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཞེས་འཕགས་ཡུལ་བ་སུ་ལ་ཡང་མ་གྲགས་
པའི་ཤེས་བྱེད་ཡིན། ཞེས་པའང་འཐད་དཀའ་འམ་སྙམ་སྟེ། དེ་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་ན་འཕགས་ཡུལ་དུ་དེ་ལྟར་གྲགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གསེར་འཕྲེང་གི་དོན་པར་ཕྱིན་ཞིབ་ཆར། ཐུབ་དགོངས་མ་ཟད་མན་ངག་རྗེས་འབྲང་དུ་ཡང་ཉི་ཁྲིའི་གཞུང་འགྲེལ་ཡུམ་གསུམ་གཞུང་འགྲེལ་ཡིན་པ་མ་ཤེས་ཤིང་དེར་འཁྲུལ་བ་ལ་བྱས་པ་ཡང་བརྟག་གོ །ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལ། དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མར་བམ་པོ་ཉེར་བདུན་ཞེས་བྱུང་ཡང༌། ཉེར་དགུ་ཁོ་རང་ལས་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསེར་འཕྲེང་དུ་གསུངས་པས། ད་ལྟ་བསྟན་འགྱུར་གྲས་སུ་ཆུད་པའི་བསྒྱུར་འཕྲོ་འདི་ལ་བམ་པོ་ཉེར་བདུན་ལས་མེད་ནའང་འགྱུར་རྫོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པའམ་གང་ལྟར་ཡང་བམ་པོ་ཉེར་དགུ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་ངེས་སོ། །ད་ལྟ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གྲགས་པ་འདི་བཙུན་པའི་དེ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་མིན་དཔྱད་པ་ཁོ་བོས་གཞན་

634

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དུ་བྱས་པ་ལྟར་དང༌། གནོད་འཇོམས་སུ་ཞི་འཚོའི་བཤད་ཡམ་བཀོད་པ་སྡེ་པར་དུ་ཆད་པས་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་ཏེ་ཆོས་མཛད་བསྟན་སྒྲོན་སོགས་ཀྱིས་གནོད་འཇོམས་རང་དུ་དེ་ལྟར་ཡོད་མེད་དོགས་པ་བྱེད་མོད། སྣར་ཐང་དང་རྒྱ་པར་ན་གསེར་འཕྲེང་དུ་འབྱུང་བ་ཇི་བཞིན་ཡོད་པས་ཚོམ་པ་མི་འཚལ་ལོ། །
མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
དགག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ།
གསུམ་པ་དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། རང་ལུགས་གཞག་པ་དང༌། གཞན་ལུགས་དགག་པའོ། །

༼རང་ལུགས་གཞག་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ། འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་གཟུང་བའོ། །

༼འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་སྤྱིར་བསྟན་པ།༽
དང་པོ་ལ་གསུམ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ། འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ཅེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་བཀྲལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས། རྣམས་སོ། །ཡན་
གྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཕྱི་དོན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན། དེ་མན་གྱིས་

635

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལས། ཕྱི་དོན་
གྱི་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གང་ཡིན་ཡང་རང་རང་གི་ས་བོན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་སུ་སྟེ་དེ་ལས་ནི་མིག་སོགས་རྣམ་རིག་དང་གཟུགས་སོགས་དོན་གྱི་སྣང་བ་གང་དག་འབྱུང་བའི་ས་བོན་དེ་དང༌། སྣང་བ་དེ་དག་ནི་རིམ་བཞིན་མིག་སོགས་ནང་དང་གཟུགས་སོགས་
ཕྱི་དེ་དང་དེ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཐུབ་པས་གསུངས་ཤིང་དེ་ལྟ་བུའི་ས་བོན་དང་སྣང་བ་གཉིས་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་ཉི་ཤུ་བ་ལས། རང་གི་ས་བོན་གང་ལས་སུ། སོགས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་རིག་སྣང་བ་གང་འབྱུང་བ། །ཞེས་པའི་འགྱུར་ལེགས་སོ། །དེས་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་གསུངས་
པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་པའི་ལྟ་བ་པོ་སོགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ལྟ་བའི་རྒྱང་
པན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་བར་སྲིད་ལ་དགོངས་ནས་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅན་
ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དུ། ཉི་ཤུ་བར། གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་ནི། །སོགས་སོ། །སྐབས་འདིའི་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བྱེད་དགོས་པ། ཉི་ཤུ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་

དགོངས་པ་འདིས་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཀྱི་ཡང་དག་

636

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

པའི་དོན་དུ་ན་བདག་ནི་མེད་དོ། །ནས། བདག་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་རྫུས་སྐྱེས་དང་མི་འདྲ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་མིན་བརྟག་གོ །ཆོས་ཁམས་ལ་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་རྫུས་སྐྱེས་དང་མི་འདྲ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་པའི་དགོངས་གཞི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། དགོས་པ་ཀུན་བཏགས་གཏན་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཆད་ལྟ་དགག་པ་དང༌། དངོས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དེ་ལ། གཉིས་པར་བཞེད་དོ། །ཡན་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ངོས་བཟུང༌། མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་
གྱིས་དེ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་མི་འདྲ་བར་བསྟན། དེ་མན་གྱིས་

འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་ཀུན་བཏུས་དང་ཐེག་བསྡུས་སུ་དགོངས་གཞི་གསུངས་པའི་མདོ་ནི་འབུམ་པར་སྣང་བས་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་འབུམ་དང༌། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་བཞེད་དོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པར་ཡང་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་བཤད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་བཀག་ནས། དེ་ཉིད་ལས། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ལས། སོགས་གསུངས་པས་ཤེར་མདོ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པར་བཞེད་དོ། །ཀུན་བཏུས་སྔར་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་གྱི་དོན་འཆད་སྐབས་དང༌། ཐེག་བསྡུས་
བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཐེག་བསྡུས་དང་མཐུན་ཚུལ་བཤད་སྐབས་

637

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

དྲངས་ནས་བཀྲལ་པ་ལྟར་ལ། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་ལུང་གཞུང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་རོ། །འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་འཆད་ཚུལ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་བོར་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་འཛིན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲོ་ལུགས་དང་ཆེས་མི་འདྲ་སྟེ། དགོངས་གཞི་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པ་གང་ཞིག་སྒྲས་ཟིན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང༌། བར་བའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ན་བར་བའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་མིག་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་
པའི་ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་ནུས་པ་ལ་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བས། མིག་གི་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་སྨིན་པ་སྟེ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་གང་ལས་བྱུང་བའི་ས་བོན་དང༌། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་གཉིས་པོ་ནི་དེའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་སྟོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། དེ་ཤེར་མདོའི་དོན་དུ་འཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེ་སྟོན་རུང་བའི་ཕྱིར། རྩ་

རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་དགོས་པ་གང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྒྲས་

638

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་
ཐལ། ཕྱི་དོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་
དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱེ་མདོ་ལ་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་དེར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་མ་ཕྱེ་བར་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་གཏན་མེད་
ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་དོན་ཡིན་ཞིང༌། དེ་ཡུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་སྟོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུགས་འདིས་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཆད་པ་ཤེར་མདོའི་དོན་ཡིན་ཡང༌། དེ་དྲང་དོན་ཡིན་ཞེས་མི་འགྲེལ་བར། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་དོན་དེ་ཙམ་དུ་མ་ངེས་པར་ད་དུང་དེའི་དོན་བཤད་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དོ། །འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་དངོས་ནི། དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དགོངས་གཞི་དང༌། ཐལ་འགྱུར་པ་སོགས་འདིའི་ལྟ་བ་ལ་ཁ་དྲང་བ་དགོས་པ་དང༌། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་རང་མཚན་གྱིས་མ་

གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡུམ་གྱི་

སྒྲས་ཟིན་བཞིན་འཛིན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་ཤེར་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་མི་འདོད་ཅིང་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ནི་སེམས་ཙམ་པར་བཞེད་པས་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་གོ །འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། བསྡུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ། འདུལ་བའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་

639

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིག་ཆར་སྣར་ལྟར་གསུངས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དགོངས་
འགྲེལ་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཤེར་མདོར་མོས་ཀྱང་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་ནས་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་མདོ་དེའི་དགོངས་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་བཀག་ནས་ཤེར་མདོའི་དོན་དངོས་གནས་པ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༼འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།༽གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་བར་བ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང༌། ཞར་བྱུང་ངོ་། །དང་པོ་ནི། ཡུམ་གྱི་མདོས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌།
ཡུམ་གྱི་མདོས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཀུན་རང་མཚན་གྱིས་མེད་མཉམ་དུ་བསྟན་ཅིང༌། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བས་དྲང་དོན་ཞེས་བྱ་ཞིང༌། ཤེར་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བ་ནི་འཁོར་ལོ་བར་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་པར། ཤེར་མདོར་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་དང༌།
རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པར་སྲོབ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྡིག་པ་བཤགས་པ་སོགས་ལ་
བསླབ་པར་ཡང་གསུངས་པའི་སྔ་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ན་ཕྱི་མ་དང་འགལ་ཏེ། དགེ་བ་ལས་བདེ་བ་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བླང་དུ་མི་རུང་བ་དང༌། བླང་བྱ་གང་ཡིན་བླང་

640

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

བྱ་ཅི་ཞིག་བླང་བར་སེམས་པ་སྟེ་བླང་བྱ་དང་ཐོབ་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔ་མ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་གྱི་དགོངས་པ་ཅན་ནོ། །དེས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་ཏོ། །འགལ་ཚུལ་ཡང་བསྡུ་ན་ཆོས་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ན་བླང་བྱ་དང་འདོད་པ་དང་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་ཞེས་སྨྲ་སྟེ་གཙོ་ཆེར་གཞན་དབང་མི་རུང་ཞེས་པའོ། །ཤེར་མདོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། དེར་བླང་དོར་དང་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པ་ལས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཀྱི། བླང་

དོར་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་གཏན་མེད་དམ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་མི་འདོད་ལ། མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་རྣམ་བཤད་རིགས་པས་སྐྱོན་བརྗོད་པའང་མདོ་ནས་ཆོས་རེ་རེ་ལ་མ་སྦྱར་ཀྱང་སྤྱི་ལ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་སྦྱར་ཟིན་པས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འདོད་ན་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱང་ས་དང་བསྡུ་བར་ཡང་ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པར་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་ཅིང་བཀག་པ་སྔར་སྒྲོ་སྐུར་སྤྱིར་བསྟན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དོན་དམ་པ་ལ། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། སྤྱིར་དོན་དམ་པ་ལ་བརྩམས་ནས་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལ་ཐུག་ཅིང༌། སྐབས་འདིར་དོན་དམ་པ་ལ་བརྩམས་ནས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བར་གནོད་པ་བསྟན་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལེགས་པར་འགོག་ཤེས་པ་དང༌། དེ་ལྟར་ཁེགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་འཆིང་གྲོལ་བྱ་བྱེད་སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འཇོག་ལེགས་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་

641

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

གཉིས་ལྡན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་མཁས་ན་ལན་ཐེབས་སོ། །དེ་ལྟ་མིན་པར་མྱུ་གུའི་སྐྱེ་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བར་སོང་ནས་མྱུ་གུ་འཁྲུལ་ཤེས་
ཀྱིས་སྐྱེ་བར་རློམ་པའི་ངོར་སྐྱེ་བས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཐད་ཀྱི་སྤྱིར་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་
བོད་སྔ་མ་དག་གིས་སྨྲས་པས་གནོད་པ་སྤོང་མི་ནུས་ལ། དེ་བས་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ན་སྐུར་འདེབས་མང་པོ་བྱེད་མི་དགོས་པས་མཛེས་སོ། །དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང༌། དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། རྣམ་རིག་པས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱིས་ཕྱེ་བ་
བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༼འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ།༽
གསུམ་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་ངོས་བཟུང་བ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཞེས་སོགས་བྱུང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གསུངས་བ་ཇོ་ནང་བ་ལྟར་འཁོར་
གྱི་འདུ་ཐེབས་དང༌། མཆིམས་ཁྲོ་ཆག་གསུམ་ལྟར་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་སོགས་ཀྱིས་

མིན་པར་བརྗོད་བྱས་འཇོག་གོ །དེ་ཡང་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སྐོར་གསུམ་བྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །སྟོན་ཚུལ་དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་སྟོན་པའི་ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་མདོ་གཞན་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་འོང་ལ། དང་པོར་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱཱིར་སོགས་ཀྱི་དོན་སླའོ། །
སྤྲོ་ན། འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོས་པ་ནི་བློ་རྗེ་གཉི་གས་སེམས་ཙམ་པ་དབང་

642

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

རྣོན་རྗེས་སུ་གཟུང་བ་དང༌། ཡིག་ཆར་ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཁ་དྲང་བ་དང༌། ལྕང་སྐྱའི་གྲུབ་མཐར་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་འགོག་པ་དང༌། གཞན་དག་བཀའ་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པའི་རྟག་ལྟ་དགག་ཆེད་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། ཤེར་མདོའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཤེར་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ལས་དེའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། ཤེར་མདོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་ཀྱི་མདོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། སྒྲས་ཟིན་གཞན་དུ་དྲང་
དགོས་ཀྱི་མདོ་མིན་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ།

ཁོ་ན་རེ། ཤེར་མདོ་ལས་ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཆོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེར་མདོར་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་བསྟན་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཁ་རིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་དོན་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཞན་དུ་ན།

ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱས་ཤིང༌། །
ཞེས་པའི་མདོས་ཕ་མ་གསད་བྱས་བསྟན་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང༌། མུན་སེལ་ལས། ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཤད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ཡིན་ཡང་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་མིན་པ་ལ་དོན་མིན་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་ལུགས་ཡོད་མེད་བརྟག་ཅེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་བཤད་རིགས་པ་གཞུང་དུ་དྲངས་པར། བླང་བར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་བླང་བར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་བླང་བར་བྱ་བར་

643

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

སེམས། ཞེས་པ་དང༌། སྡེ་དགེ་པར་མར། བླང་བར་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་བླང་བར་བྱ་བར་སེམས། ཞེས་བྱུང་བ་གང་དག་དང༌། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ལ་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། ཞེས་པའི་དོན་ལ་དཀའ་འགྲེལ་དང་ཡིག་ཆར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་པ་དང༌། དོགས་དཔྱོད་སོགས་སུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་ལ་མཛད་པ་གང་ལེགས་བརྟག་གོ །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་སྒོ་ཡང་དཀའ་འགྲེལ་དུ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང༌། བར་བ་དང༌། ངན་པའི་ཚིག་གིས་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གསུམ་དང༌། ཡིག་ཆར། དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གསུམ་གྱིས་དྲང་

དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་ཤིང༌། གཞན་དག་དེ་གཉིས་གནད་གཅིག་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང༌། ངན་པའི་ཚིག་གིས་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་དགོངས་ལྡེམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་བས་དཔྱད་དོ། །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅེས་པའི་དོན་ལ། བློ་གླིང་བས། འཁོར་ལོ་
དང་པོར་ཕུང་སོགས་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་བདེན་མེད་དང༌། ཕལ་ཆེ་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་ཤིང༌། བསྟན་ཚུལ་དེ་ལུགས་འདིར་ཁས་བླང་མི་རུང་སྟེ། ལུགས་འདི་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་གང་ཡང་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའི་ཤན་ཤོར་བ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་ལེགས་ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་དུ། ཐལ་འགྱུར་བས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཀུན་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་མི་བཞེད་པར་ཐལ་བ་དང༌།

644

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་བཞེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྐོར་བའི་ཚེ་ལྔ་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་ཉུང་ཤས་ཤིག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་མ་བསྟན་གསུངས་པའི་དོན་དམན་མདོར་ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་རེ་བ་བདག་མེད་དུ་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྒོམ་མི་སྒོམ་གསུངས་པའི་དོན་ཐེག་དམན་པས་ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་རེ་བ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཀག་ནས། གཟུགས་སོགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ནས་

ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཉུང་
ཤས་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་སུང་། སོགས་འདུས་བྱས་ལ་བདེན་གྲུབ་མ་བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་བ་ལུང་དེའི་དོན་དུ་མཛད་དོ། །ཡིག་ཆར་དེ་མི་འཐད་པར་གསུངས་ནས་རང་ལུགས་ལ། ལུང་དེས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་དེ་དག་ཙམ་ཞིག་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གཉིས་བཞིན་དུ་ཆོས་མང་པོ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་མ་བསྟན་ལ། བསྟན་ཚུལ་ཡང་དེ་གང་ལ་ཡང་བདེན་གྲུབ་དངོས་སུ་མ་བཀག་ཅིང༌། འདི་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་མང་དུ་གསུངས་ཞེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་གྲུབ་མཆན་དུ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་

645

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

པའི་དོན་དུ་བཤད་ན། མ་གཏོགས་ཞེས་པའི་ཚིག་ནུས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དེའི་དོན་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་ལ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ཕལ་ཆེར་བདེན་པར་ཡོད་པར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང༌། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་རྒྱུའི་བདེན་གྲུབ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། རྗེའི་ལྟ་ཁྲིད་བསྡུས་པ་ལས། མདོ་སྡེ་མང་པོར་གང་ཟག་བདེན་པ་བ་འགོག་ཅེས་པ་དང༌། གཞི་བསྡུ་བར། དོན་དམ་པ་དང༌། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་དང་མདོ་རྒྱན་དང་མཛོད་འགྲེལ་རྣམས་སུ། རྫས་ཡོད་འགོག་ཅེས་པ་ཀུན་དོན་གཅིག་ཅེས་དང༌། གཞུང་ལས། ཇི་སྲིད་དུ་གང་བདེན་པ་མེད་པར་བསྟན་པ་དེ་ལ། ནས། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་ནས་གཉིས་སྟོང་ལ་རང་བཞིན་མི་འགོག་པའི་ཚུལ་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་དྲངས་སོ། །དེས་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་ནུས་པ་ཆུང་ཞིང༌། རང་གི་འདོད་པ་ལའང༌། གཞུང་ལས། ཕུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤས་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ལ། ཞེས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་འབྲུ་གཉེར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མ་བཀག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཆོས་ཀུན་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མ་བཀག་པར་ཐལ་ལོ། །

༼གཞན་ལུགས་དགག་པ།༽
གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་དགག་པ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགོད་པ་

646

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

དང༌། དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །

༼གཞན་གྱི་འདོད་པ་དགོད་པ།༽
དང་པོ་ནི། ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌། ཤཱནྟི་བའི་ཤེར་ཕྱིན་མན་

ངག་ཏུ། མདོ་རང་ཉིད་ངེས་དོན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་དང༌། མདོ་རང་ཉིད་ངེས་དོན་མིན་པར་མདོ་གཞན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང༌། དེ་མིན་པར་རང་ཉིད་དང་མདོ་གཞན་གཉིས་ཀས་འགྲུབ་པ་གསུམ་བཤད་པ་ལས། ལང་གཤེགས་དང་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་ཆོས་ཅན། དང་པོའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་
ཀྱི་ཁྱད་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་པ་དང༌། བརྒྱད་སྟོང་
སོགས་ཆོས་ཅན། གཉིས་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་དགོངས་འགྲེལ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བ་མེད་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་སྙམ་པ་དང༌། ཉི་ཁྲི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསུམ་པའི་མདོ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱམས་
ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་རང་ཉིད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་སྤོང་ཕྱིར་དྲང་དོན་གྱི་བཤད་པ་
ཡོད་པ་དང༌། མདོ་གཞན་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་མཚན་
གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཁྱད་ཕྱེ་སྟེ་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་དུ་ཤཱནྟི་བས་བསམས་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ལས།

མདོ་གར་དག་གི་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་ནི། ནས། གཉིས་ཀས་ཀྱང་ངོ་། །གང་དག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་དང༌། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་དག་དེ་ལས་གཞན་པས་ཡིན་ཞེ་ན། འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའོ། །གང་དག་གཉིས་ཀས་ཡིན་ཞེ་ན།

647

དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས།

འཕགས་པ་ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ལེའུ་ལས། གང་གི་
ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དྲང་

བའི་དོན་གྱི་བཤད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །མདོའི་མཚན་གཞི་གསུམ་གྱི་བར་བ་བརྒྱད་སྟོར་བ་ལ་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་མེད་པས་རང་ཉིད་
ཀྱིས་ངེས་དོན་མིན་པར་མི་འགྲུབ་པར་འདོད་ལ། གཉལ་སྟོན་གྱིས། མདོ་རང་ཉིད་
ལས་ངེས་དོན་དུ་འགྲུབ་པ་དང༌། མདོ་གཞན་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་དང༌། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་མདོ་ལས་དོན་ངེས་པར་འགྲུབ་པ་དང་གསུམ། ཞེས་གསུངས་པ་དགོངས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་མོ། །

༼གཞན་གྱི་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ།༽
གཉིས་པ་ནི། ད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌། ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་

ལེའུ་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞགགསུངས་པ་གཉིས་དོན་འདྲ་ན་ཤཱནྟི་པས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌། དེས་བཤད་པ་དེ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཤེར་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་སོགས་མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་དོན་དུ་བསྒྲུབས་ཤིང༌། ཤེར་མདོར་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་སཱ་ཕྱིའི་འགལ་བ་བསྟན་པ་ལས་ཉི་ཁུའི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དྲང་དོན་དུ་མ་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་སྟེ། མདོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་དུ་ཡོད་ན་མདོ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ངལ་བ་མཛད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཁྲི་བྱམས་

648

འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ།

ཞུས་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་འདྲ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བས་བློ་དམན་གྱིས་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་
བཤད་པ་དོན་འདྲ་ན་ཚོགས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མདོའི་དགོངས་དོན་དུ་བཤད་མི་རུང་བ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལྟར་སོང་ནས་ཐལ་འགྱུར་བའི་བཞེད་པ་རྣམས་འདོར་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་དཔྱད་གཞི་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་སྐབས་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་འགའ་ཞིག་ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་མི་འདྲ་ན། གཞུང་ལས།
འདི་གཉིས་འདྲ་མོ་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། འདྲ་ན། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ན་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང༌། ནས། དགོངས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཟེར་བའང་བཤད་མ་ཐག་པ་དེས་སེལ་ནུས་སོ། །

649

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། ། ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་
རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །
༄༅། ། ནམཿ སམནྟབུདདྷཱནཱཾ། ཨཙིནཏྱཱདབྷུཏརཱུཔཱིཎཱཾ། །ཏཱརེསྭཱཧཱ། །
ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོམ་ཡུག་གིཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །